

อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์
POLITICAL IDEOLOGY OF KAMRON SAMBOONNANON'S SONG

โดย
เรืออากาศโท จินตวิษ บัวทอง

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต
คณะรัฐศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2560

POLITICAL IDEOLOGY OF KAMRON SAMBOONNANON'S SONG

BY

FLG OFF JINTAWIT BUATHONG

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF POLITICAL SCIENCE
FACULTY OF POLITICAL SCIENCE**

GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY

ACADEMIC YEAR 2017

วิทยานิพนธ์เรื่อง

อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย ค่ำรณ สัมบุญณานนท์

โดย

เรืออากาศโท จินตวิษ บัวทอง

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2560

Claudio J.

รศ.ดร.ชนิศา ภัตตรุทธะ
ประธานกรรมการสอบ

Dr. Chanyai Jittralea-aphorn

ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร
กรรมการ

Samruat Suk-sa-arn

ศ.ดร.สมบูรณ สุขสำราญ
กรรมการและที่ปรึกษา

Dr. Vachirint Chanyasit

รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์
กรรมการและที่ปรึกษาร่วม

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

Vannee Suk-sa-arn

(ผศ.ร.ต.หญิง ดร.วรรณิ์ สุขสาตร)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

28 สิงหาคม 2560

Thesis entitled

POLITICAL IDEOLOGY OF KAMRON SAMBOONNANON'S SONG

by

FLG OFF JINTAWIT BUATHONG

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Political Science

Rangsit University
Academic Year 2017

Assoc. Prof. Chanida Jitaruttha, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Asst. Prof. Chanchai Chitlaoarporn, Ph.D.
Member

Prof. Somboon Suksamran, Ph.D.
Member and Advisor

Assoc. Prof. Vacharin Chansilp, Ph.D.
Member and Co-Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plt.Off. Vannee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

August 28, 2017

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงอย่างสมบูรณ์ ด้วยความเมตตากรุณาอย่างสูงจากรศ.ดร.ชนิดา จิตจรุทระ ประธานกรรมการสอบ, ศ.ดร.สมบูรณ์ สุขสำราญ กรรมการและที่ปรึกษา และรศ.ดร.วัชรินทร์ ชาบุญศิลป์ กรรมการและที่ปรึกษาร่วม ที่คอยให้คำปรึกษา คำแนะนำ ตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องของวิทยานิพนธ์เล่มนี้จนสมบูรณ์ ขอขอบคุณ ผศ.ดร.ธำรงค์ศักดิ์ เพชรเลิศอนันต์ ที่เห็นคุณค่าของงานชิ้นนี้ และได้วางแนวทางการศึกษาให้แก่ผู้วิจัยในช่วงเริ่มต้น รวมถึง ผศ.ดร.ชาญชัย จิตรเหล่าอาพร ผู้อำนวยการหลักสูตร ที่เป็นทั้งครู ทั้งพี่ ทั้งเพื่อน คอยให้คำปรึกษา คอยช่วยเหลือในทุกเรื่อง ไม่ว่าจะเป็นเรื่องเรียนหรือเรื่องส่วนตัว และดูแลผู้วิจัยเป็นอย่างดีตั้งแต่วันแรกจนวันสุดท้ายในอ้อมกอดของสิงห์รังสิต ตลอดจนคณาจารย์ ม.รังสิต ทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัยตลอดหลักสูตร ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ และที่ขาดไม่ได้ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมทาง สิงห์รังสิตมหาบัณฑิตรุ่นที่ 1 สำหรับมิตรภาพที่มอบให้ตลอดหลักสูตรและตลอดไป

ขอบคุณ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้ง พี่อู๊ด (สุรัชชัย) พี่ลือ (ลือชัย) บุตรชายของ ครูคำรณ ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ของครูคำรณ ที่ไม่เคยเปิดเผยที่อื่นมาก่อน และให้ความเป็นกันเองสร้างบรรยากาศที่ดีตลอดระยะเวลาการสัมภาษณ์ รวมถึงหลานภักดิ์ (เมืองไทย ภักธธาวงศ์) และคุณบอย (อนุภูgul หยด้อย) ที่ช่วยเหลือทางด้านข้อมูลสำคัญ เกี่ยวกับแผ่นเสียงและเรื่อง อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ด้วยความเต็มใจเสมอมา

ขอบคุณ นาวาอากาศเอก พันธุ์ศักดิ์ พัฒนกุล ผู้บังคับบัญชาที่เปรียบเสมือนญาติผู้ใหญ่ ที่ให้ความรัก ความเมตตา รวมทั้งให้แนวความคิดทั้งทางการทหาร การดนตรี และการใช้ชีวิต แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณพระประจำบ้าน คุณพ่อห้อง คุณแม่แอ๊ด ผู้ให้กำเนิด ที่เลี้ยงดูอบรมสั่งสอน มาเป็นอย่างดี จนมีวันนี้ ซึ่งผู้วิจัยเกิดทูนสองคนนี้ไว้เหนือหัวตลอดมา รวมถึง ภรรยาที่น่ารัก (น้องจอย) ที่ร่วมทุกข์ ร่วมสุข ต่อสู้ฝ่าฟัน เคียงข้างกันเสมอมา และต้องรับภาระหนักในการเลี้ยงดูบุตรชายขณะที่ผู้วิจัยทุ่มเทกับงานชิ้นนี้ และสุดท้ายขอขอบคุณกำลังใจจากแก้วตาดวงใจ เด็กชายมาร์ติณัณ ที่ทำให้หายเหนื่อยทุกครั้งที่เห็นหน้า

คุณค่าของวิทยานิพนธ์นี้ ขอมอบบูชาเป็นกุศลบุญให้กับแม่เฒ่าเอี่ยม จันมณี ผู้ล่วงลับ ที่ไม่ได้เห็นความสำเร็จของผู้วิจัย และมอบบูชาเป็นเกียรติให้กับครูคำรณ สัมบุณณานนท์ บรรณกรคนสำคัญแห่งวงการศิลปินไทย และเป็นบุคคลสำคัญที่สุด ที่ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้ได้ถือกำเนิดขึ้น

จินตวิษ บัวทอง

ผู้วิจัย

5808254 : สาขาวิชารัฐศาสตร์; รม.

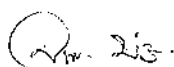
คำสำคัญ : อุดมการณ์ทางการเมือง, บทเพลง, คำรณ สัมบุณณานนท์

เรืออากาศโท จินตวิช บัวทอง : อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย
คำรณ สัมบุณณานนท์ (POLITICAL IDEOLOGY OF KAMRON SAMBOONNANON'S SONG)
อาจารย์ที่ปรึกษา : ศ.ดร.สมบูรณ สุขสำราญ, อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม : รศ.ดร.วัชรินทร์ ชาญศิลป์,
274 หน้า.

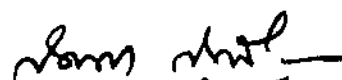
การศึกษา อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์
มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเนื้อหาของบทเพลงในการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และเพื่อศึกษา
รูปแบบของอุดมการณ์ทางการเมืองจากเนื้อหาของบทเพลงที่ คำรณ ขับร้อง ในช่วง พ.ศ.2481-2506
จำนวน 171 บทเพลง รวบรวมข้อมูลจากแผ่นเสียง หนังสือเพลง เอกสารอื่น ๆ การสัมภาษณ์ และ
วิเคราะห์เนื้อหาของบทเพลงในการสะท้อนสังคม เศรษฐกิจ การเมือง รวมถึงรูปแบบอุดมการณ์ในบทเพลง

ผลการศึกษาพบว่า บทเพลงได้สะท้อนสังคม การเมือง เศรษฐกิจ ที่เกิดขึ้นในแต่ละช่วงเวลา
เช่น ปัญหาความยากจน ความยากลำบากในการดำรงชีพของผู้คนในสังคม พฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน
ของนักการเมือง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล และสภาพปัญหาทางเศรษฐกิจ
ที่เกิดขึ้นในยุคนั้น เป็นต้น ในส่วนของอุดมการณ์ทางการเมือง ปรากฏอุดมการณ์สังคมนิยมจำนวนมากที่สุด
เกิดขึ้นในช่วงที่สังคมมีปัญหาการแบ่งชนชั้น มีเนื้อหากล่าวถึง การแบ่งชนชั้น การถูกกดขี่ ชูตรีศ เฮอร์ด
เอาเปรียบของผู้คนในสังคม อุดมการณ์เสรีนิยมเกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลอนุญาตให้ประชาชน
วิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรี ในปี 2498-2500 มีเนื้อหากล่าวถึง การใช้อำนาจในทางมิชอบและ
ไม่เป็นธรรมของนักการเมือง รวมถึงการปิดกั้นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน
และอุดมการณ์ชาตินิยม ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงที่มีกรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร มีเนื้อหาปลุกใจ
ให้คนไทยมีความรักสามัคคี ร่วมกันปกป้องประเทศชาติจากผู้รุกราน โดยปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อ
อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงได้แก่ สภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม นโยบายและการใช้อำนาจของ
รัฐบาล นักประพันธ์และศิลปินผู้ขับร้อง ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่าบทเพลงส่วนใหญ่กล่าวถึง “ศาสนา”
สอดแทรกอยู่ในทุกกลุ่มบทเพลง แสดงให้เห็นอิทธิพลของศาสนาที่มีต่อผู้คนและสังคมในยุคนั้น และ
บทเพลงยังเป็น “บันทึกประวัติศาสตร์” จากมุมมองของนักประพันธ์เพลง หรือมุมมองจากชาวบ้าน
ในยุคนั้น ซึ่งเป็นมุมมองที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ในการศึกษาประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์
หรือการศึกษาอื่น ๆ

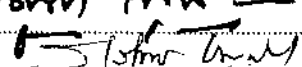
ลายมือชื่อนักศึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

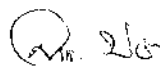
5808254 : MAJOR : POLITICAL SCIENCE ; M.P.S.

KEYWORDS : POLITICAL IDEOLOGY, SONG, KAMRON SAMBOONNANON

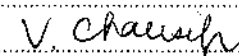
**FLYING OFFICER JINTAWIT BUATHONG : POLITICAL IDEOLOGY OF
KAMRON SAMBOONNANON'S SONG. THESIS ADVISOR : PROF. SOMBOON SUKSAMRAN,
Ph.D. THESIS CO-ADVISOR : ASSOC. PROF. VACHARIN CHANSILP, Ph.D. p. 274.**

The objectives of this study were (1) to study the political, economic, as well as social expressions in Kamron’s song lyrics; and (2) to research the political ideology patterns from the 171 songs he sang in 2481-2506 B.E. (1938-1963 A.D.) period collected from music discs, songbooks, other related documents, including the interviews, then analyzed and interpreted the social, economic, political reflections, along with ideology styles from the songs.

The results of research findings showed that Kamron Samboonnanon’s songs expressed the social, economic, and political events happened in each period, for example, poverty, living difficulties, political corruption, power abused by politicians; as well as economic problems. In the part of political ideology, the socialist ideology was mostly taken place when social stratification happened. The lyrics at that period were written by informing about stratification, oppression, extortion; including exploitation. Additionally, there was liberalism ideology occurred in 2498 – 2500 B.E. (1955 – 1957 A.D.). The songs at that time informed about abuse of power and freedom of speech prohibition. Besides, the Preah Vihear case was the nationalism ideology creation which expressed the harmony and national defense through the song lyrics. The factors that affected the political ideology in his songs were politics, economic, society, government policies and power; together with the songwriter and artist themselves. In addition, it was interesting that “the religion” were inserted in every Kamron’s song. This point reflected that the religion had an influence on Thai people and Thai society. Most importantly, these songs were able to be “the historical records” by using the songwriter along with people points of view. All of them were interesting as well as useful for history studies, political sciences studies; and any further studies.

Student’s Signature .....

Thesis Advisor’s Signature .....

Thesis Co-Advisor’s Signature .....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ช
สารบัญรูป	ฉ
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
1.3 ขอบเขตในการวิจัย	4
1.4 วิธีดำเนินการวิจัย	5
1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	5
1.4.2 การตรวจสอบข้อมูล	6
1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	7
1.5 นิยามศัพท์	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
บทที่ 2	
แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.1 อุดมการณ์ (Ideology)	12
2.2 อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology)	15
2.3 อุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (Liberal Ideology)	17
2.4 อุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม (Socialist Ideology)	21
2.5 อุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (Nationalism)	26
2.6 แนวคิดเรื่องบทเพลง	29

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
2.7 แนวคิดการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์และสะท้อนสภาพสังคม	35
2.8 แนวความคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมือง	37
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3	
ชีวประวัติและผลงานของ คำรณ สัมบุญณานนท์	41
3.1 ชีวประวัติ ของ คำรณ สัมบุญณานนท์	41
3.2 ผลงาน ของ คำรณ สัมบุญณานนท์	59
3.3 ช่วงเวลาแห่งบทเพลงของ คำรณ สัมบุญณานนท์ (4 ยุค)	68
บทที่ 4	
สภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สะท้อนในบทเพลง ที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์	72
4.1 ยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 1) พ.ศ.2481-2490 (ยุคลัทธิชาตินิยมของจอมพล ป.)	72
4.2 ยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 2) พ.ศ.2490-2494 (ยุคการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป.)	79
4.3 ยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 2) พ.ศ.2494-2500 (ยุคแห่งรัฐตำรวจ)	80
4.3.1 บทเพลงสะท้อนการเมือง	84
4.3.2 บทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจ	90
4.3.3 บทเพลงสะท้อนสภาพสังคม	92
4.4 ยุคสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ.2500-2506 (ยุคพ่อขุนอุปถัมภ์)	106
4.4.1 บทเพลงสะท้อนการเมือง	106
4.4.2 บทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจ	115
4.4.3 บทเพลงสะท้อนสภาพสังคม	115

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5	
วิเคราะห์อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ที่ขับร้องโดย	123
คำณ สัมบุญฉานนท	
5.1 ยุคแรก พ.ศ.2481-2490 (ยุคเริ่มต้นการเป็นศิลปิน)	123
5.2 ยุคที่สอง พ.ศ.2490-2494 (ยุคแห่งการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์)	125
5.3 ยุคที่สาม พ.ศ.2494-2500 (ยุคแห่งความรุ่งโรจน์และการเป็น	127
ราชาเพลงชีวิต)	
5.3.1 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม	128
5.3.2 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม	133
5.3.3 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม	136
5.4 ยุคที่สี่ พ.ศ.2500-2506 (ยุคสุดท้ายแห่งบทเพลง)	138
5.4.1 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม	138
5.4.2 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม	138
5.4.3 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม	140
บทที่ 6	
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	143
6.1 สรุปผลการวิจัย	143
6.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	143
6.1.2 ผลการวิจัย	144
6.2 อภิปรายผลการวิจัย	149
6.2.1 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย	149
คำณ สัมบุญฉานนท กับแนวคิดและทฤษฎี	
6.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง	153
6.2.3 เปรียบเทียบการศึกษากับงานวิจัยอื่นในบทเพลงของ	156
คำณ สัมบุญฉานนท	
6.3 ข้อเสนอแนะ	158
บรรณานุกรม	159

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก	168
ภาคผนวก ก	เนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์
ภาคผนวก ข	รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับ คำรณ สัมบุณณานนท์
ประวัติผู้วิจัย	274

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 รายชื่อภาพยนตร์ที่แสดงโดย คำรณ สัมบุณณานนท์	60
3.2 รายชื่อบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์	61
3.3 ผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์	66
3.4 ผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2481-2490 (ยุคแรก)	69
3.5 ผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2490-2494 (ยุคที่สอง)	69
3.6 ผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2494-2500 (ยุคที่สาม)	69
3.7 ผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2500-2506 (ยุคสุดท้าย)	71
4.1 บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนการเมืองในยุคที่สาม (2494-2500)	89
4.2 บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมในยุคที่สาม (2494-2500)	105
4.3 บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคที่สาม (2494-2500)	105
4.4 บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนการเมืองในยุคสุดท้าย (2500-2506)	114
4.5 บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมในยุคสุดท้าย (2500-2506)	121
4.6 บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคสุดท้าย (2500-2506)	122
5.1 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม (ยุคที่สาม 2494-2500)	132
5.2 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (ยุคที่สาม 2494-2500)	135
5.3 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (ยุคที่สาม 2494-2500)	137
5.4 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคที่สาม 2494-2500)	137
5.5 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (ยุคสุดท้าย 2500-2506)	139
5.6 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (ยุคสุดท้าย 2500-2506)	141
5.7 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคสุดท้าย 2501-2506)	142
6.1 บทเพลงสะท้อนการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (ยุคที่สาม 2494-2500)	145
6.2 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคที่สาม 2494-2500)	146
6.3 บทเพลงสะท้อนการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (ยุคสุดท้าย 2500-2506)	147
6.4 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคสุดท้าย 2500-2506)	148
6.5 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (2481-2506)	152

สารบัญรูป

รูปที่	หน้า
1.1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	11
2.1 การแบ่งประเภทของเพลงไทยสากล	30
3.1 แผนผังตระกูล สัมภูณานนท์ โดยสังเขป	58
4.1 ความเชื่อมโยงของสภาพสังคมยุคที่สาม จากเนื้อหาของบทเพลง	103
6.1 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง	155
ข.1 สกู๊ปชีวิตคำรณ ลงพิมพ์ในนิตยสารผดุงศิลป์ พ.ศ.2496	260
ข.2 ภาพยนตร์เรื่องรอยไถ นิตยสารภาพยนตร์สาร พ.ศ.2493	261
ข.3 ภาพยนตร์เรื่องขุนโจรใจเพ็ชร์ นิตยสารภาพยนตร์สาร พ.ศ.2494	262
ข.4 ภาพยนตร์เรื่องวิวาท้ำน้ำตา	263
ข.5 ภาพยนตร์เรื่องเกวียนหัก นิตยสารข่าวภาพยนตร์ พ.ศ.2498	264
ข.6 แผ่นเสียง ช่วง พ.ศ.2483-2484 (ทองคำ สัมภูณานนท์)	265
ข.7 แผ่นเสียง ช่วง พ.ศ.2492-2497	266
ข.8 ตัวอย่างแผ่นเสียง ช่วง 2498-2506	267
ข.9 ตัวอย่างแผ่นเสียง ช่วง 2498-2506	268
ข.10 ภาพหนังสือเพลง พ.ศ.2494-2518 ที่ปรากฏบทเพลงของ คำรณ สัมภูณานนท์	269-270
ข.11 ภาพถ่าย คำรณ สัมภูณานนท์ ในชุดการแสดงร้องเพลง	271
ข.12 ภาพถ่าย คำรณ สัมภูณานนท์ ในชุดควาบอยตะวันตก	272
ข.13 ภาพถ่าย คำรณ สัมภูณานนท์ ในการแสดงภาพยนตร์	273
ข.14 ภาพถ่ายของ คำรณ สัมภูณานนท์ ขณะร้องเพลง	273

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“ราชอาณาจักรสยาม” ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 แห่งราชวงศ์จักรี ได้เกิดเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์การเมืองครั้งสำคัญขึ้นในปี พ.ศ. 2475 โดยกลุ่มคณะนายทหารและพลเรือนที่เรียกตัวเองว่า “คณะราษฎร” ได้ก่อการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย อำนาจในการปกครองบริหารบ้านเมืองที่เคยอยู่กับพระมหากษัตริย์โดยสมบูรณ์ ต้องตกไปอยู่ในมือของกลุ่มคณะราษฎร ซึ่งอ้างว่าพวกตนคือตัวแทนของประชาชน และอำนาจนั้นจะเป็นของประชาชนตามหลักการประชาธิปไตยซึ่งปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรในรัฐธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ.2475 ในมาตรา 1 ที่ว่า “อำนาจสูงสุดของประเทศนั้น เป็นของราษฎรทั้งหลาย”

หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง มีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นในหลาย ๆ ด้าน ทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ซึ่งในระยะแรกนั้น ประชาชนยังมีความสับสนต่อเหตุการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะข้อสงสัยเกี่ยวกับระบอบการปกครองรูปแบบใหม่ ภายใต้อำนาจ “รัฐธรรมนูญ”

คนส่วนมากไม่เข้าใจว่ารัฐธรรมนูญคืออะไรและมีข่าวลือในสมัยนั้นว่า ผู้คนในชนบท โดยเฉพาะที่ห่างไกลนั้นนึกว่า รัฐธรรมนูญเป็นบุตรของพระยาพหลพลพยุหเสนาหรือเป็นเจ้านายพระองค์ใหม่นั้น ก็เป็นความจริงอยู่มาก เพราะเขาไม่เคยทราบการปกครองแบบรัฐธรรมนูญมาก่อน รัฐบาลในระบอบรัฐธรรมนูญต้องแก้ไข หาทางให้ประชาชนที่อยู่ห่างไกลเข้าใจว่ารัฐธรรมนูญคืออะไร (ไพโรจน์ ชัยนาม, 2526, น. 40)

ดังนั้นภารกิจสำคัญของคณะราษฎรในช่วงแรกก็คือการสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับเรื่องการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะเรื่องประชาธิปไตยหรือรัฐธรรมนูญ ซึ่งถือเป็นสิ่งแปลกใหม่สำหรับประชาชนในขณะนั้น โดยเรื่องนี้เป็นภารกิจจำเป็นเร่งด่วนที่คณะราษฎรให้ความสำคัญ

การสร้างอุดมการณ์ในเรื่องเกี่ยวกับรัฐชาติ ประชาธิปไตย และรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสิ่งใหม่และประชาชนยังไม่คุ้นเคย ขึ้นมาทดแทนอุดมการณ์รัฐสมบูรณาญาสิทธิราชย์แต่เดิม รัชกาลคณะราษฎรเล็งเห็นว่าความจำเป็นของการใช้สื่อเพื่อสร้างอุดมการณ์แห่งชาติให้เกิดขึ้นในหมู่ประชาชนเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง จึงมีการตั้งกรมโฆษณาการขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่ให้ข่าว ให้ความรู้แก่ประชาชนและป้องกันความเข้าใจผิดเกี่ยวกับรัฐบาลและประเทศโดยรวม (นฤมล ทับจุมพล, 2531, น. 2-3)

ช่วงเวลาดังกล่าวได้เริ่มมีการใช้สื่อสารมวลชนหลายรูปแบบ เพื่อจุดประสงค์ทางการเมืองอย่างชัดเจนคือ เผยแผ่อุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย และความรู้ในสาขาวิชาต่าง ๆ ถือเป็น การต่อสู้ทางอุดมการณ์อย่างหนึ่ง (สุวิมล พลจันทร์, 2531, น. 1)

คณะราษฎรใช้กลไกอำนาจรัฐในการจัดตั้งกรมโฆษณาการขึ้น เพื่อเป็นช่องทางสร้างความเข้าใจกับประชาชน และเพื่อสร้างอุดมการณ์หรือปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชน ขณะเดียวกันก็เริ่มใช้บทเพลงมาเป็นเครื่องมือในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง โดยมีการแต่งเพลงชาติขึ้นใหม่ เพื่อสร้างอุดมการณ์ทางการเมืองในรูปแบบใหม่ ปลูกฝังให้กับประชาชน

คณะผู้ก่อการหวังจะใช้บทเพลงเป็นสื่อเสริมสร้างและตอกย้ำประชาธิปไตยให้กับประชาชน จึงมีนโยบายในการที่จะสร้างเพลงชาติขึ้นมาใหม่แทนที่เพลงสรรเสริญพระบารมี โดยให้เหตุผลว่าเพลงสรรเสริญพระบารมี เป็นเพลงสำหรับพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ส่วนเพลงชาติเป็นเพลงสำหรับประชาชน (สุชาติ แสงทอง, 2549, น. 69)

รัฐบาลใช้บทเพลงในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง โดยใช้กรมโฆษณาการซึ่งถือเป็นเครื่องมือของรัฐ ในการสื่อสาร ถ่ายทอดอุดมการณ์ของรัฐไปสู่ประชาชน โดยหวังผลทางการเมืองให้อุดมการณ์ของรัฐนั้น เกิดขึ้นในหมู่ประชาชน หรือปลูกฝังให้ประชาชนเกิดอุดมการณ์ทางการเมืองตามที่รัฐต้องการ โดยบทเพลงประเภทนี้เรียกว่า “บทเพลงของทางราชการ” ซึ่งถือเป็นเครื่องมือที่สำคัญและแนบเนียนที่สุดในการปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชนในรัฐ ตามที่รัฐบาลแต่ละยุคแต่ละสมัยมีความต้องการ เช่น ในสมัยรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 1) ในช่วงแรกนั้น ได้ดำเนินนโยบายภายใต้อุดมการณ์ชาตินิยม ก็ได้ใช้บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับความรักชาติ เช่น เพลงปลุกใจ เพื่อที่จะปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้ประชาชน มีความภูมิใจในชาติ มีความรักชาติ และยอมสละเพื่อชาติได้แม้กระทั่งชีวิต เป็นต้น

ในขณะที่รัฐบาลซึ่งถือเป็นชนชั้นปกครองได้ใช้ บทเพลงของทางราชการ เป็นเครื่องมือในการส่งผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองไปยังประชาชนแล้ว ฝ่ายของประชาชนซึ่งถือเป็นชนชั้นผู้ถูกปกครอง ก็ใช้บทเพลงในการส่งผ่านอุดมการณ์ทางการเมืองสู่กลุ่มประชาชนด้วยตนเองเช่นกัน โดยบทเพลงของฝ่ายประชาชนนี้ เป็นบทเพลงที่สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับสังคมในแต่ละยุคแต่ละสมัย เช่น บทเพลงที่สะท้อน ปัญหาในการดำรงชีพ การแบ่งชนชั้นในสังคม การถูกเอารัดเอาเปรียบ และการถูกกดขี่จากชนชั้นนำ รวมถึงการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาล ซึ่งบทเพลงประเภทนี้รู้จักกันในนาม “เพลงชีวิต” หรือ “เพลงตลาด” โดยในสมัยนั้นมีการแบ่งบทเพลงไทยสากลกว้าง ๆ เป็น “เพลงผู้ดี” ซึ่งนิยมฟังกันในหมู่มชนชั้นสูง เป็นผู้ดีมีการศึกษา ซึ่งกลายมาเป็น “เพลงลูกกรุง” ในเวลาต่อมา และ “เพลงตลาด” หรือเรียกอีกอย่างว่า “เพลงชีวิต” นิยมฟังกันในหมู่สามัญชนคนชั้นล่างของสังคม ซึ่งภายหลังกลายมาเป็น “เพลงลูกทุ่ง” และ “เพลงเพื่อชีวิต” ในปัจจุบัน

คำรณ สัมบุณณานนท์ ถือได้ว่าเป็น “ราชาเพลงชีวิตผู้ยิ่งใหญ่แห่งยุคก่อนปีถึงพุทธกาล” (ธีรภาพ โลหิตกุล, 2540, น. 162). เขาโด่งดังและมีชื่อเสียงในช่วงทศวรรษ 2490 จากการร้องเพลงในหลากหลายแนว โดยเฉพาะบทเพลงสะท้อนปัญหาสังคม สะท้อนเรื่องราวความเดือดร้อน ความทุกข์ยากในการดำรงชีพของประชาชน อีกทั้งบทเพลงที่วิพากษ์วิจารณ์การเมือง เสียดสีการทำงานของรัฐบาลในขณะนั้น โดยศิลปินเพลงเพื่อชีวิตในยุคต่อมาหลายท่านให้การยอมรับเคารพนับถือ และยกย่องคำรณ ให้เป็นบรมครูคนสำคัญทางด้านบทเพลงของวงการศิลปิน โดย ยืนยง โอภากุล (แอ๊ด คาราบาว) ราชาเพลงเพื่อชีวิต ได้นำบทเพลงของ คำรณ สัมบุณณานนท์ มาขับร้องใหม่ในอัลบั้ม “รอยคำรณ” ซึ่งมีการบันทึกเสียงในปี พ.ศ.2537 โดย ยืนยง โอภากุล ได้เขียนคำยกย่องคำรณ ไว้บนปกเทป รอยคำรณ ดังนี้

การนำผลงานเพลงของครูคำรณ มาขับร้องใหม่ไม่ใช่เรื่องที่ทำไ้ยาก แต่ทำแล้วจะทำได้หรือไม่ต่างหากที่น่าพิจารณา สำหรับผลงานของผมนุคนี้ คือความพยายามบนพื้นฐานของความเคารพ ศรัทธา ครูคำรณเป็นที่ตั้ง หาได้เทียบเทียมผลงานเดิมได้เลย จึงเป็นการรำลึกความทรงจำเก่า ๆ ที่ยังสอดคล้องกับสภาพสังคมในปัจจุบันได้ดี แม้ว่ากาลเวลาจะผ่านมากว่า 40 ปี การเป็นนักเพลงที่ต่อสู้ เช่น ครูคำรณ ควรจารึกให้ลูกหลานได้รับรู้ผลงานในหลากหลายอารมณ์ รวมทั้งชีวิตที่ลุ่มดอน เด็ดเดี่ยว トラบจนสิ้นลมหายใจ

ขอให้ดวงวิญญาณของครูคำรณจงได้รับการคารวะจากผม และทีมงานคาราบาว ด้วยขอขอบพระคุณ พี่พยัพ คำพันธุ์ ผู้จุดประกายการทำผลงานชุดนี้และยังให้เกียรติขับร้องเพลง “คนนอกสังคม” และขอขอบพระคุณผู้ร่วมงานทุก ๆ ท่าน ทั้งเพื่อน ๆ ผู้ให้กำลังใจรวมทั้งผู้อุปการะมา ณ โอกาสนี้ด้วย เคารพ เทิดทูน (แอ๊ด คาราบาว) (ยืนยง โอภากุล, 2537)

จากที่กล่าวมาทั้งหมดในข้างต้น จะเห็นว่า บทเพลงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเป็นสื่อเพื่อส่งต่ออุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชน ในขณะที่รัฐบาลใช้บทเพลงของทางราชการเพื่อสื่อสารปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชน ฝั่งประชาชนเองก็ใช้บทเพลงที่เรียกว่า เพลงชีวิตหรือเพลงตลาดในการสื่อสารและส่งต่ออุดมการณ์ทางการเมืองสู่ประชาชนเองเช่นเดียวกัน โดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ราชานพเพลงชีวิต ซึ่งถือได้ว่าเป็นศิลปินคนสำคัญที่สุดคนหนึ่งที่ได้นำบทเพลงเป็นสื่อในการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองสู่ประชาชน สะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมยุคนั้นผ่านบทเพลง ซึ่งคำรณ ถือเป็นบรมครูทางด้านบทเพลงที่ศิลปินเพลงเพื่อชีวิตยุคหลังให้การยอมรับนับถือ ศรีราชา และบทเพลงของเขามีอิทธิพลกับศิลปินเพลงเพื่อชีวิตในยุคต่อมาเป็นอย่างมาก

การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาอุดมการณ์ทางการเมือง และการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จากเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ เพื่อให้ทราบถึงรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในบทเพลง และสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคสมัยนั้น เพื่อประโยชน์ในการอธิบายประวัติศาสตร์การเมือง และเป็นมุมมองใหม่ ๆ ทางรัฐศาสตร์ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.2.1 เพื่อทำการศึกษาเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ในการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วงปี พ.ศ.2481-2506

1.2.2 เพื่อทำการศึกษาถึงรูปแบบของอุดมการณ์ทางการเมือง จากเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์

1.3 ขอบเขตในการวิจัย

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ซึ่งปรากฏหลักฐานในแผ่นบันทึกเสียง และปรากฏหลักฐานเนื้อร้องเป็นลายลักษณ์อักษร ที่สามารถสืบค้นได้ จำนวน 171 บทเพลง โดยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์บทเพลงในการสะท้อนภาพของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วงปี พ.ศ.2481 - 2506 รวมถึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์อุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยม สังคมนิยม และชาตินิยม ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์

1.4 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของบทเพลง โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1.4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

1.4.1.1 การศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ เพื่อใช้เป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาวิจัย โดยได้ศึกษาและเก็บรวบรวมข้อมูล ทั้งในส่วนของชีวประวัติ และเนื้อหาของเพลง ที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ปรากฏเป็นลายลักษณ์อักษรจากหนังสือ บทความ งานวิจัย เอกสารวิชาการ วารสาร นิตยสาร หนังสือเพลง สื่ออิเล็กทรอนิกส์ และแผ่นบันทึกเสียงชนิดครั้ง สปีท 78 พ.ศ.2483-2506 (อายุการใช้งาน 55-77 ปี) พร้อมถอดเนื้อเพลงจากแผ่นเสียงและจดบันทึก รวมถึงข้อมูลเอกสารในเรื่องเกี่ยวกับแนวคิด ทฤษฎี อุดมการณ์ทางการเมือง และสภาพสังคมการเมืองในช่วงปี พ.ศ.2481-2506 และเรื่องที่เกี่ยวข้อง

1.4.1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) เกี่ยวกับข้อมูลของ คำรณ สัมบุณณานนท์ ทั้งชีวประวัติ ข้อมูลทางด้านบทเพลง, แผ่นบันทึกเสียง, ประมวลการ พ.ศ.ของบทเพลง รวมถึงเรื่องที่เกี่ยวข้อง และจดบันทึก รวบรวมข้อมูลการสัมภาษณ์ จับประเด็น เพื่อนำมาวิเคราะห์ในขั้นตอนต่อไป โดยผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) ที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับงานวิจัย ดังนี้

- 1) นายลือชัย สัมบุณณานนท์ อายุ 64 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว บุตรชายของ คำรณ สัมบุณณานนท์
- 2) นายสุรชัย สัมบุณณานนท์ อายุ 58 ปี ประกอบอาชีพธุรกิจส่วนตัว บุตรชายของ คำรณ สัมบุณณานนท์
- 3) นายอนุกุล หดย้อย นิตกร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร นักสะสมแผ่นเสียง และข้อมูลเพลงเก่า รองแชมป์แฟนพันธ์แท้เพลงลูกทุ่งไทย ปี 2550
- 4) เมืองไทย ภัทรถาวรศักดิ์ นักจดหมายเหตุเพลงและภาพยนตร์ไทย นักสะสมแผ่นเสียง ข้อมูลเพลงเก่า และข้อมูลภาพยนตร์

1.4.2 การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Methodological Triangulation)

อรุณี อ่อนสวัสดิ์ (2551, น. 282) สรุปไว้ว่า เนื่องจากการวิจัยเชิงคุณภาพไม่เน้นข้อมูลเชิงปริมาณ การเก็บข้อมูลจึงไม่เน้นที่การสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนั้นความถูกต้องและน่าเชื่อถือของข้อมูล จึงฝากไว้ที่คุณภาพของผู้วิจัย และการตรวจสอบข้อมูลก่อนการวิเคราะห์ โดยจะต้องตรวจสอบข้อมูลในขณะที่เก็บข้อมูลอยู่ในภาคสนาม และเมื่อออกจากภาคสนามก็ต้องมีการตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อพิจารณาว่าข้อมูลที่ได้นั้นเพียงพอที่จะตอบคำถามวิจัยได้หรือไม่ และข้อมูลที่ได้อาจมีความถูกต้องน่าเชื่อถือเพียงไร การตรวจสอบข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพนิยมใช้วิธีการตรวจสอบแบบสามเส้า (Methodological Triangulation) ซึ่งกระทำได้ 3 ลักษณะ ได้แก่

1) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านข้อมูล (Data Triangulation) เป็นการตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลในด้านเวลา สถานที่ และบุคคล เพื่อพิจารณาว่า ถ้าเก็บข้อมูลต่างเวลาต่างสถานที่ และผู้ให้ข้อมูลต่างคนจะยังได้ข้อมูลเหมือนเดิมหรือไม่

2) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านผู้วิจัย (Investigator Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลว่าถ้าเปลี่ยนผู้เก็บข้อมูลเป็นผู้ช่วยผู้วิจัยรวม 3 คนแล้ว ข้อมูลที่ได้ควรจะตรงกัน

3) การตรวจสอบข้อมูลสามเส้าด้านวิธีการ (Methodological Triangulation) เป็นการตรวจสอบข้อมูลที่ได้จากวิธีการเก็บข้อมูล 3 วิธีที่ต่างกันแล้วจะได้ผลเหมือนเดิม เช่น ใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ และการใช้เอกสาร

โดยผู้วิจัย ได้ทำการตรวจสอบข้อมูลสามเส้า ด้านข้อมูลและวิธีการ ซึ่งได้ตรวจสอบแหล่งที่มาของข้อมูลและวิธีการเก็บข้อมูลเนื้อหาของบทเพลงจาก 3 แหล่งที่มา คือ 1) จากแผ่นบันทึกเสียง โดยถอดเนื้อหาพร้อมจดบันทึก 2) จากหนังสือเพลงปี 2494-2518 และ 3) จากการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านนั้น ๆ รวมถึงการตรวจสอบประมาณการปี พ.ศ.ของบทเพลง ก็ใช้วิธีตรวจสอบจาก 3 แหล่งที่มาเช่นกัน คือ 1) ประมาณการจากเนื้อหาในบทเพลง (บางบทเพลงระบุ พ.ศ.เช่น สองพันห้าร้อยปลายปี มีคนดีเข้ามาขัด เป็นต้น) 2) ประมาณการจากรหัสบนแผ่นบันทึกเสียง และ 3) จากการสัมภาษณ์ผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางในด้านนั้น ๆ ซึ่งการได้ข้อมูลเนื้อหาของบทเพลง และประมาณการปี พ.ศ.ของบทเพลง ที่มีความถูกต้อง สมบูรณ์จะเป็นประโยชน์กับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

1.4.3 การวิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis)

สุภางค์ จันทวานิช (2531, น. 145) ได้แบ่งขั้นตอนในการวิเคราะห์เนื้อหาสรุปได้ ดังนี้

1) ผู้วิจัยต้องตั้งกฎเกณฑ์ขึ้นสำหรับการคัดเลือกเอกสาร และหัวข้อที่จะทำการวิเคราะห์ โดยต้องเป็นกฎเกณฑ์ที่ไม่ว่าจะเปลี่ยนผู้วิเคราะห์เป็นใครก็ตาม ก็สามารถที่จะใช้กฎเกณฑ์เดียวกันได้

2) ผู้วิจัยต้องวางเค้าโครงข้อมูล โดยการทำรายชื่อคำหรือข้อความในเอกสารที่ถูกนำมาวิเคราะห์แล้วแบ่งไว้เป็นประเภท ซึ่งการทำเช่นนี้จะช่วยให้การวิเคราะห์มีความสม่ำเสมอ ผู้วิเคราะห์จะสามารถดึงข้อความออกมาใช้ หรือตัดทิ้งได้อย่างสะดวกมากขึ้น

3) ผู้วิจัยต้องคำนึงถึงบริบท (Context) ของข้อมูลที่นำมาวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยควรตั้งคำถามเกี่ยวกับเอกสารที่นำมาวิเคราะห์ เช่น ใครเป็นผู้เขียน เขียนให้ใครอ่าน ฯลฯ เพื่อให้การวิเคราะห์เป็นไปอย่างลึกซึ้ง

4) การวิเคราะห์เนื้อหาต้องกระทำกับเนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest Content) ในเอกสารมากกว่ากระทำกับเนื้อหาที่ซ่อนอยู่ (Latent Content) หมายถึง ต้องไม่ใช่คำหรือข้อความที่ผู้วิจัยตีความเอง

5) สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ความถี่ของคำหรือข้อความที่ปรากฏ อาจมิได้แสดงถึงความสำคัญของคำหรือข้อความนั้น ๆ เช่น คำว่า "ชาติ" "รักชาติ" ปรากฏถี่หลายครั้งอาจไม่ได้เน้นสาระของเรื่องชาติและความรักชาติ ดังนั้น การดึงความสำคัญของสาระจากตัวบทอาจใช้วิธีสรุปใจความได้ดีกว่าการวัดความถี่ของคำ

โดยผู้วิจัยนำเนื้อหาบทเพลงมาวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) มุ่งวิเคราะห์ตัวสาระและข้อความ (Message) หรือความหมายในบทเพลง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ตั้งกฎเกณฑ์ในการวิเคราะห์ โดยวิเคราะห์เนื้อหาตามที่ปรากฏ (Manifest Content) ในบทเพลงที่สืบค้นได้จากแผ่นเสียง (ถอดเนื้อเพลง/จดบันทึก) หนังสือเพลง เอกสารอื่น ๆ ที่สืบค้นได้จำนวน 171 บทเพลง ว่าเนื้อหาบทเพลงมีสาระและข้อความ (Message) หรือความหมายของบทเพลงในแต่ละเพลง สอดคล้องหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับแนวความคิดของอุดมการณ์เสรีนิยม สังคมนิยม ชาตินิยม หรืออื่น ๆ รวมถึงวิเคราะห์เนื้อหาบทเพลงในการเชื่อมโยง สอดคล้องกับสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในช่วงเวลานั้น ๆ

2) วางเค้าโครงข้อมูล ตามแนวคิดและทฤษฎีของอุดมการณ์ทางการเมือง ทั้ง 3 รูปแบบที่มีสาระและข้อความ (Message) สำคัญ ดังนี้

เสรีนิยม เน้นให้บุคคลมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง และบุคคลต้องมีความเท่าเทียม ความเสมอภาค (ต่อหน้ากฎหมาย) โดยรัฐบาลหรือนักการเมือง มีหน้าที่ให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน

สังคมนิยม เน้นการร่วมมือของชุมชน สังคม ช่วยเหลือ เกื้อกูล แบบมิตรสหาย กระจายผลประโยชน์และความมั่งคั่งเพื่อให้ประชาชนอย่างเท่าเทียม อยู่ดีกินดีอย่างน้อยควรได้รับปัจจัยการดำรงชีพขั้นพื้นฐานต่อต้านการแบ่งชนชั้นและการกดขี่ขูดรีดจากชนชั้นนายทุน

ชาตินิยม มุ่งให้คนในชาติมีความรักในชาติของตน มีความสามัคคี ไม่แบ่งแยก ร่วมแรงร่วมใจปกป้องและพัฒนาบ้านเมือง ตลอดจนสร้างควมยิ่งใหญ่ของชาติพันธุ์ตนเองผ่านประวัติศาสตร์ ประารถนาความเป็นอิสระทางการเมือง ความมั่นคงปลอดภัย และการมีเกียรติภูมิของชาติ

3) วิเคราะห์เนื้อหาบทเพลง ตามที่ปรากฏ (Manifest Content) ในบทเพลงว่ามีเนื้อหาสาระและข้อความ (Message) หรือความหมาย สอดคล้องหรือเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดและทฤษฎีของอุดมการณ์ทางการเมืองในรูปแบบใด (เสรีนิยม สังคมนิยม ชาตินิยม หรืออื่น ๆ) รวมถึง เนื้อหาบทเพลงในการเชื่อมโยง สอดคล้อง กับสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในช่วงเวลานั้น ๆ และมีสาระและข้อความ (Message) การกล่าวถึง กลุ่มข้อมูลใดบ้าง

1.5 นิยามศัพท์

อุดมการณ์ หมายถึง ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ หรือค่านิยม ที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มคน โดยใช้เป็นแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติ ของคนในกลุ่ม และช่วยยึดเหนี่ยวกลุ่มคนเอาไว้ อีกทั้งยังเป็นข้ออ้างในการสร้างพลังผลักดันให้กระทำการในทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายแห่งอุดมการณ์นั้น ๆ ทั้งการธำรงรักษาระบบเดิมไว้ หรือมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้เกิดระบบใหม่

อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายบทบาทของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับรัฐ ความเป็นมาของระบบสังคมในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มของอนาคต รวมถึงการวางแนวทางประพฤติและวิธีปฏิบัติ ของคนในสังคม เพื่อมุ่งหวังที่จะก้าวไปสู่สังคมการเมืองอันพึงปรารถนา โดยมีข้อเรียกร้องที่จะให้คนในสังคมยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ในอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของคนในสังคมที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งหวังไว้

อุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม คือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน โดยเน้นให้บุคคลมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง การหาความสุข การแข่งขัน ฯลฯ ได้อย่างเสรี トラบที่ไม่ละเมิดผู้อื่น และบุคคลต้องมีความเท่าเทียม ความเสมอภาค (ต่อหน้ากฎหมาย) ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยรัฐบาลอยู่ภายใต้การควบคุมและยินยอมของประชาชน มีหน้าที่ให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน โดยประชาชนมีสิทธิที่จะทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าว

อุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม หมายถึง อุดมการณ์ทางการเมืองที่เน้นการร่วมมือของชุมชน สังคม และมีกรรมสิทธิ์หรือควบคุมการผลิตร่วมกัน โดยรัฐจะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในรายใหญ่ที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อมุ่งกระจายผลประโยชน์และความมั่งคั่งเพื่อให้ประชาชนอย่างเท่าเทียม อยู่ดีกินดี หลุดพ้นจากการเป็นทาสของวัตถุ อุดมการณ์นี้ต่อต้านการแบ่งชนชั้นและการกดขี่ขูดรีดจากชนชั้นนายทุน

อุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม หมายถึง อุดมการณ์ทางการเมืองที่มีสัญลักษณ์อันยิ่งใหญ่ที่แสดงถึงความเป็นชาติ เช่น ธงชาติ เพลงชาติ ซึ่งอุดมการณ์นี้ จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ โดยจะทำให้ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธา ในอุดมการณ์โดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งอุดมการณ์นี้มุ่งให้คนในชาติมีความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนสร้างความยิ่งใหญ่ของชาติพันธุ์ตนเองผ่านประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม ที่มีมาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังปรารถนาความเป็นอิสระทางการเมือง ความมั่นคงปลอดภัย และการมีเกียรติภูมิของชาติ

บทเพลงราชการ หมายถึง บทเพลงที่ฝ่ายรัฐจัดทำขึ้น เพื่อสื่อสารไปยังประชาชน ให้เกิดความรู้ ความเข้าใจ ในเรื่องต่างๆ ตามที่รัฐต้องการ รวมทั้งเป็นสื่อในการสร้างและปลูกฝังอุดมการณ์ทางการเมืองให้กับประชาชนตามความต้องการของราชการ เช่น เพลงปลุกใจ ที่รัฐต้องการให้ประชาชนมีความรัก ความสามัคคี และเสียสละเพื่อชาติ เป็นต้น

เพลงตลาดหรือเพลงชีวิต หมายถึง บทเพลงที่สะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ เนื้อหาของบทเพลงส่วนใหญ่กล่าวถึงชีวิตความเป็นอยู่ของชนชั้นล่างของสังคมในทุกสาขาอาชีพ สะท้อนความทุกข์ยาก สภาพของปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงเสียดสี วิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมือง

เพลงลูกทุ่ง หมายถึง บทเพลงที่ใช้ภาษาและสำเนียงภาษาแบบพื้นบ้านในการขับร้อง บทร้องเป็นกลอนเพลงที่มีความเรียบง่าย เข้าใจง่าย การขับร้องเป็นแบบเต็มเสียง เนื้อหาบทเพลงสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่างๆ เช่น วิถีชีวิต ประเพณี ศาสนา ประวัติศาสตร์ ระบบความคิด ความเชื่อ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างชัดเจน

เพลงเพื่อชีวิต หมายถึง เพลงที่สะท้อนภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คล้าย ๆ เพลงตลาดหรือเพลงชีวิต แต่จะเน้นหนักไปทางการเมือง การต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ทางการเมือง ให้ได้มาซึ่งสังคมใหม่ที่ดีกว่า ใช้สำนวนโวหารที่กินใจและสะใจผู้ฟัง โดยเพลงเพื่อชีวิตเกิดขึ้นในยุคการเมืองไทยสมัย ตุลา 2516 เป็นต้นมา

การสื่อสารทางการเมือง หมายถึง การสื่อสารทุกรูปแบบในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง ทั้งทางการพูด การเขียน รูปภาพ สัญลักษณ์ บทเพลง คำขวัญ อากัปกริยา ฯลฯ เพื่อถ่ายทอดความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการไปยังผู้รับสาร เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสาร ตระหนักถึงความหมายตามความต้องการของผู้ส่งสาร ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง

คำรณ สัมบุณณานนท์ หมายถึง ศิลปิน นักร้อง นักแสดง ผู้มีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วประเทศจากการเป็นพระเอกภาพยนตร์ และจากการร้องเพลงไห้ในรูปแบบควาบอยตะวันตก บทเพลงสะท้อนปัญหาสังคม บทเพลงวิพากษ์วิจารณ์การเมือง ฯลฯ มีชีวิตอยู่ในช่วง ปี พ.ศ.2463-2512 โดยได้รับการยกย่องให้เป็น บิดาแห่งวงการเพลงลูกทุ่ง ราชเพลงชีวิต ฯลฯ และเป็นบรมครูคนสำคัญทางด้านบทเพลง เป็นที่ยอมรับ นับถือ ศรัทธา ของศิลปินในยุคต่อ ๆ มา

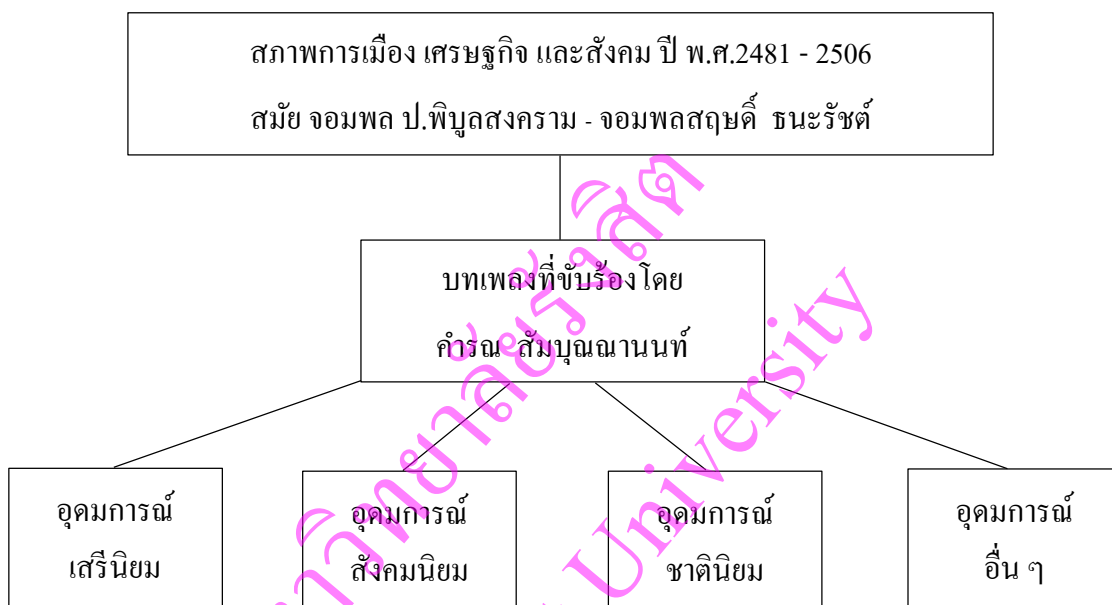
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 ทราบถึงสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม จากเนื้อหาบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ในช่วงปี พ.ศ.2481-2506

1.6.2 ทราบถึงรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมือง ความคิด ความเชื่อ ของนักประพันธ์เพลง ศิลปินผู้ขับร้อง และประชาชนในยุคนั้น จากเนื้อหาบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ในช่วงปี พ.ศ.2481-2506

1.7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ มีเนื้อหาเชื่อมโยงสอดคล้องกับสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในช่วงเวลานั้น ๆ และเนื้อหาของบทเพลงมีรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม สังคมนิยม ชาตินิยม และอุดมการณ์อื่น ๆ อาทิ สตรีนิยม, มนุษยนิเวศนิยม, อนุรักษ์นิยม เป็นต้น แสดงตาม รูปที่ 1.1

รูปที่ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 อุดมการณ์ (Ideology)

คำว่า “อุดมการณ์” (Ideology หรือ Ide’ologue) ถูกนำมาใช้ครั้งแรกในปี 1797 โดย Antoine Luis Claude Destutt de Tracy นักคิดชาวฝรั่งเศส ซึ่งมีความหมายว่า การศึกษาเกี่ยวกับแนวความคิด (Study of Ideas) เพื่อที่จะใช้ในการอธิบายศาสตร์หรือความรู้ใหม่ที่ว่าด้วยความคิด (Science of Idea) เป็นการศึกษาแนวปรัชญาที่ได้รับการนิยามกันในหมู่นักคิดพวกหนึ่ง โดยในระยะแรกคำว่าอุดมการณ์เป็นเรื่องของการหาความรู้จากประสบการณ์ และแสวงหาความจริงเชิงประจักษ์ โดยเชื่อว่ามนุษย์สามารถที่จะแสวงหาความรู้ที่แท้จริงได้จากประสบการณ์ของมนุษย์เอง โดยในการศึกษานั้น

มีเป้าหมายเพื่อให้มีความแตกต่างจากศาสตร์เดิมคืออภิปรัชญา (Metaphysics) ด้วยการนำหลักปฏิฐานนิยม (Posotivism) ที่ใช้ในการศึกษาวิทยาศาสตร์ธรรมชาติ (Natural Science) มาใช้ในการศึกษาทางจิตวิทยา (Psychology) เพื่อศึกษาว่าความคิดของคนเราเกิดขึ้นหรือมีจุดเริ่มต้นมาได้อย่างไร. (Roskin, Cord, Medeiros and Jones, 1997 อ้างถึงใน บุญอริ ยิมะ, 2554, น. 65)

ยุคต่อมามีนักคิดที่แสดงทัศนะเกี่ยวกับ คำว่า “อุดมการณ์” (Ideology) ซึ่งมีความเห็นแตกต่างไปจากทัศนะของนักคิดในยุคเริ่มต้น โดยนักคิดคนสำคัญ ได้แก่ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx) และ เฟรดริก เองเกิลส์ (Friedrich Engels) พวกเขาให้ความเห็นที่แตกต่างออกไป โดยให้ความเห็นว่า

อุดมการณ์ เป็น มายา (Illusion) หรือ ความสำนึกอันจอมปลอม (False Consciousness) อุดมการณ์เป็นเครื่องมือที่ชนชั้นปกครอง ใช้มอมเมาให้ชนชั้นที่ถูกปกครองมองไม่เห็นถึงสาเหตุแห่งการที่ตนถูกกดขี่ขูดรีด โดยชนชั้นที่ได้เปรียบ ในทัศนะของมาร์กซ์นั้น ศาสตร์หรือวิทยาศาสตร์ (Science) กับ อุดมการณ์ (Ideology) จึงแยกออกจากกัน ในแง่ที่ว่า ศาสตร์ คือ การเปิดเผยหรือกรุยทางไปสู่สัจจะ (Truth) ส่วนอุดมการณ์ คือการสร้าง ความ

สำนึกที่ผิดพลาด (Falsehood) เพื่อกลบเกลื่อนหรือบิดเบือนสิ่งจะดังกล่าว. (สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น. 11)

ในสมัยต่อ ๆ มา คำว่า อุดมการณ์ (Ideology) จึงถูกนำมาใช้เพื่อกล่าวถึง ความเชื่อ (Believe) ความคิด (Idea) หรือทัศนคติ (Attitude) ของคนกลุ่มหนึ่ง หรือชุมชนหนึ่ง ความเชื่อและความคิด ดังกล่าวนี้อาจจะมีจำกัดอยู่แต่เฉพาะเพียงไม่กี่คนหรือหลายคนก็ได้ หรือเป็นความเชื่อที่มีผู้คนยึดถือ อยู่ในสมัยหนึ่ง แต่ไม่มีอิทธิพลในเวลาต่อมาก็ได้ อุดมการณ์ในความหมายนี้เป็นสิ่งที่ Karl Mannheim กล่าวถึงในลักษณะของความหมายเบ็ดเสร็จ (Total Conception of Ideology) และความหมายเฉพาะราย (Particular Conception of Ideology)

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523, น. 2-4) อธิบายถึงลักษณะของอุดมการณ์ตามความหมายที่ Karl Mannheim ซึ่งให้ความหมายไว้สองลักษณะ และได้อธิบายไว้เพิ่มเติม สรุปได้ ดังนี้

1) ลักษณะของความหมายเบ็ดเสร็จ (Total Conception of Ideology) หมายถึง อุดมการณ์ ของยุคและชนชั้นต่าง ๆ ที่มีอยู่ในสมัยนั้น ๆ การศึกษาอุดมการณ์เป็นการศึกษาเพื่อให้ทราบถึง โครงสร้างปัญหาของยุค หรือของชนชั้นในขณะนั้น อุดมการณ์ในลักษณะดังกล่าวนี้ จึงเป็นทฤษฎี ที่แจ่มแจ้งแยกแยะแนวความคิด และความเชื่ออันมีแบบแผน ซึ่งมุ่งอธิบายสภาพการณ์ในสังคม ทั้งที่เป็นมา ที่เกิดขึ้นแล้วในอดีตกาล ที่กำลังดำเนินอยู่ในปัจจุบัน และที่จะเป็นไปในอนาคต อุดมการณ์ตามความหมายนี้เป็นตรรกวิทยาของแนวความคิดหนึ่ง ๆ ซึ่งอ้างว่าเป็นกฎเกณฑ์สากล สามารถที่จะอธิบาย ไม่ใช่แต่สภาพการณ์ทางสังคมในปัจจุบัน หากยังอธิบายเหตุการณ์ในอดีต และ ชีวทางของปรากฏการณ์ทางสังคม อันพึงจะมีขึ้นในอนาคตอีกด้วย

2) ลักษณะของความหมายเฉพาะราย (Particular Conception of Ideology) หมายความว่า อุดมการณ์ เป็นเครื่องมือของการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างบุคคล หรือกลุ่มบุคคลทั้งสองฝ่าย (ชนชั้น เชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ฯลฯ) ที่มุ่งโต้แย้งหลักการและความเชื่อ ตลอดจนทัศนคติของ ฝ่ายตรงข้าม โดยถือว่าอุดมการณ์ของอีกฝ่ายหนึ่งนั้นมิมีรากฐานมาจากผลประโยชน์ทางสังคม ของชนกลุ่มนั้น ตามความคิดนี้อุดมการณ์เป็นเพียงสิ่งฉาบหน้า หรือภาพลวงตาของสิ่งอื่นที่อำพรางอยู่ อันได้แก่ผลประโยชน์อันแท้จริงของผู้สนับสนุนอุดมการณ์ ซึ่งใช้อุดมการณ์ในการแสวงหาอำนาจ เป็นเครื่องมือในการพิทักษ์ปกป้องผลประโยชน์ของชนชั้นนั้น

Sargent (1975 อ้างถึงใน สิทธิพันธ์ พุทธหุน, 2551, น. 1) ให้ทัศนะว่า อุดมการณ์ หมายถึง ระบบค่านิยมหรือระบบความเชื่อที่บุคคลกลุ่มหนึ่งยอมรับร่วมกันว่าเสมือนข้อเท็จจริง หรือความจริง อุดมการณ์จะประกอบด้วยทัศนคติกลุ่มหนึ่งที่บุคคลพึงมีต่อสถาบันและกระบวนการต่าง ๆ ของสังคม

อุดมการณ์จะช่วยให้ผู้ยึดมั่น ถือมั่น เห็นภาพของโลกที่เป็นอยู่และที่ควรจะเป็น ซึ่งในการนี้ อุดมการณ์จะช่วยให้ภาพที่สับสนอลหม่านของโลกกลับกลายมาเป็นภาพที่สามารถ ที่ง่ายและเข้าใจได้ไม่ยาก ระดับของการจัดภาพให้ปรากฏแจ่มชัดและเข้าใจง่ายขนาดไหนนั้นจะแปรเปลี่ยนไปตามอุดมการณ์แต่ละอุดมการณ์

จะเห็นว่าความหมายหลักที่สำคัญอย่างหนึ่งของ อุดมการณ์ (Ideology) ก็คือ ความเชื่อ (Belief) ซึ่งความเชื่อของมนุษย์นั้น มีอยู่มากมายหลายเรื่อง และไม่ใช่ว่าความเชื่อในทุก ๆ เรื่อง จะเป็นอุดมการณ์ได้ทั้งหมด

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523, น. 9) อธิบายถึง ความเชื่อ (Belief) ที่เรียกว่า อุดมการณ์ (Ideology) ได้ดังนี้ จะต้องเป็น

- 1) ความเชื่อที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มชน
- 2) ความเชื่อนั้นจะต้องเกี่ยวกับเรื่องที่มีความสำคัญต่อกลุ่มชนหลักเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติตัวและการดำเนินชีวิต
- 3) ความเชื่อนั้นจะต้องเป็นความเชื่อที่คนหันเข้ามา และใช้เป็นแนวทางในการกำหนดการประพฤติปฏิบัติตัวอย่างสม่ำเสมอ และในหลาย ๆ โอกาส
- 4) ความเชื่อนั้นต้องช่วยยึดเหนี่ยวคนในกลุ่มไว้ด้วยกันหรือช่วยสนับสนุน หรือให้คนนำมาใช้เป็นข้ออ้างในการทำกิจกรรมต่าง ๆ

จากลักษณะพิเศษของอุดมการณ์ทั้ง 4 ประการดังกล่าวข้างต้น เราอาจสรุปได้ว่า อุดมการณ์ มีวัตถุประสงค์อยู่ 3 ประการด้วยกัน คือ

- 1) เพื่อธำรงรักษาระบบและสภาพการเดิมของสังคมไว้
- 2) เพื่อก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทั้งในตัวระบบและการจัดระเบียบสังคม เศรษฐกิจการเมือง
- 3) เพื่อธำรงรักษาไว้ซึ่งสภาพการณ์ใหม่อันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงเช่นว่านั้น

สรุป อุดมการณ์ คือ ความคิด ความเชื่อ ทศนคติ หรือค่านิยม ที่ได้รับการยอมรับในกลุ่มคน โดยใช้เป็นแนวทางในการประพฤติ ปฏิบัติ ของคนในกลุ่ม และช่วยยึดเหนี่ยวกลุ่มคนเอาไว้ อีกทั้งยังเป็นข้ออ้างในการสร้างพลังผลักดันให้กระทำการในทุกวิถีทางเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายแห่งอุดมการณ์นั้น ๆ ทั้งการธำรงรักษาระบบเดิมไว้ หรือมุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้เกิดระบบใหม่

2.2 อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology)

อุดมการณ์ทางการเมือง (Political Ideology) เป็นแนวความคิดทางการเมือง ที่มีบทบาทสำคัญในการรวมกลุ่ม และสร้างความเป็นหนึ่งเดียวกัน การสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง ให้คนในกลุ่ม มีความเชื่อที่เหมือนกัน หรือคล้ายคลึงกัน จะทำให้ผู้คนที่มีแม้จะมีความต่างในเชื้อชาติ ภาษา และวัฒนธรรม สามารถรวมกลุ่มและอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติ ซึ่งถือได้ว่า อุดมการณ์ มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในทางการเมือง โดยมีผู้ให้ทัศนะเกี่ยวกับอุดมการณ์ทางการเมืองไว้ ดังนี้

ลิจิต ธรเวคิน (2553, น. 215) กล่าวว่า อุดมการณ์ทางการเมือง คือ ลัทธิทางการเมือง ที่อธิบายความเป็นมาของระบบสังคมมนุษย์ในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบันและแนวโน้มของอนาคต การวางแนวทางพฤติกรรมปฏิบัติสำหรับสมาชิกในปัจจุบัน และสำหรับการบรรลุถึงความมุ่งหวังของอนาคตพร้อมทั้งให้ความหมายแก่ชีวิต แก่ความประพฤติและความสัมพันธ์ที่มนุษย์มีต่อสิ่งแวดล้อมและระบบสังคมทั้งหมด

สมเกียรติ วันทะนะ (2551, น. 14) กล่าวว่า อุดมการณ์ทางการเมือง คือ ระบบคิดที่อธิบายถึงการดำรงอยู่ของสังคมการเมืองปัจจุบัน สังคมการเมืองที่พึงปรารถนาและวิธีการในการปฏิบัติเพื่อให้ได้มาซึ่งสังคมการเมืองอันพึงปรารถนา

ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2523, น. 236) กล่าวว่า อุดมการณ์ทางการเมือง เป็นระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายถึงบทบาทของคนในสังคม อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างคนในสังคม คนกับรัฐ และอธิบายสภาพความเป็นไปทางสังคมว่าเหตุใดจึงเป็นเช่นนั้น สภาพเช่นนั้นพึงปรารถนาหรือไม่ ในความเห็นความเชื่อของอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นมีว่าอย่างไร ควรมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแปลงจะมีวิธีการอย่างไรและมีการวาดภาพพจน์ของสังคมในอนาคต ภายหลังจากนำอุดมการณ์นั้น ๆ มาใช้แล้วว่าจะเป็นไปในวิถีทางใด ดังนั้น อุดมการณ์จึงมีชื่อเรียกร่องที่จะให้คนยอมรับเชื่อมั่นศรัทธาเพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มชนที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งไว้

อุดมการณ์ทางการเมืองที่ใช้ประพฤติ ปฏิบัติ ในกลุ่มคน ชุมชน หรือสังคม ไม่ได้หมายความว่าคนส่วนใหญ่ในสังคมจะให้การยอมรับนับถือ หรือเชื่อมั่นในอุดมการณ์นั้นอย่างกว้างขวาง แต่อุดมการณ์ทางการเมืองที่ใช้ประพฤติ ปฏิบัติ ในสังคมนั้น อาจเกิดจากการยอมรับของผู้มีอำนาจทางการเมืองเพียงผู้เดียว หรือกลุ่มผู้ปกครองเล็ก ๆ ของสังคมเพียงกลุ่มเดียว ถึงแม้อุดมการณ์นั้น

จะขัดกับอุดมการณ์ทางศาสนา และประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อพื้นบ้านของสังคม แต่เมื่อผู้นำทางการเมืองต้องการให้คนในสังคมยึดถืออุดมการณ์นั้น ก็จะชักจูง โน้มน้าว โฆษณาชวนเชื่อให้ประชาชนคล้อยตาม บางอุดมการณ์อาจใช้วิธี บังคับให้ประชาชนยึดถือ และปฏิบัติตาม โดยไม่คำนึงว่าจะมีเหตุผลหรือไม่ จุดหมายสำคัญก็คือให้ผู้คนในสังคมยอมรับอุดมการณ์นั้น ซึ่งการกระทำเช่นนี้ก็เพื่อประโยชน์ทางการเมือง

ชโยนนต์ สมุทวนิช (2523, น. 9) กล่าวถึง การนำเอาอุดมการณ์มาใช้ประโยชน์ทางการเมืองว่ามีอยู่ 4 ลักษณะด้วยกัน คือ

- 1) เป็นการนำอุดมการณ์มาใช้เพื่อปกครองและยึดกลุ่มชนเข้าไว้ด้วยกัน
- 2) เป็นการใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการชักจูงให้คนมาเสียสละเพื่อเป้าหมายร่วมหรือ ทำเพื่ออุดมการณ์ ซึ่งมักจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อผู้นำทางการเมือง มากกว่าต่อตัวประชาชนโดยทั่ว ๆ ไป ประชาชนถูกเรียกร้องให้เสียสละมอบกายถวายชีวิตเพื่ออุดมการณ์
- 3) เป็นการใช้อุดมการณ์เพื่อประโยชน์ในการขยายอำนาจของรัฐบาล
- 4) เป็นการใช้อุดมการณ์ภายในพรรคหรือองค์กรอื่น ๆ โดยผู้ที่ต้องการเข้าไปยึดอำนาจเมื่อยึดอำนาจได้แล้วเพื่อรักษาอำนาจนั้นไว้

อุดมการณ์ทางการเมือง มีอยู่หลายรูปแบบ หลายลักษณะซึ่งแต่ละอุดมการณ์ก็ล้วนมีเป้าหมาย วิธีการ และแนวความคิดที่แตกต่างกัน โดย Karl Loewenstein (อ้างถึงใน ชโยนนต์ สมุทวนิช, 2523, น. 22-23) ได้แบ่งประเภทของอุดมการณ์ทางการเมืองไว้ 6 ลักษณะ ดังนี้

- 1) ระบบปรมาญาสิทธิราชย์ เช่น สมบูรณาญาสิทธิราชย์ (Monarchy) และเทวาธิปไตย (Theocracy) เป็นต้น
- 2) รัฐธรรมนูญนิยม (Constitutionalism) เช่น ระบบรัฐสภานิยม (Parliamentarianism)
- 3)ปัจเจกชนนิยม (Individualism) เช่น เสรีนิยม (Liberalism) และทุนนิยม (Capitalism)
- 4) สังคมนิยม (Socialism) เช่น ทุนนิยมโดยรัฐ (State Capitalism) และรัฐสวัสดิการ (Welfare State)
- 5) ชาตินิยม (Nationalism) เช่น จักรวรรดินิยม (Imperialism) ชาตินิยม (Racism) และสากลนิยม (Universalism)
- 6) ลัทธิชนชั้นนำ (Elitism) ซึ่งเชื่อในความสามารถเฉพาะหรือภูมิปัญญาของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง เช่น อภิชนาธิปไตย (Aristocracy) และลัทธินิยมการจัดการ (Managerialism)

จากการแยกประเภทอุดมการณ์ทางการเมืองของ Karl Loewenstein ในข้างต้น จะเห็นได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองแต่ละแบบอาจมีลักษณะคล้ายคลึงไปในแนวทางเดียวกัน และเป็นต้นแบบของอุดมการณ์ทางการเมืองในยุคปัจจุบันซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วอาจสรุปประเภทของอุดมการณ์ได้อย่างน้อย 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1) เสรีนิยม ได้รับแนวคิดมาจาก ปัจเจกชนนิยม ซึ่งกลุ่มนี้ให้ความสำคัญกับเรื่องเสรีภาพ และเชื่อในเรื่องความสามารถในการใช้เหตุผลของมนุษย์ อีกทั้งยังให้ความสำคัญกับ รัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นสัญญาประชาคมหรือข้อตกลงในการอยู่ร่วมกัน
- 2) สังคมนิยม มีแนวความคิดในเรื่องการร่วมกันทำงาน โดยให้รัฐเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิต เพื่อที่จะกระจายผลประโยชน์ หรือความมั่งคั่ง ให้กับคนในสังคมอย่างเท่าเทียม
- 3) ชาตินิยม เป็นแนวความคิดเรื่องชาติ เป็นสิ่งสำคัญ โดยให้คนรัก สามัคคี และเสียสละเพื่อชาติได้แม้กระทั่งชีวิต ซึ่งอุดมการณ์นี้จำเป็นต้องอาศัยผู้นำที่เข้มแข็ง (ลัทธินิยมผู้นำ)
- 4) อุดมการณ์ทางการเมืองอื่น ๆ อาทิเช่น สตรีนิยม นิเวศนิยม ศาสนา เป็นต้น

ระบบการเมืองในปัจจุบัน มีมากมายหลายแบบด้วยกัน และทุกแบบก็ล้วนอ้างว่าตนเป็นประชาธิปไตย บางประเทศที่ปกครองโดยพรรคคอมมิวนิสต์ ก็ถือว่าตนเองเป็นประชาธิปไตย และอ้างว่าประชาธิปไตยรูปแบบของตน อาจเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงกว่า ในอเมริกาและยุโรป เสียด้วยซ้ำ ดังนั้นบ่อยครั้งที่เราจะเห็นคำว่า ประชาธิปไตย ใช้ร่วมกับ อุดมการณ์อื่น ๆ อาทิเช่น ประชาธิปไตยเสรีนิยม สังคมนิยมประชาธิปไตย เป็นต้น

สรุป อุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง ระบบความเชื่อหรือระบบความคิดที่อธิบายบทบาทของคนในสังคม ความสัมพันธ์ระหว่างคนกับรัฐ ความเป็นมาของระบบสังคมในอดีต สภาพความเป็นอยู่ในปัจจุบัน และแนวโน้มของอนาคต รวมถึงการวางแนวทางประเพณีและวิถีปฏิบัติ ของคนในสังคม เพื่อมุ่งหวังที่จะก้าวไปสู่สังคมการเมืองอันพึงปรารถนา โดยมีข้อเรียกร้องที่จะให้คนในสังคมยอมรับ เชื่อมั่น ศรัทธา ในอุดมการณ์ทางการเมืองนั้น ๆ เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันของคนในสังคม ที่จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงดังที่มุ่งหวังไว้

2.3 อุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (Liberal Ideology)

เสรีนิยม (Liberal) เกิดขึ้นในประเทศอังกฤษราวศตวรรษที่ 17-18 โดยอุดมการณ์นี้ มีความคิด ความเชื่อ ที่เน้นย้ำและให้ความสำคัญกับ เสรีภาพ (Freedom) ของบุคคลเป็นแกนกลางหลักของอุดมการณ์ มีจุดมุ่งหมายในการรักษาและเพิ่มพูนเสรีภาพของบุคคล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง

เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นและการแสวงหาความสุขของบุคคล ลัทธิเสรีนิยมได้รับอิทธิพลมาจากแนวความคิด ปัจเจกชนนิยม (Individualism) ที่เชื่อเรื่องความสามารถในการใช้เหตุผลของมนุษย์ โดยแนวความคิดของลัทธิปัจเจกชนนิยมส่วนหนึ่งมาจาก

ความเห็นของพวกสโตอิก (Stoic) ที่ว่าหลักเกณฑ์ที่กำหนดการกระทำอยู่เหนือสิ่งใด คือความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกับตนเอง ที่จะรู้จักตัวเองและปฏิบัติตนตามหลักการและวัตถุประสงค์ที่ตนเห็นว่าดีมีเหตุผล ชาติแท้ของมนุษย์นั้นไม่ใช่เนื้อหนังมังสา แต่เป็นความสามารถในการใช้เหตุผล การใช้เหตุผลนี้เป็นเครื่องชี้ให้เห็นถึงลักษณะพิเศษของมนุษย์ที่ต่างจากสัตว์อื่น (ชยอนันต์ สมุทวณิช, 2523, น. 45)

จากแนวความคิดของพวกสโตอิก (Stoic) ข้างต้น ซึ่งถือเป็นความคิด ปัจเจกชนนิยม (Individualism) ได้ก่อให้เกิดแนวความคิด เสรีนิยม (Liberalism) ที่ให้ความสำคัญ เชื่อมั่นในหลักเกณฑ์และวิธีการหาเหตุผลแบบวิทยาศาสตร์มากกว่าความเชื่อทางศาสนา ซึ่งแนวความคิด เสรีนิยมเป็นรากฐานสำคัญที่ทำให้เกิดระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ในปัจจุบัน

ชยอนันต์ สมุทวณิช (2523, น. 53-62) ได้อธิบาย เสรีนิยมและประชาธิปไตย ไว้ในคำเดียวกัน โดยได้ใช้คำศัพท์ในการอธิบายว่า “อุดมการณ์ประชาธิปไตยเสรีนิยม” (Liberal Democratic Ideology) ซึ่งสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) รากฐานอันสำคัญยิ่งของอุดมการณ์ประชาธิปไตย (เสรีนิยม) ได้แก่ การมีความศรัทธาในความสามารถของมนุษย์ มีศรัทธาในสติปัญญา ในการที่มนุษย์สามารถร่วมมือกันทำงาน ความสามารถของมนุษย์ที่สำคัญได้แก่การรู้จักเหตุผล
- 2) เชื่อในสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น
- 3) เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกัน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าความเท่าเทียมกันทางสติปัญญาหรือทางกายภาพ แต่เป็นความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมือง คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐและกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน
- 4) เชื่อว่า อำนาจทางการเมืองของรัฐบาลเกิดขึ้นจากความยินยอมของประชาชน การให้ความยินยอมเท่ากับเป็นการสร้างความชอบธรรมให้กับกำลังหรืออำนาจ ดังนั้นรัฐบาลที่ชอบธรรมจึงเป็นรัฐบาลที่เป็นตัวแทนของประชาชน
- 5) เชื่อว่า สถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นกลไกของรัฐที่มีอยู่เพื่อรับใช้บุคคลในสังคม

6) เชื่อว่า ประชาชนมีสิทธิที่จะทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามจุดมุ่งหมายในการทำให้คนในสังคมบรรลุถึงความสุขสมบูรณ์

จรรยา สุภาพ (2528, น. 54-55) กล่าวถึงหลักการของอุดมการณ์เสรีนิยมที่สำคัญ โดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) ให้คุณค่าในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี
- 2) ถือว่าเสรีภาพในการที่บุคคลจะแสดงออกซึ่งบุคลิกภาพของตนนั้น เป็นสิ่งที่มีความหมายและความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง
- 3) มีความเชื่อว่าการที่บุคคลมีเสรีภาพในการแสดงออกซึ่งความคิด สติปัญญา และการกระทำต่าง ๆ นั้น จะเป็นประโยชน์ทั้งต่อตนเองและสังคม
- 4) รักษาสถาบันและนโยบายต่าง ๆ ที่ช่วยให้สามารถปกป้องคุ้มครอง และเพิ่มพูนการแสดงออกโดยเสรีได้
- 5) มีความเชื่อถือและยึดมั่นในเสรีภาพว่าเป็นสิ่งสำคัญ และสามารถนำไปใช้ได้
- 6) ไม่ยอมให้มีการใช้อำนาจโดยปราศจากการควบคุม และประสงค์จะใช้วิธีการอื่นในทางสังคมเข้ามาแทนที่การใช้อำนาจนั้น
- 7) ถือว่าการแสดงออกแห่งบุคลิกภาพของบุคคลนั้นเป็นสิ่งที่มีความค่า ประโยชน์และพึงรักษาไว้
- 8) ไม่พึงใจในการใช้อำนาจที่ไม่ชอบ แต่ต้องการให้บุคคลหลุดพ้นจากการใช้อำนาจตามอำเภอใจของผู้ที่มีอำนาจ
- 9) ลัทธิเสรีนิยมปรารถนาที่จะให้มีการควบคุมสังคมทางการเมืองในลักษณะที่มีไม่ใช่เป็นเรื่องของบุคคล คือ ไม่ใช่เป็นอำนาจของบุคคลใดหรือกลุ่มใดโดยเฉพาะ แต่เป็นอำนาจที่ถูกต้อง เช่น การยึดถือหลักแห่งกฎหมาย และหลักการตลาดโดยเสรี
- 10) ลัทธิเสรีนิยมให้ความสำคัญกับบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น พวกเสรีนิยมจึงมักเป็นปัจเจกชนนิยมด้วย นอกจากนั้น เสรีนิยมยังสนับสนุนความเห็นพหุนิยม นั่นคือ ไม่ต้องการให้กลุ่มใดมีอำนาจแต่เพียงกลุ่มเดียว หรือมีการรวมอำนาจโดยหน่วยงานหน่วยเดียวเป็นพิเศษ ให้ประชาชนสามารถรวมกลุ่มได้โดยเสรี ต้องการให้มีการปกครองท้องถิ่น ยกย่องวิธีการแสวงหาคำยินยอม และการชักจูง เพื่อให้เกิดการยอมตามโดยเสรี
- 11) เสรีนิยมเป็นลัทธิที่ต้องการให้บุคคลมีเสรีภาพในการหาความสุขและแสดงความคิดเห็นยึดหลักกฎธรรมชาติเป็นรากฐาน (ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่อาจรู้ได้โดยใช้เหตุผล)

Bentham (อ้างถึงใน จรูญ สุภาพ, 2528, น. 55) เป็นผู้สนับสนุนลัทธิเสรีนิยม โดยหลักการเสรีนิยมทางการเมืองจะต้องมีหลักการ ดังนี้

- 1) บุคคลพึงมีเสรีภาพ
- 2) มีสิทธิทางการเมืองและกฎหมาย
- 3) รัฐบาลต้องยึดถือหลักกฎหมาย และจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมและยินยอมของประชาชน
- 4) รัฐบาลที่ดีจะต้องให้ความสุขอย่างยิ่งแก่บุคคลจำนวนมากที่สุด
- 5) แต่ละคนมีสิทธิที่จะหาความสุข
- 6) ให้บุคคลมีเสรีภาพในการริเริ่ม
- 7) เสรีภาพในการแข่งขัน
- 8) เสรีภาพในการออกเสียงเลือกตั้ง

Heywood (1997 อ้างถึงใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น. 24-28) อธิบายลักษณะที่ถือว่าเป็นพื้นฐานของ ลัทธิเสรีนิยม โดยสรุปได้ ดังนี้

- 1) ปัจเจกบุคคลนิยม เป็นแกนกลางของลัทธิเสรีนิยม ได้อย่างชัดเจน มนุษย์ในฐานะปัจเจกบุคคลย่อมมีความสำคัญสูงสุด คือ สำคัญกว่ากลุ่มทางสังคม หรือองค์กรรวมใด ๆ
- 2) เสรีภาพ เป็นตัวกำหนดเนื้อหาสาระหรือหน้าตาของอุดมการณ์นี้ เนื่องจากเสรีภาพช่วยเสริมลักษณะปัจเจกบุคคลนิยมในข้อ 1 ให้เป็นจริงได้ นั่นคือปัจเจกชนนิยมจะมีความหมายก็ต่อเมื่อเขามี เสรีภาพ ที่จะเลือกกระทำหรือไม่กระทำตามที่ปรารถนา
- 3) เหตุผล นักเสรีนิยมเชื่อมั่นหรือศรัทธา ว่าความสามารถในการใช้เหตุผลที่มีอยู่ในตัวมนุษย์นั่นเองจะเป็นกลไกที่ชาญฉลาดที่สุดที่จะทำให้ปัจเจกบุคคลแต่ละคนเลือกใช้ชีวิตและพิจารณาญาณให้กับตนเองได้ว่าตนเองต้องการอะไร เมื่อไร และอย่างไร
- 4) ความเสมอภาค นักเสรีนิยมเชื่อว่ามนุษย์เรานั้นอย่างน้อยก็เกิดมาเท่าเทียมกัน (Born Equal) และด้วยเหตุนี้การเกิดเป็นมนุษย์จึงมีคุณค่าทางศีลธรรมเสมอกัน ไม่ว่าจะยากดีมีจน สูงต่ำดำขาว ใดๆก็ตาม นักเสรีนิยมเน้นความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย เสมอภาคในแง่ของสิทธิและ โอกาส แต่ไม่รับประกันว่าจะต้องเสมอภาคในทางสังคมหรือผลลัพธ์ของการกระทำ เพราะความสามารถและความตั้งใจทำงานของแต่ละคนไม่เท่ากัน ใครทำมากได้มาก ทำน้อยได้น้อย
- 5) ขันติธรรม หรือความใจกว้างอดทนต่อความคิดเห็นของผู้อื่นซึ่งแตกต่างไปจากของตน เป็นปัจจัยสำคัญที่จะประกันเสรีภาพส่วนบุคคลได้และในขณะเดียวกันก็จะทำให้สังคมมั่งคั่งร่ำรวยทางความคิดความอ่านขึ้นด้วยสังคมที่มีลักษณะพหุนิยม

6) ฉันทานุมัติ นักเสรีนิยมมองว่าอำนาจหน้าที่ (Authority) และแบบแผนของสัมพันธภาพสังคมที่สร้างขึ้นมาใช้ในการอยู่ร่วมกันนั้น ควรได้รับความเห็นชอบหรือฉันทานุมัติโดยสมาชิกของสังคมนั้น

7) รัฐธรรมนูญนิยม นักเสรีนิยมมองว่ารัฐบาลเป็นสิ่งจำเป็นอย่างน้อยก็ในการผูกหรือประกันความเป็นระเบียบเรียบร้อยของสังคม อำนาจของรัฐบาลนั้นแบ่งเป็นหลาย ๆ ส่วน และสร้างกลไกให้แต่ละส่วนของการใช้อำนาจนั้น ตรวจสอบ ถ่วงดุล และคานอำนาจซึ่งกันและกัน ซึ่งกลไกการตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจทั้งระบบนี้เหมาะสมที่สุดที่จะสถาปนาไว้ในรัฐธรรมนูญ

อุดมการณ์เสรีนิยม สนับสนุนระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยม เน้นปัจเจกการผลิต เช่น ที่ดิน โรงงาน เป็นกรรมสิทธิ์ของเอกชน แม้แต่กิจกรรมบางอย่างที่เป็นสาธารณูปโภค รัฐก็ยอมให้เอกชนเข้าไปเป็นเจ้าของและเข้าไปจัดการ เช่น โทรศัพท์ โทรเลข รถไฟ เป็นต้น ระบบทุนนิยมซึ่งถือเป็นโครงสร้างและวิธีการจัดการเศรษฐกิจตามอุดมการณ์เสรีนิยมนี้ ถือว่าความก้าวหน้าทางวิทยาการจะเกิดขึ้นง่ายกว่า ถ้าให้แต่ละคนเป็นเจ้าของการค้า เพราะเขาย่อมมีกำลังใจและมีแรงจูงใจที่จะปรับปรุงกิจการของเขา การแสวงหาผลประโยชน์ของตนเองนั้น จะนำไปสู่ผลประโยชน์ของสังคมได้ การแข่งขันอันเสรีภายใต้กลไกตลาดจะช่วยให้ความเจริญมีเพิ่มขึ้น ความมั่งคั่งของชาติมีมากขึ้น

สรุป อุดมการณ์เสรีนิยม คือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน โดยเน้นให้บุคคลมีสิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น การออกเสียงเลือกตั้ง การหาความสุข การแข่งขัน ฯลฯ ได้อย่างเสรี トラบที่ไม่ละเมิดผู้อื่น และบุคคลต้องมีความเท่าเทียม ความเสมอภาค (ต่อหน้ากฎหมาย) ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยรัฐบาลอยู่ภายใต้การควบคุมและยินยอมของประชาชน มีหน้าที่ให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน โดยประชาชนมีสิทธิที่จะทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ดังกล่าว

2.4 อุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม (Socialist Ideology)

สังคมนิยม (Socialist) เริ่มปรากฏขึ้นในช่วงประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 18 ในประเทศอังกฤษและฝรั่งเศส ซึ่งเป็นแนวคิดที่มุ่งไปที่การร่วมมือกันของบุคคลเพื่อส่วนรวม เพื่อชุมชนหรือสังคมเป็นหลัก มากกว่าที่จะเน้นไปที่ปัจเจกบุคคล มุ่งโจมตีชนชั้นนายทุนและระบอบทุนนิยม ซึ่งแนวความคิดสังคมนิยมมองว่าเป็นชนชั้นที่ขูดรีดประชาชนในสังคม โดยมีนักคิดได้ให้ทัศนะและกล่าวถึง สังคมนิยมไว้ ดังนี้

จรรยา สุภาพ (2528, น. 93-94) ให้ความหมายของสังคมนิยมว่าหมายถึง ระบบเศรษฐกิจที่มีแผนนโยบายมุ่งสนับสนุนและปรารถนาที่จะให้ชุมชน สังคม หรือส่วนรวมมีกรรมสิทธิ์หรือควบคุมการผลิต โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัจจัยสำคัญในการผลิต เช่น ทุน ทรัพยากร ที่ดิน วิทยาการ ทั้งนี้เพื่่อมุ่งกระจายผลประโยชน์เหล่านี้เพื่อประชาชนทั้งหมด

ปรีชา ช้างขวัญยืน (2524, น. 180) กล่าวว่า อุดมการณ์สังคมนิยม คือลักษณะที่รัฐเป็นเจ้าของกิจการผลิต รัฐให้สวัสดิภาพแก่ประชาชนโดยจัดระบบรัฐสวัสดิการ สองลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องมีทั้งคู่อาจมีเพียงลักษณะเดียว ส่วนลักษณะที่สามซึ่งเป็นแก่นของสังคมนิยม ได้แก่ การหลุดพ้นจากการเป็นทาสของวัตถุ

สังคมนิยมตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน มีหลากหลายรูปแบบ ซึ่งแต่ละรูปแบบมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน โดยรูปแบบของลัทธิสังคมนิยมที่ปรากฏให้เห็น อาทิเช่น สังคมนิยมมาร์กซิสต์ (Marxist Socialism) คอมมิวนิสต์ (Communism) หรือมาร์กซ์-เลนินนิสต์ (Marxism-Leninism) และสังคมนิยมประชาธิปไตย (Social Democracy) เป็นต้น ซึ่งแต่ละรูปแบบล้วนมีพัฒนาการอุดมการณ์อย่างต่อเนื่องตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

สมเกียรติ วันทะนะ (2551, น. 77-78) ได้แบ่งพัฒนาการของลัทธิสังคมนิยม ออกเป็น 4 ช่วงโดยสามารถสรุปได้ ดังนี้

- 1) สังคมนิยมยูโทเปีย (ตั้งแต่สงคราม นโปเลียน จนกระทั่งการปฏิวัติในปี ค.ศ.1848)
- 2) สังคมนิยมที่เป็นวิทยาศาสตร์ (Scientific Socialism) หรือลัทธิมาร์กซิสต์ (Marxism)
- 3) ลัทธิมาร์กซ์ใหม่ (Modern Marxism) คือ การพัฒนาของลัทธิมาร์กซ์นอกค่ายประเทศคอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศยุโรปตะวันตกและอเมริกาเหนือ หลังสงครามโลกครั้งที่สอง
- 4) ประชาธิปไตยในแนวสังคมนิยม (Social Democracy) ซึ่งเป็นการผสมผสานระหว่างหลักการของหลายอุดมการณ์ เช่น สังคมนิยม เสรีนิยม และแม้แต่อนุรักษนิยม หลังสงครามโลกครั้งที่สอง จนถึงปัจจุบัน (รูปแบบนี้หมายถึง สังคมนิยมประชาธิปไตย)

จรรยา สุภาพ (2528, น. 23) อธิบายว่า สังคมนิยมประเภทที่สำคัญในโลก คือ สังคมนิยมสมบูรณ์ตามแนวอุดมคติ สังคมนิยมแบบมาร์กซิสต์ และสังคมนิยมประชาธิปไตยนั้น มีสาระสำคัญหลายประการคล้ายกัน คือ

1) มุ่งแก้ไขข้อบกพร่องระบบทุนนิยมที่เกิดขึ้น โดยใช้เหตุผลทางเศรษฐกิจ สังคม และมนุษยธรรม

2) มุ่งชี้ให้เห็นข้อบกพร่องของระบบทุนนิยม ซึ่งมีข้อเสียหลายประการ คือ ความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ อัตราค่าจ้างต่ำ และการว่างงาน สภาพที่ไร้มนุษยธรรม ความไม่เป็นธรรม การแบ่งชั้น ความขัดแย้งระหว่างนายจ้างกับลูกจ้าง ผู้ให้เช่ากับผู้เช่า ผู้ปกครองกับผู้ใต้ปกครอง

3) มีโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมของตนเอง เพื่อชี้แทนระบบทุนนิยม โดยการสร้างระบบเศรษฐกิจขึ้นใหม่ที่ปรับปรุงองค์การและการปฏิบัติ สำหรับสังคมใหม่ที่มีมนุษยธรรมสูงขึ้นไป มีความยุติธรรม และมีชีวิตที่สอดคล้องต้องกัน

4) กลุ่มสังคมนิยมที่ได้รับความนิยมสำเร็จในการนำลัทธิและหลักการไปใช้ ในปี ค.ศ. 1820 เป็นต้นมา โรเบิร์ต โอเวน (Robert Owen) ซึ่งเป็นผู้ก่อตั้งสังคมนิยมประชาธิปไตย ก็ได้รับความนิยมสำเร็จในการสร้างสหพันธกรรมกร สหกรณ์ผู้บริโภครูปการปฏิรูปนายทุนเพื่อให้สวัสดิการและความเป็นธรรมแก่กรรมกร

ชัยอนันต์ สมุทรวณิช (2523, น. 187-188) ได้เปรียบเทียบข้อแตกต่างระหว่างสังคมนิยมประชาธิปไตยกับสังคมนิยมแบบมาร์กซ์ หรือคอมมิวนิสต์ โดยสรุปได้ 6 ประการ ดังนี้

1) สังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ค่อยให้ความสนใจเกี่ยวกับวัตถุนิยม แต่มักจะให้ความสนใจในเรื่องการกดขี่ขูดรีด การที่ความมั่งคั่งรวมอยู่ที่กลุ่มคนจำนวนน้อย ความยากจน และข้อบกพร่องต่าง ๆ ของระบบสังคมนิยม

2) สังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ได้ปฏิเสธว่าการต่อสู้ทางชนชั้นไม่ได้มีอยู่จริง แต่เชื่อว่าการต่อสู้และความขัดแย้งของชนชั้นที่มีอยู่นั้น ไม่จำเป็นต้องกระทำกันด้วยความรุนแรงเป็นสงครามชนชั้น แต่สามารถแก้ไขด้วยสันติวิธี

3) สังคมนิยมประชาธิปไตยปรารถนาที่จะให้ระบบทุนนิยมเสื่อมสลายไปและเกิดระบบสังคมนิยมขึ้นแทนที่ แต่เชื่อว่าการเสื่อมสลายของระบบนายทุนนั้นจะเกิดขึ้นที่เล็กทีละน้อยอย่างค่อยเป็นค่อยไป โดยองค์กรผู้ใช้แรงงานมีความเข้มแข็ง มีอิทธิพลมากขึ้น และการที่นายทุนผู้เห็นการณ์ไกลว่าจำเป็นจะต้องปรับตัวให้เข้ากับสภาพที่เปลี่ยนแปลงไป สมัยครใจเองที่จะผ่อนคลายนอำนาจที่เคยมีอยู่นั้นลง และด้วยการออกกฎหมายโดยผ่านรัฐสภา เช่น การประกันอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ การโอนที่ดิน และอุตสาหกรรมที่มีลักษณะผูกขาดมาเป็นของรัฐ เพิ่มอัตราภาษี ด้วยวิธีการค่อยเป็นค่อยไป แบบวิวัฒนาการมากกว่าการเปลี่ยนแปลงแบบกะทันหันด้วยการปฏิวัติที่ใช้ความรุนแรงเข้าประหารประหารด้วยกำลังอาวุธ

4) สังคมนิยมประชาธิปไตยมีความเชื่อมั่นในระบบประชาธิปไตยว่า ในระบบประชาธิปไตยนั้น พรรคการเมืองที่เป็นสังคมนิยมสามารถเข้าไปมีอิทธิพลและก่อให้เกิดความ

เปลี่ยนแปลงไปในแนวทางสังคมนิยมได้โดยไม่มี ความจำเป็นที่จะต้องเกิดขึ้น โดยอาศัยเผด็จการของชนชั้นกรรมาชีพ หรือด้วยเผด็จการไม่ว่าประเภทใด

5) สังคมนิยมประชาธิปไตย เชื่อว่าในการจัดระบบสังคมแบบใหม่ตามแนวทางสังคมนิยมนั้น ควรเป็นไปในรูปของการที่ชุมชนมีกรรมสิทธิ์และเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตร่วมกัน เว้นแต่ในกิจกรรมบางประเภท เช่น ร้านค้าย่อย แปลงนาขนาดเล็ก และสินค้าที่เป็นสินค้าประเภทบริโภคซึ่งจะต้องผลิตขึ้นตามบุคลิกภาพและความนิยมของผู้บริโภคนั้น ควรจะปล่อยให้เอกชนเป็นผู้ทำ

6) สังคมนิยมประชาธิปไตย ถือว่ารายได้ที่เกิดขึ้นในสังคมนั้นจะต้องเฉลี่ยให้กับผู้ทำงานตามกำลังงานที่ได้กระทำไป แทนที่จะให้ตามความจำเป็น

Heywood (1997 อ้างถึงใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น. 78-85) อธิบายถึงองค์ประกอบพื้นฐานของลัทธิสังคมนิยมสามารถสรุปได้ ดังนี้

1) ชุมชน ลัทธิสังคมนิยมให้ความสำคัญต่อชุมชนหรือส่วนรวมมากกว่าปัจเจกบุคคล การกระทำของมนุษย์ที่มีความหมายตามทัศนะของสังคมนิยมจึงเป็นการกระทำแบบรวมหมู่

2) ทรานส์แอคชัน หรือความเป็นพี่น้องกันของมนุษย์ การมองว่ามนุษย์ทุกผู้ทุกนามมีคุณสมบัติพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ร่วมกันนี้ ทำให้นักสังคมนิยมเน้นเรื่องความเป็น “สหภาพ” ของมนุษย์มากกว่าที่จะให้มนุษย์ตั้งป้อมสู้กันหรือแข่งขันกันในฐานะที่ต่างเป็นปัจเจกบุคคล คนที่เป็นมิตรสหภาพกันหรือเป็นพี่น้องกันย่อมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มากกว่าการแข่งขันกัน ฉะนั้นสังคมนิยมที่พึงปรารถนาย่อมควรที่จะมุ่งเอาส่วนรวมอยู่เหนือส่วนตัว

3) ความเสมอภาคทางสังคม สังคมนิยมเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่ให้ความสำคัญกับหลักของความเสมอภาค เหนือกว่าค่านิยมหรือหลักการอื่น สังคมนิยมเน้นความเสมอภาคทางสังคมและเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นความเสมอภาคในผลลัพธ์ที่บุคคลได้รับจากสังคมตลอดกระบวนการดำรงชีวิต นักสังคมนิยมแนวประชาธิปไตย จะเน้นความเสมอภาคอันเกิดจากการกระจายความมั่งคั่งต่างจากเสรีนิยม (ประชาธิปไตย) ที่จำกัดอยู่เพียงความเสมอภาคในโอกาส เสมอภาคในสิทธิ เสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย

4) ความจำเป็น สังคมนิยมโดยทั่วไปต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความจำเป็นพื้นฐาน (น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย) เป็นสิ่งที่สังคมพร้อมจัดให้แก่สมาชิกของสังคมทุกคน เพราะความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องประกันขั้นรากฐานของความเป็นมนุษย์ กล่าวได้อย่างมั่นใจว่าจะไม่มีมนุษย์คนใดต้องอดตายหรือถูกทิ้งไว้เฉยๆได้ป่วยไร้ที่ซุกหัวนอนอย่างแน่นอน

5) ชนชั้นทางสังคม นักสังคมนิยมถือว่าเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้นได้ต้องเริ่มที่การวิเคราะห์สังคมให้ถูกต้องก่อน การวิเคราะห์สังคมที่ถูกต้องย่อมมองเห็นความเป็นจริงประการหนึ่ง

ว่าสังคมมนุษย์เราเต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คือ ความไม่เท่าเทียมกันในการแบ่งปันปันส่วนรายได้ หรือความมั่งคั่ง ปรากฏในรูปของการแบ่งผู้คนในสังคมออกเป็นชนชั้น โดยทั่วไปแล้วสังคมมนุษย์จะดำเนินไปโดยความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีดกับชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีด ลัทธิสังคมนิยมยืนอยู่ข้างชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีด และมีเป้าหมายสูงสุดคือ ยุติการขูดรีดดังกล่าวหรือทำให้การแบ่งปันปันส่วนความมั่งคั่งในสังคมดีขึ้น

6) กรรมสิทธิ์ร่วม จุดกำเนิดที่ทำให้ผู้คนต้องแข่งขันกันอย่างไม่ลืมหูลืมตา และส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ของคนในสังคมนั้นมาจากสถาบันทรัพย์สินส่วนบุคคล หมายถึงปัจจัยที่ก่อให้เกิดความมั่งคั่งหรือทุน เช่น ที่ดิน โรงงาน วัตถุดิบ ที่ใช้ในการผลิตสินค้าและบริการ ฯลฯ นักสังคมนิยมวิพากษ์วิจารณ์ไว้หลายประการ เช่น ประการแรกทรัพย์สินส่วนบุคคลในตัวของมันเองเป็นเรื่องไม่ยุติธรรมเพราะทรัพย์สินหรือความมั่งคั่งทั้งหลายทั้งปวงเป็นผลงานร่วมกันของมนุษยชาติ และดังนั้นจึงควรเป็นกรรมสิทธิ์ของชุมชนโดยรวมมากกว่าจะตกอยู่ในมือของบุคคลบางคน ประการที่สองทรัพย์สินก่อให้เกิดพฤติกรรมแสวงหาอย่างไม่รู้จักพอ ระบบกรรมสิทธิ์ส่วนบุคคลกระตุ้นให้คนนิยมในวัตถุและความพึงเพื่อมั่งคั่งมากเกินไป ความจำเป็น ประการสุดท้ายทรัพย์สินบุคคลก่อให้เกิดความแตกแยกและความขัดแย้งในสังคม เช่น ก่อให้เกิดการแบ่งคนออกเป็นคนรวย คนจน นายจ้าง ลูกจ้าง นายทุน กรรมกร เป็นต้น นักสังคมนิยมจึงเสนอให้จัดการกับระบบกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคลในทันที อย่างมีขั้นตอน หรือใช้มาตรการทางภาษีและสวัสดิการสังคมกระจายความมั่งคั่งให้สมดุลมากขึ้น โดยไม่ต้องล้มล้างระบบดังกล่าว

7) ความก้าวหน้า การเปลี่ยนแปลงที่จะมีขึ้นในอนาคตจะเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น (Improvement) ตามลำดับ ศตวรรษที่ 19 เป็นศตวรรษที่ความคิดเรื่องความก้าวหน้ามีพลังอย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในหมู่คนที่ไม่พอใจกับสภาพสังคมเศรษฐกิจและการเมืองแบบที่เป็นอยู่ขณะนั้น ลัทธิสังคมนิยมเป็นลัทธิหนึ่งที่น่าความคิดเรื่องความก้าวหน้า

สรุป อุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม คือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่เน้นการร่วมมือของชุมชน สังคม และมีกรรมสิทธิ์หรือควบคุมการผลิตร่วมกัน โดยรัฐจะเป็นเจ้าของปัจจัยการผลิตในรายใหญ่ที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อมุ่งกระจายผลประโยชน์และความมั่งคั่งเพื่อให้ประชาชนอย่างเท่าเทียมอยู่ดีกินดี หลุดพ้นจากการเป็นทาสของวัตถุ อุดมการณ์นี้ต่อต้านการแบ่งชนชั้น และการกดขี่ขูดรีดจากชนชั้นนายทุน

2.5 อุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (Nationalism)

ชาตินิยม (Nationalism) ก่อตัวเป็นอุดมการณ์ขึ้นราวประมาณคริสต์ศตวรรษที่ 19 ในทวีปยุโรป และเติบโต เบ่งบานในศตวรรษที่ 20 อุดมการณ์ชาตินิยม มีสัญลักษณ์ที่ยิ่งใหญ่ที่แสดงถึงความเป็นชาติ เช่น ธงชาติ เพลงชาติ ซึ่งเมื่อเราได้เห็นธงชาติ หรือ ได้ยินเพลงชาติ เราก็มักจะเกิดความรู้สึกในส่วนลึก ให้เกิดความรักชาติขึ้นมา โดยอุดมการณ์นี้ จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธา ในอุดมการณ์โดยไม่มีเงื่อนไข โดยมีนักวิชาการให้ทัศนะเกี่ยวกับอุดมการณ์ชาตินิยมไว้ ดังนี้

Romulo (1964 อ้างถึงใน จุมพฏ เลขาพันธุ์, 2543, น. 12) กล่าวว่า ลัทธิชาตินิยมเป็นความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนเชื้อชาติ ภาษาและประวัติความเป็นมาที่เหมือนกัน รวมทั้งความปรารถนาความเป็นอิสระทางการเมืองความมั่นคงปลอดภัยและเกียรติภูมิของชาติ

Schleicher (1963 อ้างถึงใน จุลดา จอนรด, ม.ล., 2513, น. 2) กล่าวว่า ลัทธิชาตินิยมเป็นปรากฏการณ์อันใหม่ของความสำนึก ความรู้สึก หรืออารมณ์ร่วมกันของกลุ่มคน ซึ่งนำไปสู่กระบวนการที่จะปรับแนวทางหรือเป้าหมายในอนาคตของแต่ละบุคคล ให้เป็นไปตามแนวทางหรือเป้าหมายที่รัฐต้องการ

Kohn (1955 อ้างถึงใน ไพฑูรย์ เจ๊ะแสะ, 2522, น. 5) ให้คำนิยามของชาตินิยมว่าเป็นความรู้สึกหรือสำนึกของบุคคลที่ต้องมีความจงรักภักดีต่อรัฐหรือชาติ เป็นการสะท้อนคำนิยามในแนวความคิดที่เป็นอุดมคติ กล่าวถึงทฤษฎีของประชาชนผู้มีส่วนร่วมในการทำให้ชาติได้อำนาจในรูปแบบการปกครองโดยอิสระภายใต้รูปแบบที่มีอำนาจสมบูรณ์ของรัฐ ความคิดหรืออุดมคติต่อชาติถือเป็นศูนย์กลางแห่งคุณค่าของสังคม อันมีความรับผิดชอบของพลเมืองภายในชาติ

Heywood (1997 อ้างถึงใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น. 129-135) ได้แบ่งลัทธิชาตินิยมออกเป็น 4 ประเภทใหญ่ ๆ สรุปได้ ดังนี้

1) ชาตินิยมแนวเสรี (Liberal Nationalism) หมายถึง การเป็นนักเสรีนิยม และในทางกลับกันการเป็นนักเสรีนิยมก็หมายถึงการเป็นนักชาตินิยม กล่าวได้อีกอย่างหนึ่งว่า นักชาตินิยมกับนักเสรีนิยมเป็นคน ๆ เดียวกัน

2) ชาตินิยมแนวอนุรักษ์ (Conservative Nationalism) หมายถึง การให้ความสำคัญกับประเพณี เป็นแนวคิดหลัก หรือเรียกอีกอย่างว่า ชาตินิยมแนววัฒนธรรม

3) ชาตินิยมขยายอำนาจ (Expansionist Nationalism) หมายถึง ชาตินิยมในเชิงรุก หรือก้าวร้าว เน้นการใช้กำลังทหาร และเน้นการขยายดินแดนหรือขยายอำนาจไปครอบครองดินแดนอื่น

4) ชาตินิยมต่อต้านการล่าอาณานิคม (Anticolonial Nationalism) หมายถึง ชาตินิยมที่เกิดขึ้นในประเทศด้อยพัฒนาหรือกำลังพัฒนา ซึ่งตกเป็นอาณานิคม สำนักของความเป็นชาติเป็นพลังทางอุดมการณ์ที่คนพื้นเมืองต้องการปลดแอกชาติของตนให้พ้นจากการปกครองของเจ้าอาณานิคม

จุลดา งามรณ, ม.ล. (2513, น. 13-15) กล่าวถึงลักษณะบางประการของความรู้สึกที่เรียกว่าชาตินิยม สรุปได้ดังนี้

1) ชาตินิยมเป็นความรู้สึกที่ได้รับการปลูกฝัง อบรมให้เกิดความจงรักภักดีต่อชาติ เสียสละเพื่อชาติ ถือว่าชาติของตนอยู่เหนือสิ่งใด และเมื่อคนในชาติเกิดความรู้สึกชาตินิยมอย่างรุนแรงแล้ว ก็มักมีการกระทำบางอย่างเพื่อแสดงถึงความรู้สึกชาตินิยมของประชาชนตามมาด้วย เช่น ต่อต้านต่างชาติที่เคยปกครองประเทศตนมาก่อน เป็นต้น

2) ความรู้สึกก้าวร้าวต่อประเทศอื่น เช่น ความรู้สึกชาตินิยมของประเทศต่าง ๆ ในเอเชียที่เคยตกเป็นอาณานิคมของชาติตะวันตกเกือบทั้งสิ้น และกว่าประเทศเหล่านั้นจะได้รับเอกราชก็ต้องคืนรนต่อสู้อย่างดุเดือดเป็นผลให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก ดังนั้นจึงเป็นความรู้สึกที่โน้มเอียงไปในทางก้าวร้าวและต่อต้านประเทศเจ้าอาณานิคม

3) ความรู้สึกว่าชาติของตนมีความยิ่งใหญ่เหนือกว่าชนชาติอื่น เช่น การที่ฮิตเลอร์ปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้กับคนในประเทศว่าเยอรมันเหนือกว่าชนชาติอื่น เป็นผลทำให้ชนชาติที่รู้สึกว่าด้อยกว่าตนหรือชาวยิว ถูกสังหารอย่างทารุณไปหลายล้านคน

4) ความรู้สึก รักษาภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สัญลักษณ์ของชาติปรารถนาที่จะให้ชาติของตนเจริญกว่าชาติอื่น หรืออย่างน้อยก็มีความเจริญทัดเทียมชาติอื่น ซึ่งเป็นผลให้มีการส่งเสริมให้มีการนิยมใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอันจะนำมาซึ่งความสมบูรณ์พูนสุขและความเจริญความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นส่วนรวมต่อไป

สมเกียรติ วันทะนะ (2551, น. 113-124) อธิบายถึงแนวคิดพื้นฐานของลัทธิชาตินิยม มี 7 ประการ สรุปได้ ดังนี้

1) ธรรมชาติของมนุษย์ นักชาตินิยมถือว่ามนุษย์โดยธรรมชาติเป็นสัตว์สังคม อยู่รวมกันเป็นหมู่เหล่า กำหนดบทบาทต่าง ๆ ที่จะใช้แสดงความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน สร้างวัฒนธรรมในกรอบของชุมชนที่เรียกว่าชาติ ซึ่งถ้าชีวิตของบุคคลจะมีความหมายและความสมบูรณ์ได้ต้อง

ขึ้นอยู่กับชุมชนที่เรียกว่าชาติแล้ว ชาติก็จะต้องเป็นอิสระ และสามารถกำหนดทิศทางหรือชะตาของตนเองได้ก็ต่อเมื่อชาติเป็นอิสระเท่านั้น

2) ภาษา มิใช่เป็นแค่เครื่องมือในการสื่อสารของมนุษย์เท่านั้นแต่ภาษายังเป็น อวัยวะและอำนาจของจิตใจ เปรียบเสมือนจิตวิญญาณของชาติแต่ละชาติ ภาษาเป็นอุปกรณ์จำเป็นสำหรับสร้างความเข้มแข็งให้แก่รัฐสมัยใหม่ ภาษาคือความเป็นธรรมชาติและความเป็นเอกภาพ ชาติที่มีภาษาของตนเองใช้จึงสามารถอดอ้างได้ว่าเป็นชาติที่มีอารยธรรม ภาษาของตนเก่าแก่เพียงไร ยิ่งแสดงให้เห็นถึงความยิ่งใหญ่ที่ยาวนานมากเพียงนั้น

3) วัฒนธรรมโรมานติก ลัทธิโรมานติกเป็นขบวนการที่มีปฏิกริยาต่อต้านปรัชญาแบบวัตถุนิยม ลัทธิโรมานติกมีส่วนช่วยส่งเสริมลัทธิชาตินิยมอย่างมาก เพราะลัทธิโรมานติกทำหน้าที่คล้ายกับศาสนาซึ่งถูกลดบทบาทลงไปอย่างมากในยุคแห่งความรู้แจ้ง หรือเหตุผลนิยม ชาตินิยมช่วยทำให้ผู้คนมีความผูกพันทางอารมณ์ถูกปลุกให้เห็นคุณค่าทางศีลธรรมขึ้นมาอีกครั้ง ชาติทำหน้าที่เป็นอำนาจทางจิตใจที่จะช่วยให้ผู้คนมีที่ยึดเหนี่ยวไว้ต่อสู้กับกระแสวัตถุนิยม ให้ความแน่นอนหรือความมั่นคงทางจิตใจในโลกที่เต็มไปด้วยความสงสัยอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

4) รัฐประชาชาติ เป็นความสัมพันธ์ที่มีลักษณะพิเศษระหว่าง รัฐ กับ ชาติ หรือ ประชาชาติ ในที่นี้คือประชาชน ซึ่งหมายถึงชุมชนทางการเมืองของมนุษย์กลุ่มหนึ่งซึ่งถือว่าตนเป็นชาติ หรือ ประชาชาติเดียวกัน ประชาชาติ จึงหมายถึง เจตนารมณ์ทางการเมืองของหมู่ชนที่ถือว่าพวกตนเป็นพวกเดียวกัน มีภาษาและวัฒนธรรมเดียวกัน มีประสบการณ์ทางประวัติศาสตร์ร่วมกัน และด้วยเหตุผลนี้จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องมี รัฐ เดียวกันเพื่อจะได้ทำให้หมู่คณะของตนสามารถพัฒนาศักยภาพได้เต็มที่ และเป็นอิสระปลอดจากการครอบอำนาจหรือแทรกแซงของหมู่ชนอื่น

5) อำนาจอธิปไตยของปวงชน เป็นหลักการหนึ่งที่ทรงพลังมากและให้พลังนี้แก่ลัทธิชาตินิยม แนวคิดนี้เกิดขึ้นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษ 17 พออย่างเข้าคริสต์ศตวรรษ 18 ก็เริ่มเปลี่ยนที่มีมาจากกฎหมายหรือตัวผู้ปกครองมาอยู่ที่ประชาชนมากขึ้น ๆ ในขณะเดียวกันเราเห็นได้ว่าประชาชนและชาติ เป็นคำที่ใช้แทนกันได้ ดังนั้นแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยของประชาชนกับอำนาจอธิปไตยของชาติ จึงถือว่าเป็นสิ่งเดียวกันหรือใช้แทนกันได้ ด้วยประชาชนหรือชาติที่จะเรียกได้มีอำนาจอธิปไตยจะต้องมีความสูงสุดเด็ดขาดหรืออิสระในตัวเองในอันที่จะสร้างกฎหมายหรือปกครองตนเอง

6) เศรษฐกิจแห่งชาติ ลัทธิชาตินิยมให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อเศรษฐกิจแห่งชาติ ความสนใจพิเศษต่อเศรษฐกิจแห่งชาตินี้เรียกว่า ชาตินิยมทางเศรษฐกิจ คือ การทำให้ประเทศพึ่งพาตนเองได้ในยามสงคราม และมั่งคั่งรุ่งเรืองในยามสงบ การที่จะทำเช่นนี้ได้ ประชาชนในชาติจะต้องนิยมและให้การสนับสนุนสินค้าและอุตสาหกรรมของประเทศตนมากกว่าสินค้าของต่างชาติ

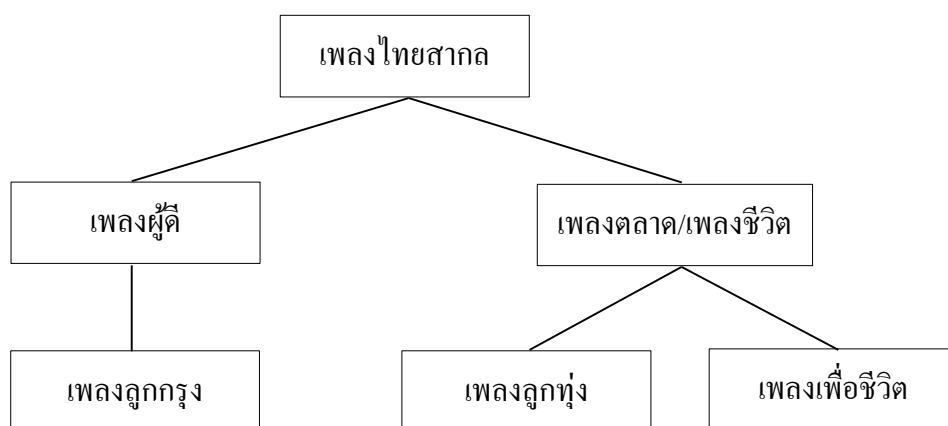
ชาตินิยมทางเศรษฐกิจจึงให้ความสำคัญแก่เศรษฐกิจแห่งชาติหรือ โครงสร้างการผลิตภายในประเทศ มากกว่าการค้ากับต่างประเทศ

7) ชาตินิยมในฐานะที่เป็นองคาพยพ ชาตินิยมลักษณะพื้นฐานเหมือนกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ทั้งหลายในโลก นั่นคือต้องต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดเป็นเบื้องต้น ชาตินิยมจึงต้องการก้าวไปสู่ความเข้มแข็งและเจริญเติบโต ขณะเดียวกันก็ต้องการหลีกเลี่ยงความอ่อนแอ เจ็บป่วย ถูกทำลาย หรือถึงแก่ความตาย คู่เคียงกับสิ่งมีชีวิตอื่น การคิดถึงชาตินิยมในฐานะสิ่งมีชีวิตชนิดหนึ่งตามธรรมชาติ ก่อให้เกิดความต้องการให้ชาติของตนเข้มแข็งและยิ่งใหญ่ในทุก ๆ ทาง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประชาชนทุกคน ในฐานะที่ต่างเป็นหน่วยย่อย ๆ ส่วนหนึ่งของชาติต้องดำเนินการประสานสัมพันธ์อย่างมีเอกภาพ อวัยวะต่างๆในร่างกายมีความสำคัญแตกต่างกันออกไป เช่น ศีรษะมีความสำคัญมากกว่าเท้า มือ เล็บ มือ เปรียบเสมือนผู้นำ ข้อมือมีความสำคัญต่อการดำรงอยู่และความรุ่งเรืองเข้มแข็งของชาติมากกว่าผู้ตาม เป็นธรรมดาการมองว่าชาติเป็นอวัยวะของสิ่งมีชีวิต จึงเรียกร่องความสามัคคี และการมีระเบียบ วินัย หรือแม่แต่ เสียสละ

สรุป ชาตินิยม คือ อุดมการณ์ทางการเมืองที่มีสัญลักษณ์อันยิ่งใหญ่ที่แสดงถึงความเป็นชาติ เช่น ธงชาติ เพลงชาติ ซึ่งอุดมการณ์นี้ จะมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของมนุษย์มากกว่าอุดมการณ์อื่น ๆ โดยจะทำให้ประชาชนเชื่อมั่น ศรัทธา ในอุดมการณ์โดยไม่มีเงื่อนไข ซึ่งอุดมการณ์นี้มุ่งให้คนในชาติมีความรักในบ้านเกิดเมืองนอนของตน ตลอดจนสร้างควมยิ่งใหญ่ของชาติพันธุ์ตนเองผ่านประวัติศาสตร์ ประเพณี วัฒนธรรม ที่มีมาอย่างยาวนาน อีกทั้งยังปรารถนาความเป็นอิสระทางการเมือง ความมั่นคงปลอดภัย และการมีเกียรติภูมิของชาติ

2.6 แนวคิดเรื่องบทเพลง

บทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ในช่วงปี พ.ศ.2481-2506 นั้น ในเริ่มแรก ยังไม่มีการแบ่งชัดเจนว่าเป็นเพลงประเภทใด แต่จะเรียกว่า “เพลงไทยสากล” จนภายหลังได้มีการแบ่งเพลงกว้าง ๆ ออกเป็นสองประเภทคือ เพลงผู้ดี และ เพลงตลาด หรือเพลงชีวิต โดยเพลงผู้ดีนิยมฟังกันในหมู่นักชั้นสูง เป็นผู้ดีที่มีการศึกษาซึ่งกลายมาเป็น “เพลงลูกกรุง” ในเวลาต่อมา และ “เพลงตลาด” หรือเรียกอีกอย่างว่า “เพลงชีวิต” นั้นนิยมฟังกันในหมู่สามัญชนคนชั้นล่างของสังคม ซึ่งภายหลังกลายมาเป็น “เพลงลูกทุ่ง” และ “เพลงเพื่อชีวิต” ในปัจจุบัน แสดงตามรูปที่ 2.1

รูปที่ 2.1 แสดงการแบ่งประเภทของเพลงไทยสากล

ที่มา : ผู้วิจัย

2.6.1 เพลงตลาดหรือเพลงชีวิต

ศิริพร กรอบทอง (2541, น. 58) อธิบายว่า เพลงตลาดเป็นคำเรียกบทเพลงของนักร้องเพลงไทยสากลกลุ่มหนึ่งในช่วงภายหลังสงครามอย่างไม่เป็นทางการ โดย ป.วรานนท์ นักจัดรายการวิทยุพล 1 ใช้เรียกขานเมื่อประมาณ ปี พ.ศ.2498-99 ซึ่ง นคร ถนอมทรัพย์ ได้อธิบายให้ฟังว่า “คำว่าตลาดนี้ไม่ได้หมายถึงว่าต่ำ มันกว้าง เพลงพวกนี้ได้รับความนิยมกว้าง มีแฟนเพลงกว้าง โดยวัดจากแผ่นเสียง เพลงพวกนี้เครื่องไฟ เครื่องขยายเสียงตามงานต่าง ๆ เขาจะซื้อแผ่นเสียงเหล่านี้รวมทั้งตามวัดตามวาต่าง ๆ พระซื้อมาบ้าง เพลงเหล่านี้จะเป็นเพลงที่ขายดีกว่าเพลงประเภทลิลาศ” เหล่านักร้องที่ถูกเรียกขานว่าเป็นกลุ่มนักร้องเพลงตลาด บางคนก็ถูกเรียกว่าเป็นนักร้องเพลงชีวิต เพราะร้องเพลงสะท้อนชีวิต สะท้อนสังคม เช่น แสงนภา บุญราศรี, คำรณ สัมบุณณานนท์, เสน่ห์ โกมารชุน เป็นต้น ซึ่งทั้งจากบทเพลงและลีลาการขับร้องเป็นลักษณะที่แตกต่างจากบทเพลงหรือลีลาการขับร้องเพลงของนักร้องเพลงของนักร้องที่มีผลงานแพร่หลายอยู่ในขณะนั้น

อัจฉรี พรหมลอย (2555, น. 18-19) กล่าวว่าเพลงตลาดหรือเพลงชีวิตสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมของชาวชนบททั้งที่อาศัยอยู่ในชนบท อันเป็นถิ่นฐานบ้านเกิดและชาวชนบทในเมืองกรุงอย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นว่าชาวชนบทต้องการหลีกเลี่ยงความยากจนความแห้งแล้งและเข้ามาเสี่ยงโชคหรือแสวงหาเงินที่สร้างรายได้ในเมืองกรุง ในจำนวนนี้บ้างก็ประสบความสำเร็จ บ้างก็ประสบความสำเร็จล้มเหลว ... เพลงตลาดมักหยิบยกเรื่องราวความทุกข์ยากของคนในอาชีพต่าง ๆ มาพรรณนาด้วยเนื้อร้องที่เรียบง่ายแต่กินใจ มุ่งสะท้อนให้เห็นสภาพทางสังคมและเสียดสีการเมืองบ้างตามสถานการณ์ที่เกิดขึ้นในยุคนั้น ๆ จึงถือได้ว่าเพลงตลาดหรือเพลงชีวิต คือรากฐานของเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตในเวลาต่อมา

ธีรภาพ โลหิตกุล (2540, น. 63) กล่าวว่าทศวรรษ 2480 คือจุดกำเนิดเพลงไทยสากล ในแนวเพลงชีวิต และเพลงเสียดสียั่วล้อสังคม อันนับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ที่ ศิลปิน มีบทบาทสะท้อนภาพความทุกข์ยากของผู้คน การ โกงกินของผู้แทน นักการเมือง ออกในบทเพลง ของเขา โดยมีสภาพสังคมระหว่างสงครามและหลังสงครามเป็นปัจจัยเกี่ยวพัน ... เพลงแนวชีวิต ที่ถือกำเนิดขึ้นอย่างสง่างามในทศวรรษที่ 2480 คือรากฐานของแนวเพลง ลูกทุ่ง ซึ่งถือกำเนิดขึ้นอย่าง เป็นทางการช่วงหลังปี 2500

สรุปเพลงตลาดหรือเพลงชีวิต คือ บทเพลงที่สะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลานั้น ๆ เนื้อหาของบทเพลงส่วนใหญ่กล่าวถึงชีวิต ความเป็นอยู่ของชนชั้นล่างในสังคมทุกสาขาอาชีพ สะท้อนความทุกข์ยากในการดำรงชีวิต สะท้อน ปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคม รวมถึงเสียดสี วิพากษ์วิจารณ์ การทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมือง

2.6.2 เพลงลูกทุ่ง

อัจฉรี พรหมลอย (2555, น. 71) กล่าวว่าเพลงลูกทุ่งเป็นวิวัฒนาการทางวัฒนธรรมไทย ที่มีพื้นฐานจากเพลงพื้นบ้านและสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่างๆ เช่น วิถีชีวิต ประเพณี ศาสนา ประวัติศาสตร์ ระบบความคิด ฯลฯ เพลงลูกทุ่งที่มีเนื้อหาสะท้อนแนวความคิด ทางการเมืองและสังคม ผู้ประพันธ์สามารถที่จะบรรยายใส่ความรู้สึกได้ในเนื้อร้อง สะท้อนถึงสภาพ ความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคม

เจนภพ จบกระบวนวรรณ (2550, น. 10-15) นักวิชาการเพลงลูกทุ่งให้ทัศนะเกี่ยวกับ เพลงลูกทุ่ง สรุปได้ว่า มีจุดเริ่มต้นประมาณปี พ.ศ.2474 โดยพรานบูรณ (จงจันทร์ จันทรรตนา) ริเริ่มเขียนเพลงไทยเนื้อเต็ม คือตัดทอนลูกเอื้อนในทำนองเพลงไทยเดิมคงเหลือไว้เท่าที่จำเป็น กลายเป็นเพลงแนวใหม่ เกิดเป็นเพลงร้องที่นิยมมาก ต่อมาการประกวดร้องเพลงตามงานวัดเป็นที่ เฟื่องฟู เพลงที่นิยมนำไปร้องแข่งขันเป็นเพลงไทยแนวใหม่ที่ผสมแนวเพลงสากล จึงพากันเรียกว่า “เพลงไทยสากล” จนเกิดเพลงในลีลาลูกทุ่งเพลงแรก คือเพลง เจ้าสาวชาวไร่ ประพันธ์โดยเหม เวชกร ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ซึ่งเป็นเพลงประกอบละครวิทยุในปี พ.ศ.2481 ต่อมาในปี พ.ศ.2498 ครู ป.วรานนท์ นักจัดรายการเพลงชื่อดังแห่งยุค ได้บัญญัติศัพท์ขึ้นมาใช้แบ่งประเภท เพลงไทยคือ “เพลงตลาด” หมายถึงเพลงที่ชาวบ้านร้านตลาดชื่นชอบ ฟังกันกว้างขวางทั่วไป นักร้อง ในแนวนี้เช่น คำรณ สัมบุณณานนท์, สมยศ ทัศนพันธ์, พงศ์ มุกดา ส่วนอีกประเภทคือ “เพลงผู้ดี” เป็นเพลงแนวการร้องของนักร้องผู้ดี เช่น ชรินทร์ นันทนาคร, สุเทพ วงศ์กำแหง ฯลฯ และคำว่า

“เพลงลูกทุ่ง” เกิดขึ้นในปี พ.ศ.2507 โดย จำนง รังสิกุล ได้บัญญัติศัพท์คำว่า เพลงลูกทุ่ง ขึ้นเพื่อใช้ตั้งเป็นชื่อรายการเพลงทางโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหม

จินตนา คำรงเลิศ (2533, น. 339-341) ให้แนวความคิดว่า เพลงลูกทุ่งมิได้เป็นเพียงสื่อเพื่อความบันเทิงเท่านั้น แต่ยังแฝงคุณค่าซึ่งอาจพินิจได้ในเชิงสังคมวิทยา วัฒนธรรม และวรรณศิลป์อีกด้วย โดยสรุปได้ดังนี้

1) เพลงลูกทุ่งเป็นเพลงที่แตกออกมาจากเพลงสากลซึ่งเกิดขึ้นเพราะรับเอาโน้ตเพลงจังหวะ และเครื่องดนตรีสากลเข้ามา เนื้อหาสาระของเพลงลูกทุ่งหลากหลาย ส่วนใหญ่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและสภาพชีวิตในชนบท ตลอดจนเหตุการณ์ร่วมสมัย เพลงลูกทุ่งใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย นักร้องเพลงลูกทุ่งจะเปล่งเสียงร้องเต็มเสียง มักมีลีลาในการร้องเล่นลูกคอ

2) เพลงลูกทุ่งสะท้อนให้เห็นความผูกพันอันแนบแน่นของชาวชนบทไทยกับขนบธรรมเนียมประเพณี ความยึดมั่นในพุทธศาสนาและความเชื่อในเรื่องบุญกรรม

3) ระบบค่านิยมของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพด้อยพัฒนาและสภาพด้อยโอกาสของสังคมชนบท

4) เพลงลูกทุ่งบรรยายถึงธรรมชาติของชนบทไทยซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมและมีความเกี่ยวพันกับการประกอบอาชีพ

5) เนื้อหาเพลงลูกทุ่งมีความสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชนบทไทย นอกจากนี้ยังเป็นองค์ประกอบสำคัญในการพัฒนาทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยม

สรุป เพลงลูกทุ่ง คือ บทเพลงที่ใช้ภาษาและสำเนียงภาษาแบบพื้นบ้านในการขับร้อง บทร้องเป็นกลอนเพลงที่มีความเรียบง่าย เข้าใจง่าย การขับร้องเป็นแบบเต็มเสียง เนื้อหาบทเพลงสะท้อนให้เห็นวัฒนธรรมไทยในรูปแบบต่าง ๆ เช่น วิถีชีวิต ประเพณี ศาสนา ประวัติศาสตร์ ระบบความคิด ความเชื่อ ซึ่งสามารถสะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมได้อย่างชัดเจน

2.6.3 เพลงเพื่อชีวิต

ชูเกียรติ ฉาไชสง (2545, น. 141) ให้ความหมายของเพลงเพื่อชีวิตว่าหมายถึง บทเพลงที่สะท้อนสังคมด้วยความเป็นจริงหรือบทเพลงที่ตีแผ่ความทุกข์ยากของผู้ที่ถูกกดขี่ หรือ บทเพลงแห่งมวลมนุษยชาติ

บงการ อิ่มสำอางค์ (2554, น. 29) ให้ความหมายของเพลงเพื่อชีวิตว่าหมายถึง บทเพลงที่สะท้อนความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อ ความศรัทธา หรืออุดมการณ์ อย่างใดอย่างหนึ่ง อันมีจุดมุ่งหมายคือการปลดปล่อยผู้ถูกกดขี่ ผู้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ซึ่งในขณะเดียวกันก็ตอบโต้และวิพากษ์วิจารณ์สภาวะการณ์ที่กดขี่ และเอารัดเอาเปรียบผู้คนไปในตัวของมันเองด้วย

มนต์สววรรค์ จินดาแสง (2550, น. 102) ให้แนวความคิดว่า เพลงเพื่อชีวิตทำหน้าที่สะท้อนเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคม สรุปลงใจความสำคัญได้ดังนี้

1) สะท้อนปัญหาของชาติ ได้แก่ ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง การศึกษา เอกอกราชอธิปไตย ความเดือดร้อนของประชาชน เป็นต้น

2) สะท้อนความคิดและอุดมการณ์ ได้แก่ การสร้างเป้าหมายในการดำเนินไปสู่ความหวังใหม่ ค่านิยมใหม่ อันได้แก่ เสรีภาพทางการเมือง อิสรภาพของความเป็นไทย ความใฝ่ฝันสันติภาพ การสร้างสังคมใหม่ เป็นต้น

3) แสดงถึงการต่อสู้ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์อย่างมีเป้าหมาย ได้แก่ การเรียกร้องให้ผู้ฟังสนใจปัญหาต่าง ๆ ที่เป็นจริงในสังคม ให้เกิดความสามัคคีในกลุ่มไม่จำกัดชนชั้น ต่อต้านอำนาจรัฐ (ที่ไม่เป็นธรรม)

4) การข้ายหรือการแสดงเจตนารมณ์อันมีจุดยืนร่วมกัน เช่น การเสียสละชีวิต

5) การกล่าวยกย่องกลุ่มบุคคลต่างๆ เช่น ผู้เสียชีวิตทางการเมือง ชาวนา กรรมกร

6) ปัญญาชน สตรี เยาวชน ข้าราชการ ครู แม่ ประชาชน เป็นต้น

7) เบ็ดเตล็ด ได้แก่ ความรัก ความแค้น ความสิ้นหวัง ปัญหาท้องถิ่น

สรุป เพลงเพื่อชีวิต คือ เพลงที่สะท้อนภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง คล้าย ๆ เพลงตลาดหรือเพลงชีวิต แต่จะเน้นหนักไปทางการเมือง การต่อสู้เพื่ออุดมการณ์ทางการเมืองให้ได้มาซึ่งสังคมใหม่ที่ดีกว่า ใช้สำนวนโวหารที่กินใจและสะใจผู้ฟัง โดยเพลงเพื่อชีวิตเกิดขึ้นในยุคการเมืองไทยสมัย ตุลา 2516 เป็นต้นมา

นอกจากที่กล่าวมาแล้วบทเพลงในประเทศไทยยังสามารถแบ่งตามลักษณะและรูปแบบได้เป็น 4 ลักษณะซึ่ง เชาว์วัจนัน พานิชย์เสรีวิศิษฐ์ (2552, น. 35-38) ได้อธิบายถึงรูปแบบและลักษณะของเพลงไทยหรือเพลงไทยเดิมออกเป็น 4 ลักษณะ สรุปได้ดังนี้

1) เพลงไทยหรือเพลงไทยเดิม เป็นเพลงที่กำเนิดในสังคมเมืองหรือราชสำนัก มีความประณีตในการประพันธ์ และการบรรเลงที่วิจิตรพิสดารกว่าเพลงพื้นบ้าน จึงจัดเป็นดนตรีศิลปะ

(Art Music) ในกลุ่มดนตรีประจำชาติ เพลงไทยเดิมมีลักษณะเปิดรับดนตรีของชนชาติอื่นเพื่อเข้ามาพัฒนาตัดแปลงให้เป็นรูปแบบของตนเอง ไม่ว่าจะเป็นการรับเครื่องดนตรีต่างชาติ เช่น ฝรั่งกลองจากอินโดนีเซีย การรับแนวทำนองเพลงต่างประเทศมาปรับใช้แล้วเรียกชื่อตามชนชาตินั้น ๆ เช่น ลาวแพน ลาวเจริญศรี ลาวดวงเดือน เขมรไพรโยค ฝรั่งเศสทำ แยกเจริญเจ้า เป็นต้น จากการที่ประเทศไทยเป็นประเทศที่เปิดรับวัฒนธรรมต่างชาติ ทำให้พัฒนาการทางเพลงของไทยมีการพัฒนาจากเพลงพื้นบ้าน เพลงไทยเดิม และก็เป็นเพลงไทยสากล

2) เพลงไทยสากล หมายถึง เพลงที่มีเนื้อร้องเป็นภาษาไทย ส่วนดนตรีเป็นการบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีสากลที่นำมาประยุกต์ใช้ หรือตัดแปลงให้เข้ากับเนื้อหาของเพลงไทยลักษณะของความเป็นไทยในเพลงสากลพิจารณาได้จากการนำเอาทำนองเพลงไทยเดิม หรือทำนองเพลงพื้นบ้านมาบรรเลงด้วยเครื่องดนตรีสากลเป็นหลัก และมีจังหวะลีลาเป็นฝรั่งล้วน ๆ เหลือเพียงแต่ภาษาในคำร้องที่ยังเป็นภาษาไทย ข้อสังเกตวงดนตรีในลักษณะของวงดนตรีไทยสากลส่วนใหญ่เป็นวงดนตรีประเภทแจ๊สแบนด์ (Jazz Band) ซึ่งประกอบด้วยเครื่องเป่าทองเหลืองและเครื่องจังหวะที่มีกลองชุดหรือกลองแจ๊สเป็นหลัก และมีบางส่วนใช้วงออร์เคสตราหรือวงโยธวาทิต

3) เพลงลูกทุ่ง (Folk Song, Country Music) ช่วงปี พ.ศ. 2498-2507 ได้ปรากฏเพลงไทยสากลส่วนหนึ่งที่เสนอเนื้อหาที่เป็นบรรยากาศแบบชนบท บ้างก็สะท้อนชีวิตของสามัญชนอย่างเพลงชีวิต บ้างก็เสียดสีการเมืองบ้างก็มี เนื้อหาความรักหนุ่มสาวแต่ขับร้องด้วยสำเนียงแบบคนชนบท เพลงเหล่านี้ถูกแบ่งแยกออกมาเรียกว่า “เพลงชีวิต” หรือ “เพลงตลาด” เป็นลักษณะเพลงที่เกิดจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างเมืองกับชนบทและต่อมาเรียกว่า “เพลงลูกทุ่ง” ซึ่ง (เลิศชาย คุชยุทธ) ได้ตั้งข้อสังเกตว่าเหตุผลที่ทำให้เกิดเพลงลูกทุ่ง น่าจะมาจาก ในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2500 สังคมเมืองจะได้รับการยกย่องสูงกว่าสังคมชนบท เช่น เรียกว่าบ้านนอกบ้าง บักเลี้ยวบ้าง เป็นต้น เห็นความไม่ยุติธรรมทางสังคมที่รัฐบาลให้ความสำคัญการพัฒนาของสังคมเมืองมากกว่าชนบท ทำให้นักคิด นักเขียน นักแต่งเพลง สื่อมวลชน และนักการเมืองบางกลุ่ม หันมาเรียกร้อง หรือสื่อสารผ่านบทเพลง จึงทำให้เพลงไทยสากลแตกสาขาเป็น 2 รูปแบบ คือ เพลงตลาด เป็นเพลงที่สื่อบรรยากาศสังคมชนบท และมักรวมกันว่า “การเมือง” หรือ “เพลงชีวิต” เพราะสะท้อนถึงชีวิตของสามัญชน และต่อมาถูกเรียกว่า “เพลงลูกทุ่ง” (ก่อน พ.ศ. 2507) อีกรูปแบบ คือ เพลงผู้ดี เป็นเพลงที่สื่อบรรยากาศสังคมเมือง และภายหลังถูกเรียกว่า “เพลงลูกกรุง” (หลัง พ.ศ. 2507)

5) เพลงสตริงหรือเพลงป๊อป เป็นเพลงประเภทเพลงลูกกรุงอย่างหนึ่งเพราะเป็นเพลงสำหรับคนเมือง แต่เพลงสมัยนิยมจะมุ่งไปสู่กลุ่มผู้ฟังวัยรุ่น เริ่มเข้ามาสู่สังคมไทยในยุค ร็อกแอนด์โรล (Rock & Roll) และซาโดว์ (Shadow) ในช่วงทศวรรษที่ 25 ได้รับอิทธิพลกลุ่มวัยรุ่นในอเมริกาและอังกฤษ ในขณะที่เพลงลูกกรุงอย่างสุนทราภรณ์ สุเทพ วงศ์กำแหง ชรินทร์ นันทนาคร

เป็นเพลงลูกกรุงในกลุ่มผู้สูงอายุ เพลงสดริงจึงมีลักษณะที่ทันสมัยพร้อมปรับเปลี่ยนตามกระแสแฟชั่นแนวดนตรีใหม่ ๆ ของตะวันตกอยู่ตลอดเวลา และเน้นดนตรีมากกว่าภาษา

6) เพลงเพื่อชีวิต เป็นเพลงถูกจัดประเภทขึ้นมาจากลักษณะของเนื้อหา มีรากฐานมาจากแนวความคิดศิลปะเพื่อชีวิต วรรณกรรมเพื่อชีวิต ซึ่งมุ่งใช้ศิลปะเรียกร้องชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชาชน โดยแบ่งแยกไปจากศิลปะกระแสหลัก ซึ่งปัญญาชนในกลุ่มเพื่อชีวิตนี้มองว่าเป็นศิลปะประโลมโลกหรือน้ำเน่า เพลงเพื่อชีวิตมีความโดดเด่นจนกลายเป็นเพลงไทยประเภทใหม่ขึ้นมาจากกระแสการต่อสู้เพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยของกลุ่มปัญญาชนในรั้วมหาวิทยาลัย ในช่วง 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 ถึง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519 โดยเนื้อหาเพลงมีการสะท้อนปัญหาการเมืองสังคมและเศรษฐกิจ ตลอดจนใช้บทเพลงเพื่อการรณรงค์และโค่นล้มระบบการเมืองที่เป็นอยู่ ซึ่งเรียกว่า “เพลงปฏิวัติ” เมื่อนักศึกษาถูกปราบปรามจนต้องเข้าป่า

เพลงเพื่อชีวิตมีส่วนที่คาบเกี่ยวกับเพลงลูกทุ่งในด้านของเนื้อหาสะท้อนวิถีชีวิตผู้คนในสังคม ตั้งแต่พัฒนาการขั้นแรก ๆ ของเพลงลูกทุ่งในยุคที่ยังเป็นเพลงตลาด เช่น เพลงมนต์การเมืองของ คำรณ สัมบุญณานนท์ และด้วยเนื้อหาที่เปิดกว้างในเรื่องการเมือง และนิยมพูดถึงชีวิตของชาวไร่ ชาวนา คนยากจน ซึ่งเป็นคุณลักษณะตามปกติของเพลงลูกทุ่งแต่เดิม แต่ถ้าพิจารณาในส่วนของคนตรีกลับมีแนวโน้มไปในทางตะวันตกมากกว่าจะมีลักษณะความเป็นพื้นฐานหรือไทยเดิมแบบเพลงลูกทุ่ง ทั้งนี้ เนื่องจากเป็นเพลงของกลุ่มปัญญาชนและอยู่ในวัยรุ่น จึงไม่สู้จะยอมรับเพราะเพลงมีลักษณะเขยแบบลูกทุ่ง วงดนตรีมีตั้งแต่เป็นแนวโฟล์คซอง (Folk Song) แบบฝรั่งที่เน้นบทบาทของเครื่องดนตรีประเภทกีตาร์ไปจนกระทั่งเป็นวงแบบสดริงคอมโบ แบบเพลงป๊อป ถึงแม้ว่าเพลงเพื่อชีวิตจะเริ่มเข้าหากลิ่นอายแบบเพลงลูกทุ่งมากขึ้นในปัจจุบัน แต่ก็ยังแตกต่างในเรื่องของเทคนิคการร้องที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัวของเพลงลูกทุ่ง

2.7 แนวคิดการใช้เพลงเป็นสื่อในการสร้างอุดมการณ์และสะท้อนสภาพสังคม

โกวิทช์ ชันชศิริ (2528, น. 2) ได้ให้คำจำกัดความของบทเพลงเอาไว้ว่า เป็นการนำเอาทำนองหรือการสร้างทำนองให้อยู่ในแบบแผนที่เฉพาะ โดยใช้เสียงร้อง และเสียงดนตรีประเภทต่าง ๆ มาประกอบเพื่อช่วยในการบรรยายและสร้างอารมณ์ความรู้สึกจากบทเพลงนั้น ๆ ต่อผู้ฟัง โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้สึกทางอารมณ์ เช่น รัก โกรธ กลัว โศกเศร้า ดีใจ และบูชา ให้ผู้รับฟัง ได้รับรู้และรู้สึกร่วมไปด้วย

Lomax (1994 อ้างถึงใน พจิ บำรุงสุข, 2543, น. 14-15) ได้แสดงทัศนะและแนวความคิดเกี่ยวกับบทเพลงที่มีความสัมพันธ์ในการสะท้อนสภาพการเมือง สังคม และวัฒนธรรม ดังนี้

- 1) ระดับของการผลิต ลักษณะของสังคมจะเป็นสังคมเกษตรกรรมหรือสังคมอุตสาหกรรม ซึ่งมีผลต่อการผลิตผลงานของศิลปิน
- 2) สถานะทางการเมือง ลักษณะของการเมืองการปกครองในสังคม ส่งผลกระทบต่อทัศนคติในการผลิตงานเพลง
- 3) การจัดแบ่งระบบชนชั้น บทเพลงจะสะท้อนให้เห็นลักษณะของระบบชนชั้นในสังคม
- 4) ความเคร่งครัดทางพฤติกรรมทางเพศ ลักษณะของความเหลื่อมล้ำทางเพศที่ปรากฏอย่างเด่นชัดในสังคม
- 5) ความสมดุลของการจัดแบ่งตามเพศ บทบาทหน้าที่ของบุรุษและสตรีที่สังคมเป็นตัวกำหนดกรอบให้สมาชิกต้องปฏิบัติตาม
- 6) การรวมตัวทางสังคม เป็นการมองสังคมในภาพรวมทั้งหมดโครงสร้างของสังคมประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ ซึ่งบทเพลงมีบทบาทในการสะท้อนภาพของส่วนย่อย ๆ ในสังคม และสะท้อนภาพรวมของสังคมได้อย่างชัดเจน

จิตร ภูมิศักดิ์ หรือทีปกร (2552, น. 146) ให้แนวความคิดในเรื่อง ศิลปะเพื่อชีวิต (บทเพลงถือเป็นศิลปะชนิดหนึ่ง) ว่าหมายถึงศิลปะที่สร้างขึ้นเพื่อส่งผลสะท้อน ใดๆ ใดอย่างหนึ่ง ไปยังประชาชนผู้อ่าน ผู้ฟัง ผู้ดู, คือศิลปะที่มีบทบาทสำคัญต่อชีวิตของประชาชนผู้เสพศิลป์, คือศิลปะที่มีความสัมพันธ์อยู่กับชีวิตทางสังคมของมวลประชาชน

ศิลปะเพื่อชีวิตจึงมีเนื้อหาสะท้อนชีวิตจริงของผู้คนในสังคม และปลุกเร้าให้ประชาชนต่อสู้เพื่อชีวิตที่ดีกว่าในการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น โดยแนวคิดนี้มีอิทธิพลต่อนักศึกษาปัญญาชนให้ต่อต้านรัฐบาลในเวลาต่อมา และแนวคิดนี้ยังมีอิทธิพลต่อบทเพลงเพื่อชีวิตในยุคต่อมาอีกด้วย

เอกชัย สุนทรพงศ์ (2529, น. 58) กล่าวว่า เมื่อได้ยินเสียงเพลง ผู้ฟังจะคิดว่าเพราะหรือไม่ขึ้นกับปฏิกิริยาที่ผู้รับมีต่อบทเพลงนั้น โดยขึ้นอยู่กับความเห็นของบุคคลร่วมสมัยและเรื่องราวในบทเพลงนั้นไม่เพียงแต่ตอบสนองอารมณ์ (เพราะหรือไม่เพราะ ประทับใจไม่ประทับใจ) เท่านั้น แต่ยังตอบสนองและสร้างจินตนาการแก่ผู้ฟังเพลงดังกล่าวด้วย ... การตัดสินความงามนั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับเฉพาะที่ตัววัตถุ (ตัวเพลง) แต่อยู่ในแนวคิดเบื้องหลังความงามนั้น เช่น แนวคิดเรื่องการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และสังคมนานี้ ล้วนมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของตัวศิลปะ (บทเพลง)

2.8 แนวความคิดเรื่องการสื่อสารทางการเมือง

Denton และ Woodward (อ้างถึงใน เสถียร เชยประทับ, 2551, น. 22-23) ได้ให้นิยามการสื่อสารทางการเมือง ว่าหมายถึง การอภิปรายสาธารณะ (Public Discussion) เกี่ยวกับการจัดสรรทรัพยากรสาธารณะ (รายได้) อำนาจที่เป็นทางการ (ใครที่ได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ตัดสินใจในทางนิติบัญญัติและทางการบริหาร) และการอนุมัติหรือการลงโทษที่เป็นทางการ นอกจากนี้ ยังรวมถึงวาทกรรมทางการเมืองที่เป็นภาษาพูดและภาษาเขียน แต่ไม่รวมถึงการกระทำด้านการสื่อสารที่มีลักษณะเชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Communication Acts) ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการที่จะเข้าใจกระบวนการทางการเมืองโดยรวม นับเป็นการสื่อสารที่ผู้ส่งสารมีเจตนาที่จะมีอิทธิพลต่อสภาพแวดล้อมทางการเมือง เพราะปัจจัย สำคัญที่ทำให้การสื่อสารมีลักษณะทางการเมือง ไม่ได้อยู่ที่แหล่งของสารแต่อยู่ที่เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสื่อสาร

ดังนั้น จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปความหมายของการสื่อสารทางการเมืองได้ว่าหมายถึง การสื่อสารที่มีเป้าหมายเกี่ยวกับการเมือง รวมถึงเรื่องต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

- 1) การสื่อสารทุกรูปแบบที่ดำเนินการโดยนักการเมืองและผู้ปฏิบัติการด้านการเมือง (Political Actors) อื่น ๆ โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะบรรลุเป้าหมายที่กำหนด
- 2) การสื่อสารที่ส่งไปยังผู้ปฏิบัติการด้านการเมืองเหล่านั้น โดยบุคคลที่ไม่ใช่นักการเมือง เช่น ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือนักข่าวของสื่อมวลชน
- 3) การสื่อสารเกี่ยวกับผู้ปฏิบัติการด้านการเมืองและกิจกรรมของบุคคลเหล่านั้นดังที่ปรากฏในรายงานข่าว บทบรรณาธิการ บทความ หรือรูปแบบอื่น ๆ การอภิปราย พูดคุยแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเมือง

McNair (อ้างถึงใน บุญอริ ยีหมะ, 2554, น. 170) อธิบายความหมายของ การสื่อสารทางการเมือง สรุปได้ ดังนี้

- 1) การสื่อสารทุกรูปแบบที่ดำเนินการโดยนักการเมือง และตัวแสดงทางการเมือง (Political Actor) อื่น ๆ โดยมีเป้าหมายเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์เฉพาะบางประการ
- 2) การสื่อสารที่มีต่อบรรดาตัวแสดงทางการเมืองทั้งหลาย โดยบุคคลที่ไม่ใช่นักการเมือง เช่น ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คอลัมน์นิสต์หนังสือพิมพ์
- 3) การสื่อสารเรื่องราวของนักการเมืองและตัวแสดงทางการเมือง รวมถึงกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลเหล่านี้ โดยปรากฏในรูปของข่าว บทความและรูปแบบอื่นๆ ของการเสนอข่าวสารในด้านการเมือง

Ranney (อ้างถึงใน บุญอริ ยีหมะ, 2554, น. 170-173) กล่าวถึงคำนิยาม และองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมือง โดยละเอียด ซึ่งให้นิยามของการสื่อสารทางการเมืองว่าหมายถึง การถ่ายทอดความหมายที่เกิดขึ้นผ่านการใช้สัญลักษณ์ ซึ่งเป็นกระบวนการที่บุคคล หรือกลุ่มบุคคล พยายามทำให้บุคคล หรือกลุ่มบุคคลอื่น ตระหนักถึงความคิดเห็นเกี่ยวกับบางสิ่งบางอย่าง ทั้งนี้ การสื่อสารเกิดขึ้นในหลายรูปแบบ หรือหลายแนวทาง เช่น รูปภาพ คนตรี ตัวเลข หรือสัญลักษณ์ ทางคณิตศาสตร์ อากัปกริยา การแสดงออกทางสีหน้า อย่างไรก็ตาม รูปแบบหรือแนวทางการสื่อสาร ที่ใช้กันอย่างแพร่หลายโดยทั่วไปก็คือ การพูดและการเขียน ซึ่งเราเรียกว่า ภาษานั้นเอง

นอกจากนี้ Austin Ranney ยังกล่าวถึงองค์ประกอบของการสื่อสารทางการเมืองไว้ 5 ประการ ดังนี้

1) ผู้สื่อสาร (Communicator) ในการสื่อสารต้องมีผู้ส่งสาร เพื่อให้คนอื่นได้รับรู้ข่าวสาร ที่ต้องการส่งหรือสื่อไปในระบอบประชาธิปไตยโดยผู้สื่อสารทางการเมืองที่มีอิทธิพลต่อนโยบายของ รัฐบาลค่อนข้างมากก็คือพรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ ส่วนประชาชนโดยทั่วไปไม่ค่อยมี อิทธิพลมากนัก ในขณะที่รัฐบาลก็มีหน่วยงานในการสื่อสารทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะประชาชนทั้งหลายถึงภารกิจต่าง ๆ ที่รัฐบาลได้ดำเนินการไปแล้ว และกำลังดำเนินการ เช่น กรมประชาสัมพันธ์ซึ่งมีทั้งสิ่งพิมพ์ และโทรทัศน์ เป็นเครื่องมือในการสื่อสาร

2) สาร (Messages) ผู้สื่อสารเริ่มต้นกระบวนการสื่อสารด้วยการส่งสารออกไปยังผู้รับ ซึ่ง สารแต่ละชิ้น อาจมีองค์ประกอบที่แตกต่างกันไป อาจเป็นเพียงถ้อยคำ หรืออาจมีรูปภาพ เครื่องหมาย สัญลักษณ์ต่าง ๆ รวมเข้าไปด้วย เพื่อใช้ในการโน้มน้าวใจผู้รับสารให้คล้อยตาม ตามที่ผู้สื่อสาร วางวัตถุประสงค์ไว้

3) สื่อ (Media) ผู้สื่อสารต้องเลือกใช้สื่อในการสื่อสารที่ต้องการ ด้วยการตระหนักว่าสื่อ แต่ละประเภทมีคุณลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น การสนทนาส่วนตัวในหมู่คนในครอบครัว เพื่อน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือการใช้โทรทัศน์ วิทยุในการสื่อสารในวงกว้าง การสื่อสารผ่านคอลัมน์ ในหนังสือพิมพ์และนิตยสาร หรือการใช้สัญลักษณ์อย่างที่ปรากฏในการเดินขบวนประท้วง เป็นต้น

4) ผู้รับสาร (Receivers) ผู้รับสารคือบุคคล ซึ่งต้องตระหนักต่อสารที่รับจากผู้สื่อสาร เพราะบางคนรับสารดั้งเดิมโดยตรงจากผู้สื่อสาร ในขณะที่อีกหลายคนรับสารโดยทางอ้อม เป็นรายงาน ชั้นสอง (Second-Hand Report) จากคนอื่นที่ทอดหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ไม่ว่าจะเป็นการรับสาร ในรูปแบบใดก็ตาม คุณสมบัติของผู้รับสารเป็นสิ่งที่สำคัญ เป็นปัจจัยในการกำหนดว่าสารนั้น จะส่งผลกระทบต่อผู้รับสารอย่างไร เช่น ความรู้ ระดับความสนใจ ความสามารถในการรับรู้ เป็นต้น

5) การตอบสนอง (Responses) การสื่อสารทางการเมืองมีเป้าหมายเพื่อสร้างการตอบสนอง บางอย่างจากผู้รับสารดังตัวอย่างเช่น ผู้สื่อสารรายหนึ่ง กล่าวให้การสนับสนุนสิทธิของสตรีในการทำแท้ง แต่การพูดครั้งนี้อาจไม่ได้รับการตอบสนองใด ๆ เลยก็ได้ หรืออาจจะทำให้ผู้รับสารมีความรู้สึก

ที่เลวร้ายมากยิ่งขึ้นต่อผู้สื่อสารก็เป็นได้ อย่างไรก็ตาม ผู้สื่อสารรายนี้ก็ไม่ต่างจากผู้สื่อสารรายอื่น ๆ เพราะล้วนต้องการสร้างการตอบสนองไว้อย่างหนึ่ง

สรุป การสื่อสารทางการเมือง คือ การสื่อสารทุกรูปแบบในเรื่องที่เกี่ยวกับการเมือง ทั้งทางการเมือง การเขียน รูปภาพ สัญลักษณ์ บทเพลง ตัวเลข อากัปกริยา ฯลฯ เพื่อถ่ายทอดความหมาย ที่ผู้ส่งสารต้องการไปยังผู้รับสาร เพื่อให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่รับสาร ตระหนักถึงความหมายตาม ความต้องการของผู้ส่งสาร ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์ในทางการเมือง

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศิริพร กรอบทอง (2541, บทคัดย่อ) ศึกษา “วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย พ.ศ. 2481-2535” พบว่า ในกระแสการขยายตัวของเศรษฐกิจทุนนิยมภายหลังสงครามโลกครั้งที่สองนั้น คนชนบทได้เข้ามาเป็นแรงงานในเมืองจำนวนมาก คนเหล่านี้ได้ใช้ชีวิตสัมพันธ์กับเมืองและ รับวัฒนธรรมความทันสมัยจากเมืองมากขึ้นและจากอิทธิพลของเพลงไทยสากลซึ่งกำลังแพร่หลาย เป็นสิ่งบันเทิงของคนเมืองหลังสงคราม ทำให้คนชนบทที่เข้าสู่วงการเพลง ได้สร้างสรรค์เพลงไทย สากลที่มีลักษณะสัมพันธ์กับท้องถิ่นพื้นบ้านหรือเรียกว่าเพลงลูกทุ่งขึ้นมา เพลงลูกทุ่งนำเสนอสาระ ที่สะท้อนวิถีชีวิตของคนชนบทในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมขยายตัวซึ่งมีสภาพความเป็นอยู่ที่เหลื่อมล้ำ กับสังคมเมืองอย่างชัดเจน โดยงานวิจัยเล่มนี้ยังอธิบายพัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในช่วงต่าง ๆ โดยอธิบายว่าเพลงลูกทุ่งเกิดมาจากเพลงตลาดหรือเพลงชีวิต โดยมีนักร้องคนสำคัญ อาทิ แสงภา บุญราศรี, เสน่ห์ โกมารชุน และ คำรณ สัมบุณณานนท์ เป็นต้น

พจิ บำรุงสุข (2543, บทคัดย่อ) ศึกษา “คำรณ สัมบุณณานนท์ : ชีวิตและผลงานการขับร้อง เพลงชีวิต” พบว่า คำรณ สัมบุณณานนท์ เป็นศิลปินผู้บุกเบิกงานประเภทเพลงชีวิต มีชื่อเสียง ในระหว่างปี พ.ศ.2489-2506 คำรณ มีความสามารถทั้งในด้านของการประพันธ์ทั้งคำร้องและทำนองเพลง มีชื่อเสียงในด้านการขับร้องเพลง รวมทั้งเป็นคาราอาทนต์ด้วย งานเพลงชีวิตที่เขาขับร้อง มีเนื้อหาสะท้อนถึงสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมยุคดังกล่าว ซึ่งมุ่งเน้นวิถีชีวิตของคนไทย ในระดับชนชั้นกรรมาชีพโดยเฉพาะ บทเพลงที่เขาร้องมีการวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมืองและ การปกครอง โดยนำเสนอในประเด็นของระบบชนชั้น เป็นเรื่องวิถีชีวิตเรื่องสภาวะของสตรีเพศ ซึ่งให้เห็นความเชื่อและอิทธิพลทางศาสนาที่มีต่อสังคม ความเป็นไทยและความรักชาติ และเรื่อง การเมืองที่เกิดขึ้น เพลงที่เขาร้องสะท้อนความล้มเหลวของระบบเศรษฐกิจและการปกครองและ มีบทบาทหน้าที่ในการเป็นสื่อบอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมให้แก่ผู้ฟังในยุคนั้นและ

ยุคต่อ ๆ มา ได้สัมผัสชีวิตของคนที่ไม่ได้รับความยุติธรรมจากสังคม เพลงที่ขับร้องโดยคำรณ ได้แสดงให้เห็นการกล่อมเกลาและการเรียนรู้ทางสังคมของประชาชนในยุคนั้น เมื่อมาถึงยุคต่อมา เพลงของเขายังได้ทำหน้าที่ในการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้เป็นอย่างดี เพลงชีวิตในสมัย คำรณนับเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาเพลงไทยสากลให้ดำเนินไปสู่เพลงลูกทุ่งและเป็น แนวทางการนำเสนออุดมการณ์ทางการเมืองของชีวิตในยุคต่อมา

จกกล โยธาศิริ (2551, บทคัดย่อ) ศึกษา “แนวคิดทางการเมืองที่แฝงในบทเพลงลูกทุ่งของ คำรณ สัมบุณณานนท์” พบว่า บทเพลงลูกทุ่งที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ มีเนื้อหาสะท้อน ถึงสภาพความเป็นจริงของสังคมในยุคหลังสงครามโลกครั้งที่สอง ช่วงรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม สมัยที่ 2 (พ.ศ.2490-2500) ถึงช่วงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ (พ.ศ.2500-2506) บทเพลงของเขามีการวิพากษ์วิจารณ์สังคม การเมือง การปกครอง มีบทบาทหน้าที่ในการสื่อสาร บอกเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมยุคนั้น และการบันทึกเรื่องราวประวัติศาสตร์ด้วยเป็นอย่างดี

สุชาติ แสงทอง (2549, บทคัดย่อ) ศึกษา “ดนตรีการเมืองไทย พ.ศ.2481-2516” พบว่า ดนตรีการเมืองไทย มีส่วนเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางสังคมไทย เนื่องจากการรับอิทธิพลชาติ ตะวันตกมาปรับใช้กับวัฒนธรรมดนตรีของไทย และยังส่งผลต่อนัยยะทางสังคมที่ใช้ในการสื่อสารทางการเมือง ด้วยนัยยะดังกล่าวประกอบด้วยการแสดงออกถึงค่านิยมใหม่ต่อการรับอิทธิพลของ ชาวตะวันตกและการแสดงออกต่อนัยยะทางดนตรีที่มีผลต่อการเมือง ดนตรีได้ถูกนำมาใช้ในการ สื่อสารทางการเมืองในกลุ่มที่มีความเห็นต่างกันในสังคม อัตลักษณ์ดนตรีการเมืองไทยในเชิงสังคม แสดงให้เห็นว่า ดนตรีเป็นสื่อทางความคิดที่พยายามสื่อถึงความจริงทางสังคม สื่อถึงความคิดที่เป็น คุณค่าให้ทุกคนตระหนัก ตลอดจนสื่อถึงในอุดมการณ์ของตนและการเมืองในเชิงปรัชญาดนตรี การเมือง เป็นกระบวนการสื่อสารเกี่ยวกับการฟังของมนุษย์โดยมีบริบททางสังคมรอบข้างเป็นส่วนร่วม ดนตรีเป็นเครื่องมือของการแสวงหาอำนาจทางการเมืองและมุ่งเน้นการต่อรองทางการเมืองเพื่อสร้าง ความชอบธรรมทางการเมือง ดนตรีเปรียบเสมือนตัวแทนความขัดแย้งทางการเมืองซึ่งนำไปสู่การ แข่งชิงพื้นที่ทางสังคมและวัฒนธรรมการเมือง การต่อสู้ทางอุดมการณ์ทางการเมือง แฝงด้วยนัยยะ ทางดนตรีที่แต่ละฝ่ายได้พยายามช่วงชิงในการนำเสนอแนวคิดทางศิลปะ อาทิ เพื่อรับใช้เจ้านาย เพื่อรับใช้ตนเอง ตลอดจนเพื่อรับใช้อุดมการณ์ทางการเมืองหลัก ดนตรีการเมืองไทยสามารถส่งผ่าน ความคิดทำให้เกิดแรงกระตุ้นความสนใจของคนในสังคม ดนตรีการเมืองไทยได้แสดงถึงพลัง การเคลื่อนไหวทางสังคมในแต่ละยุคสมัยและสร้างความเปลี่ยนแปลงทางสังคมได้อย่างชัดเจน

บทที่ 3

ชีวประวัติและผลงานของ คำรณ สัมบุญณานนท์

คำรณ สัมบุญณานนท์ เป็นผู้ได้รับการยกย่องให้เป็น “บิดาแห่งวงการเพลงลูกทุ่ง” และ “ราชาเพลงชีวิต” เขาเป็นผู้ที่มีความสามารถในหลากหลายด้าน และมีชีวประวัติที่น่าสนใจ โดย คำรณ มีชื่อเสียงโด่งดังเป็นที่รู้จักของผู้คนทั่วทั้งประเทศและประสบความสำเร็จทั้งในฐานะการเป็นพระเอกภาพยนตร์ และในฐานะการเป็นศิลปินนักร้อง ซึ่งผลงานของเขาเป็นผลงานที่ทรงคุณค่าแก่วงการศิลปินมาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ คำรณ ยังได้รับการยอมรับ นับถือ ศรัทธา เป็นแบบอย่างและแรงบันดาลใจ ให้กับศิลปินในยุคต่อ ๆ มา รวมถึงบทเพลงของเขายังถูกนำมาขับร้องใหม่จากศิลปินยุคต่อมาหลายต่อหลายครั้ง เช่น เพลงกระท่อมกัญชา ที่วงคาราบาวนำมาขับร้องในอัลบั้ม รอยคำรณ และหลังจากนั้น วงมาลีฮวนน่า ก็นำมาขับร้องอีกทำให้บทเพลงนี้กลับมาโด่งดังอีกครั้ง โดยที่หลายคนไม่ทราบว่าต้นฉบับคือ คำรณ สัมบุญณานนท์

3.1 ชีวประวัติของ คำรณ สัมบุญณานนท์

คำรณ สัมบุญณานนท์ เดิมชื่อ ทองคำ สัมบุญณานนท์ ชื่อเล่นว่า “คำ” เกิดเมื่อวันศุกร์ที่ 7 มกราคม พ.ศ.2463 (แรม 13 ค่ำ เดือนอ้าย ปีวอก) ณ บ้านเลขที่ 2251 ตำบลโรงพยาบาลจีน หลังวัดเกาะสัมพันธวงศ์ ถนนทรงวาด (ถนนทรงสวัสดิ์) อำเภอสัมพันธวงศ์ (เขตสัมพันธวงศ์) จังหวัดพระนคร (กรุงเทพฯ) เป็นบุตรชายของ นายก๊ิด (ซุนก๊ิด) กับนางอุ่น (จุ่น) สัมบุญณานนท์ โดย นายก๊ิด มีอาชีพรับราชการเป็นมหาดเล็ก สังกัดกรมชาวที่ ในสมัยรัชกาลที่ 6 ปรากฏตามหลักฐานการพระทานนามสกุล “... ประกาศพระราชทานนามสกุล ครั้งที่ 17 ... กรมชาวที่ ลำดับ 1410 นายก๊ิด มหาดเล็ก พระราชทานนามสกุลว่า สัมบุญณานนท์ (Sanpunna^nanda) ... วันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ.2457” (เทพ สุทรสาธุการ, 2542, น. 207).

นามสกุลของคำรณ ทั้งที่ปรากฏในหน้าแผ่นบันทึกเสียงเสียง หนังสือเพลง หรือเอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ นั้นมีความแตกต่างกันและมีการสะกดในหลายรูปแบบ ทั้ง สัมบุญณานนท์, สัมบุญณานนท์, สัมบุญณานนท์ ฯลฯ โดยนามสกุลแท้จริงที่สะกดถูกต้องคือ “สัมบุญณานนท์” ตามหลักฐานประกาศพระราชทานนามสกุลข้างต้น

คำรณ มีพี่น้องจำนวน 4 คน เป็นพี่ชาย 3 คน และน้องสาว 1 คน คนแรกคือ โม้ สัมบุณณานนท์ เป็นนักมวยสากลรุ่นเฟเธอร์เวทชื่อดัง ที่ขึ้นชกกับนักมวยสากลต่างชาติเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทย เมื่อปี พ.ศ.2472 และรับราชการที่กรมรถไฟหลวง คนที่สอง อรุณ (รุณ) สัมบุณณานนท์ เป็นนักดนตรี นักแต่งเพลง ซึ่งมีส่วนร่วมในบทเพลงของ คำรณ อยู่หลายบทเพลง และรับราชการที่กองช่างโทรศัพท์ กรมไปรษณีย์โทรเลข คนที่สาม บำรุง (รอด) สัมบุณณานนท์ ทำงานที่กรมรถไฟ และน้องสาว คนสุดท้อง ทองขาว (ขาว) สัมบุณณานนท์ “อาผู้หญิงเป็นคนสุดท้องชื่ออาขาว ชื่อจริงชื่อทองขาว ปู่คงตั้งให้คล้องกับปีที่ชื่อ ทองคำ ทองขาว” (ลือชัย สัมบุณณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560).

นายกิตติ สัมบุณณานนท์ บิดาของคำรณ เสียชีวิตลงในวันพุธที่ 9 เมษายน พ.ศ.2473 ซึ่งในขณะนั้นคำรณมีอายุเพียงแค่ 10 ขวบ โดยพิธีศพของบิดาจัดขึ้น ณ ป่าช้าวัดสามจีนใต้ (วัดไตรมิตร) คำรณได้บรรพชาเป็นสามเณรเพื่อทดแทนบุญคุณให้กับบิดาตามประเพณีนิยม (บวชหน้าไฟ) หลังจากนั้น ชีวิตของคำรณจึงอยู่กับในความปกครองดูแลของมารดาและพี่ชายคนโต (โม้) และเนื่องด้วย โม้ (พี่ชาย) เป็นนักมวยอาชีพ จึงต้องซ้อมมวยเป็นประจำทุกวัน โดยอาศัยบริเวณลานวัดเกาะสัมพันธวงศ์ เป็นที่ฝึกซ้อม ดังนั้น คำรณซึ่งเป็นน้องชายคนเล็กจึงคลุกคลีกับกีฬามวยเนื่องจากต้องซ้อมมวยกับ พี่ชายเป็นประจำ

พอบ่าย 4 โมง ไปแล้ว น้องชายบำรุงกับน้องชายคำรณ เป็นหน้าที่ประจำ ต้องขนเครื่อง อุปกรณ์ของการฝึกซ้อมมวยของพี่โม้ จากที่บ้านมากองรวมไว้ที่ลานฝึกซ้อม พอประมาณ 18.00 เศษ ก็ช่วยกันขนมาเก็บไว้ที่บ้าน แล้วทั้งสองคนช่วยกันใช้น้ำมันระกำ นวดเพ้น ถูกด้ามเนื้อจนกว่าพี่โม้จะบอกเลิกได้ (อรุณ สัมบุณณานนท์, 2532, น. 48)

ถึงแม้ชีวิตของคำรณจะคลุกคลีกับมวยซึ่งกลายเป็นกิจวัตรประจำวันของเขา อีกทั้งเขายังมี พี่ชายซึ่งเป็นนักมวยชื่อดังที่สร้างชื่อเสียงให้กับประเทศไทย เป็นแบบอย่างให้กับใครหลาย ๆ คน ที่อยากเจริญรอยตาม แต่คำรณกลับไม่เป็นเช่นนั้น เขากลับหันมาสนใจเกี่ยวกับ “ดนตรี” มากกว่ากีฬามวย โดยในขณะที่ได้ซ้อมมวยกับพี่ชาย คำรณก็เล็งมาฝึกดนตรีด้วยตัวเอง

ระหว่างซ้อมมวย คำรณก็เล็งมาซ้อมเพลง โดยเป่าขลุ่ยเพียงออ เพลงแรกเป็นเพลงครู คือ สาวเอยะจะบอกให้ พอคล่องดีก็เปลี่ยนเป็นเพลงสรรเสริญพระบารมี วกไปเวียนมาตามอารมณ์ หน่วยก้านมีแนวโน้มน่าจะเป็นนักดนตรีได้เหมือนกัน แต่ในที่สุดก็ไม่เอา เลิกเป่าขลุ่ย หัดร้องเพลงปราโมทัย เช่น เพลงจำปาทองเทศ ผิดบ้างถูกบ้าง เวลาซ้อมร้องชอบร้องดัง ๆ

พระเณรจะเรียนหนังสือก็รำคาญ ถึงกับท่านมหา ตะโกนมาว่าเฮ้ย! ไอ้คำ มิ่งร้องเบา ๆ หน่อย เถอะวะ (อรุณ สัมบุณณานนท์, 2532, น. 48)

เนื่องด้วย คำรณ เป็นบุตรข้าราชการ จึงมีพื้นฐานและได้รับโอกาสทางการศึกษาก่อนข้างดี เมื่อเทียบกับผู้คนที่ทั่วไปในสมัยนั้นที่เป็นลูกหลานชาวไร่ชาวนา ซึ่งมักไม่ได้รับโอกาสทางการศึกษาเหมือนกับคำรณ โดยคำรณเริ่มเข้าศึกษาชั้นประถม และใช้การสอบเทียบจนจบหลักสูตรชั้นประถม จากนั้นเข้าศึกษาที่โรงเรียนเพาะช่างในสาขาวิชาช่างสลักเงิน (ช่างสลักคุณ) และช่างเขียน (น่าจะเรียนช่างเขียนไม่จบ) ประมาณปี พ.ศ.2476 (อายุ 13 ปี) ต่อมาประมาณปี พ.ศ.2477 โรงเรียนเพาะช่างมีการขยายโรงเรียนขึ้น โดยได้แยกวิชาช่างบางประเภทไปเปิดเป็นโรงเรียนแห่งใหม่ ภายใต้ชื่อ โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ซึ่งคำรณก็ย้ายไปศึกษาในสาขาวิชาช่างเหล็กหรือช่างโลหะประมาณปี พ.ศ.2477 (อายุ 14 ปี)

คำรณเริ่มเข้าโรงเรียนราษฎรเจริญ (คุณครูเชย) ตั้งอยู่ตำบลตรอกข้าวสาร ถนนพาดสาย เป็นโรงเรียนแรก แล้วย้ายมาเข้าโรงเรียนครูเล็ก ตั้งอยู่ข้างศาลาสวดมนต์ในวัดเกาะ มีถึงชั้นประถม 3 เท่านั้น และสอบไล่ได้จบหลักสูตรของโรงเรียน แล้วไปเข้าเรียนต่อที่โรงเรียนเพาะช่างและสุดท้ายที่โรงเรียนอุเทนถวาย ... เมื่ออยู่โรงเรียนเพาะช่างก็ได้รับความอุปการะจากคุณครูเบ๊ (ผู้เขียนเรียกพี่เบ๊) บ้านอยู่สะพานข้างวัดบพิตรพิมุข ท่านเป็นครูดูเหมือนจะสอนวิชาช่างดี หรืออะไรเรียกไม่ถูกก็ไม่แก่คำรณ และในการโยกย้ายไปเข้าโรงเรียนอุเทนถวาย ก็ได้คุณครูท่านนี้เอาใจใส่ช่วยติดตามติดต่อจนเป็นผลสำเร็จในบั้นปลาย (อรุณ สัมบุณณานนท์, 2532, น. 48)

ถูกอบรมกับครูสอนหนังสือ ชื่อดังแห่งยุค “คุณบ๊ายเชย” ผู้ซึ่งไม่ค่อยมีดวงหน้าอันเข้ม นอกจากดู - เฉียนดี เท่านั้นในวัน ๆ หนึ่ง จนเป็นที่เชิดเชียว ดีแบบพิสดารเสียด้วยคือใช้ตีที่ขา (ที่จริงนั่นเป็นเรื่องครูกับศิษย์นั่นเอง!) ... คงมีแต่ห้องช่างสลักเงินเท่านั้นที่ว่าง คำรณ ตกหลงใจทันที เรียนช่างสลักเงินอยู่ได้ ๑ ปี สอบได้และตั้งใจเข้าเรียนในห้องช่างเขียนก็เหลวอีก ... และครูที่สอนประจำก็คือ “ครูบัว” ผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาช่างให้คำรณ พอเรียนสำเร็จจากเพาะช่าง คำรณก็ไปศึกษาวิชาต่อที่อุเทนถวาย โดยเรียนวิชาช่างเหล็ก (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 75)

ผ่านการเรียนที่อุเทนถวาย (ช่างเหล็ก) และ โรงเรียนวิศวกรรมรถไฟ (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 71)

“ป้าไม่เคยเล่าให้ฟังว่าเคยเรียนช่างสลักคุณที่เพาะช่าง” (ลือชัย สัมบุญฉานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560)

“ป้าผมจบอุเทนถวายรุ่นแรก ๆ เลย แต่เรียนช่างไรผมไม่รู้ ป้าไม่เคยเล่า แต่น่าจะช่างเหล็กหรืออะไรสักอย่างนี้แหละ” (สุรชัย สัมบุญฉานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 ธันวาคม 2559)

ในขณะที่คำรณเรียนเพาะช่าง ในปี พ.ศ.2476 (อายุ 13 ปี) เขาได้ใช้วิชามวยที่คลุกคลีจากการซ้อมมวยกับพี่ชายตั้งแต่วัยเด็ก ในการเป็นตัวแทนแข่งขันมวยนักเรียนที่จัดขึ้น “... จะด้วยเหตุผลทางไหนก็ไม่ทราบ ทางโรงเรียนเพาะช่างได้ส่ง คำรณ สัมบุญฉานนท์ เข้าชกมวย เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน พ.ศ.2476 ปรากฏว่าแพ้ในรอบแรก” (อรุณ สัมบุญฉานนท์, 2532, น. 48).

หนึ่งในเพื่อนสนิทของคำรณในสมัยที่เรียนอุเทนถวายคือ เป็รื่อง ชื่นประโยชน์ หรือ ป.ชื่นประโยชน์ (ศิลปินแห่งชาติ สาขาศิลปะการแสดง ประเภทการประพันธ์เพลงไทยสากล ประจำปี พ.ศ.2538) นอกจากเป็รื่อง จะเป็นเพื่อนสนิทคนหนึ่งของคำรณเมื่อสมัยเรียนอุเทนถวายแล้ว เป็รื่อง ยังเป็นเพื่อนสนิทของคำรณที่เดินในเส้นทางดนตรี อยู่ในวงการเพลงเหมือนกัน และที่สำคัญ เป็รื่อง ได้แต่งเพลงหลายเพลงให้เพื่อนขับร้องในเวลาต่อมา

ผม (เป็รื่อง) มาเรียนที่โรงเรียนช่างก่อสร้างอุเทนถวาย ในสาขาวิชาชีพช่างโลหะ ปี พ.ศ.2477 ตอนที่ผมเรียนที่อุเทนถวาย ผมเรียนรุ่นเดียวกับ คำรณ สัมบุญฉานนท์ เขาเป็นเพื่อนสนิทกับผมมากที่สุดคนนึงนะ บางวันเราก็ห่อข้าวไปแบ่งกันกิน ช่วยเหลือกันมาตลอด เป็นชีวิตที่สนุกเหมือนกันนะที่เรียนอุเทนถวาย คำรณเขาเป็นคนคุยสนุกด้วย ชอบร้องเพลงเป็นเพลงโห่แบบนั้น เขาก็ประกวดตามงานวัดต่าง ๆ ขณะที่ผมมาเป็นนักแต่งเพลงแล้ว คำรณเป็นนักร้อง ไม่คิดเลยว่าวันหนึ่ง ผมจะต้องแต่งเพลงให้เพื่อนร้องชื่อ เพลงพ่อค้าหาบเร่ และเพลงคนนอกสังคม (พจิ บำรุงสุข, 2543, น. 35)

คำรณมีบุคลิกลักษณะสมชายชาตรี หน้าตาดี หล่อเหลา เป็นที่หมายปองของสาว ๆ เป็นคนใจถึง มีความกล้าหาญ กล้าได้กล้าเสีย หรืออาจกล่าวได้ว่ามีลักษณะนิสัยนักเลงแบบไทย ๆ ชื่อเสียงในเชิงนักเลงของเขาก่อนข้างขจรขยายในสังคมวัยรุ่นสมัยนั้น คำรณมีเพื่อนฝูงมากมาย หลากหลายอาชีพ และเพื่อนฝูงให้ความเกรงใจ ผูกสมรักรักใคร่ในตัวคำรณเป็นอย่างมาก หนึ่งในอาชีพเพื่อนฝูงของคำรณคืออาชีพเป็น “อ้ายเสือ หรือ โจร” ทำให้ทางการเข้าใจว่าคำรณ

มีส่วนรู้เห็นกับการปล้น จนทำให้ ค่ำรณถูกจับ โดย “สมาน หรือ ใหญ่ นภายน” (นักดนตรี นักเขียน นักแต่งเพลง หัวหน้าวงดนตรีกรมประชาสัมพันธ์ ได้รับรางวัลเกียรติยศ ผู้มีผลงานดีเด่นด้านวัฒนธรรม พระราชทานจากสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ เมื่อ พ.ศ.2539) เพื่อนสนิทของค่ำรณ อีกคนได้พุดถึงค่ำรณว่า

ค่ำรณมีเพื่อนมากมายและส่วนหนึ่งมีอาชีพเป็นโจร ในช่วงปี พ.ศ.2478-2479 และค่ำรณ ก็เคยถูกจับตัวไปสอบสวนที่สถานีตำรวจ เนื่องจากเพื่อนเป็นโจรได้ปล้นทรัพย์ ที่ธนาคารแถวทำนน้ำราชวงศ์ แต่ถูกปล่อยตัวมาเพราะไม่มีความเกี่ยวข้องกับการปล้น (พจี บำรุงสุข, 2543, น. 36)

ปี พ.ศ.2479-2481 ค่ำรณเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นอายุ 16-18 ปี เป็นช่วงที่เพลงไทยสากลเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้น “การประกวดร้องเพลง” ได้เกิดขึ้นตามสมัยนิยม ซึ่งสถานที่ที่เหมาะสมที่สุดในสมัยนั้น ในการเป็นเวทีการประชันทางด้านเสียงเพลง คือ “เวทีงานวัด” ที่จัดขึ้นตามเทศกาลประเพณีนิยม เช่น งานประจำปี งานปิดทอง งานฉลองโบสถ์วิหาร เป็นต้น การประกวดร้องเพลงตามงานวัด ได้รับความสนใจจากผู้คนเป็นอย่างยิ่ง และนักร้องที่ได้รับรางวัลจากเวทีงานวัดนี้ ส่วนใหญ่จะได้อัดแผ่นเสียง และมีชื่อเสียงโด่งดังแทบทุกคน อาจเรียกได้ว่านักร้องที่โด่งดังมีชื่อเสียงขึ้นมาต้องผ่านเวทีประกวดงานวัดทั้งสิ้น

นริศ อารีย์ นักร้องเพลงไทยสากลผู้มีชื่อเสียงท่านหนึ่ง กล่าวว่า นักร้องทั้งหลายจะดังขึ้นมาได้ จะมีชื่อเสียงขึ้นมาก็ต้องประกวดงานวัดทั้งนั้น งานวัดเป็นงานที่ยิ่งใหญ่สำหรับนักร้อง ...ใหญ่ นภายน กล่าวถึงเวทีประกวดงานวัดที่ได้รับความนิยมในช่วงปี 2479 เป็นต้นมาว่า สมัยนั้น พ.ศ.2479 80 81 82 นักร้องต้องขึ้นมหาวิทยาลัยอารามหลวงกันทั้งนั้น เริ่มแรก ชั้นประถมจะต้องไปที่วัดจางวางดิษฐ์ ขึ้นมาชั้นมัธยมจะต้องไปวัดหัวลำโพง ไปวัดสามปลื้ม ขึ้นมหาวิทยาลัยต้องไปภูเขาทอง ถึงจะเป็นนักร้องที่มีชื่อ ไม่ว่า เบลูจินทร์, พยงค์ มุกดา, เลิศ ประสมทรัพย์ หรือ ล.ลูกทุ่ง, ค่ำรณ แต่ละท่านต้องผ่านงานวัดมาทั้งนั้น (ศิริพร กรอบทอง, 2541, น. 63-64)

วัดที่ได้ชื่อว่าเป็นเวทีอันดับ 1 เปรียบเสมือนมหาวิทยาลัยของการแข่งขันประกวดร้องเพลง คือวัดสระเกศ (ภูเขาทอง) ใครชนะเลิศจากเวทีนี้จะได้เป็นนักร้องบันทึกแผ่นเสียงแทบทุกคน (เจนภพ จบกระบวนวรรณ, 2550, น. 11)

โดยเวทีการประกวดร้องเพลงตามงานวัดที่ได้รับความนิยมทั้งวัดทางฝั่งพระนคร เช่น วัดสระเกศ (ภูเขาทอง ผ่านฟ้า), วัดหัวลำโพง (สามย่าน), วัดแก้วฟ้า (สี่พระยา), วัดจางวางพวง (วรจักร), วัดสุทัศน์ (เสาชิงช้า), วัดยานนาวา (วัดเลียบ), วัดจักรวรรดิราชาวาส (สามปลื้มหรือวัดจระเข้) วัดจางวางดิษฐ์, วัดแคนางเลิ้ง, วัดดวงแข, วัดม่วงแค, วัดสุทธิ เป็นต้น ส่วนฝั่งธนบุรีก็มี วัดทองธรรมชาติ, วัดทองนพคุณ, วัดสุธา, วัดอนงคาราม เป็นต้น โดยเวทีประกวดงานวัดสมัยนั้นนักร้องผู้เข้าประกวดมักจะใช้นามแฝงในการประกวด ซึ่งนักร้องที่ผ่านเวทีประกวดงานวัดและกลายมาเป็นนักร้องที่มีชื่อเสียงโด่งดังในเวลาต่อมา อาทิเช่น ล.ลูกทุ่ง (เลิศ ประสมทรัพย์), ส.สี่พระยา (ใหญ่ นภายน), ค.ดินดำ (ดอกดิน กัญญามาลย์), อ.เอี้ยวพญา (ชาญ เข็นแข), ค.ดาวรุ่ง (นริศ อารีย์), ล.ข้ามระง (เล็ก อำเทียงตรง, พ.พยอมไพร (สถาพร มุกดาประกร), ค.ธรรมรงค์ (ทองคำ หรือ คัธณ สัมบุณณานนท์)

คัธณเริ่มต้นชีวิตศิลปินด้วยการหัดเป่าขลุ่ย ฝึกร้องเพลงไทยเดิม (จำปาทองเทศ) แบบลองผิดลองถูกด้วยตัวเองโดยไม่มีครู จนภายหลังเมื่อกำลังศึกษาอยู่ที่อุเทนถวาย เขาเริ่มสนใจเพลงฝรั่งในแนวเพลงโห่ซึ่งมากับหนังสือฝรั่งวางขายตามแผงวันตกในสมัยนั้น โดยคัธณได้รับอิทธิพลการร้องเพลงโห่ (Yodeling) มาจาก “ยีน ออตรี” (Gene Autry) นักร้องเพลงโห่คาวบอยตะวันตก ผู้ได้รับฉายาว่า “คาวบอยโห่แห่งโอกลาโฮมา” (Oklahoma’s Yodeling Cowboy) โดย ยีน ออตรี เริ่มมีชื่อเสียงจากการร้องเพลงโห่ ตั้งแต่ปี 1929 (พ.ศ.2472) นอกจากงานเพลงแล้วเขายังแสดงหนังโดยรับบทเป็นพระเอกหนังแนวคาวบอยตะวันตก ซี่ม้า ยิงปืน ต่อสู้กับผู้ร้าย และตีคитар้องเพลงโห่แนวคาวบอยตามสไตล์พระเอกหนังฝรั่งในสมัยก่อน นอกจากนั้นเขายังได้รับยกย่องให้เป็น “คาวบอยวีรบุรุษ” จากการที่เขาทิ้งชีวิตอันสุขสบายและกำลังมีชื่อเสียงไปสมัครเป็นทหารอากาศแห่งกองทัพสหรัฐอเมริกา เพื่อเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยได้ทำหน้าที่นักบินเครื่อง C-47 Skytrain บินขนกระสุนและระเบิด ผ่านน่านฟ้า จีน-อินเดีย-พม่า โดยบินผ่านช่องเขาหิมาลัยระหว่างพม่ากับจีนที่อันตรายที่สุดที่เรียกว่าฮัมพ์ (Hump) ทั้งผลงานเพลง การแสดง และการดำเนินชีวิตที่มีความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว ไม่เกรงกลัวอันตราย เสียดสละความสุขส่วนตัว เพื่อชาติ เพื่อประชาชน เพื่อสังคม เขาจึงมีอิทธิพลอย่างมากกับ คาวบอยอเมริกันและประชาชนอเมริกันโดยทั่วไป ยิ่งไปกว่านั้นเขายังมีอิทธิพลกับ คัธณ สัมบุณณานนท์ ราชาเพลงโห่ของเมืองไทยในเวลาต่อมาอีกด้วย “เริ่มฝึกร้องเพลงอย่างจริงจัง (ช่วงที่เรียนอุเทนถวาย) ครูของคัธณก็คือ ยีนออตรี ดาราเคาบอย ร้องเพลงในภาพยนตร์เคาบอยสมัยนั้น เขาสนใจเพลงของยีนออตรี ขนาดซื้อจานเสียงเพลงโห่เอามาเปิดฟัง” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 75).

คำรณเริ่มประกวดร้องเพลงตามงานวัดโดยใช้นามแฝงว่า คำรณธรรม และ ค.ชำมรงค์ โดยได้รับความสนใจ และได้รับความนิยมจากผู้ชมเป็นอย่างมาก จนได้รับรางวัลจากการประกวด โดยมีเพลงประจำตัวชื่อเพลงสมปรารถนา ผลงานของทิดเจียว (สิน สีบุญเรือง) ผู้ภาคหนึ่งคนแรก ของเมืองไทย คำรณ “เริ่มเข้าประกวดร้องเพลงที่งานวัดหัวลำโพงได้ที่ 2 (ที่ 1 คือ นิทรา โอศิริ)” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 75)

เท่าที่จดจำได้ว่าคำรณได้รับถ้วยรางวัล คือ เมื่อวันศุกร์ที่ 5 มกราคม พ.ศ.2481 ร้องประเภทเพลงไทยสากล ได้ถ้วยรางวัลที่ 2 เป็นของญี่ห้อยกี้ (เซียงกง) ณ เวทีหัวลำโพง ในนามแฝงว่า คำรณธรรม, เมื่อวันอังคารที่ 21 มีนาคม 2481 ร้องประเภทเพลงไทยสากล (โห้ด้วย) ได้รับถ้วยรางวัลที่ 1 ณ เวทีวัดจางวางพ่วง (วรจักร) ใช้นามแฝงว่า ค.ชำมรงค์ (อรุณ สัมบุญณานนท์, 2532, น. 49)

ภายหลังเขาใช้เพลงโห้ ซึ่งได้จดจำเลียนแบบมาจากหนังฝรั่งควบอยตะวันตกอเมริกันมา ปรับปรุงให้เข้ากับเพลงไทยเพื่อใช้ในการประกวดร้องเพลงซึ่ง “ตอนหลังเมื่อเขาใช้เพลงโห้ เข้าประกวดจึงชนะเลิศทุกเวที” (เจนภพ จบกระบวนวรรณ, 2550, น. 32).

กรมโฆษณาการสร้างละครวิทยุ เรื่อง “สาวชาวไร่” โดยได้กำหนดตัวละครในเรื่องให้ วิบูลย์ ตัณฑหงส์ แสดงเป็นพระเอก และ สะอาด ตัณฑหงส์ (น้องสาวของ วิบูลย์ ตัณฑหงส์) แสดงเป็นนางเอก ซึ่งในขณะนั้นยังขาดตัวแสดงหลักที่จะรับบทเป็นพระรองในละครเรื่องนี้อยู่ ขณะเดียวกัน “ครูเหม เวชกร” ก็ได้ประพันธ์เพลง “โห้เจ้าสาวชาวไร่” เพื่อเป็นบทเพลงประกอบ ละคร ซึ่งมีเนื้อหารายละเอียดถึงชีวิตในชนบท เมื่อ ครูเหม เวชกร แต่งเพลงนี้เสร็จ และกำลังมองหา ผู้ที่เหมาะสมในขับร้องบทเพลงนี้ ไหญ่ ญาวน (เพื่อนรักของคำรณ) ซึ่งมีความสนิทสนมกับ ครูเหม เวชกร ก็ได้แนะนำ และพาคำรณ ไปพบครูเหม

เมื่อครูเหมแต่งเสร็จแล้ว ให้ชื่อเพลงนี้ว่า “โห้เจ้าสาวชาวไร่” แต่ยังไม่หาผู้ร้องไม่ได้ และผู้ร้องเพลงนี้ก็ต้องแสดงเป็นพระรองในเรื่องนี้ด้วย ครูใหญ่จึงไปตามทองคำ สัมบุญณานนท์ หรือ คำรณ สัมบุญณานนท์ เพื่อนกันที่ร้องอยู่ในวงดนตรีสดรับแบบด้วยกัน ไปพบครูเหม “พอครูเห็นหน้า ทองคำ เท่านั้น ก็เกิดชอบ บอกว่าหน้ามันเหมือนโจรดี และก็ ให้ผมคิดก็ตาร์ทำนองเพลง ต่อให้ ทองคำ ร้อง เมื่อเพลงจบลง ครูเหมก็บอกว่าดี ใช้ได้” (เลิศชาย กษยทุษ, 2538, น. 203)

เขาได้แสดงละครวิทยุ ครั้งแรก! กับคณะ “สหายหนุ่ม” ประเสริฐ เมฆใจดี เป็นหัวหน้าคณะ และมีครูเหม เวชกร แสดงร่วมด้วย ... แปลก เป็นตัวผู้ร้ายที่ร้องเพลงในเรื่อง ละครวิทยุ (เลยไม่ดูเลย) (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 75)

ในปี 2482 คำรณมีส่วนสำคัญในการขับร้องบทเพลงประวัติศาสตร์ “สาวชาวไร่” เมื่อได้ร่วมแสดงละครวิทยุคณะสหายหนุ่ม ของประเสริฐ เมฆใจดี และมีครูเหม เวชกร ร่วมแสดงและเป็นผู้ประพันธ์เพลงประกอบละครวิทยุตามชื่อเรื่อง คือ “สาวชาวไร่” ... ผดุงศิลป์รายปักษ์ ปีที่ 4 ฉบับที่ 1 มกราคม 2496 เขียนถึงประวัติคำรณตอนร้องเพลงสาวชาวไร่ว่า “คำรณรับบทเป็นผู้ร้าย เป็นผู้ร้ายที่ต้องร้องเพลงด้วย ก็เลยไม่ค่อยร้ายเท่าไร” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 72)

โดยบทเพลงนี้ปรากฏหลักฐานการเรียกชื่อเพลงแตกต่างกันตามแหล่งที่มา ทั้ง เจ้าสาวชาวไร่, สาวชาวไร่ และ สาวบ้านไร่ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้คำเรียกว่า สาวบ้านไร่ ตามหลักฐานจากหนังสือเพลงปี 2494

คำรณ จึงได้รับโอกาสในการเป็นผู้ขับร้อง เพลง ไอ้เจ้าสาวชาวไร่ และแสดงเป็นพระรองในละครวิทยุเรื่องนี้ นับเป็นครั้งแรกในการแสดง และการร้องเพลงประกอบละครวิทยุของคำรณ โดยละครเรื่องนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุของกรมโฆษณาการในปี พ.ศ.2481 ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้ ทองคำ หรือ คำรณเป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากขึ้นเรื่อย ๆ และในปี 2481 นี้เองครอบครัวของคำรณย้ายจากวัดเกาะสัมพันธวงศ์ ไปอยู่วัดแก้วแจ่มฟ้าล่าง ถนนสี่พระยา ในตรอกหอมเอ็ชรรหอมพลอย ส่วนพี่ชายอรุณมีครอบครัวและย้ายไปอยู่กับภรรยา (คำรณเรียกพี่อื่น) ที่บ้านเลขที่ 2744 ตรอกสารภี 1 ถนนสมเด็จพระยา จังหวัดธนบุรี

ราวปี พ.ศ.2482 (อายุ 19 ปี) คำรณเข้ารับราชการที่กองการช่าง กรมรถไฟหลวง โดยการฝากฝังจากพี่ชายคนโต (โม้) ซึ่งทำงานที่กรมรถไฟหลวงเช่นกัน

ราวปี พ.ศ.2483-2484 (อายุ 20-21 ปี) คำรณได้ร้องเพลงบันทึกแผ่นเสียงเป็นครั้งแรก ใช้ชื่อ “ทองคำ สัมบุณยานนท์” จำนวนทั้งสิ้น 3 เพลง คือ เพลงเมื่อฝนโปรย, เพลงแสนเสียดาย (เพลงโห่) และ เพลงน้ำตก (เพลงโห่) ทั้ง 3 เพลงนี้ปรากฏหลักฐานการบันทึกเสียงจากบริษัทแผ่นเสียง 2 บริษัท บทเพลง เมื่อฝนโปรย และแสนเสียดาย บันทึกอยู่ในแผ่นเสียงแผ่นเดียวกัน ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์ ซึ่งบันทึกในแผ่นเสียงตราเทพดุริยางค์ รหัส D.S.518 โดยคณะเทพดุริยางค์ ส่วนเพลงน้ำตก ผลงาน

การประพันธ์ของ ประภาส สวนขวัญ บันทึกในแผ่นเสียงตรากระต่าย (Rabbit Brand) รหัส T.7091 โดยหีบเพลงปาก คณะ ต.เง็กชวน หลังจากบันทึกแผ่นเสียง

เพลงครุฑารณที่ใช้ชื่อ ทองคำ มี 3 เพลง แสนเสียดายกับเมื่อฝนโปรย อยู่แผ่นเดียวกัน ตราเทพดุริยางค์ ส่วนเพลงน้ำตกลม้วนตรากระต่าย ซึ่งก็ยากที่จะบอกว่าครุฑารณอัดเสียงเพลง ไหนก่อน แต่ถ้าตามความคิดเห็นส่วนตัว ผมคิดว่าแผ่นเสียงตราเทพดุริยางค์น่าจะมาก่อน เพราะแผ่นเสียงตรานี้ผลิตมาก่อน (เมืองไทย ภัทรธาวงศ์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 19 กันยายน 2559)

ครุฑารณอัดแผ่นเพลงแรก ๆ ที่ผมมีข้อมูลก็ 3 เพลง ตอนนั้นยังครุฑยังใช้ชื่อ ทองคำ ข้อมูลจาก บางท่านก็บอกว่าเพลงน้ำตกลม้วนมาก่อน มันก็ยากจะคาดเดา แต่ถ้าตามความคิดเห็นส่วนตัว ผมคิดว่าแผ่นเสียงตราเทพดุริยางค์น่าจะมาก่อน เพราะแผ่นเสียงตรานี้ผลิตมาตั้งแต่ยุคก่อน แผ่นเสียงตรานี้ส่วนมากจะอัดเพลงพวกไทยเดิมเก่า ๆ (อนุกุล หยดย้อย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ธันวาคม 2559)

ในปี พ.ศ.2484 อายุย่าง 21 ปี ครอบการเกณฑ์ทหาร เขาจึงต้องทำหน้าที่ชายไทยตามกฎหมาย โดยถูกเกณฑ์เข้าเป็นทหารกองประจำการสังกัดกองทัพอากาศ

ปี พ.ศ.2484 คารณถูกเกณฑ์ทหารเข้าประจำการเป็นทหารอากาศเหล่าเสนารักษ์ และในวันจันทร์ที่ 8 กันยายน พ.ศ.2484 พี่โมโทธิศพ์ทมาว่าคารณป่วยเป็นไข้ได้ตั้งอีกเสบ ได้ทำการผ่าตัดที่เสนารักษ์ และปลอดภัยแล้ว (อรุณ สัมบุญฉานนท, 2532, น. 49)

“ป้าเคยเป็นทหารอากาศช่วงสงคราม โลก เห็นว่าเป็นผู้ช่วยหมอหรืออะไรสักอย่างนี้แหละ” (ลือชัย สัมบุญฉานนท, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560)

อยู่วิศวกรรมรถไฟ ไม่เท่าใดก็ถูกเกณฑ์เข้ารับราชการทหารของกองทัพอากาศ ในตำแหน่ง พลทหารเสนารักษ์ และแม้ว่าจะรับการทหารก็ตาม ในวงการทหารอากาศ คารณก็แสดง การร้องเพลงในเวลากรรมมีงานต่าง ๆ เสมอ รับราชการทหารอยู่ 2 ปีก็ออก!...และเริ่มเข้า คนตรีทรัพย์สิน ร้องเพลงประจำที่นั่นอยู่ได้ 2 เดือน เลยลาออกจาก “ทรัพย์สิน” ไปเข้าคนตรี ฮอน หาญบุญตรง เป็นนักร้องประจำคณะ ออกจากคณะฮอนก็เข้าคณะ ประมวลศิลป์

คณะวีระโยธิน ฯลฯ ซึ่งอยู่ในเวลาสงครามโลกครั้งที่ 2 ลูกกระเบิดก็ถล่มตม ๆ พอสงครามเล็ก คำรณก็เข้าร้องเพลงในคณะละคร (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 75)

ครั้งหนึ่งมีนักมวยชื่อ “โม้ สัมปณณานนท์” กับนักมวยฟิลิปปินส์ชื่อ “เทอร์รี่ โอคอมโป” ชกกันแบบมวยสากลชิงแชมป์ภาคอะไรจำไม่ได้ แต่มันน่าแปลกอยู่หน่อยตรงที่ว่า น้องชายของนักมวยไทยที่ชื่อ คำรณ สัมปณณานนท์ กับวิลลี่ โล ที่เป็นพี่ของนักมวยฟิลิปปินส์ มาเล่นดนตรีวงสาวาย ฮอน หาญบุญตรง ด้วยกัน (สมาน นภายน, 2557, น. 95)

ขณะ คำรณ เป็นพลทหารของกองทัพอากาศ ในช่วงปี พ.ศ.2484-2486 (อายุ 21-23ปี) เขาได้ร่วมร้องเพลงและทำการแสดงกับวงดนตรีทหารอากาศอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ หลังจาก คำรณพ้นการเกณฑ์ทหาร เขาเริ่มชีวิตนักร้องอีกครั้ง โดยเข้าเป็นนักร้องที่วงดนตรีทรัพย์สิน ต่อมา เข้าวางดนตรีสาวาย ฮอน หาญบุญตรง ร้องเพลงแนวที่ชอบคือแนวโห่และแต่งตัวแบบหนังคาบอย ซึ่งมีเพื่อนร่วมวงเป็นคนฟิลิปปินส์ (พี่ชายของนักมวยที่เคยชกกับพี่โม้) ต่อจากนั้นเป็นคณะประมวลศิลป์ คณะวีระโยธิน ฯลฯ

ปี พ.ศ.2487 (อายุ 24 ปี) สงครามโลกครั้งที่สองถึงขั้นแตกหัก เขตพระนครถูกทิ้งระเบิดอย่างหนักในหลายจุด ผู้คนต่างอพยพหลบหนี ภาวะสงคราม ไปอาศัยอยู่นอกพระนครในที่ปลอดภัย จากการทิ้งระเบิด ครอบครัวของพี่ชาย (อรุณ) อพยพไปอยู่ ชุมชนปากกลัด ใกล้วัดกลางบางฝั้ว พระประแดง ซึ่ง อรุณ ได้แต่งเพลงร่วมกับคำรณที่นี้จำนวนสองเพลง ชื่อเพลง ป้อมรัก และอพยพ

พากันไปในบริเวณวัดกลางบางฝั้ว แล้วต่อเพลงกันในวัด คำรณร้องต่อทบทวนเพียง 3-4 เทียว จำได้แม่นยำ แล้วก็จดเนื้อร้องด้วยลายมือของเขาเองคือ เพลงป้อมรัก เพลงอพยพ คำรณบอกว่า เพลงป้อมรัก เป็นจังหวะแทงโก้ และ เพลงอพยพ เป็นจังหวะวอลซ์ (เข้าจังหวะโห่ได้สะดวก) จะนำไปปรึกษากับ คุณครูไพฑูริย์ บุตรขัน และจะส่งข่าวให้ทราบ (อรุณ สัมปณณานนท์, 2532, น. 50-51)

ปี พ.ศ.2489 (อายุ 26 ปี) คำรณต้องตกเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ซึ่งถือเป็นข่าวดังในสมัยนั้น โดยหนังสือพิมพ์รายวันต่างประโคมข่าวการที่คำรณถูกเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมข้อหาสคบกับโจร ซึ่งโจรที่ว่าคือ เสือปืนคู่หรือเสืออู้อาศัยอยู่บริเวณหลังวัดเกาะสัมพันธวงศ์ เป็นเพื่อนเล่นกับคำรณตั้งแต่วัยเด็ก และมีความสนิทสนมกันมาก

“ผมเคยได้ยินป้าคุยกับเพื่อนว่า ตอนหนุ่ม ๆ ป้าเคยโดนจับว่าสมคบกับเสือผู้ เขาเรียกสิงห์ปิ่นคู่ ป้าบอกว่าไอ้ผู้มันโหด มันฆ่าคนอะไรประมาณนี้ เห็นว่าเสือผู้โดนตำรวจยิงตาย บนรถสามล้อ หลังเสือผู้ตาย ป้าโดนคุมตัว ขึ้นรถจیبไปกับตำรวจ แต่ไปที่ไหนผมไม่ทราบ” (เลื้อซัย สัมภาษณ์นันทน์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560)

พี่โม้โทรศัพท์มาว่า วันอังคารที่ 28 พฤษภาคม 2589 เจ้าหน้าที่ตำรวจ 4-5 คน มี ร.ต.ท.พจน์ เกษะนันท์ กับ ร.ต.ต.พันธ์ศักดิ์ วิเศษภักดี มาจับคาร์ณที่บ้านพี่โม้ ครอบหม้อเพชรหม้อพลอย สร้างความตระหนกตกใจให้แก่ครอบครัวพี่โม้อย่าง คาดไม่ถึง ทางตำรวจตั้งข้อสงสัยเป็นสมัครพรรคพวกกับเสือปิ่นคู่ (เสือผู้) จึงนำตัวไป สอบสวนตามนโยบายกวาดล้างของอชบตีตำรวจ (พล.ต.ต.เผ่า ศรียานนท์) ในสมัยนั้น (อรุณ สัมภาษณ์นันทน์, 2532, น. 51)

คาร์ณโดนเจ้าหน้าที่ตำรวจจับกุมตัวและถูกคุมขังอยู่ที่สถานีตำรวจพลับพลาไชย เป็นระยะเวลากว่า 10 วัน กว่าที่จะได้รับการยินยอมให้ประกันตัวจากเจ้าหน้าที่ตำรวจ ภายใต้ การช่วยเหลือของ ร้อยเอก เสริม สุวรรณาคิน ซึ่งเป็นผู้ใหญ่ที่พี่ชายอรุณให้ความเคารพนับถือ

ปี พ.ศ.2489 (อายุ 26 ปี) คาร์ณก็ได้เริ่มต้นอาชีพศิลปินเต็มตัวโดยสมัครเป็นนักร้องเพลง ไทยสากล (ได้รับเงินเดือนประจำ) ที่โรงละครนิยมไทย (เวียงนาครเกษม) โดยร้องเพลงสลับหน้าม่าน (สลับจากละครเวที) ต่อมาก็มาเป็นนักร้องอิสระที่โรงหนังเฉลิมบุรี (โรงหนังสิงคโปร์ ย่านเจริญกรุง) ซึ่งถือเป็นเวทีละครและโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งในขณะนั้น คาร์ณมีชื่อเสียงโด่งดัง เป็นที่รู้จักของผู้คน ขึ้นเป็นลำดับ “ในฐานะนักร้อง คาร์ณก็ก้าวสู่ความรุ่งโรจน์นี้เป็นหนึ่งในนักร้องเด่นของเฉลิมบุรี-เวทีละคร และโรงภาพยนตร์ชั้นหนึ่งในขณะนั้น” (ธีรภาพ โลหิตกุล, 2540, น. 164).

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ได้ร้องเพลงครั้งแรกกับคณะวิจิตรเกษม สลับกับละครเรื่อง ไชยเชิ ณ เวทีเฉลิมไทย ร้องเพลง “หาเช่ากินคำ” แต่งตัวประกอบเข้ากับเนื้อเพลงในแบบของเพลงชีวิต สร้างความตราตรึงใจแก่แฟนละครชนิดที่ชาวบ้านเทียงระยะนั้นเขียนว่า “เพลงที่ทำชื่อเสียงให้ คาร์ณคือเพลงหาเช่ากินคำ ร้องที่ไร ผู้หญิง-ชายแก่ ร้องให้ขี้มูกโป่ง” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 72)

ต่อมาในปี พ.ศ.2491 (อายุ 28 ปี) เขามีอาการเจ็บป่วยจนต้องเข้าโรงพยาบาล “วันที่ 13 มิถุนายน พ.ศ.2491 พี่โมโทรศัพท์มาบอกว่าคำรณนอนป่วยอยู่ที่โรงพยาบาลจุฬาลงกรณ์ ตีกวชิราวุธ เมื่อกับผู้เขียน ... พวกกันไปเยี่ยม หมอบอกว่าเป็นโรคปอดบวม” (อรุณ สัมบุญณานนท์, 2532, น. 53). ซึ่งการป่วยในครั้งนี้กลายเป็นโรคประจำตัวที่ติดตามชีวิตเขาตลอดมา

ในปี 2492 (อายุ 29 ปี) คำรณ มีชื่อเสียงโด่งดังทั่วประเทศจากบทเพลง “ชมหนูไม้” ผลงานการประพันธ์ของ ไพฑูรย์ บุตรจันทร์ ซึ่งเป็นเพลงโห่ในแนวลูกทุ่งควายบอยตะวันตกที่คำรณถนัด ซึ่งเพลงนี้ “เป็นเพลงแรกที่โด่งดัง แต่ไม่ใช่เพลงแรกที่บันทึกแผ่นเสียง เป็นเพลงจุดประกายให้ ไพฑูรย์ร่วมงานกับคำรณต่อมาอีกยี่สิบกว่าปี เป็นนักร้อง-นักแต่งคู่บารมี” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2541, น. 28). และในปีเดียวกัน คำรณเลิกเป็นนักร้องในขณะที่กำลังโด่งดังชั่วคราวหันมาครองชายผ้าเหลือง บวชเป็นพระภิกษุจำพรรษาที่วัดราชสิงขร ตำบลบางรัก อำเภอรอบนคร นับว่าเป็นการบวชครั้งที่สองหลังจากที่บวชหน้าไฟให้กับบิดา ในปี 2473

ในปี พ.ศ. 2493 (อายุ 30 ปี) คำรณได้เริ่มต้นอาชีพแสดงภาพยนตร์เรื่องแรก โดยรับบทแสดงนำเป็นพระเอกในเรื่อง “รอยไถ” บทประพันธ์ของไม้เมืองเดิม ซึ่งในปีนี้อเองเขาเปลี่ยนชื่อจาก “ทองคำ สัมบุญณานนท์” มาเป็น “คำรณ สัมบุญณานนท์” โดยใหญ่ ภายนเพื่อนรักของคำรณ กล่าวว่า “เขา(ทองคำ)เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น คำรณ สัมบุญณานนท์ เพื่อแสดงภาพยนตร์ เรื่อง ชายสามโบสถ์ รอยไถ” (เลิศชาย ชาญทุร, 2538, น. 203). โดยภาพยนตร์เรื่อง รอยไถ คำรณได้นำครอบครัวมาแสดงด้วย “คำรณนำลูกชายเข้าแสดงจริง ๆ พร้อมด้วยแม่ยาย เป็นของแปลกมาก และจะหาไม่ได้ง่ายนักในการนำชีวิตจริงเกี่ยวกับชีวิตแสดงภาพยนตร์” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 73).

“ตอนนั้นรู้สึกว่าจะถ่ายเสร็จแล้ว แล้วเดินทางกลับหรืออย่างไรไม่ทราบ ปรากฏว่าเรือล่ม ฟิล์มจมน้ำหมดเลย จึงต้องถ่ายใหม่ ป้าจึงเอาผมแสดงเป็นลูก ตอนนั้นยังแบเบาะ อยู่เลย ชื่อในหนังกับชื่อผมก็ชื่อแดงเหมือนกัน ส่วนคุณยายเจริญ คุณยายผม ก็แสดงเป็น คุณยายผม เป็นแม่ยายของป้า ซึ่งหนังเรื่องนี้ป้าแสดงเป็นพระเอกชื่อ ลือ ป้าเลยเอามาตั้งเป็นชื่อจริงผม ชื่อลือชัย” (ลือชัย สัมบุญณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560)

คำรณขับร้องเพลงรอยไถ ซึ่งเป็นเพลงประกอบภาพยนตร์ที่เขาแสดงเป็นพระเอกตามสถานที่ต่าง ๆ แต่หลักฐานการบันทึกเสียงเพลงรอยไถนั้น สมยศ ทัศนพันธ์ เป็นผู้ร้อง “เพลงรอยไถ คำรณ มาอัดเสียงไม่ทัน สมยศ ทัศนพันธ์ จึงร้องแทน – ข้อมูลมาจากคำบอกเล่าของ ครุฑนคร ถนอมทรัพย์” (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 73). คำรณอยู่ในวงการภาพยนตร์ในภาพลักษณ์

ของพระเอกลูกทุ่ง สอดคล้องกับบุคลิกแบบชายชาติรีของคำรณเอง ภาพยนตร์ที่คำรณแสดง อาทิเช่น รอยไถ ขุนโจรใจเพชร เลือดทรยศ ชายสามโบสถ์ ฯลฯ

เพลงที่โด่งดังอีกเพลงในช่วงปี 2493 คือเพลง “ไร่คู่” ซึ่งโด่งดังถึงขนาดเป็นเพลงเปิดตัวก่อนฉายหนังของโรงหนังเฉลิมรัตน์ในสมัยก่อน ซึ่งเพลงนี้เป็นเพลงที่ คำรณ สัมบุญฉานนท์ ชื่นชอบมากที่สุดเพลงหนึ่ง โดยจะชอบสีไวโอลินไปด้วย ร้องไปด้วย ยามว่าง เวลาพักผ่อนอยู่ที่บ้าน

“สมัยก่อนผมเด็ก ๆ จำได้ว่า ป้าจะมานั่งเก้าอี้ที่หน้าบ้าน นุ่งสโหร่งไม่ใส่เสื้อ หยิบไวโอลินมาหนีบกับคอ แล้วก็หลับตา สีไวโอลินไปด้วย ร้องไปด้วย “เวลาเย็น เย็นจะค่ำ อยู่แล้วหนา” แล้วเสียงไวโอลินโหยหวนเพราะมาก ผมเห็นป้าหยิบไวโอลินมาที่ไหน ก็ต้องร้องเพลงนี้ เป็นภาพที่ติดตาผมมาถึงทุกวันนี้ ป้าคงชอบเพลงนี้มาก ๆ” (สุรัชย์ สัมบุญฉานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 ธันวาคม 2559)

“ไร่คู่นี้ก็เป็นผลงานของจิตรกรเอกของเรา วาดภาพแจ้ว ภาพไทย ๆ อะนะ ในวรรณคดี คือเหม เวชกร ผู้ขับร้องคือยี่หื้อ คำรณ สัมบุญฉานนท์ ราชานเพลงโห้ ใครก็โห้ไม่เหมือนเขา เยี่ยมยอดมากเลย เพลงไร่คู่นี้ เป็นเพลงที่โรงหนังเฉลิมรัตน์ บางชื่อ สมัยก่อนโน้น หลังสงครามเคยใช้เป็นเพลงเปิดก่อนจะฉายหนังเพื่อเรียกลูกค้า เนี่ย ไปยืนอออยู่ที่หน้าโรง เขาก็จะเปิดเพลงไร่คู่นี้นะ เอ้อ ใครที่เป็นลูกบางชื่อ แล้วก็ไปดูหนังที่โรงหนังเฉลิมรัตน์ เป็นโรงหนังเก่าแก่อยู่หลังตลาดบางชื่อ เดี่ยวนี้คงจะรื้อไปหมดแล้วนะ เอ้อทำด้วยสังกะสี ข้างฝาเนี่ย อ้าวต่อไปนี้ก็ฟัง คุณคำรณ สัมบุญฉานนท์ ขับร้องเพลงที่เข้ากับบรรยากาศ ในยามนี้เวลาเย็น เย็นจะค่ำอยู่แล้วหนา หนาวอุราด้วยน้ำค้างที่กลางหาว ป่านนี้ก็ถ้าอยู่แถวซานเมือง หรือว่าอยู่ต่างจังหวัดไรนี้ อากาศก็จะหนาวเย็น สบายฟังเพลงนี้แล้วก็เข้ากับบรรยากาศดีมากเลยขอเชิญท่านฟัง ไร่คู่” (ไฟล์เสียงเพลงไร่คู่)

นับตั้งแต่ราวปี พ.ศ.2493 เป็นต้นมา คำรณก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ถึงขีดสุดในการเป็นศิลปิน เขาประสบความสำเร็จทั้งทางด้านผลงานเพลง และภาพยนตร์ ส่งผลให้เกิดความสมบูรณ์พูนสุขของครอบครัวตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

งานเขียนหลายชิ้นที่เขียนถึงคำรณ กล่าวในทำนองเดียวกันว่า คำรณเป็นผู้ร้องเพลงต่อต้านอำนาจรัฐ และมักจะถูกจับเข้าคุกด้วยการร้องเพลงเสียดสีการเมืองเสมอ

คำรณ สัมบุณณานนท์ เป็นคนหนึ่งและคนเดียวที่ว่าได้ใช้บทเพลงเป็นอาวุธตีแผ่การเมืองการปกครองโดยไม่หวั่นเกรงอิทธิพล เขากล่าวถึงเพลงที่บอกถึงเรื่องราวการเมืองและการเสียดสีอำนาจรัฐของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม เพราะเขาถือว่าชีวิตเกิดมาไม่มีอะไรสูญเสียดีกแล้ว คุณก็เข้ามาแล้ว เป็นกบฏก็เป็นมาแล้ว ... เพลงส่วนใหญ่ของคำรณที่เป็นเพลงต่อต้านเผด็จการ วิพากษ์วิจารณ์การบริหารเมืองอย่างตรงไปตรงมา ไม่อ้อมค้อมหรืออ่อนข้อให้ เป็นธรรมดาอยู่เองที่เพลงของเขาจะเป็นที่หวาดกลัวของเหล่าเผด็จการ การสั่งห้ามร้องและห้ามเปิดทางสถานีวิทยุเป็นสิ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ผู้คนจึงไม่ค่อยมีโอกาสดูฟังเพลงของเขาเท่าไรนัก เว้นแต่คำรณจะจำไปร้องบนเวทีสด ๆ ตามงานวัด แต่เวลาที่ร้องก็ต้องคอยระวังว่ามีเจ้าหน้าที่บ้านเมืองอยู่แถวนั้นหรือเปล่า บางครั้งร้องไม่ทันจบเพลงก็มักโดนเชิญตัวไปโรงพัก ... เขาจึงเป็นนักร้องแนวหน้าที่ร้องแล้วถูกจับติดตารางเพราะไปเสียดสีทีมแทงผู้มีอำนาจเข้า (เลิศชาย คชยทศ, 2538, น. 27-30)

แต่บุตรชายทั้งสองคนของคำรณ (ถือชัย และสุรชัย) ให้การยืนยันว่าเท่าที่พวกเขาทราบ คำรณไม่เคยถูกจับ หรือถูกดำเนินคดีจากกรณีการร้องเพลงเสียดสีการเมือง ถ้าถูกเชิญตัวไปโรงพัก อาจจะมีกรณีต้องสงสัยว่าสมคบกับโจร (ข้อหาอื้อยี้) เนื่องจากคำรณเป็นคนกว้างขวางมีพรรคพวกเพื่อนฝูงจำนวนมากและมีความสนิทสนมกับผู้คนหลายกลุ่ม แต่สุดท้ายก็ถูกปล่อยตัวเมื่อสอบสวนว่าไม่เกี่ยวข้อง หรือกรณีถูกเชิญตัวไปโรงพักเพราะเรื่องผู้หญิงเนื่องมาจากความเจ้าชู้ โดยพ่อแม่ฝ่ายหญิง (ยังไม่บรรลุนิติภาวะ) ไปแจ้งความดำเนินคดีกับคำรณ ซึ่งกรณีการถูกจับด้วยการร้องเพลงเสียดสีการเมืองนั้น ทั้งสองคนกล่าวอย่างไม่ทราบข้อมูลนี้ และมารดา (ภรรยาคำรณที่ชื่อสุภาพ) ก็ไม่เคยเล่าเรื่องนี้ให้ฟังเช่นกัน

ในปี 2495 (อายุ 32 ปี) มีข่าวเกรียวกราวเกิดขึ้นกับนักร้องดัง เมื่อหนังสือพิมพ์รายวันพากันเสนอข่าว “คำรณถูกสาदनํ้ากรด” ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อวันอาทิตย์ที่ 3 กุมภาพันธ์ 2495 เวลา 14.30 น. โดยคำรณถูกลอบทำร้ายโดยการสาदनํ้ากรด ในขณะที่เขาร้องเพลงอยู่ที่โรงหนังเฉลิมบุรีซึ่งเป็นชาวดังในขณะนั้น โดยใหญ่ นภายน เพื่อนสนิทของคำรณเล่าว่า

ตอนนั้นคำรณร้องเพลงประจำอยู่เฉลิมบุรี อยู่ตรงข้ามที่ทำการรถราง ... ตอนคำรณโดนสาदनํ้ากรดก็ร้องเพลงนี้ เป็นรอบบ่าย ผมมีหน้าที่เล่นกีตาร์ตามหลังคำรณ โดยมีวงบรรเลงอยู่บน

เวทีด้วย คือคำรณจะเดินร้องเพลงจากข้างล่างมาขึ้นเวที เหมือนกับกระเป๋าสตางค์เดินขายตัว ในรกรางเดินเข้าประตูจะเป่านกหวีดปรี๊ด ๆ คนจะหันมามอง แล้วพูด ... ตูนั่งตั้งค์หีบ จะให้ตั้งค์ลืบตั้งค์ห้าบอกด้วยจ้า แล้วร้อง ... ชีวิตน่าเบื่อเหมือนเรือไม่มีจุดหมาย หากินเลี้ยงกาย ด้วยขายตัวบนรกราง ... พอผ่านมุมมืดคนแก่ที่รับจ้างมาสาदन้ากรดเลย ดีที่ผมเดินซ้ำเสร็จแล้วมีตาเป๊ะบอกถือเอาไข่ไก่มา เอาเฉพาะไข่แดงทาหน้า จึงไม่เป็นแผล คนจ้างสาदन้ากรดเป็นเศรษฐินี ที่อยากได้คำรณไว้เป็นสามี แต่คำรณหนีมาร้องเพลง ตอนเกิดเหตุครูไพบูลย์ก็รออยู่หลังฉาก มารอบหลังเบญจมินทร์ต้องเอาเสื้อไอ้คำใส่แล้วร้องแทนอยู่หลายรอบ (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2541, น. 56)

ในยุคกรุงโรมันที่เป็นพระเอก คำรณต้องไปโชว์ตัวหลายที่ จนเคยโดนสาदन้ากรดมาแล้ว อาจเป็นเพราะความเจ้าชู้หรือเพราะคนดูคล้อยตามบทบาทการแสดงมากเกินไป หรืออีกทางหนึ่ง เพลงของคำรณซึ่งแฝงเนื้อหาเสียดสีสังคมอาจจะกระทบกระเทือนจิตใจผู้มีอำนาจในบ้านเมืองยุคนั้นก็เป็นได้ (เจนภพ จบกระบวนวรรณ, 2550, น. 33)

ซึ่งบุตรชายของ คำรณ สัมบุณณานนท์ ก็ให้ความเห็นว่าการถูกสาदन้ากรดครั้งนี้ ไม่น่าจะเป็นประเด็นเรื่องการเมือง น่าจะเป็นเรื่องของขู้สาวมากกว่า “ตอนนั้นเป็นข่าวดัง ลงหนังสือพิมพ์พิมพ์ไทย ถ้าผมจำไม่ผิด แม่เล่าให้ผมฟังว่า เมียเก่าพ่อ จ้างให้คนมาสาदन้ากรด ไม่น่าจะเกี่ยวกับเรื่องการเมือง” (ลือชัย สัมบุณณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560).

อีกมุมหนึ่งในชีวิตศิลปินของคำรณ ซึ่งเรื่องหนึ่งที่หลาย ๆ คนมักพูดถึงคือ “ยาเสพติด” นั่นคือการสูบฝิ่น สูบกัญชา ซึ่งถือเป็นเรื่องปกติในสมัยนั้น เนื่องด้วยรัฐบาลสมัยนั้น (ก่อนปี พ.ศ.2500) อนุญาตให้เปิดโรงฝิ่นที่ถูกต้องตามกฎหมาย และเป็นธรรมดาในชีวิตศิลปินที่ครบเครื่องครบทุกรสชาติอย่างคำรณ จะไปเกี่ยวพันกับโรงฝิ่น (ถูกกฎหมายในยุคนั้น) เหมือนกับกลุ่มศิลปินและผู้คนโดยทั่วไปในยุคสมัยนั้น

เวลาจะต่อเพลง ครูสำเนียงต้องไปเจอคำรณที่โรงยาฝิ่น แถว ๆ โรงภาพยนตร์เฉลิมกรุง ตรงนั้นเป็นตลาดบำเพ็ญบุญ เหตุที่ไปเจอกันที่นั่นเพราะคำรณมาสูบยาฝิ่น “กว่าจะต่อเพลงให้คำรณได้ ผมมายาฝิ่นแทบตาย” ครูสำเนียงกล่าวพร้อมหัวเราะ “มีเยอะครับเพลงที่ผมแต่งให้คำรณร้อง เช่น เพลงชีวิตคนขายยา เพลงที่คำรณดังมากคือ มีคู่เสียเถิดคุณครับ (เลิศชาย กษยทุธ, 2558, น. 27)

ทางด้านครอบครัว หลายคนพูดถึงคำรณ ว่าเป็นคนเจ้าชู้ เนื่องจากเป็นคนรูปหล่อ การมคมคาย แถมยังเป็นศิลปินที่มีความสามารถ เป็นที่หมายปองจากสาว ๆ สมัยนั้น ซึ่งจากหลักฐานที่ปรากฏในบันทึกของอรุณผู้เป็นพี่ชาย บอกว่า คำรณมีภรรยา 4 คน ดังนี้

พ.ศ.2487 (คำรณ อายุ 24 ปี) คนแรก ชื่อ สุนันท์ เป็นชาวลำปาง ซึ่งคำรณพามาฝากไว้ที่บ้านพี่ชายอรุณเมื่อครั้งที่อพยพหนีภัยสงครามไปอยู่ที่พระประแดง ซึ่งตอนนั้นคำรณยังอาศัยอยู่กับพี่โมโนพระนครและคำรณไม่กล้าพา สุนันท์เข้าบ้าน เมื่อการทิ้งระเบิดในพระนครสงบลง อรุณ ก็ย้ายกลับมาอยู่ที่ ตรอกสารภี ฟังธนบุรีเช่นเดิม ส่วน สุนันท์ ขอกลับไปอยู่ลำปาง ซึ่งคำรณบอกกับพี่ชายว่าตนเองเป็นคนไปส่งสุนันท์ที่ลำปาง

พ.ศ.2489 (คำรณ อายุ 26 ปี) คนที่สอง ชื่อ สายหยุด ซึ่งคำรณพามาพบพี่ชายอรุณที่บ้านตรอกสารภี ฟังธนบุรีโดยขณะนั้นสายหยุดตั้งท้อง 2 เดือน ปรากฏว่าคำรณได้บุตรสาว และพักอาศัยอยู่กับภรรยาและลูกสาวที่บ้านพี่อรุณ “ปีามีลูกสาวกับแม่สายหยุดคนนึง ชื่อรสสุคนธ์หรือพี่หมึก มีอาชีพเป็นครู” (สุรชัย สัมบุณณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 ธันวาคม 2559)

พ.ศ.2490 (คำรณ อายุ 27 ปี) คนที่สาม ชื่อ สุนันต์ อยู่แถวบางกะปิ ซึ่งคำรณพามาพบกับอรุณที่ทำงาน (กรมไปรษณีย์โทรเลข) ซึ่งสุนันต์บอกว่ารู้จักชอบพอสนิทสนมกับคำรณมาก่อน สายหยุด เป็นเหตุให้ต้องเจรจาไกล่เกลี่ยที่บ้านอรุณระหว่าง คำรณ สายหยุด และสุนันต์ โดยมีพี่อรุณ และพี่อื่น (พี่สะใภ้) เป็นผู้รับฟัง ผลปรากฏว่า สุนันต์ยอมหลีกทางให้ เนื่องจากคำรณมีบุตรสาวกับสายหยุด

พ.ศ.2492 (คำรณ อายุ 29 ปี) คนที่สี่ ชื่อ สุภาพ อยู่แถวถนนตก ใกล้วัดลาดบัวขาว ซึ่งอรุณทราบข่าวจากเพื่อนของคำรณว่าเขามีใจเด็ดเดี่ยวจะลงหลักปักชีวิตเป็นหนึ่งน่องนางเดียวกับผู้หญิงคนนี้ แล้วยังเป็นจริงตามที่คำรณกล่าวไว้ เขาใช้ชีวิตกับภรรยาคนนี้นั้นจนวาระสุดท้ายของชีวิต

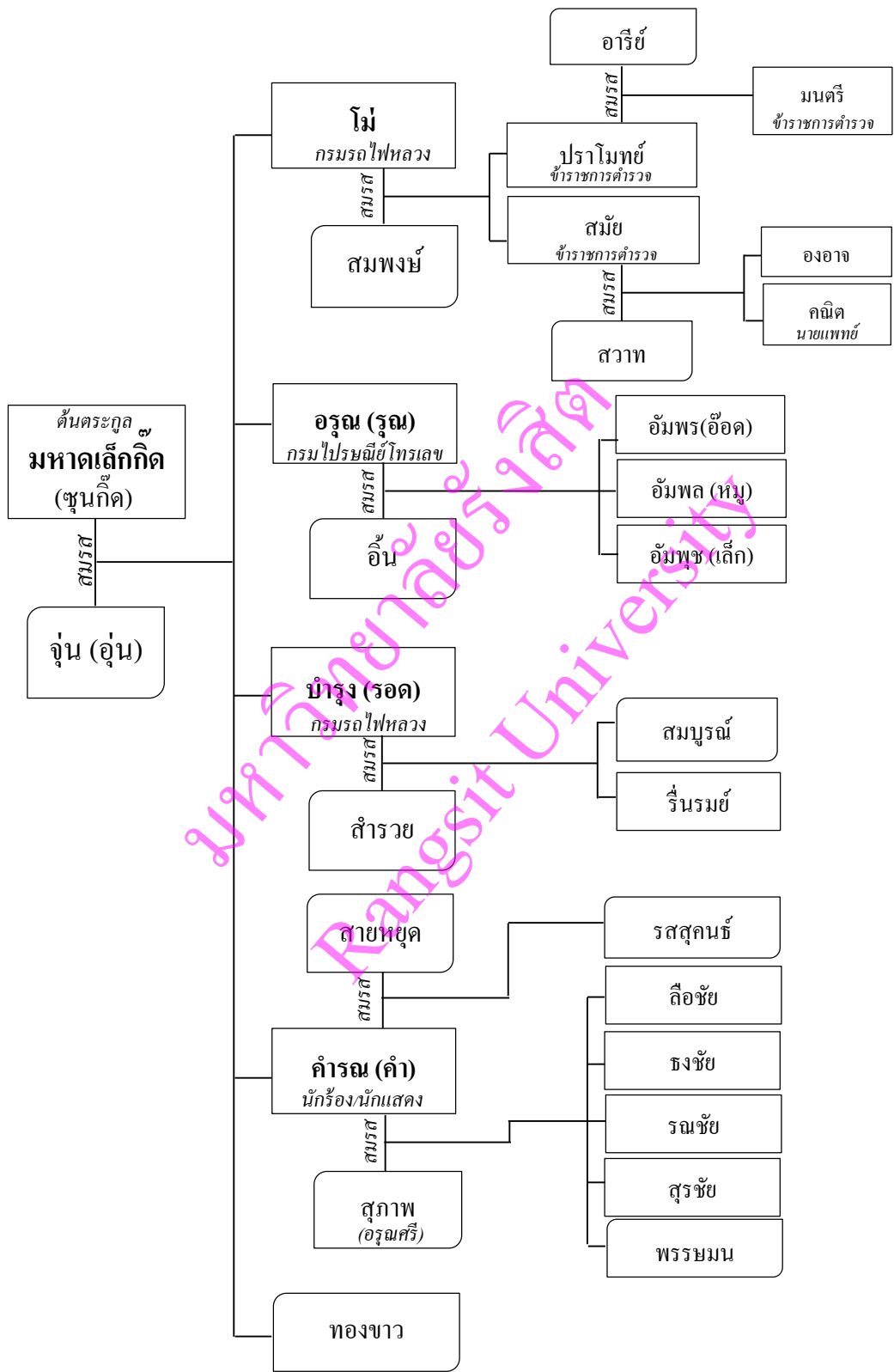
ภรรยา สุภาพ เป็นภรรยาที่ คำรณ อยู่กินด้วยตั้งแต่แต่งงานจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต ซึ่งภายหลัง สุภาพ ได้เปลี่ยนชื่อมาเป็น อรุณศรี และเสียชีวิตไปเมื่อ พ.ศ.2557 ซึ่งคำรณพบรักกับสุภาพที่โรงงานไม้ขีดไฟตราพญานาค หลังจากได้แต่งงานกัน มีบุตรด้วยกัน 5 คน ซึ่งบุตรชายของคำรณ ได้ให้ข้อมูลไว้ ดังนี้

“ตอนนั้นป้าทำงานเป็นเสมียนที่โรงไม้ขีดไฟตราพญานาค แม่ผมเป็นพนักงาน ป้าเลยพบรักกับแม่ผมที่นั่น ป้าเคยหย่าแม่ผมว่ามีเมียชื่อ ส.เสื่อหมดเลย สุจินต์ สุนันท์ สายหยุด สุภาพ แต่ป้าน่าจะมียกคน ผมจำได้ตอนนั้นผมโตแล้ว ตำรวจมาที่บ้านเชิญตัวป้าไปโรงพัก สงสัยพ่อแม่ผู้หญิงคนนั้นคงจะเอาเรื่อง ผู้หญิงคนนี้น่าจะอายุยังน้อย แต่ชื่ออะไรผมไม่ทราบ” (ลือชัย สัมบุญณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560)

“ป้ามีลูกกับแม่ผม 5 คน คนแรกลือชัย ตอนนั้นป้าแสดงเป็นพระเอกชื่อไอ้ลือ คนที่สองชื่อธงชัย ป้าก็แสดงเป็นพระเอกชื่อเสื่อธง คนที่สาม รณชัย คนที่สี่ ผม (สุรชัย) และคนสุดท้ายเป็นผู้หญิง พรหมมน ป้าจะตั้งชื่อลูก ตามชื่อพระเอกที่ป้าแสดง” (สุรชัย สัมบุญณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 24 ธันวาคม 2559)

โดยสรุป คำณ สัมบุญณานนท์ มีบุตรเท่าที่สืบค้น ได้ทั้งสิ้น 6 คน จากภรรยา สายหยุด จำนวนหนึ่งคนเป็นบุตรสาว ชื่อรสสุคนธ์ และจากภรรยา สุภาพ จำนวน 5 คน เป็นบุตรชาย 4 คน และ บุตรสาว 1 คน ชื่อ ลือชัย, ธงชัย, รณชัย, สุรชัย และ พรหมมน และเมื่อรวบรวมข้อมูล พ่อ แม่ พี่ น้อง และบุตรของคำณ สามารถเขียนแผนผังตระกูลของ คำณ สัมบุญณานนท์ ได้ตามแผนผังรูปภาพที่ 3.1

แผนผังตระกูล สัมบุณยานนท์ โดยสังเขป

รูปที่ 3.1 แสดงแผนผังตระกูล สัมบุณยานนท์ โดยสังเขป

ปี พ.ศ.2500 (อายุ 37 ปี) เป็นยุคสมัยของการเปลี่ยนแปลง นักร้องส่วนใหญ่ต้องเดินสายไปร้องตามต่างจังหวัด ซึ่งรวมถึงคำรณด้วย โดยเขาได้ออกเดินสายร้องเพลงกับ วงกรุงเทพฯ แมมโบ้ ในฐานะนักร้องนำ ไปทำการแสดงตามจังหวัดต่าง ๆ ในขณะเดียวกันสุขภาพของคำรณก็ทรุดโทรมลงด้วยโรคปอดบวมที่เป็นเรื้อรังจนกลายเป็นโรคประจำตัวมา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2491

ปี พ.ศ.2506 (อายุ 43 ปี) คำรณต้องเข้ารับการรักษาตัวที่โรงพยาบาลสี่ลมด้วยโรคปอดกำเริบ ในช่วงเวลานั้นงานเพลงของคำรณก็ลดน้อยลงตามลำดับ คำรณก็เดินสายกับวงดนตรีรวมดาวกระจาย ของครูสำเนียง ม่วงทอง จนกระทั่งท้ายสุดมาร้องอยู่กับ วงดนตรีไพรวลัย ลูกเพชร

ปี พ.ศ.2509 (อายุ 46 ปี) คำรณปรากฏตัวครั้งสุดท้ายในรายการเพลงลูกทุ่งทางสถานีโทรทัศน์ช่อง 4 บางขุนพรหมหลังจากนั้นคำรณได้เสียบหายไปจากวงการ

ในปี พ.ศ. 2512 (อายุ 49 ปี) คำรณป่วยเป็นโรคปอดเรื้อรังอย่างรุนแรง และปิดฉากชีวิตลงเมื่อวันอังคารที่ 30 กันยายน 2512 เวลาประมาณ 02.00 น.ที่โรงพยาบาลโรคปอด จังหวัดนนทบุรี นางสุภาพ ภรรยาคนสุดท้าย และบุตร เป็นเจ้าภาพโดยตรง ศพของคำรณ สัมบุญณานนท์ ตั้งบำเพ็ญกุศลที่วัดลาดบัวขาว แถวบริษัทเอง โกลไทย ถนนตก พระนคร ในครั้งนี้ สุรชัย สัมบุญณานนท์ บุตรชาย บวชหน้าไฟตามประเพณีนิยมเพื่อทดแทนคุณบิดาโดยมีการตั้งศพบำเพ็ญกุศล 7 คืน ซึ่งในวาระสุดท้ายของชีวิต พี่ชาย (อรุณ) ได้เขียนถึงน้องชายว่า

คำรณ สัมบุญณานนท์ เป็นศิลปินที่สร้างความร่ำรวยสุขสมบูรณ์ให้พ่อค้าแผ่นดินและนักสร้างภาพยนตร์ ส่วนตัวเองมีแต่ด้วยรางวัลปรากฏว่าหลงเหลือไว้ให้ลูกหลานชื่นชม ผลงานแห่งความเป็นศิลปิน (อรุณ สัมบุญณานนท์, 2532, น. 47)

3.2 ผลงานของ คำรณ สัมบุญณานนท์

คำรณก้าวเข้าสู่วงการภาพยนตร์ จากการเป็นนักแสดงนำรับบทพระเอกในภาพยนตร์เรื่อง รอยไถ ซึ่งทำให้เขาโด่งดังมีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักของผู้คนทั่วประเทศ และหลังจากนั้นเขาก็ได้แสดงภาพยนตร์อีกหลายเรื่อง โดยภาพยนตร์ที่คำรณแสดงเท่าที่สามารถสืบค้นตามหลักฐานได้ มีจำนวน 9 เรื่อง คือ รอยไถ ขุนโจรใจเพชร เลือดทรยศ ชายสามโบสถ์ วิวาห์น้ำตาหญิงสามฝั้ว เกวียนหัก สามชีวิต และฆ่าขี้ดก่อง รายละเอียดตามตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 แสดงข้อมูลรายชื่อภาพยนตร์ที่แสดงโดย คำรณ สัมบุญณานนท์

ลำดับ	ชื่อภาพยนตร์ ผู้ประพันธ์	บริษัทการสร้าง	อำนวยการสร้าง/ กำกับการแต่ง	รับบทพระเอก แสดงคู่นางเอก	ฉายครั้งแรก สถานที่
1	รอยไถ ไม้ เมืองเดิม	กรุงเทพภาพยนตร์	กุ่ม สังวริบุตร สศ ศรีบูรพารมณ	นายลือ (คำลือ) พรพรรณ วรรณมาศ	2 มีนาคม 2493 ศาลาเฉลิมบุรี
2	ขุนโจรใจเพชร ไม้ เมืองเดิม	ศรีบูรพาภาพยนตร์	พุด ภัคดีวิจิตร สศ ศรีบูรพารมณ	เลือชง สุพรรณ บูรณพิมพ์	25 มกราคม 2494 ศาลาเฉลิมบุรี
3	เลือดทรยศ ไม้ เมืองเดิม	ศรีบูรพาภาพยนตร์	พุด ภัคดีวิจิตร -	เลือชง มลินัส ตูจินดา	2 พฤษภาคม 2495 ศาลาเฉลิมบุรี
4	ชายสามโบสถ์ ไม้ เมืองเดิม	-	-	นายผง -	28 พฤศจิกายน 2495 ศาลาเฉลิมบุรี
5	วิวาห์น้ำตา -	-	-	- วารี นุชน้อย	10 พฤศจิกายน 2497 ศาลาเฉลิมบุรี
6	หญิงสามผัว ส.อาสนจินดา	วิจิตรภาพยนตร์	- สศ ศรีบูรพารมณ	นายหวล ประภาพรรณ นาคทอง	17 มกราคม 2498 ศาลาเฉลิมบุรี
7	เกวียนหัก ไม้ เมืองเดิม	ศรีบูรพาภาพยนตร์	พุด ภัคดีวิจิตร สศ ศรีบูรพารมณ	นายแฝง อรพรรณ นิยมชำนาญ	30 มีนาคม 2498 ศาลาเฉลิมบุรี
8	สามชีวิต -	พัฒนาภาพยนตร์	- ส.อาสนจินดา	-	29 กันยายน 2499 พัฒนาการ
9.	ฆ่าชดถ่อง -	-	อังราพันธ์	-	ประมาณปี 2508

คำรณเป็นคนที่ตั้งใจ และทุ่มในการทำงานเป็นอย่างมาก เช่นในกรณีการแสดงภาพยนตร์เรื่องขุนโจรใจเพชร เขาต้องขี่ม้า ก็ฝึกฝนทุ่มเทจนต้องเจ็บตัวหลายครั้ง แต่ก็ไม่ย่อท้อเพียรพยายามจนขี่มาได้ และหนังเรื่อง ชายสามโบสถ์ เขาโกนหัวจริง ๆ และ บวชจริง ๆ ซึ่งนับเป็นครั้งที่สามของการบวชของเขา

เขาขี่ม้าไม่เป็นเลยในชีวิต แต่ก็กล้าพอที่จะขี่ และตกกว่า 20 ครั้ง ครั้งสำคัญ คือตอนวิ่งแล้วตกลงมาสลบ โดยพานท้ายปืนตีหัว! โคนหัวจริงๆ ในภาพยนตร์ “ชายสามโบสถ์” โคนหัวถ่ายทำเสร็จแล้วบวชจริงๆ ให้ “ไม้ เมืองเดิม” เป็นเวลา 7 วัน นับเข้าวันละมือ (วัฒน์ วรรณยางกูร, 2550, น. 75)

“ฆ่าชดถ่อง เป็นเรื่องสุดท้ายที่ไปแสดง ช่วงนั้นปีสุขภาพไม่ค่อยดีแล้ว ผมยังจำได้ว่าตอนนั้นผมยังเข้าไปนั่งดูในโรงหนังอยู่เลย แต่เรื่องนี้แสดงเป็นอะไรผมจำไม่ได้ แต่ไม่ใช่ว่าบวชพระเอก” (ลือชัย สัมบุญณานนท์, การสื่อสารส่วนบุคคล, 21 มกราคม 2560)

ทางด้านผลงานเพลงของ คำรณ สัมบุณณานนท์ มีจำนวนมากมาย โดยเขาใช้ชีวิตอยู่บนเส้นทางความเป็นศิลปินเพลงประมาณ 25 ปี ซึ่งบทเพลงของเขากลายเป็นบทเพลงอันทรงคุณค่า เป็นมรดกทางศิลปะสืบทอดมาถึงปัจจุบัน ซึ่งจากการสืบค้นข้อมูลจากแถบบันทึกเสียง หนังสือเพลง และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พบบทเพลงที่ คำรณ สัมบุณณานนท์ ขับร้องในช่วง ปี พ.ศ.2481- 2506 สามารถสืบค้นได้จำนวนทั้งสิ้น 171 บทเพลง รายละเอียดตามตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลรายชื่อบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์

ลำดับ	ชื่อเพลง	ผู้ประพันธ์ คำร้อง - ทำนอง	หลักฐานแผ่นเสียง หนังสือเพลง/เอกสาร	ประมาณ พ.ศ.
1	กรรมกรท่าเรือ	ไพฑูริย์ บุตรจันทร์	ตราม้า LSC.1014	2499 - 2500
2	กรรมกรรกราง	ไพฑูริย์ บุตรจันทร์	ตราสุนัขแดง NAT.1102	2498 - 2499
3	กระดุกร้องไฉ่	ร้อยแก้ว รักไทย	ตราค้างคาว BAT.105	2499 - 2500
4	กระท่อมกัญชา	ชาญชัย บัวบังสร	ตรานักดนตรี CB.01	2500 - 2501
5	กรุงเทพฯ บ้านนา	เสนาะน้อย ทำไม้สุข	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
6	กลุ่มใจ	สกันธ์ มิตรานนท์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
7	เกิดมาแค่คน	วงดนตรีศรีพุทธโฆสวรรค์	ตราพระอภัย	2500 - 2501
8	เกิดมาจน	สุพจน์ หวังประเสริฐ	ตราพิณทอง HP.09	2500 - 2501
9	เกียรติสตรีไทย	เฉลิมชัย ศรีฤาชา - บังละ วงศ์อาบ	หนังสือเพลง 2501	2499 - 2500
10	แก่แล้วอย่าลืมตาย	นิยม มารยาท	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2503
11	ขวัญใจชาวนา	เสนาะน้อย ทำไม้สุข	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
12	ขวัญใจอาสา	สุพจน์ พจนศิลป์ - คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
13	ขวานทองของไทย	ไพฑูริย์ บุตรจันทร์	ตราอัศวิน ARC.100	2498 - 2500
14	ขอฝากรักสักนิด	อรุณ สัมบุณณานนท์ - คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2503
15	ขี้ยาจำศีล	บังละ วงศ์อาบ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราม้า LSC.1004	2499 - 2500
16	เขาพระวิหารแห่งความหลัง	ไพฑูริย์ บุตรจันทร์	ตราดาว PMS.15	2501 - 2502
17	ลγκαอาละวาด	ดิเรก เกศรีระคุปต์ - คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2502	2501 - 2503
18	คดีเขาพระวิหาร	สุเทพ โชคสกุล	ตราสว่างศิลป์ SS.106	2501 - 2502
19	คนแก่ไม่มีความหมาย	สำเนียง ม่วงทอง	ตราเกมเทพ A.21	2501 - 2503
20	คนแก่โลก	พยงค์ มุกดา	ตราอัศวิน ARC.83	2498 - 2500
21	คนขับแท็กซี่	ไพฑูริย์ บุตรจันทร์	ตราครุฑทอง SR.07	2498 - 2499
22	คนขายยา	สำเนียง ม่วงทอง	ตราเกมเทพ A.25	2501 - 2502
23	คนที่มองไม่เห็นโลก	ป.ชื่นประโยชน์	ตราสุนัขแดง NAT.1099	2495 - 2496
24	คนไทยเมืองทอง	สำเนียง ม่วงทอง	ตรานคราษ KS.77	2502 - 2504
25	คนนอกสังคม	ป.ชื่นประโยชน์	ตราพิณทอง HP.06	2500 - 2501
26	คนบ้ากัญชา	คอกคิน ภัณฑุมาลย์	ตราพันท้ายนรสิงห์ PS.02	2498 - 2500
27	คนบ้าจี๋	นิยม มารยาท	ตราขุนศึก	2502 - 2503
28	คนพนजर	ป.ชื่นประโยชน์	ตราดาว PMS.5	2499 - 2500
29	คนไม่รักดี	สุเทพ โชคสกุล	ตราประกอบโชค	2501 - 2502

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลรายชื่อบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเพลง	ผู้ประพันธ์ คำร้อง - ทำนอง	หลักฐานแผ่นเสียง หนังสือเพลง/เอกสาร	ประมาณ พ.ศ.
30	คนรอบกรุง	อร่าม ขาวสะอาด - คำรณ สัมบุญณานนท์	ตราวีวกระทิง K.20	2500 - 2501
31	คนสูบฝิ่น	สำเนียง ม่วงทอง	ตรากรมเทพ A.24	2501 - 2502
32	คนเหมือนกัน	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรา ป.วรรณท์ P.027	2500 - 2503
33	ความหลัง	คำรณ สัมบุญณานนท์	ตราธนาคาร KS.44	2502 - 2504
34	ควายไฉ่	พยงค์ มุกดา	หนังสือเพลง 2501	2498 - 2500
35	คำรณสอนลูก	สุเทพ โชคสกุล	ตรากรุงเทพ OK.116	2504 - 2506
36	คำสั่งของพ่อ	สุเทพ โชคสกุล	ตราพระอภัย	2500 - 2501
37	ใครค่าน่านฆ่า	คำรณ / อรุณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2501	2499 - 2500
38	จดหมายแค้นสี่เลือด	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรามงกุฎ PPB.007	2502 - 2503
39	จนเงินก็จนรัก	คำรณ สัมบุญณานนท์	ตราธนาคาร KS.38	2502 - 2504
40	จะไล่ไปถึงไหน	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราพันท้ายนรสิงห์ PS.51	2498 - 2500
41	โจรกลับใจ	สุรพล พรภักดี	ตราคิงคาว DCJ.107	2501 - 2502
42	ชมหมูไม้	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราสุนัขเขี้ยว NAT.89	2492 - 2493
43	ช่างคัดम्म	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราอิศวิน ACR.113	2498 - 2500
44	ชายใจบาป	บุญส่ง เป็รื่องสุวรรณ - คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2503 - 2504
45	ชายใจพระ	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราคิงคาว MAB-15	2497 - 2498
46	ชายผ้าเหลือง	นิยม มารยาท	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2503
47	ชายสามโบสถ์	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราโคลัมเบีย GET.310	2494 - 2495
48	ชวานากำสรวล	สำเนียง ม่วงทอง	ตรากรมเทพ A.21	2500 - 2501
49	ชวานาเวทนา	เบญจมินทร์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
50	ซ้ำใจเหลือเกิน	สำเนียง ม่วงทอง	ตรากรมเทพ A.14	2500 - 2501
51	ชีวิตครู	สุเทพ โชคสกุล	ตราวีวกระทิง K.15	2500 - 2501
52	ชีวิตคำรณ	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรา ป.วรรณท์ P.027	2500 - 2500
53	ชีวิตช่างไฟ	สุเทพ โชคสกุล - บุญชัย ภัทรโกศล	หนังสือเพลง 2502	2500 - 2501
54	ชีวิตชวานา	สุเทพ โชคสกุล	ตราอิศวิน ARC.089	2498 - 2500
55	ชีวิตบ้านนา	ป.ชื่นประโยชน์	ตราดาว PMS.1	2499 - 2500
56	ชีวิตเรา	อรุณคำรณ - คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2503 - 2505
57	ชีวิตสัปเหร่อ	ดอกดิน กัญญามาลย์	ตราพันท้ายนรสิงห์ PS.08	2498 - 2500
58	ชื่อจนเชอ	สำเนียง ม่วงทอง	ตราธนาคาร KS.115	2503 - 2505
59	ดวงใจอาวรณ์	สมาน เกียรติวิไล	หนังสือเพลง 2518	2503 - 2505
60	เต็ดควงเดือน	สกันธ์ มิตรานนท์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
61	ตามนางกลับนา	ประพันธ์ สุริยศักดิ์	ตราพระปรารักษ์วัดอรุณ RS.02	2498 - 2500
62	ดาสิกำสรวล ตอนที่ 1	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรา ป.วรรณท์ P.014	2498 - 2500
63	ดาสิกำสรวล ตอนที่ 2	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรา ป.วรรณท์ P.014	2498 - 2500
64	คืนกรุง	ป.ชื่นประโยชน์	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2502
65	ถึงแม่ที่จจะขี้ยา	ไพบุลย์ บุตรขัน	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
66	ทรยศขบถรัก	ไพบุลย์ บุตรขัน	หนังสือเพลง 2501	2499 - 2500

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลรายชื่อบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเพลง	ผู้ประพันธ์ คำร้อง - ทำนอง	หลักฐานแผ่นเสียง หนังสือเพลง/เอกสาร	ประมาณ พ.ศ.
67	ทิดลี้กใหม่	สุเทพ โชคสกุล	ตรากรมเทพ	2502 - 2503
68	เทวดาขี้โกง	ไพบูลย์ บุตรขัน	ตราอัศวิน ARC.112	2498 - 2500
69	น้องชายเกร	ป.ชื่นประโยชน์	ตราพิณทอง HP.02	2500 - 2503
70	นักโทษการเมือง	คำรณ สัมบุญณานนท์	ตราหงส์ SW.13	2499 - 2500
71	นักโทษประหาร	ร้อยแก้ว รักไทย - มงคล อมาตยกุล	ตราค้างคาว DCJ.101	2500 - 2501
72	นักบุญใจบาป	สุเทพ โชคสกุล	หนังสือเพลง 2505	2500 - 2503
73	นางฟ้าในฝัน	ไพบูลย์ บุตรขัน	ตราม้า LSC.1015	2499 - 2500
74	น้ำตก	ประพาส สวนขวัญ	ตรากระต่าย T.7081	2483 - 2484
75	น้ำตาชานา	ร้อยแก้ว รักไทย	ตราค้างคาว	2500 - 2501
76	น้ำตาชาวประมง	เสนาะน้อย ทำไม้สุข	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
77	น้ำตาทรี	คำรณ สัมบุญณานนท์ - รุจิกร (นักพากย์)	ตราฟิลิปป์ BTC.217	2498 - 2499
78	น้ำตาพ่อหม้าย	นิยม มารยาท	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2503
79	น้ำตาเลือด	ไพบูลย์ บุตรขัน	ตราครุฑทอง SR.03	2498 - 2499
80	บ้านนาป่าร้าง	เจือ รังแรงจิต	ตราศรีสุพรรณ	2498 - 2499
81	บ้านนาลาบวช	พยงค์ มุกดา	ตราพันท้ายนรสิงห์ PS.27	2498 - 2500
82	บ้านผมผมรัก	ไพบูลย์ บุตรขัน - นคร ถนอมทรัพย์	ตรามงกุฏ KS.07	2502 - 2503
83	บ้านยายหอม	ศักดิ์ เกิดศิริ - สมาน กาญจนะผลิน	ตราวางทอง POS.07	2503 - 2505
84	นุรุษไปรษณีย์	ไพบูลย์ บุตรขัน	ตราสุนัขแดง NAT.1103	2495 - 2496
85	ประกายเดือน	ป.ชื่นประโยชน์ - อร่าม ขาวสะอาด	ตรากระต่าย T.8201	2493 - 2494
86	บ้อมรัก	อรุณ - คำรณ สัมบุญณานนท์	บันทึกของ อรุณ สัมบุญณานนท์	2487 - 2487
87	เบิ่งน้ำมัยชินโลชั่น	ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์	แผ่นเสียงหน้าขาว ไม่ปรากฏตรา	2497 - 2500
88	ผมเข้าใจเพราะรักผู้หญิง	สำเนียง ม่วงทอง	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2503
89	ผมไม่มีหัวใจ	ไพบูลย์ บุตรขัน	ตรา ป.วรรณนท์ P.023	2500 - 2504
90	ผู้แทนทรยศ	สุเทพ โชคสกุล	ตราประกอบโชค	2500 - 2501
91	ผู้บังเกิดเกล้า	พยงค์ มุกดา	ตรา ศ.ศ. SKS.013	2499 - 2501
92	พระยาละแวก	ร้อยแก้ว รักไทย - มงคล อมาตยกุล	ตราพิณทอง HP.03	2501 - 2503
93	พวงมาลัยรำวง	คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2500 - 2505
94	พ่อค้าหาบเร่	ป.ชื่นประโยชน์	ตราสุนัขแดง NAT.1100	2495 - 2496
95	พ่อนาคเอ๋ย	สุเทพ โชคสกุล	ตราสว่างศิลป์	2501 - 2502
96	เพลินเพลง	อร่าม ขาวสะอาด	ตรากระต่าย T.8329	2493 - 2494
97	ภายิตสอนรัก	บุญส่ง เบื้องสุวรรณ - คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2502
98	มนต์การเมือง	สุเทพ โชคสกุล	ตราศรีสุพรรณ	2499 - 2500
99	มีคู่เสียเถิด	สำเนียง ม่วงทอง	ตราวัวกระทิง K.41	2501 - 2503
100	มีงมันกาลี	ชวัลชัย สุคันธรัตน์ (แจ้วแหวน)	ตราบางกอก ชะชะซ่า JS.7	2502 - 2503
101	มีงมันชั่ว	สุเทพ โชคสกุล	ตราธนาคาร KS.31	2502 - 2503
102	เมื่อฝนโปรย	ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์	ตราเทพดุริยางค์ 518	2483 - 2484
103	เมื่อวันวาน	สกันธ์ มิตรานนท์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลรายชื่อบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเพลง	ผู้ประพันธ์ คำร้อง - ทำนอง	หลักฐานแผ่นเสียง หนังสือเพลง/เอกสาร	ประมาณ พ.ศ.
104	เมื่อสบตา	สกันธ์ มิตรานนท์ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตรากระดาษ T.8146	2493 - 2494
105	โมราร้าง	คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2500 - 2505
106	ยอมดับคาคืน	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรามงกุฎ BNB.09	2503 - 2504
107	ยักษ์ป่าอาละวาด	สุเทพ โชคสกุล	ตราสว่างศิลป์ SS.107	2501 - 2502
108	ยิบปี่ยา	อร่าม ขาวสะอาด	ตรากระดาษ T.8304	2493 - 2494
109	ยุกห้วยสามตัว	สำเนียง ม่วงทอง	หนังสือเพลง 2505	2503 - 2505
110	รวมท่ารวมบาง	ต่อชัย ภูษมพู	ตราปลาเทวดา DC.3	2503 - 2504
111	รอยแค้นของคนคุก	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรา ป.วรานนท์	2500 - 2503
112	รอยไถ	ไพบุลย์ บุตรขัน	ประกอบภาพยนตร์	2493 - 2493
113	รักสาวเมืองสิงห์	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราแสงประทีป	2502 - 2503
114	ร้างกาเอ๋ยกา	บึงและ วงศ์อาบุญ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราสุนัขแดง NAT.1104	2496 - 2498
115	ร้างจี่มา	บุญส่ง เป็รื่องสุวรรณ - คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2500 - 2503
116	ร้างจ้ำจี้	คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2500 - 2505
117	ร้างเมียสาวเมียแก่	บึงและ วงศ์อาบุญ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราสุนัขแดง NAT.1104	2496 - 2498
118	ร้างแม่หนู	บึงและ วงศ์อาบุญ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราสุนัขแดง NAT.1143	2497 - 2498
119	ร้างโมรากากิ	บึงและ วงศ์อาบุญ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราสุนัขแดง NAT.1105	2496 - 2498
120	ร้างเสียแรงรัก	บึงและ วงศ์อาบุญ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราสุนัขแดง NAT.1143	2497 - 2498
121	ร้างหนูเอย	นันทวัฒน์ - คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2500 - 2503
122	ร้างอย่าโกรธกันเลย	บึงและ วงศ์อาบุญ - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตราสุนัขแดง NAT.1140	2497 - 2498
123	ไร่คู่	เหม เวชกร - คำรณ สัมบุณณานนท์	ตรากระดาษ T.8118	2493 - 2494
124	ลอยเรือร้าง	คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2503 - 2505
125	ลิ้นคนคมเคียว	คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2503 - 2505
126	ลิ้มเสียเกิดความหลัง	พีระ ตรีบุปผา	ตราภูเขา PR.06	2501 - 2503
127	ลุงเขยชอบใจ	สำเนียง ม่วงทอง	ตราศรีสุวรรณ	2501 - 2502
128	ลมพินิแทงศ์โก้	สกันธ์ มิตรานนท์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
129	ลูกข้าวเหนียว	ไพบุลย์ บุตรขัน - อรุโณทัย	ตราม้า LSC.1007	2499 - 2500
130	ลูกเขยนะลูกเขย	ศักดิ์ เกิดศิริ	ตราพิณทอง HP.14	2501 - 2503
131	ลูกชายชวานา	สุเทพ โชคสกุล	ตราสว่างศิลป์ SS105	2501 - 2503
132	ลูกทุ่งลิ้มถิ่น	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราม้า LSC.1009	2499 - 2500
133	ลูกสาวดาดี	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราอิศวิน ARC.101	2498 - 2500
134	วังเวงเพลงขลุ่ย	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราม้า LSC.1010	2499 - 2500
135	เว้าสาว	พิพัฒน์ บริบูรณ์	ตรานก	2503 - 2505
136	แว่วเสียงเพลง	คำรณ สัมบุณณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2504 - 2506
137	ศาลเดี่ยว	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราเกมเทพ A.07	2499 - 2500
138	เศรษฐีเงินถึง	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราพันท้ายนรสิงห์ PS.55	2498 - 2500
139	สวรรค์คนจน	ป.ชื่นประโยชน์	ตราสุนัขแดง NAT.1140	2497 - 2498
140	สวรรค์ชวานา	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราครทอง SR.07	2498 - 2499

ตารางที่ 3.2 แสดงข้อมูลรายชื่อบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ (ต่อ)

ลำดับ	ชื่อเพลง	ผู้ประพันธ์ คำร้อง - ทำนอง	หลักฐานแผ่นเสียง หนังสือเพลง/เอกสาร	ประมาณ พ.ศ.
141	สอนลูกให้เป็นโจร	สุเทพ โชคสกุล	ตรากรุงทอง	2503 - 2505
142	สาบานหน้าพระ	ไพบุลย์ บุตรขัน	หนังสือเพลง 2505	2502 - 2503
143	สายลมโซซ	คำรณ สัมบุญณานนท์	ตราฟิลิป BTC.217	2498 - 2499
144	สาวบ้านไร่	เหม เวชกร	หนังสือเพลง 2494	2481 - 2482
145	สาวสาวร้าว	จำลองลักษณ์ - คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2500 - 2503
146	สิ้นกลิ่นสะไบ	เฉลิมชัย ศรีฤาชา - บังและ วงศ์อาบู่	ตราม้า LSC.1005	2499 - 2500
147	สิ้นลายเสือ	พยงค์ มุกดา	ตราอัศวิน ARC.0074	2498 - 2500
148	สุราประทุ้งรัก	โกวิท เกิดศิริ - จิตต์ชัย หมีชาติ	ตราพาชั้น	2503 - 2504
149	สูงสูดสอย	คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2503 - 2505
150	เสียงครวญจากเด็กเล็ก	ดิเรก เกศระคุปต์ - คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2503 - 2505
151	เสียงนางครวญ	นิยม มารยาท	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2503
152	เสือแค่น	ป.ชื่นประโยชน์	ตราดาว PMS.7	2500 - 2501
153	เสือปลัดถิ่น	เฉลิมชัย ศรีฤาชา	หนังสือเพลง 2502	2500 - 2501
154	เสือสั่งถ้า	สัมพันธ์ อูมากุล	ตราเอกชัย AP.01	2500 - 2501
155	เสือสำนักบาป	พยงค์ มุกดา	ตราอัศวิน ARC.045	2498 - 2500
156	แสนแค่น	พัชรพันธ์	หนังสือเพลง 2505	2503 - 2504
157	แสนเสียดาย	ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์	ตราเทพดุริยางค์ 518	2483 - 2484
158	หนามในอก	สกันธ์ มิตรานนท์	หนังสือเพลง 2501	2500 - 2501
159	หนุ่มสุพรรณผืนผ้า	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรามงกุฏ PB.09	2502 - 2504
160	หนุ่มเหนือแคว้นาง	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรามงกุฏ BNB.10	2503 - 2504
161	หมอลำรื้ออก	ศักดิ์ เกิดศิริ	ตราทางทอง POS.011	2502 - 2504
162	หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรานกแก้ว SP.2	2500 - 2501
163	หวยไค่ดิน	สุรพล พรภักดี	ตราค้างคาว DCJ.110	2501 - 2502
164	หาเข้ากินคำ	ป.ชื่นประโยชน์	ตราโคลัมเบีย BET.352	2495 - 2496
165	เหมือนขำมิใช่คน	ไพบุลย์ บุตรขัน - ทองคำ ปราโมทย์	ตราพันท้ายนรสิงห์ PS.56	2498 - 2500
166	อพยพ	อรุณ - คำรณ สัมบุญณานนท์	บันทึกของ อรุณ สัมบุญณานนท์	2487 - 2487
167	อย่าเสียใจ	บุญส่ง เปรื่องสุวรรณ - คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2505	2501 - 2502
168	อสูรกินเมือง	ณรงค์ ชมสมบุญ/คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2502	2500 - 2501
169	อีสานครวญ	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตรากรมเทพ A.07	2501 - 2502
170	อุตุสำห่มมากอย	คำรณ สัมบุญณานนท์	หนังสือเพลง 2518	2503 - 2506
171	ไอ้ทุยแกลงการณ์	ไพบุลย์ บุตรขัน	ตราอัศวิน ARC.80	2498 - 2500

นอกจาก คำรณจะมีผลงานทางด้านละครวิทยุ ทางด้านภาพยนตร์และผลงานทางด้านบทเพลงแล้ว ยังปรากฏหลักฐานว่าคำรณ เคยมีผลงานทางการโฆษณา “แป้งน้ำมัชชิน โลชั่น” สินค้าจากบริษัทบริบูรณ์เภสัช ซึ่งเป็นสินค้าที่มีชื่อเสียงในยุคนั้น โดยปรากฏหลักฐานว่า คำรณ ได้ร้องเพลงประกอบโฆษณา “แป้งน้ำมัชชิน โลชั่น” ปรากฏหลักฐานการบันทึกเสียงจากแผ่นคังสปีด 78 (หน้าแผ่นสีขาวไม่ปรากฏตรา)

ผมได้ข้อมูลมาจาก คุณลุงสุกิจ โรจนพันธุ์ (นักสะสมแผ่นเสียงระดับแนวหน้าของประเทศ) ว่า ครูคำรณ ร้องเพลงโฆษณาอยู่เพลงหนึ่ง ร้องคู่กับผู้หญิงแต่ผมไม่ทราบว่าเป็นชื่ออะไร และไม่ทราบว่าแผ่นเสียงนี้เป็นแผ่นเสียงจากบริษัทไหน เพราะหน้าแผ่นเสียงมีสีขาวทั้งแผ่น ไม่ปรากฏอักษรใด ๆ แต่ผมคิดว่าเพลงนี้น่าจะออกมาในช่วงเดียวกับเพลงราวังของครูคำรณ ยุค 2497-2500 (อนุกุล หดย้อย, การสื่อสารส่วนบุคคล, 20 ธันวาคม 2559).

บทเพลงของ คำรณ สัมบูรณ์านนท์ ทั้ง 171 บทเพลง ตามตารางที่ 3.2 นั้น เป็นผลงานการประพันธ์เนื้อร้อง ทำนอง โดยคำรณเองส่วนหนึ่ง และเป็นผลงานการประพันธ์จากนักประพันธ์ผู้มีชื่อเสียงหลายท่าน อาทิเช่น ไพฑูริย์ บุตรจันทร์, ป.ชื่นประโยชน์, สำเนียง ม่วงทอง, สุเทพ โชคสกุล, พยงค์ มุกดา เป็นต้น รายละเอียดตามตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 แสดงข้อมูลผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบูรณ์านนท์

ลำดับ	ผู้ประพันธ์	คำร้อง	ทำนอง	ประมาณ พ.ศ.
1	ไพฑูริย์ บุตรจันทร์	41	38	2492 - 2504
2	คำรณ สัมบูรณ์านนท์	16	35	2481 - 2505
3	สุเทพ โชคสกุล	16	15	2498 - 2505
4	สำเนียง ม่วงทอง	11	11	2500 - 2505
5	ป.ชื่นประโยชน์	11	10	2493 - 2502
6	บังละ วงศ์อาบู	7	2	2496 - 2500
7	พยงค์ มุกดา	6	6	2498 - 2502
8	สกนธ์ มิตรานนท์	6	5	2493 - 2501
9	นิยม มารยาท	5	5	2501 - 2503
10	อรุณ สัมบูรณ์านนท์	5	3	2487 - 2505
11	ร้อยแก้ว รักไทย	4	2	2499 - 2503
12	บุญส่ง เป็ร้องสุวรรณ	4	-	2501 - 2504
13	อร่าม ขาวสะอาด	3	3	2493 - 2501
14	เสนาะน้อย ท่าไม้สุข	3	3	2500 - 2501
15	ศักดิ์ เกิดศิริ	3	2	2501 - 2505
16	เฉลิมชัย ศรีฤาชา	3	1	2499 - 2501

ตารางที่ 3.3 แสดงข้อมูลผู้ประพันธ์คำร้องและทำนองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ (ต่อ)

ลำดับ	ผู้ประพันธ์	คำร้อง	ทำนอง	ประมาณ พ.ศ.
17	ดอกดิน กัญญามาลย์	2	2	2498 - 2500
18	สุรพล พรภักดิ์	2	2	2501 - 2502
19	เหม เวชกร	2	1	2481 - 2494
20	ดิเรก เกศรีระคุปต์	2	0	2501 - 2505
21	เจื้อ รุ่งแรงจิต	1	1	2498 - 2499
22	ชาญชัย บัวบังสร	1	1	2500 - 2501
23	ต่อชัย กุ๋ชมพู่	1	1	2503 - 2504
24	ชวิชัย สุคันธรัตน์	1	1	2502 - 2503
25	เบญจมินทร์	1	1	2500 - 2501
26	ประพันธ์ สุริยศักดิ์	1	1	2498 - 2500
27	พัชรพันธ์	1	1	2503 - 2504
28	พิพัฒน์ บริบูรณ์	1	1	2503 - 2505
29	พีระ ตรีบุปผา	1	1	2501 - 2503
30	วงดนตรีศรีพุทธไสสวรรค	1	1	2500 - 2501
31	สมาน เกียรติวิไล	1	1	2503 - 2505
32	สัมพันธ์ อุมานุก	1	1	2500 - 2501
33	สุพจน์ หวังประเสริฐ	1	1	2500 - 2501
34	โกวิทย์ เกิดศิริ	1	0	2503 - 2504
35	จำลองลักษณ์	1	0	2501 - 2503
36	ณรงค์ ชมสมบูรณ์	1	0	2500 - 2501
37	นันทวัต	1	0	2501 - 2503
38	ประพาส สวนขวัญ	1	0	2484 - 2485
39	สุพจน์ พจนศิลป์	1	0	2500 - 2501
40	มงคล อมาตยกุล	0	2	2500 - 2503
41	จิตต์ชัย หมีชาติ	0	1	2503 - 2504
42	ทองคำ ปราโมทย์	0	1	2498 - 2500
43	นคร ถนอมทรัพย์	0	1	2500 - 2503
44	บุญชัย ภัทรโกศล	0	1	2500 - 2501
45	รุจิกร	0	1	2498 - 2499
46	สมาน กาญจนะผลิน	0	1	2503 - 2505
47	อรุโนทัย	0	1	2499 - 2500
48	ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์	3	3	2483 - 2500

คำรณ สัมบุณณานนท์ ถือเป็นศิลปินที่มากมายความสามารถทั้งทางด้านกีฬา (มวย) ทางด้านวิชาชีพ (สาขาวิชาช่าง) ด้านการแสดงภาพยนตร์ในฐานะพระเอก นักแสดงนำตัวเด่นของเรื่อง และทางด้านการร้องเพลง ที่มีลีลาการร้องเพลงที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวไม่เหมือนใคร โดยคำรณได้รับการยกย่องให้เป็น “บิดาของวงการเพลงลูกทุ่งไทย” จากงานกึ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย ครั้งที่ 1 จัดโดยคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ พ.ศ.2532 นอกจากนั้นเขายังได้รับการยกย่องให้เป็นราชาเพลงโหม่เมืองไทย, ราชาเพลงชีวิต และหนังสือบางสำนักยังให้ฉายา นักร้องอันตราย, ศิลปินกบฏ, นักรบทางวัฒนธรรม ฯลฯ โดยคำรณเริ่มเข้าสู่วงการจากการประกวดร้องเพลงตามเวทีงานวัด และเขาเริ่มโด่งดังจากการประกวดด้วยแนวเพลงโหม่ตามแบบของ ยีน ออทรี (Gene Autry) นักร้องเพลงความขบถอเมริกันที่มีชื่อเสียงโด่งดังในยุคนั้น ส่งผลให้เขาได้อัดแผ่นเสียงในที่สุด ซึ่งเพลงในช่วงแรกส่วนใหญ่มีเนื้อหาชื่นชมธรรมชาติ บรรยายความสวยงามของธรรมชาติ เช่น เพลง น้ำตก, เมื่อฝนโปรย, สายลมโชย, ชมหมู่มั้, ปรกาศเดือน เป็นต้น ต่อมาเริ่มมีเพลงที่สะท้อนสังคม ถึงอาชีพต่าง ๆ ของชั้นล่างในสังคม เช่น กรรมกรรถราง, คนขับแท็กซี่, ชีวิตนุรุษไปรษณีย์, คนนอกสังคม เป็นต้น และแนวเพลงที่วิพากษ์วิจารณ์การเมือง ถึงการทุจริต คอร์รัปชัน การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของรัฐบาล เช่น เพลง มนต์การเมือง, ใครค้ำหน้าฆ่า, อสูรกินเมือง, ตาสีก่ำสรวล, ศาลเตี้ย เป็นต้น

แม้เขาจะเสียชีวิตไปแล้วเกือบ 50 ปี แต่ผลงานของเขายังอยู่ในใจของประชาชนเสมอมา และเนื้อหาของเพลงของเขายังใช้ได้กับสถานการณ์ทางการเมืองในปัจจุบัน ซึ่ง คำรณ ถือเป็นบรมครูคนสำคัญของวงการเพลงที่มีชีวิตชีวาประวัติน่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งบทเพลงของเขายังเป็นบันทึกทางประวัติศาสตร์อันสำคัญ ที่รอผู้สนใจมาศึกษา ค้นพบ และบทเพลงของเขาเป็นมรดกทางวัฒนธรรมอันทรงคุณค่าอย่างยิ่งในการศึกษาทางรัฐศาสตร์

3.3 ช่วงเวลาแห่งบทเพลงของ คำรณ สัมบุณณานนท์ (4 ยุค)

จากข้อมูลรายชื่อบทเพลงที่จัดร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ตั้งแต่ พ.ศ.2481-2506 ที่สามารถสืบค้นได้จำนวน 171 บทเพลง ผู้วิจัยได้ได้แบ่งบทเพลงออกเป็นช่วงเวลา 4 ยุค เพื่อทำการศึกษายบทเพลงในการสะท้อนสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง สามารถแบ่งยุคของการศึกษา ดังนี้

3.3.1 ยุคแรก ประมาณช่วง ปี พ.ศ.2481-2490 เป็นยุคเริ่มต้นการเป็นศิลปินของ คำนธ ซึ่งตรงกับ ยุคลัทธิชาตินิยมของ จอมพล ป. พิบูลสงคราม (จอมพล ป.ครั้งที่ 1) สืบค้นได้จำนวน 6 บทเพลง รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 3.4

ตารางที่ 3.4 แสดงข้อมูลผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2481-2490 (ยุคแรก)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.
1.	สาวบ้านไร่	2481-2482	4.	น้ำตัก	2483-2484
2.	เมื่อฝนโปรย	2483-2484	5.	ป้อมรัก	2487
3.	แสนเสียดาย	2483-2484	6.	อพยพ	2487

3.3.2 ยุคที่สอง ประมาณช่วง ปี พ.ศ.2490-2494 เป็นยุคแห่งการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ของ คำนธ ซึ่งตรงกับ ยุคการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของ จอมพล ป. (จอมพล ป.ครั้งที่ 2) สืบค้นได้จำนวน 7 บทเพลง รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 3.5

ตารางที่ 3.5 แสดงข้อมูลผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2490-2494 (ยุคที่สอง)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.
1.	ชมหมู่ไม้	2492-2493	5.	ขี้บ่เปีย	2493-2494
2.	ไร่คู่	2493-2494	6.	เพลินเพลง	2493-2494
3.	เมื่อสบตา	2493-2494	7.	รอยไถ	2493-2494
4.	ประกายเดือน	2493-2494			

3.3.3 ยุคที่สาม ประมาณช่วง ปี พ.ศ.2494-2500 เป็นยุคแห่งความรุ่งโรจน์และการเป็นราชาเพลงชีวิตของ คำนธ ซึ่งตรงกับ ยุคแห่งรัฐตำรวจ (พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์) สืบค้นได้จำนวน 97 บทเพลง รายละเอียดข้อมูลตามตารางที่ 3.6

ตารางที่ 3.6 แสดงข้อมูลผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2494-2500 (ยุคที่สาม)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.
1.	ชายสามโบสถ์	2494-2495	11.	สวรรค์คนจน	2497-2498
2.	หาเช้ากินค่ำ	2495-2496	12.	ร่างแม่หนู	2497-2498
3.	คนที่มองไม่เห็นโลก	2495-2496	13.	ร่างเสียแรงรัก	2497-2498
4.	พ่อค้าหาบเร่	2495-2496	14.	แป้งน้ำยจีนโลชั่น	2497-2499
5.	กรรมกรรมรดา	2495-2496	15.	ชายใจพระ	2497-2499
6.	บุรุษไปรษณีย์	2495-2496	16.	น้ำตาเลือดตก	2498-2499
7.	ร่างกาเอี้ยกา	2496-2498	17.	คนขับแท็กซี่	2498-2499
8.	ร่างเมียสาวเมียแก่	2496-2498	18.	สวรรค์ชานา	2498-2499
9.	ร่างโมรากากี	2496-2498	19.	ตามนางกลีบนา	2498-2500
10.	ร่างอย่าโกรธฉันเลย	2497-2498	20.	บ้านนาป่าร้าง	2498-2499

ตารางที่ 3.6 แสดงข้อมูลผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2494-2500 (ยุคที่สาม) (ต่อ)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.
21.	สาวลมโหย	2498-2499	60.	ชวานากำสรวล	2500-2501
22.	น้ำตาทรี	2498-2499	61.	น้ำตาชวานา	2500-2501
23.	คนบ้ากัญชา	2498-2500	62.	นักโทษประหาร	2500-2501
24.	ชีวิตสัปเหร่อ	2498-2500	63.	เสือแก่น	2500-2501
25.	บ้านนาลาบวช	2498-2500	64.	หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน	2500-2501
26.	จะไล่พี่ไปถึงไหน	2498-2500	65.	กระท่อมกัญชา	2500-2501
27.	เศรษฐีเงินถึง	2498-2500	66.	เกิดมาแก่คน	2500-2501
28.	เหมือนข้าไม่ใช่คน	2498-2500	67.	คำสั่งของพ่อ	2500-2501
29.	ควายโง่	2498-2500	68.	น้องชายเกร	2500-2503
30.	เสือสำนักบป	2498-2500	69.	คนนอกสังคม	2500-2501
31.	สิ้นลายเสือ	2498-2500	70.	เกิดมาจน	2500-2501
32.	ไอ้ทุยแดงการณ	2498-2500	71.	ชีวิตครู	2500-2501
33.	คนแก่โลก	2498-2500	72.	คนรอบกรุง	2500-2501
34.	ชีวิตชวานา	2498-2500	73.	เสือสั่งถ้ำ	2500-2501
35.	ชวานทองของไทย	2498-2500	74.	กรุงเทพฯ บ้านนา	2500-2501
36.	ลูกสาวตาลี	2498-2500	75.	กลุ่มใจ	2500-2501
37.	เทวดาขี้โกง	2498-2500	76.	ขวัญใจชวานา	2500-2501
38.	ช่างตัดผม	2498-2500	77.	ขวัญใจตาสา	2500-2501
39.	ตาลีกำสรวล 1	2498-2500	78.	ชวานาเวทนา	2500-2501
40.	ตาลีกำสรวล 2	2498-2500	79.	เด็ดดวงเดือน	2500-2501
41.	มนต์การเมือง	2499-2500	80.	ถึงแม่พี่จะขี้ยา	2500-2501
42.	ใครค่าน่านมา	2499-2500	81.	น้ำตาชวาประมง	2500-2501
43.	ศาลเตี้ย	2499-2500	82.	เมื่อวันวาน	2500-2501
44.	อีสานกรวย	2499-2500	83.	ลุมพินีแห่งโก้	2500-2501
45.	นักโทษการเมือง	2499-2500	84.	หนามในอก	2500-2501
46.	กระดุกร้องได้	2499-2500	85.	ชีวิตช่างไฟ	2500-2501
47.	ชีวิตบ้านนา	2499-2500	86.	เสือพลัดถิ่น	2500-2501
48.	คนพนจร	2499-2500	87.	ร่างหนูเอย	2500-2503
49.	ขี้ยาจี้ล	2499-2500	88.	สาวสาวร้าง	2500-2503
50.	สิ้นกลิ่นสไบ	2499-2500	89.	ร้างขี้เมา	2500-2503
51.	นางฟ้าในฝัน	2499-2500	90.	รอยแค้นของคนคุก	2500-2503
52.	ทรยศขบถรัก	2499-2500	91.	คนเหมือนกัน	2500-2503
53.	เกียรติเสรีไทย	2499-2500	92.	ชีวิตคาร์ม	2500-2503
54.	ผู้บังเกิดเกล้า	2499-2501	93.	ผมไม่มีหัวใจ	2500-2504
55.	ลูกข้าวนียว	2499-2500	94.	พวงมาลัยร้าง	2500-2505
56.	ลูกทุ่งลี้มถิ่น	2499-2500	95.	โมราร้าง	2500-2505
57.	วังเวงเพลงขลุ่ย	2499-2500	96.	ร้างจี้จี้	2500-2505
58.	กรรมกรท่าเรือ	2499-2500	97.	ลอยเรือร้าง	2500-2505
59.	เข้าใจเหลือเกิน	2500-2501			

3.3.4 ยุคสุดท้าย ประมาณช่วง ปี พ.ศ.2500-2506 เป็นยุคสุดท้ายแห่งบทเพลงของ คำรณ ซึ่งตรงกับ ยุคพ่อนูนอุปถัมภ์ของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ สืบค้นได้จำนวน 61 บทเพลง รายละเอียด ข้อมูลตามตารางที่ 3.7

ตารางที่ 3.7 แสดงข้อมูลผลงานเพลงช่วงประมาณปี พ.ศ.2500-2506 (ยุคสุดท้าย)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.	ลำดับ	รายชื่อเพลง	ประมาณ พ.ศ.
1.	คนสูบบุหรี่	2501-2502	32.	บ้านผมผมรัก	2502-2503
2.	คนขายยา	2501-2502	33.	จดหมายเส้นสีเลือด	2502-2503
3.	โจรกลับใจ	2501-2502	34.	รักสาวเมืองสิงห์	2502-2503
4.	หวยไต้ดิน	2501-2502	35.	นักบุญใจบาป	2502-2503
5.	เขาพระวิหารแห่งความหลัง	2501-2502	36.	สาบานหน้าพระ	2502-2503
6.	คนไม่รักดี	2501-2502	37.	หมอลำร็อก	2502-2504
7.	ผู้แทนทรยศ	2501-2502	38.	มึงมันชั่ว	2502-2504
8.	อสูรกินเมือง	2501-2502	39.	จนเงินก็จนรัก	2502-2504
9.	ลูกชายชาวานา	2501-2502	40.	ความหลัง	2502-2504
10.	ลุงเซซชอบใจ	2501-2502	41.	คนไทยเมืองทอง	2502-2504
11.	พ่อนาคเอ๋ย	2501-2502	42.	หนุ่มสุพรรณฝันเพื่อ	2502-2504
12.	คดีเขาพระวิหาร	2501-2502	43.	รวมทำรวมบาง	2503-2504
13.	ยักษ์ป่าอาละวาด	2501-2502	44.	สุราประท้วงรัก	2503-2504
14.	ตื่นกรุง	2501-2502	45.	หนุ่มเหนือแคว้นนาง	2503-2504
15.	อย่าเสียใจ	2501-2502	46.	ขอมดับความคิด	2503-2504
16.	กายิตสอนรัก	2501-2502	47.	ชายใจบาป	2503-2504
17.	มีคู่เสียเถิด	2501-2503	48.	แสนแค้น	2503-2504
18.	พระยาละแวก	2501-2503	49.	สอนลูกให้เป็นโจร	2503-2505
19.	คงคาอาละวาด	2501-2503	50.	บ้านยายหอม	2503-2505
20.	คนแก่ไม่มีความหมาย	2501-2503	51.	เว้าสาว	2503-2505
21.	ชายผ้าเหลือง	2501-2503	52.	ชื่อจนช่อ	2503-2505
22.	ลูกเขยนะลูกเขย	2501-2503	53.	ยุคหวยสามตัว	2503-2505
23.	น้ำตาพ้อหม้าย	2501-2503	54.	ลิ้นคนคมเคียว	2503-2505
24.	ผมเข้าใจเพราะผู้หญิง	2501-2503	55.	ชีวิตเรา	2503-2505
25.	ขอฝากรักสักนิด	2501-2503	56.	ดวงใจอวรณ์	2503-2505
26.	เสียงนางกรวญ	2501-2503	57.	สูงสุดสอย	2503-2505
27.	แก่แล้วอย่าล้มตาย	2501-2503	58.	เสียงกรวญจากเด็กเล็ก	2503-2505
28.	ลืมเสียเถิดความหลัง	2501-2503	59.	คำรณสอนลูก	2504-2506
29.	ทิดศึกใหม่	2502-2503	60.	แหว่เสียงเพลง	2504-2506
30.	คนบ้าจี้	2502-2503	61.	อุตถ่าห์มาคอย	2504-2506
31.	มึงมันกาลี	2502-2503			

บทที่ 4

สภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม สะท้อนในบทเพลง ที่ขับร้องโดย ค่ำรณ สัมบุญณานนท์

ค่ำรณ สัมบุญณานนท์ มีผลงานเพลงตามหลักฐานที่สืบค้นได้ตั้งแต่ช่วง พ.ศ.2481-2506 ซึ่งตรงกับช่วงของรัฐบาล จอมพล ป.พิบูลสงคราม ถึง รัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นับเวลาประมาณ 25 ปี ในเส้นทางชีวิตการเป็นศิลปิน ซึ่งในช่วงแรกของการขับร้องบทเพลง ค่ำรณมีผลงานเพลงค่อนข้างน้อย ตั้งแต่ปี 2481-2493 ระยะเวลาประมาณ 12 ปี มีผลงานเพลงเท่าที่สืบค้นได้จำนวนเพียง 13 เพลงเท่านั้น ซึ่งสาเหตุหนึ่งมาจากผลกระทบของสงครามโลกครั้งที่ 2 ทำให้กิจการของบริษัทแผ่นเสียงต้องปิดทำการในช่วงสงครามและซบเซาต่อมาอีกหลายปี หลังสงคราม ซึ่งหลังจากที่กิจการแผ่นเสียงเริ่มฟื้นตัว ค่ำรณมีผลงานเพลงออกมาอย่างต่อเนื่องจำนวนมาก โดยตั้งแต่ปี 2494-2506 ระยะเวลาประมาณ 12 ปี ค่ำรณมีผลงานเพลงเกือบ 160 บทเพลง

ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงของบทเพลงที่ค่ำรณได้ขับร้องตั้งแต่ พ.ศ.2481-2506 ออกเป็น 4 ยุค (ข้อมูลตามตารางที่ 3.4-3.7) เพื่อศึกษาการสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง จากเนื้อหาของบทเพลง ดังนี้

4.1 ยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 1) พ.ศ.2481-2490 (ยุคลัทธิชาตินิยมของจอมพล ป.)

จอมพล ป.พิบูลสงคราม ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจากพระยาพหลพลพยุหเสนา ในปี 2481 มีนโยบายที่สำคัญในการมุ่งมั่นที่จะพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญรุ่งเรืองทัดเทียมนานาอารยประเทศ ปลุกจิตสำนึกให้คนไทยรู้สึกรักชาติ นึกถึงผลประโยชน์ของชาติเป็นหลัก โดยมี “การออกประกาศ รัฐนิยม ซึ่งทยอยออกมาทั้งหมด 12 ฉบับ ในช่วงระหว่าง 2482-2485” (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น. 199) ให้ประชาชนยึดถือและปฏิบัติเพื่อเสริมสร้างวัฒนธรรมประเพณีที่คนไทยพึงกระทำและเพื่อความเจริญมั่นคงของชาติ เช่น การเปลี่ยนชื่อประเทศ “สยาม” เป็น “ไทย” เปลี่ยนเพลงชาติในแบบเดิมเมื่อปี 2477 ซึ่งมีเนื้อร้องว่า “ประเทศสยาม” ให้เป็น “ประเทศไทย” โดยใช้ทำนองเดิมของพระเจนดุริยางค์ รวมทั้งเรื่องการแต่งกายของชาวไทยที่ควรแต่งให้สุภาพเรียบร้อย

ตามหลักสากล สวมหมวก สวมรองเท้า ผู้ชายสวมกางเกงขายาว ผู้หญิงสวมกระโปรง โดยพยายามใช้เครื่องอุปโภคบริโภคที่ทำขึ้นในประเทศไทย เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมในหลาย ๆ ด้าน เช่น วรรณคดีให้ประชาชนเลิกกินหมากพลู ใช้คำทักทายว่า “สวัสดี” แทนตนเองว่า “ฉัน” ผู้อื่นว่า “เธอ” เสริมสร้างสุขอนามัยโดยให้ล้างมือก่อนรับประทานอาหาร และรับประทานอาหารให้ตรงเวลา ฯลฯ ซึ่งจอมพล ป.พยายาม สร้างชาติใหม่ สร้างสังคมใหม่ สร้างวัฒนธรรมใหม่ ภายใต้ลัทธิอุดมการณ์ชาตินิยม และภายใต้คำขวัญ “เชื้อผู้นำชาติพ้นภัย”

จอมพล ป.พิบูลสงคราม พยายามชี้ให้เห็นว่า สมัยของท่านเป็นสมัยของ “สังคมใหม่” และ “การสร้างชาติ” มาตรการหลายอย่างที่ปรากฏผ่านออกมาจากสำนักนายกรัฐมนตรีและกรมโฆษณาการ ได้แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการสร้างวัฒนธรรมใหม่และลัทธิชาตินิยม ลัทธิทหาร (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น. 195)

หนึ่งในผลงานที่โดดเด่นในสมัยรัฐบาลของจอมพล ป.คือ การดำเนินนโยบายเรียกร้องดินแดนคืนจากประเทศฝรั่งเศส ซึ่งถือเป็นผลงานที่ได้รับความนิยมจากประชาชนเป็นอย่างมาก โดยรัฐบาลได้โฆษณาประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบถึงประวัติการสูญเสียดินแดน และความโหดร้ายของลัทธิอาณานิคม จนกระทั่งเกิดความเคลื่อนไหวของนิสิต นักศึกษา และนักเรียนในสังกัดของมหาวิทยาลัยเดินขบวนเรียกร้องดินแดนคืนจากประเทศฝรั่งเศสในช่วงปี พ.ศ.2483 ซึ่งเป็นช่วงเดียวกับที่ฝรั่งเศสพ่ายแพ้ต่อนาซีเยอรมัน จอมพล ป. เห็นโอกาสที่จะเรียกร้องดินแดนที่เคยสูญเสียไปในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวให้กับฝรั่งเศส เลยประกาศสงครามกับฝรั่งเศส (สงครามอินโดจีนฝรั่งเศส) โดยมีการสู้รบและเสียชีวิตของทั้งสองฝ่าย สุดท้ายสงครามยุติลง ด้วยการเข้ามาไกล่เกลี่ยของญี่ปุ่น และมีการลงนามในอนุสัญญาสันติภาพระหว่างฝรั่งเศสกับไทย เมื่อ 9 พ.ย.2484 จนไทยได้รับดินแดนฝั่งขวาแม่น้ำโขง จังหวัดลานช้าง จำปาศักดิ์ เสียมราฐ (จ.พิบูลสงคราม) พระตะบอง กั้นจากฝรั่งเศส และจัดการสวนสนามอย่างยิ่งใหญ่เมื่อ 27 เมษายน 2484 หลังจากนั้นมิมติสร้างอนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ เพื่อเป็นสัญลักษณ์ของชัยชนะในครั้งนี้ และเหตุการณ์ครั้งนี้เองทำให้ความนิยมในตัว จอมพล ป. เพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งถือเป็นยุครุ่งโรจน์ของ จอมพล ป.

จากเหตุการณ์นี้ทำให้ประเทศไทยและญี่ปุ่น เป็นมหามิตรกันมากขึ้น และเมื่อ 8 ธันวาคม 2484 จอมพล ป. ได้นำประเทศไทยเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่ 2 โดยการยอมให้ญี่ปุ่นใช้ประเทศไทยเป็นทางผ่านไปประเทศพม่า และประกาศร่วมรบกับประเทศญี่ปุ่น โดยญี่ปุ่นสัญญาว่าจะให้ดินแดนที่ไทยเสียแก่อังกฤษและฝรั่งเศสกลับคืนทั้งหมดภายหลังจากชนะสงคราม แต่นายปรีดี พนมยงค์ ไม่เห็นด้วยในการเข้าร่วมกับญี่ปุ่นพยายามชักท้วงในสภา แต่ก็ไม่เป็นผล

แต่อย่างไร แม้รัฐบาลไทยภายใต้การนำของ จอมพล ป.จะประกาศสงครามกับฝ่ายพันธมิตร แต่คนไทยบางส่วนทั้งในและต่างประเทศไม่เห็นด้วย จึงมีการรวมตัวกันตั้งขบวนการ “เสรีไทย” ภายใต้การนำของ นายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเป็นผู้นำกลุ่มเสรีไทยภายในประเทศ และ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตประจำกรุงวอชิงตัน ขณะนั้น เป็นผู้นำกลุ่มเสรีไทยในต่างประเทศ

สงครามโลกครั้งที่ 2 ทวีความรุนแรงเข้าสู่จุดแตกหัก โดยฝ่ายสัมพันธมิตรระดมทิ้งระเบิดฐานที่มั่นของกองทัพญี่ปุ่นในหลายจุดทั่วประเทศไทย โดยเฉพาะในเขตพระนคร ที่ถูกทิ้งระเบิดอย่างหนัก สร้างความเสียหายอย่างใหญ่หลวงกับสถานที่สำคัญในหลายพื้นที่ของเขตพระนครและบริเวณใกล้เคียง

ประชาชนได้อพยพหนีภัยทางอากาศกันอย่างสับสนอลหม่าน ผู้ที่อยู่ใกล้สะพานพระราม 6 หรือสะพานปฐมบรมราชานุสรณ์ (สะพานพระพุทธยอดฟ้า) ก็อพยพออกไปอยู่ทางจังหวัดธนบุรี ในเวลานั้นผู้ที่อยู่แถบถนนสี่พระยา สุรวงศ์และสีลม อพยพไปอยู่ทางเขตอำเภอบางกะปิ และบางคนก็ลี้ภัยทางอากาศมากจนทำให้ประสาทไม่คืออพยพไปอยู่อำเภอรังสิต จังหวัดปทุมธานี ทนนอนอยู่ในโรงนาที่มี (รอง ศยามานนท์, 2520, น. 179)

กรุงเทพฯ ถูกระเบิดหนัก สถานทูตญี่ปุ่นเสียหาย (ตึกใหม่ที่อยู่ใหม่ 13 กันยายน 2487) โรงงานรถไฟที่มีกะสันตลอดจนสะพานพระราม 6 สะพานพุทธ และสะพานรถไฟที่ราชบุรีก็ถูกระเบิดเช่นกัน ในช่วงเดือนธันวาคม 2486 และมกราคม 2487 ดูเหมือนกรุงเทพฯ จะถูกระเบิดหนักที่สุด... กรุงเทพฯได้รับความเสียหายหนักขนาดโรงไฟฟ้าวัดเลียบ (วัดราชบูรณะ) และโรงไฟฟ้าสามเสนถูกระเบิดไม่สามารถจะปั่นกระแสไฟฟ้าได้ ทำให้ขาดทั้งไฟฟ้าและประปา ตลอดจนรถรางหยุดวิ่ง ... ในการเผชิญภัยทางอากาศนี้ รัฐบาลได้กระตุ้นให้ผู้คนอพยพไปต่างจังหวัดตั้งแต่ต้นปี 2486 อันเป็นมาตรการที่ต้องเกิดขึ้นในยามสงคราม แต่ในขณะเดียวกันก็น่าเชื่อว่าการทิ้งระเบิดของสัมพันธมิตรอย่างหนักหน่วงนั้น ก็มีส่วนทำให้เกิดโครงการย้ายเมืองหลวงไปจังหวัดเพชรบูรณ์ด้วย (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น. 301-302)

ขณะนั้นประชาชนในกรุงเทพฯ ต่างอพยพหนีภัยสงครามไปในหลายพื้นที่ โดยเหตุการณ์ครั้งนี้มีผู้เสียชีวิต และบาดเจ็บจำนวนมาก ภาวะสงครามทำให้เศรษฐกิจฝืดเคือง ข้าวยาก หมาแพง บางพื้นที่ถึงขั้นประสบปัญหาการขาดแคลนอาหาร ยิ่งทวีความเดือดร้อน ความลำบากในการดำรงชีพให้กับประชาชนในสมัยนั้น โดยสะท้อนผ่านบทเพลง “อพยพ” ในปี 2487 และเพลง ยักษ์ป่าอาละวาด ซึ่งถูกบันทึกเสียงหลังปี 2500 ดังนี้

“แผ่นดินไทยในยามสงครามนี้ ทุกถิ่นที่ท่วมทุกข์เข้ายุคเจริญ
 ต่างเดือดร้อนนอนอนเศร้าทุกเข้าเย็น มิได้เว้นครวญคร่ำรำพันกัน
 อพยพย้ายแยกแตกเป็นหมู่ หลบไปอยู่ทุกทางต่างเหิน
 เพื่อหนีภัยอากาศจากรรจ์ เหมือนทั้งนั้นครอบครัวทั่วกันไป
 บ้านฝืดเคืองเมืองฝืดเค้นแดนที่รัก อาณาจักรไทยเราราวเคราะห์ใหญ่
 จำต้องพลัดถิ่นฐานบ้านเมืองไกล โลกหวั่นไหวทั่วหัวล้านในสากล
 ไอ้พี่น้องชาวไทยจงใจมั่น นึกถึงวันชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน
 ถึงคราวทุกข์ทุกทั่วทุกตัวตน พอเคราะห์พ้นความสุขก็เชือกเย็น”

อพยพ (อรุณ สัมบุณณานนท์, 2532)

“ได้ฟังเรื่องราวเขาสร้างสงคราม จิตใจคนช่างเลวทราม ไร้ศีลธรรมไร้ความเป็นคน
 สงสารชาวบ้านต้องวิ่งพล่านพลัดกันสับสน บางรายที่หลบไม่พ้น โคนเขายังตายเกลื่อนธรณี
 ลูกเล็กเด็กแดงกำพร้าพ่อแม่ หดหู่ดวงใจเราแท้ร้องหาแม่เซงแซ่มมากมี
 ไม่รู้เรื่องราวพ่อแม่เจ้าต้องตายเป็นผี บ้านเรือนเจ้าก็ไม่มีไม่เหลือชิ้นดีถูกเผาเสียสิ้น
 เรือนโรงอาคารสะพานข้ามน้ำและทางรถไฟ ถูกบอมพินาศทิ้งไปไม่เหลือสิ่งใดอยู่ในแดนดิน
 อาหารก็ไม่มีจะกิน เดือดร้อนทั่วกันทั้งสิ้นที่ในแผ่นดินถิ่นมีสงคราม
 น้ำตากระเด็นสงครามทำให้สิ้นไปทุกอย่าง แต่คนเรายังชอบทางสร้างสงครามกันได้ไม่เว้น
 หลงไหลอำนาจาชาตศาสนาจึงมองไม่เห็น ว่าใครลำบากยากเย็นเสวยกรรมเวรอยู่ทุกเวลา
 มั่นนำความตายมาให้พวกเราเพื่อตัวของมัน ได้ใช้ความสุขแบ่งปันกับพวกของมันร่วมใจกันมา
 มันสบายเราต้องวายชีวา โหดร้ายยิ่งกว่าสัตว์ป่าไม่เวทนาต่อมวลมนุษย์
 ทุกตัวกาลีขอเชิญชาวไทยพร้อมใจแข่งสาป ให้บาปติดตัวมันไปนรกนั้นไซ้ไร้ออเวจี
 ขอยมบาลจงประหารพวกมันเสียที มันตายเสียได้แหละดีเพื่อโลกเรานี้...จะได้ร่มเย็น”

ยักษ์ป่าอาละวาด (สุเทพ โขกสกุล, 2501-2502)

การนำประเทศไทยเข้าสู่สงครามของ จอมพล ป. ทำให้คะแนนนิยมของเขาลดลงอย่างมาก ประกอบกับมีความขัดแย้งกับกลุ่มของนายปรีดี อดีตผู้ร่วมอุดมการณ์เมื่อปี 2475 ที่ไม่ได้เป็นมหามิตรเช่นแต่เดิม กลับเป็นผู้มีความเห็นต่าง หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นศัตรูทางการเมืองในช่วงเวลานั้นก็ได้ ในขณะที่จอมพล ป. เข้ากับญี่ปุ่น (ฝ่ายอักษะ) นายปรีดี กลับมีแนวความคิดเข้ากับสหรัฐอเมริกา (ฝ่ายสัมพันธมิตร) รวมถึงความคิดเห็นอื่น ๆ ซึ่งมีความขัดแย้งกันตลอดเวลา

ด้วยสาเหตุที่เมืองหลวงได้รับผลกระทบจากการระดมทิ้งระเบิดในพื้นที่หลายสำคัญหลายจุดและเหตุผลอื่น ๆ อีกมากมาย จอมพล ป.จึงได้ริเริ่มแนวความคิด นครหลวงเพชรบูรณ์ และแนวความคิดการย้ายเมืองหลวงไป จังหวัดเพชรบูรณ์ (สวิตเซอร์แลนด์ของไทย) ของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม ทำให้เขาต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในที่สุด

ตอนสำคัญที่สุดของการแข่งขันกันทางการเมืองระหว่าง จอมพล ป.และนายปรีดี เกิดขึ้นในวันที่ 20 กรกฎาคม พ.ศ.2487 เมื่อสภาไม่ผ่านพระราชกำหนดของรัฐบาลให้ย้ายเมืองหลวงไปยังเพชรบูรณ์ โดยทางการแล้ว จอมพล ป.มีทางเลือกสองทางคือ ลาออกหรือยุบสภา แต่จอมพล ป.ก็มีแนวโน้มไปในทางแรกมากกว่า (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2559, น. 35)

หลังจากจอมพล ป.พิบูลสงคราม ลาออกจากตำแหน่งผู้นำรัฐบาล “นายควง อภัยวงศ์” รองประธานสภา (ตำแหน่งในขณะนั้น) ได้รับเสียงสนับสนุนอย่างท่วมท้นจากสภาให้จัดตั้งรัฐบาลเนืองด้วย นายควง อภัยวงศ์ เป็นผู้ได้รับความเคารพนับถือทั้งจากกลุ่มนายปรีดี และกลุ่มบริวารของจอมพล ป.การเข้าดำรงตำแหน่งผู้นำรัฐบาลของนายควงในครั้งนี้ จึงได้รับการคาดหวังว่าจะลดความตึงเครียดของปัญหาภายในประเทศ จากกรณีความขัดแย้งของทั้งสองกลุ่ม (จอมพล ป.และ นายปรีดี) นี้ได้ นอกจากนั้นสงครามโลกครั้งที่ 2 ก็กำลังจะยุติลง และปัญหาสำคัญที่กำลังจะเผชิญหน้าผู้นำไทยนั้น เป็นปัญหาด้านฐานะระหว่างประเทศอันยุ่งยากของประเทศไทยมากกว่าปัญหาทางด้านการเมืองภายในประเทศ เมื่อเป็นเช่นนั้นหลังจากที่งานเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาลพลเรือนเสร็จเรียบร้อยแล้ว นายควงก็ลาออกจากตำแหน่งเมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2488 เพื่อเปิดทางให้บุคคลที่มีคุณสมบัติดีกว่าได้เจรจากับฝ่ายสัมพันธมิตร ผู้ที่เหมาะสมที่สุดได้แก่ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมทย์ เอกอัครราชทูตไทยประจำกรุงวอชิงตัน (ผู้นำขบวนการเสรีไทยภายนอกประเทศ) หลังจากนายควง อภัยวงศ์ ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแล้ว นายปรีดี พนมยงค์ ในฐานะผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์ (ผู้นำขบวนการเสรีไทยภายในประเทศ) จึงเรียนเชิญ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมทย์ ให้กลับมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในระหว่างนี้เอง “นายทวี บุญยเกษตร” เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีชั่วคราว เป็นเวลา 17 วัน เพื่อรอการเดินทางกลับของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมทย์

ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมทย์ กลับถึงประเทศไทยและเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในเดือนกันยายน 2488 และเร่งดำเนินการปัญหาระหว่างประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 จนบรรลุผลสำเร็จอย่างชาญฉลาด โดยประเทศไทยไม่ต้องอยู่ในฐานะประเทศผู้พ่ายแพ้สงคราม

ในขณะที่อาจกล่าวได้ว่าประเทศไทยเป็นผู้พ่ายแพ้สงคราม แต่จากนโยบายอันชาญฉลาดในทางการทูตและจากการก่อตัวของกลุ่มที่ไม่เห็นด้วยกับนโยบายของจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในขณะนั้น ได้ก่อตั้งขบวนการ “เสรีไทย” ขึ้น ได้มีส่วนช่วยให้ประเทศไทยหลุดพ้นจากสถานะที่เกิดขึ้นต่อญี่ปุ่นและเยอรมนี ซึ่งถูกปลดกองกำลังทหารและถูกยึดครอง สหรัฐอเมริกาได้ประกาศว่า การประกาศสงครามของรัฐบาลจอมพล ป. ต่อประเทศสหรัฐอเมริกานั้นถือเป็นโมฆะ ทั้งนี้ เนื่องจาก ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เอกอัครราชทูตประจำกรุงวอชิงตัน มิได้ยื่นสาสน์ประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาให้กับรัฐบาลอเมริกันผนวกกับการเกิดของขบวนการเสรีไทยต่อมา ทำให้ถือได้ว่าการประกาศสงครามของรัฐบาลไทยมิได้สะท้อนความต้องการของประชาชนชาวไทย (ลิขิต ชีระเวทิน, 2554, น. 133)

ประเทศไทยรอดพ้นจากการเป็นผู้แพ้สงครามมาได้ ก็ด้วยความชาญฉลาดของกลุ่มขบวนการ “เสรีไทย” ซึ่งถือเป็นวีรกรรมที่ควรค่าแก่การยกย่อง โดยมีบทเพลงที่สดุดีวีรกรรมอันกล้าหาญของเสรีไทย โดยถูกบันทึกเสียงหลังปี 2500 ในเพลง “เกียรติเสรีไทย”

“ถึงตัวตายสิ้นขอให้แผ่นดินข้ายังเป็นไทย ไม่เสียชาติเกิดเป็นชายที่ตายเพื่อทุกคน
ไม่ยอมทิ้งชาติไม่ขอเป็นทาสให้เสียเกียรติตน ชาติเดือนี่จะวายชนม์ขอตายในถ้ำตัวเอง
แม้ใครรุกด้าวผืนแผ่นดินไทยผู้ตายเป็นผี ไม่คิดที่จะหลีกหนีข้าพลีชีพชนม์มิเกรง
เลือดไทยไหลข้น ก็เพราะใครปล้นมั่งหวังขมเหง ข้าขอหลังเลือดละเลงผืนดินถิ่นด้าวแดนไทย
ศักดิ์ศรีข้าน้อยอยู่เหนือชีวิต ไม่มีสิทธิอิทธิพลของชาติใด
จะมาบีบคั้นเพื่อรู้แผนการเราได้ นี่แหละเกียรติเสรีไทยสำคัญเกิดไว้บูชา
ถึงเมียลูกนั้นถูกทารุณแทบตายจากไป ข้าถือชื่อสัตย์ตัดใจให้เมียลูกมรณา
กลัวตายเพราะชาติไม่ขอเป็นทาสให้ฝูงปัจจา ก็แสนปลื้มจิตปรีดาสมใจพรรคใต้ดินเอย”

เกียรติเสรีไทย (เฉลิมชัย ศรีฤๅชา, 2501)

หลังการเจรจาระหว่าง ม.ร.ว.เสนีย์ ผู้นำประเทศไทยกับประเทศมหาอำนาจฝ่ายสัมพันธมิตรมีผลให้เกิดการตกลงกับอังกฤษโดยมีการลงนามกันในวันที่ 1 มกราคม 2489 เมื่อภารกิจรัฐบาลประสบผลสำเร็จ เรียบร้อยไปด้วยดี ม.ร.ว.เสนีย์ ก็ประกาศยุบสภาเพื่อเปิดทางให้มีการเลือกตั้ง และนายควง อภัยวงศ์ สามารถรวบรวมเสียงสนับสนุนจากสมาชิกสภาจัดตั้งรัฐบาลบริหารประเทศ นับเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทยที่สมาชิกสภาได้รับการเลือกตั้งเข้ามามีโอกาสที่จะจัดตั้งรัฐบาล ซึ่งนายกรัฐมนตรีคนก่อน ๆ ต่างเป็นบุคคลที่มาจากกลุ่มปฏิวัติรัฐประหารหรือแต่งตั้งทั้งสิ้น นายควงได้เป็นผู้นำรัฐบาลเป็นครั้งที่ 2 แต่อยู่ได้เพียงระยะเวลาอันสั้น

ไม่ถึงเดือน นายควงก็ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จากเหตุผลความปรາัยการแพ้คะแนนเสียงในสภากรณิรัฐบาลคัดค้านร่างพระราชบัญญัติควบคุมราคาข้าวเหนียว เมื่อนายควงไม่สามารถคัดค้าน พ.ร.บ.นี้ ได้จึงประกาศลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ส่งผลให้นายปรีดี พนมยงค์ ได้รับเสียงสนับสนุนให้ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรีในวันที่ 24 มีนาคม 2489 มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับใหม่ พ.ศ.2489 แทนรัฐธรรมนูญฉบับเก่า 2475

มาตรา 14 (รัฐธรรมนูญ 2489) อนุญาตให้มีการตั้งพรรคการเมืองได้ซึ่งนับเป็นครั้งแรกที่พรรคการเมืองจะเป็นที่ยอมรับเช่นกัน รัฐบาลนายปรีดีมีพรรคสหชีพและพรรคแนวรัฐธรรมนูญหนุนหลัง ส่วนพรรคฝ่ายค้านมีพรรคประชาธิปไตย ในขณะที่การแข่งขันกำลังเกิดขึ้น แต่ก่อนที่จะกลายเป็นความรุนแรง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ก็ถูกพระแสงปืนสวรรคตในที่บรรทมเมื่อ 9 มิถุนายน 2489 ความไว้เนื้อเชื่อใจในฐานะผู้พิทักษ์ราชบัลลังก์ของนายปรีดีกลายเป็นปัญหา ... นายปรีดีจึงลาออกจากความเป็นนายกรัฐมนตรีโดยอ้างว่าสุขภาพทรุดโทรม พลเรือตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ จึงได้ดำรงตำแหน่งแทน และกลายเป็นผู้ออกหน้ารับแทนนายปรีดี (ทักษ์ เถลิงเกียรติ, 2559, น. 39)

พลเรือตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ นายทหารเรือผู้ร่วมอุดมการณ์คณะราษฎรในปี 2475 ซึ่งเป็นกลุ่มเดียวกับนายปรีดี พนมยงค์ ถูกโจมตีจากสภาในเรื่องที่รัฐบาลไม่สามารถควบคุมสภาวะเศรษฐกิจ และไม่สามารถหลีกเลี่ยงเกี่ยวกับกรณิการสวรรคตของพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 8 ได้ ซึ่งต่อมารัฐบาล พลเรือตรี หลวงธำรงนาวาสวัสดิ์ ก็ถูกโค่นล้มอำนาจจากการรัฐประหารในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490

จากการศึกษาพบว่าบทเพลงในช่วง 2481-2490 สามารถสืบค้นได้มีจำนวน 6 บทเพลง (รายละเอียดตามตารางที่ 3.4) พบว่าเนื้อหาของบทเพลงเป็นเรื่องของความรัก การชื่นชมธรรมชาติ และเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยมีบทเพลงสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพียงบทเพลงเดียวคือ “อพยพ” ซึ่งพบหลักฐานในบันทึกของ อรุณ สัมบุณณานนท์ (พี่ชายคำรณ) ถูกเขียนขึ้นเมื่อปี 2487 สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมไทยที่ได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 อย่างรุนแรง ทั้งภาวะเศรษฐกิจที่ฝืดเคือง การขาดแคลนอาหาร สิ่งของอุปโภคบริโภค ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ส่วนบทเพลง ยักษ์ป่าอาละวาด และ เกียรติเสรีไทย ที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของสงครามโลกครั้งที่ 2 และ กลุ่มเสรีไทย แต่ถูกแต่งขึ้นในภายหลังสืบกว่าปี ปราบกฏหลักฐานการบันทึกเสียงในช่วงหลังปี 2500 (แต่งขึ้นมาภายหลังปี 2500) โดยบทเพลง ยักษ์ป่าอาละวาด ได้สะท้อนให้เห็นสภาพบ้านเมืองที่ได้รับผลกระทบจากภาวะฝืดเคืองทางเศรษฐกิจจากสงครามโลก

ปัญหาการขาดแคลนเครื่องอุปโภค บริโภค รวมถึงสถานการณ์บ้านเมืองที่เมืองหลวงถูกระดม ทิ้งระเบิดจากฝ่ายสัมพันธมิตร จนผู้คนขาดเสบียงตาย ไร้ที่อยู่อาศัยจำนวนมากจนทำให้ผู้คน ต้องอพยพหนีภัยสงครามออกจากเมืองหลวง ซึ่งถือเป็นความสูญเสียอันยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นกับประเทศไทย และบทเพลงเกียรติเสรีไทย มีเนื้อหาในการเชิดชูวีรกรรมของกลุ่มขบวนการเสรีไทย ในการเสียสละ เพื่อบ้านเมืองและสามารถนำประเทศไทยให้รอดพ้นจากการเป็นผู้แพ้สงครามในที่สุด

4.2 ยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 2) พ.ศ.2490-2494 (ยุคการสร้างเสถียรภาพ ทางการเมืองของจอมพล ป.)

การรัฐประหารเกิดขึ้นในวันที่ 8 พฤศจิกายน 2490 นำโดย พลโท ผิน ชุณหะวัณ รวมถึงบุคคลสำคัญในการวางแผนสองคน พันเอกเผ่า ศรียานนท์ (ลูกเขยของพลโทผิน) และพันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ การรัฐประหารครั้งนี้ทำให้อำนาจกลับมาอยู่กับจอมพล ป.และกลุ่มทหารบก ซึ่งกลับมาใช้อำนาจอีกครั้ง หลังจากที่รัฐบาลพลเรือนครองอำนาจตั้งแต่ 2487-2490 คณะรัฐประหาร เจริญ นายควง อภัยวงศ์ ให้มาจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว ซึ่งถือเป็นครั้งที่ 3 ของนายควงในการเป็นผู้นำรัฐบาล หลังจากนั้นรัฐบาลนายควง ได้จัดให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเดือนมกราคม 2491 พรรคประชาธิปไตยนำโดยนายควง อภัยวงศ์ ได้เสียงข้างมากมีโอกาสจัดตั้งรัฐบาลอีกครั้ง แต่ไม่กี่เดือน ก็ถูกบังคับให้ลาออกภายใน 24 ชั่วโมง หลังจากนั้นจอมพล ป.พิบูลสงคราม ก็เข้าดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีนานเกือบ 10 ปี โดยในช่วง 4 ปีแรก หลังการรัฐประหาร (2490-2494) มีความพยายาม จะก่อการยึดอำนาจ หรือก่อการกบฏต่อรัฐบาลถึง 3 ครั้ง

ครั้งที่ 1 กบฏเสนาราชการ เมื่อ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2491 เมื่อนายทหารระดับเสนาราชการของ กองทัพ เช่น พลตรีสมบุรณ์ ศรีวานิชิต และ พลตรีเนตร เขมะโยธิน เป็นหัวหน้าคณะนายทหารกลุ่มหนึ่ง วางแผนที่จะเข้ายึดอำนาจการปกครองจากรัฐบาล แต่รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ทราบแผนการ ล่วงหน้าและทำการจับกุมผู้คิดก่อการได้

ครั้งที่ 2 กบฏวังหลวง เมื่อ 26 กุมภาพันธ์ 2492 ได้มีการพยายามล้มล้างอำนาจรัฐบาล โดยกลุ่มนายปรีดี จากการสนับสนุนของกองทัพเรือและกลุ่มเสรีไทย ได้ยึดกระทรวงการคลัง (ซึ่งอยู่ในเขตวังหลวง) เป็นฐานที่มั่น การต่อสู้เป็นไปอย่างดุเดือดรวมเวลา 3 วัน นายทหารและ พลเรือนบาดเจ็บและเสียชีวิตจำนวนหลายคน ททรัพย์สินเสียหายจำนวนมาก เป็นการรัฐประหาร ที่นองเลือด “และท้ายที่สุดก็มีการกำจัดโดยการทำลายชีวิตอย่างเปิดเผยภายหลังกบฏวังหลวง เช่น การยิงทิ้ง 4 รัฐมนตรี นายทองอินทร์ ภูริพัฒน์ (อุบล), นายถวิล อุดล (ร้อยเอ็ด), นายจำลอง ดาวเรือง

(มหาสารคาม), นายทองเปลว ชลภูมิ” (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น. 459) โดยนักการเมืองทั้ง 4 คน เป็นนักการเมืองในกลุ่มของนายปรีดี พนมยงค์

ครั้งที่ 3 กบฏแมนฮัตตัน เมื่อ 26 มิถุนายน 2494 เกิดการรัฐประหาร พยายามล้มอำนาจของรัฐบาลอีกครั้ง ซึ่งเหตุการณ์ครั้งนี้กองทัพเรือเป็นผู้ก่อการรัฐประหาร

เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน พ.ศ.2494 จอมพล ป. ถูกจับโดยทหารเรือในขณะที่ประกอบพิธีบนเรือชื่อ แมนฮัตตัน ซึ่งเจ้าหน้าที่สหรัฐอเมริกากำลังทำพิธีมอบให้รัฐบาลไทย ทหารเรือประกาศการตั้งรัฐบาลใหม่ทันที วันต่อมาก็เกิดการต่อสู้อย่างรุนแรง ทหารบก ตำรวจและทหารอากาศ สู้กับทหารเรือ จุดยุทธศาสตร์ของทหารเรือถูกระเบิด และเรือธงชื่อศรีอยุธยา ก็ถูกจม โดยการทิ้งระเบิดของทหารอากาศ จอมพล ป. ซึ่งอยู่บนเรือลำนั้น ได้ว่ายน้ำขึ้นฝั่ง ความตึงเครียดทางการเมืองมีติดต่อกัน 3 วัน และตามรายงานมีผู้ตายคือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายทหาร 17 คน ตำรวจ 8 คน พลเรือน 103 คน และบาดเจ็บอีกมากกว่า 500 คน (ลิขิต ธีระเวคิน, 2554, น. 146)

ผู้นำการปราบปรามกบฏแมนฮัตตันคือ จอมพล ผิน ชุณหะวัณ พันเอกเผ่า ศรียานนท์ และ พันเอกสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หลังจากชนะการสู้รบ ปราบกบฏเสร็จเรียบร้อย รัฐบาลได้ทำการรัฐประหารตัวเองที่เรียกว่า “รัฐประหารเงียบ” ในเดือนพฤศจิกายน 2494 และนำรัฐธรรมนูญฉบับ 2475 กลับมาใช้ ทำให้รัฐบาล จอมพล ป. มีเสถียรภาพในการครองอำนาจอย่างมั่นคง ในขณะที่ฝั่งนายปรีดี เสรีไทย และกองทัพเรือ หมดอำนาจทางการเมืองโดยสิ้นเชิง

จากการศึกษาพบว่าบทเพลงในช่วง 2490-2494 สามารถสืบค้นได้จำนวน 7 เพลง (รายละเอียดตามตารางที่ 3.5) มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรัก ธรรมชาติ และเรื่องทั่วไป ไม่ปรากฏบทเพลงที่สะท้อนการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยมีบทเพลงเกี่ยวกับนายทหารเรือชั้นผู้น้อยที่เข้าไปเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์กบฏแมนฮัตตัน ในบทเพลง นักโทษการเมือง ซึ่งจากเนื้อหาของบทเพลงคาดว่าได้แต่งขึ้นในช่วง 2498-2500 โดยจะกล่าวในหัวข้อต่อไป

4.3 ยุคสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม (ครั้งที่ 2) พ.ศ.2494-2500 (ยุคแห่งรัฐตำรวจ)

ในช่วง 2494-2500 เป็นช่วงที่รัฐบาล จอมพล ป. มีเสถียรภาพอย่างยิ่ง ศัตรูทางการเมืองฝั่งตรงข้าม ทั้งกลุ่มนายปรีดี เสรีไทย รวมถึงกองทัพเรือ หมดอำนาจโดยสิ้นเชิงนับจากเหตุการณ์กบฏแมนฮัตตัน แต่กลับมีปัญหาการแย่งชิงอำนาจภายในระหว่าง พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ และ

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ โดยจอมพล ป.เป็นผู้ไกล่เกลี่ยและประสานรอยร้าวตลอดมา ซึ่งในช่วงนี้บุคคลทั้ง 3 เป็นผู้มีอำนาจทางการเมืองและมีบทบาทต่อประเทศไทยเป็นอย่างมาก

คณะรัฐประหารได้ก้าวไปสู่ความมั่นคงภายในสิ้นปี 2494 เป็นระบอบอำนาจนิยมที่ค่อนข้างจะสมบูรณ์ การใช้อำนาจในทำนองเผด็จการจะเห็นได้ชัดเจนจากบทบาทของพลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ (ในขณะที่สฤษดิ์ ธนะรัชต์ สร้างกำลังของตนเงียบ ๆ อยู่ภายในกองทัพบก) จุดเด่นของยุคระหว่าง 2495-2500 ก็คือบทบาทของตำรวจในการเมืองไทย อันเป็นลักษณะของ “รัฐตำรวจ” (Police State) และการแสวงหาประโยชน์ของบรรดาข้าราชการ (ทหาร-พลเรือน) ที่เข้าเป็นข้าราชการการเมือง (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น. 476)

ระหว่างปี พ.ศ.2495-2497 การเมืองไทยก็ตกอยู่ภายใต้ผู้นำสามคนซึ่ง แฟรงค์ ซี. คาร์ลิ่ง เรียกว่า “authoritarian triumvirate rule” (การปกครองแบบเผด็จการของอำนาจสามฐาน) เป็นช่วงที่ไม่มีผู้นำเด่นในการปกครอง การถ่วงดุลอำนาจเกิดจากการแข่งขันอย่างมากระหว่าง เผ่า และสฤษดิ์ คนแรกมีอำนาจในการคุมกำลังตำรวจ ส่วนคนที่สองได้คุมกองทัพบก จอมพล ป.ได้แต่เล่นเกมถ่วงดุลของทั้งสองฝ่ายและอาศัยสถานภาพในส่วนที่เกี่ยวข้องกับต่างประเทศ และที่สำคัญที่สุดคือ การสนับสนุนของสหรัฐอเมริกาเพื่อการอยู่รอด (ลิขิต ชีระเวคิน, 2554, น. 147)

พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ ก้าวสู่ตำแหน่งอธิบดีกรมตำรวจในปี 2496 ในยุคของเขากรมตำรวจได้รับการหนุนจากสหรัฐอเมริกา โดยผ่านบริษัทอเมริกันชื่อ (Sea Supply Corporation) เขาได้สร้างตำรวจให้เป็นกองทัพเทียบเท่ากับหน่วยทหาร บุษย์ผู้เข้มแข็งผู้นี้มีคำขวัญว่า “ไม่มีอะไรภายใต้ดวงอาทิตย์ที่ตำรวจไทยทำไม่ได้” และก็ได้ทำให้ประเทศไทยกลายเป็นรัฐตำรวจ เผ่าใช้กำลังตำรวจในการกำจัดศัตรูของรัฐบาล ส่วนจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ก็ได้รับการสนับสนุนทางการทหารจากอเมริกาเช่นกัน และมีบทบาทอันโดดเด่นในการปราบกบฏหลาย ๆ ครั้ง เขาก้าวสู่ตำแหน่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงกลาโหมในปี 2497 ผู้บัญชาการทหารบกในปี 2498 และเป็นจอมพลในปี 2499

เพื่อกระชับอำนาจต่อไป หลังจากการทำรัฐประหารตัวเอง และนำรัฐธรรมนูญ 2475 มาใช้แล้ว รัฐบาลก็ดำเนินการอย่างรีบเร่งในการที่จะทำให้แน่ใจว่าการปกครองของตนจะไม่มีใครต่อต้าน อธิบดีกรมตำรวจเผ่าก็สั่งจับกุม โดยจับทั้งสิ้น 104 คน ซึ่งมีทั้งนักการเมือง นักเขียน นักศึกษา ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ ทหาร ญาติของผู้นำเสนานิยมในอดีต โดยอ้างว่าได้มีแผนตั้ง

เผด็จการคอมมิวนิสต์ จากนั้นรัฐบาลได้เสนอร่างกฎหมายเพื่อปราบปรามการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ หลังการผ่านของกฎหมาย หนังสือพิมพ์สามฉบับถูกปิด นอกจากนี้ยังมีความพยายามกำจัดข้าราชการที่ต้องสงสัยว่าเป็นคอมมิวนิสต์ หรือเป็นพวกที่มีใจฝักใฝ่คอมมิวนิสต์ ตัวจอมพล ป.เองก็ได้กำชับให้รัฐมนตรีทั้งหลายให้รับผิดชอบการดูแลเรื่องนี้ ในกระทรวงของตน มีการทำรายชื่อของพวกที่มีกิจกรรมทางการเมือง เพื่อคอยตรวจตราพวกที่ต่อต้านรัฐบาล (ลิขิต ธีระเวคิน, 2554, น. 147-148)

สภาพบ้านเมืองยุคนี้ (หลังรัฐประหารเจียง) กฎหมายปราบปรามการกระทำอันเป็นคอมมิวนิสต์ เป็นเครื่องมืออันทรงพลังที่ใช้ในการใช้อำนาจกำจัดศัตรูทางการเมืองอัสวินเผ่า ซึ่งได้สร้างรัฐตำรวจให้เติบโตแข็งแกร่งมีอำนาจมากขึ้นทุกวันด้วยการสนับสนุนด้านงบประมาณของอเมริกา ในขณะที่ สฤชัย ก็มีกองกำลังทหารบกที่แข็งแกร่ง และได้รับการสนับสนุนกองทัพจากอเมริกาเช่นกัน ซึ่งในช่วงนี้เป็นการประลองพลังอำนาจของทั้ง 2 กลุ่ม คือ กลุ่มชอชราชครู (เผ่า) กับกลุ่มสี่เสาเทเวศร์ (สฤชัย) การเติบโตและมีพลังอำนาจของทั้งสองกลุ่ม สร้างความกังวลให้กับจอมพล ป.อย่างยิ่ง

จอมพล ป.ู้ตัวดีว่าตนกำลังจะเสียอำนาจเพราะเริ่มไม่เป็นที่ชื่นชอบของประชาชน เหตุผลส่วนหนึ่งเกิดจากการกระทำที่เกินเหตุของเผ่า และการแข่งขันกันระหว่างฝ่ายตำรวจกับฝ่ายทหาร ดังนั้นจอมพล ป.จึงได้เดินทางรอบโลกจากเดือนเมษายนถึงเดือนมิถุนายน พ.ศ.2498 โดยประเทศที่เยี่ยมชมมีสหรัฐอเมริกาซึ่งใช้เวลาสามสัปดาห์ หลังจาก สหรัฐฯ ก็ไปสเปนและประเทศตะวันตกเกือบทุกประเทศ จอมพล ป.พบประธานาธิบดีไอเซน ฮาว่า รัฐมนตรีต่างประเทศสตีลส นายพลฟรังโก พระนางเจ้าอาลิซาเบธ นายกรัฐมนตรีไอเดน และได้เข้าพบสันตะปาปาด้วย มีการแวะที่อียิปต์ ปากีสถาน ศรีลังกา ในระหว่างการเดินทางกลับประเทศไทย การเดินทางของจอมพล ป.ได้เสริมฐานะทางการเมืองที่กำลังเสื่อมลง ผลพลอยได้จากการเดินทางคือ ความรู้สึกประทับใจที่ชาวอังกฤษแสดงความคิดเห็นที่ไฮด์ปาร์ก ซึ่งต่อมามีการอนุญาตให้อภิปรายทางการเมืองคล้าย ๆ ไฮด์ปาร์ก ทั้งในกรุงเทพฯ และตามต่างจังหวัด จอมพล ป.ประทับใจในการถกเถียงกันในที่สาธารณะของชาวอเมริกันและชาวยุโรป จึงคิดส่งเสริมให้มีการสร้าง Town Hall เหมือนกับอเมริกาและยุโรปตะวันตก โดยให้สร้างทั้งใน กรุงเทพฯ และต่างจังหวัด เมื่อ จอมพล ป.พิบูลสงคราม กลับมาถึงประเทศไทย ก็เริ่มรณรงค์ประชาธิปไตย โดยจะให้มีการเลือกตั้งทั่วไปในเดือนกุมภาพันธ์ 2500 ตามกำหนด เริ่มใช้คำขวัญประชาธิปไตยของอเมริกาว่าเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ทหารไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับ การเมือง การค้า

การรัฐประหารเป็นเรื่องล้าสมัยแล้ว หลังจากการเดินทางครั้งนั้น จอมพล ป. เริ่มทำในสิ่งที่คิดว่าสำคัญต่อพัฒนาการของประชาธิปไตยเมื่อเดือนกันยายน 2498 ... โดยประกาศว่าจะลงรับสมัครเลือกตั้งในเดือนกุมภาพันธ์ 2500 (ลิขิต วีระเวทิน, 2554, น. 151-152)

จอมพล ป. ผ่านพระราชบัญญัติพรรคการเมือง 2498 ทำให้พรรคการเมืองเกิดขึ้นมากมาย ซึ่งเขาเป็นหัวหน้าพรรคเสรีมนังคศิลา โดยมี พล.ต.อ.เผ่า เป็นเลขาธิการพรรค และพรรคจอมพล ป. ก็ชนะการเลือกตั้งใน 26 กุมภาพันธ์ 2500 แต่ประชาชนไม่ยอมรับผลการเลือกตั้งสกปรกในครั้งนี้ ซึ่งปรากฏความไม่สุจริตค่อนข้างชัดเจน เรียกการใช้วิธีสกปรกนี้ว่า เวียนเทียน พลร่ม ไฟไฟ ทั้งการใช้เครื่องบิน โปรมไบปลิว โจมตีฝ่ายตรงข้าม การเวียนเทียนมาลงคะแนน การสลับหีบบัตร การแอบหย่อนบัตรคะแนนเถื่อนเข้าไปในหีบ และต้องใช้เวลานับคะแนนถึง 7 วัน ทำให้สันนิษต์นักศึกษา ประชาชนร่วมกันเดินขบวนประท้วงการเลือกตั้ง มีการลดธงเหลือแค่ครึ่งเสาเป็นการไว้อาลัยให้กับการเลือกตั้งสกปรกในครั้งนี้ จอมพล ป. ประกาศสถานการณ์ฉุกเฉิน และแต่งตั้งให้จอมพลสฤษดิ์ เป็นผู้ปราบปรามการชุมนุม แต่เมื่อฝูงชนเดินทางมาถึงสะพานมัทวานรังสรรค์แล้ว จอมพลสฤษดิ์ก็กลับเป็นผู้นำเดินขบวน พาฝูงชนข้ามสะพานมัทวานรังสรรค์ โดยกล่าวว่า ทหารจะไม่มีวันทำร้ายประชาชน และเมื่อถึงหน้าทำเนียบรัฐบาลได้เป็นผู้เปิดประตูทำเนียบ นำพาประชาชนเข้าพบ จอมพล ป. กระทั่ง จอมพล ป. ต้องลงมาเจรจากับตนเองที่บันไดหน้าตึกไทยคู่ฟ้า เมื่อได้เจรจากันแล้ว จึงได้ข้อสรุปว่า จอมพล ป. ยอมรับว่าการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่ชอบมาพากลและจะจัดการเลือกตั้งขึ้นใหม่ จอมพลสฤษดิ์ จึงได้ขอให้ผู้ชุมนุมสลายตัวไปอย่างสงบ ซึ่งกลุ่มผู้ประท้วงก็เต็มใจทำตามคำร้องขอทุกประการ เหตุการณ์นี้สร้างความนิยมขึ้นในตัว จอมพลสฤษดิ์เป็นอย่างมาก โดยมีคำพูดที่ท้าวไว้ว่า "แล้วพบกันใหม่ เมื่อชาติต้องการ" เหตุการณ์นี้สร้างความขัดแย้งแตกแยกอย่างเห็นได้ชัด ระหว่างทหารส่วนใหญ่ที่สนับสนุนจอมพลสฤษดิ์ กับตำรวจและทหารบางส่วนที่สนับสนุน พล.ต.อ.เผ่า และจอมพล ป.

จอมพล ป. เห็นคะแนนนิยมในตัว จอมพลสฤษดิ์ เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จึงบีบบังคับให้ลาออก โดยโจมตีว่า รัฐมนตรีไม่ควรทำธุรกิจในขณะที่อยู่ในตำแหน่ง และพยายามเปิดเผยมการเข้าไปเกี่ยวข้องกับธุรกิจของจอมพลสฤษดิ์ ที่รั่วจากกองสลาก ต่อมา จอมพลสฤษดิ์ลาออก พร้อมด้วย พลโทถนอม กิตติขจร และ พลตรีประภาส จารุเสถียร การลาออกครั้งนี้กลับได้รับแรงสนับสนุนจากประชาชนเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ

การรับปากของจอมพล ป. ในการแก้ไขปัญหาการเลือกตั้งสกปรก กลับไม่ได้รับการแก้ไขตามที่สัญญาไว้ สร้างความไม่พอใจให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น จนนำไปสู่การประท้วงครั้งยิ่งใหญ่ในเดือนกันยายน 2500 ประชาชนรวมตัวประท้วงที่ “ไฮด์ปาร์ก” เพื่อโจมตี จอมพล ป. และ พล.ต.อ.เผ่า ศุภชุลย์ หลั่งไหลเข้ามาเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และมุ่งหน้าไปยังทำเนียบรัฐบาล เช้าวันรุ่งขึ้น จอมพลสฤษดิ์ ทำการรัฐประหารแบบสายฟ้าแลบ สามารถยึดจุดยุทธศาสตร์ได้อย่างรวดเร็ว จอมพล ป.หนีออกนอกประเทศทันที ส่วน พล.ต.อ.เผ่า ขอร้องให้จอมพลสฤษดิ์อนุญาตให้ตนลี้ภัยไปสวีเดนแลนด์ จอมพลสฤษดิ์ครองอำนาจทางการเมืองแต่นั้นเป็นต้นมา แม้ในช่วงแรกจะไม่ได้ดำรงนายกรัฐมนตรีนั่น แต่อำนาจก็อยู่กับเขาตั้งแต่การรัฐประหาร 2500 จนถึงอสัญกรรมในปี 2506

บทเพลงที่ศึกษาในช่วงนี้ผู้วิจัยสามารถสืบค้นได้จำนวน 97 บทเพลง (ตารางที่ 3.6) ซึ่งมีบทเพลงที่สะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนี้

4.3.1 บทเพลงสะท้อนการเมือง

จากแนวความคิด จอมพล ป. ที่เดินทางไปเห็นสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชนในต่างประเทศอย่างเสรี และกลับมาสร้าง “ไฮด์ปาร์ก” ขึ้นในเมืองไทย (บริเวณสนามหลวง) เพื่อส่งเสริมประชาธิปไตย ด้วยเหตุผลนี้ในช่วงปี 2498-2500 กิจกรรมทางด้านการเมืองแบบเสรีประชาธิปไตยจึงมีความคึกคัก ประชาชนสามารถวิจารณ์การทำงานของรัฐบาลได้อย่างเสรี ซึ่งก่อนหน้านี้ไม่สามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้ ส่งผลให้รัฐบาลโดนโจมตีอย่างหนัก โดยเฉพาะประเด็น การถือราษฎรบังหลวง (คอร์ปชั่น) และการใช้อำนาจปราบปรามอันเกินขอบเขตของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์

การที่จอมพล ป. นำเอาวิธีปฏิบัติแบบเสรีนิยมมาใช้อย่างรวดเร็ว ทำให้ประชาชนมีโอกาสทันทีที่จะระบายความไม่พอใจที่ถูกกดขี่มานานในรัฐบาล จึงเปิดโอกาสให้จอมพลสฤษดิ์ ได้เข้าข้างความรู้สึกของประชาชนในการต่อต้านการกระทำอันเป็นการถือราษฎรบังหลวงและการปราบปรามของ พล.ต.อ.เผ่า ... การปราบปรามของรัฐบาลหลัง พ.ศ. 2494 นั้นส่วนใหญ่กระทำไปโดยฝ่ายตำรวจไม่ใช่ฝ่ายกองทัพ (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2559, น. 128)

ประชาธิปไตยใหม่ของจอมพล ป. ซึ่งอนุญาตให้ประชาชนโจมตีรัฐบาลกลายเป็นบทเรียนที่มีราคาแพง คำคำรัฐบาลนั้นหนักหน่วงมาก (ลิขิต ชีระเวทิน, 2554, น. 151-152)

ช่วงที่จอมพล ป.เปิดโอกาสให้มีการวิจารณ์รัฐบาลได้อย่างเสรี พบบทเพลงที่มีเนื้อหาวิจารณ์นักการเมืองหรือผู้แทนเกี่ยวกับพฤติกรรมหรือราษฎรบังหลวง ทูจจริต คอร์รัปชัน โกงกิน ภาษีของประชาชนจนรำรวย เช่น กรณีการทูจจริตน้ำตาลทราย ในบทเพลง “เทวดาจี๋ โกง” และเสียดสีพฤติกรรมของนักการเมืองหรือผู้แทนที่หาเสียงกับประชาชนโดยอ้างว่าจะแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชน แต่พอได้รับการเลือกตั้งเข้าไปทำหน้าที่ในสภากลับไม่สนใจที่จะแก้ปัญหาตามที่ได้สัญญาไว้กับประชาชน แต่กลับสนใจแต่การหาช่องทางทาง การทูจจริต กอบโกยผลประโยชน์ให้กับตนเอง รวมถึงเนื้อหาบทเพลงยังมีการรณรงค์ให้เลือกคนดีเข้าสภา อย่าเลือกคนไม่ดีเป็นผู้แทนในบทเพลง “มนต์การเมือง” และบทเพลงที่วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลในการเพิ่มภาษีมากจนเกินไปทำให้ประชาชนเดือดร้อน ไม่สามารถแบกรับภาระดังกล่าวได้ สะท้อนผ่านบทเพลง “ตาสีกำสรวล 2” ในเชิงเสียดสีว่าต่อไปแม้แต่หายใจก็จะต้องเสียภาษี ดังนี้

“คน โกงกิน แกลบกินรำ คน โกงกิน น้ำตาลทราย เอ้อละเหยลลยชายลลยชายเหมือนกฏหมายไม่มี
คนจนคนชาวพาราลอง โกงลงกินคูชี เข้าตารางทุกที คนมีเป็นพวกเทวดา
โกงกันกินกันเข้าไป พ่อพวงมาลัยลลยไปลลยมา
สงสารแต่ราษฎรเขาเดือดร้อนขาดคนพึ่งพา เลือกผู้แทนเข้าในสภาหวังว่าจะได้ฟังฟัง
หนังสือพิมพ์ข่าวเรื่องราวโจชขาน เรื่อง โกงเรื่องกินน้ำตาลฟังดูสะท้านใจยิ่ง
กินกันจนมดขึ้นตอมหอมไปทุกสิ่ง พิศลูกดาหวานกว่าผู้หญิงสวยจริงผู้แทนน้ำตาล
ผู้แทนคนยากลำบากลำบาก ไม่โกงไม่กินก็จนคนบางคนก็แสนดียิ่ง
ใคร โกงท่านค้ำประจานเรื่องราวทุกสิ่ง ร้องตะโกนเหมือนจ้าวเข้าสิงเขาจริงแน่ควรเห็นใจ
นึกถึงครั้งก่อนตอนหาคะแนน ก่อนท่านได้เป็นผู้แทนบางคนยากแค้นจนยิ่ง
มาดูเดี๋ยวนี้มั่งมีรำรวยทุกสิ่ง ช้ำช้ำอายยิ่งกว่าผู้หญิงขำจริงหลบหน้าพวกเรา
เดี๋ยวนี้ไม่ว่าจะไปแห่งใด โจชจันเล่ากันทั่วไปเมืองไทยช่างแสนยุ่งยิ่ง
มีแต่เรื่อง โกงเรื่องกินร้ายไปทุกสิ่ง ยุคเก่ากินหินอิฐมาสิงข้ำจริงพวกเราประชา”
เทวดาจี๋ โกง (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“เสียง โฆษณาของนักการเมือง ยกเอาแต่เรื่องที่ดั่งามมาพูดจา
มีหนังมาฉายให้ชาวไร่ชาวนา ได้ดูได้ชมกันทั่วหน้าระรินตื่นตากันทั่วไป
จะสร้างไอ้โน่นจะทำไอ้โน้ที่ยังขาดแคลน ทั่วทุกถิ่นทุกแดนฟังดูช่างแสนจะชื่นใจ
ถนนหนทางลำคลองจะสร้างให้มากมาย เลิกเลี้ยงวัวเลี้ยงควายจะซื้อรถให้มาไถนา
คือกคใจแต่นี้ต่อไปคงสุขอารมณ์ ชาวนาพากันชื่นชมนิยมดังเขาพูดมา
พอเป็นผู้แทนนั่งแทนอยู่ในสภา ตั้งหลายปีที่ผ่านมาจะ ไถนาอย่างต้องใช้ควาย

ถนนหนทางที่จะสร้างก็ยังไม่ มี มั่นกินอิฐทรายกันป็นปีถนนจะมีกันได้ยังไง
เขาเป็นผู้แทนกันยังไม่ทันเท่าไร ทรัพย์สินเงินทองมีมากมายมันน่าแปลกใจเมื่อคิดขึ้นมา
ปากบอกรักชาติผมฟังอนาถใจจริง เห็นแต่เขาจะช่วงจะชิงตำแหน่งใหญ่ยิ่งกันในสภา
วังค้นหาเสียงกินเลี้ยงกันใหญ่ตามเหล่าตามบาร์ บางคราวยกพวกเข้าเช่นฆ่ามันเหลือระอาผู้แทนเมืองไทย
ผมขอวิงวอนราษฎรทั่วทั้งแผ่นดิน ไอ้พวกชอบ โกงชอบกิน ไอ้พวกกั๊กเงินอย่าเลือกเข้าไป
เลือกแต่คนดียังมีอยู่อีกมากมาย แล้วพี่น้องจะสุขใจจะพาชาติไทยเรารุ่งเรือง”

มนตรีการเมือง (สุเทพ โชคสกุล, 2499-2500)

“ใคร่ขอวิงวอนเสนอสุนทรข้อสนทนา เพิ่มภาษีขึ้นมาจากชาวประชาว่าคู่แล้วท่าน
ภาษีกะปิกาน้ำปลาภาษีน้ำตาล อีกหน่อยไม่ช้าไม่นานภาษีเล่นงานกระทั่งหายใจ
ต้องปิดเสตมปีเอาไว้ที่รัฐมูกรา หายใจออกเข้าภาษีเล่นเราไม่รู้เท่าไร
ไม่ใช่ประชดไม่ใช่ประชันไม่ใช่ว่าใคร เรายอมเสียด้วยเต็มใจขอเพียงชาติไทยเราวัฒนา
ข้าราชการขอให้ทำงานเพื่อประชาชน อย่าได้คิดว่าตนอยู่เหนือหัวคนเพราะใส่ชฎา
ตาสาตาสีขมายมายมีอย่างผมเข้าไป เพื่อเสียภาษีค่านายหน้าใช้วาจาเป็นเจ้านาย”

ดาสิกำศรวล 2 (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

นอกจากการวิพากษ์วิจารณ์ เสียสติการทำงานของนักการเมืองหรือผู้แทนแล้ว
ยังมีบทเพลงที่กล่าวถึงการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตไร้มนุษยธรรมของผู้มีอำนาจในยุคหนึ่ง ในการใช้
อิทธิพลตั้งแต่การกลั่นแกล้ง ปรามปราม จนถึงการเอาชีวิต ของผู้ที่คัดค้านหรือไม่เห็นด้วยกับตน
และเมื่อเกิดกรณีการเสียชีวิตของผู้ที่ไม่เห็นด้วยเกิดขึ้น ก็จะไม่มีการดำเนินคดีตามกฎหมายเกิดขึ้น
แต่อย่างใด แม้เนื้อเพลงจะไม่ได้ระบุชัดเจนว่าผู้มีอำนาจดังกล่าวเป็นผู้ใด แต่มีความเป็นไปได้สูงมาก
ว่าผู้นั้นน่าจะหมายถึง พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ผู้เรืองอำนาจในยุคหนึ่ง ในบทเพลง “ใครค่านท่านฆ่า” และ
“ศาลเตี้ย”

ได้มีการอนุญาตให้เปิดชุมนุมทางการเมืองขึ้นได้และใช้สนามหลวงเป็นไฮด์ปาร์ก
ของไทย ... สนามหลวงจึงเป็นเวทีสำหรับนักการเมืองฝ่ายค้านที่จะแสดงออกถึงความทุกข์
ร้อนของตน และ “ซักฟอกเรื่องโสมมของคณะรัฐประหาร” ในที่สาธารณะ ทำนองเดียวกัน
กับการให้สัมภาษณ์ทางหนังสือพิมพ์ ไฮด์ปาร์ก ของจอมพล ป.เป็นแผนขั้นต้นที่จะทำลาย
คู่ปรปักษ์ของตนโดยเฉพาะ พล.ต.อ.เผ่า อันที่จริงแล้ว พล.ต.อ.เผ่า ก็เป็นบุคคลที่อยู่ในข่าย
วิพากษ์วิจารณ์มากที่สุด (ทักษ์ เฉลิมเกียรติ, 2559, น. 124)

พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ จัดได้ว่าเป็นผู้สนใจการเมือง คบหาสมาคมกับผู้คนทั่วไปอย่างกว้างขวาง คำนึงถึงกับหมู่ชาวต่างชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งกับอเมริกัน มีนโยบายในการปราบปรามคอมมิวนิสต์และศัตรูทางการเมืองอย่างรุนแรง (ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, 2559, น. 486)

“ทุกวันนี้สถานที่ทำงาน จะเป็นของรัฐบาลหรือองค์กรใดๆ
 สั่งงานให้ทำก็ต้องทำให้ทันใจ ตามอารมณ์ผู้ใหญ่ท่านสั่งใช้ทันที
 ใครขัดแย้งค้ำนนานที่สั่ง ท่านจะย้ายที่นั่งไปให้พ้นหน้าที
 ถ้าค้ำนถูกใจสิ่งใดที่ท่านว่าดี อาจถึงชีวิตจะไม่ถูณา
 ใครรู้ความจริงควรจะนั่งไว้ในใจ ถ้าขึ้นค้ำนออกไปก็จะกลายเป็นบ้า
 ค้ำนดีไม่ดีอาจมีภัยตามมา พอมีภัยสิ้นมรณาหากดีไม่มี
 ตัวอย่างนี้มันก็มีมากหลาย ใครขึ้นค้ำนก็ต้องตายคือเครื่องหมายของคนดี
 ใครเออออ คว้าผมยกมือขึ้นทันที ต่อไปต้องมั่งมีนี้แหละเคลื่อนที่ทำงาน
 สุภาษิตท่านลิจิตไว้ ว่าขัดอกขัดใจไม่เป็นไรพอทนทาน
 ถ้าขัดประโยชน์โทษถึงวานปราน จะคอยตามสั่งหารผู้ค้ำนให้รอดวาย
 ขอวิงวอนท่านผู้ใหญ่ในวงวาน ถ้ามีใครเขาค้ำนควรรับฟังความหมาย
 อย่าโมโหโกรธฆ่าให้ตาย ภายหลังนี้กละอายค้ำนของใหม่เอย”
 ใครค้ำนท่านฆ่า (คำรณ สัมบุณณานนท์, และอรุณ สัมบุณณานนท์, 2501)

“ปังๆๆ ระวังลูกปืนนะท่าน กฎหมายเมืองอันธพาลเรียกกันว่าศาลเตี้ยเอย
 แค้นใจย่ำใจคิดไปยิ่งซ้ำ ศาลสถิตยุติธรรมสิ้นแล้วซึ่งคำตัดสินใดๆ
 เหมือนอยู่ในม่านควันปืน ขมจีนคอยระวังภัย เสียงปืนดังครั้งใดชีวิตหลุดไปสังเวทมื่อมาร
 เสียงปืนครืนเครงไม่เกรงกฎหมาย เหมือนดังหนึ่งเหยียดความตายชีวิตไม่มีความหมายยืนนาน
 ร้ายกาจกว่าแดนเสือเปี้ย ศาลเตี้ยนี้เหลือประมาณ เหมือนดังเมืองพวกอันธพาลคือจอมมารแผ่นดินเมืองไทย
 เรานับถือพระบวชการสงวรศีลห้าถืออทินนาไว้บ้างไหน ข่มเหงกันเองไม่เกรงกฎหมายอย่างไร
 ชอบใจสินทรัพย์ของใครก็โกงเอาไปเป็นของตนเอง ร้อยเล่ห์แสนกลเหลือทนชอกช้า
 ใช้อำนาจยุติธรรมบีบคั้นก่อกรรมให้เขากลับเกรง คล้ายว่าเป็นเจ้าแผ่นดินถือโทษตัดสินเอาเอง
 ไร้หัวใจของชายนักเลง คนจึงเกรงศาลเตี้ยเมืองไทย ยิ่งทั้งไอ้เสือเอาวา ยิ่งทั้งคนไร้ค่าเหมือนผักปลา
 นำเสร้ายดวงใจ นี้หรือดินแดนศรีอริยเมตไตรย เมตตาธรรมอยู่ไหน แผ่นดินเป็นไฟไปทุกหย่อมหญ้า
 ขออำนาจคุณพระธรรมปกป้อง ขอตำรวจไทยคุ้มครองปราบพวกผยองส่งศาลอาญา
 ศาลเตี้ยแห่งจอมทารุณเหมือนหุ่นมารร้ายปีศา เหมือนเป็นมารเหยียดศาลอาญาปวงประชาระทมตรมใจ”
 ศาลเตี้ย (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

บทเพลงทั้ง 2 เพลงข้างต้น แม้ไม่ได้ระบุตัวตนของผู้มีอำนาจว่ามีเฉพาะเจาะจงว่าเป็นผู้ใด แต่มีความเป็นไปได้สูงมากว่าหมายถึง พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ โดยบทเพลงนี้ออกมาในช่วงที่จอมพล ป.เปิดโอกาสให้ประชาชนวิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรี (2498-2500) ซึ่งขณะนั้น พล.ต.อ.เผ่า ยังมีอำนาจอยู่ในประเทศ นักประพันธ์เพลงและคำรณผู้ถ่ายทอดบทเพลง อาจจะยังมีความเกรงกลัวต่ออำนาจนั้น หรือต้องการรักษาความสัมพันธ์กับฝ่ายรัฐ จึงไม่กล้าระบุชื่อเฉพาะเจาะจง โดยภายหลังจาก พล.ต.อ.เผ่า ออกนอกประเทศ ในยุคจอมพล สฤษดิ์ (ปลายปี 2500) มีบทเพลงลักษณะเดียวกันนี้ในบทเพลง “อสูรกินเมือง” ที่กล่าวถึงการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรมในการปราบปราม สังหารชีวิต ผู้เห็นต่างอย่างไร้มนุษยธรรมและไม่เกรงกลัวกฎหมาย และได้ระบุชื่อ พล.ต.อ.เผ่า โดยชัดเจน ซึ่งจะกล่าวถึงบทเพลงนี้ในยุคต่อไป

บทเพลงที่กล่าวถึงเหตุการณ์ทางการเมือง กรณีกบฏแมนฮัตตัน ที่ทหารเรือชั้นผู้น้อย ถูกจับเข้าคุกในข้อหากบฏ และได้ขอความเมตตาจาก จอมพล ป. ให้นิรโทษกรรม โดยในปี พ.ศ.2500 มีการจัดงานกิ่งพุทธกาลซึ่งมีการทำบุญใหญ่ประเทศ และมีข่าวการนิรโทษกรรมนักโทษการเมือง ซึ่งในตอนท้ายของบทเพลงมีการกล่าวชื่นชมจอมพล ป.ที่หยิบนับ เสร็จประชาธิปไตย ในการแสดงออกทางการเมืองให้กับประชาชน ดังนี้

“ผมจะขอกล่าว ถึงเรื่องราวอดีตกาล

เมื่อก่อนผมเป็นทหาร รับราชการเป็นทหารเรือ

อยู่โพธิ์สามต้นผมเป็นรองด้นหนบนเรือ บ้างครั้งผมก็นึกเบื่อเป็นทหารเรือมันน่าน้อยใจ

รับราชการทำงานยี่สิบกว่าปี ผมได้ยศเพียงพันจ่าตรีไปรบเกาหลีเพื่อพี่น้องไทย

ครั้นพอกลับมาผมตั้งหน้าเอาดีต่อไป แต่ก็มีเหตุแรงร้ายมากล้ากลายชีวิตครอบครัว

กบฏแมนฮัตตันทุกท่านคงจำกันได้ พวกพี่น้องชาวไทยต่างหลบภัยเพราะความกลัว

บ้างเป็นเศรษฐีบ้างกลายเป็นฟีกี่มีอยู่ทั่ว แต่ผมต้องถูกพันพัวหาว่าตัวผมเป็นกบฏไป

พอสิ้นกบฏต่างติดยศกันเสียออกโก้ บางคนได้ตำแหน่งใหญ่โต ไอ้โสนี่หรือเมืองไทย

เมื่อก่อนจะกบฏมียศกันไม่เท่าไร เดียวนี้นายพลมากมายแทบชนกันตายเห็นเกลื่อนนัยน์ตา

ส่วนตัวเราใครเขาไม่เหลียวแล ต้องจากลูกเมียและแม่เปลี่ยนแปลงมาเข้าคุกคา

ผมทำเพื่อใครทำตามผู้บังคับบัญชา แต่ผลที่ได้รับมาต้องเข้าคุกคาจากลูกและเมีย

เมื่อผมติดคุกเป็นทุกข์ยิ่งกว่าใครๆ กลัวลูกเมียจะอดตายเพราะไม่มีใครเขาส่งเสีย

ผมเคยมีสุขอยู่กับลูกและเมีย บ้านน้อยที่เคยคลอเคลียปานนี้ลูกเมียคงจะคร่ำครวญ

คงเป็นเวรกรรมชาติก่อนคงทำเอาไว้ เมียที่รักคงดวงใจจะมีผัวใหม่ใจหล่อนเรรวน

มาขอหย่าร้างทั้งที่ขอผมยังติดตรวน อ่างเหตุที่ไม่สมควร โธ่แม่หน้านวลมาเลิกร้างรา

ผมคิดถึงลูกยังพันผูกหัวใจแน่นแท้ ลูกเอ๋ยเจ้ากำพร้าแม่ขาดคนเหลียวแลแล้วลูกยา
 พ่อยังติดลูกเป็นทุกข์แทบเลือดเข้าตา ช้ำรอยลูกน้อยยังมาดัดบิชาไปเสียอีกคน
 นี้หรือความดีที่ผมได้เคยทำมา แต่ตัวต้องรับอาญาผมทำมาเพื่อไทยทุกคน
 จงดูตัวอย่างเช่นผมนี้แหละเป็นต้น ยังมีอีกหลายร้อยคนต้องผจญใช้หนี้เวรกรรม
 จึงขอวิงวอนต่อท่านจอมพล ป. ผมขอกราบและอ้อนวอนขอให้ท่านนิรโทษกรรม
 ปลดปล่อยพวกผมออกมาพวกผมคงมีกล้ากระทำ เพราะห้วงลูกน้อยตาดำไม่กล้ากระทำอย่างที่แล้วมา
 ท่านให้ผมคอยจนถึงกิ่งพุทธรักษา พวกผมต้องทรมาณคอยวันอยู่ในคุกคา
 จะถือฤกษ์ยามทำตามสมัยก่อนมา เดี่ยวนี้เป็นไทยประชาตามสัญญาท่านอย่าลืมหัก
 สมัยนี้เสรีประชาธิปไตย จอมพลท่านยื่นให้ชาวไทยยังจดและจำ
 ทุกคนปลาบปลื้มไม่ลืมความคิดความงาม พวกผมขอจดจำท่านอย่าลืมหักปล่อนักโทษการเมือง”
 นักโทษการเมือง (คำรณ สัมบุณณานนท์, 2499-2500)

จากการศึกษาบทเพลงในช่วงนี้ พบบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนการเมืองจำนวน 6 เพลง
 และพบหลักฐานว่าทั้ง 6 บทเพลงนี้ออกมาในช่วงปี 2498-2500 ซึ่งตรงกับในช่วงที่มีการสร้าง
 ไฮด์ปาร์ก ของจอมพล ป. ให้ประชาชนได้วิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรีตามหลักเสรี
 ประชาธิปไตย ซึ่งมีการกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลสำคัญสามารถสรุปข้อมูลตามตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนการเมืองในยุคที่สาม (2494-2500)

กลุ่มข้อมูล	เนื้อหาในบทเพลง	จำนวน (เพลง)
นักการเมือง/ผู้แทน	การทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินภาษี ฯลฯ รวมถึงรณรงค์ ให้เลิกคนดีไปเป็นผู้แทน	2
ผู้มีอำนาจทางการเมือง (เผ่า ศรียานนท์)	ใช้อำนาจอิทธิพลนอกกฎหมายในการเข่นฆ่า ทำร้าย ผู้เห็นต่าง และไม่มีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิด	2
จอมพล ป.พิบูลสงคราม	ชื่นชม จอมพล ป.ที่ให้เสรีประชาธิปไตย (ให้แสดง ความคิดเห็น) และขอนิรโทษกรรมแก่นักโทษการเมือง	1
รัฐบาล	การขึ้นภาษีที่มากจนเกินไป จนประชาชนเดือดร้อน ไม่สามารถแบกรับภาระดังกล่าวได้	1

บทเพลงดังกล่าวมีเนื้อหากล่าวถึงนักการเมืองหรือผู้แทนในพฤติกรรมการทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินภาษีประชาชน รวมถึงมีเนื้อหาพรรณนาคำการเล็ดลอดกระดุนเดือนประชาชนให้เลือกคนดีเป็นผู้แทน, กล่าวถึงรัฐบาลในการขึ้นภาษีมากจนเกินไป สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชนโดยรวม ซึ่งประชาชนไม่สามารถแบกรับภาระดังกล่าวได้, กล่าวถึง พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ในพฤติกรรมการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ไร้ขอบเขต ในการเช่นฆ่าผู้เห็นต่างทางการเมือง (ศัตรูทางการเมือง) ของผู้มีอำนาจในยุคนั้นแม้ไม่ได้ระบุตัวตนอย่างชัดเจน แต่เป็นไปได้สูงมากกว่าหมายถึง พล.ต.อ.เผ่า สังกัดได้จากบทเพลงในยุคลังจากนี้ (หลัง เผ่า ออกนอกประเทศ) มีเนื้อหาในรูปแบบเดียวกัน และระบุตัวตนชัดเจนว่า ผู้นั้นคือ พล.ต.อ.เผ่า, และกล่าวถึง จอมพล ป. ในกรณีที่นายทหารเรือชั้นผู้น้อย ซึ่งถือเป็นนักโทษทางการเมืองในเหตุการณ์ กบฏแมนฮัตตัน ขอนิรโทษกรรมจาก จอมพล ป. โดยในช่วงท้ายของบทเพลงได้กล่าวชื่นชม จอมพล ป. ในการหยิบยื่นเสรีประชาธิปไตยให้ประชาชน (การสร้างไฮปาร์ค) อีกด้วย

4.3.2 บทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจ

สงครามโลกครั้งที่ 2 สร้างผลกระทบในหลาย ๆ ด้าน รวมถึงผลกระทบในทางเศรษฐกิจ ซึ่งประเทศไทยได้รับผลกระทบหลังภาวะสงครามอย่างต่อเนื่องหลายปี “ปัญหาทางเศรษฐกิจซึ่งเกิดจากสงคราม ปัญหาเหล่านี้คือ เงินเฟ้อ การขาดสินค้าอุปโภค บริโภค การฉ้อราษฎร์บังหลวง การค้ากำไรเกินควร ฯลฯ” (ลิขิต ธีระเวคิน, 2554, น. 144).

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2 สิ้นสุดลงในปี 2488 เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบอย่างมากมาย และต่อเนื่องอีกประมาณ 5 ปี ผลกระทบที่สำคัญ ได้แก่ 1.ภาวะเงินเฟ้อหรือระดับราคาได้เพิ่มสูงขึ้น 2.การเปลี่ยนแปลงของภาคอุตสาหกรรมและเศรษฐกิจชนบท 3.การเข้าแทนที่นายทุนตะวันตกของนายทุนข้าราชการและนายทุนไทยเชื้อสายจีน (พอพันธ์ อูยานนท์, 2550, น. 139)

บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพเศรษฐกิจของไทยในขณะนั้น ที่ประสบปัญหาเงินเฟ้อ ค่าเงินบาทตกต่ำ สินค้าทั้งอุปโภคบริโภคขาดแคลนทำให้เกิดการกักตุนสินค้า และข้าวของเครื่องใช้มีราคาแพงตามมา ส่งผลกระทบต่อการดำรงชีวิตของประชาชนในยุคนั้นอย่างยิ่ง ซึ่งเศรษฐกิจในยุคก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อเปรียบเทียบกับแล้วดีกว่าในยุคนี้มาก สะท้อนผ่านบทเพลง ดังนี้

“เศรษฐกิจสมัยก่อน ไม่ค่อยเดือดร้อนประชาราษฎร์
เงินเดือนเพียงยี่สิบบาทเหมดินองอาจสง่า ข้าวต้มก๊วยสามสตาจั่วเสียบุงกางเต็มที
จะกินก๊วยเตี้ยวบ๊ะหมี่ แลมน้ำแข็งใส่ชา ถึงยากจนพอประทัง ม้วยไก่อดั่งชี้อิวโล๊ะ
มีหนึ่งสตาจั่นโด้ตะ กินข้าวต้มน้ำปลา มีเงินบาทเดียวในกระเป๋า ไข่ตั้งแต่เช้าไปจนค่ำ”

ตาสีก่ำสรวล 1 (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“สมัยนี้เงินเพื่อเหมือนน้ำเอ่อท่วมฝั่ง หนึ่งสตาจั่นเดียวนี้มันก็ไม่มีคุณค่า
เงินเดือนเพียงห้าร้อยบาทมันน่าประหลาดใหม่ท่าน ไม่พอรับประทานต้องชมชานกุ่มมา
ไม่ถึงเดือนก็หน้าดำเอาโรงรับจำนำเป็นที่พึ่ง ดอกเบี้ยบาทละสลึงยังชักค่าฝากรักษา
ไอ้ของกินก็แพงจะต้มแกงก็ไม่ไหว ต้องล่ออาหารแบบไทยคือทอดไข่คนกระทา”

ตาสีก่ำสรวล 2 (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“เมื่อครั้งคราวก่อนก็ยังค่อนข้างจะดี พอมาถึงบัดนี้ตกต่ำเต็มทีแทบทนไม่ไหว
พอแล้วเลิกงานหารคุณบวกลบก่อนวัน น้ำมันก็แพงสะปั่นน้ำในคลองนั้นใช้แทนไม่ได้”

ชีวิตช่างไฟ (สุเทพ โขกสกุล, 2502)

“เสื้อผ้าหายากแพงยิ่งกว่าทองกลัวท้องจะหิว นุ่งผ้าขี้ริ้วขาดวันและเปราะค่า”

หาเช้ากินค่ำ (ป.ชื่นประ โยชน, 2495-2496)

จากการศึกษาบทเพลงในช่วงนี้ พบบทเพลงที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจที่เห็นเด่นชัด
จำนวน 4 บทเพลง สะท้อนให้เห็นสภาพเศรษฐกิจในยุคนั้นที่อยู่ในภาวะฝืดเคือง ค่าเงินบาทตกต่ำ
เป็นอย่างมาก รวมถึงภาวะเงินเฟ้อ และปัจจัยอื่น ๆ ทำให้ข้าวของเครื่องใช้ ทั้งเครื่องอุปโภค บริโภค
มีราคาแพง ส่งผลกระทบต่อการดำเนินชีวิตของประชาชนซึ่งได้รับความเดือดร้อนเป็นวงกว้าง
ซึ่งถือเป็นผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 เป็นสาเหตุหลักที่สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน
ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทยด้วย และปัญหาทางเศรษฐกิจได้ส่งผลกระทบต่อสภาพสังคมในยุคนั้น
อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อีกด้วย

4.3.3 บทเพลงสะท้อนสภาพสังคม

บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมมีจำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับบทเพลงที่สะท้อนปัญหาด้านอื่น ๆ เป็นการสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมในยุค 2494-2500 ในหลากหลายมุมมอง ดังนี้

บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมชนบทในยุคสมัยนั้น ที่ผู้คนส่วนใหญ่เกือบทุกภูมิภาคประกอบอาชีพชาวนาซึ่งถือเป็นกระดูกสันหลังของชาติ โดยชาวนาในชนบทส่วนใหญ่ประสบกับปัญหาความยากจน ทั้งจากผลกระทบของสภาพเศรษฐกิจหลังสงครามโลก และผลกระทบจากสภาพดินฟ้าอากาศ ที่ฝนฟ้าไม่ตกต้องตามฤดูกาล ซึ่งสภาพดินฟ้าอากาศนั้นเป็นปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งต่อการประกอบอาชีพของชาวนาในชนบท

สภาพความเป็นอยู่ รายได้ ตลอดจนการมีงานทำของประชาชนส่วนใหญ่ในภาคอื่น ๆ ยกเว้นภาคกลาง ยังขาดความมั่นคง และขึ้นอยู่กับสภาพความไม่แน่นอนของเศรษฐกิจ การเกษตรแบบชนบทโดยทั่วไปยังอยู่ในสภาพที่พึ่งพาดินฟ้าอากาศ ผลิพิเศษเฉพาะฤดูกาล (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์, 2550, น. 152)

“เพราะชาวนาเป็นกระดูกสันหลัง ถึงต้องยังทำนาเรื่อยไป
บรรพบุรุษแต่ก่อนรุ่นตายาย ยึดทุ่งนาไทยจับคันไถเรื่อยมา”

ขวัญใจดาสา (สุพจน์ พจนศิลป์, 2501)

“ทุ่มเทกำลังเพื่อหวังกอบกู้ พอถึงหน้าหน้าน้ำลุ่มจมนท่วมถวิล
น้ำหลากจากเหนือมากเหลือกว่าทุกๆ ปี มองน่าน้ำตาไหลปริ่ต่นกล้าจะหนีน้ำแทบไม่ทัน
ชาวนาแขวนโซกชะตาไว้กับฟ้าดิน น้ำน้อยข้าวไม่พอกินน้ำมากก็ดินแทบสิ้นชีวิตัน”

หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2500-2501)

“ไร่เอ๋ยชาวนาต้องน้ำตารินหลัง ทำมาแต่ครั้งปู่ย่าตายาย
ยิ่งทำยิ่งจนไม่มีคนเขาเห็นใจ ทำนาเลี้ยงคนทั่วไปจนแก่จะตายไม่เคยมั่งมี
ขอภาวนาถ้าเกิดมาชาติใด ขอโปรดจงอย่าได้เกิดในผืนนามันเหลือทน
ฝนไม่มีบางปีต้องยิ่งขัดสน ทำนาต้องคอยน้ำฝนระกำเหลือสิ้นไอ้ชาวนา”

ชีวิตชาวนา (สุเทพ โชคสกุล, 2498-2500)

“ผมเกิดมาชะตาแสนเศร้าเกิดเป็นชาวนาไทยเรา ยากจนทนเอาอะไรไม่เห็น
ทำไร่ไถนากรำฝนแดดจ้ำลำเค็ญ อดอยากแค้นเหลือเชียวใครจะเห็นชาวนาคนจน
แสนยากจนขัดสนเหลือที่ เหตุการณ์ปีนี้เต็มทีข้าวปลาไม่ดีเนื่องจากฟ้าฝน
น้ำแห้งข้าวตายเสียหายทั่วทุกตำบล ได้บ้างเกือบไม่เป็นผลชาวนาทุกคนขอความเห็นใจ”

ชาวนากำศรวล (สำเนียง ม่วงทอง, 2500-2501)

“มันฟ้าเมฆลอยฝนปรอยลงมาให้ เย็นระรินชื่นใจมองหนใดน้ำเงิงหลังสิ้น
เหล่าชาวนามองพ้าน้ำตาร่วงหล่น ดีใจคลายทุกข์หมองหม่นสิ้นกังวลเมื่อยามฝนพรำ
สิ้นแล้งเมื่อมีฝนมาชโลมริน ชีวิตคงยั่งยืนเมื่อฝนดินชุ่มฉ่ำด้วยน้ำ
ต่างออกนาแต่เข้าไปจนเย็นย่ำ ทนลมแดดฝนคลาคล่ำมุ่งสร้างทำผืนดินเป็นทอง”

น้ำตาชาวนา (ร้อยแก้ว รักไทย, 2500-2501)

บทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมเมืองหลวงที่ได้รับการพัฒนาจนมีความเจริญ
ศิวิไลซ์ ผู้คนได้รับการศึกษาและมีคุณภาพชีวิตที่ดี ซึ่งมีความแตกต่างกับสภาพสังคมชนบท
อย่างสิ้นเชิง โดยในสังคมชนบทไม่ได้รับการพัฒนาดังเช่นเมืองหลวง ผู้คนยังประสบปัญหา
ความยากจน ความยากลำบากในการประกอบอาชีพ จากปัญหาทั้งสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่ถูกต้อง
ตามฤดูกาล และปัญหาทางเศรษฐกิจที่สืบเนื่องมาก่อนหน้านี้ ความลำบากในชนบท (โดยเฉพาะภาคอีสาน)
ที่มีความแห้งแล้งนั้น ส่งผลให้ผู้คนบางส่วนเดินทางเข้ามาแสวงหาทางเลือกใหม่ ๆ เพื่อชีวิตที่ดีกว่า
ในเมืองหลวง ดังตัวอย่างของบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนให้เห็นความเจริญของเมืองหลวงที่แตกต่าง
กับชนบท และการทิ้งความลำบาก ทิ้งถิ่นฐานบ้านเกิดอพยพสู่เมืองหลวง อาทิเช่น

“โอ้กรุงเทพ ฯ เมืองฟ้าธานี ทุกวันล้วนมีแต่ความวิไล
แสงไฟแสงโคมเหนียวโน้มดวงใจ เหลียวดูครั้งใดพาใจเบิกบาน
ถนนหนทางสว่างไสว ทุกคนเที่ยวไปด้วยใจสำราญ
ยังมีรถยนต์วิ่งตามถนนอาคาร กรุงเทพ ฯ ดังเมืองสวรรค์ต่างกันกับชาวบ้านนา”

กรุงเทพ ฯ บ้านนา (เสนาะน้อย ท่าไม้สุข, 2501)

“ผมเกิดในดินถิ่นที่ก้นถาด ท่านจะหาว่าผมเกียจคร้านมันจะถูกต้องยังไง
ธรรมชาติลงโทษของท่านได้โปรดเข้าใจ ท่านสำเร็จมหาวิทยาลัยผมจับคันไถมาจากท้องนา
โรงเรียนผมเรียนจากศาลาวัด พิไซ์เอียนักเรียนแออัดเขียนค้ดบนพื้นศาลา
ก.ไก่ ง.งู ป.ปู จ.จาน ป.ปลา คุณครูเปื้อนแสนระอานักเรียนพันห้าต่อครูสองคน”

อีสานครวญ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2501-2502)

“นานเนิ่นมาน้ำกับฟ้าเอ็นดู ช่วยเหลือเกื้อกูลให้ได้อยู่ร่มเย็น
แต่ฟ้ากลับมาเป็นผู้ทำเชษฐก่อกวน ยากแค้นโศกกำสรวลจ้องหาจิ้งหรีดกิน
กูต้องชมซานจากบ้านเรือนไป จะไกลเท่าไกลทั่วไทยธานีนทร์
กูทิ้งอีสานทิ้งบ้านหมดสิ้น ขอไปทำกินในท้องถิ่นเมืองหลวง”

ลูกข้าวเหนียว (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

ภาวะเงินเฟ้อ และภาวะหลังสงคราม มีเพียงแต่กระทบต่อภาคเศรษฐกิจตัวเมือง เท่านั้น
แต่มีผลกระทบสำคัญต่อเศรษฐกิจชนบทด้วย รายได้ชวาลลดลง มีปัญหาอาชญากรรม
ซึ่งมีผลกดดันต่อการอพยพย้ายถิ่นของชาวชนบทสู่กรุงเทพฯ (ไตรรัตน์ โภคพลากรณ์,
2550, น. 152)

ผู้คนในชนบทบางกลุ่มที่ประสบปัญหาความยากจน ความลำบากในการดำรงชีพ
และหลังไหลเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อแสวงหาชีวิตที่ดีกว่านั้น ส่วนใหญ่ไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควร
ดังนั้นจึงเข้ามาเป็นกลุ่มคนชั้นล่างในสังคมเมืองหลวง ประกอบอาชีพรับจ้าง ใช้แรงงานในการแบกหาม
เป็นส่วนใหญ่ ซึ่งมักจะถูกเอารัดเอาเปรียบจากนายจ้าง ซึ่งกลุ่มคนในระดับล่างของสังคมเมืองหลวงนั้น
มีทั้งที่หลังไหลมาจากชนบทและกลุ่มคนชั้นล่างในเมืองหลวงแต่เดิมเอง โดยบทเพลงได้สะท้อน
ให้เห็นอาชีพของชนชั้นล่างที่มีความหลากหลาย ซึ่งล้วนแล้วแต่ประสบปัญหากับความยากจน
ความยากลำบากในการดำรงชีพ อาทิเช่น

“วันหนึ่งหาเงินได้หลายร้อยบาท ไอ้คิดไปอนาคตไม่ใช่เงินของเรา
ตัดตัวขายเบอร์ผลอนิดซบเซา โคนลี้วงกระเป่า วันนั้นแสนเศร้าต้องถูกตัดเงิน
ชีวิตลำบากยากเย็นอย่างไรต้องทำ นึกเห็นเป็นกรรมไอ้เข้าใจตัวเหลือเกิน
ไม่มีใครเห็นนึกเป็น โชคร้ายประดังบังเอิญ เกิดมาแล้วต้องเผชิญไอ้เงินนี้แหละต้องทำ...
...ชีวิตหมองหม่นเหมือนคนถูกสาปบาปหนา แสนทรมานยากหาความชื่นชิตเซย
ก้มหน้าทำไปก็ด้วยอาศัยความทนจนเคย ไอ้กรรมกรรมนี้เอ๋ยใครเลยจะได้เห็นใจ”

กรรมกรรตราง (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

“ชีวิตคู่มือทำเรืออย่างผม โส-มมด้วยเหงื่อ อยู่ตามท่าเรือรับจ้างแบกของ
เพราะว่าเกิดมาไม่มีวิชาหากินใส่ท้อง มีแต่แรงกำยกอง แลกเอาของແລะเงินเขามา
บางครั้งถูกโกงค่าแรงแบ่งเอา เพราะเรามันโง่ แบกของหัวโตวิ่งจนเมื่อยขา
พอพวกนายงานจัดการรีดเอาเลือดปลุกค้า ใครอะอะขึ้นมา ต้องตงงานคร้านไปต่อเย”

กรรมกรท่าเรือ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

“คุณครับรับฟังชีวิตผมมั่งฟังคุณหน่อยซิ ช่างอาภัพสิ้นดีผมขับแท็กซี่รับจ้างโดยสาร
รับส่งผู้คนที่อยู่ตามถนนเป็นบริการ กลับนอนบนรถต่างบ้านสำราญไปตามประสาน...

...คนขับแท็กซี่ไม่มีเกียรติอันใดเลย ไอ้พี่น้องเราเอ๋ยจะเหยียดเขี่ยกันไปทำไม

ต่ำต้อยต่ำเค็ญก็ยังเป็นเลือดเนื้อเชื้อไทย”

คนขับแท็กซี่ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

“ผมมีอาชีพเป็นช่างตัดผม อาวุธมีคมที่ผมถืออยู่คู่มือคอยใช้
ก็มีหวีแปรงช่วยแต่เสียด มีแปดตะเลี่ยนมีดโกนตะโกนถือขยับไปจนนิ้วมือด้าน...

...ผมดำรงชีพ ด้วยความอ่อนโยน อยู่ร้านลมโชยเจ้าของร้านจู้จี้บ่นจนเพื่อ

ลูกเมียผมมีต้องขยัน ต้องเพียรและหมั่นหาทรัพย์ให้เธอ”

ช่างตัดผม (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“เข้าตื่นนอนก็จรเทียวไป หาบของคอนบนไหล่หาบเร่ไปมีบาบับัน
ลูกพ่อเกิดมาสองเราพาชมชื่นทุกวัน คอยคิดแต่ไฟฝันเลี้ยงลูกนั้นเพื่อให้ได้ดี

อยู่มานาน โข ลูกฉันโตเกิดแล้วห้าคนฉันจนเต็มที

ฝืดเคืองสิ้นดีซ้ำมากมี ใช้จ่ายมิได้พอเพียง”

พ่อค้าหาบเร่ (ป.ชื่นประโชชน์, 2495-2496)

“ชีวิตของสัปเหร่อวันหนึ่งเฝ้าแต่เจอผี ไม่มั่งไม่มีกินอยู่กับผีเรื่อยไป

สู้อสู้นฉันสู้อใจ จะเหม็นสักเท่าไรก็ต้องจำใจสู้น”

ชีวิตสัปเหร่อ (ดอกดิน กัญญามาลย์, 2498-2500)

“กวาดถนนแต่เช้าจนค่ำ งานต่ำซ้ำคนดูหมิ่นกินเกลน
กวาดไปฉันทินเที่ยวไกลทั่วแดน แดคดลมแสนร้อนปานไหนต้องจำทน
ความจนต้องยอมสู้อทนทุกอย่าง หากินจนสิ้นทางฉันยังทุกข์ยากแสนจน
จนเงินฉันนี้ก็ยอมจำทน เพราะยังไม่อยากเป็นคนเที่ยวโกงล้อเขามากิน”

คนรอบกรุง (อร่าม ขาวสะอาด, 2500-2501)

แม้ในสังคมชนบทจะประสบปัญหาความยากจนจากปัญหาเศรษฐกิจ และการประกอบอาชีพทำนาที่ไม่ได้ผลเท่าที่ควร จากผลกระทบของสภาพดินฟ้าอากาศ ผู้คนบางส่วน
อพยพหนีความลำบากเข้าสู่เมืองหลวง แต่ผู้คนในชนบทส่วนใหญ่ก็ยังมีความสุขและพอใจกับ

การดำรงชีวิต สะท้อนผ่านบทเพลงให้เห็นถึงสภาพความเป็นอยู่ในสังคมชนบทที่มีธรรมชาติอันสมบูรณ์สวยงาม น่าอยู่อาศัย รวมถึงวิถีชีวิตของผู้คน ที่มีความเรียบง่าย มีน้ำใจและมิตรไมตรีต่อกัน พึ่งพาช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน อีกทั้งยังสะท้อนให้เห็นข้อดีของสังคมชนบทในเชิงเปรียบว่า แม้ชนบทจะไม่เจริญมั่งคั่งทางวัตถุเช่นเมืองหลวง แต่ผู้คนก็ยังมีความจริงใจ ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน ดีกว่าเมืองหลวง ที่ผู้คนมีแต่ความหลอกลวง เจริญทางวัตถุแต่เสื่อมทรามทางศีลธรรม อาทิเช่น

“รุ่งแสงสุริยา เสียงไก่ขันมาก้องกังวาน กาเหว่าครวญเสียงหวาน แว่กังวานป่าดงพงไพร
ชีวิตบ้านท้องนา เข้าตื่นขึ้นมาไล่ควายไป ในป่าแบกคันไถ จุดเหล็กไฟสูบยาใบตอง
ไถนาไปปลางร้องเพลง ไม่หวั่นเกรงแดดจะร้อนส่อง ตกเพลวัดโบสถ์ตีกลอง หยุดไถนาพลับ
ค่ำแล้วกลับบ้านมา หาข้าวหาปลาแบ่งกินกัน นี่แหละคือสวรรค์ ที่พวกฉันอยู่กันจำเ”
สวรรค์ชาวนา (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

“ยามเย็นเดินเล่นตามบ้านนา ก็ดีกว่าอยู่ในเมืองหลวง ถึงแม้เดินเดียวเปลี่ยวคู่ควง
ฉันก็ยังหายห่วงกมล วังเวงเพลงขลุ่ยดังแว่วมา เหมือนละกล่อมบ้านนาไพรสนธ์
บ้านนาลำบากและยากจน แต่ทุกคนใบหน้าผ่องใส สาวชาวนาเจ้าคุณขำ
ช่างงามล้ำเหมือนแดงรมใบ ปราศจากมารยาและสาไถ ฉันนี้รักอยู่ในอรุ
เพลินดูนางนั่งบนหลังควาย ตะวันบ่ายกลับสู่เคหา เห็นทิววิภาพบ้านท้องนา ฉันคิดว่าดีกว่าบางแสน”
วังเวงเพลงขลุ่ย (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

“ชีวิตบ้านนาอยู่ตามประสาป่าคอน จับคันไถไถฟาลมแดดร้อนนอนฟูกฟางช่างมีความสุข
ไม่ต้องกังวลน้ำมันรถยนต์จะขึ้นเท่าใด จี๋ควายไปถึงไหนๆ ไกลแสนไกลไม่บ่นสักวัน...
...ชีวิตบ้านนาอยู่ตามประสาพวกเรา ห่างไกลแสงและสีขั้วเขี้ยวรักพวกเราเหมือนดั่งครอบครัว
 अबจนพึ่งกันหัวใจรักมันไม่เห็นแก่ตัว ไม่เคยมีความเมาเมาตัวของตัวได้พึ่งตัวเรา
คงคอนบ้านนาไกลสุดตาขำมีขวัญใจ ชื่อเหมือนขำมอบรักไว้ให้ชีวิตในบ้านนาป่าเขา
เย็นพักจากนาหุงข้าวปลาไว้คอยถ้าเรา ข้าวแกงร้อนน้ำปลาสะเดาพร้อมหน้าเจ้าลูกเมียเคลียคลอ”
ชีวิตบ้านนา (ป.ชื่นประ โยชน์, 2499-2500)

“นี่นะหรือโลกที่เขาว่าเจริญ สวยงามเปลิดเปลินก็แต่สิ่งล้วนลวงตา
มันเจริญแต่วัตถุที่สรรค์สร้างกันขึ้นมา ส่วนจิตใจศีลธรรมนานามองเห็นกันใหม่ว่ามันจะก้าวหน้าเดิน
ดูแต่หนุ่มร็อคแอนโรลยุคใหม่ ขึ้นรถไอโซว่ห้างนั่งเสียดเพลิน เห็นคนแก่ขึ้นไปก็ทำเป็นเมิน
ใจก็คำเหลือเกินทำนองไม่รู้ไม่ชี้ พอสาว ๆ ก้าวขึ้น แหมมแทบลุกยืนทันที ปล่อยคนแก่ห้อยโหนไม่คิดชะนี้

เห็นมาหลายทีใช่ป้ายีสื่ออเย คุณสาว ๆ วยุ่นราวทีนเอง ชวนไปฟังเทศน์เป็นเพื่อนกับคุณแม่
พอพระเทศน์นึ่งโงงอนแณ นะโมนะเมแม่นเธอไม่รู้เลยสักคำ ตักบาตรทีไรเธอไม่ใส่ใจ
เรื่องกรวดน้ำ ทีเรื่องเพลงช่างเก่งจดจำ สอนสวดมนต์วันยังค่ำ เธอไม่จำได้สักวัน”

คนแก่โลก (พยงค์ มุกดา, 2498-2500)

“น้องนางเจ้าลืมหลับ โคลนสาปควาย ลืมไอ้หนุ่มบ้านหนองสาหร่ายเสียแล้วหรา
ลืมน้แม่กระท่งไอ้หุยเจ้าลืมหลับเสียงขลุ่ยแห่งบ้านนา คิ่นทีจันท์แจ่มฟ้า เจ้ามาพบข้าริมกองฟาง...
...เอ็งซ้่าเพราะชายบางกอกถูกคนหลอนหลอกจนลืบดี คนทีเอ็งเกลียดนี่ยังมีหัวใจคอยเอ็งมา”

บ้านนาป่าร้าง (เจือ รังแรงจิต, 2498-2499)

“น้องเอยเอ็งอยู่ทีไหนรู้หรือไม่ว่าพี่ตามหา บางกอกของไทยช่างกว้างใหญ่จนเหลือคณา
ข้าเดินเดินเสียดนเมื่อขมาแทบสิ้นปัญญาจะหาจะมอง เอ็งคงมัวเมาหลงลมเหย้าลืมหลับท่งทุ่งนา...
...หรือเมื่อเสียดควายหรือเจ้าหน้ายกล้นท่งทุ่งคลอง เปลี่ยนแปรใจของเจ้าเป็นสองระเริงลอยล่องลืมหลับมองดูเงา
ถึงรูปข้าชั่วตัวข้าดำผิวคล้ำเกรียมไหม้ ถึงมือจะหยาบด้วยจับคันไถถึงไม่วิไลหล่อเหลา
แต่ใจก็คิดข้ามีรักเดียวเพียงเจ้า จากท่งนาแดนเก่าตามเจ้าอยู่ทุกๆวัน
รอยเกยดินควายไ้คงไ้มนตราผูกนาง น้ำโคลนและกลืนสาปฟางน้อยหรือช่างมาล้นอาถรรพ์
จงกลับท่งนาคิ่นบ้านป่าแดนฟ้าเดียวกัน จะอย่างไรก็ป็นสวรรค์ไม่มีซิดคั่นแบ่งชั้นของคน”
ตามนางกลับนา (ประพันธ์ สุริยศักดิ์, 2498-2500)

จากสภาพสังคมทีคนชั้นล่างถูกกดขี่ กีดกัน การไม่ได้รับความป็นธรรม รวมถึง
ความยากจน ความยากลำบากในการดำรงชีพ ป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่งทีทำให้ชนชั้นล่าง
บางกลุ่ม ไม่มีทางออกของชีวิต จึงจำเป็นต้องไปป็น เสือ หรือ โจร ใช้วิธีปล้นทรัพย์เพื่อดำรงชีพ
ปรากฏในเนื้อหาของหลายบทเพลง อาทิเช่น

“ชีวิตล้ำเค็ญข้าป็นเสือปล้นตราบนันโทษมา พันความอาญาโทษแห่งแผ่นดิน...

...ซ้่าสุดจะซ้่าจำทน ทีคนป็นเสือทุกคนเพราะคนมันกิดกัน

อาศัยพระธรรมถ้อยคำพระว่าอย่าคิดสร้างเวร น้ำตากระเซ็น จำต้องกิดพัน

ต่อนี้ไปจะไม่ไหวหวั่นช่างมันดี กว่านนี้ป็นน้ำตาบทเรียนสอนใจ”

น้ำตาเลือด (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

“ข้าเป็นเสื่อเพราะเบื่อใจคน ร้อยเล่ห์ร้อยกลอยากฆ่าอยากปล้นหัวใจมาแล้ว
ไม่เคยมีใครที่หัวใจจริงแท้ นอกไปจากแม่ แม่ของข้าเบื้องหน้าบัดนี้
เสื่อเอ๋ย เสื่อเคยสร้างกรรมทำชั่ว ทิ้งให้แม่ทูนหัวเกลือกกลัวแต่ทุกข์ทวิ
ครั้นแม่มาวางเสื่อจะวางอาวุธโดยดี โหสิกันเสียทีคำหว่านี้ลูกนี่คือเครื่องตอบแทน”
สิ้นลายเสื่อ (พยางค์ มุกดา, 2498-2500)

“คนมองข้ามข้าทราชมเหยียดหยามหมดดีต้องหนีหน้าไป
เกือบเป็นเสื่อสาหัสเสียใหญ่ ข้าต้องกลับใจไหว้พระคุ้มครอง”
ชายสามโบสถ์ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2494-2495)

“ข้าทิ้งเขี้ยวเล็บ(ฮี)เจ็บแล้วลืมสิ้น หวังหาอาชีพอยู่กินเพื่อล้างมลทินที่เป็นเสื่อมา
โซ่ตรวนแหนห้อมข้ายอมทนรับอาญา เพราะลูกรักและเมียข้ายอมให้คุกพาไปสู่เคราะห์กรรม...
...ถ้าเหมือนก่อน(ฮี ฮี)แล้วไม่แคล้วเลือดหลัง เกราะหัดที่ข้าได้ฟังคำพระสอนสั่งดับเวรหนอเรา
เถอะความร้ายกาจใส่บาตรพระสงฆ์องค์เจ้า โหสิเวรและกรรมเก่าจะ โคนหัวเราเข้าถึงพระธรรม”
เสื่อสำนักบาป (พยางค์ มุกดา, 2498-2500)

“ข้าถือคำสั่งจากริงใจทิ้งรอยเสื่อไปจนสิ้น ชีวิตเกิดมาบาปข้าทำมากมายหลายถื่น
ขอหลักกรรมทางโลกให้สิ้นเข้าสู่แดนดินพุทธองค์”
เสื่อแค้น (ป.ชื่นประโยชน์, 2500-2501)

“อุตสาห์ทำดีไม่เคยได้ดีได้เด่น ยิ่งคงจนและยากเข็ญเหลือทนเกือบเป็นเสื่อเป็นโจรไป...
...ไม่มีใครๆ อกข์ให้ข้าสักคน มีอยู่องค์หนึ่งเลิศล้ำไม่ยำเหยียบคนก็คือหลวงตา
ผู้ครองผ้าเหลืองเปลื้องกิเลสเอ๋ย ผู้เป็นศิษย์พระตถาคตเอ๋ย”
เหมือนข้ามิใช่คน (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“ข้าเป็นเสื่อปล้นฆ่าคนไม่เกรงบาปกรรม แม้เด็กน้อยตาตุ่มๆ ก็ฆ่าเสียสิ้นไม่มีสงสาร
โทษข้าเกินตัวชั่วข้ามิมีใครปาน ประกาศิตสั่งสังหารก่อนสิ้นลมปราณขอตั้งสัจจา
สองมือพนมก้มกราบแม่ธรณี หยาดน้ำตานองไหลปรี่สิ้นเวรเสียที่ไอ้ชีวิตข้า
ชาติหน้าถ้ามีจะขอพลีชีวิตกายา ฟังบุญพระศาสนาไม่ขอชั่วช้าดังชาตินี้เลย”
นักโทษประหาร (ร้อยแก้ว รักไทย, 2500-2501)

กลุ่มคนเหล่านี้ที่ออกไปเป็นโจร หรือเสื่อ ทำการปล้นทรัพย์หรือทำสิ่งผิดกฎหมาย ในการหาเลี้ยงชีพ จากบทเพลงข้างต้น มีเนื้อหว่าบางส่วนถูกปราบปรามจากเจ้าหน้าที่รัฐ และบางส่วน ถูกจับกุมเข้าสู่กระบวนการยุติธรรม และบทเพลงเกือบทั้งหมดสะท้อนให้เห็นว่ากลุ่ม โจร หรือ เสื่อ เหล่านี้ ดำเนินชีวิตในการกระทำของตนและกลับตัวกลับใจเป็นคนดีผู้ตั้งคม ด้วยสาเหตุมาจากการที่กลุ่มคนเหล่านี้ระลึกถึงพระพุทธศาสนา และนำหลักธรรมคำสอนทางพระพุทธศาสนา ในการ ละเว้นการทำชั่วหรือสร้างเวรกรรม สะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมทางศาสนาของคนในยุคนั้น ที่ศาสนา มีอิทธิพลต่อกลุ่มคนในสังคมเป็นอย่างมาก ไม่เฉพาะแต่กลุ่มโจร หรือ เสื่อ เท่านั้น แต่ศาสนายังมี อิทธิพลต่อผู้คนในทุก ๆ กลุ่ม ทุก ๆ สังคม ดังตัวอย่างบทเพลง อาทิเช่น

“เชิญฟังคำคนแก่ปรีมไวย่าง อันแนวทางที่ควรจัดสรร จงทำบุญสุนทานทั่วกันเพราะพระเท่านั้น
ท่านจะช่วยเคราะห์กรรม คนลืมหิวข้าวเช้าเพราะมองข้ามรสพระธรรม
ควรสมมติไหว้พระเป็นประจำ รสพระธรรมจะนำให้ท่านนั้นสวัสดิ์”
คนแก่โลก (พยางค์ มุกดา, 2498-2500)

“คนดีโลกทั้งก็ต้องจำทน ไปจนกว่า บุญจะหนุนช่วยนำให้เราสบาย”
หาเข้ากินคำ (ป.ชื่นประ โยชน์, 2495-2496)

“ด้วยบุญของมันทุกๆ วันก็ขายได้ดี ลองขายอยู่นานปีเชิญหน่อยสิถั่วดำหวานมัน”
พ่อค้าหาบเร่ (ป.ชื่นประ โยชน์, 2495-2496)

“สังคมเมินซังตั้งฉันคนบาป ถูกสาปเกิดมามีกรรมซ้ำใจระทม”
คนนอกสังคม (ป.ชื่นประ โยชน์, 2500-2501)

“ชาตินี้มีกรรมขอมซ้ำยอมทน จะคอยพบคนที่เขาเห็นใจ”
เกิดมาจน (สุพจน์ หวังประเสริฐ, 2500-2501)

“แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร ข้ามิเคยคิดอ่านตอบแทนแก้แค้นผจญ
มิตรญาติขาดไกลต่างคิดไปซ้ำไม่สู้คน โจ้ข้าพลอยหมองหม่นสู้นวมเอาปวดร้าวดวงใจ
ความดีกำจายเขาเรียกข้าชายใจพระ หวังพึ่งองค์พุทธะเชื่อถือคำพระคือให้อภัย”
ชายใจพระ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2497-2498)

“ข้าหวังฟังพุทธคุณเซแล้วอย่าซ้ำอย่าเหยียดจนชุน ร่มโพธิ์พระอุ้นก็ขอบวชนาน...จนตาย”
ชายสามโบสถ์ (ไพฑูลย์ บุตรจันทร์, 2494-2495)

“เหน้อยยากแสนเข็ญใครเล่าจะเห็นมิเว้นวายวาง โอ้กรรมกรรมกรรรางนี้ช่างเหมือนคนมีกรรม”
กรรมกรรมกรรราง (ไพฑูลย์ บุตรจันทร์, 2498-2499)

“เกมชีวิตลิขิตบัญชา มนุษย์ในโลกเกิดมาเวียนวนว่าววิฤตสงสาร”
คนนอกสังคม (ป.ชื่นประ โยชน์, 2500-2501)

“ไอ้โชคมนุษย์นั่นสุดแท้พระพรหมเบื้องบน ประเดี้ยวมีประเดี้ยวจนชีวิตคนไม่มีแน่นอน”
คนพเนจร (ป.ชื่นประ โยชน์, 2499-2500)

“มีกรรมปางหลังพลาดพลังซ้ำเวรมากมี บังเอิญเกิดอยู่ดีดี ก็ให้มีอันเป็นไป”
คนที่มองไม่เห็นโลก (ป.ชื่นประ โยชน์, 2495-2496)

“พวกหนังละครอ่อนวอนเทวา โปรดได้ทรงกรุณาอย่าให้ฟ้าฝนลง
หัวหมอบายศรีล้วนของดีๆเข้าผีเข้าทรง สักเวยเกิดเหวพระองค์อย่าให้ฝนลงเดี๋ยวจะขาดทุน
พวกชวานาบนว่าไอ้เจ้าพระคุณ ฝนตกลงมาเกือบหนูนคราวนี้ชวานาจะคุ้มทุนฝนฟ้าเทวามาเจ็จจน
นาทั้งนาสองสามปีมีก็แต่ฝุ่น หากแม่ฝนตกลงมานี้ว่าเป็นบุญผีจ้าวเข้าไม่วุ่น เพราะมีวักนเครื่องสังเวย”
ชวานาเวทนา (เบญจมิตร, 2501)

“ไอ้ชีวิตนี้หนอไม่แน่ ตามแต่พระพรหมลิขิตเอาไว้
ข้างมีแล้วจนหมุนวนเวียนไป ที่ยากไร้ก็สุดจะซ้ำลำเค็ญ”
คนรอบกรุง (อร่าม ขาวสะอาด, 2500-2501)

บทเพลงสะท้อนสังคมที่มีเนื้อหาก้าวถึงศาสนามีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับเนื้อหานอื่น ๆ ในการสะท้อนสังคม ซึ่งสะท้อนให้เห็นค่านิยมและอิทธิพลความเชื่อทางศาสนา ที่หล่อเลี้ยงสภาพจิตใจของผู้คนในยุคหนึ่ง หลายบทเพลงแสดงให้เห็นว่าหลักศาสนาพุทธเป็นทางออกของชีวิต เป็นทางออกในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ของสังคม โดยการยึดหลักศาสนา ในการทำความดี ละเว้นความชั่ว เพื่อสร้างบุญกุศลแก่ตนเอง และไม่ทำบาป ไม่สร้างเวรสร้างกรรม รวมถึงคติธรรมสอนใจต่าง ๆ มากมาย เช่น ทำดีได้ดีทำชั่วได้ชั่ว แม้เป็นพระชนะเป็นมาร มนุษย์เกิดมามีเกิด แก่ เจ็บ ตาย เวียนว่าย

ตายเกิดเป็นวิภูสงสาร นอกจากความเชื่อทางศาสนาพุทธแล้วยังมีความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์ที่ปรากฏให้เห็นการผสมผสานกับประเพณีวัฒนธรรม และศาสนาพุทธอย่างกลมกลืน

บทเพลงที่สะท้อนสังคมเกี่ยวกับเรื่องยาเสพติด ซึ่งปรากฏในเนื้อหาของบทเพลง ทั้ง กัญชา ฝิ่น มอร์ฟีน กระต่อม (บางประเภทสมัยนั้นยังไม่ผิดกฎหมาย) ซึ่งบางบทเพลงได้ชี้ให้เห็นถึงโทษ และพิษภัยของยาเสพติด หรือบางบทเพลงกล่าวถึงการที่คนบางกลุ่มค้าฝิ่น จนร่ำรวย และผู้มีอำนาจที่ค้าฝิ่น ซึ่งน่าจะหมายถึง พล.ต.อ.เผ่า “เผ่าได้สร้างตำรวจให้เป็นกองทัพเทียบเท่ากับหน่วยทหาร นอกจากนั้นเผ่ายังอาศัยการค้าฝิ่นและค้าขายอื่น ๆ” (ลิขิต วีระเวทิน, 2554, น. 147) “แหล่งหาเงินของ พล.ต.อ.เผ่า ขึ้นอยู่กับการค้าฝิ่น” (ทักษ์ เฉลิมเตียรณ, 2559, น. 163)

“บางคนเขาโกงเสียจนพุ่งปลิ้น บ้างรวยด้วยขายฝิ่น เขารวยกันสิ้นถึงใจ”

คนรอบกรุง (อร่าม ขาวสะอาด, 2500-2501)

“ฉันบ้ากัญชาจนหูตาดลาย เห็นหมูโตเท่าควายไอ้เดือนหงายเห็นเป็นเดือนคว่ำ

ออกเอ๋ยพลาดเลยไปเสียทางต่ำ คุณกัญชาหน้ายิ่งคำระกำชอกช้ำวิญญา”

คนบ้ากัญชา (ดอกดิน กัญญามาลย์, 2498-2500)

“ทำเรือเริ่มมีเสียงจ่อแจ รีบชดกาแพบ้างก็ฉิมมอร์ฟีน

บ้างจัดห่อใบกระต่อม ตัดกันเสียงอมลุ่มตัวทั้งสิ้น

รีบกลืนรีบกันเคี้ยวรีบกินฤทธิ์ของมอร์ฟีนช่วยให้มีแรงงาน”

กรรมกรท่าเรือ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

“โลกภายนอกตัดไปฉันไม่ปรารถนา โลกนอกในอย่างว่าต้องคอยรักษาจิตเพ็ญนิสซีลิน

ถือศีลภาวนาข้าวปลาฉันไม่ได้กิน อาหารฉันนั่นคือฝิ่นจำศีลอยู่ในโรงยา”

ขี้ยาจำศีล (บั้งและ วงศ์อาบุญ, 2499-2500)

“แดนนี้มีต้นกัญชา ปกคลุมแน่นหนาใบกัญชาปานี่สะพรั่ง

เวียนวังทองกีรงกระต่อมพั้งๆ ดีกว่าเวียงราชวังไม่หวังจะแรมไกล ...

... มองเห็นไฟไหม้บ้องเป็นควัน ค้างหนึ่งเมฆสวรรค์มีตะเกียงนั้นเหมือนจันทร์ส่อง

ยามจะนอนกายกอดประคอง มีคู่สุดรักคือบ้องชวนให้ฉันปองคือบ้องกัญชา”

กระต่อมกัญชา (ชาญชัย บัวบังศรี, 2500-2501)

“น้ำตาข้างตกหยดลงแผ่นอกลูกผู้ชาย ในเมื่อทุกสิ่งมันสาย น้ำตาผู้ชายจึงหลังริน
เพื่อนฝูงหยามประณามคูหมื่น ผู้หญิงเหล้ายากัญชาและฝิ่นผลาญข้างจิ้นหันหมดแรง”

ลูกทุ่งลี้มถีน (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

“ถึงแม้พี่นี้จะขี้ยาถึงคุดักัญชาจนเมามาย ไม่เคยโมโหร้ายกับน้องสักหน่อย
บาทเดียวอย่างมากมันเมาไม่น้อย รสมันอร่อยนงามจำ ถ้าสูบแล้วทำให้พี่สบาย”

ถึงแม้พี่จะขี้ยา (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2501)

ประเทศตะวันตกอย่างอเมริกาเข้ามามีบทบาทกับประเทศไทยในฐานะเป็น
ผู้สนับสนุนทางด้านงบประมาณในการพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนาทางด้านการศึกษา เพื่อให้ประเทศ
ไทยต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์ที่กำลังแผ่ขยายอำนาจในภูมิภาคนี้ และจากการเข้ามามีบทบาทของ
ประเทศตะวันตก ทำให้ประเทศไทยรับวัฒนธรรมตะวันตกเข้ามาในหลากหลายด้าน หนึ่งในนั้นคือ
การรับวัฒนธรรมทางด้านภาษา โดยปรากฏการใช้ภาษาตะวันตกในหลายบทเพลง อาทิเช่น

“เขอนุ่งนิวลูก (New look) เริงสนุกในสวนอัมพร เจอจันแล้วหันมาค้อนจันต้องสะท้อนอาจินต์”
ชีวิตสับเหว้อ (ดอกดิน ทัศนญาณมัลย์, 2498-2500)

“คูแต่หนุ่มร็อกแอนด์โรล (Rock & Roll) ยุคใหม่ ขึ้นรถไอโซว่ห้างนั่งเลียเพลิน...
...คุณสาว ๆ วัยรุ่นราวทีนเอง (Teenage) ชวนไปฟังเทศน์เป็นเพื่อนกับคุณแม่”

คนแก่โลก (พยงค์ มุกดา, 2498-2500)

“โลกภายนอกตัดไปจันไม่ปรารถนา โลกนอกในอย่างว่าต้องคอยรักษาฉีดเพ็นนิซิลลิน (Penicillin)”
ขี้ยาจำศีล (บั้งและ วงศ์อาบุญ, 2499-2500)

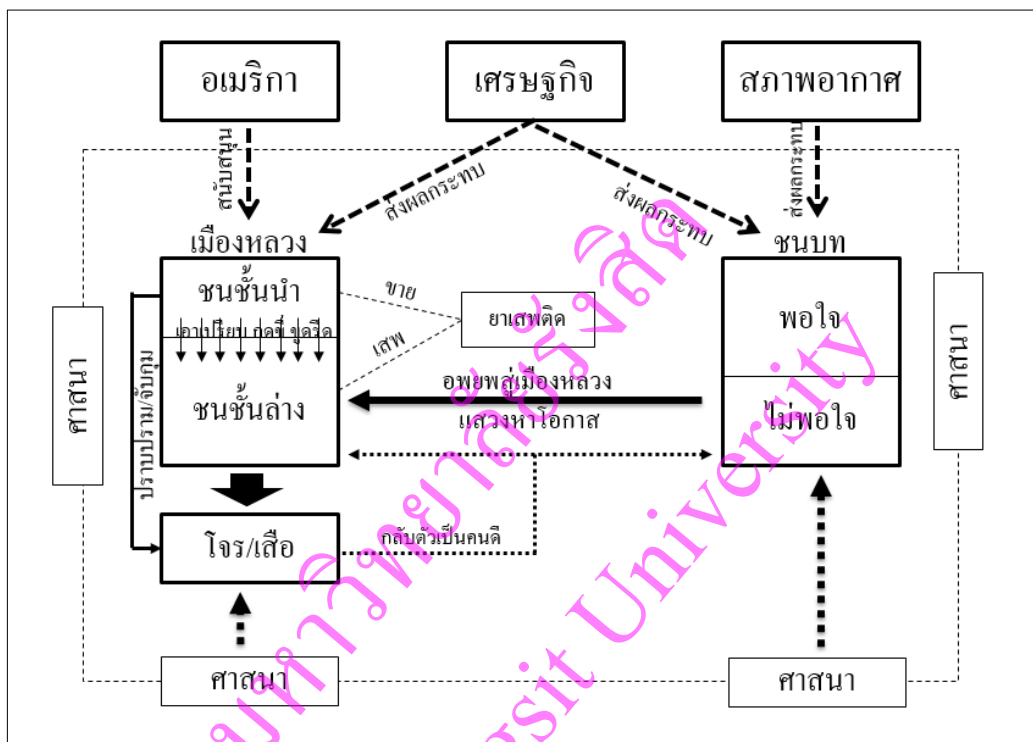
“แต่งผมเสริมสวยช่วยคนให้งาม โช้เอ๊ยบางคนกลับถามทรงมะริกัน (American) นะตัดได้ไหม”

ช่างตัดผม (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“ประเทศของเรานามเรียกว่าสยามไซแอม (Siam) ฝรั่งเศสยังมีหนังสียังไม่ได้มา”

ดาสิกำสรวล 1 (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

จากการศึกษาบทเพลงในช่วงนี้ พบบทเพลงที่สะท้อนสภาพสังคมจำนวน 54 บทเพลง ซึ่งมีจำนวนมากกว่าบทเพลงที่สะท้อนด้านอื่น ๆ โดยบทเพลงที่ได้กล่าวไปข้างต้นเป็นเพียงตัวอย่าง ในบางส่วนเท่านั้น และการสะท้อนสภาพสังคมในหลากหลายมุมมองของยุคนี้ ทั้งสภาพสังคม ชนบท สภาพสังคมเมืองหลวง และด้านอื่น ๆ อีกมากมายหลายบทเพลง สามารถสรุปตามรูปที่ 4.1 และอธิบายได้ ดังนี้

รูปที่ 4.1 แสดงความเชื่อมโยงของสภาพสังคมยุคที่สาม จากเนื้อหาของบทเพลง

บทเพลงได้สะท้อนให้เห็นทั้งสภาพสังคมเมืองหลวง และสภาพสังคมชนบท ที่ทั้งสองสังคมล้วนได้รับผลกระทบจากสภาพเศรษฐกิจตกต่ำในช่วงนั้น ซึ่งสังคมชนบทนอกจากจะได้รับผลกระทบทางเศรษฐกิจแล้ว ยังได้รับผลกระทบจากสภาพดินฟ้าอากาศที่ไม่สอดคล้องตามฤดูกาล ส่งผลกระทบให้ผู้คนไม่สามารถประกอบอาชีพทำนาซึ่งถือเป็นอาชีพหลักได้ ทำให้กลุ่มคนในชนบทบางกลุ่มที่ไม่พอใจกับสภาพความเป็นอยู่ที่ประสบปัญหาความลำบากในการดำรงชีพ ได้อพยพเข้าสู่เมืองหลวงเพื่อแสวงหาชีวิตใหม่ที่ดีกว่า คนในชนบทกลุ่มนี้ส่วนใหญ่ก็จะเข้ามาทำงานใช้แรงงาน รับจ้างแบกหาม เนื่องจากไม่ได้รับการศึกษาเท่าที่ควร ซึ่งกลุ่มคนชนบทที่อพยพสู่เมืองหลวงนี้ได้มารวมกับกลุ่มชนชั้นล่างของเมืองหลวงแต่เดิม ซึ่งทำให้กลุ่มคนชั้นล่างในเมืองหลวงเพิ่มมากยิ่งขึ้น โดยเห็นจากหลายบทเพลงที่กล่าวถึงหลากหลายอาชีพของชนชั้นล่างที่ล้วนแล้วแต่ประสบปัญหาความยากจน ขัดสนเงินทอง ดำรงชีพอยู่ด้วยความลำบากยากแค้น นอกจากนี้

บทเพลงได้สะท้อนให้เห็นอีกด้านหนึ่งของสังคมเมืองหลวง ที่ได้รับการพัฒนาจนมีความเจริญรุ่งเรือง มีความสะดวกสบายในการดำรงชีพของผู้คนบางกลุ่ม เช่น ชนชั้นนำ ที่ได้รับการศึกษาดี และมีคุณภาพชีวิตที่ดี สาเหตุหนึ่งที่เมืองหลวงได้รับการพัฒนาจนมีความเจริญได้ ก็ด้วยปัจจัยการสนับสนุนจากประเทศสหรัฐอเมริกาที่เข้ามามีบทบาทกับประเทศไทยในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจและพัฒนากาการทหาร เพื่อให้ประเทศไทยมีความแข็งแกร่ง มีศักยภาพในการต่อสู้กับลัทธิคอมมิวนิสต์ที่กำลังแผ่ขยายลัทธิในภูมิภาคนี้ การเข้ามามีบทบาทของอเมริกาทำให้ประเทศไทยรับเอาวัฒนธรรมหลากหลายด้าน หนึ่งในนั้นคือวัฒนธรรมทางด้านภาษา ซึ่งปรากฏการใช้ภาษาตะวันตกในหลายบทเพลง นอกจากนี้บทเพลงยังสะท้อนมุมมองของผู้คนในสังคมชนบทส่วนใหญ่ที่ยังพอใจในสภาพความเป็นอยู่ พอใจในวิถีชีวิตเรียบง่าย ซึ่งผู้คนช่วยเหลือเกื้อกูลมีมิตรไมตรีต่อกัน โดยกลุ่มคนชนบทส่วนใหญ่กลุ่มนี้ พยายามเตือนสติกลุ่มคนที่อพยพเข้าสู่เมืองหลวง ให้เห็นถึงความไม่จริงใจและความเสื่อมทรามในศีลธรรมในจิตใจของผู้คนเมืองหลวง ซึ่งสังคมเมืองหลวงนั้นผู้คนจะถูกแบ่งออกเป็นสองกลุ่มใหญ่ ๆ คือชนชั้นนำที่ใช้ชีวิตอย่างสุขสบาย และชนชั้นล่างที่ดำรงชีพด้วยความลำบากโดยชนชั้นล่างบางส่วนเมื่อถูกกดขี่ ข่มเหง กีดกัน และเมื่อหาทางออกไม่ได้ ก็ต้องออกไปเป็นโจร ปล้นทรัพย์เพื่อหาเลี้ยงชีพ สุดท้ายก็จะถูกรวบปราม ถูกจับกุมจากฝ่ายรัฐ และเกือบทั้งหมดของบทเพลงกล่าวว่า กลุ่มโจรสำนึกผิด กลับตัวกลับใจเป็นคนดี ผู้สังคมก็ด้วยระลึกถึงคำพระ นึกถึงเรื่องเวรกรรม หรืออาจเรียกว่ากลับตัวกลับใจเพราะอิทธิพลของศาสนาที่ว่าได้ โดยจะเห็นได้ว่าบทเพลงที่กล่าวถึง บุญ กรรม คติธรรมทางพุทธศาสนา รวมถึงความเชื่อของศาสนาพราหมณ์ มีจำนวนมากที่สุดในบรรดาบทเพลงสะท้อนสังคม สะท้อนให้เห็นค่านิยมของผู้คนในยุคหนึ่งที่มีความศรัทธาในหลักศาสนาเป็นอย่างมาก ศาสนาเป็นสิ่งที่ยึดเหนี่ยวจิตใจผู้คน และยึดโยงสังคมเข้าด้วยกัน กลายเป็นวัฒนธรรมความเชื่อของผู้คนกับศาสนาอย่างแยกไม่ออก นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีบทเพลงที่กล่าวถึง กัญชา ฝิ่น กระท่อม มอร์ฟีน ฯลฯ (บางประเภทยังไม่จัดเป็นสารเสพติดผิดกฎหมายในยุคนั้น) และเห็นได้ชัดเจนว่าประชาชนธรรมดาอยู่ในฐานะผู้เสพ เพื่อให้มีแรงทำงานหรือเพื่อผ่อนคลาย ส่วนกลุ่มคนบางกลุ่มที่หมายถึงผู้มีอำนาจของชนชั้นสูง (อาจจะหมายถึง เผ่า) อยู่ในฐานะผู้ค้า ซึ่งยาเสพติดได้สร้างความร่ำรวยให้ผู้ค้าอย่างมหาศาล โดยเนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลสำคัญสามารถสรุปข้อมูลตามตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมในยุคที่สาม (2494-2500)

กลุ่มข้อมูล	เนื้อหาในบทเพลง	จำนวน (เพลง)
ศาสนา	ความเชื่อเรื่องศาสนา บุญกรรม คติธรรม ประเพณี วัฒนธรรม	43
ชวาชนบท	ปัญหาการประกอบอาชีพจากสภาพดินฟ้าอากาศ ความน่าอยู่ของสภาพสังคมชนบท	19
อาชีพชนชั้นล่างเมืองหลวง	ปัญหาการดำรงชีพ ความยากจนขัดสนความยากลำบาก ในการดำรงชีพ	18
โจร/เสื่อ	ถูกกีดกัน กดดัน ไม่มีทางออก จึงต้องมาเป็นโจร ภายหลังกลับตัวเป็นคนดีจากอิทธิพลของศาสนา	12
ยาเสพติด	ชนชั้นล่างการเสพยาเพื่อใช้แรงงาน เพื่อผ่อนคลาย ชนชั้นสูงบางกลุ่มค้าขายจนร่ำรวยมหาศาล	7

จากบทเพลงสะท้อนสังคมในช่วงนี้จำนวน 54 บทเพลง แบ่งเป็นกลุ่มข้อมูลเนื้อหาที่มีความถี่ในการกล่าวถึงมากที่สุดคือ ศาสนา ชวาชนบท อาชีพชนชั้นล่างในเมืองหลวง โจร/เสื่อ และยาเสพติด ตามลำดับ ซึ่งในบางบทเพลงมีเนื้อหากล่าวถึงหลายกลุ่มข้อมูลในบทเพลงเดียว เช่น บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงโจร/เสื่อ ก็ได้กล่าวถึงเรื่อง เวิร์กรรม (ศาสนา) ในบทเพลงเดียวกันอีกด้วย เป็นต้น

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ของบทเพลง ในช่วงที่สาม (2494-2500) สามารถสืบค้นได้จำนวน 97 บทเพลง พบว่าบทเพลงมีเนื้อหาในการสะท้อนทั้งสภาพการเมือง สภาพเศรษฐกิจ และสภาพสังคม ตามข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 4.3 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคที่สาม (2494-2500)

เนื้อหาบทเพลงสะท้อน	จำนวน (เพลง)
สังคม	54
การเมือง	6
เศรษฐกิจ	4

เนื้อหาของบทเพลงสะท้อนสภาพสังคมมากที่สุดจำนวน 54 บทเพลง สะท้อนสภาพการเมืองจำนวน 6 บทเพลง และสะท้อนสภาพเศรษฐกิจจำนวน 4 บทเพลง ตามลำดับ โดยบทเพลงที่สะท้อนสภาพสังคมเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ.2495 และมีจำนวนมากในช่วง พ.ศ.2498-2500 เช่นเดียวกับบทเพลงที่สะท้อนการเมือง และสะท้อนเศรษฐกิจ ที่ออกมาในช่วง พ.ศ.2498-2500 เช่นกัน ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าช่วงที่บทเพลงออกมาจำนวนมากระหว่าง พ.ศ.2498-2500 นี้ เป็นช่วงเดียวกับที่จอมพล ป. มินโยบายในการสร้างไฮด์ปาร์คขึ้น เพื่อให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรีตามแนวทางประชาธิปไตย

4.4 ยุคสมัยจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ พ.ศ.2500-2506 (ยุคฟอซูนอุปถัมภ์)

จอมพล ป. พิบูลสงคราม และ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ผู้มีอำนาจบารมีในรัฐบาลหมดอำนาจลงโดยสิ้นเชิงหลังการรัฐประหาร 2500 ภายใต้การนำของจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งได้รับแรงสนับสนุนจากกลุ่มนิสิต นักศึกษา ประชาชนจำนวนมาก หลังการรัฐประหาร นายพจน์ สารสิน เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งหลังจากจัดการเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้วได้ลาออก พลโทถนอม กิตติขจร ชนะการเลือกตั้งและเข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในขณะที่จอมพลสฤษดิ์ไปรักษาตัวยังต่างประเทศ หลังจากนั้นไม่นาน จอมพลสฤษดิ์ กับประเทศไทยพร้อมกับการปฏิวัติอีกครั้งใน 20 ตุลาคม 2501 ด้วยความร่วมมือของ พลโทถนอม กิตติขจร และพลตรีประภาส จารุเสถียร

จอมพลสฤษดิ์ มีอำนาจเด็ดขาดในการปกครองนับแต่นั้นมาจนถึงแก่อสัญกรรมในปี 2506 หรืออาจกล่าวได้ว่านับตั้งแต่รัฐประหาร 2500 เป็นต้นมา อำนาจอยู่กับจอมพลสฤษดิ์ จนถึงปี 2506 แม้เขาจะไม่ได้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ต้นก็ตาม

บทเพลงที่ศึกษาในช่วงนี้ผู้วิจัยสามารถสืบค้นได้จำนวน 61 เพลง (ตารางที่ 3.7) ซึ่งมีบทเพลงที่สะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังนี้

4.4.1 บทเพลงสะท้อนการเมือง

การปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นตั้งแต่รัฐประหาร 2490 ตลอดจนข้อหาการเป็นคอมมิวนิสต์ที่ใช้เป็นเครื่องมือในการปราบปรามผู้เห็นต่างของ พล.ต.อ.เผ่า ทำให้เกิดแรงกดดันในความรู้สึกประชาชนอย่างมาก กระทั่งจอมพล ป. ได้เดินทางไปต่างประเทศ ได้รับแนวทางประชาธิปไตยจากโลกตะวันตก และเปิดไฮด์ปาร์คขึ้นที่ท้องสนามหลวงเพื่อให้ประชาชน

วิพากษ์วิจารณ์การทำงานได้อย่างเสรี จนนำไปสู่การวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลอย่างรุนแรงถึงปัญหาการฉ้อราษฎร์บังหลวงของรัฐบาล และการใช้อำนาจในการปราบปรามผู้เห็นต่างอย่างไม่เป็นธรรมของ พล.ต.อ.เผ่า จนกระทั่งปัญหาการเลือกตั้งสกปรก 2500 ยิ่งเพิ่มความเกลียดชังในรัฐบาล จอมพล ป. มากขึ้นทุกขณะ จนนำไปสู่การประท้วงของนิสิต นักศึกษา ประชาชน จำนวนมาก โดย จอมพลสฤษดิ์เข้ามาเป็นผู้มีบทบาทในการอยู่เคียงข้างประชาชน เดินหน้านำผู้ประท้วงเพื่อไปทวงถาม จอมพล ป. ผู้นำรัฐบาล จนทำให้คะแนนนิยมของจอมพลสฤษดิ์ เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เกิดแรงศรัทธาในหมู่ประชาชน สำหรับการแก้ปัญหาวิกฤตของชาติถือว่าเขาเป็นความหวังของประชาชน “รัฐประหารเดือนกันยายน พ.ศ.2500 ของจอมพล สฤษดิ์ เป็นรัฐประหารที่ประชาชนนิยมชมชอบ” (ทักษ์ เถลิงเกียรติ, 2559, น. 164).

หลังจากรัฐประหารแล้ว จอมพล ป.และ พล.ต.อ.เผ่า หดอำนาจลงโดยสิ้นเชิง และต้องออกนอกประเทศทันที และหลังจาก พล.ต.อ.เผ่า ผู้เรืองอำนาจออกจากประเทศไทยไปแล้วปรากฏบทเพลงสะท้อนการเมืองที่มีเนื้อหากล่าวถึงการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ซึ่งระบุชื่อ พล.ต.อ.เผ่า ในบทเพลงอย่างชัดเจน เป็นผู้ใช้อำนาจมืดในการก่อการต่าง ๆ อย่างโหดเหี้ยม ในบทเพลง “อสูรกินเมือง” ซึ่งถือเป็นบทเพลงที่วิจารณ์การเมืองและตีแผ่ความจริงที่เกิดขึ้นอย่างรุนแรงที่สุด และเนื้อหาของบทเพลงในช่วงท้ายมีการกล่าวชื่นชม และสนับสนุนการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ ตามเนื้อหาของบทเพลง ดังนี้

“ผมจะขอกล่าวสมียนายเผ่าเป็นผู้กว้างขวาง มีอิทธิพลทุกอย่างพันศักดิ์ก็ยังเป็นอัศวิน
ผู้แทนสมียนั้นถูกฆ่าฟันตายดำดื่น เพราะขัดหนทางโกงกินของพวกกังฉินในพรรคกินเมือง
นายพร มะลิทอง ฟัน้องต้องนั่งร้องไห้ เพราะถูกคนร้ายพาไปทางเหนือและได้ไม่รู้เรื่อง
นายเตียงก็ตายผู้ร้ายมันซึกจะเหี้ยม ตั้งพรรคโกงกินในเมืองซ้ายังหาเรื่องเดือนร้อนทั่วไป
ครั้นเลือกผู้แทนมันแสนอนาถสิ้นดี ไอ้พวกเปรตและพวกผีมันเล่นไม่ดิมันใช้ไฟไฟ
มันไม่เมตตาโกงสิทธิ์ประชาชนชาวไทย โธ่เอ๊ยช่างไม่ละอายนึกเอาแต่ได้ไม่กลัวกรรมเก่า
ภาษีอากรราษฎรต้องเสียแพงๆ แต่พวกเขานับใบแดงๆ แล้วก็แบ่งกันเข้ากระเป๋า
นั่งกินนอนกินกันเถิดหนาพวกเรา รีดนาทาเร้นมันเข้าได้มาพวกเราก็แสนเปรมปรีดิ์
สองพันห้าปลายปีก็มีคนดีเข้ามาขัด คือจอมพลสฤษดิ์ ฐนะรัชต์ มาช่วยเป่าปิดพวกเปรตและผี
กัสิทธิ์ประชาให้คืนกลับมาด้วยดี ขบไล่ไอ้ตัวอับริย์ออกจากธานีขอให้พวกนี้จงฉิบหาย
ผมขออาราธนาเทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ จงคุ้มครองหมู่วมวลมิตรผู้สุจริตให้สุขสบาย
ของจงปกป้องคุ้มครองประชาชนชาวไทย ให้ได้รับความสุขสบายสิ้นทุกข์สิ้นภัยจากพวกโกงกิน”

อสูรกินเมือง (คำรณ สัมบุณณานนท์, และณรงค์ ชมสมบุญณ์, 2502)

บทเพลง “อสุรินเมือง” มีเนื้อหากล่าวถึง พฤติกรรมของ พล.ต.อ.เผ่า กับการใช้อำนาจเกินขอบเขตในการสั่งหารผู้แทนในสมัยนั้นเนื่องจากผู้แทนไปขัดผลประโยชน์ของเขา อีกทั้งยังมีการกล่าวถึงกรณีการหายตัวไปและเสียชีวิตในเวลาต่อมาของ นายพร มะลิทอง ผู้แทน จ.สมุทรสาคร คนสนิทของนายปรีดี ในปี 2497 รวมถึงกรณีการเสียชีวิตของ นายเตียง ศิริขันธ์ ผู้แทน จ.สกลนคร และสมาชิกเสรีไทยภาคอีสาน (ฉายาสีเสื้ออีสาน) ที่ถูกฆาตกรรมและเผาอย่างโหดเหี้ยมในปี 2495 นอกจากนี้ยังมีการกล่าวถึงพฤติกรรมการ โกงการเลือกตั้งในปี 2500 รวมถึงการกดขี่รีดไถภาษีกับประชาชนอีกด้วย และเป็นที่น่าสนใจว่าในบทเพลง “อสุรินเมือง” นี้ มีเนื้อหาล้ายคลึงกับเพลง “ใครค้ำท่านมา” และ “ศาลเตี้ย” (บทเพลงในยุคที่ 3) แม้ไม่มีการระบุชื่อผู้ก่อการในสองบทเพลงนี้แต่มีความเป็นไปได้สูงมาก ว่าผู้ใช้อำนาจบารมีที่บทเพลงกล่าวถึงคือ พล.ต.อ.เผ่า และสาเหตุที่ไม่มีการระบุชื่อเฉพาะเจาะจง อย่างชัดเจน อาจเป็นเพราะอำนาจบารมีของ พล.ต.อ.เผ่า ที่มีอยู่ล้นฟ้าในขณะนั้น

บทเพลง “ผู้แทนทรยศ” กล่าวถึงพฤติกรรมนักการเมืองหรือผู้แทน ที่โกงกินภายในจนร่ำรวยใหญ่โต จากการหาช่องทางกอบ โขยผลประโยชน์เข้ากระเป๋าตัวเอง โดยไม่ได้สนใจที่จะแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้พี่น้องประชาชน ซึ่งในช่วงท้ายของบทเพลงมีการชื่นชมจอมพลสฤษดิ์ ในฐานะผู้กอบกู้ชาติไทย ดังนี้

“พูดถึงเมืองไทยมันน่าเจ็บใจผู้แทนจริงๆ เผ่าแต่คิดยุ่งชิงหวังช่วงหวังชิงเป็นใหญ่เป็นโต
 ชาวนาเดือดร้อนต้องนอนผอมโซ เขานั่งรถจีบกัน โก้ไอ้โสนี่หรือผู้แทนเมืองไทย
 พี่น้องยากจนพ่อแม่แค่นอนนอกสภา อวดสำแดงศักดิ์คาวาข้านี้เลิศยิ่งกว่าใครๆ
 การมเสียดแทงแรงร้อนเหมือนไฟ พ่อตั้งกระทู้กันใหญ่พูดมาบน ไปไม่เห็นได้ความ
 กลับบ้านที่ไรดูแขนก็ใหญ่ขึ้นมาเป็นกอง หากแม้นไม่เชื่อทดลองเหลือบมองดูแขนของเขาลำสัน
 มีทางได้กินพ่อช่วยกันกินคนละหลายสิบตัน ชูแขนกันอยู่ทุกวันซ้ำยังด่ากันเหมือนเล่นละคร
 ที่ค้ำตะบันนั้นแหละแผนการจัด โปยกินเงิน หากคิดดูเผินๆ เขาเก่งเหลือเกินแต่กลับขอกยื้อ
 ขายตัวหลอกลวงคนทั่วนคร หาช่องให้ตัวรวยก่อน ใ้ราษฎรเดือดร้อนกันใหญ่
 ฝ่ายรัฐบาลต้องคอยสร้างบ้านให้หนักการเมือง แต่เลี้ยงผู้แทนไม่เชื่องหมดเปลืองมาแล้วไม่รู้ทำอะไร
 เงินเดือนก็มีแต่พวกเหล่านี้ยังไม่พอสมใจ วิ่งหาทางกินจนได้ไม่กระดากใจไม่อายปวงชน
 ปฏิวัติก็ผู้แทนเซ่งตั้งจะได้หมดไป หากขึ้นปล่อยเอาไว้มีหวังชาติไทยย่อยยับอัปจน
 พี่น้องชาวไทยปลื้มใจเหลือล้น สยามท้าวช่วยคลให้ยังมีคนกอบกู้ชาติไทย”

ผู้แทนทรยศ (สุเทพ โชคสกุล, 2500-2501)

ในทันทีที่มีการปฏิวัติเพียงไม่กี่วันคณะปฏิวัติได้มีคำสั่งให้ลดค่ากระแสไฟฟ้าและออกพระราชกฤษฎีกาให้แต่ละครอบครัวได้รับน้ำฟรีเดือนละ 30 ปีบ ตลอดจน ลดค่าโทรศัพท์ ค่ารถไฟ ค่าเล่าเรียน เป็นต้น ... จอมพลสฤษดิ์ มีความเชื่อว่า การจะนำประเทศไปสู่ความทันสมัยและเจริญนั้น ต้องเริ่มต้นที่สภาวะจิตใจที่ดี ดังนั้นหลังการรัฐประหาร 2501 จึงมีการออกคำสั่งให้จัดการกับอันธพาลอย่างเหี้ยมขาด เพื่อส่งเสริมความผาสุกของประชาชน เนื่องจากมองว่าอันธพาลเป็นการบ่อนทำลายสังคมและประชาชนทั่วไป ... ปรากฏการคำยาเสพติด อันได้แก่ฝิ่นและเฮโรอีน โดยได้ออกประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 37 ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2502 เป็นต้นไป ให้ถือว่าการเสพฝิ่นเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมาย และโรงยาฝิ่นก็ถูกปิดอย่างถาวร ในขณะที่เดียวกัน ได้จัดตั้งศูนย์บำบัดรักษาเพื่อช่วยให้เลิกยาเสพติด (ลิขิต ชีระเวทิน, 2554, น. 169-170)

จากนโยบายของจอมพลสฤษดิ์ หลังการปฏิวัติ 2501 ปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหา กล่าวถึงนโยบายของจอมพลสฤษดิ์ ที่ถูกบังคับใช้อย่างจริงจัง และเนื้อหาของบทเพลงยังให้ความร่วมมือในการช่วยรณรงค์ให้พี่น้องประชาชนเลิกสูบฝิ่น ตอบสนองนโยบายรัฐบาล และท้ายที่สุดของบทเพลง “คนสูบฝิ่น” มีการชื่นชม และสนับสนุนจอมพลสฤษดิ์ ในฐานะหัวหน้าคณะปฏิวัติ ที่ทำงานเพื่อประชาชน ดังนี้

“นักเลงฝิ่นเพื่อนผมทั้งหลาย ควรตัดสินใจอีกที มั่วสูบกดองพระอภัยอย่างนี้ ไม่มีทางดีเสียคน มันยังไม่สายเกินไป ควรตัดสินใจเลิกมัน ลูกเมียจะพลอยเบิกบาน เมื่อท่านทำงานสร้างตน คณะปฏิวัติชุดนี้ แหมท่านช่างดีเด็ดขาด กวาดเก็บอันธพาลระบอบ ท่านปราบเค็ดขาดคี่สัน ลดค่าไฟฟ้าน้ำประปา ปราบสิ่งชั่วช้าไฟไหม้ ปราบคนโกงกินให้สิ้นไป ไม่เห็นแก่ใครทุกคน ลดค่าอาหารทุกชนิด ปราบคอมมิวนิสต์แทรกแซง ท่านให้เลิกฝิ่นแหมชื่นโบว์แดง ผมขอแกลงแก่ทุกคน ท่านให้เวลาก็ไม่น้อย ควรสูบลดดอยผ่อนไป ไม่ซ้าก็คงเลิกได้ ควรหักห้ามใจอดทน บ้านเมืองของเรานี้หนา ฝรั่งเศสินทาตฉิน ก็เพราะไอ้ยาฝิ่น มันเที่ยวโอบยิบวินเวียนวน นอกนั้นเราดีไม่เสียหาย ไอ้ยาฝิ่นนี้ชื้อร้ายขายหน้า คราวนี้เลิกแล้วฝรั่งเศส่า ขอเชิญท่านมาอีกสักหน คณะปฏิวัติท่านนำ ท่านทำเพื่อประชาชน”

คนสูบฝิ่น (สำเนียง ม่วงทอง, 2501-2502)

การปกครองประเทศในช่วงนี้ จอมพลสฤษดิ์ ได้รวมศูนย์อำนาจไว้แต่เพียงผู้เดียว ทั้งตำแหน่งหัวหน้าคณะปฏิวัติ นายกรัฐมนตรี ผู้บัญชาการทหารสูงสุด ผู้บัญชาการทหารบก อธิบดีกรมตำรวจ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ซึ่งถือเป็นผู้มีอำนาจสูงสุด และมีการแก้ปัญหาที่รวดเร็วเด็ดขาด ในอีกมุมหนึ่งบทเพลงได้สะท้อนความเชื่อมั่นของประชาชน ต่อ จอมพลสฤษดิ์ ในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ให้กับประชาชน โดยบทเพลง “คงคาอาละวาด” มีเนื้อหา ในการชื่นชมการทำงานของจอมพลสฤษดิ์ ที่ผ่านมา และขอให้ช่วยแก้ไขภาวะวิกฤตที่ชาวนากำลัง ประสบในขณะนั้น ดังนี้

“ได้โปรดเถิดรัฐบาล ได้โปรดคิดอ่านช่วยเหลือ จงคิดอุดหนุนจนเจือ อย่าได้นึกเมื่อระอา
เท่าที่ช่วยอยู่แล้ว ก็ไสแจ้วและสะอาด ความเดือดขาดช่วยแก้ไข ขอปรบมือให้ท่านหัวหน้า
ช่วยอีกสักนึกคิดการุณย์ ขอพึ่งไอล้อนั้นบอก ท่านนายกคนดี จิตใจอารีเมตตา
โปรดช่วยชาวนาไว้ก่อน มีความอาวรณ์ไหวหวั่น เพราะข้าวเป็นสิ่งสำคัญเราจะต้องกินกันทุกหน้า”
คงคาอาละวาด (ดิเรก เกศรีระอุปต์, 2502)

นอกจากบทเพลงที่สะท้อนสภาพการเมืองภายในประเทศแล้ว ในช่วงนี้ยังมี บทเพลงที่สะท้อนปัญหาการเมืองระหว่างประเทศ กรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร ระหว่าง ประเทศไทยกับกัมพูชา ซึ่งถือเป็นปัญหาการเมืองระหว่างประเทศที่สำคัญมากในยุคนั้น และส่งผล มาจนถึงยุคปัจจุบัน ซึ่งปัญหาเริ่มระอุขึ้นภายหลังจากที่กัมพูชาได้รับเอกราชจากฝรั่งเศส โดยมี เหตุการณ์สำคัญ สรุปได้ ดังนี้

วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ.2501 นโรดมสีหนุ ได้ออกแถลงการณ์ทางวิทยุกระจายเสียง ว่ากองทหารไทยจำนวนหนึ่งได้รुक้าเข้าไปในดินแดนกัมพูชาทางเมืองเสียมราฐ แต่ต่อมากลับป้ายความผิดไปให้หนังสือพิมพ์ภาษาฝรั่งเศสที่ออกในนครพนมเปญว่าเป็น แผนยุแห่ของต่างชาติ โดยมีเจตนาให้ประเทศไทยและกัมพูชาเกิดความแตกร้าวกัน

วันที่ 12 กรกฎาคม พ.ศ.2501 นโรดมสีหนุ เสด็จมาเยือนไทยพร้อมประธาน องคมนตรีและเจ้าหน้าที่กัมพูชาอื่น ๆ โดยมีพลเอกถนอม กิตติขจร นายกรัฐมนตรีของไทย ในขณะนั้นได้ออกไปต้อนรับเสด็จ หลังจากนั้น นโรดมสีหนุได้ประทานสัมภาษณ์แก่ผู้แทน หนังสือพิมพ์ว่า “ในการมาเยือนประเทศไทยครั้งนี้ เป็นการมาในฐานะญาติ และจะใช้เวลา อันน้อยทำความตกลงในปัญหาบางประการ ซึ่งกำลังจะเกิดขึ้นให้เรียบร้อยเท่าที่จะกระทำได้”

วันที่ 25 สิงหาคม พ.ศ.2501 การเจรจาระหว่างคณะผู้แทนไทยกับกัมพูชาในปัญหา สำคัญบางประการที่ตกลงกันไม่ได้ นายซอนซาน หัวหน้าคณะผู้แทนกัมพูชาเดินทางกลับ เพื่อไปปรึกษาหารือกับ นโรดมสีหนุที่เพิ่งเสด็จกลับจากการเยือนจีนแดง ปัญหาหลักที่ได้

ตกลงในระเบียบวาระในขณะนั้นก็คือ ปัญหาเขาพระวิหารคอนโตน และเขตแดนระหว่างไทยกับกัมพูชา

จนกระทั่งเมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน พ.ศ.2501 รัฐบาลกัมพูชาประกาศตัดความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศไทย ทั้งนี้ตั้งแต่วันที่ 1 ธันวาคม พ.ศ.2501 เป็นต้นไป ซึ่งรัฐบาลไทยโดยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ หัวหน้าคณะปฏิวัติได้รับทราบเรื่องด้วยความประหลาดใจและเสียใจอย่างยิ่ง ต่อมารัฐบาลกัมพูชายื่นคำร้องต่อศาลยุติธรรมระหว่างประเทศ ณ กรุงเฮก ประเทศ เนเธอร์แลนด์ในกรณีเขาพระวิหาร ในระยะต่อมา

จนกลางเดือนตุลาคม พ.ศ.2502 รัฐบาลไทยก็ได้ประกาศแต่งตั้ง ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช อธิบดีนายกรัฐมนตรี เป็นทนายความแก้ต่างรัฐบาลไทยในคดีเขาพระวิหาร จนกระทั่งศาลโลกได้ตัดสินชี้ขาดคดีเขาพระวิหาร อำนาจอธิปไตยเหนือดินแดนปราสาทเขาพระวิหารเป็นของกัมพูชา พร้อมสั่งให้ไทยถอนกำลังออกจากดินแดนส่วนนั้นตามคำร้องขอของกัมพูชา เมื่อคืนวันที่ 15 มิถุนายน (เวลาในกรุงเทพฯ) พ.ศ.2505

แล้วจากนั้นการเดินขบวนของประชาชนชาวไทยทั่วทุกจังหวัดทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เพื่อแสดงประชามติและประท้วงคำตัดสินคดีเขาพระวิหารของศาลโลกครั้งนี้ทางราชการ โดยเฉพาะกระทรวงมหาดไทยให้ความสะดวกแก่ประชาชนที่แจ้งความจำนงขออนุญาตอย่างเต็มที่ คนสำคัญของรัฐบาลไทยนับตั้งแต่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรีลงมาก็เคยแถลงเกี่ยวกับเรื่องการเดินขบวนนี้ว่าเป็นสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่จะแสดงประชามติออกได้และสั่งให้เจ้าหน้าที่ตำรวจให้ความสะดวกทุกอย่าง. (จกมล โยธาศิริ, 2551, น.47-48)

จากเหตุการณ์ดังกล่าว ได้ปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงการเมืองระหว่างประเทศกรณีพิพาทกับประเทศกัมพูชาเรื่องปราสาทเขาพระวิหาร ในการเล่าถึงเหตุการณ์กรณีพิพาทของทั้งสองประเทศ และประวัติศาสตร์ที่บรรพบุรุษของชาวไทยได้ต่อสู้อย่างกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวเพื่อที่จะรักษาผืนแผ่นดินไว้ให้ลูกหลาน และในประวัติศาสตร์ไทยได้รับชัยชนะจากการสู้รบกับกัมพูชา มาโดยตลอด ซึ่งทุกเพลงได้มีการกระตุ้นเตือนจิตสำนึกรักชาติ รวมถึงปลุกใจคนไทยให้รู้รักสามัคคี มีความรักชาติ รวมถึงต่อสู้กับผู้ที่มารุกล้ำผืนดินไทย ดังนี้

“เขาพระวิหาร โบราณวัตถุแห่งนี้ ขอเชิญน้องพี่ได้โปรดจงมีความสนใจ
ด้วยเหตุและผลต้นเรื่องเบื้องหลังอย่างไร เชิญสดับและรับฟังได้ผมจะบรรยายให้ฟัง
เขาพระวิหารแห่งนี้ตั้งอยู่ ณ ที่ชายแดน เดิมเป็นเขตแคว้นแคว้นติดกับแดนฝรั่ง
เป็นเขาสูงเสียดฟ้าชะง่อนผาสูงชัน พระเจ้าสุริยวรมันขอมโบราณก่อตั้ง
สร้างวิหารขึ้นมาเพื่อแผ่ศักดิ์คาเกรียงไกร แต่ผลที่สุดแพ้ไทยเลยมอบให้ฝากฝัง

ซะแมร์ไม่ใช่ขอมโบราณโจนมาพาลเรียกเอา ขอมเป็นชาติก่อนเก่าซะแมร์เข้ามาทีหลัง
 อาณาเขตชาติไทยเคยกว้างใหญ่ไพศาล เป็นดินแดนรูปขวานแต่ครั้งโบราณเบื้องหลัง
 ตลอดแม่น้ำแม่โขงเคยเชื่อมโยงสายใย เคยเป็นดินแดนของไทยที่อยู่ในแผนผัง
 พอถึงยุคต่อมาฝรั่งจึงมาล่าเมืองขึ้น ไทยเราแทบล้มทั้งยืนเขตแดนถูกกลืนไปมั่ง
 เขมรลาวชาวนวนถูกตีอวนขอมแพ้ ไทยพลอยคิดร้างเหตุดจะแก้กลับหลัง
 ถูกโงงเอาเขตดินจนขวานบิ่นร่อยไป เราต้องน้ำตาตกในสุดแก่ไข้อยู่
 ไทยชอกช้ำจำทนเพราะไทยเราจนอาวุธ พอเขาเอาปืนมาอุดไทยต้องทรุดตัวนั่ง
 เสียมราชูพระตะบองเคยเป็นของไทยเรา จำต้องยกให้เขามันน่าเศร้าเสียจิ่ง
 พอสิ้นยุคซิมแทรกเขาปลดแอกกันไป ไม่ยกกะคืนเขตไทยที่โงงเอาไปแต่หลัง
 ไทยเป็นสุภาพบุรุษไม่อยากพุดรื้อฟื้น ไม่คิดทวงกลับคืนปล่อยเป็นคลื่นกระทบฝั่ง
 พี่น้องเอ๋ยอยู่ถูกคู่เอาดีอย่า หว่าไทยแย่งฮือเขาพระวิหารแปลกจิ่ง
 ทุ่งๆที่อยู่แดนไทยมีบันไดขึ้นเขา อยู่ในเขตแดนเราจะเรียกเอาไม่ฟัง
 ประวัติศาสตร์จะชำระอระวังหน้อยคนจี้ตุ้ เชิญพลิกประวัติศาสตร์ดูว่าไทยเรารู้ตายรัง
 จี้ตุ้กลางนาจี้ตาตุ้กแก ของเราแท้ๆแล้วจะมาแย่งเอาไป
 จี้ตุ้กลางนาจี้ตาตุ้กแก เป็นของซะแมร์แล้วโงงมาขึ้นทางไทย”

เขาพระวิหารแห่งความหลัง (ไพบูลย์ บุตรจันทร์, 2501-2502)

“กัมพูชาเพื่อนเอ๋ย • ไม่น่าเลยคุณกันยกใหญ่

คราวก่อนจับคนไทยไปจิ้งไว้ • ตอนนี้เอาใหม่ฟ้องเมืองไทยต่อศาลโลก
 (ร้องคู่) พี่น้องชาวไทยทั่วหน้า • ฟังผมว่ากันอย่าวิตก ไทยก็รักกัมพูชาอยู่เต็มอก
 อันมรดกเขาพระวิหาร • ไทยนี้ได้เข้าครอบครองเป็นเจ้าของกันมาช้านาน
 จะมาเชือดจะมาเถื่อนอย่างไรท่าน • ขวานโบราณนั้นก็สิทธิ์ร่อยไป
 ศรีโสภณ เสียมราชู พระตะบอง • ริมขวานทองทั้งจำปาศักดิ์เคยเป็นของไทย
 เขมรเองก็รู้อยู่แก่ใจ • ไทยคืนให้ไปเพราะมีใจเมตตา
 ไม่หวังรุกรานรบสู้ผู้ใด • ด้วยว่าชาติไทยนี้รักสงบนานมา
 แต่ถ้าใครข่มเหงมาเบ่งศักดิ์ • รู้ไว้เถอะว่าไทยไม่ถ่อยสักก้าวเดียว
 หากคิดไปถึงครั้งก่อน • ไทยเราเดือดร้อนรบสู้ศัตรูตัวเป็นเกรียว
 กัมพูชาก็ท้อมากราดเกรียว • ลดเลี้ยวเที่ยวต้อนกว่าจนชาติไทย
 สร้างทุกข์ให้ไทยมากแท้ • น่าจะแก้กลับตัวล้างชั่วที่ทำไว้

นี่ยังมาซ้ำสร้างกรรมให้ไทยขึ้นใหม่ คนไทยเราเสียใจแต่กัมพูชานั้นไซ้ จะเสียใจยิ่งกว่าเรา”

คติเขาพระวิหาร (สุเทพ โชคสกุล, 2501-2502)

“ถึงคราวชาติเรากลับกัน คนไทยพร้อมกันลุกฮือขึ้นสู้
 แม้แต่เด็กไทยอยู่ในวัยคุณหนู ก็ยังรู้จักรักแผ่นดินไทย
 เห็นใจเพื่อนไทยคราวนี้ ร่วมอุทิศพลีน้ำเหงื่อทั้งเหนือและใต้
 ผนึกกำลังร่วมหลอมน้ำใจกันได้ ช่างน่าชื่นใจเพราะว่าชาติไทยมิใช่ทาส
 เหมือนเมื่ออดีตกาลนั้น เพื่อนบางระจันร่วมหลังเลือดพลีชีवाद
 นี้แหละจิตใจที่แท้ของไทยทั้งชาติ ไม่เคยเป็นทาสเหมือนดังเช่นชาติอื่นใด
 บ้านคุณ คุณรัก บ้านผม ผมรัก ต่างมีรั้วปักกันเขตเอาไว้
 สมมุติว่ามีคนขี้ตู่ๆ มาถอนเอารั้วไป คุณยอมให้ไหม... ไม่ยอมเหมือนกัน
 เหมือนดังชาติไทยคราวนี้ ต้องสู้คดีรักษารั้วที่กางกัน
 ถูกแห่ถูกขย้ำ ระงับโมโหไว้มัน อีกสักวันได้คู่ประวิติชำระ”

บ้านผมผมรัก (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2501-2502)

“ประวัติศาสตร์จารึกไว้ทั้งดีและชั่ว จนรู้กันทั่ว ถึงชั้นลูกหลาน
 ทั้งชั่วดีจารึกฝังยังยืนนาน การกระทำเป็นพยานทุกๆ กาลชาวโลกรู้ดี
 พระยาละแวกนามเดิมศรีสุพรรณ ประวัติศาสตร์จารึกชื่อมั่นเป็นทรชน ไม่รักศักดิ์ศรี
 ไม่รู้คุณคนหน้าไหว้หลังหลอกกลับกลอกสิ้นดี เลวร้ายกว่าทรพีล้มความปราณินเรศวรราชา
 พระยาละแวกนเรศวรเอ็นดู แต่เด็กๆ ปรานีอุ้มชูจึงควรตรองดูคุณนั้นหนักหนา
 ถ้ารู้คุณคนมันควรรักท่านดุจดั่งบิดา ยังซ้ำให้ครองพารากรุงกัมพูชาเชิดชูศักดิ์ศรี
 ลืมคุณข้าวแดงแกงร้อน กลับกลอกหยอกข้อนปราชัยมีศึกคุกคามย่ำยี
 ข้อนตลบหลังทุกครั้งซ้ำเติมเพิ่มทุกขั้วทวี ข้อนทำไมตรีทุกครั้งไทยนี้มีชัยปัจจา
 นเรศวรท่านลงทัณฑ์ปฐมกรรม ประวัติศาสตร์จึงมีรอยซ้ำเดือนความทรงจำแต่ครั้งก่อนมา
 อย่างหลงตามรอยจะพลอยรับโทษผิดก่ออีกครา จำไว้เพื่อเดือนอรุณจะโดนประชาโลกเย้ยเหยียดหยัน”

พระยาละแวก (ร้อยแก้ว รักไทย, 2501-2503)

“ไอ้แม่กงคาโปรดเมตตาเหล่าคนไทย อย่าหลังไหลรุกกล้าดินแดน
 ร่วมใจกันดูแลเขาพระวิหารตั้งแน่น เหมือนแก่นเหล็กซึ่งตั้งตรา”

กงคาอาละวาด (ดิเรก เกศรีระคุปต์, 2502)

“รวมทำรวมบางสร้างสามัคคีต่อกัน ไครรุกรานปล้นสู้มันให้ขาดคืบไป
 โปรดระลึกมันเช่นบางระจันของไทย สู้พลีชีพนี้ไปให้สู้แผ่นดินไทยได้ตลอดมา”

รวมทำรวมบาง (ต่อชัย ภู่มพูน, 2503-2504)

จากการศึกษาบทเพลงในช่วงนี้พบบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพการเมืองไทยจำนวน 10 บทเพลง ซึ่งมีทั้งการสะท้อนการเมืองภายในประเทศ และการเมืองระหว่างประเทศ (กรณีเขาพระวิหาร) ซึ่งมีการกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลสำคัญ สามารถสรุปได้ตามตาราง 4.4

ตารางที่ 4.4 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนการเมืองในยุคสุคต้าย (2500-2506)

กลุ่มข้อมูล	เนื้อหาในบทเพลง	จำนวน (เพลง)
คดีเขาพระวิหาร	เล่าเหตุการณ์อย่างละเอียด เล่าประวัติศาสตร์ ปลุกใจคนไทยให้รักสามัคคีต่อต้านผู้รุกรานแผ่นดินไทย	6
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์	สนับสนุนและชื่นชมการทำงานของจอมพลสฤษดิ์ รวมถึงให้ความร่วมมือในการสนองนโยบายรัฐบาล	4
นักการเมือง/ผู้แทน	การทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินภาษี ฯลฯ	1
พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์	ใช้อำนาจไม่เป็นธรรม เช่นฆ่าผู้แทนที่ขัดผลประโยชน์ (นายพร/นายเตียง) โกงกิน ริดไถภาษีประชาชน ฯลฯ	1

บทเพลงดังกล่าวมีเนื้อหากล่าวถึงนักการเมืองหรือผู้แทนที่มีพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน โกงกินภาษีของประชาชน, กล่าวถึง พล.ต.อ.เผ่า ในการใช้อำนาจเกินขอบเขตอย่างไร้มนุษยธรรม ในการสังหารผู้แทนยุคนั้นเนื่องจากไปขัดผลประโยชน์ของตน รวมถึงสังหารนายพร มะลิทอง และ นายเตียง ศิริขันธ์ อีกทั้งพฤติกรรมการโกงการเลือกตั้งในปี 2500 และการโกงกิน ริดไถภาษีประชาชน ซึ่งบทเพลงในการตีแผ่เรื่องราวความจริงนี้ เกิดขึ้นในช่วงที่ พล.ต.อ.เผ่า เดินทางออกนอกประเทศและหมดอำนาจบริหารทางการเมืองแล้ว, กล่าวถึง จอมพลสฤษดิ์ มีเนื้อหาชื่นชม และสนับสนุนการทำงานของ จอมพลสฤษดิ์ (ทุกบทเพลงที่กล่าวถึง) รวมถึงการให้ความร่วมมือในการปฏิบัติตาม และตอบสนองนโยบายของรัฐบาลในการรณรงค์การเลิกสูบบุหรี่ รวมถึงนโยบายอื่น ๆ อีกด้วย และกล่าวถึงการเมืองระหว่างประเทศ ในเหตุการณ์กรณีพิพาทคดีเขาพระวิหาร เนื้อหาบทเพลงเล่าเหตุการณ์โดยละเอียด รวมถึงปลุกจิตสำนึกให้คนไทยรัก สามัคคี ร่วมกันต่อต้านกัมพูชาในฐานะผู้รุกราน อย่างเต็มกำลังความสามารถ เช่นบรรพบุรุษไทย ที่ปกป้องรักษาแผ่นดินนี้มาด้วยชีวิต

ในบางบทเพลงมีเนื้อหากล่าวถึงหลายกลุ่มข้อมูลในเพลงเดียวกัน เช่น บางบทเพลงมีเนื้อหาต่อต้านการใช้อำนาจของ พล.ต.อ.เผ่า แต่ชื่นชมและสนับสนุน จอมพลสฤษดิ์ ในบทเพลงเดียวกัน หรือ วิพากษ์วิจารณ์การโกงกินของนักการเมือง แต่ชื่นชมการทำงานของจอมพลสฤษดิ์ในเพลงเดียวกัน เป็นต้น

4.4.2 บทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจ

ในยุค จอมพลสฤษดิ์ เรื่องอำนาจ ถือเป็นยุคแห่งการหลุดพ้นภาวะปัญหาเศรษฐกิจอีกครั้งซึ่ง “การปรับปรุงประเทศไทยให้ทันสมัยเป็นเรื่องสำคัญเรื่องหนึ่งของจอมพลสฤษดิ์ โดยให้สภาพพัฒนาฯ ร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรก พ.ศ.2504-2508 อันเป็นผลต่อเนื่องมาจากผลการวิจัยและข้อเสนอแนะของธนาคารโลกที่ได้ทำขึ้นในนามรัฐบาลไทย” (ลิขิต ชีระเวคิน, 2554, น. 173) การมีภาวะเศรษฐกิจที่ดีขึ้น เป็นผลมาจาก การสนับสนุนทางเศรษฐกิจของต่างชาติในยุคก่อน การฟื้นตัวของภาวะเศรษฐกิจทั่วโลก และที่สำคัญการใช้อำนาจอย่างเด็ดขาดของจอมพลสฤษดิ์ ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ รวมถึงความตั้งใจที่จะแก้ปัญหาอย่างจริงจัง โดยมีเป้าหมายในการยกมาตรฐานการครองชีพ สร้างชลประทาน ปรับปรุงถนนหนทาง การคมนาคม โครงการพลังงานไฟฟ้า สนับสนุนงานวิจัยการเกษตร ตลอดจนมีการขยายตัวของการศึกษาขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้ง อาชีวะ มหาวิทยาลัย ฯลฯ ภายใต้คำขวัญที่ว่า “น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ บำรุงความสะอาด”

ยุคนี้เป็นยุคแห่งการพัฒนาไปสู่ภาวะแห่งความทันสมัย มีความพยายามปรับปรุงโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างขนานใหญ่ อีกทั้งยังมีแผนพัฒนาเศรษฐกิจฉบับแรกเกิดขึ้นในสมัยนี้ ซึ่งการพัฒนาไม่ใช่การพัฒนาเฉพาะเมืองหลวงดังเช่นในยุคก่อน แต่เป็นการพัฒนาตามภูมิภาคทั่วประเทศไทยอย่างเป็นรูปธรรมอีกด้วย ซึ่งจากการศึกษาไม่ปรากฏบทเพลงที่สะท้อนสภาพเศรษฐกิจในยุคนี้ อาจจะเป็นเนื่องมาจากสภาพเศรษฐกิจที่ดีขึ้นในยุคนี้

4.4.3 บทเพลงสะท้อนสังคม

การเมืองที่รวมอำนาจเด็ดขาดไว้ที่ จอมพลสฤษดิ์ เพียงผู้เดียว ส่งผลให้เกิดความเด็ดขาดในการแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมถึงการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ และพัฒนาสังคมบ้านเมือง ให้มีความทันสมัยเจริญก้าวหน้า ซึ่งปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพสังคมเมืองหลวงที่มีการพัฒนาให้มีความทันสมัยเจริญมั่งคั่ง ถนนหนทางสว่างไสว การคมนาคมสะดวกสบาย ประปา ไฟฟ้า โทรศัพท์ที่ทั่วถึง โดยเพลง “ตื่นกรุง” ได้บรรยายสภาพสังคมเมืองหลวงอย่างละเอียด ดังนี้

“เข้ากรุงมุ่งมาเมืองหลวงแดนไทย ช่างตื่นตาตื่นใจแสงสีวิไล
 เกิดมาได้เห็นถนนหนทาง กว้างขวางสะอาดร่มเย็น
 ฝนตกน้ำไม่กระเซ็น ไม่เป็นโคลนเหมือนอย่างบ้านนา
 ประภาศึมีน้ำรองกิน พวยพุ่งรินหยดลงเหมือนดั่งน้ำตกโกรธจากหน้าผา
 ไฟฟ้าแสงนวลมองแล้วช่างเสบลูกตา ดับๆ เปิดๆ บางคราวมีมาแสงหรีดแดงๆ
 เมืองหลวงสบายเหลือคณานับ ที่ดีโทรศัพท์พูดไปตามสายต้องแต่ง
 ตะโกนฮัลโหลจะโทรไปไหนชัดแจ้ง ตะโกนเสียงจนสุดแรงศูนย์ห้าแจ้งไปว่าสายมันเสีย
 เข้ากรุงตื่นใจมองไหนชวนชม หญิงและชายตากลมร้องเพลงระรื่นคึกคึกไม่เพี้ยน
 เมืองหลวงทุกคนเศรษฐีมีเงินวเนน ไปไหนไม่ต้องเดินเปลี้ยรถยนต์ขนส่งสบาย”
 ตื่นกรุง (ป.ชื่นประโยชน์, 2505)

บทเพลงที่สะท้อนให้เห็นความแตกต่างระหว่างผู้คนในเมืองหลวงและผู้คน
 ในชนบทในเชิงเปรียบเทียบว่าแม้คนในชนบทจะด้อยต่ำกว่า ไม่โก้ ไม่หรู อย่างคนในเมืองหลวง
 แต่คนในชนบทก็ยังมีความจริงใจให้เหมือนคนในเมืองหลวงที่ชอบหลอกลวง โดยบทเพลงเป็นไป
 ในเชิงตัดพ้อหญิงคนรัก ดังนี้

“ไอหนุ่มเอวบางรูปร่างมันดี เข้าเห็นมันมีรถจี๊ปแพงๆ
 ข้ามีแต่ควายไถนาช่วยแรงเจ้าเห็นแสบแดงๆ เลยลิ้มด้วยแกงน้ำพริกบ้านนา
 หรือเดี๋ยวนี้เจ้าเป็นสาวเมืองกรุง กลิ่นไอหอมฟุ้งลิ้มผักนึ่งจิ้มปลาร้า
 ฝ้าถุงพื้นเมืองเจ้าเปลื้องสลัดมันมา เอาลุ่มดีไก่อมานุ่งแทนผ้าเห็นแล้วมันน่ากลุ้มใจ”
 หนุ่มสุพรรณผีนเพื่อ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2503-2504)

“ข้ามันคนชานา เหมือนกอกอหญาในทุ่ง
 ไม่เหมือนคนที่อยู่เมืองกรุง หอมจรวงด้วยกลิ่นประทีนผิวพรรณงามตา
 หญิงจึงเดินเมินห่าง พากันหลีกทางไม่ยอมพุดจา
 กลิ่นกายของตัวข้า มีแต่น้ำโคลนตม
 กระจุกถันหลังของชาติ คิดไปน่านาถแสนชื่นชม
 ไม่เคยมีใครเขาชื่นชม มีแต่ยาหอมดมให้ตลอดกาล
 หากมีดอกไม้ของชาติ สนใจพิศวาสและสงสาร
 ข้าขอเอาบ่าสองแบกคาน พลิกแผ่นดินไถหว่านจนดับคาติน”
 ยอมดับคาติน (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2503-2504)

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงอาชีพคนชั้นล่างในสังคม ทั้งอาชีพคนขายยา และ
เด็กโรงลิเก เนื้อหาบทเพลงเล่าเรื่องราวของอาชีพดังกล่าว ดังนี้

“ชีวิตของคนขายมันน่าน้อยใจ ต้องคิ่นรันทนไปหากินเลี้ยงกายเรื่อยมา
บ้างขายตามรถเมล์บ้างเร่งรถเรือ โฆษณา บ้างเดินบ่นเหมือนคังคนบ้าหาเลี้ยงกายไปวันๆ
บางคนเล่นกลลวงคนให้เข้ามาดู เทียวไปจับเองกับพังพอนมาให้กัดกัน
เล่นกลจนงูตายยาขายก็ไม่ได้ก้อนัน เทียวแจกขายเหมือนขอทานนั่นใครว่าฉันบ๊อบไม่สนใจ”

คนขายยา (สำเนียง ม่วงทอง, 2501-2502)

“ผมขอมทนทำทุกเช้าค่ำไม่เบื่อเลย ตัวผมทำมาจนเคยไม่ว่างเลยมาทำทุกวัน
หวังเป็นพระเอกรุ่นเล็กให้คอยดูกัน ยามว่างหิบบีบไม่勘เป็นชาละวันหาบน้ำขึ้นมา
... บางคนที่ดีเขาก็มีจิตใจเมตตา ช่วงอุดหนุนกรุณาจ่ายเงินตราด้วยเห็นใจ
เต็นกินรำกินสลิปินเทียวเร่ร่อนไป หอบหิ้วเด็กเล็กแรมไกลรวมทั้งหญิงชายรวมลืบกว่าคน”
เสียงครวญจากเด็กลิเก (ดิเรก เกศรีระคุปต์, 2518)

บทเพลงคนขายยา และ เสียงครวญจากเด็กลิเก ซึ่งเป็นบทเพลงเกี่ยวกับอาชีพของ
คนชั้นล่างในสังคม ไม่มีการกล่าวถึงการแบ่งชนชั้น การถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ หรือความ
ยากลำบากในการดำรงชีพอย่างแสนสาหัสเช่นยุคก่อนหน้านี้

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึง โจร หรือ เสือ ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงการสำนึกผิด
ในการกระทำและกลับตัวกลับใจเป็นคนดีด้วยอิทธิพลของศาสนา ดังนี้

“เปรียบชีวิตข้าเหมือนคังองค์คูลีมาลย์ หลงผิดเชื่อคำอาจารย์ออกประหารผู้คนล้มตาย
เพราะคบคนพาล พาลจึงพาเข้าสู่อบาย รู้ตัวแทบสายเกินไปแม่เกือบสิ้นใจเพราะมือของข้า
ถอดวิญญาณโจรขอยอมทนรับการจองจำ ของบ้านเมืองเพื่อชำระกรรมที่เคยกระทำแต่หนหลังมา
ขออุทิศกายและใจมอบไว้เป็นข้า จะขอยึดหลักพุทธวาจาตั้งหน้าแสวงกรรมดี”

โจรกลับใจ (สุรพล พรภักดี, 2501-2502)

“ชีวิตฉันมันชั่วช้าบางครั้งก็จนอร่า ต้องหากินผิดกฎหมาย
ขโมยข่องเบาล้วงกระเป๋าหน้าอาย ชีวิตลูกผู้ชายคิดว่าไม่ขอใครกิน
บางครั้งโชคดีหลบลิ้นหนีเขามาได้ ถึงคราวเคราะห์ร้ายสุดขวนขวายหลีกเลี่ยงหนี

ต้องติดห้องขังเลยเข้าตารางทันที ศาลตัดสินสองปียังมีเศษอีกหกเดือน
 ... สาบานให้พระเจ้าไว้ว่าจะไม่ก่อกรรม ฉะนั้นจะทำความดีให้โลกเล็งเห็น
 ทำบุญเสียที่ใช้หนี้กรรมเวร ต่อไปจะเป็นพลเมืองที่ดี”

ชายใจบาป (บุญส่ง เปรื่องสุวรรณ, 2505)

บทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับศาสนายังมีจำนวนมากที่สุด เมื่อเทียบกับบทเพลงที่
 สะท้อนสังคมในรูปแบบอื่น เหมือนกับในยุคก่อน ยิ่งสะท้อนให้เห็นความสำคัญของศาสนา ที่มี
 อิทธิพลกับสภาพสังคมไทยในยุคสมัยนั้น อาทิเช่น

“บนบานพระภูมิเทพไทผีไพรเจ้าป่า อินทร์พรหมสยามเทวาโปรดจงช่วยข้าให้รวยสักที
 อาจารย์ท่านไปว่าช่างไปไซ้ในเรือสำเภา ตามกำลังวันพอเข้าบวกลบคุณหาร ได้ 904”

หวยไต้ดิน (สุรพล พรภักดี, 2501-2502)

“ชะรอยกรรมตามสนองน้องกับพี่ นับแต่คืนนั้นมาวันนี้พี่จะต้องโหยให้
 จะทนทุกข์ชุกยากแสนลำบากต้องจากกันไกล โอ้เวรกรรมทำไว้ปางไหนหนอเอ๋ย”

ความหลัง (คำรณ สัมบุญฉานนท์, 2502-2504)

“รับกรรมต่อไปจะหวังให้ใครคิดเอ็นดู พี่สงสารพี่อดสูเจ้าก็รู้คำเตือนของพี่
 เหลือแต่ความแค้นมั่นแน่นในทรวงทรวง พี่เพราะเจ้าไม่รักดีจึงมีราศีติดตัวจนตาย”

คนไม่รักดี (สุเทพ โชคสกุล, 2501-2502)

“พ่อนาคเอ๋ยถ้าเคยสร้างกรรมทำชั่ว จงกลับเนื้อกลับตัวทิ้งกรรมความชั่วที่เคยสร้างมา
 ยึดร่วมโพธิ์ทองของศาสนา แทนคุณบิดามารดาที่เลี้ยงดูมาพ่อนาคเอ๋ย”

พ่อนาคเอ๋ย (สุเทพ โชคสกุล, 2501-2502)

“ขอวอนพระคุณสร้างบุญสร้างทาน เชื่อคำพระว่าขานชีวิตเรานั้นเปลี่ยนผันปรวนแปร
 เพื่อนชายอย่าหลงกายจนลืมแก่ หากหลงเมียอย่าลืมแม่แน่แท้แก่แล้วอย่าลืมตาย”

แก่แล้วอย่าลืมตาย (นิยม มารยาท, 2505)

สาบานให้พระเจ้าไว้ว่าจะไม่ก่อกรรม ฉะนั้นจะทำความดีให้โลกเล็งเห็น
 ทำบุญเสียที่ใช้หนี้กรรมเวร ต่อไปจะเป็นพลเมืองที่ดี”

ชายใจบาป (บุญส่ง เปรื่องสุวรรณ, 2505)

บทเพลงที่เกี่ยวกับยาเสพติดยังมีอยู่บ้างแต่มีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับยุคก่อน เนื้อหาของบทเพลงสะท้อนให้เห็นพิษภัยของยาเสพติด และเป็นไปในลักษณะเชิญชวนให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติด ซึ่งถือเป็นการตอบสนองนโยบายรัฐบาลดังนี้

“พี่คร่ำครวญหวนให้ไฟถึง เฝ้าแต่รำถึงถึงน้องเนื้อเย็นจนเป็นไข
พี่เลิกกัญชาด้วยปรารถนาเธอยิ่งใหญ่ แม่คุณเห็นใจหรือไม่แล้วเมื่อไหร่จะคิดตามมา”
บ้านยายหอม (ศักดิ์ เกิดศิริ, 2503-2505)

“คบเพื่อนเกรงอันตราย ที่มีสันดานชั่วช้า หัดสูบฝิ่นกินกัญชา ไม่ช้าก็ติดปีป่น
ฤทธิ์กำเริบของยาฝิ่น ผมต้องหากินไม่เอา ทั้งปล้นทั้งลักซื้อขาย โทกหวอดวายนายตน
ขอเพียงรอดตายไปที ได้สูบล่องฝิ่นชื่นใจ หมอผีหมอนวดเป็นได้ ฤทธิ์ฝิ่นเร้าใจเหลือทน
นักเลงฝิ่นเพื่อนผมทั้งหลาย ควรตัดสินใจอีกที มีวสูบล่องพระอภัยอย่างนี้ ไม่มีทางดีเสียคน
มันยังไม่สายเกินไป ควรตัดสินใจเลิกมัน ลูกเมียจะพลอยเบิกบาน เมื่อท่านทำงานสร้างตน”
คนสูบฝิ่น (สำเนียง ม่วงทอง, 2501-2502)

นอกจากบทเพลงที่เป็นไปในเชิงเชิญชวนให้เลิกสิ่งเสพติด เนื่องจากเป็นสิ่งไม่ดีแล้ว ยังมีบทเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับ อบายมุข เช่น หวย มีการกล่าวถึงในลักษณะให้รู้ถึงโทษ และเตือนสติให้ประชาชนเลิกเล่น หวย เช่นกัน ดังนี้

“คุณนี้แหละคือรำลือทั่วไป คิดดูขนาดใจร้อนเราดังไฟไหม้ลามไปทั่ว
พุทโธพุทโธผู้สิ้นหวังล้มตัว สิ่งชั่วร้ายกลับพันพัวปล่อยตัวลึมนอนลึมนิน
คิดหวังอยากรวยมอดม้วยไม่กลัว หวังรวยเลขสามตัวต่างก็เมาหมัดดวงนลิน
เที่ยวแต่จะหาปริศนากันทั่วแผ่นดิน ต่างไม่คิดจะทำกินหวังรวยต้องสิ้นยากแค้นเจ็บใจ
... อยุธยาเมื่อคราวศูนย์ห้าคิดดูน้องพี่ เกือบเผาบ้านช่องก็มี ต้องหนีเดือนร้อนทั่วกัน
รู้แล้วกลัวชั่วร้ายเลิกที เห็นกันว่าชั่วดี เพราะตัวอย่างมีอย่างไรเล่า
ที่มาตัวตายก็มีมากมายเหมือนกัน ที่ลุ่มจมนับพันคิดดูเถิดท่านพี่น้องชาวไทย”
ชุกหวยสามตัว (สำเนียง ม่วงทอง, 2505)

“อาจารย์ใจเข้าสู่สูญสิ้นไปทุกอย่าง เพราะใช้ชีวิตผิดทางสร้างความร่ำรวยด้วยหวยใต้ดิน
อาจารย์ไหนดีเข้าไปหามาจนสิ้น ตัวแก๊งตัวกันตัวกินข้าแทงจนสิ้นวัวควายไร่นา
เคยทำงานงานจิตใจก็พลันผันเปลี่ยน ทั้งวันขำนั่งขีดเขียนปากเพียรคำนวณหวยตัวที่จะมา

... บนบานพระภูมิเทพไทผีไพรเจ้าป่า อินทร์พรหมสมเทวาโปรดจงช่วยข้าให้รวยสักที
 ลงเอยกันที่ไม่มีวันจะสิ้นไฟ สามตัวข้าขอห่างไกลยากจนเพียงใดไม่ขอพบพาน
 นอนตามศาลาต้องอาศัยวัดแทนบ้าน ขอร้องพี่น้องทั่วกันอย่าได้เมามัวสามตัวอีกเลย”

หวยใต้ดิน (สุรพล พรภักดี, 2501-2502)

ทั้งบทเพลงที่กล่าวถึงยาเสพติด และหวย เนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงอันตรายและพิษภัย
 ของทั้งยาเสพติด และหวย ที่ไม่เคยสร้างประโยชน์ให้กับผู้ใด และเนื้อหาของบทเพลง ได้เชิญชวนให้ทุกคน
 เลิกยุ่งเกี่ยวกับอบายมุขเหล่านี้ ถือเป็น การตอบสนองนโยบายรัฐบาลอีกด้วย

บทเพลงสะท้อนเรื่องราวที่เกิดขึ้นในสังคมหลาย ๆ มุมมอง ทั้งเรื่องนิสัย
 การปฏิบัติตัวของคนไทยที่เป็นตัวสกัดกั้นความเจริญ และเนื้อหาซึ่งเสนอทางออกในการให้คนไทย
 นึกถึงหลักพระพุทธศาสนาตัดความโลภความหลง และหันหน้ามาปรองดองรักใคร่กัน จะเป็น
 หนทางที่นำไปสู่ความเจริญของชาติ ดังนี้

“บ้านเมืองของเราจะเจริญขึ้นอย่างไร พุดถึงนิสัยคนไทยเรารู้แก่ใจกันดีแล้วนี้
 ขอบแกล้งอิจฉาไม่อยากจะให้ใครได้ดี เป็นเช่นนี้นับร้อยพันปีทุกคนรู้ดีว่าเป็นอย่างไร
 การเมืองของเราขออิจฉากันด้วยการเมือง ตั้งพรรคแยกพวกเนื่อง ๆ หาทางนั่งเมืองเพื่อความเป็นใหญ่
 บางท่านโกงบางท่านทำเพื่อชาติไทย ชัดแย้งแกล้งกันไปทุกสมัยที่เคยมีมา
 การค้าไทยเราก็เฝ้าอิจฉากันทุกราย พ่อแย่งกันซื้อพ่อแย่งกันขายสู้กันดอดวายล้มจมไม่ว่า
 คิดแย่งแข่งดีกลัวพวกจะมีเกินหน้า ปากว่าไม่อิจฉาแต่ใจไม่อยากจะให้ใครได้ดี
 พุดถึงชวานาก็อิจฉากันด้วยเรื่องนา ขึ้นศาลฟ้องร้องกันมาด้วยเรื่องที่ดินเลื่อมล้ำกันนี้
 บ้างก็ขัดใจแกล้งลักไก่ลักควายก็มี ด้วยกลัวเพื่อนจะได้ดีเกินกว่าตัวที่ได้ทำมา
 ข้าราชการบางท่านอิจฉากันก็มี บัดเบี่ยงบิดขาหรือพวกใครดีก็มักทวิเงินเดือนรูดหน้า
 ที่พวกไม่มีถูกกันถูกกดทุกท่า ใครทำดีก็อิจฉาเฝ้าคอยตั้งหน้าเขม่นเรื่อยไป
 เราเป็นคนไทยนับถือพระด้วยกันทุกคน ตัดโลกหลงไปให้พ้นควรคิดกลับตนปรองดองรักใคร่
 เลิกแกล้งอิจฉาหันหน้าร่วมแรงร่วมใจ ช่วยกันคิดกันทำเรื่อยไปนั่นแหละชาติไทยจะได้เจริญ”

คนไทยเมืองทอง (สำเนียง ม่วงทอง, 2502-2504)

จากการศึกษาบทเพลงในช่วงนี้พบบทเพลงที่มีเนื้อหาในการสะท้อนสังคมจำนวน
 20 บทเพลง สะท้อนให้เห็นความทันสมัย เจริญรุ่งเรือง มั่งคั่งในเมืองหลวง โดยมีสิ่งอำนวยความสะดวก
 สะดวก เช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ ที่มีอย่างทั่วถึง ซึ่งปรากฏบทเพลงที่กล่าวถึงอาชีพในระดับล่าง
 ของคนในเมืองหลวงคือ คนขายยา และ เสียงครวญจากเด็กเถื่อน เนื้อหาของบทเพลงไม่ได้แสดงถึง

ความยากลำบากในการดำรงชีพ การถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบดังเช่นยุคก่อน สะท้อนให้เห็นคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นของประชาชนโดยรวม ในส่วนของบทเพลงสะท้อนความแตกต่างของสังคมเมืองและชนบทเนื้อหาเป็นไปในเชิงการตัดพ้อ น้อยใจของชายหนุ่มในชนบทที่กล่าวกับหญิงสาวคนรัก ว่าตนไม่มีดีเท่าหนุ่มเมืองกรุง ไม่โก้ ไม่หรู แต่มีแต่ความจริงใจมอบให้ โดยไม่ปรากฏว่ามีเนื้อหาสะท้อนความแตกต่างทางชนชั้นเช่นยุคก่อน นอกจากนั้นยังมีบทเพลงที่กล่าวถึงอบายมุข เช่น ยาเสพติด และ หวยใต้ดิน ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงเป็นไปในทางที่เตือนสติให้เลิกการเกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้เพราะเป็นสิ่งไม่ดีถือเป็นการสนองนโยบายรัฐบาล รวมถึงบทเพลงที่กล่าวถึง โจร เสือ มีเนื้อหาเป็นไปในเชิงกลับตัวเป็นคนดีเพราะนึกถึงหลักศาสนาซึ่งมีจำนวนน้อยเมื่อเทียบกับยุคก่อน และท้ายที่สุดบทเพลงจำนวนมากที่สุดยังกล่าวถึงศาสนาเช่นยุคก่อน สะท้อนให้เห็นค่านิยมของผู้คนที่อิทธิพลของศาสนามีคุณค่าทางจิตใจต่อผู้คนและเป็นสิ่งหล่อเลี้ยงสังคมตลอดมา โดยมีการกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลสำคัญ สามารถสรุปได้ตาม ตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสังคมในยุคสุดท้าย (2500-2506)

กลุ่มข้อมูล	เนื้อหา	จำนวน (เพลง)
ศาสนา	ความเชื่อเรื่องศาสนา บุญกรรม คติธรรม ประเพณี วัฒนธรรม	18
โจร/เสือ	เรื่องราวของโจร/เสือ ภายหลังกลับตัวเป็นคนดี จากการนึกถึงหลักศาสนา	5
ชวานาชนบท	วิถีชีวิตที่เรียบง่ายของชนบท /หนุ่มชนบทจีบสาว ตัดพ้อว่าตนไม่โก้หรูเหมือนหนุ่มกรุงแต่มีความจริงใจ	4
อาชีพชนชั้นล่างเมืองหลวง	ขอให้ช่วยซื้อสินค้าของตน (คนขายยา) และช่วยเห็นใจในอาชีพ (เสี่ยงครวญจากเด็กเถื่อน)	2
ยาเสพติด	พิษภัยของยาเสพติด เตือนสติให้เลิกยุ่งเกี่ยวกับสิ่งเหล่านั้น	1

ในบางบทเพลงเนื้อหาได้สะท้อนทั้งสภาพสังคมและการเมืองในบทเพลงเดียวกัน และบางบทเพลงมีการกล่าวถึงในหลายกลุ่มข้อมูล เช่น บทเพลงที่มีเนื้อหาที่กล่าวถึงศาสนาที่สอดแทรกอยู่ในหลากหลายบทเพลง ทั้งบทเพลงที่กล่าวถึงชวานาก็จะมีการกล่าวถึงเรื่องคติธรรมสอนใจ บทเพลงที่กล่าวถึงโจรก็จะกล่าวถึงเรื่องเวรกรรม เป็นต้น โดยบทเพลงที่สะท้อนสังคมในช่วงนี้ เนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงศาสนามากที่สุด รองลงมาคือ โจร/เสือ ชวานาชนบท ชนชั้นล่าง

เมืองหลวง และยาเสพติดตามลำดับ โดยบทเพลงในการสะท้อนปัญหาในสังคมมีจำนวนลดลงจากยุคก่อน แสดงถึงสภาพสังคมที่เริ่มดีขึ้น และบทเพลงยังมีเนื้อหาในการตอบสนองนโยบายรัฐอีกด้วย

กล่าวโดยสรุป จากการศึกษาบทเพลงในช่วง พ.ศ.2500-2506 ที่สามารถสืบค้นได้จำนวน 61 บทเพลง พบบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนทั้งสภาพการเมือง และสภาพสังคม โดยเนื้อหาของบทเพลงสะท้อนสภาพสังคมมากที่สุดจำนวน 19 บทเพลง สะท้อนสภาพการเมืองจำนวน 10 บทเพลง (การเมืองภายในประเทศ 4 บทเพลง และการเมืองภายนอก 6 บทเพลง) โดยไม่ปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.6 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีเนื้อหาสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในยุคสุดท้าย (2500-2506)

เนื้อหาของบทเพลงสะท้อน	จำนวน (เพลง)
สังคม	19
การเมือง	10
เศรษฐกิจ	-

บทเพลงสะท้อนการเมืองเกิดขึ้นในช่วงการรัฐประหาร 2500 โดยมีบทเพลงที่ต่อต้านอำนาจของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ อย่างรุนแรง มีเนื้อหาตีแผ่เรื่องราวความจริงที่เกิดขึ้น ในการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ทั้งกรณีการสังหารผู้แทน การโกงกิน ริดไถภาษีประชาชน ซึ่งบทเพลงนี้ออกมาในช่วงที่ พล.ต.อ.เผ่า หมุดอำนาจทางการเมืองและออกนอกประเทศไปแล้ว และเป็นที่น่าสังเกตว่าเนื้อหาของทุกบทเพลงในการกล่าวถึงจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มีเนื้อหาในการสนับสนุนและชื่นชมการทำงานของจอมพลสฤษดิ์ ทุกบทเพลง ในส่วนของบทเพลงที่สะท้อนการเมืองระหว่างประเทศก็เกิดขึ้น ในช่วงกรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหารกับกัมพูชา โดยเนื้อหาของบทเพลงมีการเล่าเหตุการณ์โดยละเอียด ปลุกจิตสำนึกให้คนไทยรักสามัคคีร่วมกันต่อต้านผู้รุกรานแผ่นดินไทย ในส่วนบทเพลงที่สะท้อนสังคมนั้น เนื้อหาของบทเพลงแตกต่างไปจากยุคก่อน ไม่ปรากฏความเดือนร้อน ความทุกข์ยาก การแบ่งชนชั้น การถูกกดขี่ ความยากลำบากในการดำรงชีพ ดังยุคก่อน สะท้อนให้เห็นสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น กว่ายุคก่อนหน้านี้จากนโยบายอันเด็ดขาดของรัฐ แม้กระทั่งบทเพลงที่กล่าวถึงโจรหรือเสือ ก็ยังมีจำนวนที่ลดลง และทำยที่สุดบทเพลงที่กล่าวถึงศาสนา ยังมีจำนวนมากที่สุดเช่นยุคก่อน สะท้อนให้เห็นความสำคัญของศาสนากับวิถีชีวิตผู้คนทั้งสังคมเมืองและสังคมชนบท ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าศาสนามีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคมเป็นอย่างมาก ในส่วนของเศรษฐกิจนั้น ไม่ปรากฏบทเพลงที่กล่าวถึง อาจจะด้วยสาเหตุที่สภาพเศรษฐกิจในช่วงนี้เริ่มฟื้นตัว และนโยบายการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจอย่างจริงจัง โดยยุคนี้เป็นยุคเริ่มต้นของแผนพัฒนาเศรษฐกิจอีกด้วย

บทที่ 5

วิเคราะห์อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง

คำรณ สัมบุณณานนท์ ขับร้องบทเพลงอยู่ในช่วงประมาณ พ.ศ.2481-2506 โดยผลงานเพลงที่ขับร้องมีทั้งที่ คำรณ ประพันธ์เองและนักประพันธ์เพลงท่านอื่นประพันธ์ให้ ซึ่งผู้วิจัยสามารถสืบค้นและทำการเก็บรวบรวม ได้ทั้งจากแผ่นบันทึกเสียงชนิดครั้ง สปีด 78 จากบริษัทผลิตเสียงหลายบริษัท จากหนังสือเพลงตั้งแต่ปี 2494-2518 และเอกสารอื่นๆ รวมจำนวนทั้งสิ้น 171 บทเพลง

ผู้วิจัยได้แบ่งช่วงของบทเพลงที่คำรณ ได้ขับร้องตั้งแต่ พ.ศ.2481-2506 ออกเป็น 4 ยุค (ข้อมูลตามตารางที่ 3.4-3.7) เพื่อศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ดังนี้

5.1 ยุคแรก พ.ศ.2481-2490 (ยุคเริ่มต้นการเป็นศิลปิน)

จากการศึกษาพบว่า คำรณ ได้ขับร้องบทเพลงในช่วงแรก ตามหลักฐานการบันทึกเสียงและหลักฐานจากเอกสาร จำนวน 6 เพลง ซึ่งถือเป็นช่วงเริ่มต้นการเป็นศิลปินของคำรณ นอกจากจะเป็นช่วงเริ่มต้นแล้ว ในช่วงนี้ยังเป็นช่วงของสงครามโลกครั้งที่ 2 กิจการแผ่นเสียงหยุดชะงัก จึงทำให้บทเพลงในช่วงนี้มีจำนวนน้อย

ทองคำ หรือ คำรณ สัมบุณณานนท์ เริ่มเข้าสู่วงการเพลงโดยการประกวดร้องเพลงตามเวทีงานวัดในปี พ.ศ.2479-2481 ซึ่งถือเป็นเวทีที่ประชันความสามารถของนักร้องในสมัยนั้น โดยนักร้องที่มีชื่อเสียงล้วนผ่านเวทีการประกวดงานวัดแทบทั้งสิ้น และคำรณ ก็เป็นนักร้องท่านหนึ่งที่มีชื่อเสียงโด่งดังจากเวทีนี้ หลังจาก คำรณ เริ่มมีชื่อเสียงจากเวทีประกวดงานวัด เขาจึงมีโอกาสดำแสดงละครวิทยุเรื่อง “ไอ้เจ้าสาวชาวไร่” โดยรับบทเป็นพระรอง รวมถึงได้ขับร้องบทเพลงประกอบละครวิทยุในเรื่องนี้ด้วย ซึ่งละครวิทยุเรื่องนี้ออกอากาศทางสถานีวิทยุของกรมโฆษณาการในปี 2481 และเพลงนี้กลายเป็นเพลงลูกทุ่งเพลงแรกในเวลาต่อมา ซึ่งทำให้ คำรณ กลายเป็น “บิดาแห่งวงการเพลงลูกทุ่ง” จากการร้องเพลงนี้ในเวลาต่อมาเช่นกัน

“ไอ้เจ้าสาวเอ๋ย เจ้าสาวชาวไร่ ไปไหนกันหนอตัดผมแก้คอคูดออสำอางตา
 ทุงกว้างว่างใจจะเหลียวไปไหนวิเวกครวญหา วันนี้บุญตาพบเจ้าแม่นาลงมาสู่ดิน
 ทุงกว้างร้างแรมจะพากันแยมชื่นแหม่ไปสิ้น โคมศรยุพินมาเยี่ยมถิ่นสุธา
 วันนี้ฤกษ์ดีเป็นศรีหนักหนาได้พบขวัญตา พบขวัญวิญญาพบเจ้าแม่นาของชาวทุ่งเอ๋ย”

สาวบ้านไร่ (เหม เวชกร, 2494)

ทองคำ หรือ คำรณ มีโอกาสบันทึกแผ่นเสียงครั้งแรก ซึ่งปรากฏหลักฐานการบันทึก
 แผ่นเสียงจาก แผ่นเสียงตราเทพศรียางค์ (คณะเทพศรียางค์) และแผ่นเสียงตรากระทาย (คณะ ต.เง็กชวน)
 โดยบันทึกเสียงในช่วงปี พ.ศ.2483-2484 โดยหลักฐานการบันทึกเสียง ใช้ชื่อ ทองคำ สัมบุณยานนท์
 ปรากฏบนแผ่นเสียง จำนวน 3 เพลง ดังนี้

“เมื่อฝนพรำชุ่มน้ำใบหญ้า ลมสะบัดพัดพายุอดพฤษาแกว่งไกว
 ทั้งดาวแหละเดือนต่างเลื่อนหายไป มีเมฆบังไว้เราจึงไม่เห็นเลย
 ฝนกระเด็นสาดกระเซ็นเป็นฝอย แต่เดือนดวงน้อยเราหลงคอยแหละก็หาย
 คูแสนเสียดายซีเอ๋ย ใครหนอมาทาให้เราชำระ”

เมื่อฝนโปรย (ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์, 2483-2484)

“เมื่อฝนโปรยลมโชยพัดสะบัดโบก ถึงเปียกโชกก็ยังเย็นเส้นเกศา
 เมื่อหมดกาลอวสานพันพันตา อยู่เวลาที่เดือนเป็นเพื่อนเรา
 แต่น้ำตาตกทั้งปีทวียิ่ง แม่ผู้หญิงช่วยงานทำน้ำเหลืองไหล
 โช้เอ๋ยไม่นึกเลยว่ารักจะตาย แสนเสียดายเราต้องชำระชำระ”

แสนเสียดาย (ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์, 2483-2484)

“น้ำตกรตกตากระเซ็นฝอย ละอองน้อยขาวนวลชวนให้ชม
 เย็นล้ำชุ่มชื่นรื่นอารมณ์ หยาดน้ำพรมลมโชยมาโปรยปราย
 มิ่งไม้ไทรโศกก็แกว่งไกว ความไสวไทรย้อยห้อยเรียงราย
 ดอกโศกลมโบกหล่นกระจาย ตะวันฉายแดงเรืองเมื่อสายันต์”

น้ำตกร (ประพาส สนวนขวัญ, 2483-2484)

หลังจากนั้น คำรณ เข้ารับราชการเป็นทหารอากาศ 2 ปี (2484-2486) ซึ่งตรงกับช่วง สงครามโลกครั้งที่ 2 กิจกรรมแผ่นเสียงจึงหยุดชะงักด้วยภาวะสงคราม เพราะสมัยนั้นการทำแผ่นเสียง ต้องส่งไปทำที่ต่างประเทศ (อังกฤษ อินเดีย หรือ ญี่ปุ่น) ดังนั้นจึงไม่ปรากฏหลักฐานว่า คำรณ มีผลงานที่บันทึกแผ่นเสียงออกมาในช่วงนี้ แต่ปรากฏหลักฐาน ในบันทึกของ อรุณ สัมบุญณานนท์ ช่วงที่อพยพหนีภัยสงครามในพระนครไปอยู่ที่ย่านพระประแดง โดยได้แต่งเพลงให้คำรณ ขับร้อง จำนวน 2 เพลง ดังนี้

“ยามอาทิตย์จะต่ำล้อย ป้อมน้อยน้อยนี้งามหนักหนา
ลมโบกโกรกไปมา เย็นซ่าซ่าซัดฝั่งชลธาร
ฝูงนกหกโหนจับ เสียงร้องรับขับคำขาน
เคียงคู่เคล้าอยู่นาน แสนเบิกบานทั้งสัตว์ทั้งคน”

ป้อมรัก (อรุณ สัมบุญณานนท์, 2532)

“อพยพย้ายแยกแตกเป็นหมู่ หลบไปอยู่ทุกทางต่างเห้น
เพื่อหนีภัยอากาศจากรรจ์ เหมือนทั้งนั้นครอบครัวทั่วกันไป
บ้านฝืดเคืองเมืองฝืดเค้นแดนที่รัก อาณาจักรไทยเราราวเคราะห์ใหญ่
จำต้องพลัดถิ่นฐานบ้านเมืองไกล โลกหวนไหว้หัวหล้าในสากล”

อพยพ (อรุณ สัมบุญณานนท์, 2532)

จากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงช่วงแรก (2481-2490) จำนวน 6 เพลง (ตารางที่ 3.4) พบว่าเนื้อหาของบทเพลง ไม่ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม เสรีนิยม และชาตินิยม โดยบทเพลงในช่วงนี้จะมีอุดมการณ์อื่น ๆ ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงมีการกล่าวถึง ความรัก ความสวยงามของธรรมชาติ และเรื่องทั่ว ๆ ไป เป็นต้น

5.2 ยุคที่สอง พ.ศ.2490-2494 (ยุคแห่งการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์)

สงครามโลกครั้งที่ 2 สร้างความเสียหาย และส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม การเมือง ทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ซึ่งบทเพลงของคำรณที่ปรากฏหลักฐานในการบันทึกเสียง ได้ขาดหายไป ตั้งแต่ประมาณปี 2484 เนื่องจากกิจกรรมแผ่นเสียงต้องหยุดชะงักจากภาวะสงคราม และมาเริ่มการผลิตแผ่นเสียงได้อีกครั้งในช่วงประมาณปี พ.ศ.2492 เป็นต้นมา โดยผลงานของคำรณในยุคที่สองนี้ ซึ่งผู้วิจัยรวบรวมได้จำนวน 7 บทเพลง

บทเพลงของคำรณในช่วงนี้ส่วนใหญ่เป็นบทเพลงแนวเพลงโห่ ในรูปแบบคาวบอย ตะวันตกที่ คำรณ นำมาดัดแปลงใช้กับเพลงไทย ซึ่งเป็นแนวเพลงโห่ ที่สร้างชื่อเสียงให้กับเขาจนโด่งดังทั่วประเทศ และได้รับฉายา “ราชาเพลงโห่” ในเวลาต่อมา

“ชมหมูไม่้งามตาดอกไม้ป่าวนาสะพรั่ง   น้ำห้วยเย็นเป็นวังคอกบัวบังสูงตั้งแฝงใบ
ชมทุ่งเพลินเดินมาเราเฮฮาร้องเพลงไป   เพลินยิ่งเดินไกลละรินชื่นใจอะไรจะเทียมทัน
แนวป่าพาให้หมองสุดรำคำร้องมารำพัน   สวยเหลือคั่งเสกสรรจากเมืองสวรรค์สร้างไว้ให้เรา”

ชมหมูไม่ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2492-2493)

“เวลาเย็นเย็นจะคำอยู่แล้วหนา   หนาวอร่าด้วยน้ำค้างที่กลางหา
ยิ่งเย็นยิ่งค่าน้ำค้างพราว   ออใครจะหนาวเหมือนอย่างออเรียน
โอ้วว่าอยู่เดียวแสนเปลี่ยวจิต   อยากได้มิตรสักคนก็ให้เหนียม
รู้ว่าอาภัพอับจนก็ทนเจียม   หึงห้อยหรือจะเทียมกับแสงเดือน”

ไร้คู่ (เหม เวชกร, 2493-2494)

“เมื่อสบตาพาให้คะนึง   สุดจะซาบซึ่งหวานใดไม่ปาน
หลงมองแต่ตาพาให้ซาบซ่าน   รักคอยประสานด้วยการมองตา”

เมื่อสบตา (สกนธ์ มิตรานนท์, 2493-2494)

“ดูทะเลเวลาค่ำ   เดือนส่องผิวน้ำเป็นประกาย
เห็นพื้นน้ำงามระยิบ   ดาวลิบๆ มีมากมายช่างพริ้มพรายประกายเด่น”

ประกายเดือน (ป. ชื่นประ โยชน์, 2493-2494)

“บทเพลงบรรเลงเพลงเพลินให้สุขหัวใจ   ทั่วกันไปบันเทิงเรีงร้องทำนองบรรเลง
ฟังไพเราะเพราะพลีวระริกระบำทำเพลง   ร้องบรรเลงยามค่ำคืนชวนชื่นชม”

ยิบปี่ยา (อร่าม ขาวสะอาด, 2493-2494)

“เดินเถิดหนาเดินเล่น   เวลาเย็นๆ เดินเล่นตามใจ
ชมทุ่งชมท่าป่าไม้   มาร้องเพลงให้หัวใจเบิกบาน”

เพลินเพลง (อร่าม ขาวสะอาด, 2493-2494)

คำรณ ประสบความสำเร็จในด้านงานเพลง มีชื่อเสียงโด่งดังจากการร้องเพลง เป็นที่รู้จัก และได้รับความนิยมจากประชาชนทั่วประเทศ จากเพลง ชมหมูไม่ ไร้คู่ ฯลฯ จนเขาได้ก้าวเข้าสู่ วงการภาพยนตร์ และได้รับบทบาทเป็นนักแสดงนำของเรื่องในบทพระเอก ซึ่งได้รับความนิยมและ ประสบความสำเร็จเช่นกัน ยิ่งตอกย้ำความโด่งดังของเขาและนำพาชีวิตเขาให้ก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ โดยภาพยนตร์เรื่องแรกคือ เรื่อง รอยไถ เข้าฉายในปี พ.ศ.2493 ซึ่งเขาก็มีโอกาสร้องเพลงประกอบ ภาพยนตร์ เรื่องนี้เช่นกัน

“สิ้นแสงเมฆลอยลงต่ำ ฟ้าฉ่ำด้วยฝนโปรย

ลมฝนกระหน่ำโบย เหมือนเข็มนาหัวใจให้หนาวระบม

ฝันนาหานี้มีรอยไถแปร แต่ใจเรามีผลเป็นรอยรักกระทบ

ทิ้งรอยไถตกเป็นรอยฝากชื่นชม ดวงใจฉันตรมสุดฝันกลิ่นเสฉวี

ยามฝนล่ากระหน่ำฝันนาหานอง มองแล้วมองน่านองกลบรอยไถเก่า

เขามีคู่ม่อคสุดังเรา ความหลังครั้งเก่าเตือนใจเสฉวีไม่วาย”

รอยไถ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2493-2494)

จากการศึกษาอุดมการณ์ในบทเพลงช่วงที่สอง (2490-2494) จำนวน 7 เพลง (ตารางที่ 3.5) พบว่าเนื้อหาของบทเพลงมีความคล้ายคลึงกับผลงานเพลงในยุคแรก โดยไม่ปรากฏอุดมการณ์ ทางการเมืองสังคมนิยม เสรีนิยม และชาตินิยมในบทเพลง โดยบทเพลงมีเนื้อหาที่กล่าวถึงความรัก ความสวยงามของธรรมชาติ และเพลงทั่ว ๆ ไป คล้ายคลึงกับบทเพลงในยุคแรกเช่นกัน

5.3 ยุคที่สาม พ.ศ.2494-2500 (ยุคแห่งความรุ่งโรจน์และการเป็นราชาเพลงชีวิต)

ปี พ.ศ.2492 เป็นต้นมา ถือเป็นการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ของคำรณ และส่งผลมาจนถึงยุคนี้ ซึ่งถือเป็นยุคทองของ คำรณ สัมบุณณานนท์ ซึ่งถือเป็นยุคแห่งความรุ่งโรจน์ถึงขีดสุด ทั้งทางด้าน ภาพยนตร์และผลงานเพลง เขาได้รับการติดต่อให้เป็นพระเอกภาพยนตร์ในช่วงนี้อีกหลายเรื่อง และมีกระแสตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี รวมถึงผลงานเพลงของเขาที่ออกมาสู่ผู้ฟังจำนวนมาก ซึ่งในยุคนี้เป็นยุคที่มีผลงานเพลงมากกว่าทุกยุค โดยผู้วิชัยสามารถสืบค้นผลงานเพลงได้ จำนวน 97 บทเพลง (ตารางที่ 3.6) โดยเนื้อหาของบทเพลงมีความหลากหลายทางด้านอุดมการณ์ ทั้งสังคมนิยม เสรีนิยม ชาตินิยม รวมถึงอุดมการณ์อื่น ๆ ดังนี้

5.3.1 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงสังคมที่ถูกแบ่งชนชั้นออกเป็นคนรวย คนจน ซึ่งทำให้คนรวยหรือชนชั้นนายทุนเอาเปรียบ กดขี่ ขูดรีด เอาเปรียบคนจนที่เป็นลูกจ้างหรือชนชั้นกรรมกรซึ่งมักจะถูกเหยียดหยาม ดูถูก เยียดหยัน ว่าต่ำต้อยกว่า ซึ่งชนชั้นกรรมกรนั้นแม้จะขยันทำงานเท่าไรรู้ก็ยิ่งจน โดยต่างกับคนรวยที่ยิ่งรวยขึ้นทุกวัน ซึ่งตรงกับแนวคิดสังคมนิยมที่มีแนวคิดในการต่อต้านการแบ่งชนชั้น โดยเป้าหมายของสังคมนิยมคือการยุติการแบ่งชนชั้น และการกระจายความมั่งคั่งแก่สังคม ซึ่งจะเป็วิธีที่ทำให้สังคมดีขึ้น ดังนี้

“บางครั้งถูกโกงค่าแรงแบ่งเอา เพราะเรามันโง่ แบกของหัวโตวิ่งจนเมื่อยขา
พอพวกนายงานจ่ายกันรีดเอาเลือดปลูปลูกค้า ใครอะอะขึ้นมา ต้องตงงานคร้านไปต่อเย”
กรรมกรทำเรือ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2499-2500)

“เขานาเขาทำยิ่งชอกช้ำตื่นตื่น หยาดเหงื่อเป็นมันเขารีดเอาไรละสิบลึง
หลังหยาดเหงื่อเพื่อให้เขาร่ำรวย เรานี้แทบม้วยมองไปใจเศร้าเสียดัง”
หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2500-2501)

“โชคชะตาเกิดมาช่างบัดชบ เสร็จหน้านาต้องคอยหลบกลัวจะพบกับเจ้าหนี้
เขานาเขาทำแบ่งครึ่งประจำกันมาทุกปี แบ่งค่าเช่าข้าวหมดพอดีต้องเป็นหนี้เขาต่อไป”
ชีวิตชาวนา (สุเทพ โชคสกุล, 2498-2500)

“ท่านเจ้าของนาโปรดได้เมตตาสงสาร ดอกเบี้ยค่านาของท่านปีนี้ผมขอผ่อนผันให้
ครอบครัวผมเองอดอยากแยะแล้วไม่ไหว ขอเพียงรอดตายไปได้ปีหน้าฟ้าใหม่ขอถ่ายถอนตัว
ผมจะทนคืนรจนสิ้นข้าวมีไม่พอกันกิน กลับมีหนี้สินเพิ่มพูนท่วมหัว
เงินก็ไม่มีซื้อหาเสื้อผ้าพันตัว กอดเข้าเสร้านทุกข์หมองมัวคอยหวาดกลัวเรื่องเงินไม่มีกิน”
ชาวนากำสรวล (สำเนียง ม่วงทอง, 2500-2501)

“ไม่พ้นจ่านองพินนาให้คนอื่น คววยขายทุนไม่คืนทนฝืนกลืนความยากเหล่านี้
เข้าทำไปมานะตั้งใจใช้หนี้ มองนาใจหายทุกทีอีกก็ปีถึงได้คืนมา”
น้ำตาชาวนา (ร้อยแก้ว รักไทย, 2500-2501)

“พี่น้องชาวไทยหวังใจเมตตา ควรเห็นใจชีวิตชานาที่อุตสาห์ทนทำ
อย่าเอ่ยนิทาว่าพวกชานานันต์ต่ำ ถึงหากชานาหน้าคำแต่ใจยังงามสดีส”
ขวัญใจชานา (เสนาะน้อย ท่าไม้สุข, 2501)

“ทุ่งนาแห่งนี้เดิมทีก็เป็นของพ่อ อนาคตจริงหนอเขาคิดล่วงล่อของพ่อไป
พ่อจึงล้มเจ็บรักษาเท่าไรไม่หาย พ่อเข้าใจตายเพราะไอ้คนกระยา...
...ชอบโกงกันเล่นหัวใจพิเรนสิ้นคน เขี่ยดยำคนจนมองเห็นเป็นคนที่ต้องยวิชา
อย่างนี้ต้องแหลกมันจึงจะสมราคา ที่วัดคุณค่าราคาของคนน้อยไป”
คำสั่งของพ่อ (สุเทพ โชคสกุล, 2500-2501)

“คนขับแท็กซี่ไม่มีเกียรติอันใดเลย ไอ้พี่น้องเราเอ๋ยจะเขี่ยดเหยกันไปทำไม
ต่ำต้อยต่ำเค็ญก็ยังเป็นเลือดเนื้อเชื้อไทย”
คนขับแท็กซี่ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

“สวรรค์คนจนมีสุขสิ้นคือยามหลับนอน แสนเปลี่ยด้วยเหน็ดเหนื่อยอ่อนล้านอนหลับตากี่ฝัน
หวังไปลมลมคิดทางร้ายทุกเมื่อเชือวัน สร้างเป็นวิมานฝันว่านั่งนับเงินทอง
นี่เป็นเวรกรรมน้ำตาหลากไหลรินนอง ซ้ำใครเมินมองยังถูกเหยียดหยาม
จนฉันทก้มหน้าทนมตรมใจอยู่เดียว”
สวรรค์คนจน (ป.ชื่นประ โยชน์, 2497-2498)

“กวาดถนนแต่เช้าจนค่ำ งานต่ำซ้ำคนดูหมิ่นกินแคลน...
...ความจนต้องยอมสู้ทนทุกอย่าง หากินจนสิ้นทางฉันยังทุกข์ยากแสนจน
จนเงินฉันนี้ก็ยอมจำทน เพราะยังไม่อยากเป็นคนเทียวโกงฉ้อเขามากิน”
คนรอบกรุง (อร่าม ขาวสะอาด, 2500-2501)

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงความลำบาก ยากจน ชัดสน ในการดำรงชีพในขั้นพื้นฐาน
ไม่มีอาหารจะกิน ไม่มีที่อยู่อาศัย ไม่มีเครื่องนุ่งห่ม ซึ่งตรงกับแนวความคิดสังคมนิยมที่ว่า ทุกคนในสังคม
ต้องได้รับการดูแลขั้นพื้นฐาน (น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ฯลฯ) ซึ่งเป็นเครื่องประกัน
รากฐานของความเป็นมนุษย์ ดังนี้

“หาเข้ากินคำด้วยการร่อนของริมคลองขากล้า บางครั้งแซ่หน้าสั้นหนาวก็เคย
บางวันได้ของไม่มีค่าเลยออกเอ่ยหมองคล้า อดทั้งเข้าคำต้องเอาน้ำลูบท้อง
หาเข้ากินคำไปวันหนึ่งพอประทะประทั่ง แต่แล้วก็ยังห้วงเหลียวแลมอง
เสื้อฟ้าหาขายแพงยิ่งกว่าทองคำท้วงจะหิว นุ่งผ้าขี้ริ้วขาดวินและเปราะดำ”
หาเข้ากินคำ (ป. ชื่นประ โยชน์, 2495-2496)

“ขามขากเช่นนี้ไม่มีคนเขาเหลียวแล พบทุกคนต่างรื่องว่าแย่เมื่อก่อนแบมือสลอน
คนหมดหนทางแม้แต่ที่พอซุกหัวนอน ขากไร้ทนกรรมไปก่อนต้องกินนอนกลางธรณี”
คนพเนจร (ป. ชื่นประ โยชน์, 2499-2500)

“เปื้อนเหลือโลกเราขึ้นขมเกินไป ชีวิตหมองไหม้ต่ำต้อยเหลือดี
ฉันทจนขากไร้จึงไม่มีดี หาคนพาที่ก็หลบลหลีกเลี่ยงหนีไม่สนทนา
ขากไร้ตัวจนขัดสนเงินทอง หน้าตาหมองคร่ำรูปดำเหมือนกา
แม้ใครได้เห็นก็เกรียคนักหนาซ้ำยังมา ไร้ที่อยู่อาศัยหลักฐานบ้านช่อง”
เกิดมาจน (สุพจน์ หวังประเสริฐ, 2500-2501)

“ลูกเล็กยังมีอีกเมียทั้งคน พาอดกันเหลือทนต้องซ้ำหมองหม่นทนกลืนฝืนใจ
บางครั้งก็ทิ้งน้ำลูบท้องทนกัดฟันไป เสียงลูกร่ำร้องให้หิวเหลือใจน่าเวทนา”
คนที่มองไม่เห็นโลก (ป. ชื่นประ โยชน์, 2495-2496)

“ตั้งคมเมินขังฉันทแล้วหรือนี้ ยั้งจนยั้งจันสิ้นศิวโลกนี้ไม่มีแน่นอน
หิวโหยเอาน้ำลูบท้องไปก่อน กำลังตรงไหนพักนอนสัจจรมาจากแดนไกล”
คนนอกตั้งคม (ป. ชื่นประ โยชน์, 2500-2501)

“อยู่มานานโ ข ลูกฉันทเกิดแล้วห้าคนฉันทจันเต็มที
ฝืดเคืองสิ้นดีซ้ำมากมี ใช้จ่ายมิได้พอเพียง”
พ่อค้าหาบเร่ (ป. ชื่นประ โยชน์, 2495-2496)

“ไ้อ้มาครวญคิดชีวิตบรูษไปรษณีย์ เกียรติและศักดิ์ศรีไม่มีใครมาแลมอง
ครอบครัวยากมีขมขากคำเค็ญ แสนเหนื่อยใจร้าวขามเข้าจวบเย็น เรื่องเป็นเพราะขาดเงินทอง”
บรูษไปรษณีย์ (ไพบุลย์ บุตรจัน, 2495-2496)

“วันหนึ่งหาเงินได้หลายร้อยบาท โอ้คิดไปอนาคตไม่ใช่เงินของเรา
ตัดตัวขายเบอร์เพลอนิดชบเซาโดนล้วงกระเป๋า วันนั้นแสนเศร้าต้องถูกตัดเงิน
ชีวิตลำบากยากเย็นอย่างไรต้องทำ นึกเห็นเป็นกรรมโอ้เข้าใจตัวเหลือเกิน
ไม่มีใครเห็นนึกเป็น โชคร้ายประดังบังเอิญ เกิดมาแล้วต้องเผชิญโอ้เงินนี้แหละต้องทำ...
...ชีวิตหมองหม่นเหมือนคนถูกสาปบาปหนา แสนทรมาณยากหาความชื่นชิตเซย
ก้มหน้าทำไปก็ด้วยอาศัยความทนจนเคย โอ้กรรมกรรมนี้เอ๋ยใครเลยจะได้เห็นใจ”
กรรมกรรมร่าง (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึงสังคมชนบท ที่ไม่มีการแบ่งชนชั้นเหมือนสังคมเมืองหลวง โดยสังคมชนบทนั้น มีความเป็นอยู่แบบช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเพื่อแบ่งปันของคนในสังคม และทุกคนในสังคมชนบทล้วนเปรียบเสมือนครอบครัว เสมือนเป็นพี่น้อง ญาติสนิทมิตร “สหาย” ซึ่งตรงกับแนวคิดสังคมนิยมที่มีแนวคิดในความเป็นพี่น้องกัน หรือเน้นการเป็น “สหาย” มากกว่าจะให้มนุษย์ตั้งป้อมต่อสู้แข่งขันกันในฐานะที่ต่างเป็นปัจเจกบุคคล ดังนี้

“คำแล้วกลับบ้านมา หาข้าวหาปลาแบ่งกินกัน
นี่แหละคือสวรรค์ พี่พวกฉันอยู่กันจำเจ”
สวรรค์ชานา (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2498-2499)

“รอยเกวียนดินควาย โอ้คงไรมนตราผูกนาง
น้ำโคลนและกลิ่นสาปฟางน้อยหรือช่างมาสิ้นอาทรพรณ์
จงกลับท้องนาคืนบ้านป่าแดนฟ้าเดียวกัน
จะอย่างไรก็เป็นสวรรค์ไม่มีขีดคั่นแบ่งชั้นของคน”
ตามนางกลับมา (ประพันธ์ สุริยศักดิ์, 2498-2500)

“บ้านเมืองอร่ามงามคูวิไล แต่คนใจนน้ำใจไม่เห็นจำเริญ
คนไหนยากจนถนนแทบไม่มีเดิน คนไหนมีเงินคนนั้นเป็นเทวดา
บ้านนาผมนี้สิมีสวรรค์ เราหากินกันเราหมั่นขุดดินไถนา
ไม่แบ่งชนชั้นรักกันหนักหนา คนอื่นแปลกมาเรียกกินข้าวปลาหลับนอน”
คนเหมือนกัน (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2500-2503)

“ชีวิตบ้านนาอยู่ตามประสาพวกเรา ห่างไกลแสงและสีเขียว
รักพวกเราเหมือนดังครอบครัว
อับจนพึ่งกันหัวใจรักมันไม่เห็นแก่ตัว ไม่เคยมีความเมามัวตัวของตัวได้พึ่งตัวเรา”
ชีวิตบ้านนา (ป.ชื่นประโยชน์, 2499-2500)

จากการศึกษาพบบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม จำนวน 22 เพลง (เนื้อหาที่กล่าวไปข้างต้น) ตามรายชื่อบทเพลงตามตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5.1 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม (ยุคที่สาม 2494-2500)

ลำดับ	รายชื่อเพลง	ลำดับ	รายชื่อเพลง
1.	กรรมกรท่าเรือ	12.	คนพเนจร
2.	หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน	13.	เกิดมาจน
3.	ชีวิตชาวนา	14.	คนที่มองไม่เห็นโลก
4.	ชาวนากำศรวล	15.	คนนอกสังคม
5.	น้ำตาชาวนา	16.	พ่อค้าหาบเร่
6.	ขวัญใจชาวนา	17.	บุรุษไปรษณีย์
7.	คำสั่งของพ่อ	18.	กรรมกรรกราง
8.	คนจับแท็กซี่	19.	ตามนางกลับมา
9.	สวรรค์คนจน	20.	สวรรค์ชาวนา
10.	คนรอบกรุง	21.	คนเหมือนกัน
11.	หาเช้ากินค่ำ	22.	ชีวิตบ้านนา

บทเพลงทั้ง 22 บทเพลงมีเนื้อหาสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม ที่ให้ความสำคัญกับสังคม ส่วนรวม ชุมชนมากกว่าปัจเจกบุคคล โดยทุก ๆ คน ล้วนเป็นเพื่อน พี่น้อง ญาติ หรือ “สหาย” ที่พร้อมจะช่วยเหลือเกื้อกูลแบ่งปัน มากกว่าจะแข่งขันต่อสู้กันในฐานะปัจเจกบุคคล สังคมนิยมเน้นความเสมอภาคทั้งทางสังคมและเศรษฐกิจ ไม่เฉพาะเสมอภาคในสิทธิและโอกาส ต่อหน้ากฎหมาย แต่เป็นการเสมอภาคในผลลัพธ์ที่บุคคลได้รับจากสังคมตลอดกระบวนการดำรงชีวิต โดยทุกคนในสังคมต้องได้รับการดูแลให้สามารถอยู่ในสังคมได้อย่างน้อยต้องได้รับการดูแลความจำเป็นขั้นพื้นฐาน เช่น น้ำอาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค ที่สำคัญสังคมนิยมต่อต้านระบบทุนนิยม เนื่องจากทุนนิยม

จะทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกันของรายได้ ส่งผลให้เกิดการแบ่งชนชั้น นายจ้าง ลูกจ้าง นายทุน กรรมกร ซึ่งนายจ้างก็จะกดขี่ขูดรีดลูกจ้างอย่างไร้มนุษยธรรม ความมั่งคั่งจะเกิดขึ้นเฉพาะกลุ่มคนส่วนน้อยคือชนชั้นนายทุนหรือนายจ้าง ความยากจนก็จะเกิดขึ้นกับกลุ่มคนส่วนใหญ่คือลูกจ้างหรือประชาชนโดยรวม การปัญหาที่คือการยุติการแบ่งชนชั้น และกระจายความมั่งคั่งให้ทั่วถึง

5.3.2 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึง การทำงานของรัฐบาล นักการเมืองตัวแทนของประชาชน ที่ถูกเลือกเข้าไปให้ใช้อำนาจแทนประชาชน แต่กลุ่มนักการเมืองเหล่านั้นกลับ คอร์รัปชัน โกงกิน ภาษีของประชาชน โดยไม่ละอายและไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง ซึ่งแทนที่รัฐบาลหรือนักการเมืองที่ดีเป็นตัวแทนของประชาชนนั้น จะทำหน้าที่พัฒนาบ้านเมืองสร้างความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชนโดยรวม กลับใช้อำนาจที่ประชาชนมอบให้ หาช่องทางในการ โกงกินเพื่อนำประโยชน์สู่ตนเอง ซึ่งตรงกับแนวคิดเสรีนิยมที่รัฐบาลหรือนักการเมืองซึ่งถือเป็นผู้ใช้อำนาจแทนประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนนั้น ต้องทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและเพื่อความสมบูรณ์พูนสุขของประชาชนโดยรวม การคอร์รัปชัน การโกงกิน จึงถือเป็นการใช้อำนาจที่ไม่ถูกต้องและไม่เป็นธรรมกับประชาชน ดังนี้

“คนโกงกินเกลบกินรำ คน โกงกินน้ำตาลทราย เอื้อละเหลลยชยลยชยเหมือนกฎหมายไม่มี...

...โกงกันกินกันเข้าไป พ่อพวงมาลัยลยไปลยมา

สงสารแต่ราษฎรเขาเดือดร้อนขาดคนพึ่งพา เลือกผู้แทนเข้าในสภาหวังว่าจะได้ฟังฟัง...

...นี่ก็ถึงครั้งก่อนตอนหาคะแนน ก่อนท่านได้เป็นผู้แทนบางคนยากแค้นจนยิ่ง

มาคนเดียวมันมีรั้วรัวทุกสิ่ง ซ้ำจ้อายยิ่งกว่าผู้หญิงจำจริงหลบหน้าพวกเรา”

เทวดาจี โกง (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“ใคร่ขอวิงวอนเสนอสุนทรข้อสนทนา เพิ่มภาษีขึ้นมาจนชาวประชาบ่าลู่แล้วท่าน

ภาษีกะปิกาน้ำปลาภาษีน้ำตาล อีกหนอยไม่ซ้ำไม่นานภาษีเล่นงานกระทั่งหายใจ

ต้องปิดแสดมปีเอาไว้ที่รัฐมุกเรา หายใจออกเข้าภาษีเล่นเราไม่รู้เท่าไร

ไม่ใช่ประชดไม่ใช่ประชันไม่ใช่ว่าใคร เรายอมเสียด้วยเต็มใจขอเพียงชาติไทยเราวัฒนา

ข้าราชการขอให้ทำงานเพื่อประชาชน อย่าได้คิดว่าตนอยู่เหนือหัวคนเพราะใส่สัญญา

ตาสาตาสีขายมายมมืออย่างผมเข้าไป เพื่อเสียภาษีค่านายหน้าใช้วาจาเป็นเจ้านาย”

ตาสีกำสรวด 2 (ไพบูลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“เสียงโฆษณาของนักการเมือง ยกเอาแต่เรื่องที่ดีงามมาพูดจา....
 ...ถนนหนทางที่ว่าจะสร้างก็ยังไม่ดี มั่นกินอิฐทรายกันป่นปี้ถนนจะมีกันได้อย่างไร
 เขาเป็นผู้แทนกันยังไม่ทันเท่าไร ทรัพย์สินเงินทองมีมากมายมันน่าแปลกใจเมื่อคิดขึ้นมา
ปากบอกรักชาติผมฟังอนาถใจจริง เห็นแต่เขาจะช่วงจะชิงตำแหน่งใหญ่ยิ่งกันในสภา
วิ่งค้นหาเสียงกินเลี้ยงกันใหญ่ตามเหล่าตามบาร์ บางคราวยกพวกเข้าเข่นฆ่ามันเหลือระอาผู้แทนเมืองไทย
ผมขอวิงวอนราษฎรทั่วทั้งแผ่นดิน ไอ้พวกชอบ โกงชอบกิน ไอ้พวกกักฉืนอย่าเลือกเข้าไป
เลือกแต่คนดียังมีอยู่อีกมากมาย แล้วพี่น้องจะสุขใจจะพาชาติไทยเรารุ่งเรือง”
 มนต์การเมือง (สุเทพ โขศสกุล, 2499-2500)

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึง การใช้อำนาจของรัฐบาล หรือบางกลุ่ม บางคน ที่ไม่เกรงกลัวและไม่ปฏิบัติตามกฎหมายบ้านเมือง รวมถึงการละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชน โดยทั่วไป โดยที่เมื่อประชาชนต้องการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในเชิงคัดค้าน ก็จะถูกปองร้าย หมายเอาชีวิต และเมื่อมีผู้เสียชีวิตลงก็จะไม่มีการดำเนินคดีทางด้านกฎหมาย ซึ่งถือเป็นการบังคับใช้กฎหมายที่ไม่มีความเป็นธรรม ไม่เสมอภาค และไม่เท่าเทียม ซึ่งตรงกับแนวคิดเสรีนิยมที่ให้ความสำคัญกับเสรีภาพในการแสดงออก และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แม้ความเห็นนั้นจะเป็นไปในเชิงคัดค้านก็ตาม รวมถึงเสรีนิยมยังเน้นในเรื่องความเท่าเทียมและเสมอภาคทางด้านกฎหมายที่ทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเท่าเทียมกัน กฎหมายต้องมีความศักดิ์สิทธิ์และมีการบังคับใช้อย่างเท่าเทียมกันไม่ว่าผู้นั้นจะเป็น รัฐมนตรี นักการเมือง ข้าราชการ หรือ ประชาชน ดังนี้

“ใครรู้ความจริงควรจะนิ่งไว้ในใจ ถ้าขึ้นคานออกไปก็จะกลายเป็นข้า
 ค้านดีไม่ได้อาจมีภัยตามมา พอมีภัยสิ้นมรณาหาคดีไม่มี...
 สุภายิตท่านลิจิตไว้ ว่าซัดดอกซัดใจไม่เป็นไรพอทนทาน
ถ้าซัดประโยชน์โทษถึงวานปราน จะคอยตามสังหารผู้ค้านให้วอดวาย
ขอวิงวอนท่านผู้ใหญ่ในวงวาน ถ้ามีใครเขาค้านควรรับฟังความหมาย
อย่าโมโหโกรธฆ่าให้ตาย ภายหลังนี้กละอายคำค้านของไหมเอ๋ย”

ใครค้านท่านฆ่า (คำธณ สัมบุณณานนท์, และอรุณ สัมบุณณานนท์, 2501)

“ปังๆปังๆ ระวังลูกปืนนะท่าน กฎหมายเมืองอันธพาลเรียกกันว่าศาลเตี้ยเอ๊ย...
 ...เสียงปืนครืนครืนไม่เกรงกฎหมาย เหมือนดังหนึ่งเหยี้ยความตายชีวิต ไม่มีความหมายยืนนาน
 ช่มเหงกันเองไม่เกรงกฎหมายอย่างไร ชอบใจสินทรัพย์ของใครก็ โกงเอาไปเป็นของตนเอง...

...ร้อยเล่มที่แสนกลเหลือทนชอกช้ำ ใช้อำนาจยุติธรรมบีบบั่นก่อกรรมให้เขากลับกรง...

...ขออำนาจคุณพระธรรมปกป้อง ขอตำรวจไทยคุ้มครองปราบพวกผยองส่งศาลอาญา
ศาลเตี้ยแห่งจอมทারণเหมือนหุ่นมารร้ายปีศา เหมือนเป็นมารเขี่ยศาลอาญาปวงประชาระทมครมใจ”

ศาลเตี้ย (ไพบุลย์ บุตรจีน, 2499-2500)

“ชีวิตกุมม้วยมอญ กระตุกรู้อองอุทธรณ์ คอยวอนเรียกหาความเป็นธรรม...

...วอนขอความเป็นธรรม จับตัวผู้ร้ายใจดำ มาทำโทษมันลงอาญา

ถึงมีปีกบินทอดทิ้งแผ่นดินไม่กินหวนมา ดวงวิญญาณเข้าติดตามหา

เรียกทวงชีวาสาปลงโลกันตร์”

กระตุกรู้อองได้ (ร้อยแก้ว รักไทย, 2499-2500)

จากการศึกษาพบบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับ
แนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม จำนวน 6 บทเพลง (เนื้อหาที่กล่าวไปข้างต้น)
ตามรายชื่อบทเพลงตามตารางที่ 5.2

ตารางที่ 5.2 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (ยุคที่สาม 2494-2500)

ลำดับ	รายชื่อเพลง
1.	เทวค้ำโขง
2.	ตาสีกำสรวล 2
3.	มนต์การเมือง
4.	ใครค้ำท่านฆ่า
5.	ศาลเตี้ย
6.	กระตุกรู้อองได้

บทเพลงทั้ง 6 บทเพลงมีเนื้อหาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับ
แนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม ที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน โดยเน้นให้บุคคลมี
สิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ คัดค้านการทำงานของรัฐบาลหรือ
นักการเมืองได้อย่างเสรี รวมถึงความเท่าเทียม ความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย ที่ทุกคนในสังคมต้อง
ได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาลอย่างเป็นธรรม อีกทั้งรัฐบาลหรือนักการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของ
ประชาชน มีหน้าที่ในการให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน โดยประชาชนมีสิทธิที่จะกระทำการ

ต่อต้าน แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือนักการเมืองที่ไม่ทำตามหน้าที่ดังกล่าว เช่น การคอร์รัปชัน การโกงกินภาษีประชาชน ซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยรวม

5.3.3 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม

บทเพลงที่มีเนื้อหากระตุ้นเตือนให้คนในชาติไม่แบ่งแยกเผ่าพันธุ์ ไม่ว่าจะภาคไหนก็ล้วนเป็นคนไทยเหมือนกัน และควรที่จะมีความรักสามัคคีต่อกันในการร่วมกันปกป้องประเทศชาติหรือแผ่นดินเกิดจากผู้คิดจะรุกราน ซึ่งเมื่อเกิดเหตุการณ์การรุกรานใดๆ จากเหล่าศัตรูผู้หมายจะทำร้ายประเทศชาติ ทุกคนในชาติพร้อมใจที่จะลุกขึ้นมาปกป้องชาติไว้ด้วยชีวิต

“ขวานทองของไทยอย่าให้ใครแย่งไป ด้วยการชูแห้วและแยกจนแตกสามัคคี...

คนทุกถิ่นทุกภาคอีสาน มีลูกหลานติดต่อกันมา สั่งสอนว่าเมืองไทยของเขา มีพงศ์เผ่าพี่น้องมากหลาย กระจัดกระจายอยู่กันเป็นเบือ อยู่ภาคเหนือภาคกลางภาคใต้ เป็นคนไทยสิแมนเผ่าเดียวกัน มีผิวพรรณแมนกันทั้งสิ้น มีแผ่นดินเป็นรูปขวานทอง

คนคอยจ้องหักค้ำขวานไป ระวังเค้อไทยอย่าแตกสามัคคี

ขวานทองของไทย ขวานทองของไทย ระวังจะถูกแย่งไป พี่น้องคนไทยจะเสียน้ำตา”

ขวานทองของไทย (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2498-2500)

“ตั้งคมในฝันแผ่นดินเมืองทอง ไม่ว่าจะเขาหรือเราพี่น้องทำไมจะต้องแยกหรือเหนือใต้ภาคกลาง อีสานก็ไทยเราคือ สายเลือดหลังล้วนเพื่อชื่อเราต้องถือว่าเป็นชาวไทย...

จะคูถูกกันโยไทยด้วยกัน มาสร้างสรรค์ไมตรีกันดีกว่า ซิแมนว่ายามใดภัยจะมี

เราจะร่วมต่อสู้หมู่ปัจจา พิทักษ์ปกป้องแหลมทองไทย ร่วมใจร่วมชาติศาสนา อย่าให้คนไทยผิดใจกัน เพื่อชาติไทยนั้นวัฒนา เสียงจากอีสานครวญมา ร่ำร้องเรียกหาน้ำใจเออ”

อีสานครวญ (ไพบุลย์ บุตรขัน, 2501-2502)

จากการศึกษาพบบทเพลงเนื้อหาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม จำนวน 2 บทเพลง (เนื้อหาที่กล่าวไปข้างต้น) ตามรายชื่อบทเพลงตามตารางที่ 5.3

ตารางที่ 5.3 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (ยุคที่สาม 2494-2500)

ลำดับ	รายชื่อเพลง
1.	ขวานทองของไทย
2.	อีสานครวญ

บทเพลงทั้ง 2 บทเพลงมีเนื้อหาสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม ที่ให้ความสำคัญกับชาติเป็นหลัก โดยมุ่งให้คนในชาติ มีความจงรักภักดีต่อประเทศชาติหรือผืนแผ่นดินเกิด และคนในชาติจะต้องมีความรักความสามัคคีต่อกัน เพื่อร่วมแรงร่วมใจในการ พิทักษ์ รักษาชาติ ให้มีความมั่นคงปลอดภัย และพร้อมปกป้องชาติบ้านเมืองด้วยชีวิต

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ยุคที่สาม (2494-2500) จำนวน 97 เพลง (ตารางที่ 3.6) พบว่าเนื้อหาของบทเพลง ปราบกฏอุดมการณ์ทางสังคมนิยม เสรีนิยม ชาตินิยม จำนวน 30 บทเพลง นอกนั้นเป็นบทเพลงที่มีอุดมการณ์อื่น ๆ รายละเอียดตามตารางที่ 5.4

ตารางที่ 5.4 แสดงข้อมูลอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคที่สาม 2494-2500)

อุดมการณ์ทางการเมือง	จำนวน (เพลง)
สังคมนิยม	22
เสรีนิยม	6
ชาตินิยม	2
รวม	30

บทเพลงที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมมากที่สุด จำนวน 22 บทเพลง มีเนื้อหากล่าวถึงการแบ่งชนชั้นทางสังคมในสังคมเมืองหลวง การถูกกดขี่ ชูดริคของชนชั้นล่าง ที่ถูกเอารัดเอาเปรียบ ถูกเหยียดหยันว่าด้อยต่ำกว่าชนชั้นสูง และการดำรงชีพด้วยความยากลำบาก ไม่มีแม้กระทั่งปัจจัยการดำรงชีพขั้นพื้นฐาน รวมถึงการกล่าวถึงสังคมชนบทที่ไม่มีการแบ่งชนชั้นเช่นเมืองหลวงและอยู่กันแบบครอบครัว ญาติพี่น้องหรือสหาย, บทเพลงที่มีอุดมการณ์เสรีนิยม จำนวน 6 บทเพลง กล่าวถึงพฤติกรรมการณ์ร้ายหรือบงกช หลวง โกงกินภาษีประชาชน ของนักการเมือง ซึ่งถือเป็นการใช้อำนาจในทางมิชอบและไม่เป็นธรรม รวมถึงการใช้อำนาจเกินขอบเขตและไม่เคารพกฎหมาย ของผู้มีอำนาจในรัฐบาล ที่ปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน โดยเมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นในเชิงคัดค้าน ก็จะถูกปองร้ายหมายเอาชีวิตจากผู้มีอำนาจดังกล่าว, บทเพลงที่มีอุดมการณ์

ชาตินิยม จำนวน 2 บทเพลง มีเนื้อหากระตุ้นเตือนให้คนไทยมีความรัก สามัคคีต่อกัน โดยไม่แบ่งแยก ว่าอยู่ภาคไหนเพราะทุกคนล้วนเป็นคนไทยด้วยกัน รวมถึงปลุกใจให้ทุกคนร่วมพัฒนาชาติไทย และพร้อมต่อสู้ศัตรูที่รุกราน เพื่อปกป้องผืนแผ่นดินไทย

5.4 ยุคที่สี่ พ.ศ.2500-2506 (ยุคสุดท้ายแห่งบทเพลง)

ยุคสุดท้ายนี้ เป็นยุคที่คำรณมีผลงานเพลงน้อยลงเมื่อเทียบกับยุคก่อนหน้านี้นี้ เนื้อหาของ บทเพลงก็มีความแตกต่างจากยุคก่อน และในปลายยุคนี้ คำรณ ต้องประสบปัญหาเรื่องสุขภาพ จึงเริ่ม ห่างหายไปจากวงการ และต้องเลิกการร้องเพลงไปในที่สุด ซึ่งผู้วิจัยทำการรวบรวมผลงานเพลงได้ จำนวน 61 เพลง (ตารางที่ 3.7) โดยเนื้อหาของบทเพลงปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม เสรีนิยม และชาตินิยม ดังนี้

5.4.1 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม

จากการศึกษาบทเพลงช่วงนี้ ไม่ปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้อง และเป็นไปใน ทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม

5.4.2 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึง การทุจริต คอร์รัปชัน ของนักการเมืองหรือผู้แทนใน พหุติกรรมการ โกงกิน เงินภาษีของประชาชน โดยไม่ละอายและไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง ซึ่ง แทนที่รัฐบาลหรือนักการเมืองที่ถือเป็นตัวแทนของประชาชนนั้น จะทำหน้าที่พัฒนาบ้านเมืองสร้าง ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชนโดยรวม กลับใช้อำนาจที่ประชาชนมอบให้หาช่องทางในการ โกงกินเพื่อนำประโยชน์สู่ตนเอง ซึ่งตรงกับแนวคิดเสรีนิยมที่รัฐบาลหรือนักการเมืองซึ่งถือเป็นผู้ใช้ อำนาจแทนประชาชนหรือตัวแทนของประชาชนนั้น ต้องทำงานเพื่อประโยชน์ของส่วนรวมและเพื่อ ความสมบูรณ์พูนสุขของประชาชนโดยรวม การคอร์รัปชัน การโกงกิน จึงถือเป็นการใช้อำนาจที่ไม่ ถูกต้อง และไม่เป็นที่ชอบด้วยประชาชน ดังนี้

“พูดถึงเมืองไทยมันน่าเจ็บใจผู้แทนจริง ๆ แต่แค่คิดยุ่งหวังช่วงหวังจึงเป็นใหญ่เป็นโต
ชวานาเคือคร้อนต้องนอนผอมโซ เขานั่งรถจีบกันโก้ไอ้โง่หรือผู้แทนเมืองไทย...

...กลับบ้านที่ไรดูแขนก็ใหญ่ขึ้นมาเป็นกอง หากแมนไม่เชื่อทดลองเหลือบมองดูแขนของเขาลำสัน มีทางได้กินพ่อช่วยกันกินคนละหลายสิบตัน ชูแขนกันอยู่ทุกวันซ้ำยังคำกันเหมือนเล่นละคร...
...เงินเดือนก็มีแต่พวกเหล่านี้ยังไม่พอใจ วิ่งหาทางกินจนได้ไม่กระดากใจไม่อายปวงชน”

ผู้แทนทรยศ (สุเทพ โชคสกุล, 2500-2501)

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึง พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ผู้มีบารมีในรัฐบาล ในการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ละเมิดสิทธิ เสรีภาพของประชาชนโดยทั่วไป โดยเฉพาะการสังหาร นายพร มะลิทอง และนายเตียง ศิริขันธ์ ที่ถือเป็นการกระทำอันโหดเหี้ยม ไม่เกรงกลัวกฎหมาย บ้านเมือง ซึ่งตรงกับแนวคิดเสรีนิยมที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ เสรีภาพ ความเท่าเทียมและเสมอภาค ทางด้านกฎหมายที่ทุกคนต้องได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐอย่างเท่าเทียมกัน กฎหมายต้องมีความศักดิ์สิทธิ์และมีการบังคับใช้ที่เหมือนกันไม่ว่าผู้นั้นจะเป็น รัฐมนตรี นักการเมือง ข้าราชการ หรือประชาชน ดังนี้

“ผมจะขอกล่าวสม้ยนายเผ่าเป็นผู้กว้างขวาง มีอิทธิพลทุกอย่างพันศักดิ์ก็ยังเป็นอัศวิน ผู้แทนสม้ยนั้นถูกฆ่าฟันตายคำวาคัน เพราะขัดหนทางโกงกินของพวกกังฉินในพรรคกินเมือง นายพร มะลิทอง ฟัน้องต้องนั่งร้องไห้ เพราะถูกคนร้ายพาไปทางเหนือและได้ไม่รู้เรื่อง นายเตียงก็ตายผู้ร้ายมันซังจะเหี้ยม ตั้งพรรคโกงกินในเมืองซ้ำยังหาเรื่องเดือนร้อนทั่วไป”

อสุรกินเมือง (คำรณ สัมบุณณานนท์, และณรงค์ ชมสมบุญ, 2502)

จากการศึกษาพบบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม จำนวน 2 บทเพลง (เนื้อหาที่กล่าวไปข้างต้น) ตามรายชื่อบทเพลงตามตารางที่ 5.5

ตารางที่ 5.5 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (ยุคสุดท้าย 2500-2506)

ลำดับ	รายชื่อเพลง
1.	ผู้แทนทรยศ
2.	อสุรกินเมือง

บทเพลงทั้ง 2 บทเพลงมีเนื้อหาสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม ที่ให้ความสำคัญกับปัจเจกชน โดยเน้นให้บุคคลมี

สิทธิ เสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์ คัดค้านการทำงานของรัฐบาลหรือนักการเมืองได้อย่างเสรี รวมถึงความเท่าเทียม ความเสมอภาคต่อหน้ากฎหมาย ที่ทุกคนในสังคมต้องได้รับการปฏิบัติจากรัฐบาลอย่างเป็นธรรม อีกทั้งรัฐบาลหรือนักการเมืองซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชน มีหน้าที่ในการให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน โดยประชาชนมีสิทธิที่จะกระทำการต่อต้าน แสดงความคิดเห็น วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลหรือนักการเมืองที่ไม่ทำตามหน้าที่ดังกล่าว เช่นการคอร์รัปชัน การโกงกินภาษีประชาชน ซึ่งทำให้เกิดความเดือดร้อนแก่ประชาชนโดยรวม

5.4.3 บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม

บทเพลงที่มีเนื้อหากล่าวถึง กรณีปราสาทเขาพระวิหาร ที่กระตุ้นเตือนให้คนไทยรักสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องผืนแผ่นดินไทย และพร้อมจะต่อสู้กับเหล่าศัตรูผู้ที่มารุกรานผืนแผ่นดินไทย โดยมีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ของไทย ที่บรรพบุรุษปกป้องผืนแผ่นดินด้วยชีวิต ดังนี้

“ไม่หวังรุกรานรบสู้ผู้ใด ด้วยว่าชาติไทยนี้รักสงบมานานมา
แต่ถ้าใครข่มเหงมาเบ่งศักดิ์ รู้ไว้เถอะว่าไทยไม่ถอยสักก้าวเดียว”

คติเขาพระวิหาร (สุเทพ โขศสกุล, 2501-2502)

“ถึงคราวชาติเราคับขัน คนไทยพร้อมกันลุกฮือขึ้นสู้
แม้แต่เด็กไทยอยู่ในวัยคุณหนู ก็ยังรู้จักรักแผ่นดินไทย”

บ้านผมผมรัก (ไพบุลย์ บุตรจัน, 2501-2502)

“พี่น้องเอ๋ยอยู่ๆถูกคู่เอาคือ ๆ หว่าไทยแย่งยึดเขาพระวิหารแปลกจั่ง
ทั้งๆที่อยู่แดนไทยมีบันไดขึ้นเขา อยู่ในเขตแดนเราจะเรียกเอาไม่ฟัง
ประวัติศาสตร์จะซ้ำรอยระวังหน้อยคนจี้คู่ เชิญพลิกประวัติศาสตร์ดูว่าไทยเรารู้ตายรัง”

เขาพระวิหารแห่งความหลัง (ไพบุลย์ บุตรจัน, 2501-2502)

“พระยาละแวกนามเดิมศรีสุพรรณ ประวัติศาสตร์จารึกเชื่อมั่นเป็นทรชนไม่รักศักดิ์ศรี
ไม่รู้คุณคนหน้าไหว้หลังหลอกกลับกลอกสิ้นดี เลือกว่าทรมพิลิมความปราณินเรศวรราชา”

พระยาละแวก (ร้อยแก้ว รักไทย, 2501-2503)

“โอ้แม่คงคาโปรดเมตตาเหล่าคนไทย อย่าหลังไหลรุกล้ำดินแดน
ร่วมใจกันอุทิศเขาพระวิหารตั้งมั่น เหมือนแก่นเหล็กซึ่งตั้งตรา”

คงคาอาละวาด (ดิเรก เกศรีระคุปต์, 2502)

“รวมทำรวมบางสร้างสามัคคีต่อกัน ใครรุกรานพลันสู้มันให้ขาดคั้นไป
โปรดระลึกมันเช่นบางระจันของไทย สู้พลีชีพนี้ไปให้กู้แผ่นดินไทยได้ตลอดมา”

รวมทำรวมบาง (ต่อชัย ภู่มพูน, 2503-2504)

นอกจากบทเพลงที่เกี่ยวกับกรณีพิพาทเขาพระวิหารแล้ว ยังมีบทเพลงที่กระตุ้น
เตือนให้คนไทยมีความปรองดองรักใคร่ ร่วมมือร่วมใจ เพื่อพัฒนาชาติไทยให้เจริญสถาพรสืบไป
ดังนี้

“เราเป็นคนไทยนับถือพระด้วยกันทุกคน ตัดโลกหลงไปให้พ้นควรคิดกลับตนปรองดองรักใคร่
เล็กแกเล็กอิจาหันหน้าร่วมแรงร่วมใจ ช่วยกันคิดกันทำเรื่อยไปนั่นแหละชาติไทยจะได้เจริญ”

คนไทยเมืองทอง (สำเนียง ม่วงทอง, 2502-2504)

จากการศึกษาบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับ
แนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม จำนวน 7 บทเพลง (เนื้อหาที่กล่าวไปข้างต้น)
ตามรายชื่อบทเพลงตามตารางที่ 5.6

ตารางที่ 5.6 แสดงข้อมูลบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (ยุคที่สาม 2500-2506)

ลำดับ	รายชื่อเพลง
1.	คดีเขาพระวิหาร
2.	บ้านผมผมรัก
3.	เขาพระวิหารแห่งความหลัง
4.	พระยาละแวก
5.	คงคาอาละวาด
6.	รวมทำรวมบาง
7.	คนไทยเมืองทอง

บทเพลงทั้ง 7 บทเพลงมีเนื้อหาสอดคล้อง และเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวความคิดของอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม ที่ให้ความสำคัญกับความเป็นชาติ มุ่งให้คนในชาติมีความรักในบ้านเกิดเมืองนอน มีความสามัคคี เสียสละ พิทักษ์ รักษาประเทศชาติ ให้มีความมั่นคงปลอดภัย พร้อมทั้งจะร่วมต่อสู้ปกป้องประเทศชาติจากผู้ไม่หวังดีหรือเหล่าศัตรูผู้รุกราน รวมทั้งมีการเน้นย้ำให้คนในชาติมีความภาคภูมิใจในประเพณี วัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ชาติอันยิ่งใหญ่

กล่าวโดยสรุปจากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ยุคสุดท้าย (2500-2506) จำนวน 61 บทเพลง (ตารางที่ 3.7) พบว่าเนื้อหาของบทเพลง ปรากฏอุดมการณ์ทาง เสรีนิยม และชาตินิยม จำนวน 9 บทเพลง นอกนั้นเป็นบทเพลงที่มีอุดมการณ์อื่น ๆ รายละเอียดตามตารางที่ 5.7

ตารางที่ 5.7 แสดงข้อมูลอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคสุดท้าย 2500-2506)

อุดมการณ์ทางการเมือง	จำนวน (เพลง)
สังคมนิยม	-
เสรีนิยม	2
ชาตินิยม	7
รวม	9

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมจำนวนมากที่สุด 7 บทเพลง มีเนื้อหากล่าวถึงกรณีข้อพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร ที่กระตุ้นเตือนให้คนไทยรักสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจกันปกป้องผืนแผ่นดินไทย และพร้อมจะต่อสู้กับเหล่าศัตรูผู้รุกรานผืนแผ่นดินไทย โดยมีการกล่าวถึงประวัติศาสตร์อันยิ่งใหญ่ของไทย ที่บรรพบุรุษปกป้องผืนแผ่นดิน โดยมีชัยเหนือกัมพูชาตลอดมา, บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม 2 บทเพลง กล่าวถึงพฤติกรรมการนอกราชฎ์บังหลวง โกงกินภาษีประชาชนของนักการเมือง ซึ่งถือเป็นการใช้อำนาจในทางมิชอบและไม่เป็นธรรม รวมถึงการใช้อำนาจเกินขอบเขตและไม่เคารพกฎหมาย ของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ในการใช้อำนาจอย่างไม่เป็นธรรม ปิดกั้นสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของประชาชน ซึ่งเมื่อมีผู้แสดงความคิดเห็นในเชิงคัดค้านก็จะถูกข่มขู่ ปรามปราม กระทั่งถึงการหมายเอาชีวิต เช่นกรณีการสังหารนายพร มะลิทอง และนายเตียง ศิริขันธ์ ที่ถือเป็นการกระทำอันโหดเหี้ยมไม่เกรงกลัวกฎหมายบ้านเมือง และยังถือเป็นการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชนอีกด้วย ซึ่งโดยในยุคนี้ไม่ปรากฏบทเพลงที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ เป็นการศึกษาเนื้อหาของบทเพลงซึ่งปรากฏหลักฐานในแผ่นบันทึกเสียง และปรากฏหลักฐานเนื้อร้องเป็นลายลักษณ์อักษร ที่สามารถสืบค้นได้ จำนวน 171 บทเพลง โดยมุ่งศึกษาและวิเคราะห์ บทเพลงในการสะท้อนภาพของการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วงปี พ.ศ.2481 - 2506 รวมถึงมุ่งศึกษาและวิเคราะห์อุดมการณ์ทางการเมืองแบบเสรีนิยม สังคมนิยม และชาตินิยม ที่ปรากฏอยู่ในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์

6.1 สรุปผลการวิจัย

การศึกษาเรื่องอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) โดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ของบทเพลงเพื่อทราบถึงรูปแบบอุดมการณ์ทางการเมือง และการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม ในช่วงเวลานั้น

6.1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 1) เพื่อทำการศึกษาเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ ในการสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ในช่วงปี พ.ศ.2481-2506
- 2) เพื่อทำการศึกษารูปแบบของอุดมการณ์ทางการเมือง จากเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์

6.1.2 ผลการวิจัย

ผลการศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ที่สืบค้นได้จำนวน 171 บทเพลง ตั้งแต่ พ.ศ.2481-2506 โดยแบ่งช่วงของการศึกษาบทเพลงออกเป็น 4 ยุค สามารถสรุปการสะท้อนสภาพสังคม การเมือง เศรษฐกิจ และอุดมการณ์ทางการเมืองที่ปรากฏในบทเพลงได้ตามแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

ยุคแรก (พ.ศ.2481-2490) ยุคลัทธิชาตินิยมของจอมพล ป.และยุคเริ่มต้นการเป็นศิลปินของคำรณ ยุคนี้เป็นการก้าวเข้าสู่อำนาจทางการเมืองของจอมพล ป.ซึ่งได้เปลี่ยนแปลงประเทศตามลัทธิชาตินิยม มีการออกนโยบายรัฐนิยม เพื่อเปลี่ยนแปลงประเทศให้ก้าวสู่ความเป็นอารยะ โดยจากการศึกษา พบบทเพลงในช่วงนี้จำนวน 6 เพลง ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงเป็นเรื่องของความรัก การชื่นชมธรรมชาติ และเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยมีบทเพลงสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม เพียงบทเพลงเดียวคือ “อพยพ” ซึ่งพบหลักฐานในบันทึกของ อรุณ สัมบุณณานนท์ (พี่ชายคำรณ) สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมไทยที่ได้รับผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ทั้งปัญหาเศรษฐกิจและเหตุการณ์การทิ้งระเบิดในเขตเมืองหลวงซึ่งทำให้ประชาชนได้รับความเดือดร้อนและต้องอพยพออกนอกเขตเมืองหลวงเพื่อหาที่ปลอดภัย โดยในช่วงนี้เป็นช่วงการเริ่มต้นการเป็นศิลปินของ คำรณ สัมบุณณานนท์ ซึ่งจากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงทั้ง 6 บทเพลงในช่วงนี้ ไม่ปรากฏบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองทั้งแบบสังคมนิยม เสรีนิยม และชาตินิยม โดยเนื้อหาบทเพลงอยู่ในกลุ่มอุดมการณ์อื่น ๆ ซึ่งมีเนื้อหาทางด้านความรัก ธรรมชาติ และเรื่องทั่ว ๆ ไป

ยุคที่สอง (พ.ศ.2490-2494) ยุคการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป.และยุคแห่งการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ของ คำรณ ยุคนี้เป็นยุคแห่งการสร้างเสถียรภาพทางการเมืองของจอมพล ป.พินุลสงคราม เกิดการปราบปรามศัตรูทางการเมืองฝั่งตรงข้ามอย่างหนักหน่วงและในช่วงนี้มีเหตุการณ์กบฏถึง 4 ครั้ง โดยครั้งสุดท้ายคือ กบฏแมนฮัตตัน ที่นำโดยกลุ่มนายทหารเรือ ซึ่งหลังจากเหตุการณ์นี้สงบลง กลุ่มอำนาจฝั่งนายปรีดี พนมยงค์, กลุ่มเสรีไทย และทหารเรือหมดอำนาจทางการเมืองลงโดยสิ้นเชิง อำนาจจึงอยู่กับฝั่งของจอมพล ป.โดยสมบูรณ์ ซึ่งจากการศึกษาพบบทเพลงในช่วงนี้จำนวน 7 เพลง มีเนื้อหาเกี่ยวกับ ความรัก ธรรมชาติ และเรื่องทั่วไป ไม่ปรากฏบทเพลงที่สะท้อนการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม โดยในช่วงนี้เป็นยุคแห่งการก้าวสู่ความรุ่งโรจน์ของ คำรณ สัมบุณณานนท์ เขาเริ่มมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับของประชาชนโดยทั่วไป ซึ่งจากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงทั้ง 7 บทเพลงในช่วงนี้ ไม่ปรากฏบทเพลงที่มี

อุดมการณ์ทางการเมืองทั้งแบบสังคมนิยม เสรีนิยม และชาตินิยม โดยเนื้อหาของเพลงอยู่ในกลุ่ม อุดมการณ์อื่น ๆ ซึ่งมีเนื้อหากล่าวถึงความรัก ธรรมชาติ และเรื่องทั่ว ๆ ไป โดยบทเพลงในช่วงนี้มี ลักษณะคล้ายคลึงกับบทเพลงในยุคแรก

ยุคที่สาม (พ.ศ.2494-2500) ยุคแห่งรัฐตำรวจ (พล.ต.อ.เผ่า) ยุคแห่งความรุ่งโรจน์และการเป็นราชาเพลงชีวิตของ คาร์ณ ยุคนี้เป็นยุคที่รัฐบาล จอมพล ป.มีเสถียรภาพทางการเมือง ศัตรูทางการเมืองฝั่งนายปรีดี กลุ่มเสรีไทย และกลุ่มนายทหารเรือ หมดอำนาจทางการเมืองลงอย่างสิ้นเชิง แต่ปรากฏการแย่งชิงอำนาจกันเองในรัฐบาล เป็นการประลองอำนาจของ จอมพลสฤษดิ์ (ทหารบก) และ พล.ต.อ.เผ่า (ตำรวจ) ซึ่งจอมพล ป.เป็นผู้ใกล้เคียงปัญหารักษาดุลอำนาจของทั้งสองฝ่ายตลอดมา ซึ่งในยุคนี้บทบาททางการเมืองของ พล.ต.อ.เผ่า โดดเด่นมาก เขายกระดับองค์กรตำรวจให้เทียบเท่าหน่วยทหาร โดยได้รับการสนับสนุนจากอเมริกา ซึ่งยุคนี้ถือได้ว่าเป็นยุคแห่ง “รัฐตำรวจ” โดยจากการศึกษาบทเพลงในช่วงนี้พบบทเพลงจำนวนมากถึง 97 บทเพลง (ตารางที่ 3.6) ถือเป็นช่วงที่มีบทเพลงมากที่สุด และเนื้อหาของเพลงสะท้อนสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม สรุปได้ดังตารางที่ 6.1

ตารางที่ 6.1 แสดงข้อมูลบทเพลงสะท้อนการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (ยุคที่สาม 2494-2500)

บทเพลงสะท้อน	จำนวน (เพลง)
สังคม	54
การเมือง	6
เศรษฐกิจ	4

จากบทเพลงที่ทำการศึกษาในช่วงนี้จำนวน 97 บทเพลง พบบทเพลงที่สะท้อนสภาพสังคมมากที่สุดจำนวน 54 บทเพลง สะท้อนสภาพการเมือง 6 บทเพลง และสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ 4 บทเพลง สรุปได้ดังนี้

บทเพลงสะท้อนสภาพสังคม กล่าวถึงทั้งสังคมเมืองหลวงและชนบท เนื้อหาส่วนใหญ่ กล่าวถึงสภาพปัญหาสังคม รวมถึงเรื่องอื่น ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคสมัยนั้น โดยมีการกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับ ศาสนา, ชาวนาชนบท, อาชีพชนชั้นล่างในเมืองหลวง, โจร/เสื่อ และ ยาเสพติด ตามลำดับ

บทเพลงสะท้อนสภาพการเมือง กล่าวถึงพฤติกรรมการทุจริต คอร์รัปชัน ของนักการเมือง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล กล่าวชื่นชม จอมพล ป.ที่หยิบยื่นเสรีประชาธิปไตย

(เปิดไฮด์ปาร์ก 2498) การขึ้นภาษีมากเกินไปของรัฐบาล เป็นต้น โดยมีกรกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลเกี่ยวกับนักการเมือง/ผู้แทน, ผู้มีอำนาจในรัฐบาล (พล.ต.อ.เผ่า), จอมพล ป. และรัฐบาล ตามลำดับ

บทเพลงสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ มีเนื้อหากล่าวถึงระบบเศรษฐกิจที่ตกต่ำ ฝืดเคืองเงินเพื่อทำให้ข้าวของเครื่องใช้มีราคาแพง สร้างความเดือดร้อนให้ประชาชน เป็นต้น

โดยรวมของบทเพลงส่วนใหญ่ในยุคนี้ได้สะท้อนปัญหาทางสังคม การเมือง และเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ซึ่งปัญหาเหล่านี้ส่งผลให้เกิดความเดือดร้อนในการดำรงชีวิตของประชาชนเป็นอย่างมาก โดยในช่วงที่สามนี้ตรงกับยุคแห่งความรุ่งโรจน์และการเป็นราชาเพลงชีวิตของ คาร์ม ซึ่งเขาได้ร้องเพลงชีวิต สะท้อนปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมผ่านบทเพลงออกมามากมาย โดยปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงทั้ง 3 รูปแบบ ดังนี้

ตารางที่ 6.2 แสดงข้อมูลอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคที่สาม 2494-2500)

อุดมการณ์ทางการเมือง	จำนวน (เพลง)
สังคมนิยม	22
เสรีนิยม	6
ชาตินิยม	2

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยมมากที่สุดจำนวน 22 บทเพลง เสรีนิยม 6 บทเพลง และ ชาตินิยม 2 บทเพลง ตามลำดับ สรุปได้ดังนี้

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม มีจำนวนมากที่สุดเมื่อเทียบกับอุดมการณ์อื่นที่ศึกษา โดยเนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงประเด็นสำคัญ เช่น การแบ่งชนชั้นของสังคม เมืองหลวงซึ่งชนชั้นล่างถูกกดขี่ เอารัดเอาเปรียบ ถูกเหยียดหยามว่าด้อยต่ำกว่าชนชั้นสูง และการช่วยเหลือเกื้อกูล แบ่งปัน อยู่กันแบบครอบครัวในสังคมชนบทซึ่งไม่มีการแบ่งชนชั้นดังเช่นเมืองหลวง

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม กล่าวถึงการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล ในการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่คัดค้านได้ มิฉะนั้นจะถูกบ่อนทำลายเอาชีวิต หรือการที่นักการเมืองทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินเงินภาษีประชาชน อย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย ซึ่งทำให้เห็นความไม่เป็นธรรม ไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียมของการบังคับใช้กฎหมาย

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม มีเนื้อหาเตือนสติให้ประชาชนมีความรักต่อประเทศชาติ มีความรักสามัคคีต่อกัน ไม่แบ่งแยกว่าอยู่ภาคไหนเพราะทุกคนก็คือคนไทยเหมือนกัน

ยุคสุดท้าย (พ.ศ.2500-2506) ยุคพ่อขุนอุปถัมภ์ของจอมพล สฤษดิ์ และยุคสุดท้ายแห่งบทเพลงของคำรณ ยุคนี้เป็นยุคการหมดอำนาจของจอมพล ป.พิบูลสงคราม และ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ โดยอำนาจมาอยู่ในมือของ จอมพลสฤษดิ์ รัชชต์ ด้วยแรงสนับสนุนจากประชาชน ซึ่งจอมพลสฤษดิ์ ได้ปกครองในรูปแบบพ่อขุนอุปถัมภ์ ซึ่งแม้เขาไม่ได้เป็นนายกรัฐมนตรีตั้งแต่ต้น แต่อาจกล่าวได้ว่าอำนาจในการปกครองเป็นของเขาตั้งแต่การรัฐประหาร 2500 จนถึง 2506 โดยในยุคจอมพลสฤษดิ์ เป็นยุคแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่อีกยุคหนึ่ง ระบบเศรษฐกิจเริ่มดีขึ้นในยุคนี้ เริ่มมีการแก้ปัญหาเศรษฐกิจอย่างจริงจัง (แผนพัฒนาเศรษฐกิจ) มีการปราบอั้งยชีพ ยาเสพติด เสริมสร้างสวัสดิการสังคมเช่น ไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ทั่วถึง รวมถึงมีการขยายระบบการศึกษาทั่วประเทศ ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงสะท้อนสภาพสังคมการเมือง ดังตารางที่ 6.3

ตารางที่ 6.3 แสดงข้อมูลบทเพลงสะท้อนการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม (ยุคสุดท้าย 2500-2506)

บทเพลงสะท้อน	จำนวน (เพลง)
สังคม	20
การเมือง	10
เศรษฐกิจ	-

บทเพลงสะท้อนสังคม 20 เพลง และสะท้อนการเมือง 10 เพลง โดยไม่ปรากฏบทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจ สามารถสรุปได้ดังนี้

บทเพลงสะท้อนสังคม กล่าวถึงสภาพสังคมเมืองหลวงและชนบทในเรื่องทั่วไป เช่น ความเจริญ มีไฟฟ้า ประปาทั่วถึง มีการจัดการอั้งยชีพจนหมดสิ้น (ไม่ปรากฏปัญหาสังคมเช่นยุคก่อน) โดยมีการกล่าวถึงกลุ่มข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับ ศาสนา, โจร/เลื้อ, ชวนาชนบท, อาชีพชนชั้นล่างเมืองหลวง และ ยาเสพติดตามลำดับ เนื้อหาบทเพลงสะท้อนให้เห็นสภาพสังคมที่ดีขึ้นกว่ายุคก่อน

บทเพลงสะท้อนการเมือง กล่าวถึงการทุจริต คอร์รัปชัน ของนักการเมือง การใช้อำนาจเกินขอบเขตของ พล.ต.อ.เผ่า ในการปราบปรามศัตรูทางการเมืองและสังหาร ผู้แทน (นายพร/นายเตียง) ฯลฯ การกล่าวชื่นชม และสนับสนุน จอมพลสฤษดิ์ ในฐานะผู้กอบกู้บ้านเมือง กล่าวถึงการเมืองระหว่าง

ประเทศกรณีเขาพระวิหาร ซึ่งมีกระสุนให้คนไทยรักชาติ สามัคคี ร่วมมือร่วมใจ ต่อสู้กับศัตรู ผู้มารุกรานแผ่นดินไทย โดยมีกล่าวถึงกลุ่มข้อมูล คดีเขาพระวิหาร, จอมพลสฤษดิ์, นักการเมือง/ผู้แทน และ พล.ต.อ.เผ่า ตามลำดับ

บทเพลงสะท้อนเศรษฐกิจ ไม่ปรากฏในยุคนี้ อาจจะเป็นไปได้ว่ายุคนี้เริ่มมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น ปัญหาทางด้านเศรษฐกิจได้รับการแก้ไข จึงไม่ปรากฏบทเพลงในการสะท้อนสภาพเศรษฐกิจ

บทเพลงในช่วงนี้ส่วนใหญ่จะกล่าวถึงสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น กว่าในยุคก่อนและไม่ปรากฏว่ามีบทเพลงที่กล่าวถึงปัญหาของสังคมอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นที่น่าสังเกตว่าทุกบทเพลงกล่าวถึงจอมพลสฤษดิ์ มีการชื่นชมและสนับสนุนการทำงานทุกบทเพลง และช่วงนี้เป็นช่วงสุดท้ายของบทเพลงคำรณ ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง 2 รูปแบบ ดังตารางที่ 6.4

ตารางที่ 6.4 แสดงข้อมูลอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (ยุคสุดท้าย 2500-2506)

อุดมการณ์ทางการเมือง	จำนวน (เพลง)
สังคมนิยม	1
เสรีนิยม	2
ชาตินิยม	7

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ชาตินิยม 7 บทเพลง และ เสรีนิยม 2 บทเพลง โดยไม่ปรากฏบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม สรุปได้ดังนี้

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม กล่าวถึงการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมชาติของ พล.ต.อ.เผ่า ในการลิดรอนสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น ประชาชนไม่สามารถแสดงความคิดเห็นที่คัดค้านได้ มิฉะนั้นจะถูกฟ้องร้ายหมายเอาชีวิต รวมถึงมีการสังหารศัตรูทางการเมืองอย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย เช่น การสังหาร นายพร มะลิทอง นายเตียง ศิริขันธ์ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงพฤติกรรมนักการเมืองที่ทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินเงินภาษีประชาชน อย่างไม่เกรงกลัวกฎหมาย ซึ่งทำให้เห็นความไม่เป็นธรรม ไม่เสมอภาค ไม่เท่าเทียมของการบังคับใช้กฎหมาย

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม กล่าวถึงกรณีข้อพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร มีเนื้อหาเตือนสติ ปลุกใจ ให้ประชาชนมีความรักต่อประเทศชาติ มีความรักสามัคคีต่อกัน กล่าวถึงความยิ่งใหญ่ของชาติในอดีต ที่บรรพบุรุษเอาชนะมีชัยเหนือกัมพูชาตลอดมา รวมถึงกระสุนให้คนไทยลุกขึ้นมาปกป้องแผ่นดินจากศัตรูผู้รุกราน ด้วยชีวิต

6.2 อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ โดยศึกษาบทเพลงทั้งหมดที่สามารถสืบค้นได้จำนวน 171 บทเพลง ตั้งแต่ พ.ศ.2481-2506 นั้น อภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

6.2.1 อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดยคำรณ สัมบุญณานนท์ กับแนวคิดและทฤษฎี

จากการศึกษาบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมือง สังคมนิยม เสรีนิยม ชาตินิยม ในบทเพลง ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกับแนวคิด ทฤษฎี ของอุดมการณ์ทางการเมืองรูปแบบต่าง ๆ ดังนี้

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม

บทเพลงที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมมีจำนวนมากที่สุดถึง 22 บทเพลง เกิดขึ้นในช่วงที่สาม (2494-2500) เริ่มเกิดขึ้นก่อนอุดมการณ์อื่นที่ทำการศึกษาโดยเนื้อหาของบทเพลงกล่าวถึงการแบ่งชนชั้นในสังคมเมืองหลวงและกลุ่มชนชั้นล่างประสบปัญหาการถูกกดขี่ ขูดรีด เอารัดเอาเปรียบ ถูกเหยียดหยามว่าต่ำต้อยกว่ากลุ่มชนชั้นสูง โดยกลุ่มคนเหล่านี้ประสบปัญหาความยากจน ขัดสน ดำรงชีพด้วยความยากลำบาก ไม่มีแม้กระทั่งปัจจัยการดำรงชีพพื้นฐาน (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย ยารักษาโรค) ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงมีการกล่าวในเชิงเปรียบเทียบว่าสังคมชนบทน่าอยู่มากกว่าสังคมเมืองหลวง เพราะสังคมชนบทมีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้อเฟื้อต่อกัน ทุกคนในชนบทเปรียบเหมือนญาติพี่น้องและไม่มี การแบ่งชนชั้นเช่นดังในเมืองหลวง ซึ่งเห็นได้ชัดเจนว่าเนื้อหาของบทเพลงปฏิเสธรูปแบบการแบ่งชนชั้นของสังคมเมืองหลวง และสนับสนุนรูปแบบความเป็นอยู่แบบครอบครัว เป็นญาติสนิทมิตรสหาย ช่วยเหลือร่วมมือกัน ในสังคมชนบท

ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงทั้ง 22 เพลงดังกล่าวสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมือง สังคมนิยม โดยนักทฤษฎีอธิบายอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม (ลัทธิสังคมนิยม) สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเพลง ได้ดังนี้

ชนชั้นทางสังคม สังคมมนุษย์เราเต็มไปด้วยความไม่เท่าเทียมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ ความไม่เท่าเทียมกันในการแบ่งสัณปันส่วนรายได้ หรือความมั่งคั่ง ปรากฏในรูปของการ

แบ่งผู้คนในสังคมออกเป็นชนชั้น โดยทั่วไปแล้วสังคมมนุษย์จะดำเนินไปโดยความไม่เท่าเทียมกันระหว่างชนชั้นผู้กดขี่ขูดรีดกับชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีด ทัศนคติสังคมนิยมขึ้นอยู่กับชนชั้นผู้ถูกกดขี่ขูดรีด และมีเป้าหมายสูงสุดคือ ยุติการขูดรีดดังกล่าวหรือทำให้การแบ่งชั้นเป็นความมั่งคั่งในสังคมดีขึ้น

ความจำเป็น สังคมนิยมโดยทั่วไปต่างเห็นพ้องต้องกันว่า ความจำเป็นพื้นฐาน (น้ำ อาหาร ที่อยู่อาศัย เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และความปลอดภัยในชีวิตและร่างกาย) เป็นสิ่งที่สังคมพร้อมจัดให้แก่สมาชิกของสังคมทุกคน เพราะความจำเป็นพื้นฐานเป็นเครื่องประกันขั้นรากฐานของความเป็นมนุษย์ กล่าวได้อย่างมั่นใจว่าจะไม่มีมนุษย์คนใดต้องอดตายหรือถูกทิ้งให้เจ็บไข้ได้ป่วยไร้ที่ซุกหัวนอนอย่างแน่นอน

ภราดรภาพ นักสังคมนิยมเน้นเรื่องความเป็น “สหาย” ของมนุษย์มากกว่าที่จะให้มนุษย์ตั้งป้อมสู้กันหรือแข่งขันกันในฐานะที่ต่างเป็นปัจเจกบุคคล คนที่เป็นมิตรสหายกันหรือเป็นที่นอင့်กันย่อมช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มากกว่าการแข่งขันกัน ฉะนั้น สังคมนิยมที่พึงปรารถนาย่อมควรที่จะมุ่งเอาส่วนรวมอยู่เหนือส่วนตัว (Heywood, 1997 อ้างถึงใน สมเกียรติ วันทะนะ, 2551, น. 78-85)

บทเพลงที่มีอุดมการณ์สังคมนิยมนี้ เป็นสังคมนิยมแบบประชาธิปไตย ไม่ได้มีลักษณะเป็นสังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ ซึ่งสังคมนิยมสองรูปแบบนี้มีข้อแตกต่างกันที่ สังคมนิยมแบบคอมมิวนิสต์ ใช้วิธีแก้ไขปัญหาโดยการต่อสู้ด้วยความรุนแรงหรือการทำสงครามทางชนชั้น หรืออาจกล่าวได้ว่าสนับสนุนให้ชนชั้นกรรมาชีพหรือชนชั้นล่าง จับอาวุธต่อสู้ ปฏิวัติ ชนชั้นนายทุน ซึ่งแตกต่างกับสังคมนิยมแบบประชาธิปไตยที่แก้ไขโดยสันติวิธี ซึ่งบทเพลงของคำรณ ไม่ปรากฏเนื้อหาที่ให้ต่อสู้โดยใช้ความรุนแรง

สังคมนิยมประชาธิปไตยไม่ได้ปฏิเสธว่าการต่อสู้ทางชนชั้นไม่ได้มีอยู่จริง แต่เชื่อว่าการต่อสู้และความขัดแย้งของชนชั้นที่มีอยู่นั้น ไม่จำเป็นต้องกระทำกันด้วยความรุนแรงเป็นสงครามชนชั้น แต่สามารถแก้ไขด้วยสันติวิธี (ชยอนันต์ สมุทรวณิช, 2523, น. 187)

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม

บทเพลงที่มีอุดมการณ์เสรีนิยม จำนวน 8 บทเพลงเกิดขึ้นแค่เพียงช่วงสั้น ๆ ในช่วง พ.ศ.2498-2500 ซึ่งตรงกับช่วงการเปิดไฮด์ปาร์คให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้ตามแนวทางเสรีประชาธิปไตยของ จอมพล ป. ทำให้มีบทเพลงโจมตีการทำงานรัฐบาลอย่างรุนแรง ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงเกิดจากความกอดันในความรู้สึกของประชาชนที่สะสมมาเป็นระยะเวลานานโดยก่อนหน้านี้ไม่สามารถแสดงความคิดเห็นวิพากษ์วิจารณ์อย่างเปิดเผยได้ และเมื่อจอมพล ป.เปิดโอกาสให้แสดง

ความคิดเห็นอย่างเสรี จึงมีบทเพลงที่ระบายความรู้สึกของประชาชนออกมา นอกจากนั้นบทเพลงเสรีนิยมยังเกิดหลังจากการรัฐประหารของจอมพลสฤษดิ์ (ปลายปี 2500) จำนวน 2 บทเพลง โดยเนื้อหาของบทเพลงเสรีนิยมทั้ง 2 ยุค ซึ่งเกิดในช่วง 2498-2500 นั้นกล่าวถึง การใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของผู้มีอำนาจในรัฐบาล (พล.ต.อ.เผ่า) ในการข่มขู่ ปรามปราม สั่งหารผู้ที่แสดงความคิดเห็นในเชิงคัดค้านหรือแสดงความคิดเห็นที่แตกต่าง ซึ่งเมื่อมีผู้เสียชีวิตก็จะไม่มีการดำเนินคดีในทางกฎหมายกับผู้ก่อการแต่อย่างใด ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิและปิดกั้นเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมถึงไม่มีการบังคับใช้กฎหมายอย่างเท่าเทียม นอกจากนั้นบทเพลงยังมีเนื้อหากล่าวถึงผู้แทนหรือนักการเมืองที่มีพฤติกรรมการการทุจริต คอร์รัปชัน โกงกินภาษีของประชาชน หาช่องทางกอบโกยผลประโยชน์ให้กับตนเองโดยไม่เกรงกลัวกฎหมาย ทั้งที่จริงแล้วหน้าที่ของนักการเมือง ผู้แทน หรือรัฐบาล คือการดูแลประชาชน ดำเนินการให้ความสมบูรณ์พูนสุขแก่ประชาชน แต่พฤติกรรมดังกล่าวถือเป็นการอำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย

ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงทั้ง 8 เพลงดังกล่าวสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม โดยนักวิชาการอธิบายอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม (เสรีนิยมประชาธิปไตย) สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเพลง ได้ดังนี้

อุดมการณ์เสรีนิยม เชื่อในสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น, เชื่อว่ามนุษย์ทุกคนมีความสามารถเท่าเทียมกัน ซึ่งไม่ได้หมายความว่าความเท่าเทียมกันทางสติปัญญาหรือทางกายภาพ แต่เป็นความเสมอภาคตามกฎหมายและทางการเมือง คนทุกคนควรได้รับการปฏิบัติจากเจ้าหน้าที่รัฐและกฎหมายโดยเท่าเทียมกัน, เชื่อว่า สถาบันทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นกลไกของรัฐที่มีอยู่เพื่อรับใช้บุคคลในสังคม, เชื่อว่า ประชาชนมีสิทธิที่จะทำการต่อต้านรัฐบาลที่ไม่ปฏิบัติตามอุดมมุ่งหมายในการทำให้คนในสังคมบรรลุถึงความสุขสมบูรณ์ (ชัยอนันต์ สมุทวนิช, 2523, น. 53-62)

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม

บทเพลงที่มีอุดมการณ์ชาตินิยม จำนวน 9 บทเพลง เกิดขึ้นในยุคสามจำนวน 2 บทเพลง มีเนื้อหากระตุ้นเตือนให้คนไทยมีความรัก ความสามัคคี ไม่แบ่งแยกมาจากภาคใด เพราะทุกคนคือเผ่าพันธุ์เดียวกันทั้งสิ้น และให้ร่วมกันปกป้อง พัฒนาชาติไทยให้มีความเจริญรุ่งเรือง ส่วนในยุคสุดท้าย (2500-2506) มีบทเพลงอุดมการณ์ชาตินิยม จำนวน 7 เพลง ซึ่งเกิดขึ้นจากสาเหตุกรณีพิพาทปราสาทเขาพระวิหารระหว่าง ไทย-กัมพูชา โดยเนื้อหาของบทเพลงได้อธิบายกรณีเขาพระวิหารรวมถึงประวัติศาสตร์ชาติไทยที่เคยรุ่งเรือง ได้รับชัยชนะเหนือกัมพูชาตลอดมา เนื้อหาของบทเพลง

ได้ปลุกสำนึกรักชาติ กระตุ้นเตือนให้คนไทย รักสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจปกป้องแผ่นดินเกิด และพร้อมที่จะลุกขึ้นมาต่อสู้กับศัตรูผู้รุกรานผืนแผ่นดินไทย

ซึ่งเนื้อหาของบทเพลงทั้ง 9 เพลงดังกล่าวสอดคล้องกับอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม โดยนักวิชาการอธิบายอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยม (ลัทธิชาตินิยม) สรุปประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับเนื้อหาของบทเพลง ได้ดังนี้

ชาตินิยมเป็นความรู้สึกที่ได้รับการปลุกฝัง อบรมให้เกิดความจงรักภักดีต่อชาติ เสียสละเพื่อชาติ ถือว่าชาติของตนอยู่เหนือสิ่งใด ความรู้สึกก้าวร้าวต่อประเทศอื่น (ที่มารุกราน) ความรู้สึกว่าชาติของตนมีความยิ่งใหญ่เหนือกว่าชนชาติอื่น (ประวัติศาสตร์ที่ยิ่งใหญ่) ความรู้สึก รักษาภาษา วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี สัญลักษณ์ของชาติ ปราศรัยที่จะทำให้ชาติของตนเจริญกว่าชาติอื่น หรืออย่างน้อยก็มีความเจริญทัดเทียมชาติอื่น ซึ่งเป็นผลให้มีการส่งเสริมให้มีการนิยมใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศ ทั้งนี้เพื่อสร้างความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจอันจะนำมาซึ่งความสมบูรณ์พูนสุขและความเจริญความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นส่วนรวมต่อไป (จุลลา อนุจร, ม.ล., 2513, น. 13-15)

ในการศึกษาผู้วิจัยได้แบ่งช่วงเวลาในการศึกษาออกเป็น 4 ยุค โดยในสองยุคแรกพบบทเพลงเพียง 13 บทเพลงเท่านั้นและไม่ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองทั้ง 3 รูปแบบที่ทำการศึกษาเนื่องมาจากเป็นช่วงเริ่มต้นเข้าสู่การเป็นศิลปินประกอบกับกิจการแผ่นดินเสียงในขณะนั้นต้องหยุดการผลิตจากภาวะสงครามโลก ผลงานเพลงของคารม จึงมีจำนวนน้อย โดยผลงานเพลงที่ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองสังคมนิยม ชาตินิยม เสรีนิยม เป็นบทเพลงในยุคที่สามและยุคสุดท้าย ซึ่งในสองช่วงนี้พบบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองทั้ง 3 รูปแบบที่ทำการศึกษา แสดงข้อมูลตามตารางที่ 6.5

ตารางที่ 6.5 แสดงข้อมูลอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง (2481-2506)

ช่วงเวลา	พ.ศ.2494-2500 (จำนวน/เพลง)	พ.ศ.2500-2506 (จำนวน/เพลง)	รวม (จำนวน/เพลง)
สังคมนิยม	22	-	22
ชาตินิยม	2	7	9
เสรีนิยม	6	2	8
รวม	30	9	39

จากตารางจะเห็นว่าเนื้อหาของบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองทั้ง 3 รูปแบบมีจำนวนทั้งสิ้น 39 บทเพลง จากบทเพลงทั้งหมดที่คำร้องและสามารถสืบค้นได้จำนวน 171 บทเพลง คิดเป็นร้อยละ 22.80 เท่านั้น ซึ่งถือเป็นจำนวนที่น้อยมากเมื่อเทียบกับบทเพลงทั้งหมด ข้อมูลนี้อาจแสดงให้เห็นว่าความรู้สึกนึกคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมือง ของนักประพันธ์เพลง ศิลปินผู้ขับร้อง หรือแม้แต่ประชาชนในยุคนั้น อาจจะยังไม่ได้ให้ความสนใจกับเรื่องการเมืองเท่าใดนัก แต่อาจเป็นจุดเริ่มต้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชนในยุคต่อ ๆ มา

บทเพลงที่ปรากฏอุดมการณ์ทางการเมืองจำนวน 39 บทเพลงนี้ แบ่งเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองเสรีนิยม จำนวน 8 บทเพลง (ร้อยละ 20.51) เกิดขึ้นในปลายยุคที่สามถึงต้นยุคสุดท้าย (2498-2500) ซึ่งเป็นช่วงที่รัฐบาลเปิดโอกาสให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรีตามแนวทางเสรีประชาธิปไตย (เปิดไฮปาร์ก), ชาตินิยม 9 บทเพลง (ร้อยละ 23.08) ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในช่วงที่มีปัญหากรณีข้อพิพาทปราสาทเขาพระวิหาร, สังคมนิยมจำนวน 22 บทเพลง (ร้อยละ 56.41) มีจำนวนมากที่สุดและเกิดในยุคที่สามเท่านั้น โดยเริ่มเกิดขึ้นตั้งแต่ปี 2495 ก่อนอุดมการณ์อื่น ๆ ที่ทำการศึกษา ซึ่งในช่วงต้น (2495-2497) เกิดขึ้นจำนวนน้อย และเกิดขึ้นจำนวนมากในช่วงที่รัฐบาลเปิดไฮปาร์ก (2498-2500) เช่นเดียวกัน เนื้อหาส่วนใหญ่กล่าวถึงสภาพปัญหาในหลากหลายด้านที่เกิดขึ้นในสังคม ส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ และการดำรงชีพของประชาชน จากข้อมูลอุดมการณ์ทั้ง 3 รูปแบบ เห็นได้ชัดเจนว่าบทเพลงส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับวิถีชีวิต เรื่องปากท้อง ความเป็นอยู่ และการดำรงชีพมากกว่าที่จะสนใจหรือให้ความสำคัญเรื่องการเมืองมีส่วนร่วมทางการเมือง

6.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง

จากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง พบว่าอุดมการณ์จะเกิดขึ้น หรือเปลี่ยนแปลงต้องอาศัยปัจจัย ดังต่อไปนี้

ปัจจัยทางด้านสภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคม

สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม มีผลอย่างมากต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ซึ่งในแต่ละช่วงเวลาเมื่อ สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เปลี่ยนแปลงไป อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงก็เปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น สภาพสังคมที่มีการแบ่งชนชั้นเกิดขึ้น ทำให้คนชั้นล่างประสบความยากลำบากกับการดำรงชีพในยุคที่สาม ก็ปรากฏบทเพลงอุดมการณ์สังคมนิยมที่ต่อต้านการแบ่งชนชั้นของคนในสังคม โดยหลังจากนั้นเมื่อถึงยุคจอมพลสฤษดิ์ สภาพสังคมได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น มีการลดค่าครองชีพ ค่าไฟฟ้า ประปา การขยายการศึกษาอย่างทั่วถึงปราบปรามนักการเมืองที่โกงกิน จัดการปัญหาอันธพาล โจรผู้ร้าย ฯลฯ ซึ่งถือว่าสังคมช่วงนี้ได้รับ

การแก้ไขปัญหาหมอกพอสสมควร อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงก็เปลี่ยนแปลงไปตามบริบทสังคมเช่นกัน โดยในช่วงสุดท้ายนี้จะเห็นได้ว่าไม่ปรากฏบทเพลงสังคมนิยมแต่อย่างใด หรือในกรณีบทเพลงที่มีอุดมการณ์ชาตินิยมที่เกิดขึ้นจำนวนมากในยุคสุดท้าย ก็สืบเนื่องมาจากสภาพการเมืองระหว่างประเทศไทย-กัมพูชา ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และเมื่อเกิดกรณีพิพาทเขาพระวิหารขึ้น บทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองชาตินิยมจึงเกิดขึ้นตามมาเป็นจำนวนมาก เพื่อปลุกจิตสำนึกให้คนไทยรักสามัคคี ร่วมแรงร่วมใจปกป้องประเทศชาติจากผู้รุกราน เป็นต้น

ปัจจัยทางด้านนโยบายและการใช้อำนาจรัฐบาล

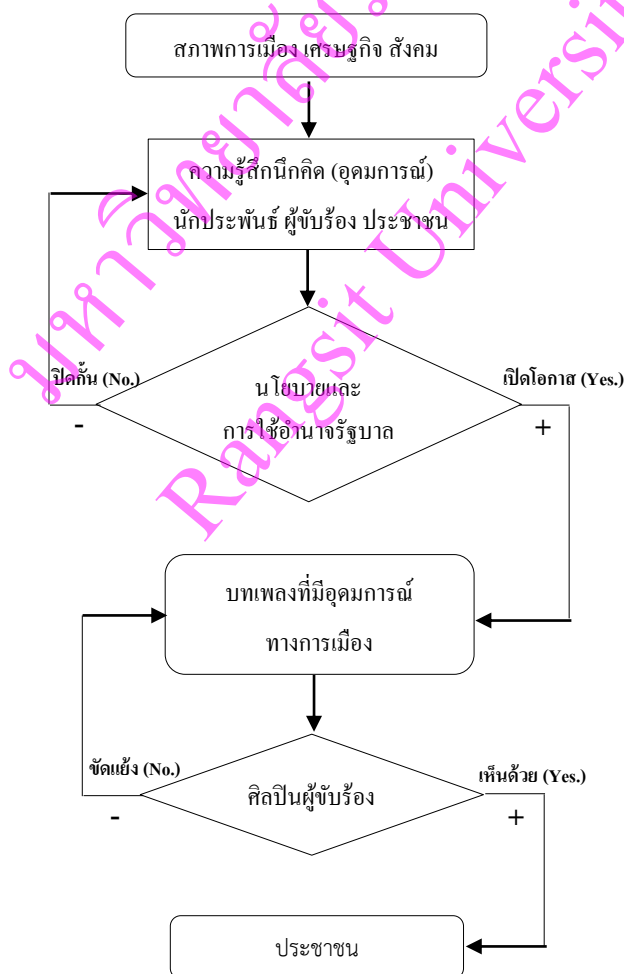
นโยบายและการใช้อำนาจรัฐบาลเป็นส่วนสำคัญที่สุดส่วนหนึ่งที่ส่งผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ซึ่งแม้อุดมการณ์ทางการเมืองจะเปลี่ยนแปลงตามสภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ดังได้กล่าวไว้ข้างต้นก็ตาม แต่ก็เป็นการเปลี่ยนแปลงอุดมการณ์ทางด้านความรู้สึกนึกคิดของนักประพันธ์ ผู้ขับร้อง และประชาชนทั่วไปเท่านั้น โดยไม่สามารถจะถ่ายทอดสื่อสาร ออกมาเป็นเนื้อหาของบทเพลงสู่สาธารณะอย่างเปิดเผยได้ ซึ่งการจะถ่ายทอดอุดมการณ์ในความรู้สึกนึกคิดสู่บทเพลงอย่างเปิดเผยได้นั้น ต้องขึ้นอยู่กับนโยบายและการใช้อำนาจของรัฐบาลในแต่ละยุค แต่ละสมัย โดยสังเกตได้จาก กรณีนักการเมืองโก่งกิน คอร์ปชั่น หรือการใช้อำนาจที่ไม่เป็นธรรมของ พล.ต.อ.เผ่า ซึ่งอยู่ในความรู้สึกนึกคิดของผู้ประพันธ์ นักร้อง หรือประชาชนมาเป็นเวลานานพอสสมควร แต่ไม่อาจถ่ายทอดออกมาเป็นบทเพลงเพื่อเผยแพร่สู่สาธารณะได้ เนื่องจากสถานการณ์ไม่เอื้ออำนวยหรือเพราะถูกจำกัดจากอำนาจรัฐ แต่เมื่อรัฐบาลมีนโยบายให้ประชาชนสามารถวิพากษ์วิจารณ์แสดงความคิดเห็นทางการเมืองได้อย่างเสรี ตามแนวทางเสรีประชาธิปไตย ในปี 2498 (เปิดไสต์ปาร์ก) จึงเกิดบทเพลงที่มีอุดมการณ์เสรีนิยมขึ้น เกิดการการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด หรืออุดมการณ์ทางการเมืองที่สะสมมานานนั้น สู่เนื้อหาของบทเพลง เพื่อสื่อสารและเผยแพร่สู่สาธารณะชน โดยไม่ขัดกับนโยบายและการใช้อำนาจของรัฐบาล เป็นต้น

ปัจจัยจากนักประพันธ์และผู้ขับร้อง

นักประพันธ์คือผู้ที่ถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมือง ความรู้สึกนึกคิด ของตนเรียงร้อยเป็นบทเพลงเพื่อให้ศิลปินนักร้องเป็นผู้ถ่ายทอดบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองนั้นสู่ประชาชน ซึ่งบทเพลงที่คำณ ขับร้องนั้นมีทั้งที่เขาเป็นผู้ประพันธ์เองและนักประพันธ์ท่านอื่นประพันธ์ให้นักประพันธ์จึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง ในขณะที่ผู้ขับร้องมีอิทธิพลต่อความรู้สึกของผู้ฟังมากกว่านักประพันธ์ และผู้ขับร้องก็เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลกระทบต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงไม่น้อยไปกว่าผู้ประพันธ์ กล่าวคืออุดมการณ์ทางการเมืองของนักประพันธ์ที่เรียงร้อยเป็นบทเพลงนั้น ๆ ต้องเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่ผู้ขับร้องมีแนวคิดสนับสนุนด้วย หรืออาจกล่าวได้ว่า นักประพันธ์เพลงและผู้ร้องเพลงนั้น ๆ จะต้องมีความคิด

อุดมการณ์ไปในแนวทางเดียวกัน เช่น ถ้าผู้ประพันธ์เป็นคนไทยประพันธ์เพลงเนื้อหารักชาติให้ต่อต้านกัมพูชา (กรณีเขาพระวิหาร) แล้วผู้ขับร้องมีแนวคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองไปในทิศทางเดียวกัน ก็จะขับร้องถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงนั้นสู่ประชาชนได้ แต่ในทางกลับกัน ถ้าผู้ประพันธ์เพลงเป็นคนกัมพูชา ประพันธ์เพลงให้มีเนื้อหาเข้าข้างฝ่ายกัมพูชาเพื่อต่อต้านประเทศไทย และส่งต่อบทเพลงให้คำรณ ซึ่งเป็นคนไทย ขับร้องถ่ายทอดสู่ประชาชน คำรณเองก็คงไม่อาจขับร้องบทเพลงนั้นได้ เนื่องจากมีแนวความคิดอุดมการณ์ที่ไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน เป็นต้น โดยอาจจะกล่าวได้ว่า อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงแม้จะเกิดจากความรู้สึกนึกคิดหรืออุดมการณ์ของนักประพันธ์ อุดมการณ์การนั้นก็ต้องเป็นไปในทิศทางเดียวกับผู้ขับร้องด้วยเช่นกัน ผู้ประพันธ์หรือผู้ขับร้องจึงมีความสำคัญไม่แพ้กันในการเป็นปัจจัยสำคัญต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง

ปัจจัยที่ส่งผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่กล่าวมาข้างต้นสามารถอธิบายความสัมพันธ์ได้ตามรูปที่ 6.1

รูปที่ 6.1 แสดงความสัมพันธ์ของปัจจัยที่ส่งผลต่ออุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลง

จากภาพจะเห็นว่า สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม เป็นปัจจัยหลักที่ส่งผลกระทบต่อความรู้สึกนึกคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองของนักประพันธ์เพลง ศิลปินนักร้อง และประชาชนในสังคม (สภาพการเมือง เศรษฐกิจ สังคมเปลี่ยน อุดมการณ์ก็เปลี่ยนแปลงตาม) ซึ่งในการถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองจากความรู้สึกนึกคิดสู่บทเพลงนั้น ต้องอาศัยปัจจัยนโยบายและการใช้อำนาจรัฐบาล โดยถ้าขณะนั้นรัฐบาลใช้อำนาจปิดกั้น ความรู้สึกและอุดมการณ์ที่จะถ่ายทอดสู่บทเพลงนั้นก็จะย้อนกลับไปสะสมเพิ่มเติมที่ผู้ประพันธ์เช่นเดิม (ยิ่งสะสมมากเท่าไรยิ่งรู้สึกกดดันมากเท่านั้น) แต่ถ้าขณะนั้นรัฐบาลมีนโยบายเปิดโอกาสให้สามารถกระทำได้ ความรู้สึกและอุดมการณ์ของนักประพันธ์นั้น ก็จะถูกถ่ายทอดสู่บทเพลง โดยเมื่อบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองถูกส่งต่อจากผู้ประพันธ์ไปสู่ศิลปินผู้ขับร้อง ถ้าอุดมการณ์นั้นไม่เข้าไปในทิศทางเดียวกัน บทเพลงนั้นก็จะไม่ได้รับการถ่ายทอดสู่ประชาชน แต่เมื่อบทเพลงนั้นมีอุดมการณ์ไปในทิศทางเดียวกันกับผู้ขับร้อง บทเพลงนั้นก็จะถูกถ่ายทอด สื่อสารทางการเมืองไปสู่ประชาชนในที่สุด

6.2.3 เปรียบเทียบการศึกษาเกี่ยวกับงานวิจัยอื่นในบทเพลงของ คำรณ สัมบุณณานนท์

การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ ในครั้งนี้ผลการศึกษาพบว่ามีความสอดคล้องกับผลงานการวิจัย เรื่อง คำรณ สัมบุณณานนท์ : ชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงชีวิต โดย พจิ บำรุงสุข (2543) และ ผลงานการวิจัยเรื่อง แนวคิดทางการเมืองที่แฝงในบทเพลงลูกทุ่งของ คำรณ สัมบุณณานนท์ โดย จงกล โยธาศิริ (2551) กล่าวคือเนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์ สะท้อนสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมืองได้อย่างชัดเจน สะท้อนสภาพสังคมที่กล่าวถึงปัญหาความยากจน ความทุกข์ยาก ความลำบากในการดำเนินชีวิต ความแตกต่างระหว่างชนชั้น ความเหลื่อมล้ำทางสังคม รวมถึงสะท้อนการเมืองในพฤติกรรมการทุจริต คอร์รัปชันของนักการเมือง สอดแทรกแนวความคิดหรืออุดมการณ์ทางการเมืองไว้ในบทเพลง อีกทั้งเนื้อหาของบทเพลงยังเป็นการบันทึกเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ เป็นต้น

ผลการวิจัยส่วนใหญ่มีความสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน แต่มีบางประเด็นที่มีข้อมูลไม่สอดคล้องกันกับงานวิจัยดังกล่าวรวมทั้งข้อมูลจากหนังสือ และเอกสารที่กล่าวถึง คำรณ ในประเด็นที่ว่า คำรณ ร้องเพลงต่อต้านอำนาจเผด็จการทหารของ จอมพล ป.พิบูลสงคราม และ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ อย่างไม่เกรงกลัวอำนาจหรืออิทธิพลของรัฐบาลในขณะนั้น และ คำรณคือผู้ร้องเพลงยื่นหยัดทำทนายอำนาจรัฐบาล ทำทนายอำนาจของ พล.ต.อ.เผ่า ศรียานนท์ ร้องเพลงต่อต้านอำนาจรัฐอย่างไม่เกรงกลัวอันตรายจากอำนาจมืดที่พร้อมจะทำร้ายเขาได้ทุกเมื่อ

จากการศึกษาพบว่าเนื้อหาของบทเพลงมิได้มีลักษณะในการต่อต้านอำนาจรัฐบาล ในขณะที่แต่อย่างใด เนื้อหาของบทเพลงยังคงรักษาความสัมพันธ์กับรัฐบาล โดยจะเห็นว่า บทเพลงที่วิพากษ์วิจารณ์การเมืองมีจำนวนน้อยมาก เมื่อเทียบกับบทเพลงสะท้อนสภาพสังคม และเกิดขึ้นเฉพาะในช่วงที่รัฐบาลขณะนั้น อนุญาตให้ประชาชนวิพากษ์วิจารณ์การเมืองได้อย่างเสรี ในช่วง 2498-2500 (การเปิดไฮด์ปาร์ก) ซึ่งเมื่อได้ศึกษาแล้วพบว่า ไม่ปรากฏบทเพลงที่โจมตีและต่อต้านอำนาจของ จอมพล ป.และ จอมพล สฤษดิ์ แต่กลับพบว่าเนื้อหาของบทเพลงมีลักษณะชื่นชมและสนับสนุน โดยบทเพลงที่กล่าวถึง จอมพล ป.มีบทเพลง “ชีวิตนักโทษการเมือง” เพียงบทเพลงเดียวซึ่ง ตอนท้ายของบทเพลงได้กล่าวชื่นชม จอมพล.ป ในการหยิบยื่นเสรีประชาธิปไตยให้กับประชาชน และเป็นที่น่าสนใจว่าบทเพลงที่กล่าวถึง จอมพลสฤษดิ์ ในทุกบทเพลง ทั้ง “อสูรกินเมือง”, “ผู้แทนทรยศ”, “คนสูบฝิ่น” และ “กงคาอาละวาด” มีเนื้อหาสนับสนุน ยกย่อง และชื่นชมการทำงานในทุกบทบาทของจอมพลสฤษดิ์ ส่วนในกรณีบทเพลงที่กล่าวถึง พล.ต.อ.เผ่า ในบทเพลง “ใครค้ำท่านฆ่า”, “ศาลเตี้ย” และ “อสูรกินเมือง” มีลักษณะต่อต้าน เสียดสี วิพากษ์วิจารณ์อย่างรุนแรง และมีการระบุชื่อ พล.ต.อ.เผ่า ในบทเพลงไว้อย่างชัดเจน (อสูรกินเมือง) แต่บทเพลงนี้เกิดขึ้นในช่วงรัฐบาลจอมพลสฤษดิ์ ซึ่งขณะนั้น พล.ต.อ.เผ่า หม่อานาจทางการเมืองและลี้ภัยไปต่างประเทศแล้ว

บทเพลงที่ขับร้องโดยคารม เท่าที่ศึกษาและหาข้อมูลได้จึงไม่น่าจะมีลักษณะต่อต้านและท้าทายอำนาจรัฐ หรือต่อสู้กับเผด็จการทหาร จอมพล ป., จอมพลสฤษดิ์ หรือ พล.ต.อ.เผ่า (ในขณะที่มีอำนาจอยู่ในประเทศ) ดังที่กล่าวไว้ ซึ่งลักษณะของบทเพลงการเมืองที่ขับร้องโดยคารม ยังคงรักษาสัมพันธ์ภาพกับรัฐบาล เพื่อระคับระคองความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประพันธ์และศิลปินผู้ขับร้องกับฝ่ายอำนาจรัฐในแต่ละยุคสมัยแต่ละสมัย โดยบทเพลงในเชิงการต่อต้าน เสียดสี วิพากษ์วิจารณ์การเมือง จะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อสถานการณ์เอื้ออำนวยหรือได้รับการอนุญาตจากฝ่ายรัฐ ซึ่งจะเห็นว่าบทเพลงที่วิพากษ์วิจารณ์การเมืองเกิดขึ้นในช่วงที่รัฐบาลอนุญาตให้สามารถกระทำได้ (เปิดไฮด์ปาร์ก) เท่านั้น แสดงให้เห็นว่าอำนาจรัฐมีอิทธิพลอย่างสูงต่อสังคมและประชาชนในยุคนั้นมาจนถึงยุคปัจจุบัน บทเพลงที่ขับร้องโดยคารม มุ่งเน้นและให้ความสำคัญในเรื่องสังคมเป็นส่วนใหญ่ โดยเนื้อหาของบทเพลงสะท้อนเรื่องราวความเป็นจริงที่เกิดขึ้นในสังคมยุคนั้น ทั้งวิถีการดำเนินชีวิตในสังคม สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในหลากหลายมุมมอง ความยากลำบากในการดำรงชีพ การถูกกดขี่ ของชนชั้นล่าง ในสังคม ความแตกต่างเหลื่อมล้ำของสังคมเมืองและชนบท เป็นต้น ซึ่งบทเพลงที่สะท้อนสังคม บางส่วนมีเนื้อหาสอดคล้องกับอุดมการณ์สังคมนิยม ซึ่งถือเป็นอุดมการณ์ทางการเมืองที่มีจำนวนมากที่สุดจากอุดมการณ์ที่ทำการศึกษาอีกด้วย

นอกจากนี้เป็นที่น่าสังเกตว่าบทเพลงจำนวนมากที่สุดจากการศึกษาครั้งนี้มีเนื้อหา กล่าวถึง “ศาสนา” สอดแทรกอยู่ในทุกกลุ่มบทเพลง ไม่ว่าจะเป็นบทเพลงสะท้อนการเมือง เศรษฐกิจสังคม หรือบทเพลงที่มีอุดมการณ์ทางการเมืองต่าง ๆ แสดงให้เห็นค่านิยมของผู้คนในยุคหนึ่งที่มีความศรัทธา ในหลักศาสนาเป็นอย่างมาก ซึ่งศาสนามีอิทธิพลต่อผู้คนในสังคม เป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจผู้คน และเป็นสิ่งยึดโยงสังคมให้มีความแนบแน่น อีกทั้งหลักศาสนายังเป็นทางออกในการแก้ไขปัญหา ที่เกิดขึ้นในสังคม กลายเป็นวัฒนธรรมความเชื่อ ที่ผสมผสานกลมกลืนกับวิถีชีวิตของผู้คนในยุคสมัยนั้น มาจนถึงปัจจุบัน และที่สำคัญบทเพลงของ คำรณ สัมบุญณานนท์ ยังเป็น “บันทึกประวัติศาสตร์” ทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่น่าสนใจ ซึ่งผู้บันทึกประวัติศาสตร์ (นักประพันธ์เพลง) ไม่ได้เป็น นักวิชาการ นักประวัติศาสตร์ หรือนักรัฐศาสตร์ แต่เป็นบันทึกข้อมูลประวัติศาสตร์ได้จากมุมมอง ของนักประพันธ์เพลง หรือมุมมองจากชาวบ้านในยุคหนึ่ง ซึ่งเป็นมุมมองที่น่าสนใจและเป็น ประโยชน์อย่างยิ่ง ในการศึกษาประวัติศาสตร์ รัฐศาสตร์ หรือการศึกษาอื่น ๆ

6.3 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุญณานนท์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะแก่ผู้สนใจในการศึกษาในเรื่องที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

6.3.1 การศึกษาผลงานเพลงของศิลปินท่านอื่นที่ขับร้องบทเพลงในยุคเดียวกับ คำรณ สัมบุญณานนท์ เช่น แสงนภา บุญราศรี, เสาว์ โกมารชุน เป็นต้น

6.3.2 การศึกษาผลงานเพลงของนักประพันธ์เพลงให้กับ คำรณ หรือ ศิลปินท่านอื่น ในช่วง เวลานั้น เช่น ไพบุลย์ บุตรขัน, สุเทพ โชคสกุล, สำเนียง ม่วงทอง และ ป.ชื่นประโยชน์ เป็นต้น

6.3.3 การศึกษาอุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงที่ขับร้องจากศิลปินรุ่นใหม่ แนวเพลง รูปแบบปัจจุบันที่ได้รับการยอมรับจากสังคมวัยรุ่น เช่น บอดีแสลม เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กระมล ทองธรรมชาติ. (2519). *การเมืองและประชาธิปไตยของไทย*. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- _____. (2524). *วิวัฒนาการของระบอบรัฐธรรมนูญไทย*. กรุงเทพฯ : ดวงดีการพิมพ์.
- _____. (2525). *การเมืองและการปกครองของไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- โกวิทย์ ชันชศิริ. (2528). *ศรียางคศิลป์ปริทัศน์ (ตะวันตก)*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- คริส เบเคอร์, และผาสุก พงษ์ไพจิตร. (2558) *ประวัติศาสตร์ไทยร่วมสมัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : มติชน.
- คำรณ สัมบุณณานนท์. (2499-2500). *นักโทษการเมือง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : หงส์.
- _____. (2502-2504). *ความหลัง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นาคราช.
- คำรณ สัมบุณณานนท์, และณรงค์ ชมสมบูรณ์. (2502). *อสูรกินเมือง*. ใน *บทเพลงจากดวงใจ*. ธนบุรี : ประยูรวงศ์.
- คำรณ สัมบุณณานนท์, และอรุณ สัมบุณณานนท์. (2501). *ใครค้ำทานฆ่า*. ใน *บทเพลงชีวิตจากคำรณ สัมบุณณานนท์*. พระนคร : ประชาชน.
- จกกล โยชาศิริ. (2551). *แนวความคิดทางการเมืองที่แฝงในบทเพลงลูกทุ่งของคำรณ สัมบุณณานนท์* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- จรรยา สุภาพ. (2528). *ลัทธิการเมืองและเศรษฐกิจเปรียบเทียบ* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช,
- จรรยารัตน์ สุวรรณภูสิทธิ์. (2531) *การศึกษาบทเพลงเพื่อชีวิตที่เกี่ยวข้องกับขบวนการนักศึกษาช่วง 2516-2519* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- จิตร ภูมิศักดิ์. (2552). *ศิลปะเพื่อชีวิต* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : แม่คำฝาง.
- จินตนา ดำรงค์เลิศ. (2533). *วรรณกรรมเพลงลูกทุ่ง ขนบธรรมเนียมประเพณี ค่านิยม และการดำเนินชีวิต ของชาวชนบทไทยที่ปรากฏในเพลงลูกทุ่งไทย ตั้งแต่หลังสงครามโลกครั้งที่สองจนถึงปัจจุบัน*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จุมพฏ เลขาพันธุ์. (2543). *ลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย : ศึกษาานโยบายชาตินิยมของไทยสมัยจอมพล ป.พิบูลสงคราม ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- จุลลา งอนรด, ม.ล. (2513). *กำเนิดและความเป็นมาของลัทธิชาตินิยมในประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- เจนภพ จบกระบวนวรรณ. (2550). *เพลงลูกทุ่ง*. กรุงเทพฯ : สารคดี.
- เจือ รังแรงจิต. (2498-2499). *บ้านนาป่าร้าง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ศรีสุพรรณ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ณกาจ ราชบุรี. (2537). *ประวัติศาสตร์ธุรกิจเพลงลูกทุ่งไทย พ.ศ.2507-2535* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร
- เฉลิมชัย ศรีฤๅชา. (2501). *เกียรติเสรีไทย*. ใน *บทเพลงชีวิตจาก คำรณ สัมบุญนานนท์*. พระนคร : ประชาชน.
- ชัยวัฒน์ หอวรรณภากร. (2544). *การสื่อความหมายและอุดมการณ์ในเพลงมหาวิทยาลัย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช. (2523). *อุดมการณ์ทางการเมือง* (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ.
- _____. (2523). *ประชาธิปไตย สังคมนิยม คอมมิวนิสต์ กับการเมืองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : บรรณกิจ,
- _____. (2526). *การเมืองเปรียบเทียบ : ทฤษฎีและแนวความคิด*. กรุงเทพฯ : เจ้าพระยา.
- ชาญชัย บัวบังสร. (2500-2501). *กระท่อมกัญชา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นักร้องตรี.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. (2559). *ประวัติการเมืองไทยสยาม พ.ศ.2475-2500* (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- _____. (2552). *ลัทธิชาตินิยมไทย/สยามกับกัมพูชา : และกรณีศึกษาปราสาทเขาพระวิหาร*. กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- ชูเกียรติ ฉาโชตง. (2545). *เพลงเพื่อชีวิต ศิลปินครูบ้านป่า สลา คุณวุฒิ*. กรุงเทพฯ : มิ่งมิตร
- เชาว์วัจน์ พาณิชย์เสรีวิศิษฐ์. (2552). *การสื่อสารทางการเมืองผ่านบทเพลงของ ยืนยง โอภากุล และวงคาราบาว ในช่วงปี พ.ศ.2524-2552* (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยเกริก, กรุงเทพมหานคร.
- ณัฐณิชา นันดา. (2553). *วาทกรรมเพลงเพื่อชีวิตในบริบทการเมืองไทย (พ.ศ. 2525-2550)* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- ดอกดิน กัญญามาลย์. (2498-2500). *ชีวิตสัปดาห์* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พันท้ายนรสิงห์.
- _____. (2498-2500). *คนบ้ากัญญา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พันท้ายนรสิงห์.
- ดิเรก เกศรีระคุปต์. (2502). *คงคาอาละวาด*. ใน *บทเพลงจากดวงใจ*. ธนบุรี : ประยูรวงศ์.
- _____. (2518). *เสียงครวญจากเด็กลิเก*. ใน *รวมเพลงเก่าอมตะของ คำรณ สัมบุญนานนท์*. กรุงเทพฯ : นูรพาสาสน์.
- ต่อชัย ภู่มพ. (2503-2504). *รวมทำรวมบาง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ปลาเทวดา.
- ไทรรัตน์ โภคพลากรณ์. (2550). *การบริหารราชการไทย*. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ทักษ์ เฉลิมเตียรณ. (2559). การเมืองระบบพ่อขุนอุปถัมภ์แบบเผด็จการ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์.
- เทพ สุนทรสารทูล. (2542). นามสกุลพระราชทาน 6432 สกุล. กรุงเทพฯ : ดวงแก้ว.
- ธีรภาพ โลหิตกุล. (2540). ปฐมบทเพลงลูกทุ่งและเพลงเพื่อชีวิตในเมืองไทย พ.ศ.2480-2500. กรุงเทพฯ : โสมสาร.
- นฤมล ทับจุมพล. (2531). การใช้สื่อในการสร้างอุดมการณ์ทางการเมือง : ศึกษาจากบทเพลงของทางราชการ (พ.ศ.2475-พ.ศ.2530) (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นิติพงษ์ พิเชษฐพันธุ์. (2553). วาทกรรมเหตุการณ์พิพาทเขาพระวิหาร พ.ศ.2551 จากหนังสือพิมพ์รายวันภาษาไทย : การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและอุดมการณ์ (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- นิธิ เอียวศรีวงศ์. (2557). โชน คาราบาว น้ำเนาและหนังไทย (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : มติชน.
- นิยม มารยาท. (2505). แก่แล้วอย่าล้มตาย. ใน รวมเพลง คำคม สัมภูณานนท์. พระนคร : อักษรสัมพันธ์.
- บงการ อิ่มสำอองค์. (2554). อุดมการณ์ทางการเมืองในบทเพลงคาราบาว (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี, อุบลราชธานี.
- บรรพต วีระลัย, และวิทยา นภาศิริกุลกิจ. (2523). ลัทธิการเมือง (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- บังและ วงศ์อาบุญ. (2499-2500). ขี้ยาจำศีล [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ม้า.
- บุญส่ง เป็ร้องสุวรรณ. (2505). ชายใจบาป. ใน รวมเพลง คำคม สัมภูณานนท์. พระนคร : อักษรสัมพันธ์.
- บุญอริ ยีหมะ. (2554). ความรู้เบื้องต้นทางรัฐศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจมินทร์. (2501). เกียรติเสรีไทย. ใน บทเพลงชีวิตจาก คำคม สัมภูณานนท์. พระนคร : ประชาชน.
- ป.ชื่นประโยชน์. (2493-2494). ประกายเดือน [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระต่าย.
- _____. (2495-2496). คนที่มองไม่เห็นโลก [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สุนัขแดง.
- _____. (2495-2496). พ่อค้าหาบเร่ [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สุนัขแดง.
- _____. (2495-2496). หาเช้ากินค่ำ [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : โคลัมเบีย.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ป.ชื่นประโยชน์. (2497-2498). *สวรรค์คนจน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สุนัขแดง.
- _____. (2499-2500). *คนพเนจร* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ดาว.
- _____. (2499-2500). *ชีวิตบ้านนา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ดาว.
- _____. (2500-2501). *คนนอกสังคม* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พิณทอง.
- _____. (2500-2501). *เสื้อแค้น* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ดาว.
- _____. (2505). *ตื่นกรุง*. ใน *รวมเพลง คำคม สัมภาษณ์นันท*. พระนคร : อักษรสัมพันธ์.
- ประจักษ์ สังกศ. (2540) *เพลงปลุกใจของพลตรีหลวงวิจิตรวาทการ*. (อุบลราชธานี). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- ประพันธ์ สุริยศักดิ์. (2498-2500). *ตามนางกลับมา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พระปรางค์วัดอรุณ.
- ประพาส สวนขวัญ. (2483-2484). *น้ำตก* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระต่าย.
- ปรีชา ช้างขวัญยืน. (2524). *ปรัชญาแห่งอุดมการณ์ทางการเมือง*. กรุงเทพฯ : วิชาการ.
- พจิ บำรุงสุข. (2543). *คำคม สัมภาษณ์นันท : ชีวิตและผลงานการขับร้องเพลงชีวิต* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยมหิดล, กรุงเทพมหานคร.
- พยงค์ มุกดา. (2498-2500). *คนแก่โลก* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- _____. (2498-2500). *สิ้นลายเสื้อ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- _____. (2498-2500). *เสื้อสำนึกบาป* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- พจนตร พึ่งหลวง. (2544). *ความขัดแย้งในแนวอุดมการณ์ทางการเมือง เติ้จการรัฐนิยม กับ สังคมนิยมประชาธิปไตย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- พอพันธ์ อูยานนท. (2550). *ไทยศึกษา* (พิมพ์ครั้งที่ 8). นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ไพฑูรย์ เจ๊ะแะ. (2522). *นโยบายชาตินิยมของประเทศไทยระหว่าง พ.ศ. 2481-2488* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ไพบุลย์ บุตรขัน. (2492-2493). *ชมหมู่ไม้* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สุนัขเขียว.
- _____. (2492-2493). *รอยไถ* [ภาพยนตร์]. กรุงเทพฯ : ภาพยนตร์.
- _____. (2494-2495). *ชายสามโบสถ์* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : โคลัมเบีย.
- _____. (2495-2496). *บุรุษไปรษณีย์* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สุนัขแดง.
- _____. (2497-2498). *ชายใจพระ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ค้างคาว.
- _____. (2498-2499). *กรรมกรรราง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สุนัขแดง.
- _____. (2498-2499). *คนขับแท็กซี่* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นครทอง.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ไพบุลย์ บุตรขัน. (2498-2499). *น้ำตาเลือดตก* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นครทอง.
- _____. (2498-2499). *สวรรค์ชาวนา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นครทอง.
- _____. (2498-2500). *ขวานทองของไทย* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- _____. (2498-2500). *ช่างตัดผม* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- _____. (2498-2500). *ตาสีกำสรวล 1* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ป.วราณนท์.
- _____. (2498-2500). *ตาสีกำสรวล 2* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ป.วราณนท์.
- _____. (2498-2500). *เทวดาซีโกง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- _____. (2498-2500). *เหมือนขำมิใช่คน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พันท้ายนรสิงห์.
- _____. (2499-2500). *กรรมกรท่าเรือ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ม้า.
- _____. (2499-2500). *ลูกข้าวเหนียว* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ม้า.
- _____. (2499-2500). *ลูกทุ่งลี้มถีน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ม้า.
- _____. (2499-2500). *วังเวงเพลงขลุ่ย* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ม้า.
- _____. (2499-2500). *ศาลเตี้ย* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กามเทพ.
- _____. (2500-2501). *หลังผู้ฟ้าหน้าผู้ดิน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นกแก้ว.
- _____. (2501). *ถึงแม่พี่จะขี้ยา*. ใน *บทเพลงชีวิตจาก คำรณ สัมบุญนานนท์*. พระนคร : ประชาชน.
- _____. (2501-2502). *เขาพระวิหารแห่งความหลัง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ดาว.
- _____. (2501-2502). *บ้านผมผมรัก* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : มงกุฎ.
- _____. (2501-2502). *อีสานครวญ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กามเทพ.
- _____. (2503-2504). *ยอมดับคาคืน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : มงกุฎ.
- _____. (2503-2504). *หนุ่มสุพรรณผีนเพื่อ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : มงกุฎ.
- ไพโรจน์ ชัยนาม. (2526). *กรมโฆษณาการ. รวมบทความ 50 ปีกรมประชาสัมพันธ์*. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สำนักนายกรัฐมนตรี.
- มนต์สวรรค์ จินดาแสง. (2550). *คดีโลกตะลึง*. กรุงเทพฯ : เพชรประกาย.
- เมืองไทย ภัทรถาวงศ์. (2559, 19 กันยายน). *นักจดหมายเหตุเพลงและภาพยนตร์ไทย* [บทสัมภาษณ์].
- ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์. (2483-2484). *เมื่อฝนโปรย* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : เทพดุริยางค์.
- ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์. (2483-2484). *แสนเสียดาย* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : เทพดุริยางค์.
- ยืนยง โอภากุล. (2537). *รอยคำรณ* [เทปคาสเซ็ท]. กรุงเทพฯ : บริษัททอว์รันเนอร์ มิวสิค (ประเทศไทย) จำกัด.
- เขาวนิษฐ์ เพียงเกษ. (2544). *แนวความคิดในบทเพลงปฏิวัติของพรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย* (Unpublished Master's Independent). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- รอง ศยามานนท์. (2520). *ประวัติศาสตร์ไทยในระบอบรัฐธรรมนูญ*. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- ร้อยแก้ว รักไทย. (2499-2500). *กระดุกร้องได้* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ค้างคาว.
- _____. (2500-2501). *นักโทษประหาร* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ค้างคาว.
- _____. (2500-2501). *น้ำตาชานา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ค้างคาว.
- _____. (2501-2503). *พระยาละแวก* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พิณทอง.
- รัฐภูมิ ช่างเจรจา. (2546). *วิเคราะห์เพลงของไพบูลย์ บุตรขัน* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพมหานคร.
- ลิขิต ชีรวิน. (2553). *การเมืองการปกครองของไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- _____. (2554). *วิวัฒนาการการเมืองการปกครองไทย* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ลือชัย สัมบุณณานนท์. (2560, 21 มกราคม). *เจ้าของธุรกิจ* [บทสัมภาษณ์].
- เลิศชาย คชยุทธ. (2558). *ไทยลูกทุ่ง*. กรุงเทพฯ : มติชน.
- วัฒน์ วรรณยางกูร. (2541). *คีตกวีลูกทุ่ง : ไพบูลย์ บุตรขัน*. กรุงเทพฯ : เพรว.
- _____. (2550). *คีตกวีลูกทุ่ง : ไพบูลย์ บุตรขัน (ฉบับปรับปรุง)* (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ : เพรว.
- ศักดิ์ เกิดศิริ. (2503-2505). *บ้านยายหอม* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กวางทอง.
- ศิริพร กรอบทอง. (2541). *วิวัฒนาการของเพลงลูกทุ่งในสังคมไทย พ.ศ. 2481-2535* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สกนธ์ มิตรานนท์. (2493-2494). *เมื่อสบตา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระจ่าง.
- สมเกียรติ วันทะนะ. (2551). *อุดมการณ์ทางการเมืองร่วมสมัย* พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อักษรข้าวสวย.
- สมชัย ศรีเจริญเวช. (2532). *ความคิดทางการเมืองของ กุหลาบ สายประดิษฐ์* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- สมาน นภายน. (2557). *ครูใหญ่ นภายน คุยเฟื่องเรื่องวัยเด็ก*. กรุงเทพฯ : สีดา.
- สำเนียง ม่วงทอง. (2500-2501). *ชานากำสรวล* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กามเทพ.
- _____. (2501-2502). *คนขายยา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กามเทพ.
- _____. (2501-2502). *คนสูบฝิ่น* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กามเทพ.
- _____. (2502-2504). *คนไทยเมืองทอง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : นาคราช.
- _____. (2505). *ยุคหวยสามตัว. ใน รวมเพลง คำคม สัมบุณณานนท์*. พระนคร : อักษรสัมพันธ์.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สิทธิพันธ์ พุททหุน. (2551). *ทฤษฎีการเมืองและจริยธรรม 3* (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สุชาติ แสงทอง. (2549). *ดนตรีกับการเมืองไทย พ.ศ.2481-2516* (Unpublished Doctoral dissertation). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- สุเทพ โชคสกุล. (2498-2500). *ชีวิตชวนา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : อัสวิน.
- _____. (2499-2500). *มนตรีการเมือง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ศรีสุพรรณ.
- _____. (2500-2501). *คำสั่งของพ่อ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พระอภัย.
- _____. (2500-2501). *ผู้แทนทรยศ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ประกอบโชค.
- _____. (2501-2502). *คนไม่รักดี* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ประกอบโชค.
- _____. (2501-2502). *คติเขาพระวิหาร* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สว่างศิลป์.
- _____. (2501-2502). *พ่อนาคเอ๋ย* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สว่างศิลป์.
- _____. (2501-2502). *ยักษ์ป่าอาละวาด* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : สว่างศิลป์.
- _____. (2502). *ชีวิตข้างไฟ*. ใน *บทเพลงจากดวงใจ*. ชนบุรี : ประชวรวงค์.
- สุพจน์ พจนศิลป์. (2501). *ขวัญใจอาสา*. ใน *บทเพลงชีวิตจาก คำรณ สัมปยุตนานนท์*. พระนคร : ประชาชน.
- สุพจน์ หวังประเสริฐ. (2500-2501). *เกิดมาจน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : พิณทอง.
- สุรางค์ จันทวานิช. (2531). *วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรัชย์ สัมบุญณานนท์. (2559, 24 ธันวาคม). *เจ้าของธุรกิจ* [บทสัมภาษณ์].
- สุรพล พรภักดี. (2501-2502). *โจรกลับใจ* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ค้างคาว.
- _____. (2501-2502). *หอยใต้ดิน* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : ค้างคาว.
- สุวิมล พลจันทร์. (2531). *กรมโฆษณาการกับการโฆษณาอุดมการณ์ทางการเมืองของรัฐ (พ.ศ.2476-2487)* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพมหานคร.
- เสถียร เขยประทับ. (2551). *การสื่อสาร การเมืองและประชาธิปไตยในสังคมพัฒนาแล้ว*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เสนาน้อย ท่าไม้สุข. (2501). *กรุงเทพฯ บ้านนา*. ใน *บทเพลงชีวิตจาก คำรณ สัมปยุตนานนท์*. พระนคร : ประชาชน.
- _____. (2501). *ขวัญใจชวนา*. ใน *บทเพลงชีวิตจาก คำรณ สัมปยุตนานนท์*. พระนคร : ประชาชน.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- หนังสือเพลง. (2494). *รวมเพลง รำวง-สากล มาลายามิวซิก*. พระนคร : ประเสริฐอักษร.
- _____. (2494). *โน้ตเพลงพาสูจากอาศรมศิลป์*. พระนคร : ประเสริฐอักษร.
- _____. (2501). *บทเพลงชีวิตจาก คำรณ สัมบุญนานนท์*. พระนคร : ประชาชน.
- _____. (2502). *บทเพลงจากดวงใจ*. ชนบุรี : ประยูรวงศ์.
- _____. (2505). *รวมเพลง คำรณ สัมบุญนานนท์*. พระนคร : อักษรสัมพันธ์.
- _____. (2518). *รวมเพลงเก่าอมตะของ คำรณ สัมบุญนานนท์*. กรุงเทพฯ : บุรพาสาส์น.
- เหม เวชกร. (2493-2494). *ไว้คู่* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระจ่าง.
- _____. *สาวบ้านไร่*. ใน *โน้ตเพลงพาสูจากอาศรมศิลป์*. พระนคร : ประเสริฐอักษร.
- อนุกุล หยด้อย. (2559, 20 ธันวาคม). นิตกร สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร [บทสัมภาษณ์].
- อุทัย เพชรอิทร. (2537). *อุดมการณ์ทางการเมืองของพรรคประชาธิปัตย์* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพมหานคร.
- อร่าม ขาวสะอาด. (2493-2494). *เพลินเพลง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระจ่าง.
- _____. (2493-2494). *ยิบปี่ยา* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระจ่าง.
- _____. (2500-2501). *คนรอบกรุง* [แผ่นเสียง]. กรุงเทพฯ : กระจ่าง.
- อรุณ สัมบุญนานนท์. (2532). *เล่าเรื่องน้อง คำรณ สัมบุญนานนท์*. ใน *เจนภพ จบกระบวนวรรณ (บรรณาธิการ), กิ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ* (หน้า 47-57). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป.
- _____. (2532). *ป้อมรัก*. ใน *เล่าเรื่องน้อง คำรณ สัมบุญนานนท์*. ใน *เจนภพ จบกระบวนวรรณ (บรรณาธิการ), กิ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย : สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ* (หน้า 47-57). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป.
- _____. (2532). *อพยพ*. ใน *เล่าเรื่องน้อง คำรณ สัมบุญนานนท์*. ใน *เจนภพ จบกระบวนวรรณ (บรรณาธิการ), กิ่งศตวรรษเพลงลูกทุ่งไทย : สำนักงานคณะกรรมการ วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ* (หน้า 47-57). กรุงเทพมหานคร : อมรินทร์พริ้นติ้ง กรุ๊ป.
- อรุณี อ่อนสวัสดิ์. (2551). *ระเบียบวิธีวิจัย* (พิมพ์ครั้งที่ 3). พิษณุโลก : มหาวิทยาลัยนเรศวร
- อัญริ พรหมลอย. (2555). *เพลงลูกทุ่งไทย : ภาพสะท้อนการเมืองและสังคมไทย* (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรามคำแหง, กรุงเทพมหานคร.
- เอกชัย สุนทรพงศ์. (2529). *ความงามสุนทรียศาสตร์สำหรับผู้ใฝ่รู้*. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- เอนก นาวิกมูล. (2527). *เพลงนอกศตวรรษ*. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

Heywood, Andrew. (1997). *Politics*. Basingstoke and London : Macmillan Press Ltd.

Roskin, Michael., Cord, Robert., Medeiros, James and Jone Walter. (1997). *Political Science : An Introduction*. New Jersey : Prentice-Hall International Inc.

Rumulo, Carlos P. (1964). *Contemporary Nationalism and The Would Order*. New York : Asin Publishing House.

Sargent, L.T. (1975). *Contemporary Political Ideologies*. Homewood III : The Dorsey Press.

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

เนื้อหาของบทเพลงที่ขับร้องโดย คำรณ สัมบุณณานนท์

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

กรรมกรท่าเรือ

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ชีวิตกูทำเรืออย่างผม โส-มมด้วยเหงื่อ อยู่ตามท่าเรือรับจ้างแบกของ
 เพราะที่เกิดมาไม่มีวิชาหากินใส่ท้อง มีแต่แรงกายกอง แลกเอาของแหวะเงินเขามา
 บางครั้งถูกโกงค่าแรงแบ่งเอา เพราะเรามัน ใจ แบกของหัวโตวิ่งจนเมื่อยขา
 พอพวกนายงานจัดการรีดเอาเลือดปลูกลูกค้า ใครอะอะขึ้นมา ต้องตงงานคร้านไปต่อแยะ (โห)
 สิ้นเสียงหวูดเรือกังวาน พวกเราชินบานพากันยิ้มแต่
 ท่าเรือเริ่มมีเสียงจ่อแจ รีบชดกาแพบ้างก็ฉีดมอร์ฟิน
 บ้างจัดห่อใบกระท่อม ดัดกันเสียงอมลิมตัวทั้งสิ้น
 รีบกลืนรีบกันเคี้ยวรีบกิน ฤทธิ์ของมอร์ฟินช่วยให้มีแรงงาน
 มันเป็นกรรมของพวกกรรมกร ผมวอนไหวจึงโปรดประทาน
 เมตตಾಯ่าเถื่อแรงงาน โปรดจงสงสารพวกกู
 พวกผมต่างมีลูกเมีย กลับบ้านแสนเพลีย เจอเอาเจ้าหนี้
 ค่าแรงได้มาน้อยเต็มที ทุกข์หนักทวี แทบจะหนีไปตาย
 พวกผมจัดงานด้วยการแบกหาม เพราะความท้อท้อ ต้องรอเข้าคิวไปจนเที่ยงสาย
 เขาเรียกจับกัง ฟังดูเพราะจัง แถมยังต่อท้าย เป็นคูลีเคนตาย เหงื่อหลังรินหากินท่าเรือ

กรรมกรรถราง

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ชีวิตน่าเบื่อเหมือนเรือ ไม่มีจุดหมาย หากินเลี้ยงกายด้วยขายตั๋วบนรถราง
 เหนื่อยยากแสนเข็ญใครเล่าจะเห็นมิเว็นวายว้าง โอ้กรรมกรรถรางนี้ช่างเหมือนคนมีกรรม
 ชีวิตลำบากยากเย็นเล่าใครสงสาร แสนที่รำคาญด้วยเสียงตะ โคนทุกคำ
 ผู้คนโดยสารแน่นทุกวันแน่นขัดทะนานประจำ ปากคอยร้องมือยุ่งทำมุ่งนำเงินเข้ากระเป๋า
 วันหนึ่งหาเงินได้หลายร้อยบาท โอ้คิดไปอนาถไม่ใช่เงินของเรา
 ตัดตัวขายเบอร์เพลอนิดชบเขาโดนล้วงกระเป๋า วันนั้นแสนเศร้าต้องถูกตัดเงิน
 ชีวิตลำบากยากเย็นอย่างไรต้องทำ นึกเห็นเป็นกรรมโอ้เข้าใจตัวเหลือเกิน
 ไม่มีใครเห็นนึกเป็นโชคร้ายประดังบังเอิญ เกิดมาแล้วต้องเผชิญโอ้เงินนี้แหละต้องทำ
 พอสิ้นเดือนที่รับเงินค่าจ้าง เงินทุกๆสตางค์ได้จากเหงื่อและงาน
 หวังซื้อและจ่ายหมายคิดสำราญเมียยิ้มหน้าหวาน ใจฉันสะท้านยื่นให้หมดเลย
 ชีวิตหมองหม่นเหมือนคนถูกสาปบาปหนา แสนทรมานยากหาความชื่นชิตเซย
 ก้มหน้าทำไปก็ด้วยอาศัยความทนจนเคย โอ้กรรมกรนี้เอ๋ยใครเลยจะให้เห็นใจ

กระตุกร้องได้

คำร้อง - ทำนอง ร้อยแก้ว รัชย์ไทย

ชีวิตกุมม้วยมอญ กระตุกร้องอุทธรณ์ คอยวอนเรียกหาความเป็นธรรม
ใครทำกับกู ผู้นั้นไม่ว่าจะต้องใช้กรรม ความทารุณเยี่ยงสัตว์กระทำ
เหยียบโหดยังจำ ติดฝังวิญญาณ

ชีวิตกูอดวาย ที่ทำถูกไว้มากมาย เป็นกรรมติดตามมาทันตา
เทวาเบื้องบน ท่านนั้นช่วยคลายคนขึ้นมา ความเป็นธรรมข้าเฝ้าร่ำหา
ส่องประกายมาแลเห็นรำไร

ขอชีวิตมันเส้นสรวงให้ข้า ทรมานมันจนกว่า จะสาสมได้
มันทำกับกู เหมือนจับปลานั้นมาอย่างไฟ แด่ดวงสิ้นใจ
เป็นผีเฝ้าไพรมานานหนักหนา

*วอนขอความเป็นธรรม จับตัวผู้ร้ายใจดำ มาทำโทษมันลงอาญา
ถึงมีปีกบินทอดทิ้งแผ่นดิน ไม่กินหวนมา ดวงวิญญาณข้าติดตามหา
เรียกทวงชีวาสาปลงโลกันตร์ (ข้า) *

กระท่อมกัญชา

คำร้อง - ทำนอง ชาลชัย บัวบังอร

พูด : เฮ้อ สมัยนี้เงินทองมันช่างหายากอึดคิดเสียจริงๆ ไอ้คนที่รวยก็รวยกันจนเหลือล้น
ไอ้คนที่จน ก็จนกันจนเหลือหลาย แต่อย่างผมบอกตรงๆ นายไม่เคยเดือดร้อนนะ ขออย่างเดียว
ขอให้ผมมีกัญชาคุณ ผมเป็นพอใจ เขาว่านะ บ้องที่หนึ่งเห็นนางนุช บ้องที่สองนะพุทท
วาทา บ้องที่สาม นี่ไม่ไหวนาย เห็นแมวเป็นหมานี่สิ นี่เขาจ้างผมมาร้องส่ง ก่อนจะร้องส่ง
ขอให้ ผมล่อสักบ้องหนึ่งเถอะ เอาก่อนละผม (เสียงตุตุกัญชา) แม้ ช่างชื่นใจเสียเหลือเกิน
แม่คุณ เห็นสวรรค์ใดๆ

แดนนี้มีต้นกัญชา	ปกคลุมแน่นหนาใบกัญชาปานี่สะพรั่ง
เวียงวังทองก็ร้องกระท่อมพังๆ	ดีกว่าเวียงราชวังไม่หวังจะแรมไกล
ฟังเสียงไฟไหม้บ้องกัญชา	ช่างชวนสุขขาเป็นเพลงพากล่อมขวัญเราให้
ฟังเพลินดีดังปีพระอภัย	มือบ้องจับบ้องคู่มือจะเป็นหรือตายไม่ห่วงกังวล
เวียงวังทองหรือจะมาสู้	กระท่อมฉันอยู่พญไม่หวังสักคน
มีกัญชาสุขกว่ามีกุ่มกล	ถึงหากยังจนก็ยังสุขสันไม่หวังใครปอง
มองเห็นไฟไหม้บ้องเป็นควัน	คั่งหนึ่งเมฆสวรรค์มีตะเกียงนั้นเหมือนจันทร์ส่อง
ยามจะนอนกายกอดประคอง	มีคู่สุครึ้ก็บ้องชวนให้ฉันปองคือบ้องกัญชา

กรุงเทพ ฯ บ้านนา

คำร้อง - ทำนอง เสนาะน้อย ทำไม้สูก

ไอ้กรุงเทพ ฯ เมืองฟ้าธานี	ทุกวันล้วนมีแต่ความวิสัย
แสงไฟแสงโคมเหนียวโน้มดวงใจ	เหลียวคูครึ่งใดพาใจเบิกบาน
ถนนหนทางสว่างไสว	ทุกคนเที่ยวไปด้วยใจสำราญ
ยังมีรถยนต์วิ่งตามถนนอาคาร	กรุงเทพ ฯ ตั้งเมืองสวรรค์ต่างกันกับชาวบ้านนา
ต่างกับเราพระเจ้าไม่ทรงโปรดปราน	หากินแถวถิ่นนาหว่านเบิกบานไปตามภาษา
ผิวกายหมองคล้ำแสงแดดกระหน่ำส่องมา	เหลียวคูกรุงเทพ ฯ เมืองฟ้ายิ่งพาให้เราเหนื่อยใจ
ไอ้บ้านนาเมืองฟ้าบ้านอง	น้ำเหือดแห้งคลองเหลียวมองใจหาย
เมื่อคราฝนลงชวานาก็คงสบาย	หน้าแล้งน้ำแห้งเหือดหายข้าวตายยืนใบแห้งกอ
บ้านนาป่าคอยน้ำกร่อยเคยกิน	ชุ่มชื้นปนดินคืมกินชุ่มคอ
ยังจ้ออ้ายทุยเป่าขลุ่ยเสียดลอส	เข้านเห็นแต่ข้าวกอชวานานี้หนอยังพอเบือทน
ชวานาทุกคนยังอดทนทำกิน	ทุกคนไม่ควรดูหมิ่นเขาหากินในถิ่นของตน
กรุงเทพ ฯ เมืองฟ้าต่างกับบ้านนาเหลือล้น	จำไว้ชาวไทยทุกคนชวานาสร้างคนเพื่อไทยกันเอง

กลุ่มใจ

คำร้อง - ทำนอง สกนธ์ มิตรานนท์

(เฮ้อ) มนุษย์เรานี้เกิดมามีแต่เรื่องยุ่งหัวใจ	กลุ่มใจ-กลุ่มใจจริงเออ
หนาวอยากร้อน-ร้อนอยากหนาวเร้าละเมอ	หนาวรักเสมอจะฟังจะเพื่อกี่ปานนั้น
กลุ่มใจ-กลุ่มใจจริงใจนะคนเรา	ไม่รู้จักต่างจักเขาช่างรบเร้าทุกคืนวัน
เรื่องหัวใจมาร่วมรักกัน	รักกลับเล่ห์แสนห้หัน (เฮ้อ) มันน่ากลุ่มใจ
(เฮ้อ) ชีวิตคนเราเกิดมามีแต่เรื่องยุ่งหัวใจ	กลุ่มใจ-กลุ่มใจจริงเออ
ล้วนทะเลซอล้วนทะเลยานไม่ประมาณ	ถึงตนก่อนนั้นจะมันจะหมายให้ใครพะนอ
กลุ่มใจ-กลุ่มใจจริงใจนะคนหนอ	ไม่รู้จักพักจักพอชั่วแต่ขอให้ตามใจ
เหมือนแมลงเริงเล่นกับเปลวไฟ	ยังหลงเหลือไม่วาย (เฮ้อ) กลุ่ม-กลุ่มใจกลุ่มใจ

เกิดมาแค่คน

คำร้อง - ทำนอง วงดนตรีศรีพุทธไสสวรรคค์

เกิดมาทำไมตั้งเกิดมาใช้กรรมเก่า	ใครเป็นเหมือนเราบ้างหนา
เกิดแล้วเป็นคนไร้โชคเกิดมารกโลกมากกว่า	เป็นคนไร้ค่าราคาของคน
เกิดมาทำไมไม่เกิดในสังวังเจ้า	คนคงรักเรามากล้น

ไม่ช้าล้าก็ทุกข์ยากไม่เป็นจีปากลใครบ่น
 *เสียงหัวร่อเจ็บปวดครวคร้าวอุรา
 เสียงเยาะเขาเย้ยนิทาเปรียบเปรยแหว่ดั่ง
 **เกิดมาแก่คนใช้คนจะเหินเกินคน
 กล่าวร้ายป้ายสีปีป่นแต่คนพ้นคนเมื่อไหร่
 (ซ้ำ) * , **

นี่เพราะผมจนผมทนนิ่งฟัง
 อยู่เหนือธารน้ำตาของคนจนไหลหลัง
 เหมือนน้ำสาดซักริมฝั่งตลิ่งแทบพังเพราะทนไม่ไหว
 ไยคนหยามคนรำไป
 สุดทำยสิ้นใจกลับไปแก่คน

เกิดมาจน

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่อประโยชน์ - สุพจน์ พจนศิริ

เมื่อเหลือโลกเราขึ้นขมเกินไป
 ชีวิตหมองไหม้ดำด้อยเหลือดี
 ฉันทจนยากไร้จึงไม่มีดีหาคนพาที
 ก็หลบหลีกหนีไม่สนทนา
 ยากไร้ตัวจนขัดสนเงินทอง
 หน้าตาหมองคล้ำรูปคำเหมือนกา
 แม้ใครได้เห็นก็เกรียคนักหนาซ้ำยังมาไว้
 ที่อยู่อาศัยหลักฐานบ้านช่อง
 คนจนผู้หญิงเขาไม่เอ็นดู
 ลบหลู่ว่าฉันหากสมสู่กันมิผูกฟอง
 เป็นคนที่หญิงเขาไม่แลมอง
 พิศข่องคุณฉันไม่คิดผูกพันว่าฉันต่ำไป
 ชาตินี้มีกรรมยอมซ้ำยอมทน
 จะคอยพบคนที่เขาเห็นใจ
 เพราะจนหม่นหมองจึงต้องทนไป
 หวังว่าวันใดคงไม่ขึ้นขมสุขสมทุกสิ่ง
 นี่หรือสังคมที่สรรกันมา
 ที่เห็นทำซ้ำเจ็บใจเสียจริง
 ถึงจนก็เหมือนกันอยู่ทุกสิ่ง
 น้ำใจคนเรานั้นแหละที่เขาเทิดทูน

เกียรติเสรีไทย

คำร้อง - ทำนอง เฉลิมชัย ศรีฤๅชา - บังและ วงศ์อาบุญ

ถึงตัวตายสิ้นขอให้แผ่นดินข้ายังเป็นไทย
 ไม่เสียชาติเกิดเป็นชายที่ตายเพื่อทุกคน
 ไม่ยอมทิ้งชาติไม่ขอเป็นทาสให้เสียเกียรติคน
 ชาติเสียเมื่อจะวายชนม์ขอตายในถ้ำตัวเอง
 แม้นใครรุกค้ำผืนแผ่นดินไทยผู้ตายเป็นผู้
 ไม่คิดที่จะหลีกหนีข้าพลีชีพชนม์มิเกรง
 เลือดไทยไหลชั้น ก็เพราะใครปล้นมุ่งหวังข่มเหง
 ข้าขอหลังเลือดละเลงผืนดินถิ่นด้าวแดนไทย
 ศักดิ์ศรีข้านี้อยู่เหนือชีวิต
 ไม่มีสิทธิอิทธิพลของชาติใด
 จะมาบีบคั้นเพื่อรู้แผนการเราได้
 นี่แหละเกียรติเสรีไทยสำคัญเทิดไว้บูชา
 ถึงเมียลูกนั้นถูกทารุณแทบตายจากไป
 ข้าถือชื่อสัตย์ตั้งใจให้เมียลูกมรณา
 กลัวตายเพราะชาติไม่ขอเป็นทาสให้ฝูงปัจจา
 ก็แสนปลื้มจิตปรีดาสมใจพรรคใต้ดินเอย

แก่แล้วอย่าล้มตาย

คำร้อง - ทำนอง นิยม มารยาท

เห็นควันลอยล่องจากปล่องเชิงตะกอน	ใช้แล้วแน่นอนวิญญาณลอยร่อนสู่ฟ้าวิมาน
ตายแล้วไม่มีสิ่งไหนสำคัญ	จุดหมายก็คือเป็นถ่านนอกจากชื่อนั้นไม่มีวันตาย
ฉันทมขิ้นสุดฝืนกลืนกล้ำ	อยู่กับลูกกรักเมียงามอดเช้ากินค่ำสุขแล้วพอใจ
โธ่เอ๊ยข้าเคยคิดชั่วเมื่อไร	ถูกเพื่อนหักหลังใส่ร้ายข้าจึงต้องกลายเป็นคนชั่วทรม
สู้หลบหน้าไปหวังสร้างตนใหม่	มันอยู่ในศีลธรรม
แต่ยังไม่พ้นต้องถูกผู้คนประณาม	เหยียดหยามด้อยค่าข้าจะขอจำไปจนวันตาย
เหมือนอย่างเช่นหญิงโสเภณี	หวังกลับตนเป็นคนดีแต่ว่าราศีความสวยเสื่อมคลาย
ใครเห็นก็มั่งแต่ในแง่ร้าย	ถ้าคิดให้ซึ่งจริงใจหาใช่อื่นไปกลมมนุษย์นั้นแล
ขอวอนพระคุณสร้างบุญสร้างทาน	เชื่อคำพระว่าขานชีวิตเรานั้นเปลี่ยนผันปรวนแปร
เพื่อนชายอย่าหลงกายจนลืมแก่	หากหลงเมื่อยอย่าลืมแม่แน่แท้แก่แล้วอย่าล้มตาย

ขวัญใจชาวนา

คำร้อง - ทำนอง เสนาะน้อย ทำไม้ดูข

มองเห็นพืชนาแล้วพาเศร้าใจ	ชีวิตชาวนาเมืองไทยยังตั้งใจทำมาหากิน
รุ่งเช้าแสงทองเหลืองมองมีแต่พื้นดิน	ความสดสวยศูนย์สิ้นเห็นแต่แผ่นดินเมืองทอง
ครึ่งถึงหน้านาแดดกล้าฝนตกฟ้าร้อง	เห็นใจบ้างไหมบ้างพี่น้องที่อยู่เมืองทองถิ่นไทย
ตื่นเช้าเอาไถสะพายขึ้นบ่า	จีความไปสู่อ้งนาบ้างตกกล้าบ้างก็ไถ
บางคนดำนาบางคนคลาดหญ้าเลี้ยงควาย	ตะวันตรงหัวเมื่อใดต่างปล่อยควายที่ใช้การงาน
กินข้าวพัก่อนแดดอ่อนกิริยบรรณาน	นี่แหละคือราชการสิ่งสำคัญพี่น้องชาวนา
ครั้นถึงเวลาผ่านมาน่าเกี่ยว	ชาวนาด่างก็ถือเกี่ยวเก็บเกี่ยวด้วยความอุตสาห
ชาวนาภูมิใจผลได้ตั้งใจทำมา	สิ้นฤดูข้าวกล้าชาวนาพักผ่อนหย่อนใจ
บางคนเข้ากรุงหมายมุ่งหาความสุขใจ	บางคนไม่กล้าไปไหนรู้สึกอภัยด้วยกายพิวคำ
พี่น้องชาวไทยหวังใจเมตตา	ควรเห็นใจชีวิตชาวนาที่อุตสาหที่ทนทำ
อย่าเอ่ยนิทาว่าพวกชาวนานั้นต่ำ	ถึงหากชาวนาหน้าดำแต่ใจยังงามสดใส
เวลาหุงข้าวพวกเราเอามาแต่ไหน	พี่น้องชาวนาไซ้ไหมเหน้อยใจทำไว้กินกัน
พี่น้องชาวนานั้นน่าเห็นใจ	อุตสาหปลูกข้าวเอาไว้ข้าวไทยยังไม่สูญพันธุ์
ข้าวเหนียวข้าวเจ้าเมืองเราเป็นสิ่งสำคัญ	พี่น้องชาวนาทุกท่านทำกันด้วยการตั้งใจ
ขอวอนเทวาพี่น้องชาวนาเมืองไทย	ให้ร่ำรวยโตใหญ่เป็นขวัญใจแดนไทยเมืองทอง

ขวัญใจตาสา

คำร้อง - ทำนอง สุพจน์ พจนศิลป์ - คำนวณ สัมบูรณ์ณานนท์

เข้าลูกลมองๆ คูขอบฟ้า	ลุกขึ้นมาล้างหน้าถูฟัน
เสียงตีปี่กพิณพับไก่อ้วน	แล้วเดินลงธารไปบ้านไ้ทวย
ฮึ... ไ้ทวยรีบตื่นเถิดหนา	แล้วไปไ้ทวยเอ็งอย่าหลับนึย
ถึงจะเหนื่อยทนหน้อยนะทวย	ข้ารักเจ้าทวยเพราะไ้ทวยทำนา
ไ้ทวยเหวเขาเปรยตัวเจ้า	ว่าเอ็ง โง่เขลาและเบาปัญญา
ช่างเถอะทวยเอ๊ยเพื่อนข้า	ถึงไ้ทวยนินทาส่วนตาสาเห็นใจ
เพราะชวานาเป็นกระดุกสันหลัง	ถึงต้องยังทำนาเรื่อยไป
บรรพบุรุษแต่ก่อนรุ่นตายาย	ยึดทุ่งนาไทยจับคันไ้ทวยเรื่อยมา
ถึงจะเหนื่อยเมื่อสักเพียงไหน	ไ้ทวยทำไปอยู่ในทุ่งหล้า
ลมพัดเย็นเออสุขอุรา	เหมือนดังจะพาให้ตาสาชื่นใจ (ดนตรี) (โห่)

ขวานทองของไทย

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรขัน

ขวานทองของไทยอย่าให้ใครแย่งไป	ด้วยการชูเหย่ยและแยกจนแตกสามัคคี
อันคนไทยที่อยู่ในภาคอีสาน	ขออย่าลือว่าเป็นบักหนานหรือการเหยียดหยามน้ำหน้า
มันหมดสมัยแล้วเอ๋ยเพื่อน ไทยฟังว่า	เมื่อครั้งก่อนนั้นแบ่งชั้นต่ำซ้ำถือศักดิ์กันจนเกินไป
ในวรรณคดีที่แต่งเป็นเรื่องราวอ้อฉาว	มักจะย้ำเอ่ยคำว่าลาวหรือกาวที่ต่ำต้อยเอาไว้
นี่แหละผู้ดีที่มีทาสคอยรับใช้	เดี๋ยวนี้สมัยทาสสิ้นหมดไปเพื่อนไทยเสมอหน้ากัน

(ทำนองอีสาน)

ไอ้ละเหออ ไอ้ละเหออ ไอ้ละเหออ

คนอีสานสิคือกันคนไทย	เหตุจึงได้จึงมีคนส่อเสียด
คิดรังเกียจตีหม้อข้อยทุกคน	จากอุบล อุดร เมืองขอนแก่น
โคราชแม่่นคือกันสุรินทร์	คนทุกถิ่นทุกภาคอีสาน
มีลูกหลานติดต่อกันมา	สั่งสอนว่าเมืองไทยของเขา
มีพงศ์เผ่าพี่น้องมากหลาย	กระจัดกระจายอยู่กันเป็นเบือ
อยู่ภาคเหนือภาคกลางภาคใต้	เป็นคนไทยสิแม่่นเผ่าเดียวกัน
มีผิวพรรณแม่่นกันทั้งสิ้น	มีผืนดินเป็นรูปขวานทอง
คนคอยจ้องหักค้ำขวานไป	ระวังเด้อไทยอย่าแตกสามัคคี
ขวานทองของไทย ขวานทองของไทย	ระวังจะถูกแย่งไป พี่น้องคนไทยจะเสียน้ำตา

ขอฝากรักสักนิด

คำร้อง - ทำนอง อรุณ สัมบุญณานนท์ - คำณ สัมบุญณานนท์

ขอฝากรักสักนิดเธออย่าคิดว่าเป็นอื่น

ที่แสนรักเพียงจกกลิ่นอุตสาห์ฝันวิงวอนมา

อย่าว่าละลาบละลั้งแก่เจ้าดวงเดือนแจ่มฟ้า

ที่รักจริงไม่ทิ้งโรยราเหมือนพื้นนภาคู่กับผืนแผ่นดิน

ถ้าพี่พลาดรักไปจากเจ้าพี่โศกเศร้าอาลัยถวิล

ที่รักแท้แต่ยุพินถึงหากจะสิ้นใจตายพี่ก็ไม่ขอลืมเลือน

ขอฝากชีวิตจิตใจให้เธอไว้คอยเป็นเพื่อน

ถึงยากเย็นเชิญใจทุกข์เท่าไหนพี่ไม่ว่า

ยอมตายไม่เสียดายชีวาขอเชิญแก้วตาผูกสมักรักกันเอย

ขี้ยาจำศีล

คำร้อง - ทำนอง คำณ สัมบุญณานนท์ - คำริ ประเสริฐสุวรรณ

เทวดา-เทวดาได้ทำไมไม่โผล่หน้ามาบ้าง ปล่อยให้ลูกช้างต้องอ้างว้างแห่งเหี่ยวหัวโต

สิบนิ้วพนมกราบแก้ววันทา

ตัวฉันจะต้องขอลาไปจำพรรษาอยู่กลางไพร

ในเมืองร้อนแรงมีเขี้ยวๆแดงๆมองแล้วเศร้าใจ

ตัวฉันทนอยู่ไม่ไหวจำตัดสินใจออกยังไพรสันต์

ถือศีลภาวนาไม่กินข้าวปลาหมาห้าสิบวัน

แต่ไม่สิ้นชีวิตเพราะตัวของฉันกินแต่กล้วยเดี่ยว

เห็นผู้หญิงที่ไรหัวใจพาแห่งเหี่ยว

กลัวผู้หญิงมาเกี่ยวประเดี้ยวไม่ภาวนา

โลกภายนอกตัดไปฉันไม่ปรารถนา

โลกนอกในอย่างว่าต้องคอยรักษาจิตเพ็ญนิสซีลิน

ถือศีลภาวนาข้าวปลาฉันไม่ได้กิน

อาหารฉันนั่นคือฝืนจำศีลอยู่ในโรงยา

ถือศีลภาวนาอยู่ในโรงยายังไม่ทันไร

ต้องเปลี่ยนที่อาศัยเจ้าหนี้รายใหญ่เขาคอยถามหา

จึงต้องย้ายไปอาศัยอยู่ตามศาลา

ก็เกิดเรื่องอย่างว่าทะเลาะกับหมาหาว่าแย่งที่นอน

ฉันจึงตัดใจออกไปอยู่เสียดในป่า

มีความสุขหนักหนาไม่พาให้ใครเดือดร้อน

ชีวิตของฉันต้องเกาะกะพเนจร

ต้องเที่ยวเตร่ร้อนคำไหนกินนอนพักผ่อนร่างกาย

อาศัยในป่านี้กว่าจะมีความสุข

ไม่มีเรื่องเป็นทุกข์มีแต่ความสุขสบาย

สงสัยหนักหนาวามันคือป่าอะไร

มองดูแล้วตัดใจมิใช่อื่นไกลป่าช้าวัดดอน

เขาพระวิหารแห่งความหลัง

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

(พูด) เขาพระวิหารเป็นของไทย

เขาพระวิหาร โบราณวัตถุแห่งนี้
ด้วยเหตุและผลต้นเรื่องเบื้องหลังอย่างไร

เขาพระวิหารแห่งนี้ตั้งอยู่ ณ ที่ชายแดน เดิมเป็นเขตแคว้นแคว้นติดกับแดนฝรั่ง
เป็นเขาสูงเสียดฟ้าชะง่อนผาสูงชัน
สร้างวิหารขึ้นมาเพื่อแผ่ศักดิ์เกรียงไกร
จะแมร์ไม่ใช่ขอม โบราณโฉนมาพาลเรียกเอา

อาณาเขตชาติไทยเคยกว้างใหญ่ไพศาล
ตลอดแม่น้ำแม่โขงเคยเชื่อมโยงสายใย
พอถึงยุคต่อมาฝรั่งจึงมาล่าเมืองขึ้น

เขมรลาวชาวนญวนถูกตีอวนขอมแพ้
ถูกโกงเอาเขตดินจนขวานบินร่อยไป
ไทยชอกช้ำจำทนเพราะไทยเราจนอาวุธ
เสียมราชูพระตะบองเคยเป็นของไทยเรา
พอสิ้นยุคซิมแทรกเขาปลดแอกกันไป
ไทยเป็นสุภาพบุรุษไม่ยอมยกพุดหรือพื้น

พี่น้องเอี้ยอยู่ๆถูกคู่แข่งเอาคือๆ
ทั้งๆที่อยู่แดนไทยมีบันไดขึ้นเขา

ประวัติศาสตร์จะซ้ารอยระวิงหน้อยคนขี้ตู่

(ลูกคู่ร้องรับ) ขี้ตู่กลางนาขี้ตาคู่แก
ขี้ตู่กลางนาขี้ตาคู่แก

ขอเชิญน้องพี่ได้โปรดจงมีความสนใจ
เชิญสดับและรับฟังได้ผมจะบรรยายให้ฟัง

พระเจ้าสุริยวรมันขอมโบราณก่อตั้ง
แต่ผลที่สุดแพ้ไทยเลยมอบให้ฝากฝัง

ขอมเป็นชาติก่อนเก่าจะแมร์เข้ามาทีหลัง

เป็นดินแดนรูปขวานแต่ครั้งโบราณเบื้องหลัง
เคยเป็นดินแดนของไทยที่อยู่ในแผนผัง

ไทยเราแทบล้มทั้งยืนเขตแดนถูกกลืนไปมั่ง
ไทยพลอยติดร่างเหตุดจะแก้กลับหลัง

เราต้องน้ำตาตกในสุดแก้ไขยับยั้ง

พอเขาเอาปืนมาอุดไทยต้องทรุดตัวนั่ง
จำต้องยกให้เขามันนำศร่าเสียจ้ง

ไม่ยักกะคืนเขตไทยที่โกงเอาไปแต่หลัง

ไม่คิดทวงกลับคืนปล่อยเป็นคลื่นกระทบฝั่ง
หาว่าไทยแย่งยื้อเขาพระวิหารแปลกจ้ง

อยู่ในเขตแดนเราจะเรียกเอาไม่ฟัง

เชิญพลิกประวัติศาสตร์ดูว่าไทยเราสู้ตายรัง

ของเราแท้ๆแล้วจะมาแย่งเอาไป

เป็นของจะแมร์แล้ว ใจมาขึ้นทางไทย

คองคาอสะวาด

คำร้อง - ทำนอง ดิเรก เกศรีระคุปต์ - คำณ สัมบุญณานนท์

โอ้แม่คองคาโปรดเมตตาเหล่าคนไทย

ร่วมใจกันลุดเขาพระวิหารตริงแน่น

สรูปข่าวภายใน

เหมือนมีบาปซ้ำกำกวม

เกือบทั่วทุกแนวแถวถิ่น

อย่าหลังไหหลูกล้ำดินแดน

เหมือนแก่นเหล็กซึ่งตั้งตรา

ทั่วทุกถิ่นไทยน้ำท่วม

ทั่วทุกถิ่นไทยน้ำท่วม

กำลังจะสรวมชะตา

สงสารหนักหนาประชาชน	กระเลื่อกระสนเปี่ยมล้น
สงสารหนักหนาประชาชน	กระเลื่อกระสนกันไม่ชา
ต้องอพยพหลบไป	จากอุทกภัยล้างผลาญ
ต่างหอบลูกจูงหลาน	เพราะน้ำท่วมบ้านท่วมนา
สุดแสนอาลัยใจห้วง	ข้าวแตกรวงเกือบได้ผล
ต้องจมน้ำหายไม่เห็นต้น	เพราะน้ำท่วมทันเพิ่มมา
ค้ำค่าเช่าเขาปีก่อน	ผลัดจะให้เขาตอนปีนี้
ดอกเบ็ญก็เติมเพิ่มมาทุกปี	ต้องหลบเจ้าหนี้หลายหน้า
ได้โปรดเถิดรัฐบาล	ได้โปรดคิดอ่านช่วยเหลือ
จงคิดอุดหนุนจุนเจือ	อย่าได้นึกเมื่อระอา
เท่าที่ช่วยอยู่แล้ว	ก็ใส่แจ้วและสะอาด
ความเค็ดขาดช่วยแก้ไข	ขอปรบมือให้ท่านหัวหน้า
ช่วยอีกสักนึกคิดการุณย์	ขอพึ่งไออุ่นแนบอก
ท่านนายกคนดี	จิตใจอารีเมตตา
โปรดช่วยชวนาไว้ก่อน	มีความอารณ์ไหวหวั่น
เพราะข้าวเป็นสิ่งสำคัญ	เราจะต้องกินกันทุกหน้า
ชวนาตั้งสัจย์อธิษฐาน	จะขอพลีแรงงานรับใช้
ยอมดับบนผืนแผ่นดินไทย	ตายอย่างสุขใจเริงรำ
ขออย่าให้ตกน้ำตาย	เพราะนี่กละอายฝูงปลา

คดีเขาพระวิหาร

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล (ร้องคู่ สุเทพ โชคสกุล)

กัมพูชาเพื่อนเอ๋ย	ไม่น่าเลยคุณกันยกใหญ่
คราวก่อนจับคนไทยไปขังไว้	ตอนนี้เอาใหม่ฟ้องเมืองไทยต่อศาลโลก
(ร้องคู่)พี่น้องชาวไทยทั่วหน้า	ฟังผมว่ากันอย่าวิตก ไทยก็รักกัมพูชาอยู่เต็มอก
อันมรดกเขาพระวิหาร	ไทยนี้ได้เข้าครอบครองเป็นเจ้าของกันมาช้านาน
จะมาเชือดจะมาเฉือนอย่างไรท่าน	ชวาน โบราณนั้นก็สืกร้อยไป
ศรีโสภณ เสียมราชู พระตะบอง	ริมชวานทองทั้งจำปาศักดิ์เคยเป็นของไทย
เขมรเองก็รู้อยู่แก่ใจ	ไทยคืนให้ไปเพราะมีใจเมตตา
ไม่หวังรุกรานรบสู้ผู้ใด	ด้วยว่าชาติไทยนี้รักสงบนานมา
แต่ถ้าใครข่มเหงมาเบ่งศักดิ์	รู้ไว้เถอะว่าไทยไม่ถ่อยสักก้าวเดียว

หากคิดไปถึงครั้งก่อน
 กัมพูชาขกทัพมากราดเกรี้ยว
 สร้างทุกข์ให้ไทยมากแท้
 นี่ยังมาซ้ำสร้างกรรมให้ไทยขึ้นใหม่

ไทยเราเดือดร้อนรบสู้ศัตรูตัวเป็นเกรียว
 ลดเลี้ยวเที่ยวค่อนกว่าจนชาติไทย
 น่าจะแก้กลับตัวล้างชั้วที่ทำไว้
 คนไทยเราเสียใจแต่กัมพูชานั้นไซ้ จะเสียใจยิ่งกว่าเรา

คนแก่ไม่มีความหมาย

คำร้อง - ทำนอง ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์

เป็นไงบ้างครับที่ผมเตือนให้มีคู่
 มีคู่แล้วรสชาติเป็นไหน
 มีคนบอกผมว่าร้องเพลงนี้ดียิ่ง
 มีจดหมายว่าคำณร้องเพลงอย่างนี้
 เตือนแม่สาวให้มีคู่ครอง
 บางทีไม่ทันจะเกิดเอ็งซิเด็นญาดีรำร้อง
 คนตายแล้วใครจะมอง
 ปลงใจเกิดครับถ้าใครให้ใจแม่แล้ว
 คงสุขสมได้เพื่อนกระจุกกระจี้
 (ดนตรี)
 อันคนตายแล้วผมเชื่อว่าไม่ได้เกิด
 ไม่รู้รสชาติว่าการมีคู่ นั้นคืออะไร
 หากขาดคู่ใช้ความสุข ไม่มี
 มีคู่เกิดครับ ยิ่งนับวันเราจะยิ่งแก่
 ในไม่ช้าวัยหนุ่มสาวเราคงจากหนี
 คนแก่แล้วไม่มีความหมาย

ผมใคร่อยากรู้ว่า มีผลดีอย่างไร
 สุขจริงหรือไม่คนที่สมใจย่อมรู้ดี
 ได้เตือนชายหญิงให้มีคู่เสียที
 ถูกใจพ่อหนุ่มเหลือที่
 จริงๆนะครับเดี๋ยวนี้คนเราไม่แน
 อยู่ดีๆเกิดปั๊บปั๊บตายก็เป็นกอง
 เรากงไปร้องให้อยู่เมืองผี
 ชอบใจกันแล้วก็แต่งงานเสียชี
 หวานนี้ภรรยาที่สุขอย่างนี้เป็นยอดสุขใจ

ลองตรงโปรดคิดดูเกิดเกิดมาไร้คู่ นะไม่ไหว
 เงินทองแสนกองต้องใจ
 มันไม่เที่ยงแท้แก่ลงดวงโรยทุกปี
 เนื้อหนังย่นมาแทนที่

คนแก่โลก

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ชีวิตคนแก่ก่อนตาเห็นมองไหม
 ความสำคัญนั้นแทบจะไม่มี
 มองเห็นคนแก่ตัวว่ามีหัวล้านหลัง
 เห็นคนแก่เหมือนดัง

ตรองๆไปน้อยใจสิ้นดี
 หนุ่มสาวสมัยนี้แทบจะไม่อินัง
 หัวสมัยวิไลซ์อวดอ้าง
 เช่นตาซึ่งถ่วงความเจริญ

อันคนแก่ก็เคยได้เห็นโลก
 นี้นะหรือโลกที่เขาว่าเจริญ
 มันเจริญแต่วัตถุที่สรรค์สร้างกันขึ้นมา
 มองเห็นกันใหม่

คุณแต่หนุ่มหรือคนเฒ่า โจรลขุคใหม่
 เห็นคนแก่ขึ้นไปก็ทำเป็นเมิน
 พอสาวๆก้าวขึ้น แหมแทบลุกยืนทันที
 เห็นมาหลายที

คุณสาวๆวัยรุ่นน่ารักทีนเอง
 พอพระเทศน์นั่ง โง่งนอนแฉง
 ตักบาตรที่ไรเธอไม่ใส่ใจเรื่องกรวดน้ำ
 สอนสวดมนต์วันยังค่ำ

เชิญฟังคำคนแก่ปรัมไปบ้าง
 จงทำบุญสุนทานทั่วกันเพราะพระเท่านั้น
 คนลืมหูลืมตาเพราะมองข้ามรสพระธรรม
 รสพระธรรมจะนำ

มาชุ่มโชกช้านานเหลือเกิน
 สวยงามเปลิดเปล็นก็แต่สิ่งล้วนลวงตา
 ส่วนจิตใจศีลธรรมนานา
 ว่ามันจะก้าวหน้าเดิน
 ขึ้นรถไอโซว่ห้างนั่งเสียเพลิน
 ใจก็ดำเหลือเกินทำนองไม่รู้ไม่ชี้
 ปล่อยคนแก่ห้อยโหนไม่ผิดชะนี
 ไซ่ป้ายสีต่อแย

ชวนไปฟังเทศน์เป็นเพื่อนกับคุณแม่
 นะ โมนะเมเม้นเธอไม่รู้เลยสักคำ
 ที่เรื่องเพลงช่างเก่งจดจำ
 เธอไม่จำได้สักวัน
 อันแนวทางที่ควรจัดสรร
 ท่านจะช่วยเคราะห์กรรม
 ควรสวดมนต์ไหว้พระเป็นประจำ
 ให้ท่านนั้นสวัสดิ

คนขับแท็กซี่

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรขัน

คุณครับรับฟังชีวิตผมมั่งฟังคุณหน่อยสิ
 รับส่งผู้คนอยู่ตามถนนเป็นบริการ
 คู่มือสองมือที่ถือกร้ออยู่พวงมาลัย
 ขาข้างหนึ่งวางอยู่ในตารางด้วยกันทุกคน
 คนขับแท็กซี่ไม่มีเกียรติอันใดเลย
 ต่ำต้อยลำเค็ญก็ยังเป็นเลือดเนื้อเชื้อไทย
 คุณครับเห็นใจบ้างไหมมิใช่มารำพัน
 ผมไหว้วอนมาโปรดจงเมตตาในบริการ

ช่างอาภัพสิ้นดีผมขับแท็กซี่รับจ้างโดยสาร
 หลับนอนบนรถต่างบ้านสำราญไปตามประสาจน
 ต้องคอยระวังภัยเสมอเรามีให้รถวิ่งสับสน
 หวังกลัวว่ารถจะชนทุกซอกทุกน้าบากหัวใจ
 โอ้พี่น้องเราเอ๋ยจะเหยียดเหยียดกันไปทำไม
 ชาติเรียกร้องเมื่อไหร่ทุกคนจะไปสมัครทหาร
 เพื่อนมนุษย์ด้วยกันหากินยึดมั่นเลี้ยงชีพถูกล่ลน
 จะยอมรับใช้แต่ท่านด้วยการเมืองไทย

คนขายยา

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

พูด : เจริญ เจริญ เจริญ เจริญ ชื้อก็ขาย ขอก็ให้ ทั้งแถมทั้งแจก ปวดหัว ปวดฟัน ปวดท้อง เคล็ด ยอก
 บวมพอง ไข้ยาหม่องห้ามเจี๊ยะหอดิ่ง ทาดลับเดียวก็จะหายจ้ำ เร้เข้ามา เร้เข้ามา จะขายให้
 ถูกๆ สามอย่างห้าบาทไม่ขาย สามอย่างสิบบาทก็ไม่ขาย อ้อขายเพียง 50 สตางค์ เท่านั้นจ้
 ชีวิตของคนขายมันน่าน้อยใจ ต้องคืนรันทนไปหากินเลี้ยงกายเรื่อยมา
 บ้างขายตามรถเมย์บ้างเร่งลงเรือโฆษณา บ้างเดินบ่นเหมือนดังคนบ้าหาเลี้ยงกายไปวันๆ
 บางคนเล่นกลลวงคนให้เข้ามาดู เทียวไปจับเองกับพังพอนมาให้กัดกัน
 เล่นกลจนญาติตายขายาก็ไม่ได้ก็อัน เทียวแจกขายเหมือนขอทานนั่นใครว่าฉันบ้าบอไม่สนใจ
 คุณตาคุณยายเอ้าอย่าเกรงใจมารับแจกยา อย่างเพิ่งนึกว่าฉันเป็นคนบ้าเอาหยุดเอายามาหลอกขายให้
 ผมคนขายยาไม่ใช่บ้าหรือคนะครับคุณยาย ห้ามขายยาของผมโตใหญ่ไม่ว่าใครก็เคยได้ยิน
 ห้ามเจี๊ยะหอดิ่งเป็นห้ามชั้นหนึ่งของเมืองไทย อยู่ถนบนห้าสายยาเขามีขายอยู่ทั่วทุกถิ่น
 คุณยายไม่สนใจห้ามไหนไม่เคยได้ยิน ผมฟันฝอยเสียนพุงปลิ้นเลยไม่ได้กินสตางค์ของคุณยาย
 บ้านป่าเมืองไกลผมเที่ยวบุกไปขายหนังบริการ เพื่อขายยาถูกให้ถึงมือท่านบางคนราคาสูงพองจอบจอบควาย
 บางทีกัดกันเพราะไปประชันกับหนังในโรงฉาย โคนถั่งกระบาลก็มีมากมายช่างไม่เห็นใจคนขายยาเลย
 ผมเบื่อระอาชีวิตของคนขายยาทั่วไป จะเปลี่ยนอาชีพเสียใหม่จะทำอะไรดีเล่าอกเอ๊ย
 เขาว่าคนขายยาพูดมากเสียนปากเคย แก่แล้วเห็นจะต้องเลยเปลี่ยนอาชีพไปเป็นหมอดู

คนที่มองไม่เห็นโลก

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่นประโยชน์

ชีวิตมีกรรมเกิดมาซ้ำใจ มีบาปกรรมหรือไร โลกจึงสาปให้เป็นคนพิการ
 ดูช่างอาภัพหรือจะนับทนอยู่มานาน ดูก็น่าสงสารชมชานทนตาบอดไม่เห็น
 ก่อนนี้หรือนั่นก็ยังไม่มียันเป็น ยังไม่ถึงลำเค็ญลำบากยากเย็นเช่นในเดี๋ยวนี
 มีกรรมปางหลังพลาดหลังซ้ำเวรมากมี บังเอิญเกิดอยู่ดีดี ก็ให้มีอันเป็นไป
 ลูกเล็กยังมีอีกเมียทั้งคน พาอดกันเหลือทนต้องซ้ำหมองหม่นทนกลืนฝืนใจ
 บางครั้งก็ทิ้งน้ำลูบท้องทนกัดฟันไป เสียงลูกร่ำร้องให้หิวเหลือใจน่าเวทนา
 บางครั้งหาได้ด้วยแรงที่เมียนำมา เสรีสุดฝืนน้ำตาด้วยข้าวได้มานั้นยังไม่พอ
 แจกจ่ายลูกเล็กเด็กแล้วเมียยังต้องรอ ฉันต้องอดพร้อมไม่พอท้อใจหมองหม่นทนกลืน
 เมียพลั้งเดินทางเข้าไปเสียดคน เงินได้มาเลี้ยงตนทั้งตัวและลูกช่างน่าขมขื่น
 แต่หน้าสรรเสริญเห็นความดีเมียยังกลมกล้ำ ยิ่งเศร้าใจสุดฝืนไม่ควรยื่นชีพออยู่ทำไม

ห่วงคิดถึงลูกที่ยังเด็กทั้งเขาวิ้ว
โลกสร้างให้ฉันซัดกันเส้นทางอกเอ๋ย

ทนอยู่เลี้ยงดูไปมีอาจเห็นใบหน้าลูกเลย
เมียรักก็ยังชื่นชื่นน้ำใจเหลือเอ๋ยความดี

คนไทยเมืองทอง

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

บ้านเมืองของเราจะเจริญขึ้นอย่างไร
ชอบเกลียดใจจกไม่ยอมให้ใครได้ดี
การเมืองของเราขอจกกันด้วยการเมือง
บางท่าน โกงบางท่านทำเพื่อชาติไทย
การค้าไทยเราก็กู้จกกันทุกราย
คิดแย่งแย่งดิ๊กแล้วพวกจะมีเกินหน้า
พูดถึงชวานาก็จกกันด้วยเรื่องนา
บ้างก็ซัดใจเกลียดลักไถลักควายก็มี
ข้าราชการบางท่านจกกันก็มี
ที่พวกไม่มีถูกกันถูกคทุกท่า
เราเป็นคนไทยนับถือพระด้วยกันทุกคน
เล็กเกลียดจกกันหน้าร่วมแรงร่วมใจ

พูดถึงนิสัยคนไทยเรารู้แก่ใจกันดีแล้วนี่
เป็นเช่นนี้นับร้อยพันปีทุกคนรู้ดีว่าเป็นอย่างไร
ตั้งพรรคแยกพวกเนืองๆ หาทางนั่งเมืองเพื่อความเป็นใหญ่
ซัดแย่งแย่งกันไปทุกสมัยที่เคยมีมา
พ่อแย่งกันซื้อพ่อแย่งกันขายสู้กันวอดวายล้มจมไม่ว่า
ปากว่าไม่จกใจแต่ใจไม่ยอมให้ใครได้ดี
ขึ้นศาลฟ้องร้องกันมาด้วยเรื่องที่น่าเลื่อมล้ำกันนี้
ด้วยกลัวเพื่อนจะได้ดีเกินกว่าตัวที่ได้ทำมา
บิดเบี่ยงบิดขหาหรือพวกใครดีก็มักทวิเงินเดือนรูดหน้า
ใครทำดีก็จกใจเผ่าคอยตั้งหน้าเขม่นเรื่อยไป
ตัดโลกหลงไปให้พ้นควรคิดกลับตนปรองดองรักใคร่
ช่วยกันคิดกันทำเรื่อยไปนั่นแหละชาติไทยจะได้เจริญ

คนนอกสังคม

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่นประโยชน์

สังคมมันซัดกันแล้วหรือนี่
หิวโหยเอาน้ำลูบพ้องไปก่อน
ทุกคนมันซัดเมื่อพบกันเข้า
ฟ้าหวนเคยรู้เข้าบ้างหรือไม่
เกมชีวิตลิขิตบัญชา
บ้างมีบ้างจนบ้างรวมมหาศาล
สังคมมันซัดตั้งฉันคนบาป
ชมชานด้านไปจำใจเหลือข่ม

ยังจนยังจนสิ้นคิดุ โลกนี้ไม่มีแน่นอน
ค่าลงตรงไหนพักนอนสัญจรมาจากแดนไกล
ไม่อยากเข้าใกล้ตัวเราดูเถอะเขาชิงชิงเพียงใด
สร้างเข้ามาไว้ทำไมดูไปรกโลกรำคาญ
มนุษย์ในโลกเกิดมาเวียนวนว่าวัญสูงสาร
แต่ข้าเกิดมาสามัญไม่เคยพบพานความชื่นชม
ถูกสาปเกิดมามีกรรมซ้ำใจระทม
สิ้นแรงวันไหนสิ้นตรมก้มหน้าไปก่อนเถิดเรา

ถอยหลังออกมาเดินข้างถนน
พอดีใจจะคนเสียงร้องตะโกนว่าโดนจี้ ฉันไม่ปล่อยไว้ใครเข้าไปหวังจะต่อตี
กลับถูกคนร้ายมันจี้ฉันเลยเสียทีหัวเราะแทบตาย

คนพเนจร

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่นประโยชน์

พเนจรเร่ร่อนค้าไหนอนอนนั้น	สิ้นศรัทธาแล้วชีวิตฉันยิ่งจนยิ่งจันอัดอั้นทรวงใน
บ้านช่องลูกเมียต้องสูญเสียไปกับไฟ	ซากชีวิตเรารอดมาได้พิการสิ้นไปไม่เหมือนคน
พเนจรเร่ร่อนไปทุกๆถิ่น	ต้องอ่อนวอนขอทานถวิล ชีวิตไม่สิ้นก็ต้องคืนรน
ไอ้โชคมนุษย์นั้นสุดแท้พระพรหมเบื้องบน	ประเดี๋ยวมีประเดี๋ยวจนชีวิตคนไม่มีแน่นอน
*ยามยากเช่นนี้ไม่มีคนเขาเหลียวแล	พบทุกคนต่างร้องว่าแย่เมื่อก่อนแบมือสลอน
คนหมดหนทางแม้แต่ที่พอซุกหัวนอน	ยากไร้นกกรรมไปก่อนต้องกินนอนกลางธรณี
**พเนจรเร่ร่อนไปทุกเช้าค่ำ	ไอ้ชีวิตไรค่าควรจำคนเขาถือรำเมื่อยามเรามี
สิ้นวาสนาอย่าไปหวังคนปราณี	เกิดแล้วดับจนแล้วมีสุดสิ้นกันที่ความตาย

(ซ้ำ) * , **

คนไม่รักดี

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

สมใจเจ้าแล้วที่หมิ่นเห่อทะเลเยอทะยาน	หลงแสงสีอันตระการหลงคำหวานลิ้นลมวิ
เสียคนป็นขัณฑ์ไม่นับเป็นน้องพี่	เจ้าเป็นคนอวดดีพื่อน้องตักเตือนไม่เชื่อคำ
เห็นทุ่งบ้านนาเป็นเหมือนว่านรักในใจ	เห็นเมืองหลวงงามสดไสคิดบ้างใหม่ว่าตัวเจ้าต่ำ
ร้องไห้ทำไม่ไม่มีใครใช้ใครทำ	เจ้าลืมตัวชั่วเจ้าคิดเจ้าทำของตัวเอง
จะไปขอความเห็นใจได้จากใคร	เจ้าก็รู้อยู่แกล้งใจชั่วแล้วใครๆก็ล้อระเบ็ง
เจ้าทำให้พื่อน้องต้องอลเวง	พ่อแม่เดือดร้อนเพราะเอ็งไปตามบุญเพลงของตัว
พี่เตือนเจ้าแล้วเจ้าไม่เชื่อคำของพี่	นับแต่นี้มองหน้าใครแก่ก็สายเพราะกรรมชั่วชั่ว
เขาจะรำลือถิ่นบ้านนาก็รู้กันทั่ว	ต้องอับอายหมองมัวมาคิดกลับตัวก็สิ้นดี
รับกรรมต่อไปจะหวังให้ใครคิดเอ็นดู	พี่สงสารพี่อดสูเจ้าก็รู้คำเตือนของพี่
เหลือแต่ความแค้นมั่นแน่นในทรวงทวิ	เพราะเจ้าไม่รักดีจึงมีราศีติดตัวจนตาย

คนรอบกรุง

คำร้อง - ทำนอง อร่าม ขาวสะอาด - คำณ สัมบุณณานนท์

ไอ้ชีวิตนี้หนอไม่แน่	ตามแต่พระพรหมลิขิตเอาไว้
บ้างมีแล้วจนหมวนเวียนไป	ที่ยากไร้ก็สุดจะข้ำลำเค็ญ
บางคนเขามีรถยนต์หลายคัน	เห็นคนรู้จักกันหันเมินท่าแก้งไม่เห็น
คนจนนี้หนาหน้าชาตัวเย็น	ระทมหัวใจไม่เว้นไอ้ช่างลำเค็ญสุดแสน
กวาดถนนแต่เช้าจนค่ำ	งานต่ำซ้ำคนคูหมิ่นกินแคลน
กวาดไปฉับดินที่ขยไกลทั่วแดน	แดคลมแสนร้อนปานไหนต้องจำทน
ความจนต้องยอมสู้ทนทุกอย่าง	หากินจนสิ้นทางฉันทักขยักแสนจน
จนเงินฉันทนี่ยอมจำทน	เพราะยังไม่อยากเป็นคนที่ยิวโกงจ้อเขามากิน
กวาดถนนเลียขลุ่ยและเมีย	ใจละเหี่ยแสนเพ็ญเมื่อเหนื่อยห้อยอาจिन
สู้ทนใช้ความซื่อตรงหากิน	เหงื่อไหลรินฉันทนสุดข้ำทำไป
บางคนเขาโกงเสียดจนพุ่งปลิ้น	บ้างรวยด้วยขายฝิ่น เขารวยกันสิ้นถึงใจ
บางคราวเขาไล่จับกันวุ่นไป	ถึงคราวไอ้ฝิ่นจัญไรมันกลับสลายกลายเป็นดิน

คนสูบฝิ่น

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

(นำ)

ร้ายหนักหนา...นามของมันว่าแม่ทองคำ

(ทำนองสากล)

ผมคนสูบฝิ่นกินกัญชา
ได้สูบแล้วก็เฮ้อ ๆ ๆ แสนจะชื่นใจ

รสของมันเลิศหนักหนาจะหาอะไรเปรียบได้
นอนอ้อมน้ำลายไหลแสนสุขใจชื่นในกมล

(ทำนองลูก)

แต่ก่อนผมเป็นคนดี
เจ็บใจตัวเองเหลือเกิน
คบเพื่อนเกรอธพาล
หัดสูบฝิ่นกินกัญชา
ฤทธิ์กำเริบของยาฝิ่น
ทั้งปลิ้นทั้งลักซื้อขาย
ขอเพียงรอดตายไปที่
หมอผีหมอนวดเป็นได้

เป็นลูกเศรษฐีมีเงิน
ที่มัวหลงเพลินลิ้มคน
ที่มีสันดานชั่วช้า
ไม่ซำก็ติดปีปน
ผมต้องหากินไม่อาย
โกหกกวอดขายขาดน
ได้สูบก้องฝิ่นชื่นใจ
ฤทธิ์ฝิ่นเร้าใจเหลือทน

นักเลงฝันเพื่อนผมทั้งหลาย	ควรตัดสินใจอีกที
มัวสูบกถ้องพระอภัยอย่างนี้	ไม่มีทางดีเสียคน
มันยังไม่สายเกินไป	ควรตัดสินใจเลิกมัน
ลูกเมียจะพลอยเบิกบาน	เมื่อท่านทำงานสร้างตน
คณะปฏิวัติชุดนี้	เหมมท่านช่างดีเด็ดขาด
กวาดเก็บอันธพาลระบอบ	ท่านปราบเด็ดขาดดีสิ้น
ลดค่าไฟฟ้าน้ำประปา	ปราบสิ่งชั่วช้าไฟไหม้
ปราบคนโกงกินให้สิ้นไป	ไม่เห็นแก่ใครทุกคน
ลดค่าอาหารทุกชนิด	ปราบคอมมิวนิสต์แทรกแซง
ท่านให้เลิกฝันเหมมขึ้น โบริ์แดง	ผมขอแถลงแก่ทุกคน
ท่านให้เวลาก็ไม่น้อย	ควรสูบศกถอยผ่อนไป
ไม่ซ้าก็คงเลิกได้	ควรหักห้ามใจอดทน
บ้านเมืองของเราเนี่หนา	ฝรั่งินทาติลิน
ก็เพราะไอ้ยาฝัน	มันเที่ยวโบายบินเวียนวน
นอกนั้นเราดีไม่เสียหาย	อ้ายฝันนี้ซึร้ายขายหน้า
คราวนี้เลิกแล้วฝรั่ง้า	ขอเชิญท่านมาอีกสักหน
คณะปฏิวัติท่านนำ	ท่านทำเพื่อประชาชน

คนเหมือนกัน

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจัน

เห็นใจกันบ้างสิเพื่อนทั้งหลาย
หรือเห็นว่าผมเป็นชาวสุพรรณเลยเหยียดและหยัน
ผมเป็นชวานาหากินด้วยเหงื่อ
เมืองหลวงกรุงเทพฯ เพิ่งมาเยี่ยมกราย
*บ้านเมืองอร่ามงามคูวิไล
คนไหนยากจนถนนแทบไม่มีเดิน
บ้านนาผมนี้สิมีสวรรค์
ไม่แบ่งชนชั้นรักกันหนักหนา
(ซ้า) *

ไม่เชื่อลองจรไปหาผมที่จังหวัดสุพรรณ

เราเกิดเป็นชายอย่าหมิ่นเชิงชายด้วยกัน
หนอยเหนะเห็นกันเหมือนควาย
มิใช่ว่าเป็น ไอ้เสื่อเอาวานะนาย
เวียนหัวแทบตาผู้คนมากมายเหลือเกิน
แต่คนไหนน้ำใจไม่เห็นจำเริญ
คนไหนมีเงินคนนั้นเป็นเทวดา
เราหากินกันเราหมั่นจุดดินไถนา
คนอื่นแปลกมาเรียกกินข้าวปลาหลับนอน

ความหลัง

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูรย์ บุตรชั้น

เมื่อคำนึงถึงยามหลังที่เคยนั่งเคียงน้อง
 ธรรมชาติเช่นนี้ที่แลเห็นชัด
 เราสัญญาว่าไว้เราจะไม่ทิ้งกัน
 คืนวันนั้นจันทร์ฉายแสงเพริดพรายในท้องฟ้า
 ธรรมชาติเช่นนี้ที่ชวนให้เราเฝ้ารำพึง
 ชะรอยกรรมตามสนองน้องกับพี่
 จะทนทุกข์ชุกยากแสนลำบากต้องจากกันไกล

เฝ้าแต่พลอดกอดประคองชะเง้อมองจันทร์
 เหมือนหนึ่งมัดดวงใจให้อาลัยใฝ่ฝัน
 จึงยึดเอาพระจันทร์เป็นพยานของข้า
 เหล่าดาราล้อมเดือนเหมือนพื้ล้อมเจ้าเอาไว้
 ถึงเรื่องเก่าแล้วก็เศร้าหัวใจ
 นับแต่คืนนั้นมาวันนี้พี่จะต้องโหยให้
 ไอ้เวรกรรมทำไว้ปางไหนหนอเอ๋ย

ควายโง่

คำร้อง - ทำนอง พยงค์ มุกดา

คำพังเพยเอ๋ยมาเขาว่าถึงคน
 ผู้อับปัญญาเกิดมานั้นน่าอนาถ
 อันคนเราโง่เง่าเขาเปรียบเหมือนควาย
 ตากแดดตราฝนต้องทนทุกฤดูกาล
 ควายโง่ลากไถตามใจคนสั่ง
 เมื่อนาเป็นข้าวเม็ดข้าวเขาเอาไว้กิน
 ควายยังคงซื้อตรงเขาอยู่ทุกยาม
 ด้วยควายโง่สิ้นผู้คนถึงมีข้าวกิน

ใครโง่เง่าและเขลาเต็มทนต้องเป็นเหยื่อคนฉลาด
 สายตัวแทบขาดเป็นทาสความเขลาจึงเศร้าตัดกาน
 จุงจุมูกผูกสนตะพายมอบกายให้คนใช้งาน
 พลิกดินกันคานให้เป็นอาหารมาเลี้ยงผู้คน
 ผูกปลิงก็ยั้งเกาะตามคูดเลือดเนื้อตน
 ส่วนควายสู้ทนเคี้ยวเอื้องฟางเลี้ยงร่างกายคน
 ถึงโง่เง่าใครเขาประณามแต่ความดีมีมีสิ้น
 ใช้ควายพลิกดินปลดเปลื้องหนี้สินมีกินทั่วเอ๋ย

คำรณสอนลูก

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

ลูกเอ๋ยเริ่มเข้าสู่วัยรุ่นสาว
 รักษาหัวใจของเจ้าเอาไว้ให้มั่นคง
 แดกเนื้อสาวเจ้ากำลังส่องไสสดสวย
 เข้ารู้เมื่อไหร่ว่าชายใดเขาแก้งลอง
 มีครอบครัวก็เป็นของธรรมดา
 จะรักผู้ใดต้องใส่ใจสอดแนม
 ใครรักเจ้าให้เขามาพูดจาสุ่อ
 อย่าหลงความใคร่ให้ผู้ชายรวนลาม

พรหมจรรย์ของเจ้านั้นมีราคาสูงส่ง
 พลาดแล้วหนีอยู่ป่าดงพงพีก็ยังไม่พินหม่นหมอง
 หญิงต้องมามอดม้วยเพราะความสวยที่คนยกย่อง
 ไม่ตรีกรีตรอง น้ำตาจะนองสองแก้ม
 พ่อนี้ไม่ว่าคิดหลังคิดหน้าดูให้แจ่ม
 เดี่ยวจะไปแซมเป็นน่อยที่สองที่สาม
 ใครเขามาชอบพอพ่อนี้ไม่เคยจะหวงห้าม
 ไม่เหมาะไม่งามใครรู้จะหยามน้ำหน้า

เป็นสตรีชั่วคิมิเพียงครั้งเดียว
หากพลั้งพลาดไปไม่มีใครเขามาเมตตา
สงวนตัวอย่าเกลือกกลัวให้เสื่อมราศี
จงรักสกุลออย่าให้ตระกูลต้องหมิ่นคาว

ผู้ชายหมายเกี่ยวเพื่อกามารมณ์มากกว่า
พ่อแม่หรือภรรยาต้องช้ำน้ำตาแทนเจ้า
จงคิดดูให้ดีหญิงต้องเสียทีเห็นไหมเล่า
แต่งงานผ่านไปแล้วเจ้าจึงให้เขาชื่นเซย

คำสั่งของพ่อ

คำร้อง - ท่านอง สุเทพ โชคสกุล

พู่नाแห่งนี้เดิมทีก็เป็นของพ่อ
พ่อจึงลื้มเก็บรักษาเท่าไรไม่หาย
ก่อนจะสิ้นใจพ่อเคยสั่งไว้เพราะห่วง
ตั้งใจซื้อสัตย์กำจัดกิเลสจงจำ
จำข้าจำคำเตือนได้ดี
แก่นของข้านั้นจึงจะคลาย
ชอบ โกงกันเล่นหัวใจพิเรนสิ้นคน
อย่างนี้ต้องแหลกมันจึงจะสมราคา
มองผีนาน้ำตาาร่วงริน
โถน้ำตาของลูกผู้ชาย
หากคิดอยู่ว่าได้รับสัญญาของพ่อ
สิ้นโยสิ้นเชื่อเป็นเหยื่อของฝูงอิเร้ง

อนาถจริงหนอเขาคิดล่วงล่อของพ่อไป
พ่อช้ำใจตายเพราะไอคนคระะยา
ถูกเขาหลอกลวงอย่าคิดอย่าทวงเป็นถ้อยความ
ไปคิดเป็นความไม่งามซ้ำพายุยิ่งใหญ่
หากคำเตือนนั้นไม่มีแมนเป็นผีต้องล้างให้ได้
โธเอ๋ยมันทำได้แค่ไหนเหลือพรณา
เหยียดอย่าคนจนมองเห็นเป็นคนที่ดียวิชา
ที่วัดคุณค่าราคาของคนน้อยไป
หมดที่ทำมาหากินดูผืนดินข้าต้องร้องไห้
ทนกล้ากลืนไม่ได้เจ็บใจเหมือนใครจ้วงแทง
ไม่จะเชื่อค่อให้สมใจพ่อจนเลือดแดง
ให้รู้ชัดแจ้งว่าข้าก็เป็นลูกผู้ชาย

ใครค้ำท่านฆ่า

คำร้อง - ท่านอง อรุณ สัมบุญณานนท์ - คำรณ สัมบุญณานนท์

ทุกวันนี้สถานที่ทำงาน
สั่งงานให้ทำก็ต้องทำให้ทันใจ
ใครจัดขึ้นค้ำงานที่สั่ง
ถ้าค้ำนถูกใจสิ่งใดที่ท่านว่าดี
ใครรู้ความจริงควรจะนั่งไว้ในใจ
ค้ำนดีไม่ดีอาจมีภัยตามมา
ตัวอย่างนี้มันก็มีมากหลาย
ใครเออออ ครับผมยกมือขึ้นทันที
สุภายิตท่านลิขิตไว้

จะเป็นของรัฐบาลหรือองค์กรใดๆ
ตามอารมณ์ผู้ใหญ่ท่านสั่งใช้ทันที
ท่านจะย้ายที่นั่งไปให้พื้นที่
อาจจะถึงชีวิตจะไม่กรุณา
ถ้าขึ้นค้ำนออกไปก็จะกลายเป็นบ้า
พอมีวัยสิ้นมรณาหากดีไม่มี
ใครขึ้นค้ำนก็ต้องตายคือเครื่องหมายของคนดี
ต่อไปต้องมั่งมีนี้แหละเคลื่อนที่ทำงาน
ว่าชดอกรัดใจไม่เป็นไรพอทันทาน

ถ้าขีดประโยชน์โทษถึงวานปราณ	จะคอยตามสังหารผู้ค้ำให้วอดวาย
ขอวิงวอนท่านผู้ใหญ่ในวงวาน	ถ้ามีใครเขาค้ำควรรับฟังความหมาย
อย่าโมโหโกรธฆ่าให้ตาย	ภายหลังนี้กละอายคำค้ำของไทมเอย

จดหมายแก่นสีเลือด

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

อักษรสีแดงที่แต่งบอกความร้ายพรรณา	ขอให้เธอรู้ว่ากรี๊ดมาจากเลือดในกาย
ทั้งรักทั้งแค้นจนสุดแสนจะบรรยาย	เธอหมั่นใจผู้ชายดังหนึ่งคล้ายเป็นจี๊ผง
เจ็บแผลพทอนมาเจ็บกมลสุดทรมาณ	ระงับความฟุ้งซ่านสุดทนานบอกเธอตามตรง
ฉันไร้ทรัพย์สินเธอผละ빈จากรังคินคง	ใจไม่ซื่อไม่ตรงเธอไปหลงรักผู้ชายรูปหล่อ
ลืมสิ้นถิ่นไหนเธอผละทิ้งฉันไปได้	ให้คนรักใหม่กอดรักพะนอ
เสพสุขต่อกันเท่านั้นเธอยังไม่พอ	ยังพามาเขี่ยล้อก่อศึกแค้นระหว่างผู้ชาย
เลือดฉันทจารึกแทนหมึกเพื่อเธอได้จินตนา	ความรักยังแรงกล้าบูชาเพื่อรักจนตาย
ทั้งฟกทั้งซำแทบถล่ำสู่ทางอบาย	นี้แหละจดหมายอันสุดท้ายเขียนด้วยเลือดสีแดง
ให้เธอจำคำบรรยายในจดหมายแก่นสีเลือดเอย	

จนเงินก็จนรัก

คำร้อง - ทำนอง อรุณ สัมบุญณานนท์ - คำร้อง สัมบุญณานนท์

ยากเย็นแค้นเจ็บใจ	จะรักหญิงคนใดเขาก็ไม่รักเรา
ความจนเราจึงต้องทน โสกเศร้า	ความรักต้องอับเฉาได้แต่เศร้าอูรา
โธ่รักเอ๋ยยังไม่เคยได้ชมใคร	จะฝากรักหญิงคนใดกลัวจะไม่สมปรารถนา
จะเอ่ยปากว่ารักก็กลัวจะว่า	เปรียบเหมือนน้ำกับฟ้าห่างไกลไม่สมกัน
ฉันรู้ว่าไม่มีเงินทอง	จึงได้แต่หม่นหมองเฝ้าละเมอเพื่อฝัน
รักอยู่ในใจไม่เว้นคืนวัน	ฉันขอฝากของหมั้นคือน้ำใจจะขอบูชา
ยากเย็นแค้นเจ็บใจ	จะรักหญิงคนใดเขาก็ไม่เมตตา
ความจนเราจึงต้องทนอดส่ำห	ต้องก้มหน้าก้มตาได้แต่หาความดี
โธ่ทรัพย์สินเราก็กินเสียจริงๆ	คงไม่มีผู้หญิงอันอิงเรียกว่าพี่
จะเอ่ยปากว่ารักคงไม่ใช่ดี	คนจนๆอย่างเรานี้คงไม่มีใครเหลียวแล

จะไล่พี่ไปถึงไหน

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

จะไล่พี่ไปถึงไหน	หรือห้องหัวใจน้องมีคนใหม่เข้ามาครอง
ตัดบัวน้องเอายังเหลือใย	ควรหรือน้องมาตัดใจขาดความหวังปอง
จะไล่พี่ไปถึงไหนเล่านวน้อง	รักยังเรียกร้องอยู่ในอุรา
จะไล่พี่ไปถึงไหน	ทุกห้องหัวใจพี่ยังไม่คลายเสนาหา
ลืมนั้นเลยเจียวหรือไร	ลืมนแล้วหรือพี่จูบใจเข้ายังพริ้มตา
ลืมน้อมกอดลืมนสองแขนที่ไขว่คว้า	รสรักโรยราจึงไล่พี่ไป
สายน้ำรินไหลยังตัดไม่ขาด	น้องจะตัดสายสวาทขาดเจียวหรือไร
ตัดบัวยังไว้เยื่อ	ตัดรักควรเหลือความอาลัย
พี่อุตสาห์ถอนร้องขอคืนดีใหม่	จะนี้ทรมานวัยเจ้าควรปรานี
จะไล่พี่ไปถึงไหน	พี่ผิดพลาดไปน้องควรอภัยเถอะคนดี
พี่มาเหมือนราชสีห์โซ	ความสำนึกประหนึ่ง โศกถึงสิ้นฤทธิ์
พี่ยอมสยบซบแทบดักเทวี	น้องเอยคนดีจึงได้เมตตา
จะไล่พี่ไปถึงไหน	จะไล่พี่ไปถึงไหน
จะไล่พี่ไปถึงไหน	จะไล่พี่ไปถึงไหน

โจรกลับใจ

คำร้อง - ทำนอง สุรพล พรภักดี

ข้าต้องเป็นโจรเพราะหลงกลของคนใจมาร
 เขาหลอกหลวงให้ประพฤติพลาดด้วยการทำดีให้หลงตายใจ
 เขาเคยเลี้ยงดูข้ามาแต่น้อยจนใหญ่
 ข้าจะคิดหลบหนีหนีไปเขาคงจะว่าข้าลืมนบุญคุณคน
 ข้าต้องจำใจฝืนทำไปเหมือนคนมีกรรม
 เพื่อตอบแทนบุญคุณเขาทำข้าจึงต้องกลายร่างเป็นขุนโจร
 ทุกคืนทุกวันไม่เคยว่างเว้นการปล้น
 ข้าประหารบั่นหัวทุกคนที่มาขวางหน้าขัดใจ
 เปรียบชีวิตข้าเหมือนคังองค์คูลีมาลัย
 หลงผิดเชื่อคำอาจารย์ออกประหารผู้คนล้มตาย
 เพราะคบคนพาล พาลจึงพาเข้าสู่อบาย
 รู้ตัวแทบสายเกินไปแม่เกือบสิ้นใจเพราะมือของข้า
 *ถอดวิญญานโจรขอยอมทนรับการจองจำ

ของบ้านเมืองเพื่อชำระกรรมที่เคยกระทำแต่หนหลังมา
 ขออุทิศกายและใจมอบไว้เป็นข้า
 จะขอยึดหลักพุทธทวาทาตั้งหน้าแสวงกรรมดี (คนตรี) *

ชมหมูไม้

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

ชมทุ่งนาป่าเขาในลำเนาพนาลัย   เพลินยิ่งเดินไปลี้ลับลี้ทิวไผ่แกว่งไกวลมพัดฉิว
 มองเมฆลอยเลื่อนฟ้าดั่งปุยฝ้ายฟ้าเพราะลมปลิว   หวีไหวไผ่ดั่งหวีพวกเราเดินผิวปากร้องเพลงดั่ง
ผิวปาก

ชมหมูไม้งามตาดอกไม้ป่าวนาสะพรั่ง   น้ำห้วยเย็นเป็นวังคอกบัวใบบึงสูงตั้งแผ่ใบ
 ชมทุ่งเพลินเดินมาเราเฮฮาร้องเพลงไป   เพลินยิ่งเดิน ไกลระรื่นชื่นใจอะไรจะเทียมทัน
 แนวป่าพาให้หมองสุคร่าคำร้องมารำพัน   สายเหลือคั่งเสกสรรจากเมืองสวรรค์สร้างไว้ให้เรา
 (โห่)

ช่างตัดผม

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

ผมมีอาชีพเป็นช่างตัดผม   อาวุธมีคมที่ผมถืออยู่คู่มือคอยใช้
 ก็มีหวีแปรงช่วยแต่งเศียร   มีปัตตะเลี่ยนมีดโกนตะโกรถือขยับไปจนนิ้วมือด้าน
 สายตาผมต้องมองเพ่งไม่เหลียว   เพียงพลอนิดเดียวตะโกรต้องเกี่ยวกินผมคุณล้าน
 กว่าจะได้เงินจากคุณใช้เมื่อขามือโยยไหล่   จนสิ้นเสร็จงานบางครั้งแทบคลานเป็นลมล้มไป
 *แต่งผมเสริมสวยช่วยคนให้งาม   โห่เอ๋ยบางคนกลับถามทรงมะริกันนะตัดได้ไหม
 บางคนต้องการไว้จอนผมก็ไว้ให้   บางคนจะเอาทรงมหาดไทยแบบชีพ ชูชัยเอาไว้กันเกร่อ
 ผมดำรงชีพด้วยความอ่อนโยน   อยุ่ร้านลมโชยเจ้าของร้านจู้จิบ่นจนเพื่อ
 ลูกเมียผมมีต้องขยัน   ต้องเพียรและหมั่นหาทรัพย์ให้เธอ คุณครับถ้าเจออุดหนุนผมที่
 ใญ่ยมโษยร้านไทย แบบนั้นบันไดภูเขาทองรับรองไม่มี

ชายใจบาป

คำร้อง - ทำนอง บุญส่ง เป็ร้องสุวรรณ - คำณ สัมบุณณานนท์

ชีวิตคนเราสิ่งใดเล่าแน่นอน   หมุนเวียนผันผอน ลุ่มๆ ดอนๆ ตามโชคชะตา
 ครั้งหนึ่งฉันรวยถูกหวยตั้งห้าพันกว่า   พี่น้องมาหา เพื่อนฝูง คบค้ามากหน้าหลายคน
 ครั้นยามฉันจนใครเล่าเขาจะมอง   หากินเลี้ยงท้องช่างแสนยากลำบากลำบาก

พี่น้องมากมาย พี่เขาไม่ได้ยามเราจน
 ชีวิตฉันมันชั่วช้าบางครั้งก็จนอร่า
 ขโมยข่องเบาแล้วกระเป๋าน่าอาย
 บางครั้งโชคดีหลบตีหนีเขามาได้
 ต้องติดห้องขังเลยเข้าตารางทันที
 ก่อความลามกต้องตกนรกทั้งเป็น
 ไร้มิตรหมดญาติขาดคนมาเยี่ยมเยือน
 พอฉันพ้นโทษพระโปรดเหมือนได้เกิดใหม่ เครื่องแต่งกายยังขาดปะปอน
 คิดถึงความชั่วหัวใจให้สะท้อน
 สาบานให้พระเจ้าไว้ว่าจะไม่ก่อกรรม
 ทำบุญเสียทีใช้หนี้กรรมเวร

ชีวิตสู้ทนความที่จนจึงต้องเจียมกาย
 ต้องหากินผิดกฎหมาย
 ชีวิตลูกผู้ชายคิดว่าไม่ขอใครกิน
 ถึงคราวเคราะห์ร้ายสุดขวนขวายหลีกเลี่ยงหนี
 ศาลตัดสินสองปียังมีเศษอีกหกเดือน
 มองหาเพื่อนไม่เห็นหลบซ่อนทำลืมเดือน
 เป็นบทเรียนที่เตือนให้ฉันนี้เฝ้าแต่สวรรค์
 ความชั่วบั้นตอนชีวิตให้ยากลำบาก
 ฉันนี้จะทำความดีให้โลกเล็งเห็น
 ต่อไปจะเป็นพลเมืองที่ดี

ชายใจพระ

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูรย์ บุตรจันทร์

เป็นพรหมทัณฑ์มาซัดมาถั่นความรัก
 ขวัญเคยเคยขึ้นเคยน้ำกลั่นกองฟางฝั่งแนวริมน้ำ
 ไร้ออกเอ๋ยไม่นึกเลยความรักมากลาย
 บนเชิงตะกอนเป็นที่หลับนอนสุขสันต์
 ทุกคนพันตายก็ปล้ำต่างมัวเมาต่างเอาใจตน
 คู่ชิวซ่ารักมานานแล้วยังจำ
 แพ้เป็นพระชนะเป็นมาร
 มิตรญาติขาดไกลต่างคิดไปซ้ำไม่สู้คน
 ความดีกำจายเขาเรียกซ้ำชายใจพระ
 รักเดียวใจเดียวยิ่งใหญ่
 แรกเคยรักก็ขอรักจนชั่วชีวิตัน

หัวอกข้านี้หักชาตินี้ความรักมีบาปและกรรม
 สุขล้ำเหมือนเป็นบ้านป่า
 หากแต่มีมารร้ายลบเหลี่ยมชายเสื้อเก่า
 ถึงมั่งมีหรือจนไม่พ้น โลงไม้พอใส่ตัวเรา
 ต่างคนสร้างเวรและกรรม
 จากอกไปใจซ้ำเพราะเพื่อนทำเหลือทน
 ซ้ำมีเคยคิดอ่านตอบแทนแก้แค้นผจญ
 ใจซ้ำพลอยหมองหม่นสู้ทนขมเอาปวดร้าวดวงใจ
 หวังพึ่งองค์พุทธะเชื่อถือคำพระคือให้อภัย
 ซ้ำบูชาหนึ่งเพียงนางไซ้ยากไร้ชั่วเลวช่างมัน
 ให้อภัยต่อกันหวังทำนุนั้นคงเห็นใจ

ชายผ้าเหลือง

คำร้อง - ทำนอง นิยม มารยาท

เกิดมาชาตินี้สิ้นดีแล้วซ้ำ ญาติมิตรเขาว่าชั่วซ้ำเหลือทน
 ประณามหยามเหยียบเปรียบเปรยก็เพราะความจน
 ไร้อ้อมโพธิ์ร่มไทรฉัน โคนก็เหลือจะทนต้องจากบ้านมา

ฉันเที่ยวเร่ร่อนหลับนอนอาศัยวัดวา
 ยากไร้หาคนเมตตา โช้เอ๋ยเกิดมาไม่เคยสุขสันต์
 ก่อนเคยมีรัก สุขนักเหมือนว่า
 อ้อมแขนของข้าสัตบุญญารักมั่นตอบรักข้าทุกคำมั่นสารระพัน
 สิ่งเดียวที่แท้พ่อแม่หมายมั่นคิดบวชเรียนฉัน แก่ฝืนรุ่งเรือง
 หวังพึ่งบุญลูกมีสุขเมื่อเห็นผ้าเหลือง
 สุดท้ายชีวิตต้องเปลื้องเหินห่างผ้าเหลืองที่แก่ให้ว่อน

ชายสามโบสถ์

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

คำคนประณามชายสามโบสถ์ทรมานซ้ำซ้ำสาบานย์
 ประณามหญิงสามผัวผ่าเป็นคนจัญทาลไม่หวังคบพา
 โช้เอ๋ยอนิจจา โคนหัวฟากตัวในศาสนา
 แต่คำเขาว่าปวดใจให้คิดทุกที
 มีมารผจญสุดแสนจะทนบวชแล้วจำลา
 จากเรือนเหมือนเลือนหนีไปมารก็ตามมาของล้างราวี
 บวชแล้วสึกทุกทีเป็นเสียอย่างนี้แหละพี่น้องเอ๋ย
 ดั่งคำเขาเอ่ยบวชเสียผ้าเหลือง
 ข้าบวชมาแล้ว โบสถ์หนึ่ง
 ซาบซึ่งได้แทนคุณแม่ค่าน้ำนมแทนทดหมดเปลือง
 มารตามทวงหนี้มีเรื่องต้องแหกผ้าเหลืองสึกมา
 มันฟ้องอุปัชฌาย์แค้นข้ากัลลัดหนอง
 คนมองข้ามข้าทรมานเหยียดหยามหมดคิดต้องหนีหน้าไป
 เกือบเป็นเสื่อสาบเสียดใหญ่ ข้าต้องกลับใจไหว้พระคุ้มครอง
 บวชซ้ำใหม่ใครปอง ใจหวังสร้างบุญในโบสถ์ที่สอง
 พึ่งธรรมะส่องที่สร้างบาปมา
 ข้าเป็นชายสองโบสถ์ห้าม
 โบสถ์สามนี้ยังไม่แน่วโลกหมุนปรวนแปรสุดแท้จะพา
 ไปเป็นชายชั่วทรมานว่าหวังศาสนากลับใจ
 แต่แล้วเหตุไฉนไม่อุคหนุน

จึงวอนไหว้องชายหญิงที่ฟังด้วยน้ำตาคลอ
โปรดจงสงสารขานต่อแต่พอข้ามีบาปเคราะห์ก็บุญ
ข้าหวังพึ่งพุทธคุณเซแล้วอย่าซ้ำย้ำเหยียดจนชุน
รมโพธิ์พระอุ่ก็ขอบวชนาน...จนตาย

ชานากำสรวล

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

ผมเกิดมาชะตาแสนเศร้าเกิดเป็นชานาไทยเรา
ยากจนทนเอาไร้ใครไม่เห็น
ทำไร้ไถนากำฝนแดดจ้ำลำเค็ญ
อดอยากแค้นเหลือเช็ญใครจะเห็นชานาคณจน
แสนยากจนขัดสนเหลือที่
เหตุการณ์ปีนี้เต็มทีข้าวปลาไม่ดีเนื่องจากฟ้าฝน
น้ำแห้งข้าวตายเสียหายทั่วทุกตำบล
ได้บ้างเกือบไม่เป็นผลชานาทุกคนขอความเห็นใจ
ท่านเจ้าของนาโปรดได้เมตตาสงสาร
ดอกเบีย้ค่านาของท่านปีนี้ผมขอผ่อนผันให้
ครบคร้วผมเองอดอยากแยะแล้วไม่ไหว
ขอเพียงรอดตายไปได้ปีหน้าฟ้าใหม่ขอถ่ายถอนตัว
ผมจะทนคั้นรนจนสิ้นข้าวมีไม่พอกันกิน
กลับมีหนี้สินเพิ่มพูนท่วมหัว
เงินก็ไม่มีซื้อหาเสื้อผ้าพันตัว
กอดเข้าเศร้าทุกข์หมองมัวคอยหวาดกลัวเรื่องเงินไม่มีกิน

(ดนตรี)

แม่นข้าวดีก็มีผลให้มั่งมี
ซื้อขายกันไปได้กินได้ใช้จากชานานี้
นาไร่ล่มจมกระผมขอพึ่งสักที
อย่าเพิ่งทอดทิ้งหน้าหนีของปราณีอย่าทิ้งชานา

ชานาเวทนา

คำร้อง - ทำนอง เบญจมินทร์

ชีวิตชานาเกิดมาทุกคนถูกยกยอเสียดิถีล้น ว่าผมทุกคนเป็นกระดุกสันหลัง
ไถนาคานาหวานกล้าเกี่ยวข้าวต้องออกกำลัง ฝนตกแดดร้อนก็ช่างกระดุกสันหลัง โกง โกง โกงงอ
ตั้งแต่เด็กจนใหญ่ไม่เคยย่อท้อพอข้าวแตกรวงสีหนอ แทนที่ชานาจะหัวเราะ
พอข้าวแตกรวงเป็นพวงช่อ คิดถึงค่าเช่านาใจเหี่ยวห่อ
ขายข้าวให้ค่าเช่านาแทบไม่พอ ต้องนั่งจอนจ้อคอดกอกตรม

ที่มั่งมีเงินเพลินเพลินหัวใจ ไปดูประกวดนางสาวไทยแสนสุขสบายชื่นชม
สาวงามตั้งร้อยนุ่งน้อยห่มน้อยอ่อนช้อยเอวกลม ความอายมากมายต้องข่มอยากให้เขาชมกันทั่วทุกคน
สุขสำราญเบิกบานกันทุกแห่งหน หนานักก็จักต้องทนยามหนาวใส่เสื้อกันเคลื่อนกล่น
หนาวกว่านี้ก็เท่าเขาก็ทนเข้าน้ำเข้า โรงจ่านาก็จำได้หลายคน
ไม่ได้กินก็ขอให้ไส้ชิวกับเขาสักหน นี่แหละประชาชนแห่งประเทศไทย ไตรรงค์

พวกหนังละครอ่อนวอนทเวา โปรดได้ทรงกรุณาอย่าให้ฟ้าฝนลง
หัวหมวยบศรีล้วนของดีเข้าผีเข้าทรง สังกะยเกิดเหวพระองค์อย่าให้ฝนลงเดี๋ยวจะขาดทุน
พวกชานาบอกว่าไอ้เจ้าพระคุณ ฝนตกลงมาเกือหนุนคราวนี้ชานาจะคุ้มทุนฝนฟ้าทวามาเจือจน
นาทั้งนาสองสามปีมีก็แต่ฝน หากมีฝนตกลงมานับว่าเป็นบุญผีข้าวเข้าไม่วุ่น เพราะมีกินเครื่องสังเว

ขอรัฐบาลประทานเอ็นดู กรุณาได้อุ้มชูชานาทุกผู้อย่าละเลย
ผมจะจดจำถึงการกระทำที่น่าชมเชย จะจำทุกคำพร่ำเอ่ยจะไม่ละเลยคำรัฐบาล
ขอที่หวังโปรดคงได้ฟังคำฉัน ให้ที่ทำกินทั่วกันข้าวเจ้าข้าวป่าอย่าคอร์ปชั่น
เห็นเครื่องสังเวอย่าทำตาเป็นมัน พวกเศรษฐีมีเงินนับเป็นล้านๆ
มาซื้อข้าวจากพวกฉันอย่าใช้แบงก์ปลอมกัน เห็นใจเถิดท่านชานาเวทนา

เข้าใจเหลือเกิน

คำร้อง - ทำนอง ตำนียง ม่วงทอง

เข้าใจ - เข้าใจเสียดิถีจริง
มองดูตัวเราก็ไม่ชั่วช้านัก
เฝ้าเพียรบอกรักเขาตั้งหลายที
เขาไม่อาลัยไม่ไยดีกับเรา
ชาติหน้าถ้ามีเกิดอีกที
ได้เป็นพระเอกผีเส็กให้หุ่นงาม
จำหน้าผมไว้ให้ดีจะบอกรักคุณอีกที

ผมเอ๋ยปากรักผู้หญิงซ้ำจริงเขาก็ไม่รัก
เหตุไฉนเขาถึงไม่รักช้านักในอกเรา
ดูซิเขาจะตอบรักสักคำก็เปล่า
แค้นใจที่ไหนเท่าเพราะอ้ายเรามันไม่งาม
ขอให้ตัวเป็นทองอร่าม
ถ้าผู้หญิงมาถามจะไม่เหลียวไม่แล
คราวนี้ไม่รักผมคงตายแน่

ในหัวใจผมมีแต่รอยแผล

(ดนตรี)

ซ้ำใจ - ซ้ำใจเหลือเกิน

มองคู่ตัวเราก็ไม่ช่วยจนเต็มที

ถ้าใครบอกรักผมเข้าสักที

โปรดทำบุญเมตตาผมหน่อยเป็นไร

(ลูกคู่) ซ้ำใจ - ซ้ำใจกองหายตรม

เกิดชาติใดขอให้กายใจคุณจงหอมกรุ่น

จะหาคนเหลียวแล - สักคนไม่มี

พอเอ๋ยปากรักเขาก็เมินเขาไม่มองให้ซ้ำฤดี

ไร่นาของเราก็มีใจนี่อาภัพเหลือใจ

ไร่นาผมมีวัวควายจะขายยกให้

ตอบให้ผมชื่นใจสักคำว่ารัก เถิดนะแม่คุณ

โปรดรับรักผมด้วยคนเถิดเอาบุญ

เขาว่าทำบุญด้วยรักนี้สูงค่านักแล

ชีวิตครู

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

เมื่อहनคำนี้ถึงชีวิตครู

แต่แท้ที่จริงงานครูใหญ่ยิ่งสร้างชาติไทย

เดี๋ยวนี้ครูไทยเราต้องใส่ใจสอนเข้าจนเย็น

สอนเด็กเล็ก ๆ โอ้เด็ก ๆ ช่างกวนใจ

อีกทั้งวิชายังอุตสาหใฝ่หามาให้เรียนรู้

คุณทำความดีครูนี้ช่วยกันฝึกฝน

กลางวันไปสอนกลางคืนก่อนนอนค้นหาวิชา

เกียรติของครูช่างสวยหรูเลิศงามวิไล

รับขนส่งมุ่งตรงจนถึงฝั่ง

ใครเขาจะว่าเราเป็นเรือจ้างก็ช่างปะไร

โซ่เอ๋ยใครๆไม่รู้คงคิดว่าครูนี้แสนสบาย

โครงการนั้นแสนโตใหญ่ที่ใครๆมองไม่เห็น

แม้จะพบกับความยากเข็ญก็ยังไม่เว้นนึกถึงเด็กไทย

แต่ว่าครูนั่นทนได้ใครจะอดใจได้เหมือนอย่างครู

เพื่อให้พ่อหนูแม่หนูได้มีความรู้เพื่อสร้างตน

บุญคุณของครูเลิศล้ำสุดจะขีดคั่นมาพรรณนา

บันทึกการสอนล่องหน้าความรู้หามาเพื่อเด็กไทย

แต่พิโซ่เอ๋ยใครๆ เขาเปรียบครูไว้เหมือนเรือจ้าง

เด็กที่เราเคยสอนเคพอสั่งถึงฝั่งครูยังปลื้มใจ

แต่ชีวิตอุทิศให้ขอเป็นครูไปตลอดกาล

ชีวิตคำรณ

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ผมคือนายคำรณ

ส่วนอาชีพผมขายเสียงพอลีงตัวได้

วังวนลิขิตชีวิตผมมาหรือฟ้าลงโทษ

คำคนประณามชายสาม โปสถ์ทรามเป็นที่รู้ดี

เมียขวัญดวงใจหนีตามชูทิ้งลูกให้อยู่แต่เดียวดาย

สงสารลูกร้องต้องไปซื้อของขึ้นไหล่

เข้าคั่นนอนต้องจรรีไป

ประชาชนคนหนึ่งแห่งประเทศไทย

เรื่องชีวิตของผมเป็นอย่างไรขอเปิดหัวใจเล่าสู่กันที

ผมจึงต้องกลายเป็นชายสาม โปสถ์ก่อนนี้

แม่ขายพาเมียผมหนีท่านคงรู้ดีในเพลงรอยไถ

ผมเป็นพ่อม่ายเมียหนีจนได้

เป็นพ่อค้าหาบเร่ต่อไปหัวใจหมองหม่นระกำ

หาบของคอนบนไหล่ที่ขวัญขายของจนคำ

ผมต้องหอบของร้องขายจนหน้าตา
 ชีวิตชีวาข้ามันแสนเศร้าปวดร้าวดวงใจ
 ต้องโทษของจำสร้างกรรมชั่วช้าไม่ได้
 ผมบ้ำกัญชาจนหุดาหลาย
 โธ่เอ๊ย ไอ้ทุยมันหลังน้ำตา
 มนุษย์เรานี้ช่างร้ายสันติ
 ผมออกจากคุกคราวนี้ช่างสุขใจแสน
 ฟังเรื่องราวของผมเหมือนได้ชมหนังแบบใหม่
 ฟังให้ดีโปรดคิดนี้แหละชีวิตอนิจจัง
 (โห)

ไม่นานหลงเดินทางต่ำเพื่อนชักนำไปปล้นอีกที
 เหลียวแลหาใครเป็นเพื่อนไม่มี
 น้ำตาเลือดครวนี้ติดคุกลหลายปีเลยติดกัญชา
 หัวเราะเสียดแทงตายที่เห็นควายมันเป็นบ้า
 ร้องไห้คนงคมาโลกวะโลกหว่าโลกกลมหรือแบน
 กินกระทั่งธรพีเหลือดีพระคุณเจ้าแผน
 ขอพึ่งพระธรรมเป็นแดนสิ้นรอยแค้นในดวงใจ
 ผมเปิดหัวใจเล่าความเป็นไปให้คุณทั้งหลายฟัง
 กิดย่อนต้นทวนหลังแกลงต้องฟังป่าช้าทุกคน

ชีวิตช่างไฟ

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โขกสกุล

พูด : เอ้ เครื่องไฟมันเป็นอะไรนะ อยู่ที่บ้านก็เหมเออดีดี แต่มาถึงนี้ใช้การไม่ได้เสียแล้ว
 เดียวนี้เครื่องไฟนั่นมีกันอยู่มากมาย หากินแข่งขันกันใหญ่รายได้ก็ลดลงมาทุกที
 เมื่อครั้งคราวก่อนก็ยังคงช่างจะดี พอมาถึงบัดนี้ตกต่ำเต็มทีแทบทนไม่ไหว
 พอแล้วเลิกงานหารคุณบวกลบก่อนวัน น้ามันก็แพงสะบัดน้ำในคลองนั้นใช้แทนไม่ได้
 หน้าซ้าคุณที่เบ่งพริกกันอีกมากมาย ช่างไม่เห็นจิตใจต้องเก็บเครื่องไฟไปเข้าเชียงกง
 บริการดีก็พอจะมีคนหาไปทำ แต่ไอ้เครื่องเจ้ากรรมหักหน้ากันได้หายใจไม่โล่ง
 ดับเสียดกลางคันเจ้าของงานก็ดำโงมง เขาบ่นจนผมยั้งนั่งเกือบไม่ลงบ่นได้บ่นเอา
 ผมรู้เมื่อไรเครื่องไฟจะเป็นอย่างนี้ แก้ไปเกือบถึงดีสี่เนื้อตัวดำปี๋หมดแล้วหนอร่า
 เหงื่อไหลโทรมร่างถอดล้างเหน็ดเหนื่อยทนเอา ธิบเร่งพิศให้เขาค่าเราเปล่าๆเราสู้นิ่งทน
 มนุษย์ทั่วไปร่างกายต้องป่วยชรา นี่เป็นแต่เพียงหลักกล้าเขาสร้างขึ้นมาให้หมุนไให้วน
 เสียคายอย่างว่าชราได้เหมือนกับคน โปรดอย่าแข่งอย่าบ่นเครื่องยนต์ขัดข้องผมก็สนใจ

ชีวิตชานา

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โขกสกุล

โธ่เอ๊ยชานาต้องน้ำตารินหลัง
 ยิงทำยิงจนไม่มีคนเขาเห็นใจ
 โขกชะตาเกิดมาช่างบัดชบ
 เช่นาเขาทำแบ่งครึ่งประจำกันมาทุกปี

ทำมาแต่ครั้งปู่ตายาย
 ทำนาเลี้ยงคนทั่วไปจนแก่จะตายไม่เคยมั่งมี
 เสร็จหน้านาต้องคอยหลบกลัวจะพบกับเจ้าหนี้
 แบ่งค่าเช่าข้าวหมดพอดีต้องเป็นหนี้เขาต่อไป

เห็นลูกน้อยแล้วละห้อยตื่นต้น	พออุตสาห์บักบั้นส่งลูกให้เรียนสูงขึ้นตั้งใจ
หมคปัญญาลูกเอี้ยค่านายังไม่ได้ให้	หนี่ทวมลันพ้อจใจต้องโง่เป็นควายมาไถนากิน
ลูกชวานาไอ้อนิจาเรียนแค่ ป.4	นับว่าเก่งเต็มที่เป็นอยู่อย่างนี้จนเคยชิน
ความรู้ไม่มีกรงานที่ดีเลิกคิดให้สิ้น	ต้องกลับมาไถนากินพลิกแผ่นดินกันเรื่อยไป
เขาวาชวานาเป็นสันหลังของชาติ	คิดๆ คูช่างนำอนาถหลังแทบขาดชวานาไทย
หน้าดำกรำฝนแดดลมสู้นทนทำไป	โห้ชีวิตจะเปรียบกับไครทำงานเท่าไรยังยากจน
ขอภาวนาถ้าเกิดมาชาติใด	ขอโปรดจงอย่าได้เกิดในผืนนวมันเหลือทน
ฝนไม่มีบางปีต้องยิ่งขัดสน	ทำนาต้องคอยน้ำฝนระกำเหลือสิ้น โอ้ชวานา

ชีวิตบ้านนา

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่นประโยชน์

ชีวิตบ้านนาอยู่ตามประสาป่าดอน

จับคันไถ่ฝาลมแดดร้อนนอนนอนฟูกฟางช่างมีสุขใจ

ไม่ต้องกังวลน้ำมันรถยนต์จะขึ้นเท่าใด

จีควายไปถึงไหนๆ ไกลแสนไกลไม่บ่นสักวัน

แรงควายไถนามันกินหญ้าไม่กินน้ำมัน

ตายก็แบ่งเนื้อกินกันคุณของมันก็มีมากมาย

ชีวิตบ้านนารับวาจาทั้งชายและหญิง

ชื่อจนเขาวาโง่อย่างควายรู้จักอายเจียมใจเจียมตัว

ชีวิตบ้านนาอยู่ตามประสาพวกเรา

ห่างไกลแสงและสีขั้วเขารักพวกเราเหมือนดังครอบครัว

อับจนพึ่งกันหัวใจรักมันไม่เห็นแก่ตัว

ไม่เคยมีความเมาในตัวของตัวเองได้พึ่งตัวเรา

คงดอนบ้านนาไกลสุดตาข้ามวิญญูใจ

ชื่อเหมือนข้ามอบรักไว้ให้ชีวิตในบ้านนาป่าเขา

เย็นพักจากนาหุงข้าวปลาไว้คอยถ้าเรา

ข้าวแกงร้อนน้ำปลาสะอาดพร้อมหน้าเจ้าลูกเมียเคลียคลอ

ชีวิตบ้านนากลิ่นโคลนฟางและสาบควาย

ชั่วชีวิตตราครุฑหน้าอัยกายชายข้าวมมาเลี้ยงตัวไม่พอ

แผ่นดินแห้งแล้งฟ้าฝนเหมือนแกล้งคอยน้ำแห้งคอ

อดอยากมากมายมาพ้อชีวิตหนอลำบากยากใจ

เจียมตัวทุกคนยังไม่พ้นผู้คนเขาซึ่ง
 คนนอกคนนอกเขามั่งในรื้อวังจะสูงแค่ไหน
 ชีวิตบ้านนาหรือมั่งคั่งผู้ดีอย่างไร
 เกิดมาแล้วต้องดับไปขอแต่ตายไปบนความดี

บุรุษไปรษณีย์

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

เกิดมาเพื่อรับใช้ประชาชน
 ถึงสุดจะแสนยากแค้นอับจนไม่เคยคิดบ่นสักคำ
 แดดฝนผมทนลำบากตรากตรำ
 ดูกเมล็ดคัสตงไหล่ประจำต้องเดินทนย่ำแบกไป
 สู่ทางบ้านเรือนร้านตึกอาคารทิ้งตรอก
 ซอยเล็กซอกน้อยคักคานเพื่องานผมสุขดวงใจ
 จดหมายหัวเมืองทั้งใกล้และไกล
 ที่มหาหาสู่ใครๆผมต้องไปนำส่งทันที
 นี่คือนิเวศน์ชีวิตเพื่องาน
 เป็นบริการสื่อสารผมผ่านชีวิตคลุกคลี
 โอ้มาครวญคิดชีวิตบุรุษไปรษณีย์
 เกียรติและศักดิ์ศรีไม่มีใครมาแลมอง
 ครอบครัวยากแค้นผมยากลำบาก
 แสนเหนื่อยใจร่ำยามเช้าจบเย็น
 เรื่องเป็นเพราะขาดเงินทอง
 อดทนถึงจนไม่อาจล่าพอง
 สิ้นบนสินบาทเนืองนองล้วนค่าของผมไม่ใส่ใจ
 ออกเอยใครเลยจะเห็นความดี
 งานเป็นพยานสักจีพระโปรดช่วยชี้อชะชัช
 โปรดจงปราณีให้มีเพียงอย่ามองผ่านไป
 เกิดมารับใช้หญิงชายของเมตตา
 หมวกมีเครื่องหมายครุฑกับแตรงอน
 เหมือนศักดิ์และศรีอันจีแน่นอน ไม่คลอนรักเท่าชีวา
 ชาตินี้ขอมีความสุขอุรา รับนำสารส่งประชาครุฑแห่งตรากรมไปรษณีย์

ชีวิตเรา

คำร้อง - ทำนอง อรุณ สัมบุญณานนท์ - คำร้อง สัมบุญณานนท์

ชีวิตเรา คลุกเคล้า ไปทุกอย่าง	มีทั้งทาง ดีร้าย หลายวิถี
มีแต่ทุกข์ ไม่มีสุข ตลอดปี	ในชาตินี้ คงมีสุข สักหนึ่งวัน (โห)
พยายาม ต่อสู้ กับอุปสรรค	ด้วยน้ำหนก ใจแน่น ไม่หุนหัน
เมื่อมีภัย ใจกล้า มาสู้กัน	เราอดทน อดกลั้น คงได้ดี (โห)

ชีวิตสัปเหร่อ

คำร้อง - ทำนอง ดอกดิน กัญญามาลย์

ชีวิตของสัปเหร่อวันหนึ่งเฝ้าแต่เจมิ	ไม่มั่งไม่มิกินอยู่กับผีเรื่อยไป
สู้อุตุนกันสู้จนจำใจ	จะเหม็นสักเท่าไรก็ต้องจำใจสู้มัน
เป็นสัปเหร่อฉันนึกว่าผีจะกลัว	วันหนึ่งโดนผีจับตัวฉันต้องนอนกลัวตัวสั่น
เวทย์มนต์คาถาขับภูนาป้องกัน	ในจิตให้คิดไหวหวั่นฉันต้องกัดฟันสู้มา
ชีวิตของสัปเหร่อวันหนึ่งไปเจอผู้หญิง	เธอสวยงามจริงทุกสิ่งเพริดพรั่งงามตา
ทุ่มเทเงินทองจนได้ร่วมห้องวิวาห์	แต่งงานได้สามวันกว่าเมียก็ขอหย่าเลิกไป
ฉันหม้ายเรือนหอต้องท้อฤดี	อุตสาหกรรมเอาฝาโลงผีสร้างทำเสียดีเป็นเรือนใหญ่
แต่แม่เนื้อเย็นแม่ยังไม่เห็นน้ำใจ	ห่างหักเลิกรักเสียได้ร้างไปอย่างไร้อาวรณ์
ฉันพบเธออีกครั้งฉันยังจำเธอได้	เธอเดินคู่ไปวังหนึ่งกับชายงามนอน
เธอหนุ่มนิวลุเคริงสนุกในสวนอัมพร	เจอฉันแล้วหันมามาก่อนฉันต้องสะท่อนอาจินต์
สามเดือนให้หลังอนิจจังมันไม่เที่ยง	เธอต้องนอนตายคาเตียงไร้คู่จะเคียงกายสิ้น
นี่แหละเธอไอ้สัปเหร่อที่ไร้ราคิน	มันต้องมัดร่างเธอนั้นฝังดินคนที่เธอหมั่นแต่ซื้อตรง

ชื่อจนเช่า

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

อ้ายเรามาเช่าเช่าเหมือนบางชื่อ
 จนผู้คนนับถือยอมยกมือให้ฉันเป็นกำนัน
 เมื่อฉันยังเป็นหนุ่มผู้หญิงมารูมรักฉันตั้งพัน
 เพราะความเชื่อของฉันเลยไม่ได้รับประทานใครสักคน
 ยุคเพลงบางชื่อรำลือกันใหญ่
 จึงมาสะกิดหัวใจอนนิกไปเข้าใจเต็มทน
 ยอดรักคนก่อนแม่หนีไกลจรไปรักอ้ายโจร

ฉันมันเชื่อเหมือนดังถนนจนแม่หน้ามทนรักอยู่ไม่ไหว
 ฉันมันเชื่อแถมมือยังแน่นจับใจได้
 ไม่ได้ใส่ประแจใจโรยเลวี่งแต่หนีไปสบายใจ
 เขาเลยถอดยศปลดจากกำนันอันยิ่งใหญ่
 เพราะความซื่อจึงบรรลยล้นขมือไหว้อย่าร้องเลขบางซื่อ
 *อ้ายฉันมันเชื่อเหมือนดังรูปหุ่น
 จึงถูกคนเขาตุ๋นจนหัวซุนวิ้งหมุนเป็นกระบือ
 ซื่อเสียนเชื่อเรื่องรักเอื้อเฮอนั้นเหมือนต้นสะตือ
 มิเคยแถมรู้รสักมือเพราะฉันมันท้อใจเพื่อจริงๆ

(ซ้ำ) *

ดวงใจอาวรณ์

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

ดวงใจ	แม่แนบกายเนืองนงค์พะงา
แสนสุขเมื่อเสพเสน่ห์หา	ขวัญชีวาอกพี่เหลือจะอุ่น
แรมรา	เจ้าไกลตาแล้วพาใจกรุ่น
ขอบุญแห่งพรภาวนา	จงซักพาแก้วตาพี่กลับคืน
ยามเมื่อแรกรักกัน	ทุกคืนวันสองเรานั้นแสนชื่น
หวานสตรสได้อื่น	น้ำคำกลับคืนแล้วชื่นก็กลับซ้ำ
อาวรณ์	เหลือเราร้อนยังนอนครวญคร่ำ
หมองฤดีพี่แสนชอกซ้ำ	ใจเพื่อพรำระกำทุกคำคืน

เด็ดดวงเดือน

คำร้อง - ทำนอง สกนธ์ มิตรานนท์

คืนเดือนหงายแสงแพรวพราย	สว่างไสวเต็มฟ้า
ดูงามทุกส่วนยิ้มชวนไรไฟไรฟ้า	งามนั้นพาให้วันให้หวัง
เดือนเมื่อแรมเดือนกลับหลัง	พี่เฝ้าพะว้าพะวังเหมือนเดือนเจ้าสั่งรักไว้
ไอ้เดือนเจ้าเอ๋ย	ไหนเลยจะลดลงมาใกล้
เฝ้าแต่หลงคอยคอยหา	สุดที่จะคว่ำจะไขว่เหลือที่จะหมายได้เด็ดเดือน
ดวงเดือนเพ็ญสายลมเย็น	และหยาดน้ำค้างคือเพื่อน
งามช่างรบเร้ารักเราไม่คลายไม่เคลื่อน	จนแสงเดือนเจ้าเลยจากฟ้า

ยังมั่งรักตื่นตื่นผวา

โไอ้เดือนเจ้าเอ๋ย

ถึงเดือนนั้นซ้อนซ้อนเร็น

ยิ่งคุณล้ายๆจะลาทิ้งพี่ไว้กว่าวันเพ็ญ

จะขอเซยรักไม่เคยว่างเว้น

จะตรงใจหมายเขม้นหมายให้เจ้าเห็นว่าพี่นี้คอย

ตามนางกลับนา

คำร้อง - ทำนอง นคร ถนอมทรัพย์ - ประพันธ์ สุริยสัจย์

ชมชานมาเดียวข้าที่เวยตามหาเอ็งจนอ่อนใจ

น้องเอยเอ็งอยู่ที่ไหนรู้หรือไม่ว่าพี่ตามหา

บางกอกของไทยช่างกว้างใหญ่จนเหลือคณา

ข้าค้นเดินเสียดจนเมื่อยขาแทบสิ้นปัญญาจะหาจะมอง

เอ็งคงมัวเมาหลงลมเหย้าลี้มท้องทุ่งนา

ที่ให้พี่เฝ้าคร่ำครวญหาทั้งข้าวกล้าทุ่งนาห้วยหนอง

หรือเบือเสียดควายหรือเจ้าหน้ายกลิ้นท้องทุ่งคลอง

เปลี่ยนแปรใจของเจ้าเป็นสองระเริงลอยล่องลี้มมองดูเงา

ถึงรูปข้าชั่วตัวข้าดำผิวคล้ำเกรียมไหม้

ถึงมือจะหยาบด้วยจับกันไถถึงไม่วิไลหล่อเหลา

แต่ใจก็คิดถึงข้ามีรักเดียวเพียงเจ้า

จากท้องนาแดนเก่าตามเจ้าอยู่ทุกๆวัน

รอยแควียนดินควายไ้คองไ้เร็นตราศูณาง

น้ำโคลนและกลิ่นสาปฟางน้อยหรือช่างมาสิ้นอาถรรพณ์

จงกลับท้องนาคินบ้านป่าแดนฟ้าเดียวกัน

จะอย่างไรก็เป็นสวรรค์ไม่มีจิตคั่นแบ่งชั้นของคน

ตาสีกำสรวล ตอนที่ 1

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูลย์ บุตรขัน

ทำนองสากล

เมื่อก่อนนี้

ยังไม่มีหนังฝรั่งมาฉายให้ดู

เมื่อก่อนนี้

มีร้อยเดียวเหมือนเป็นเศรษฐีเมืองไทย

สมัยที่ผมยกเด็กเล็กอยู่

บ้านเมืองไม่งามหรูไม่เฟื่องฟูเหมือนยุคใหม่

ของถูกเหลือเกินเงินก็ใหญ่

ทุกคนไม่ว่าใครว่าเงินไทยนั้นมีค่า

ทำนองลำตัด

*เตงนางเตงนางกางโกง
 ฟังกันเล่นเป็นซ้อคิตดี ฟังกันเล่นเป็นซ้อคิตดี
 เอ้อ...สมัยก่อนตอนเก่าเมื่อครั้งที่เรายังเด็ก
 ประเทศของเรามีนามเรียกว่าสยามไซแอม
 ไม่มีรถยนต์เรือบินเท่าที่ได้ยินได้ฟัง
 เศรษฐกิจสมัยก่อน
 เงินเดือนเพียงยี่สิบบาทแหมเดินองอาจสง่า
 จะกินก๊วยเตี้ยวบ๊ะหมี
 ถึงยากจนพอประทัง
 มีหนึ่งสตางค์นั่งโต๊ะ
 มีเงินบาทเดียวในกระเป๋า
 เลี้ยงเพื่อนห่างอมแหม
 ผมไม่ได้เหงื่อพูดเลย
 แกล่ล่าสู่ตลอดเวลา เป๊กพ่อ
 (ซ้า)*

ผมจะเปิดโปงเรื่องสมัยคุณย่า
 เงินพระคลังไม่มีเพิ่มภาษีเข้ามา เป๊กพ่อ
 สมัยรถแจ๊กวิ่งอ้าวอายุผมราวสิบห้า
 ฝรั่งเศสยังไม่ค่อยมีหนังสือยังไม่ได้มา
 จะไปธุระประบึงอย่างดีก็นั่งรถม้า
 ไม่ค่อยเดือดร้อนประชากรราษฎร
 ข้าวต้มก๊วยสามสตางค์ว่าเสียฟุงกางเต็มที
 แลมมีน้ำแข็งใส่ชา
 มั่วยไก่ตั้งซ้ออีโละ
 กินข้าวต้มน้ำปลา
 ใช้ตั้งแต่เข้าไปจนค่า
 แล้วยังมีแถมอย่างว่า
 ใครที่ไม่เคยได้รู้ไม่เชื่อไปถามคุณย่าคุณ

ตาสีกำสรวล ตอนที่ 2

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรขัน

ทำนองสากล

ยุคใหม่นี้
 แทบทุกคนเขาต้องบ่นเหมือนๆ กัน
ทำนองลำตัด
 เตงนางเตงนางกางโกง
 ฟังกันเล่นเป็นซ้อคิตดี ฟังกันเล่นเป็นซ้อคิตดี
 เอ้อ.....ผมเป็นตาสีตาสาอยู่บ้านนาน้ำตก
 หัวอกตรมขมไหม้พูดอะไรมันก็ไม่ออก
 สมัยนี้เงินเพื่อเหมือนน้ำเอ่อทันฝั่ง
 เงินเดือนเพียงห้าร้อยบาทมันน่าประหลาดไหมท่าน
 ไม่ถึงเดือนก็หน้าดำเอาโรงรับจำนำเป็นที่พึ่ง
 ไอ้ของกินก็แพงจะต้มแกงก็ไม่ไหว

เป็นยุคที่เหลือนอนจนเหลือกลิ่น
 เพราะเงินหนึ่งบาทนั้นไม่สำคัญเหมือนไร้ค่า
 ผมจะเปิดโปงเรื่องสมัยคุณย่า
 เงินพระคลังไม่มีเพิ่มภาษีเข้ามา เป๊กพ่อ
 ที่เมืองนครนายกมาเสียภาษีค่านา
 ลูกผมมันอยู่บางกอกมันเล่าบอกกันว่า
 หนึ่งสตางค์เดี๋ยวนี้มันก็ไม่มีความค่า
 ไม่พอรับประทานต้องชมซานกู๊มา
 ดอกเบี่ยบาทละสลึงยังซักค่าฝากรักษา
 ต้องล่ออาหารแบบไทยคือทอดไข่นกกระทา

ทำนองสากล

ใคร่ขอวิงวอนเสนอสุนทรข้อสนทนา	เพิ่มภานี้ขึ้นมาจนชาวประชาบ่าคู่แล้วท่าน
ภานี้กะปิกาน้ำปลาภาน้ำตาล	อีกหนอยไม่ซ้ำไม่นานภานี้เล่นงานกระทั่งหายใจ
ต้องปิดแสดมปีเอาไว้ที่รัฐมุกเรา	หายใจออกเข้าภานี้เล่นเราไม่รู้เท่าไรรู้
ไม่ใช่ประชดไม่ใช่ประชันไม่ใช่ว่าใคร	เรายอมเสียดด้วยเต็มใจขอเพียงชาติไทยเราวัฒนา
ข้าราชการขอให้ทำงานเพื่อประชาชน	อย่าได้คิดว่าตนอยู่เหนือหัวคนเพราะใส่ชฎา
ตาสาดาสีขมายมายมืออย่างผมเข้าไป	เพื่อเสียดภานี้ค่านอย่าใช้วาจาเป็นเจ้านาย

ต้นกรุง

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่นประโยชน์ - คำรณ สัมบุณณานนท์

เข้ากรุงมุ่งมาเมืองหลวงแดนไทย	ช่างตื่นตาตื่นใจแสงสีวิไล
เกิดมาได้เห็นถนนหนทาง	กว้างขวางสะอาดร่มเย็น
ฝนตกน้ำไม่กระเซ็น	ไม่เป็นโคลนเหมือนอย่างบ้านนา
ประปาก็ดีมีน้ำรองกิน	พวยพุ่งรินหยดลงเหมือนดั่งน้ำตกโกรธจากหน้าผา
ไฟฟ้าแสงนวลมองแล้วช่างเสบลูกตา	ดับๆ เปิดๆ บางคราวมีมาแสงหริ่แดงๆ
เมืองหลวงสบายเหลือคณานับ	ที่ดีโทรศัพท์พูดไปตามสายต้องแต่ง
ตะโกนฮัลโหลจะโทรไปไหนชัดแจ้ง	ตะโกนเสียดจนสุดแรงศูนย์ห้าแจ้งไปว่าสายมันเสียด
เข้ากรุงตื่นใจมองไหนชวนชม	หญิงและชายตากลมร้องเพลงระรินดึกคืนไม่เพียด
เมืองหลวงทุกคนเศรษฐกิจมีน้ำเนียด	ไปไหนไม่ต้องเดินเพียดรถยนต์ขนส่งสบาย

ถึงแม่พี่นี้จะจียา

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ถึงแม่พี่นี้จะจียา ถึงคุณกัญชาจนเมามาย ไม่เคยโมโหร้ายกับน้องสักหนอย
 บาทเดียวอย่างมากมันเมาไม่น้อย รสมันอร่อยนะงามขำ ถ้าสูบแล้วทำให้พี่สบาย
 ถึงแม่พี่นี้จะจียา ไร่พี่ตั้งหน้าผลาญเงินทอง ไม่ยอมให้น้องมีใช้และจ่าย
 เลิกกันถ้าเห็นพี่ใจร้าย พี่หาเมียใหม่หน้าขาวๆ เดี่ยวนี้สาวๆ จีบพี่ทุกวัน
 พี่คุณกัญชา น้องว่าไม่ดีพี่ก็รู้ พี่ไม่สูบหมูก็นับว่าบุญนะเมียขวัญ
 เห็นสายสร้อยเมียอยากเอาขายเสียดอยู่ทุกวัน เก็บไว้ทำไมกันมันรกตนะเมียจ๋า
 ถึงแม่พี่นี้จะจียา น้องแกล้งไปผ่าบ้องพี่ทำไม ชอบแต่ขี้ใจไม่เห็นเป็นท่า
 นึกว่ารูปสวยเหมือนนางฟ้า บ้านช่องรอกอย่างกับรังหมา อย่างนี้นี่นาใครจะเลิกกับน้องได้

ทรยศขบถรัก

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูลย์ บุตรขัน

ข้าถูกความรักทรยศ	หญิงใจคดลวงล่อจิตใจข้าท้อสิ้นดี
มัวงมชมชานหลงตาหวานอยู่แรมปี	คิดแล้วยิ่งซ้ำในฤติน้ำใจนารีดังห้วงมหารพ
เอาแน่อะไรกับหญิง	น้ำใจจริงเทถ่าย เปลี่ยนแปรได้หลายร้อยพัน
ใครมีเงินตราซื้อเธอได้ง่ายกว่าเพื่อนมัน	แสงสีเครื่องเพชรและแพรพรรณรยนต์สักคันแลกเธอมาได้
เธอชอบสวรรค์ตั้งคม	เน็ดฉิวปลิวลม ระทวยระทมในอ้อมกอดไว้
กระท่อมห้องหับของข้ามันอัปคูลับแคบไป	เหตุฉะนี้ทราวมวยจึงหนีเข้าไปไกลตา
ข้าถูกความรักทรยศ	แสนรันทศใจฝ่าวยิ่งคิดยิ่งร้ายเรื่อยมา
รอวันรอคืนแสนจะขมขื่นอุรา	หลงรักเทิดทูนและบูชาสืเชอกลับมาตัดรักจากไป
หญิงทรยศขบถรัก	หญิงทรยศขบถรักต่อข้าเอ๋ย

ทิดสักใหม่

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูลย์ บุตรขัน

ถึงเอ็งร้องให้จนเป็นสายเลือดแห้งเหือดตกใน ไม่ทำให้ใจหายโกรธได้เลย
 แค้นกูมันเหลือจะเอ๋ยไม่เคยใจอ่อน เอ็งอย่ามาอนให้ใจอ่อนไหว
 เมื่อวันข้าบวชเอ็งยังร้องไห้เฝ้าคร่ำเฝ้าครวญ แหมทำช่วยวนดั่งจะขาดใจ
 แล้วตะวันยังไม่ทันบ่ายหัวใจเอ็งก็ซู้ กูเจ็บใจตัวเพราะมัวบวชเรียน
 รวมสาบานต่อศาลเพียงตา โธเอ๋ยเอ็งยังมาทำขำมารยาเล่นลิ้นวนเวียน
 กูไม่เป็นอันรำอันเรียน เลือดเดือดดาลเสียจนเขียนจะแหกผ้าเหลืองสึกมา
 เจ้าทุ่งเจ้าป่าจงมาลงโทษให้สาแก่ใจ ที่เอ็งทำไปด้วยเล่ห์มารยา
 ฟ้าเอยจงเป็นพยานข้าว่าใจกูมัน เอ็งสิแปรผันให้กูได้อาย
 ซู้ไปแล้วยังหน้าด้านมา กูเห็นเอ็งแล้วซังน้ำหน้าอยากฆ่ามึงเสียให้ตาย
 ยังไม่สิ้นความแค้นเจ็บอาย อยากจะแค้นเนื้อทำลายก่อนจะตายเอาเกลือทา
 นี่เอ็งหวนกลับมาสารภาพว่าบาปที่ทำ ขอรับเวรกรรมคืนกลับไปบ้านนา
 สาวเอยจงรู้ว่าทุ่งนาผืนใหญ่ แม้ควายที่ไถก็ยังเกลียดซัง

เทวดาขี้โกง

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

*คน โกงกินเกลบกินรำ คน โกงกินน้ำตาลทราย

เอื้อละเหยลยชยลยชยเหมือนกฏหมายไม่มี

คนจนคนชาวพารา ลอง โกงลองกินคูชี

เข้าตระรางทุกที คนมีเป็นพวกเทวดา

โกงกันกินกันเข้าไป

พ่อพ่วงมาลัยลยไปลยมา

สงสารแต่ราษฎรเขาเดือดร้อนขาดคนพึ่งพา

เลือกผู้แทนเข้าในสภาหวังว่าจะได้พึ่งพิง เอ้อ...เออ เออ...เออ...

หนังสือพิมพ์ข่าวเรื่องราวโจชขาน

เรื่อง โกงเรื่องกินน้ำตาลพึ่งคูสะทั้นใจยิ่ง

กินกันจนมดขึ้นตอมหอมไปทุกสิ่ง

พิศลูกตาหวานกว่าผู้หญิงสวยจริงผู้แทนน้ำตาล

ผู้แทนคนยากลำบากลำบาก

ไม่โกงไม่กินก็จนคนบางคนก็แสนดียิ่ง

ใคร โกงท่านค้ำประจานเรื่องราวทุกสิ่ง

ร้องตะโกนเหมือนจ้าวเข้าสิงเขาจริงแน่ควรเห็นใจ

นี่ก็ถึงครั้งก่อนตอนหาคะแนน

ก่อนท่านได้เป็นผู้แทนบางคนยากแค้นจนยิ่ง

มาดูแล้วยนี้มั่งมีรำรวยทุกสิ่ง

ซ้ำซ้ำอวยยิ่งกว่าผู้หญิงขำจริงหลบหน้าพวกเรา

เดี๋ยวนี้ไม่ว่าจะไปแห่งใด

โจชจันเล่ากันทั่วไปเมืองไทยช่างแสนยุ่งยิ่ง

มีแต่เรื่อง โกงเรื่องกินร้ายไปทุกสิ่ง

ยุคเก่ากินหินอิฐมาสิงซ้ำจริงพวกเราประชา

(ซ้ำ) *

เทวดาขี้โกง เทวดาขี้โกง เทวดาขี้โกง

น้องชายเกร

คำร้อง - ทำนอง ป.ชื่นประโยชน์

พูดถึงน้องชายเกรคนนี้   สุดเจ็บแสบแปลบหัวใจที่ยังมีแต่ความหม่นหมอง
 น้ามนไม้สั่นกลืนปากอยากทำคำพอง   ลืมพี่ลืมน้องลืมไคร่ตรงเคยขุนมันมา
 ก้าวพ้นชายคาทำมาโอหัง   ลืมวาจาพี่น้องสอนสั่งตั้งตัวว่าโตเต็มฟ้า
 น้องชายใจชั่วไม่ยอมรับร่วมครวชชช   ไม่อยากคบหาให้เสื่อมศักดิ์ศรีเรา

ริบคนพาลสันดานเป็นโจรใจบาป   ทุกแผ่นดินเขาแข่งเขาสาปหัวใจจึงหยาบเหมือนเขา
 อยากได้สิ่งใดพอใจต่อสู้แย่งเอา   ของใครก็ลักของเขาเจ้าเอาเยี่ยงโจรแน่แท้
 ชั่วนักน้องชายเกรคนนี้   ลืมบุญคุณข้าวน้ำของพี่ ไม่มีผิดพวกจะเมรั
 มิเกรงเพื่อนบ้านจะว่าพี่พาลรังแก   ขอดอกหน้าเงาให้รู้ว่าพี่คือใคร
 คิดถึงสายเลือดของเราพันพันกันอยู่   ถึงจะทำซ้ำใจทนสู้ เพราะมันยังเด็กอ่อนวัย
 ก่อกรรมทำชั่วเวรคงติดตัวต่อไป   คบพาลพวกพาลสอนไว้บอกให้ทำชั่วว่าดี
 กลับหลังคินมามองดูพี่น้อง   ยังอภัย ไม่คิดขุ่นข้องเลือกมองแต่ทางสุขศรี
 หลงเดินทางชั่วหากกลับตัวเป็นคนดี   อ้อมอกไมตรีของพี่มีแต่เมตตา

นักโทษการเมือง

คำร้อง - ทำนอง คำณ ตัมบุญฉานนท์

ผมจะขอกว่า   ถึงเรื่องราวอดีตกาล
 เมื่อก่อนผมเป็นทหาร   รับราชการเป็นทหารเรือ
 อยู่โพธิ์สามต้นผมเป็นรองคันทนบนเรือ   บ้างครั้งผมก็นึกเบื่อเป็นทหารเรือมันน่าเบื่อใจ
 รับราชการทำงานยี่สิบกว่าปี   ผมได้ศเพียงพันจ่าตรีไปรบเกาหลีเพื่อพี่น้องไทย
 ครั้นพอกลับมาผมตั้งหน้าเอาดีต่อไป   แต่ก็มีเหตุแรงร้ายมากกล้าชีวิตครอบครัว
 กบฏแมนฮัตตันทุกท่านคงจำกันได้   พวกพี่น้องชาวไทยต่างหลบภัยเพราะความกลัว
 บ้างเป็นเศรษฐีบ้างกลายเป็นผีก็มีอยู่ทั่ว   แต่ผมต้องถูกพันพัวหาว่าตัวผมเป็นกบฏไป
 พอสิ้นกบฏต่างติดยศกันเสียออกไก่อ   บางคนได้ตำแหน่งใหญ่โตโอโสนี่หรือเมืองไทย
 เมื่อก่อนจะกบฏมียศกันไม่เท่าไร   เดียวนี้ นายพลมากมายแทบชนกันตายเห็นเกลือขนันต์ดา
 ส่วนตัวเราใครเขาไม่เหลียวแล   ต้องจากลูกเมียและแม่เปลี่ยนแปลมาเข้าคุกคา
 ผมทำเพื่อใครทำตามผู้บังคับบัญชา   แต่ผลที่ได้รับมาต้องเข้าคุกคาจากลูกและเมีย
 เมื่อผมติดคุกเป็นทุกข์ยิ่งกว่าใครๆ   กลัวลูกเมียจะอดตายเพราะไม่มีใครเขาส่งเสีย
 ผมเคยมีสุขอยู่กับลูกและเมีย   บ้านน้อยที่เคยคลอเคลียปานนี้ลูกเมียคงจะคร่ำครวญ
 คงเป็นเวรกรรมชาติก่อนคงทำเอาไว้   เมียที่รักคงดวงใจไม่มีฝ่าใหม่ใจหล่อนเรรวน

มาขอหย่าร้างทั้งที่ขอผมยังติดตรวน
 ผมคิดถึงลูกยังพันผูกหัวใจแน่นแท้
 พ่อยังติดคุกเป็นทุกข์แทบเลือดเข้าตา
 นี่หรือความดีที่ผมได้เคยทำมา
 จงดูตัวอย่างเช่นผมนี้แหละเป็นต้น
 จึงขอวิงวอนต่อท่านจอมพล ป.
 ปล่อยพวกผมออกมาพวกผมคงมีกล้ากระทำ เพราะห้วงลูกน้อยตาดำไม่กล้ากระทำอย่างที่แล้วมา
 ท่านให้ผมคอยจนถึงถึงพุทธกาล
 จะถือฤกษ์ยามทำตามสมัยก่อนมา
 สมัยนี้เสรีประชาธิปไตย
 ทุกคนปลาบปลื้มไม่ลืมความดีความงาม
 อ่างเหตุที่ไม่สมควร โธ่แม่หน้านวลมาเลิกร้างรา
 ลูกเอ๋ยเจ้ากำพร้าแม่ขาดคนเหลียวแลแล้วลูกยา
 ช้ำรอยลูกน้อยยังมาดับชีวาไปเสียอีกคน
 แต่ตัวต้องรับอาญาผมทำมาเพื่อไทยทุกคน
 ยังมีอีกหลายร้อยคนต้องผจญใช้หนี้เวรกรรม
 ผมขอกราบและอ้อนวอนขอให้ท่านนิรโทษกรรม
 พวกผมต้องทรมานคอยวันอยู่ในคุกคา
 เคี้ยวนี้เป็นไทยประชาตามสัญญาท่านอย่าลืมคำ
 จอมพลท่านยื่นให้ชาวไทยยังจดและจำ
 พวกผมขอจดจำท่านอย่าลืมคำปล่อยนักโทษการเมือง

นักโทษประหาร

คำร้อง - ท่านอง ร้อยแก้ว รักไทย – มงคล อมาตยกุล

พุด : (เสียงก้อนเกาะ) ศาลได้พิจารณาด้วยความเป็นธรรมแล้วเห็นว่า จำเลยมีความผิดฐาน
 ฆ่าคนตายโดนเจตนาจริง จึงพร้อมกันพิพากษาลงโทษจำเลยในสถานหนัก ประหารชีวิตจำเลยให้ตาย
 ตกไปตามกัน

สองมือพนมก้มกราบตรงชายผ้าเหลือง
 ฟังท่านพระเทศน์ปลดเปลื้องจิตใจจนเกือบชั่วร้ายคลายสิ้น
 จะก้มหน้าตายล้างบาปอายุให้พ้นมลทิน
 รับฟังไว้เถิดฟ้าดินเราผิดท่านฆ่าเราไม่อาลัย
 ใช้คืนกันไปให้หมดสิ้นเวรกันที่
 ข้าขอมขำระหนี้สิ้นเวรเสียดินนี้ขอมให้
 ข้าผิดไปแล้วเพราะกระทำชั่วช้าเกินไป
 ลืมคำพระท่านสอนไว้ว่าแพเป็นพระชนะเป็นมาร
 ข้าเป็นเสือปล้นฆ่าคนไม่เกรงบาปกรรม
 แม้เด็กน้อยตาดำๆ ก็ฆ่าเสียสิ้น ไม่มีสงสาร
 โทษข้าเกินตัวชั่วช้ามีมิไคปาน
 ประกาศิตตั้งสังหารก่อนสิ้นลมปราณขอตั้งสังจา
 สองมือพนมก้มกราบแม่ธรณี
 หยาดน้ำตานองไหลปรี่สิ้นเวรเสียดินนี้โอ้ชีวิตข้า

ชาติหน้าถ้ามีจะขอพลีชีวิตกายา
 ฟังบุญพระศาสนาไม่ขอชั่วช้าดังชาตินี้เลย

นักบุญใจบาป

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล - คำณ สัมบุณณานนท์

ฟ้าและดินอินทร์พรหมเทวาโปรดจงรับฟังคำข้า

อุทธรณ์ร้องมาขอความเป็นธรรม

ข้าคืนรันทนทุกข์ต่อกรรม

ฟ้าไยคิดทำไฉนลงทัณฑ์ให้ฉันเหลือทน

เหมือนเป็นกรรมทำคุณให้เขากลับเป็นร้ายไปใจเศร้า

ข้าเองเขลาไปเพราะใจของคน

ข้าไม่เคยคิดจะคิดแยบยลร้อยลมวากวน

ข้าใจพรับับต่อคนสามัญ

จำไว้เถิดเพื่อนข้าเตือนให้ก่อนอย่าเชื่อคำวอน

ไอ้คนหลอนคนใจบาปจัญทาล

ดูให้ซึ่งกันไปนานๆ

ปากลวงคำหวานแท้จริงก็คนร้อยหน้า

สังคมเรอาคุมภูตผีที่คอยหลอนลวงคนที่

มุ่งทำหวังดีหากินกันมา

ด้วยเล่ห์คนมันผันสัจจา

นักบุญเพียงหน้าหัวใจเร็วกว่าเครื่องานเอ๋ย

นางฟ้าในฝัน

คำร้อง - ทำนอง ไพบุญย์ บุตรขัน

ลืมแล้วหรือน้องพี่

น้องอิงพิงอกพี่ซึ้งดมดวงจันทร์

พี่จูบดวงใจต่อหน้าดวงจันทร์

คืนนั้นเป็นคืนซึ่งรักฝากใจ

* ไอ้พี่ยังอาวรณ์เมื่อตอนฟ้าสาง

สวयงามล้ำเลิศวิไลที่ทอดขวัญใจ

ฝันของพี่ก็กลับคืนดินหาย

คำคืนอย่างนี้เราเคยเคล้าคลอรำพัน

กระซิบกระซี้กระแซะกัน

สวรรค์สวาทใจแทบขาดรอนๆ

คืนนั้นเราได้ร่วมฝันหลับนอน

ที่ฝันว่าน้องแปลงร่างกลายเป็นเทพธิดา

น้องแนบนิทราน้องผวาดกใจตื่นปลัน

เสียดายแม่นางฟ้า (ข้า) *

ชีวิตของพ่อบังเกิดก่อนเข้ามา
 ผู้ยอมอุทิศในชีวิตนี้มาน
 ยามออกทะเลใจว่าแห้วห่างบ้าน
 ผู้ยอมอุทิศชีวิตตั้งเวร
 ลูกเอ๋ยตั้งใจอย่าได้บิดเบือน
 พ่อเป็นคนจนรับจ้างเป็นคนจับปลา

รับจ้างในทางจับปลาลำบากไม่ว่าผู้ทน
 บางครั้งโดนคลื่น โดนฝนเหลือทนเสียแล้วเอ๋ย
 เมื่อลูกเป็นทุกข์สงสารเปรียบปานสุดคำเฉลย
 ออกเราอับเฉาจริงเอ๋ยคังก่อนเคยสร้างกรรมมา
 พากเพียรอย่าเรียนคบเพื่อนแซ่เขื่อนพาตัวชั่วช้า
 ถ้าลูกไม่เพียรสุดสำหรับตัวพ่อจะซ้ำอรุณตาย

น้ำตาทรพี

คำร้อง - ทำนอง รุกิจ - คำณ สัมบุญณานนท์

มนุษย์เรานี้ช่างร้ายสันติ	กินกระทั่งทรพีเหลือดีพระคุณเจ้าขา
รู้ว่าเป็นควายแล้วยังไม่มีเมตตา	ใส่รถไฟปล่องมามันถึงคราจะสิ้นชีวิ
ควายเอ๋ยควายเจ้าเกิดมาเป็นตัวเป็นคน	ไฉนแต่เสียงคนเข่าบ่นว่าเจ้าโง่สันเสียสันติ
อ้ายเราชื่อควายเขาก็เรียกเป็นทรพี	ชื่อจะชั่วแต่ตัวยังดีไม่เคยสักทีไปขอทานคน
ไฉ้งานแล้วยังฆ่าไม่ปราณี	นี้แหละอ้ายชาติทรพีมีแต่กรรมตามผจญ
ควายหนอควายร่างกายจะหนาวสุดทน	ไม่เคยห่มผ้าสักหนยามหนาวผู้ทนจนชีพวางวาย
น้ำตาของควายที่ไหลร่วงริน	แต่ว่าคนที่เอาไปกินเห็นน้ำตาช่างไม่ละอาย
ไม่เคยเมตตาอันนี้แหละหนาน้ำตาควาย	ถูกเขาหวาดจนหลังลายโซ่เอ๋ยเจ้าควายเกิดมาทำไม
ควายของเราเขาเอาไว้ไถนา	แต่นี้พี่น้องเอ๋ยมันไปฆ่าไม่เวทนามันบั้งหรือไร
ข้าวที่เรากินเอามาจากใคร	ก็จากกำลังของควายชาวไทยจึงได้มีกิน
ขอรัฐบาลจงประทานเอ็นดู	กรุณาได้อุ้มชูให้ควายได้อยู่คู่ชานันท์
เอาไว้ไถนาดีกว่าเอาไปฆ่ากิน	หากว่าควายตายสิ้นก็เหมือนแผ่นดินไร้อ่องนา
เกิดชาติหน้าถ้ากลับมาเป็นควาย	ก็ขอให้ได้รับใช้แต่คนที่เขาเมตตา
ควายจะจำจนสิ้นชีवालันที่เคารพบูชา	ก็คือผืนนาของชาติไทย

น้ำตาพ่อหม้าย

คำร้อง - ทำนอง นิยม มารยาท

ชะรอยมีกรรมฉันทำชาติก่อน
 หรือโลกสร้างฉันสาปให้มีอันเป็นไป
 เคยมีดวงใจต้องมาตายจาก
 พุทโธคนดีไม่มีเวลารำพัน
 ลูกเอ๋ยอย่าร้องอ้อนเลย

ชาตินี้จึงข้อนให้ต้องพร้าวนเหลืออาย
 แว่วเสียงลูกกร็กร้องให้แทบจะขาดใจไอ้ฉัน
 ไอ้กรรมจำพราดเคยกอดลูกรักทุกวัน
 หน้านวลคร่ำครวญหิวหวนเจ้าก็ปลิ้นปล้อนใจ
 ลูกพ่อเอ๋ยอย่าร้องให้ไป

ต้องเป็นกำพร้าลูกของจำลูกรักดวงใจ
 วังวงอวรณ์เหมือนนอกใจสั้น
 เห็นหน้าลูกน้อยต้องพลอยมีกรรมลูกยา

จะรู้หรือไม่ว่าแม่จากไปไม่มีวันมา
 เมื่อคุณก้นมันสุดจะกลั่นน้ำตา
 หากมันเกิดแล้วชาติหน้าขอเจอแก้วตาดวงใจ

น้ำตาเลือด

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรขัน

ชีวิตชีวาข้ามันแสนเศร้าปวดร้าวดวงใจ
 หยาดน้ำตาขำรินไหลปรี่
 คนรักชอบกันแต่มันหนีหน้า
 เรื่องแล้วมาน่าจะพ้นผ่านด้วยการอภัย
 ความรักโลกโกรธหลงอันมัวมา
 ถึงแม่เคยเลี้ยงเข้ามา
 ชีวิตลำเค็ญข้าเป็นเสือปล้นตราบนันโทษมา
 ญาติมิตรยังคิดตามหยามหมิ่น
 คนเหมือนกันอย่าหยันเหยียดไยไพ
 ข้าสุดจะข้าจำทน
 อาศัยพระธรรมถ้อยคำพระว่าอย่าคิดสร้างเวร
 ต่อนี้ไปจะไม่ว้าวหันช่วงมันดี

เหลียวแลหาใครเป็นเพื่อนไม่มี
 เหมือนมิใครเชือดเอาเลือดไปล้างต่างเป็นสายธาร
 ข้านี้มันจนเห็นข้าเป็นคนใจบาปหยาบพาล
 ข้ากลับซ้ำใจด้วยการนินทา
 หากเป็นสมัยครั้งเก่าข้าคงไม่เศร้าร้าวอุรา
 ไม่เคยได้เห็นน้ำตาของข้าจะหลังริน
 พันความอาญาโทษแห่งแผ่นดิน
 หากินลำพังยังถูกเขาชังเปรียบดังคนคน
 โธ่เกินสิบนิ้วเมื่อไหร่แล้วโยจึงอย่าหยามคนจน
 ที่คนเป็นเสือทุกคนเพราะคนมันกิดกัน
 น้ำตากระเซ็น จำต้องกัดฟัน
 กว่านี้เป็นน้ำตาบทเรียนสอนใจ

บ้านนาป่าร้าง

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรขัน

แสงจันทร์อันกระจ่าง
 พลังผิวขลุ่ยเป็นเพลงเสียงสะอื้นฟังระรินวังเวง
 แต่มาบัดนี้แสนเศร้า
 บ้านนาเหมือนเป็นป่าร้าง
 นื่องนางเจ้าลืมหินโคลนสาปควาย
 ลืมแม่กระทั่งไอ้ทูลเจ้าลืมหินขลุ่ยแห่งบ้านนา
 ชาวคราวตัวเจ้าหรือนั้น
 ข้าพลอยหัวใจชอกช้ำ
 เขาลือเอ็งชั่วมปล่อยตัวตามทาง
 เอ็งข้าเพราะชายบางกอกถูกคนหลอนหลอกจนสิ้นดี

เคยได้แนบแอบนาง
 นื่องได้ร้องบรรเลงให้ข้าสุขใจ
 เหลือเพียงข้ากับเงาเมื่อจันทร์ฉาย
 เห็นแต่กองฟางขาวโพลนเรียงราย
 ลืมไอ้หนุ่มบ้านหนองสาหร่ายเสียแล้วหรอ
 คินที่จันทร์แจ่มฟ้า เจ้ามาพบขั้วริมกองฟาง (ดนตรี)
 เห็นเขาลือ เล่ากันซ้ำถากถาง
 เพราะถ้อยปรักปรำเขาลือทั้งข้าง
 มีผิวใหม่เปลี่ยนไปมิสร้างเลื่อมราศี
 คนที่เอ็งเกลียดคดียังมีหัวใจคอยเอ็งมา

บ้านนาลาบวช

คำร้อง - ทำนอง พยงค์ มุกดา (ร้องคู่ศรีตอรงค์ ตรีเนตร)

ทำนองสากล

ชาย เข้าพรรษามาถึงเสียงอึงคะนึงต้อนรับการบรรพชา
 หนุ่มก็พำร่ำลาสาวเอยเพียงหนึ่งพรรษาข้าจะลาไปบวชเรียน
 หญิง โอ้อนูโมทนาขอให้สัญญาหากวันเวลาหมุนเวียน
 ข้าจะไม่แปรเปลี่ยนขอรอนกว่าบวชเรียนไม่หันเหียนรักในวิญญา

ทำนองลิเก

ชาย ว่าโอ้อีสาวบ้านนาที่จะต้องลาเข้าวัด
 สละทุกสิ่งที่เป็นสมบัติเข้าวัดด้วยแรงศรัทธา
 ต้องทิ้งบ้านเรือนเพื่อนฝูง ต้องทิ้งจนยุ่งฉางใหญ่
 อีกเคียวและคราดคันไถอีกทิ้งไว้ควายไรรานา
 ไอ้ที่พี่เคยล่วงล้าอโหสิกรรมเถิดเจ้า
 ธรรมเนียมเรื่องรักกันหนักเบามันเรื่องของเราก่อนมา
 หญิง อโหสิ อโหสิ ใครจะทิวอยู่เล่า
 พี่จะบวชเรียนเป็นพระเป็นเจ้าลีเข้ากับฝ้าปริดา
 ว่าพี่อย่าห่วงบ่วงไยน้ำใจอีสาวบ้านนอกไม่เคยเล่นลิ้น
 คารมหลอกไม่เคยยกย่อนวจา
 ชาย ไอ้ที่พี่เคยเซยซิดก็ต้องอุทิศกันทั้งนั้น
 หญิง เถอะข้าจะเก็บเสียดในกำปั้นแล้วถันลูกดาลแน่นหนา
 ชาย เมื่อเข้าไปบวชเฝ้าอยู่หลังใครจะระวังแก้มหอม
 ประเดี้ยวลิ้นไรมาไต่ตอมจะหมองจะซ้ำผิดตา
 หญิง ถ้ารีนจะไต่หรือไรจะตอมมันไม่ใช่ของเสียดหาย
 แต่ถ้าต้องซำน้ำมือชายข้ายอมให้ตายดีกว่า
 ชาย เมื่อเข้าบวชเรียนเฝ้าอยู่บ้าน
 หญิง จะทำอาหารคาวหวาน เอาไปถวายพระคุณเจ้าทั้งเช้าทั้งเพลเชียวหนา
 ชาย ตลอดสามเดือนที่เคลื่อนคล้อย
 หญิง ตัวข้าจะคอยแลเหลียว เสมือนต้นข้าวรอคอยเกี่ยวคอยพืมาเกี่ยวจากนา
 ชาย เมื่อทอดกฐินสิ้นเดือน ข้ากินคู่เรือนได้แล้ว
 หญิง ตัวพี่จะพบน้องแก้ว รอคอยขันหมากพืมา
 คู่ ชีวิตของเราจะร่วมกันเพื่อสร้างสรรค์บ้านนา

บ้านผมผมรัก

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน-นคร ถนอมทรัพย์

(สร้อย ทำนองมาร์ช) ถึงคราวชาติเราคับขัน

คนไทยพร้อมกันลุกฮือขึ้นสู้

แม้แต่เด็กไทยอยู่ในวัยคุณหนู

ก็ยังรู้จักรักแผ่นดินไทย

เห็นใจเพื่อนไทยคราวนี้

ร่วมอุทิศพลีน้ำเหงื่อทั้งเนื้อและได้

ผนีกกำลังร่วมหลอมน้ำใจกันได้

ช่างน่าชื่นใจเพราะว่าชาติไทยมิใช่ทาส

เหมือนเมื่ออดีตกาลนั้น

เพื่อนบางระจันร่วมหลังเลือดพลีชีवाद

นี่แหละจิตใจที่แท้ของไทยทั้งชาติ

ไม่เคยเป็นทาสเหมือนดังเช่นชาติอื่นใด

บ้านคุณ คุณรัก บ้านผม ผมรัก

ต่างมีรั้วปักกันเขตเอาไว้

สมมุติว่ามีคนขี้ตู่ๆ มาถอนเอารั้วไป

คุณยอมให้ไหม... ไม่ยอมเหมือนกัน

เหมือนดังชาติไทยคราวนี้

ต้องสู้คดีรักษารั้วที่กางกัน

ถูกแห่ถูกยั่ว ระงับโมโหไว้มัน

อีกสักวันได้คู่ประวัติชำระ

(สร้อย)

บ้านยายหอม

คำร้อง - ทำนอง สักดิ์ เกิดศิริ

ที่อยู่ไกลถึงบ้านยายหอม

เห็นดเหน้อยก็ขอมนั่งสานชะลอมด้วยจนยาก

ที่อยู่บ้านนามีแต่ปลาร้า เอามาฝาก

สู้ทนหิวมาล้าบากรับของฝากปลาร้าได้ไหม

พี่คร่ำครวญหวานให้ฝไปถึง

เฝ้าแต่รำถึงถึงน้องเนื้อเย็นจนเป็นไข

พี่เลิกกัญชาด้วยปรารถนาเธอยิ่งใหญ่

แม่คุณเห็นใจหรือไม่แล้วเมื่อไหร่จะคิดตามมา

บ้านยายหอมกับสุขโขทัย

ไม่เห็นจะไกลแคไหนเมื่อมีขวัญใจคอยท่า

พี่เดินสามเดือนก็เสมือนเดินสามทิวา

จากนครปฐมมาพี่นี่ก้มหน้าบ่นหมอนรถไฟ

* เรื่องกัญชานั้นพี่เรียนรู้

แต่เรื่องเจ้าชูไม่รู้อะไรจะเรียนยังงี้ได้

หัดสูบกัญชาง่ายกว่าเรียนรักและเรียนใคร

หัดเพียงเดียวเดียวพอได้รักไหนยากกว่ากัญชา

(ซ้ำ) *

ประกายเดือน

คำร้อง - ทำนอง ป. ชื่นประโยชน์ - อร่าม ขาวสะอาด

ดูทะเลเวลาค่ำ

เดือนส่องผิวน้ำเป็นประกาย

เห็นพื้นน้ำงามระยิบ

ดาวลึบๆ มีมากมายช่างพริ้มพรายประกายเด่น

ลมทะเลเวลาค่ำ

แผ่วๆ ผิวเนื้อจนเยือกเย็น

สวดยพื้นน้ำงามลิวลิป	คลื่นระยิบซัดกระเซ็นงามมิเว้นพาสุขใจ
ถิ่นฟ้าอร่าม	ขอบน้ำจืดฟ้าแลสุดไกล
ยามนี้ถ้าหากมีรักชื่นชูใจ	ยากจะหาใดเปรียบปาน
คูทะเลตราฟ้าผ่อง	เดือนส่องผิวน้ำแลตระการ
งามระดับประดับแสง	โลกจำแสงดั่งวิมานเสกสรรไว้ให้รื่นรมย์ (โห)

บ้อมรัก

คำร้อง - ทำนอง อรุณ สัมบุญณานนท์/คำรณ สัมบุญณานนท์

บ้อมพระประแดงเพลงไฟฟ้า	พระเลิศล้ำทรงสร้างไว้
บ้อมนี้เป็นด่านใน	บ้องกันภัยมาสู่พระนคร
เพลงไฟฟ้าตั้งทำรับ	เหมือนแม่ทัพออกหน้าก่อน
คอยต่อสู้ศัตรู	ให้ม้วยมรณไม่ผ่านเข้ามา
ยามอาทิตย์จะต่ำคล้อย	บ้อมน้อยน้อยนี้งามหนักหนา
ลมโบกโกรกไปมา	เย็นซ่าซ่าซัดฝั่งชลธาร
ฝูงนกหกโหนจับ	เสียงร้องรับขับคำขาน
เคียงคู่เคล้าอยู่นาน	แสนเบิกบานทั้งสัตว์ทั้งคน
กิ่งไม้ไหวต้องลม	ชวนชื่นชมทุกแห่งหน
งามตาทั่วสากล	ยามเมื่อขยลยั้งชวนใจ
สร้างบ้อมล้อมศัตรู	จะสร้างคู่ควรล้อมอะไร
ความดีที่ทำไว้	จะมัดใจให้รักยืนนาน
ทั้งหญิงและชายหมายรัก	ต้องลงหลักเอาใจเป็นฐาน
ชื่อสัตย์มัดดวงมาน	จะทนทานอยู่ชั่วฟ้าดินฯ

แป้งน้ามัยซินโลชั่น

คำร้อง - ทำนอง ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์

- (ข) วันนี้มีเรื่องสำคัญจะต้องคุยกันให้มันเห็นคำเห็นแดง
    น้องเอ๋ยฟังพี่ชี้แจงจะเล่าแถลงให้น้องนั้นแจ่มกิจจา
- (ญ) ดายแล้วมีเรื่องอะไรก็บอกออกไปให้รู้เรื่องกันดีกว่า
    ข้องใจจะไรรบอกมาทำหน้าที่ตาเหมือนดังเกิดเรื่องดีกัน
- (ช) อย่าเอ็ดไปซิพี่จะเล่าให้ฟัง
- (ญ) เรื่องละครเรื่องหนึ่งไม่ยากฟังไม่สำคัญ

- (ข) เรื่องเบี่ยงน้ำมัชชิน โลชั่น บ๊ะแล้วกันแล้วกัน (ข.พูด) เรื่องสำคัญไม่ใช่หรือ
- (ญ) เชิญซิ เชิญเล่ากล่าวไข คุณภาพยังงี้ว่าให้ฉันทฟังซิเออ
- (ข) ลิวฝ้าหน้าตกระอย่างเธอ เป็นผดเสมอชโลมลูบกายหายพลัน
- (ข.พูด) อ้าวจริงๆนะเธอ เป็นลิวเป็นฝ้าหน้าตกระ เป็นจุดกระดำกระด่างอย่างเธอนี้ ต้องใช้เบี่ยงน้ำมัชชิน โลชั่น ของบริบูรณ์เภสัช หน้าของเธอจะเกลี้ยงเกลา ผิวฉนวนลชวนพิศสะกิดนัยน์ตาเชียวนะไอเฮ
- (ญ.พูด) แหม ไม่อยากเชียว พูดถึงลิวบนใบหน้าเป็นผื่นคันแล้ว มันกลุ่มใจจริง ยังหน้าร้อนอย่างนี้ยะ ไม่อยากไปไหนเลย เบี่ยงน้ำมัชชิน โลชั่น แก่ได้จริงๆ หรือคะคุณพี่
- (ข.พูด) อ๊ะ แก่ได้ซิเธอ ถ้ามวลเบี่ยงน้ำด้วยกันละก็ มัชชิน โลชั่น กำลังนำหน้าในท้องตลาด ใช้ประเทืองผิวบำรุงพรรณ ขับไปมันบนใบหน้า ให้ไหมคไปได้อย่างประหลาด
- (ข) เป็นลิวเป็นฝ้าหน้าดำผิวซิดหมองคล้ำ ซ้ำใบหน้ายังเป็นมัน ทดลองมัชชิน โลชั่น แก่ได้ทันควัน ผิวพรรณจะกลับสดใส
- (ญ) หน้าร้อนนอนหลับไม่ลง มัชชินนี้คงใช้ลูบกายให้เย็นได้
- (ข) อ้อดียิ่งกว่าสิ่งใด จำชื่อเอาไว้เบี่ยงน้ำมัชชิน โลชั่น
- (ญ) จะหาซื้อหรือมีขาย ณ ที่ใด
- (ข) ก็มีขายทั่วไป ไม่ว่าใครๆ ใช้ทั่วกัน ชื่อเบี่ยงน้ำมัชชิน โลชั่น เขาู้กันู้กัน (ข.พูด) ลือออกคลื่นแพ้วสะบัด
- (พร้อม) พี่น้องทั้งหลายโปรดจำ กันให้แม่นยำของบริบูรณ์เภสัช ใช้ดีมีค่าชะมัด เป็นกิจวัตร ผิวพรรณจะงามสดใส
- มัชชิน มัชชิน โลชั่น มัชชิน มัชชิน โลชั่น

ผมเข้าใจเพราะผู้หญิง

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

เข้าใจเข้าใจเสียจริง	ผมเอ่ยปากรักผู้หญิงเข้าใจจริงเขาก็ไม่รัก
มองดูตัวเราก็ไม่ชั่วช้านัก	เหตุไฉนเขาถึงไม่รักช้านักในอกเรา
เฝ้าเพียรบอกรักเขาตั้งหลายที	ดูซิเขาจะตอบรักสักคำก็เปล่า
เขาไม่อาลัยไม่ไยดีกับเรา	แค้นใจที่ไหนเท่าเพราะอายเรามาไม่งาม
ชาติหน้าถ้ามีเกิดอีกที	ขอให้ตัวเป็นทองอร่ามได้เป็นพระเอกผีเสือกให้หุ่นงาม
ถ้าผู้หญิงมาถามจะไม่เหลียวไม่แล	จำหน้าผมไว้ให้ดีจะบอกรักคุณอีกที
คราวนี้ไม่รักผมคงตายแน่	ในหัวใจผมมีแต่รอยแผลจะหากคนเหลียวแลสักคนก็ไม่มี
เข้าใจเข้าใจเหลือเกิน	พอเอ่ยปากรักเขาก็เมินเขาไม่มองให้เข้าใจ

มองดูตัวเราก็ไม่ชั่วเต็มที่
ถ้าใครบอกรักผมเข้าสักที
โปรดทำบุญเมตตาผมหน่อยเป็นไร
(ลูกคู่) ข้าใจข้าใจกองหาขจร
เกิดชาติใดขอให้กายใจคุณจงหอมกรุ่น

ไร่นาของเราก็มีโฉนดนี้อาภัพเหลือใจ
ไร่นาผมมีวัวควายจะขายยกให้
ตอบให้ผมชื่นใจสักคำว่ารักเกิดแม่คุณ
โปรดรับรักผมด้วยคนเกิดเอาบุญ
เขาว่าทำบุญด้วยรักนี้สูงแก่นักแล

ผมไม่มีหัวใจ

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ผู้หญิงก็มีหัวใจ ผู้ชายก็มีหัวใจ
ยิ่งคิดก็ยิ่งสงสัยหัวใจผมจะไม่มี
ก็ผมถูกใจปลิ้นใจแย่งชิงเอาไปครอบครอง
เพื่อนผมมันหักหลังผมลอบคมลักคู่ไปควง
*นะแหละเขาว่าช่างสารงูเห่าเพื่อนเก่าเมียรัก ความจริงก็ได้ประจักษ์เห็นว่าคนรักเราเป็นอย่างไร
ใครมีคู่รักสวยๆ ระวังเพื่อนจวชโมยเอาไป
เพื่อนซี้มีความรื่นรมย์แต่ผมไม่มีหัวใจ
ยิ่งคิดก็ยิ่งหม่นหมองคิดถึงน้องยิ่งระบม
(ดนตรี) (ซ้ำ) *
ผมไม่มีหัวใจ ผมไม่มีหัวใจ ผมไม่มีหัวใจ

ผมเป็นคนแปลกกว่าใครคลำหาหัวใจไม่เจอสักที
ใครเป็นหม่อมช่วยผมทีให้ผมมีหัวใจสักดวง
ผมจึงต้องหม่นต้องหมองต้องไร้คู่ครองเป็นคนอกกลวง
ใครเป็นผมก็เจ็บทรวงถูกล่อลวงลักล่องดวงใจ
จะต้องมาโศกอาลัยไม่มีหัวใจเหมือนดั่งกับผม
เหมือนคนที่พายปราสาทคิดถึงทราวม้วยทุกวันนอกตรม
ใครมีรักเส้าอย่างผมอย่าหมองตรมกินเหล้าปลอบใจ

ผู้แทนทรยศ

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

พูดถึงเมืองไทยมันน่าเจ็บใจผู้แทนจริงๆ
ชวานาเดือรื้อนต้องนอนผอมโซ
พี่น้องยากจนพ่อแม่พ่อแม่อยู่นอกสภา
กรรมเสียดแทงแรงร้อนเหมือนไฟ
กลับบ้านที่ไรดูแขนก็ใหญ่ขึ้นมาเป็นกอง
มีทางได้กินพ่อช่วยกันกินคนละหลายสิบตัน
ที่ค้ำตะบันนั่นแหละแผนการจัดโทยกินเงิน
ขายตัวหลอกลวงคนทั่วนคร
ฝ่ายรัฐบาลต้องคอยสร้างบ้านให้หนักการเมือง
เงินเดือนก็มีแต่พวกเหล่านี้ยังไม่พอสมใจ

เฝ้าแต่คิดยุ่งชิงหวังช่วงหวังชิงเป็นใหญ่เป็นโต
เขานั่งรถจับกันโก้ไอ้โหรนี่หรือผู้แทนเมืองไทย
อวดสำแดงศักดิ์ดาว่าข้านี้เลิศยิ่งกว่าใครๆ
พ่อตั้งกระทุ้งกันใหญ่พูดมาบนไปไม่เห็นได้ความ
หากแมนไม่เชื่อทดลองเหลือบมองดูแขนของเขาล่าสัน
ชูแขนกันอยู่ทุกวันซ้ำยังด่ากันเหมือนเล่นละคร
หากคิดดูเผินๆ เขาเก่งเหลือเกินแต่กลับยกย่อน
หาช่องให้ตัวรวกก่อนไอ้ราษฎรเดือรื้อนกันใหญ่
แต่เลี้ยงผู้แทนไม่เชื่องหมดเปลืองมาแล้วไม่รู้ทำอะไร
วิ่งหาทางกินจนได้ไม่กระดากใจไม่อายปวงชน

ปฏิบัติที่ดีผู้แทนซึ่งจะได้หมดไป
พี่น้องชาวไทยปลื้มใจเหลือล้น

หากจีนปล่อยเอาไว้มีหวังชาติไทยย่อยยับอับจน
สยามเทาช่วยคลให้ยังมีคนกอบกู้ชาติไทย

ผู้บังเกิดเกล้า

คำร้อง - ทำนอง พยงค์ มุกดา

ชีวิตคนเราเกิดมา
กำเนิดของบุคคลทั่วไป
หวนกลับนึกไปเมื่อวาน
เฝ้าถนอมอุ้มท้องแต่ผู้เดียว

จนแม้วันเราเกิดมา
เราเกิดนั้นแทบวางจะเอา
ยิ่งกว่านั้นยังได้นาม
จะกินนอนท่านนั้นก็ตั้งตา

คุณของใครจะเทียบเท่าผู้บังเกิดเกล้า
แม่นจะคิดตอบแทนความดี
นอกจากคิดอุทิศกาย
ด้วยกุศลผ้าเหลืองจะเสกสรร

บิดามารดายอมสูงคุณค่ากว่าใคร
จนหรือมีผู้ดีไพร่เกิดมาในลักษณะเดียว
ชีวิตอยู่ในครรภ์มารดาท่านเฝ้าแลเหลียว
ของกินเผ็ดเปรี้ยวอดเสียดเดียวเพื่อเรา
ผู้เป็นมารดาสุดแสนที่จะปวดร้าว
ชีวิตท่านให้ถึงคราวด้วยความปวดร้าวทรมาน
ความทุกข์ยากตรากตรำเจ้าใจให้ท่านหนักหนา
ระวังรักษาเฝ้าเลี้ยงดูมาด้วยดี
ที่ฉันได้กล่าวมานี้
ไม่เห็นทางอย่างไรที่จะแทนคุณนี้ถึงท่าน
คนที่เกิดเป็นชายพลิกายบวชให้ท่านนั้น
ชักนำพาท่านให้ถึงสวรรค์เบื้องบน

พระยาละแวก

คำร้อง - ทำนอง ร้อยแก้ว รักไทย - มงคล อมาตยกุล

ประวัติศาสตร์จารึกไว้ทั้งดีและชั่ว
ทั้งชั่วดีจารึกฝังยังยืนนาน

พระยาละแวกนามเดิมศรีสุพรรณ
ไม่รู้คุณคนหน้าไหว้หลังหลอกกลับกลอกสิ้นดี
พระยาละแวกนเรศวรเอ็นดู
ถ้ารู้คุณคนมันควรรักท่านดุจดังบิดา

ลืมคุณข้าวแดงแกงร้อน
ย้อนตลบหลังทุกครั้งซ้ำเติมเพิ่มทุกข์ทวี
นเรศวรท่านลงทัณฑ์ปฐมกรรม

จนรู้กันทั่ว ถึงชั้นลูกหลาน
การกระทำเป็นพยานทุกๆ กาลชาวโลกรู้ดี
ประวัติศาสตร์จารึกเชื่อมั่นเป็นทรชนไม่รักศักดิ์ศรี
แต่เด็กๆ ปรานีอุ้มชูจึงควรตรงคุณนั้นหนักหนา
ยังซ้ำให้ครองพารากรุงกัมพูชาเชิดชูศักดิ์ศรี
กลับกลอกหยอกย้อนปราศจะมีศึกคุกคามยำยี
ย้อนทำไมตรีทุกครั้งไทยนี้มีชัยปัจจา
ประวัติศาสตร์จึงมีรอยซ้ำเตือนความทรงจำแต่ครั้งก่อนมา
อย่าหลงตามรอยจะพลอยรับโทษผิดก่ออีกครา จำไว้เพื่อเตือนอุราจะโดนประชาโลกเหยียดหยัน

พวงมาลัยร่ำวง

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์-คำริ ประสิทธิ์สุวรรณ์

พวงมาลัย พวงมาลัยของใครเล่าเอ๋ย	นำเชยพวงมาลัยลอยมา
สวยสดงดงามตา	มาลาที่เอามาร้อยมาลัย
หอมหวานชวนใจ	อยากจะได้เอาไว้นูชา
ตัวพี่เป็นเจ้าของรูปทอง	นวลน้องต้องเป็นรจนา
เชิญเจ้าเลี้ยงพวงมาลา	ลอยมาให้ชมชื่นใจ
บุญพาวาสนานำให้	คู่ของใครพวงมาลัยสวมคอ
พวงมาลัยควรหรือจะไปจากห้อง	เจ้าลอยละล่องมาในห้องพี่เอ๋ย
เอื้อระเหยลอยมา	ลอยมาอย่าช้าอโย
ลอยมาทางนี้ลอยมาให้พี่ชื่นใจ	พวงเจ้าเอ๋ยมาลัย รักรักพี่ไว้ด้วยเถิดเอ๋ย

พ่อค้าหาบเร่

คำร้อง - ทำนอง ป. ชื่นประโยชน์

เข้านอนนอนก็จรเที่ยวไป	หาบของคอนบนไหล่หาบเร่ไปมีบากบน
ลูกพ่อเกิดมาสองเราพาชมชื่นทุกวัน	คอยคิดแต่ใฝ่ฝันเลี้ยงลูกนั้นเพื่อให้ได้ดี
อยู่มานาน โข	ลูกฉันโตเกิดแล้วห้าคนฉันจนเต็มที
ฝืดเคืองสิ้นดีซ้ำมากมี	ใช้จ่ายมิได้พอเพียง
รักที่เคยซื่อตรงกับฉัน	กลับเหลวเลือนลดหล่นห่างจากฉันคิดหลึกเลี้ยง
ก่อนเคยอ่อนหวานครั้นพอนานขึ้นถ้อยสำเนียง	ฟังเสียงที่พูดจาก็ชักจะว่าเปรียบเปรยหลอกหลวง
เปลี่ยนแปลงจากฉัน	ขาดสัมพันธ์มีชูหนีไปมิใช่เป็นห่วง
ไม่เคยทักท้วงเห็นน้ำใจ	ของเมียนั้น ไม่มีดี
เข้านอนนอนก็คอนหาบไป	เที่ยวขายของพ่อได้หาบเร่ไปมีเป็นที่
ด้วยบุญของฉันทุกๆ วันก็ขายได้ดี	ลองขายอยู่นานปีเชิญหน้อยสิถั่วคำหวานมัน
ได้เงินส่งเสีย	ลูกรู้เรียนหมั่นเพียรวิชาแม่นบุญลูกนั้น
เพื่อเป็นบุญฉันได้พึ่งพา	ฉันแก่ชราคงสบาย

พ่อนาคเอ๋ย

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

(ทำขวัญนาค) พ่อนาคเอ๋ย เจ้าจงมาเป็นมหาสำเภาทองธรรมชาติ ให้สมดังความมุ่งมาดปรารถนาของพ่อและแม่ นับว่าฤกษ์ประเสริฐแท้เนะพ่อนาคเอ๋ย

(โห้ แหน่นาค)

พ่อนาคเอ๋ยถ้าเคยสร้างกรรมทำชั่ว	จงกลับเนื้อกลับตัวทิ้งกรรมความชั่วที่เคยสร้างมา
ยี่ดรัมโพธิ์ทองของศาสนา	แทนคุณบิดามารดาที่เลี้ยงดูมาพ่อนาคเอ๋ย
คราวนี้คราวเดียวที่จะพอตแทนคุณได้	ชั่วชีวิตดับไปไม่มีครั้งใดจะเปรียบได้เลย
มุ่งบวชเรียนไปเจ้าอย่าเชื่อนเลย	จำคำอย่าได้ลืมเลยพ่อแม่จะเฆมเกาะฟ้าเหลืองเจ้า
ไอ้ค่าน้ำนมที่เคยได้ดื่มหลละกิน	บวชร้อยชาติก็ยังไม่สิ้นกลิ่นน้ำนมของแม่เรา
เข้าโบสถ์บวชเรียนหมั่นเพียรจะสิ้น โฉดเขลา	ใครหรือจะจิตใจเท่า พ่อแม่ของเราเท่านั้นแหละหนอ
พ่อนาคเอ๋ยพ่อเคยคิดบ้างหรือเปล่า	พ่อแม่รักเจ้าพ่อแม่คอยเฝ้าพะเน้าพะนอ
เจ้าตอบแทนคุณเท่าไรไม่พอ	รู้ตัวอย่าได้รีรอเมื่อบวชแล้วก็กรวดน้ำให้ท่าน

เพลง

คำร้อง - ทำนอง เหม เวชกร-คำร้อง สัมบุญณานนท์

เดินเถิดหนาเดินเล่น	เวลาเย็นๆ เดินเล่นตามใจ
ชมทุ่งชมท่าป่าไม้	มาร้องเพลงให้หัวใจเบิกบาน
เดินเถิดเอ๋ยพวกเรา	ร้องเพลงเร่เราให้เราสำราญ
ร้องรับขับขาน	ให้ดังกังวานสะท้านด้านลม

(โห้)

เดินเถิดเดินมา	ชมทางชมป่าเพลินตาชวนชม
นานๆ ตื่นตาอารมณ์	ชมเสียสมชื่นชมสมใจ
เดินเถิดหนาเดินร้อง	ให้เป็นทำนองสอดคล้องกันไป
ให้ฟังสนุกฟังปลุกหัวใจ	เร่มีในคะนอง

(โห้)

เดินเถิดหนาเพื่อนเดิน	เดินไปใจเพลินเดินตามทำนอง
เดินรำเดินทำทำนอง	เพลินใจลำพอง ทำนองเพลงเดิน

(โห้)

ภษิตสอนรัก

คำร้อง - ทำนอง บุญส่ง เปรื่องสุวรรณ - คำรณ สัมบุณณานนท์

เพลงสตรีนี้ช่างงามสวยสม	ฉัน ไม่ได้ชมดอกฉันพูดด้วยความจริงใจ
อ่านหวานงามตระการละมุนละไม	ธรรมชาติสร้างไว้ให้เป็นคู่กับชาย
รูปร่างเธอนั้นช่างงามเลิศล้ำ	ดั่งเสกสรรปั้นทำประดิษฐ์เอาตามใจหมาย
งดงามขำคมน่าชมทั้งกาย	คู่ประหนึ่ง โฉมฉายจะเยี่ยเทพเทพิ
แต่ก็เอนน้ำใจจึงตรงกันข้าม	ขอกย้อนเลื่อมทราวมกลอกกลิ้งช่างน่าบัดสี
ถ้าชายใดหวังสนิทกับนารี	กลับต้องถูกขยี้หัวใจเสียว่ายคาย
เมื่อแรกรักมักจะเริ่มด้วยรสหวาน	ครั้นอยู่ไปนานเธอก็พลัดให้รักสลาย
เมื่อพบใหม่หน่ายเก่าเธอเฝ้ากลับกลาย	เป็นเช่นนี้หรือชายจักไม่ซ้ำอุรา
เพลงหนึ่งนั้นเขาเปรียบเทียบสตรี	ร้างนารีคือเถาวัลย์ที่เกี่ยวพันพศุภยา
อีกน้ำใจเปรียบได้กับคงคา	ที่หลังไหลไปมาอยู่ทุกวันทุกคืน
สุภษิตนั้นยังมีแต่เก่าก่อน	สามวันจากงามงอนหล่อนก็กลายเป็นอื่น
ถึงแม้ว่ารักกันปานจะกลืน	หล่อนก็กลับเป็นอื่นไปได้เธออย่าประวิง
เปล่านั้นฉันนี้ไม่เคยออกหัก	เดี๋ยวจะว่าฉันพลาดรักแล้วมาปรักปรำหญิง
แต่ใจสตรีเป็นเช่นนี้ได้จริงๆ	ฉันมาพูดทุกสิ่งเพื่อให้ชายนั่นจงจำ
รักเกิดแต่อย่ารักให้จนหลง	เดี๋ยวเมื่อรักสลายลงเราจะต้องชอกช้ำ
หล่อนรักง่ายแล้วก็กลายเปลี่ยนน้ำคำ	เมื่อรักเรามาถลำจะต้องชอกช้ำไปจนตาย

มนต์การเมือง

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

เสียงโฆษณาของนักการเมือง
 ยกเอาแต่เรื่องที่ดั่งงามมาพูดจา
 มีหนังมาฉายให้ชาวไร่ชาวนา
 ได้ดูได้ชมกันทั่วหน้าระรินตื่นตากันทั่วไป
 จะสร้างไอ้โน่นจะทำไฉนที่ยังขาดแคลน
 ทั่วทุกถิ่นทุกแดนฟังดูช่างแสนจะชื่นใจ
 ถนนหนทางล่าคดองจะสร้างให้มากมาย
 เลิกเลี้ยงวัวเลี้ยงควายจะซื้อรถให้มาไถนา
 คือกตใจแต่นี้ต่อไปคงสุขอารมณ์
 ชาวนาพากันชื่นชมนิยมดังเขาพูดมา

พอเป็นผู้แทนนั่งแทนอยู่ในสภา
 ตั้งหลายปีที่ผ่านมาจะไถนยังต้องใช้ควาย
 ถนนหนทางที่ว่าจะสร้างก็ยังไม่
 มันกินอิฐทรายกันป่นปีถนนจะมีกันได้ยังไง
 เขาเป็นผู้แทนกันยังไม่ทันเท่าไร
 ทรัพย์สินเงินทองมีมากมายมันน่าแปลกใจเมื่อคิดขึ้นมา
 ปากบอกรักชาติผมฟังอนาคตใจจริง
 เห็นแต่เขาจะช่วงจะชิงตำแหน่งใหญ่ยิ่งกันในสภา
 วิ่งค้นหาเสียงกินเลี้ยงกันใหญ่ตามเหล่าตามบาร์
 บางคราวยกพวกเข้าแข่งฆ่ามันเหลือระอาผู้แทนเมืองไทย
 ผมขอวิงวอนราษฎรทั่วทั้งแผ่นดิน
 ให้อ้วกชอบโกงชอบกินให้อ้วกักเงินอย่าเลือกเข้าไป
 เลือกแต่คนดียังมีอยู่อีกมากมาย
 แล้วพี่น้องจะสุขใจจะพาชาติไทยเรารุ่งเรือง

มีคู่เสียเถิด

คำร้อง - ทำนอง สำเนียง ม่วงทอง

มีคู่เสียเถิดคุณครับ	คุณขอรับผมจะบอกคุณให้
หากออกไปแล้วคุณจะแก่เกินวัย	คุณจะต้องเสียใจมีคู่เสียเถิดคุณครับ
มีคู่เสียเถิดคุณเอ๋ย	อย่าเลือกนักเลงระวางนะคุณจะตกอับ
เงินทองถึงคุณมีมากมายไม่นับ	ขาดคู่แล้วเชื่อเถิดครับจะสุขใจก็ไม่มี
เลือกนักบางทีก็มักได้แระ	ใครจะเหลียวแลเมื่อเราแก่เฒ่าลงจะนี่
บางคนไร้เนื้อคู่ก็มีเพราะเลือกนักนะซี	แก่แล้วไม่มีใครต้องการ
เชื่อผมมีคู่กันเสียเถิดคุณ	ผมจะบอกให้เอาบุญแก่แล้วคุณเปรียบเรือขึ้นคาน
ยากจนชั่ววูบสำคัญ	ขอให้ชื่อตรงมั่นคงต่อกันสิ่งสำคัญอยู่ที่หัวใจ
มีคู่เสียเถิดคุณเอ๋ย	วัยล่วงเลยแล้วคุณจะต้องร้องไห้
แก่เฒ่าลงแล้วใครเล่าจะสนใจ	คุณหมายมั่นรักใคร่รีบปักใจเสียเถิดครับคุณ
มีคู่เสียเถิดเชื่อผม	แล้วคุณจะสมอารมณ์รสในรักอุ่น
ที่คิดฝันไว้ก็จะสมใจของคุณ	สุขในรักคงหายวุ่นเชื่อผมเถิดคุณจะสุขใจไหนปาน

มิ่งมันกาลิ

คำร้อง - ทำนอง รัชชชัย สุคนธรักษ์

มิ่งมันกาลิ มิ่งมันกาลิ มิ่งมันกาลิ

มิ่งมันกาลิใจชั่วอัปรีกว่าใคร
 กูสู้สุดสำห้เอาใจมิ่งยังทิ้งไปไม่เหลียวแล
 ลืมผิวลืมลูกมิ่งถูกใครเขาขุแห่
 ไซ้ใจมิ่งชั่วแท้ ไม่นั่นเหมือนคั่งสาบาน

มิ่งมันเลวทรมกูดอยากประณามให้สิ้นคน
 เคยบอกจะอยู่ประสาจนมิ่งยังคั่นรนไฟสูงทะยาน
 ชาวฟ้าบางกอกมันหลอกจนหลงชมชาน
 ไม่ดูเงาหัวกบาลเชื้อหรือน้ำตาลคำหวานคนกรุง

ลืมท้องนาหลังคามุงจาก
 มิ่งตามลมปากเขาฝากจนหลงนั่งนุง
 มิ่งลืมหลังควายหมายจะมุงเมืองกรุง
 กลิ่นสาปโคลนออกคั้งชาวกรุงเขาคงบูชา

มิ่งคงสบายได้เปลี่ยนผู้ขายมานอนเคียง
 ได้เปลี่ยนจากเตื่อมาขึ้นเตียงลูกเคยนอนเคียงมันบนเรียกหา
 มันร้องเรียกแม่ได้แต่ทนทุกข์ทรมาน
 แม่ของเอ็งนั่นหนาตำซ้ำสามานย์ยิ่งกว่ากาก็
 มิ่งมันกาลิ มิ่งมันกาลิ มิ่งมันกาลิ ชั่วนี้ก่อย

มิ่งมันชั่ว

คำร้อง - ทำนอง ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์

มิ่งมันช้วนัก มิ่งมันช้วนัก มิ่งมันช้วนัก

มิ่งมันช้วนัก กูจึงหมดรักหมดคาลัย
 ดูแต่ลูกโนไ้มิ่งยังทิ้งไปไม่เหลียวแล
 มีชูคนใหม่มิ่งลืมลูกได้น้ำใจของแม่
 ปากว่ารักลูกแท้ มันไม่นั่นเหมือนคั่งน้ำใจ
 ทิ้งลูกอยู่หลังเคราะห์กรรมประดังลูกหลังน้ำตา
 ลูกน้อยร้องไห้เสียงจ้า เรียกหาแม่จ่าอยู่ไหน
 กูไ้ยินลูกร้องคราวใด ดังใครเอามีคมาเตือนใจ

เจ็บข้างจนตายไม่มีวันเลื่อน

ใครเป็นผิวมึงคงจะซาบซึ่งอยู่ไม่นาน
 มึงมันชั่วสันดานตัดลูกศรได้อย่างใจเฉยเชื่อน
 หลงรักมึงอยู่ที่ด้วยไม่รู้ว่าจะมึงเป็น
 อีกเพียงไม่กี่เดือนผิวมึงคงลืมน้ำเห็นปลิง
 มึงเลวสิ้นดีหญิงใดอย่ามีเอาเยี่ยงอย่างมัน
 โมราหรือกาถิ่นที่มันมาเข้าสู่สิง
 ใครจะปองครองรักมึงจริง
 ชายใดได้แนบได้อิงมึงคงจะทิ้งเขาไปเช่นกู

เมื่อฝนโปรย

คำร้อง - ทำนอง ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์ (ทองคำ สัมบูรณ์นนท์ ขับร้อง)
 เมื่อฝนพรำชุ่มฉ่ำใบหญ้า ลมสะบัดพัดพายอดพญาแก้วไกล
 ทั้งดาวและเดือนต่างเดือนหายไป มีเมฆบังไว้เราจึงไม่เห็นเลย
 ฝนกระเซ็นสาดกระเด็นเป็นฝอย แต่เดือนดวงน้อยเราหลงคอยแล้วก็หาย
 ดูแสนเสียดายซึ้งใจ ใครหนอมทำให้เราซึ้งอร่า
 เมื่อแรกรักเธอมากพูดพล่อย แต่พอนานหน่อยรักนั้นก็พลอยจะจืดจาง
 ปากเธอพูดไม่หลายใจ แล้วเธอทำไมจึงกลับหัวใจเป็นอื่น
 ออกเอ๋ยเวรกรรมได้ตามสนอง ให้เราสองต้องพราวกัน

เมื่อวันวาน

คำร้อง - ทำนอง สกนธ์ มิตรานนท์
 เมื่อวันวานชวนฉันและเธอ ผันว่าเธอได้อยู่ใกล้ ชิด-ชิด-ชู-ใจ ฝากอาลัยไว้ต่อกัน
 ปรารถนาโลมเหนียวโน้มมิวาย หวังมากลายหน้าเป็นฝัน เราเก่า-เรา-นั้นมีสัมพันธ์ไม่หลอกลวง
 มาวันนี้ซึ้งรักกลับโรย คล้ายลมโฉบให้กลีบร่วง รัก-พี่-เคย-หวง ต้องลมลวงไม่เบิกบาน
 เมื่อวันวานคือฝันของเรา นึกแล้วเศร้าสุดสะท้าน ร้าง-ถิ่น-ดิน-ราน ดอกรักบานไม่น่าชม

เมื่อสบตา

คำร้อง - ทำนอง สกนธ์ มิตรานนท์ - คำรณ สัมบูรณ์นนท์
 เมื่อสบตาพาให้กะเนิง สุดจะซาบซึ่งหวานใดไม่ปาน
 หลงมองแต่ตาพาให้ซาบชาน รักคอยประสานด้วยการมองตา

เมื่อดูต่างมากกว่าดวงดาว	เสน่ห์เหนียวน้ำทั้งในอุรา
นั้นชมแต่เธอละเมอมองหา	ว่ามีดวงตาที่งามกว่าใคร (โห)
เมื่อสบตากับที่เธอมอง	จะตอบสนองฉันหรือไฉน
คล้ายคำพูดแทนแสนชื่นชูใจ	ฉันยังจำได้รักนัยน์ตาเธอ (โห)

โมรา รำวง

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานันท์

ปางนั้นพระจันทร์โครพ	สามภพฤทธิ์ไม่มีใครสู้
ศิลปะศาสตร์พากเพียรได้เรียนรู้	เหล่าศัตรูหัววันกลัวทั่วธานี
พระอาจารย์ท่านประทานมอบทอง	ให้เป็นของป้องกันภัย
หวังจะเปิดดูให้รู้ดี	จะมีอะไรในมอบทอง
จึงเปิดมอบพบนางโมรา	ช่างโศกานือเหลือเรื่องรอง
งามน่ารักพิศพิศตรึงามส่อง	แม่รูปทองเสน่ห์ซึ่งตรึงใจ
จึงพานางเดินทางกลางพนา	น้องโมราหัวน้ำนี่กระไร
ในกลางป่าหาน้ำได้ที่ไหน	ยอดดวงใจที่จะเชื่อเดื่อตาให้กิน
น้อยหรือใจของโมรา	รักโจรป่าโหดร้ายใจทมิฬ
แสนชั่วช้าคัณหาราคิน	ขอดยุพินส่งพระขรรค์ให้โจรไพร
นี่แหละหนอน้ำใจหญิง	ไม่มีจริงหมุนเวียนเปลี่ยนไป
เธอลืมรักเก่าเกล้าคลอรักใหม่	อย่าได้เชื่อใจเช่นหญิงโมรา

ยอมดับคดี

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ข้ามันคนชวานา	เหมือนกอหญ้าในทุ่ง
ไม่เหมือนคนที่อยู่เมืองกรุง	หอมจรวงด้วยกลิ่นประทุมวิพวรรณงามตา
หญิงจึงเดินเมินห่าง	พากันหลีกทางไม่ยอมพุดจา
กลิ่นกายของตัวข้า	มีแต่น้ำโคลนตม
กระดุกสันหลังของชาติ	คิดไปน่าอนาถแสนชื่นชม
ไม่เคยมีใครเขาชื่นชม	มีแต่ยาหอมคมให้ตลอดกาล
หากมีดอกไม้ของชาติ	สนใจพิศวาสและสงสาร
ข้าขอเอาป่าสองแบกคาน	พลิกแผ่นดินไถหว่านจนดับคดี
(ซ้ำ) *	

ยักษ์ป่าอาละวาด

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

ได้ฟังเรื่องราวเขาสร้างสงคราม	จิตใจคนช่างเลวทราม ไร้ศีลธรรมไร้ความเป็นคน
สงสารชาวบ้านต้องวิ่งพล่านพลัดกันสับสน	บางรายที่หลบไม่พ้น โดนเขายิงตายเกลื่อนนครนิ
ลูกเล็กเด็กแดงกำพร้าพ่อแม่	หุดหุดดวงใจเราแท้อร่อยหาแม่เซ่งเซ่งมากมี
ไม่รู้เรื่องราวพ่อแม่เจ้าต้องตายเป็นผี	บ้านเรือนเจ้าก็ไม่มีไม่เหลือชิ้นดีถูกเผาเสียสิ้น
เรือนโรงอาคารสะพานข้ามน้ำและทางรถไฟ	ถูกบอมพินาศพังไปไม่เหลือสิ่งใดอยู่ในแดนดิน
อาหารก็ไม่จะมีจะกิน	เดือดร้อนทั่วกันทั้งสิ้นที่ในแผ่นดินถิ่นมีสงคราม
น้ำตากระเด็นสงครามทำให้สิ้นไปทุกอย่าง	แต่คนเรายังชอบทางสร้างสงครามกันได้ไม่เว้น
หลงไหลอำนาจขาดศาสนาจึงมองไม่เห็น	ว่าใครล้าปากยากเย็นเสวยกรรมเวรอยู่ทุกเวลา
มันนำความตายมาให้พวกเราเพื่อตัวของมัน	ได้ใช้ความสุขแบ่งปันกับพวกของมันร่วมใจกันมา
มันสบายเราต้องวายชีวา	โหดร้ายยิ่งกว่าสัตว์ป่าไม่เวทนาต่อมวลมนุษย์
ทุกตัวกาลิขอเชิญชาวไทยพร้อมใจแข่งสาป	ให้บาปติดตัวมันไปนรกนั้นไซ้ไร้อ้อเวจี
ขอยมบาลจงประหารพวกมันเสียที	มันตายเสียได้แหละคิดเพื่อโลกเรานี้...จะได้ร่มเย็น

ยิบปียา

คำร้อง - ทำนอง อร่าม ขาวสะอาด

บทเพลงบรรเลงเพลงเพลินให้สุขหัวใจ	ทั่วกันไปบันเทิงเรีงร้องทำนองบรรเลง
ฟังไพเราะเพราะพริ้วระริกระบำทำเพลง	ร้องบรรเลงยามค่ำคืนชวนชื่นชม
ยิบปียา ยา ยิบปี้ ยิบปี้ ยา	ยิบปียา ยา ยิบปี้ ยิบปี้ ยา
ยิบปียา ยา ยิบปี้ ยิบปี้ ยา	ยิบปียา ยา ยิบปี้ ยิบปี้ ยา
(โห่)	

ได้ดวงจันทร์และดาวสกาที่พร่างพราวแสง	ช่วยจำแสงดินแดนแห่งนี้ให้ชื่นรื่นรมย์
กลิ่นดอกไม้หอมหวานคลุ้งเคล้ามาชวนให้ชม	เร้าอารมณ์ให้สุขแทนแดนวิมาน

ยุกหวยสามตัว

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

ยุกนี้แหละคือรำลือทั่วไป	คิดดูอนาคตใจร้อนเร่ดั่งไฟไหม้ลามไปทั่ว
พุก โข่พุกถั่งผู้สิ้นหวังล้มตัว	สิ่งชั่วร้ายกลับพันพัวปล่อยตัวลืมนอนลืมกิน
คิดหวังอยากรวมมอดม้วยไม่กลัว	หวังรวยเลขสามตัวต่างก็เฝ้าหมัดตัวจนสิ้น
เที่ยวแต่จะหาปริศนากันทั่วแผ่นดิน	ต่างไม่คิดจะทำกินหวังรวยต้องสิ้นยากแค้นเจ็บใจ

บางคนสูญเสียจิตใจละเหี่ย
 ร้อยพันประตูไปหวังอยู่ประตูเดียวได้
 มากน้อยได้มาสู่ยอมอดกิน
 คิดพึ่งอาจารย์บอกหารคุณเลขพลัน
 เคยเป็นถ้อยและความก็มีอยู่
 อรุณาเมื่อคราวศูนย์ห้าคิดคูน้องพี่
 รู้แล้วกลัวชั่วร้ายเลิกที
 ที่ฆ่าตัวตายก็มีมากมายเหมือนกัน

เล่นจนลืมนึกลืมนเมียข้าวของต้องจำนำไป
 แต่แล้วต้องวอดวายถ้ามันเมามายต้องตายเพราะมัน
 แถมขี้มเป็นหนี้สินหวังไปเล่นกินอายสามตัวนั้น
 ไปบอกหวยไปทั่วกัน คิดดูซินั่นกลับแจ้งทุกที
 โปรคจงไต่ตรงครวญดูก็จึ้งรู้แจ้งใจกันดี
 เกือบเผาบ้านช่องก็มี ต้องหนีเดือนร้อนทั่วกัน
 เห็นกันว่าชั่วดี เพราะตัวอย่างมีอย่างไรเล่า
 ที่ลุ่มจมก้นบ้นพันคิดดูเถิดท่านพี่น้องชาวไทย

รวมทำรวมบาง

คำร้อง - ทำนอง ต่อชัย ภูษมพ

พูดถึงเพลงไทยแต่งกันร้องจนเบื่อหู
 ขำแปลกคิดดูกล่าวกันชื่อบ้านตำบล
 เช่นบางรักนั้นปั้นเรื่องถึงความรักคน
 บางพลัดว่ารักพลัดคน บางหลวงลวงคนและทำลอม
 ว่ายักษ์ตีกันที่นั่นถึงเป็นท่าเดียน
 แสนเสบล้อเลียนว่าคลองเหมือนอกพี่ตรอม
 ว่าบางนั้นชื่อแต่ชื่อรักนางนั้นปลอม
 เพลงเพราะล้อกันทางอ้อมแล้วแม่พะยอมจะรักใครกัน
 เรื่องทำเรื่องบางที่อ้างชื่อมาท้วงติง
 คุณคิดหรือเป็นความจริงเพียงสิ่งที่เรานึกฝัน
 ทุกบางทุกทำอยู่ในเมืองไทยเหมือนกัน
 อย่าแบ่งแยกแตกกันรับมันร่วมผืนดินไทย
 *รวมทำรวมบางสร้างสามัคคีต่อกัน
 ไครรุกรานปล้นสุ่มันให้ขาดคั้นไป
 โปรครระลิกมันเช่นบางระจันของไทย
 สู้พลีชีพนี้ไปให้กู้ผืนดินไทยได้ตลอดมา

(ซ้ำ) *

รอยแค้นของคนถูก

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

ติดคุกทุกข์ใจคิดไปแสนกลุ้มอกซำกัลดหนอง

สุดทางเหลียวมองหาใครเขาเห็นใจข้า

ไรร่นาวัวควายขายไปเพื่อได้เงินมา

สู้ความอาญาให้พ้นมลทิน

หมดตัวแล้วข้าเหลือเพียงแต่ร่างที่ขาดหัวใจ

ลูกเมียร้องไห้ครวญครางเส้นทางหากิน

เลิกพอกันทีกูอยู่นักแผ่นดิน

ชีพกูนี้สิ้นหมดแล้วความหวัง

เวรอะไรมอบหมายให้เป็นแดนคน

เขากล่าวว่าเป็นเสือปล้นคูหรือใจคนเมื่อคราวเส้นทาง

หว่านเงินให้เขาเอาเราเข้าในตาราง

ไม่ตายคอยคุกบ้าง กูจะตามล้างไม่มีวันถอย

ที่แดนคุกคามันน่าสนุกอยู่นักเมื่อไร

จีนใครเข้าไปลิ้มชิมข้าวน้ำมันกร่อย

ข้าวปลาก็กลิ่นไม่ลงติดตรงคอหอย

ข้ายังต้องคอยแย่งเหมือนเค็กวัด

ในตารางชีวิตมันช่างลำเค็ญ

พอรุ่งแต่เช้าจวบเย็นต้องรับเคราะห์เวรไปสารพัด

ที่แหล่งแห่งนี้เป็นแดนนรกเห็นชัด

ร่างกายก็เหม็นกันกลัดกลืนตัวจนจัดแสนทรมาณ

เจ็บจำฝังในดวงใจข้าหม่นต้องทนแต่ทุกข์

ต้องนอนเฝ้าคุกแทนบ้านร้าวรานใจข้า

เฝ้าคอยคืนวันพ้นโทษที่ใกล้เข้ามา

แค้นในใจข้าคงได้ตอบแทน

รอยไถ

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูรย์ บุตรจันทร์

สิ้นแสงเมฆลอยลงต่ำ ฟ้าจ๋าด้วยฝนโปรย
ลมฝนกระหน่ำโอบ เหมือนเข็มนาหัวใจให้หนาวระบม
ผืนนาหน้านี้มีรอยไถแปร แต่ใจเรามีผลเป็นรอยรักกระทบ
ทิ้งรอยไถถากเป็นรอยฝากชื่นชม ดวงใจฉันตรมสุดผืนกลั่นเสร์รา
ยามฝนจ๋ากระหน่ำผืนน้านอง มองแล้วมองน้านองกลบรอยไถเก่า
เขามีคู่มืออดสูดั่งเรา ความหลังครั้งเก่าเตือนใจเสร์ราไม่วาย

หน้าฝนคราใดใจเสร์รา รักเก่าไม่รู้คลาย

ยามฝนโปรยประปราย ผืนนาก็กลายตั้งสายนที
หัวใจเสร์ราแท้ยามแล่นน้ำนอง แว่วคำเพลงนางน่องที่เกยร้องเสียดสี
วัดเอี้ยวัดโบสถ์ปลุกข้าวโพดสาธิตี ยามเรามีแม่ยายกล่าวขวัญบูชา
ยามทุกข์หนักเมื่อคราเขยรักตกยาก แม่ยายพรากรักสาวหลบลิ้นหน้า
สาวอาลัยฝากรอยไถอำลา สิ้นชาติวาสนารอยไถพาตรมใจ

รักสาวเมืองสิงห์

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูรย์ บุตรจันทร์

ผมเป็นชาวจังหวัดสุพรรณ
ผมรักผู้หญิงเมืองสิงห์บุรี
ผมยอมตายถวายชีวี
โปรดเห็นใจผมที่ก้มหน้ามา
เสื่อสาวขวางหน้าสักสิบตัว
กลางคืนก็ฝัน ๆ ถึงน้อง เผลอร้อง
เหมือนทาร์ซาน

ผมเป็นคนขยันทำกิน
ผมรักยอดหญิงเมืองสิงห์มานาน

เป็นลูกกำนันเมืองศรีประจันต์เมื่อก่อนนี่
เป็นลูกเศรษฐีมั่งมีเงินตรา
จะขอลองดีมาเดี๋ยวมาลีเดี๋ยวดอกฟ้า
ว่ายน้มาหาบูกป่าและข้ามคลอง
ผมไม่เคยนึกกลัวเพราะรักสมัครปอง
ฮัมมาเร้อฮือฮือโฮเรเร้อฮือฮือโฮเรเร้อฮือฮือโฮเรเร้อ

มีไร่มีดินจะขอทำกินไม่เกียจคร้าน
แม่ น้องตาหวานสงสารผมบ้างซี

รางวัลเอ๋ยกา

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์ - คำริ ประเสริฐสุวรรณ

(สร้อย) กาเอ๋ยกาเจ้าหากินอยู่วันยังค่ำ
อวดไปสูงเทียมธงชิวอยู่เมืองแมน

มันก็คำไม่ใช่มูง

เก็บขนยูงมาเสียบแทนรำแพนอยู่ในฝูงกา

*ก่อนจะร้องคำพองขนอยู่ไปมา	ก่อนจะร้องคำพองขนอยู่ไปมา
สำเนียงมันบอกว่ากา	ทำทำให้เหมือนนกยูง (สร้อย)
เกียรต้อยู่ต่ำมันทำเหมือนว่าอยู่สูง	เกียรต้อยู่ต่ำมันทำเหมือนว่าอยู่สูง
สัญชาติมันไม่ใช่ยูง	ไฟสูงเกินกว่าเพื่อนกา (สร้อย)
โศกเอาเข้าทำแสนเวทนา	โศกเอาเข้าทำแสนเวทนา
เพื่อนฝูงเขาก็แข่งคำ	สัญชาติกามันไม่ใช่ยูง (สร้อย)
(ย้อนต้น)	

รางวัลเจ้าแม่

คำร้อง - ทำนอง บุญส่ง เป็ร้องงสุวรรณ - คำรณ สัมบุญณานนท์ (ร้องคู่ศรีสองรงค์ - สาลี สมกะเน)

(สร้อย) เฮฮา-เฮฮา-ฮาเฮ	วันนี้เป่เคยพวกเราเฮฮา
ร่วมวงกันดื่มสุรา	เฮฮาสิ่มทุกซุขใจ
สุราเขาแปลว่าเหล้า	กินแล้วเมาขี้ม่องผ่องใส
อ่อนเหน้อยเมื่อยล้าหายไป	ข้อมหัวใจให้แข็งแรงมั่นคง
ช. เม้า - เม้า - เม้า	วันนี้กินเหล้าเสียจนเม้าขี้ม่อง
เม้ามากนี่ก้อยากจะร้างๆ	ออกไปโคงร้างตั้งโคงตัวเอง
โอี้แม่สาวหน้ามด	ฉันรำด้วยคนจะได้โหมหนอ
ญ. เม้าหง่าเดียวจะมาทำซิกอ	ฉันไม่ขอรำกับคนเม้า
ช. คนจี้เม้าอย่างพี	ใจดีนะแม่น้องสาว
ญ. เมียมาเดียวจะมาด่าปาวๆ	
ช. โยมเฉลาเมียพียังไม่มี	
ญ. นี่ก็ใครเล่าหนา	สิ่มตามองคูบั้งซี
ช. ดายแล้วเมียมาหรือนี้	
ญ. พ่อตัวดิกกลับบ้านเร็วไว	
ช. โอี้เธอจ้ออย่าดิงหู	อู้อู่มันเจ็บเหลือใจ
ญ. ที่หลังพีจะเม้าอีกโหม	
ช. เจ็ดจนตายพีจะไม่เม้าสุรา	

รำวงจ้ำจี้

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

จ้ำจี้ จ้ำจี้ มะเขือเปราะกระทาะหน้าแว่น

พายเรือ พายเรือออกแอ่นถึงแดนวัดต้นกุ่ม

สาวเอยสาวหนุ่มอาบน้ำกันที่ท่าไหน

อาบน้ำท่าวัดเอาแป้งที่ไหนผัด เอากระทะจกที่ไหนส่อง

เยิ้มๆ มองๆ เจ้านกขุนทองร้องกระตุ้ว

จ้ำจี้จ้ำจวด พาลูกไปบวชถึงวัดถึงวา

พอสึกออกมาหนาวอราไว้คู่

หวังภิรมย์อยากได้ชมโฉมตรู ๆ

บังเอิญเนื้อคู่กำลังรำวง

รำไปมองไปหัวใจฉันให้ลุ่มหลง

สวณักฉันรักโฉมยงค์ ๆ

เป็นบุญแล้วคงได้มาเป็นคู่รำ

รำวงเมียสาว - เมียแก่

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์ - ดำริ ประเสริฐสุวรรณ

ตาแก่อยากมีเมียสาว

ถือไม้เท้ายกเข้ยกยัน

ที่นี้เขามีอะไรกัน (ซ้ำ)

แม่สุวรรณบอกว่ามีรำวง สุ...ริสุริแฟร์ ๆ (โห่)

(ดนตรี)

คนหนุ่มอยากได้เมียแก่

สาระแนนี้ก็จะสบาย

พอสามวันร้องว่าเกือบตาย (ซ้ำ)

แหมคุณยายชวนแต่เล่นรำวง สุ...ริสุริแฟร์ ๆ (โห่)

รำวงแม่หนู

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์ (ร้องคู่ศรีสองค้ ตรีเนตร)

ช.แม่เอ๋ยแม่หนู ตัวเจ้าไปอยู่ที่ไหนมา

ญ.ฉันกำลังมองหา ฉันกลับมาเมื่อตะกี้

ช.รำวงแบบไหน จงบอกกันไปถ้วนถี่

ญ.ฉันจะบอกประเดี๋ยวนี

ช.อ้าวบอกมาชื่อย่านี่คำ

ช./ญ.รำวงเอ๋ย แบบศิลปะของไทย ฉันไปรำวงศิลปะของไทย

เกริกไกร ไปนั้น รำเอ๋ยรำร้อนเอวอ่อนแขนอ่อน แบบกินระ

ขม้อยขม้ายชายชายข้าง รำมารำไปเอย

ขม้อยขม้ายชายชายข้าง รำมารำไปเอย

ข.เราจะขอลามอีกหน่อย

ญ.ถามอะไรบ่อยๆ ฟ่องามขำ

ข.เองเอ๋ยเจ้าไปรำ เจ้าเคยรำแบบเดียวหรือไหน

ญ.แซมบ้า เต็มแซมบ้า รำวงตะลุงแบบใหม่ สุขใจแซมบ้า

เกิดมาอย่างกลัวเมื่อทุกข์ สนุกขึ้นบานกับการรำรำ

หนุ่มสาวรีบมารำรำด้วยความว่องไวรำวงแบบใหม่สนุกแซมบ้า

แซมบ้า เต็มแซมบ้า สวรรค์นั้นรำไรสุขใจแซมบ้า

ข./ญ. ไปกินน้ำเอย กินน้ำบ่อโสก ฉันไปกินน้ำบ่อโสก โยกไป โยกมา

โสกเอ๋ยโสกเสร์รา ที่คิดถึงเจ้าอยู่ตลอดเวลา หลงรักเจ้าพวงดอกโสก

โยกมาโยกไปเอย รักเจ้าพวงดอกโสก โยกมา โยกไปเอย

รำวงโมรากากิ

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุญณานนท์

(สร้อย) โมรากับนางกากิทั้งสองนางนี้ใครจะกาลีกว่าใคร

คนเขากล่าวกันอื้อฉาวทั่วไปคิดดูเถิดว่าใครจะชั่วช้าเลวยิ่งกว่ากัน

กากิที่ว่าหล่อนชั่วเพราะมากชู้หลายตัวสับสนพัวพัน

มีทั้งมนุษย์ มีทั้งครุฑ คนธรรมดา พ่อค้าเรือกัปัน ทั้งจอมราชันย์ และโจรไพร

ใจจริงหล่อนชอบคนธรรมดา แต่ทำพรหมทัตนั้นใช้อ่านาบาตรใหญ่

ส่วนพญาครุฑก็เพราะลุดไปขึ้นใจจนต้องลอยแพไปโถน่านเห็นใจนะนางกากิ

(สร้อย)

โมรากับจันทโครพเมื่อครั้งเปิดผอบพบในพงไพรวัลย์

เมื่อนางหิวน้ำนางก็พรำรำพันโครพเอาพระขรรค์กรีดเอาเลือดให้นางกิน

โครพเมื่อมาพบโจราโจรนั้นหล่อล่อตาใจโมราเปลี่ยนสิ้น

เมื่อผู้เสียดำลัมถลาลงกลางดิน นางโมราใจทมิฬกลับยื่นพระขรรค์ให้โจรไพร

(สร้อย)

รำวงเสียแรงรัก

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

ชาย	เสียแรงพี่ร้องเชิญเจ้า	จะให้หวานให้เว้า เชิญเจ้าไปถึงไหน
	เชิญเถิดขอเชิญเพื่อนยาก	เจ้าอย่ามัวกระดากอยู่ทำไม
	เสียงฉิ่งเสียงกลองเสียงกรับ	เสียงมือตบรับสนั่นหวั่นไหว
	มาเถิดมาเถิด โคมยง	มาร่วมรำวงให้สำราญใจ
ชาย	เธอเจ้าอย่าหาว่าลวนลาม	อยากรู้โคมงามบ้านอยู่ที่ไหน
หญิง	บ้านนี้อยู่แถวนี้	อยากรู้ว่าพี่ถามน้องทำไม
ชาย	พี่ขอเป็นองครักษ์	ไปพิทักษ์สายใจมิให้ใครมาลวนลาม
หญิง	อย่าเลยๆ พี่เจ้า	เดี๋ยวเมียพี่มากี่จะเกิดความ
ชาย	เชื่อเถิดๆ แม่โคมงาม	พี่ขอติดตามแม่แบ่งน้อยนวนลอนงค์

รำวงหนูเอ๋ย

คำร้อง - ทำนอง นันทวัต - คำรณ สัมบุณณานนท์

	หนูเอ๋ยหนูไปไหนมา	ที่คดดอกจำปาห่มแพรผ้าสีนวล
	วันนี้มาเจอแม่ลำดวน	พี่อยากจะชวนให้หนูไปเล่นรำวง
	หนูเอ๋ยหนูไปเดินเล่น	ลมพัดเย็นๆ ไปเดินเล่นหรือโคมยง
	ใครเห็นใครก็งวยงง	ขอเชิญนวนลอนงค์มาร่วมวงพื่อนรำ
	วันนี้โชคดีหนักหนา	ที่ฉันได้มาเจอแม่งามขำ
	อยากฝากรักไว้ด้วยสักคำ	บุญชักนำให้เราสองครองกัน
	หนูเอ๋ยรักหนูจริงๆ	พี่ไม่ทอดทิ้งจะแอบอิงอยู่ทุกวัน
	ขอสัญญาไว้ต่อหน้าดวงจันทร์	พี่จะรักมันอยู่แต่หนูคนเดียว

รำวงอย่าโกรธกันเลย

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์-ดำริ ประเสริฐสุวรรณ

ยืมหน่อยยืมนิดจะเก็บไปคิดไว้จนวันตาย
 เห็นเธอยืมมาเมื่อไรต้องเก็บเอาไปนอนฝันทุกที
 ยามยืมของเธอช่วยวนหัวใจ ปั่นป่วนจิตใจไม่ดี
 ยามใดไม่เห็นหน้า มารศรีไม่สุขฤดีไม่สุขฤทัย
 *โอ๊ยจะตายแล้วน้องแกว้งไม่เห็นใจ
 คูชิมาหน้าบึ้งเข้าใส่ไม่เห็นยืมให้ชื่นใจสักที

หรือเธอโกรธใครมาจึงทำหน้าตาไม่ค่อยจะดี
 หรือว่าทะเลาะกับคุณพี่จึงเกิดทุบตี แม่มารศรีจึงซ้ำใจ
 แน่มาค้อนฉันทันตาเป็นมันมาโกรธฉันหรือนี้
 ล้อเพียงนิดหน่อยเท่านั้นแม่โฉมศรีทำมีโมโห
 อย่าโกรธเคืองฉันเรามาขี้กันให้มันสุโข
 ไม่จริงอย่ามีโมโห อย่าพาลพอลโลมาตีหน้าโฉม
 (ซ้ำ) *

ไว้คู่

คำร้อง - ทำนอง เหม เวชกร-คำรณ สัมบุณณานนท์

เวลาเย็นเย็นจะคำอยู่แล้วหนา	หนาวอุราด้วยน้ำค้างที่กลางหา
ยิ่งเย็นยิ่งค้ำน้ำค้างพราว	อกใครจะหนาวเหมือนอย่างอกเรียม
โอ้อ่าอยู่เดียวแสนเปลี่ยวจิต	อยากได้มิตรสักคนก็ให้เหนียม
รู้ว่าอากาศอบอุ่นก็ทนเจียม	หึ่งห้อยหรือจะเทียบกับแสงเดือน
(โห)	
ตั้งใจไว้คู่ว่าอยากได้มิตร	จะฝากจิตฝากใจไว้กับเพื่อน
เกรงพอจะใจแล้วจะเลื่อน	โฉนจะได้เพื่อนเหมือนเรือนตาย

ลอยเรือร้าง

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

ล่องลอยนาวา	สรวลเสเฮฮาสนุกปลุกใจ
ล่องลอยไป	เรื่อน้อยลอยในกระแสดวงคา
ชุ่มน้ำสำราญอุรา	หมดทุกข์สุขใจหนักหนา
ล่องลอยนาวาพาให้เพลินใจ	
เรือเอ๋ยเรือเพลง	ครั้นแครงเพลงกล่อมเสียงใส
ผู้ชายร้ายรำเข้าใกล้	โคงให้สาวงามพอรำ
ขอเชิญรูปหล่อเจ้าอรชร	อย่าตัดรอนไมตรีพี่ชาย
รำเถิดรำ ขอเชิญโฉมงามมาราวไทย	อย่าหลีกอย่าเลี้ยงหรือทำเอียงอ้ายๆ
คู่ของใครก็ขอเชิญมารำ	

ล้นคนคมเกี้ยว

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

ล้นคนคมเหมือนเกี้ยว	เปลอนิดเดียวล้นเกี้ยวแสนคม
เกี้ยวหัวใจพาให้ระทมอก	ต้องตรอมตรม เพราะล้นคมมันบาดใจ
สาวเอยสุดโสกา	นามเครือฟ้าอยู่เวียงเชียงใหม่
เจ้าหลงลมล้นคมคนได้	สูญชีพมลายเพราะล้นเกี้ยวเหล็กกลาญ
เชื่อกะไรกับน้ำใจคน	เมื่อรักท่อมล้นอ้างแม่ปึงเป็นพยาน
แม่นคอยสุเทพสถาน	จะร้าวราน ไม่ลืมหักสัญญา
สาวเอยหลีกหนีไกล	อย่าเปลอใจอย่างสาวเครือฟ้า
เล่าล้นคนแรงล้นมนตรา	ใหญ่ยิ่งภูผาแม่นคอยสุเทพยังคลอน

ลืมหักสัญญา

คำร้อง - ทำนอง พีระ ตรีบุปผา

สัมพันธภาพเมื่อคราวครั้งก่อน	กัมพูชากับไทยตัดรอน โศกสะท้อนอาวรณ์ทั่วไป
มิตรภาพเคยมีแต่ก่อนแต่ไร	น้ำตาทุกคนแทบไหลเพราะต่างไม่เข้าใจกัน
อดีตผ่านมานั้นขอให้ลืมหัก	อย่าคิดหวนใจดูดีมีโปรดจลิมนี้กว่าความฝัน
เดี๋ยวนี้ตื่นแล้วขอให้แล้วอย่าเฝ้าผูกพัน	แล้วจะสุขไปชั่ววันรันดร์ ความสุขสันต์ทุกคนอยากครอง
นับประสาอะไรกับประเทศ	ล้นกับพันนี้ดีกว่าเขตพรมแดนประเทศเป็นกอง
ยังกระทบกันบางวันน้ำตาหลังนอง	อยากไปมัวเศร้าหมองหันปรองดองร่วมสุขกันไว้
ความหลังผ่านมาอย่าให้มันเกิด	ขอให้ลืมหักสัญญา ลืมหักสัญญาเพื่อชีวิตใหม่
สงครามไม่เคยเมตตาปราณีแก่ใคร	บ้านเมืองจะสุขสดใส เพราะต่างเข้าใจต่อกัน

ลุงเขยชอบใจ

คำร้อง - ทำนอง ลำเนียง ม่วงทอง

ผมนี้กฤมิใจที่วิทยุไทยเขาร้องเพลงว่า
เรื่องไอ้ทุยที่ไถนาไม่เคยสร้างชาน้ำตาควายทุย
มันไม่เสียทีที่ข้าเคยได้คุย
ว่าวาสนาของเจ้าทุยสักวันหนึ่งนั้นคงดีลงไป
เขาคิดปราณีก็นับว่าดีเป็นบุญของเจ้า
ไอ้ไอ้ทุยเอ๊ยทุยของเราโชคดีไม่เบาขึ้นแล้วปะไร
คนคิดฆ่าแกงเขาก็เลิกกรากันไป

ก่อน โนนน้ำตาเจ้าหลังไหล เคียนี่ชื่นใจแล้วนะทวยเอ๋ย

ผู้คนเขาบ่นถึงเจ้าทุกวัน

เขาช่วยคิดแต่งถ้อยร้อยพันให้เจ้านั้น ไม่เว้นว่างเลย

เอออย่างนี้ซินะลุงเซย

เจ้าของควายก็หน้าเสวยผมลุงเซยก็ค่อยชื่นใจ

ควายที่อยู่มาแล้วกลับมาเป็นข่าวใหญ่ยิ่ง

ว่าไอ้ทวยไปจับผู้หญิงเป็นความจริงหรือยังง

เห็นบ่นว่าทวยว่าช่างเป็นควายหลายใจ

ก่อนเคยรักกันอยู่ยังงช่างลืมได้เซียวนะพ่อทวย

ไอ้ทวยซั๊กยังงเสียแล้วละวา

โชคของเอ็งจะคิดว่าจะถ้าได้มาแบ่งบ้างนะทวย

เห็นหญิงชายเขากล่าวคุย

ว่าผู้หญิงมาแย่งไอ้ทวยเห็นเขาคุยหัวเราะแทบตาย

ทวยซั๊กซื่อคัง แหมเรื่องหนึ่งก็เคยได้เล่น

เรื่องผู้แทนก็เคยได้เป็น ทวยดีเด่นกว้างขวางมากมาย

ถึงแม้ผู้คนที่แทบอยากมาเป็นควาย

ผมหัวเราะแทบตาย ช่างเป็นไปได้อะไรนี่กละอาย

เลิกกันเสียที ยุคทรพีที่เคยนำหน้า

อุปโลกนั้กันไปนานา ฟังแล้วระอาแก้วหูแทบตาย

ลุงเซยไม่ลืมพ่อนักประพันธ์ทั้งหลาย

ที่ช่วยกู้เกียรติของชาติควาย ให้รอดตายขึ้นมาเป็นกอง

ลุมพินีแห่งโก้

คำร้อง - ทำนอง สกนธ์ มิตรานนท์

สวนลุมพินีนี้รักฝากใจ

เมื่อเราได้รู้จักกัน

เหมือนมีมนต์กามเทพผูกพัน

สวยดั่งสวรรค์อัมพร

แสงดาวเดือนเพ็ญ

ไม่เว้นสุขสม

สายลมโบกพลิ้วฟ้าวอน

คล้ายเทพบุตรนางฟ้าอัมพร

ออกฉะอ้อนวอนคำปรา้ไว้

ฉันรักเธอจริงรักนี้ยืนนาน

ซาบซ่านในหทัย

มิรู้แรมไกลถนนมไ้

เคียงคู่จนสิ้นดินฟ้า

สวนลุมพินีน่ารักฝากเรา   ใหลอยเฝ้าฝันใฝ่หา
 พบกันเพียงมองชม้ายสบตา   คั่งวาจाराพรณรูใจ
 ชื่นอุราในลุมพินี

ลูกข้าวเหนียว

คำร้อง - ทำนอง   ไพบุลย์ บุตรขัน - อรุโณทัย

ฮา ฮา ฮา ฮา ฮา เขาหัวเราะเยาะซ้ำ	เป็นชาวประชาผู้กินจิ้งหรีดนั่นแล
ภูเกิดมาเกินกำหนดฟ้าสร้าง	แผ่นดินกูร้างบ้านเมืองกูโรย
อีสานกูแล้งฟ้าแห้งดินโหย	แควร้อนลมโซยโอบโอบโศกเจ็ญ
กูอดกูอยากกูตรากกูตรา	อกกูชอกซ้ำแบกกรรมล่าเค็ญ
กูทุกข์เพื่ออยู่กูสุขเพื่อเป็น	น้ำตากระเด็น กูนี้บ่เคยครวญ
นานเนิ่นมาน้ำกับฟ้าเอ็นดู	ช่วยเหลือเกื้อกูให้ได้อยู่ร่มเย็น
แต่ฟ้ากลับมาเป็นผู้ทำเข็ญก่อกวน	ยากแค้น โศกกำสรวลจนต้องหาจิ้งหรีดกิน
กูต้องชมซานจากบ้านเรือนไป	จะไกลเท่าไกลทั่วไทยธานีนทร์
กูทั้งอีสานทั้งบ้านหมดสิ้น	ขอไปทำกินในท้องถิ่นเมืองหลวง
(ทำนองอีสาน)	
ไอ้ละเนื้อ	
ลูกข้าวเหนียวสิบก่เสียวเมืองไทย	บ่อื่นไกลสิคนไทยคือกัน
สายสัมพันธ์สิแม่นคังสายใจ	เหตุจิงใดสิมีคนว่าอีสาน
เป็นคนเก็จจร้านสิแม่นคังนอนกิน	ไฟได้ยนิสิหัวร่องอหาย
เฮ็ดแทบตายสิยังบ่ได้เงินมา	เฮ็ดทุกทำสิยังว่าซ้อยจี่เก็จ
คนส่อเสียดสิว่าได้ข้างเดียว	ลูกข้าวเหนียวบ่ไซ่ลูกเม็มน้อย
เป็นนายฮ้อย นายพลนายพัน	คนสำคัญสิแม่นคุณหญิงโม
คนโตโตสิมียู่ฮักหลาย	เป็นเจ้าเป็นนายสิมาจากอีสาน
ขอรัฐบาล สิได้ประทานเมตตา	

ลูกเขยนะลูกเขย

คำร้อง - ทำนอง   ศักดิ์ เกิดศิริ

ลูกเขยมันขายพ่อตาแม่ยายเสียแล้วหรือนี่
 ประณามพ่อตาว่าไม่ดีพรากเม็มนั้นหนีไปไกลตา
 ลำเลิกประจានอ้างถึงเรือนชานว้าวควายไร่นา

ลูกเขยสิ้นไร้ชายคาแม่ยายพ่อตาหรือจะสิ้นปราณี

ลูกเขยทั้งหลายพ่อตาแม่ยายที่ไหนจะแกล้ง
เงินทองของมันก็เรียกแพงเมื่อขอก็แต่งให้ไปโดยดี
นาไร่วัวควายมอบหมายคืนไปครบตามที่มี

ลูกเขยประพุดิตัวดี เมียคงไม่หนีให้นอนกังวล

ลูกเขยไม่นึกเลยจะเป็นลูกชาย
พอเมียหายกล่าวร้ายแม่ยายพ่อตาไป
มีลูกเขยผิดคิดแล้วมันซ้ำกมล

ลูกเขยจะยากจะจนพ่อแม่ทุกคนไม่พรากรูกสาวหนี

ลูกเขยที่ขายพ่อตาแม่ยายสุดแสนจะชั่ว
เวรกรรมที่ทำจะคิดตัวประพุดใจชั่วแล้วใครปราณี
เมียขอดดวงใจสิ้นรักอาลัยเพราะตัวไม่ดี
ลูกเขยอย่างนี้ก็มีทำลายศักดิ์ศรีแม่ยายพ่อตา

ลูกเขยนะลูกเขย ลูกขายนะลูกชาย
กล่าวหาพ่อตาง่ายๆ ลูกเขยไม่น่ากลายเป็นลูกชายแม่ยายพ่อตา

ลูกชายชานา

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

ลูกชายชานาเกิดมาในท้องทุ่งกว้าง
เป็นสุขไปตามประสาของชานาไทย
(ทำนองลิเก)

อย่าดูถูกลูกชายชานา
อย่าหาว่าเราต่ำด้อย
เนื้อตัวจะต่ำเป็นตอตะโก
แต่ขอให้ดูใจของเรา
ถ้าลงว่ารักก็รักจริง
ไม่เคยรักใครเพียงแต่ลมปาก
มีแต่หญิงสิทำยุ่ง
แต่พอถูกเขาหลอกหลวง
เราลูกชานาด้วยกัน
ไม่อยากจะหยามเหยียดเขี่ย

แต่รื้อนลมแรงเผาไร่ท่ามกลางทุ่งนาฝันใหญ่
วิชาที่จำขึ้นใจไถนาเลี้ยงควายจนชานาญ

ว่าเป็นคนป่าคนดอย
ไม่เคยจะคอยง้อใคร
แต่งตัวไม่โก้เหมือนเขา
ว่าใจเขาจะแน่นแค่ไหน
ไม่เคยทอดทิ้งให้ลำบาก
ให้หญิงตกยากหนักใจ
ชอบอยู่เมืองกรุงเมืองหลวง
เจ้าต้องข้าทรวงกลับมาใหม่
ต้อนรับแจ่มจันทร์เหมือนเคย
เพราะกรรมเจ้าเคยสร้างไว้

อย่าหลงไปอยู่บางกอก	ตามชอยตามตรอกให้เข้าใจ
เขาหวังบำเรอความใคร่	ถึงเอ็งร้องไห้ไม่หมดคราใด
ลูกชวานาอย่างพีนี	หัวใจของพี่เชื่อตรงหนักหนา
พี่รักบ้านรักถิ่นทุ่งนาเสมือนดังเสื่อรักป่า	ขออยู่ที่องนาจนขาดใจ

ลูกทุ่งลี้มถีน

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

    น้ำตาขำตกหยดลงแผ่นอกลูกผู้ชาย
เพื่อนฝูงหยามประณามคูหมิ่น
(ทำนองเถิก)

    ข้าเป็นหนุ่มน้อยบ้านนา เข้ามาศึกษาในกรุง
ถึงเดือนส่งเงินให้ข้า เพื่อซื้อตำราสอบไล่
ส่งเงินให้ลูกทุกเดือน จดหมายแกลเดือนมาว่า
ข้าตอบจดหมายถึงพ่อ ว่าเงินไม่พอใช้จ่าย
ครั้นพอข้าได้เงินมา กลับลี้มวจาพ่อตั้ง
ข้าแอบไปเรียนเต็นรำ จังหวะขยาโยกคลึง
ได้เป็นคาราเท่าไฟ แต่สอบไล่กลับพลาด
จะกลับบ้านก็กลัวพ่อ เลยเดินป้อเข้าโรงยา
ข้าเป็นลูกทุ่งลี้มถีน อย่าได้ดิฉินตัวข้า
อย่าเพลินเดินหลงเมืองฟ้า อย่าลี้มบ้านนาเมืองแม่
ข้าเป็นลูกทุ่งลี้มถีน จนต้องมากินข้าวแดง

    ในเมื่อทุกสิ่งมันสาย น้ำตาผู้ชายจึงหลังริน
ผู้หญิงเหล้ายากัญชาและฝิ่นผลาญข้าจนสิ้นหมดแรง

    พ่อข้าดวงข้าวในยุ้ง ได้ใบละร้อยแดงๆ
พ่อข้าอุตสาห์จับไต ทำนาทำไร่เหน้อยแรง
อุตสาห์เล่าเรียนนะอ้ายหมา คำรับตำรามันแพง
พ่อข้าแกลใจหาย ขายนานาขายควายจัดแจง
พาแฟนไปเที่ยวคูหนั่ง แล้วไปเอนหลังที่แพรง
ประกวัดได้ด้วยเบอร์หนึ่ง ชีวิตข้าจึงเปลี่ยนแปลง
ออกจากโรงเรียนวิทยาศาสตร์เลยถือโอกาสเข้าแก๊งค์
หัดสูบฝิ่นกินกัญชาจนได้ปริญญานักแข่ง
ขอฝากข้อคิดปัญหาแต่นักศึกษาทุกแห่ง
อย่าเห็นแก่สุขสันต์ ของเมืองสวรรค์จำแลง

ลูกสาวตาดี

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

    โฉมเอ๋ยสาวก้น้องนางแน่น้อยอ่อนช้อยชวนชม
แต่พี่ขอชมและสรรเสริญ
    ฟ้าดินเสกสรรปั้นนางร่างน้อยจากร้อยในพัน
เอ๋ยถ้อยร้อยกรองด้วยพิสมัย
    *ในวรรณคดีก็ร้อยกรองเหยียดน้องว่าต่ำ
เขาเอ๋ยประณามหยามลูกตาสาไม่น่าเคลียเกล้า
    แม้ตัวจะค้ำน้ำใจแม่น้องเรียกร้องเมตตา
นี่แหละพวกเราลูกสาวตาดี

    ถึงผิวกร้านคล้าคำคล้ายดินตมบางคนเมิน
รักน้องเหลือเกินตรงที่น้ำใจ
    เหลือหลายที่น้ำคำที่จันรรจาระนัย
น้องเป็นขวัญใจของหนุ่มบ้านนา
    รูปชั่วตัวคำเหมือนกับอีกา
แต่เขากินข้าวจากน้ำมีอนางตลอดปี
    สงสารแม่น้องพี่ร้องครวญมาจงฟังดี
น้อยคนนักมีผู้ให้เกียรติเธอ

วังเวงเพลงขลุ่ย

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

ขามเขินเดินเล่นตามบ้านนา	ก็ดีกว่าอยู่ในเมืองหลวง
ถึงแม่เดินเดี่ยวเปลี่ยวคู่ควง	ฉันก็ยังหายห่วงกมล
วังเวงเพลงขลุ่ยดังแว่วมา	เหมือนจะกล่อมบ้านนาไพโรสนท์
บ้านนาลำบากและยากจน	แต่ทุกคนโบหน้าฟ้องใส
สาวชานาเจ้าคุณมขำ	ช่างงามล้ำเหมือนแสงร่มโบ
ปราศจากมารยาและสาไถ	ฉันนี้กร็กรอยู่ในอูรา
เพลินคูนางนั่งบนหลังควาย	ตะวันบ่ายกลับสู่เคหา
เห็นทิววิภาพบ้านห้องนา	ฉันคิดว่าดีกว่าบางแสน

(ดนตรี ไวโอลิน กีตาร์) (ฮอนตัน)
(โห่)

เว้าสาว

คำร้อง - ทำนอง พิพัฒน์ บริบูรณ์

(ทำนองอีสาน)

ฝั่งโขงนี้มีสาวสาว	ผิวขาวขาวคั่งงาช้าง
มันชามมองเป็นต้องตาค้าง	เพราะทิวสรรพางค์ของสาวสำอางโสกา
ไอ้ละเหินๆ ข้อยชอบเว้าซื่อๆ	สาวอย่าถือข้อยหนา
ข้อยบ่แม่นเกี่ยวพา	ข้อยเว้าว่าจากใจ
เมื่อสาวสวยวิไล	ตัวข้อยอยากชมสาว
ผิวน้องฟ่องขาว	ฟ่องขาวนวลโย
*ฮักของข้อยมันคง	ฮักซื่อตรงแจ่มใส
เมื่อข้อยฮักสาวใด	บ่เปลี่ยนใจแปรผัน
บ่เจ้าซู้สักวัน	สาวฮู้แล้วไซ้ใหม่
ฮักแสนแจ่มใส	แจ่มใสมันคง
ช่างเข้าดูหน้าหนาว	สาวสาวแม่ชาวฝั่งโขง
ได้เอ็นดูฮักฮักเสริมส่ง	สาวโปรดได้ตกลงใจให้องเป็นคู่ดวงใจ

(ดนตรี) *

แ้วเสียงเพลง

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

เสียงเพลงดังแผ่วแผ่วมา	เหมือนจะพาจิตใจไหวหวั่น
เสียงกลองเสียงร้องขับขาน	ฟังกังวานเป็นเพลงร่ำวง
ร่ำวง ร่ำวงของไทย	ศิวิไลซ์ร่ำอวดทรวดทรง
กรีดกรายร่ำรำ	วัฒนธรรมของไทยสูงส่ง
งามอนราฟ้อนอ่อนองค์	เหมือนกับหงส์ลงสรงคงคา
หงส์เอ๋ยหงส์ทอง	เจ้าก็บินลอยล่องธารา
พบเจ้าแก้วกนิษฐา	โผมาเป็นคู่รำรำ

ศาลเตี้ย

คำร้อง - ทำนอง ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์

บึ้งๆๆ ระวังลูกปิ่นนะท่าน
 กฎหมายเมืองอันธพาลเรียกกันว่าศาลเตี้ยเอ๋ย
 แค้นใจย่ำใจคิดไปยิ่งซ้ำ
 ศาลสถิตยุติธรรมสิ้นแล้วซึ่งคำตัดสินใดๆ
 เหมือนอยู่ในม่านควันปิ่น ขมขื่นคอยระวังภัย
 เสียงปิ่นดังครั้งใดชีวิตหลุดไปสังเวทมื่อมาร
 เสียงปิ่นกริ่งเครงไม่เกรงกฎหมาย
 เหมือนดังหนึ่งเขี้ยวความตายชีวิตไม่มีความหมายยืนนาน
 ร้ายกาจกว่าแดนเสือเปี้ย ศาลเตี้ยนี้เหลือประมาณ
 เหมือนดังเมืองพวกอันธพาลคือจอมมารผืนดินเมืองไทย
 เรานับถือพระบုชาควรรสังวรศีลห้าถืออทินนาไว้บ้างไหน
 ข่มเหงกันเองไม่เกรงกฎหมายอย่างไร
 ชอบใจสินทรัพย์ของใครก็โกงเอาไปเป็นของตนเอง
 ร้อยเล่ห์แสนกลเหลือทนชอกซ้ำ
 ใช้อำนาจยุติธรรมบีบบั่นก่อกรรมให้เขากลับเกรง
 คล้ายว่าเป็นเจ้าแผ่นดินถือโทษตัดสินเอาเอง
 ไร่น้ำใจของชาชนักเลง คนจึงเกรงศาลเตี้ยเมืองไทย
 ยิงทิ้งไอ้เสือเอวาว ยิงทิ้งคนไร้ค่าเหมือนผักปลาน่าเศร้าดวงใจ
 นี้หรือดินแดนศรีอริยมตไตรย เมตตาคารมอยู่ไหน

แผ่นดินเป็นไฟไปทุกหย่อมหญ้า

ขออำนาจคุณพระธรรมปกป้อง

ขอตำรวจไทยคุ้มครองปราบพวกผองสังศาลอาญา

ศาลเดี่ยวแห่งจอมทารุณเหมือนหุ่นมารร้ายบีทา

เหมือนเป็นมารเขี่ยศาลอาญาปวงประชาระทมตรมใจ

เศรษฐีเงินถัง

คำร้อง - ทำนอง ไพบูลย์ บุตรชัน

กระผมมีเงินล้านห้า

กระผมมีดินมีที่

จะทำส่วนนี้ให้แปลกกว่าใคร

อ้อสมมุติเอาเองก็ได้

(ทำนองลิเก)

กระผมได้เป็นเศรษฐีมีเงินมาก

จะช่วยเหลือคนจนให้พ้นทุกข์

ผมจะสร้างโรงเรียนให้เด็กได้เขียนอ่าน

ผมจะเอาเงินตราไปพัฒนาเศรษฐกิจ

ถ้าผมได้เป็นเศรษฐีมีเงินล้าน

คนเจ็บคนไข้จะได้รักษา

เศรษฐีเมืองไทยใครจะเหมือนผม

รวยกันเป็นล้านยังไม่เห็นพอ

ตายไปก็เดี๋ยวก็เอาไปไม่ได้

มีโลกมากลาภหายก็มีตัวอย่างเห็น

อย่าให้ผมเอ่ยบอกออกชื่อเขา

เศรษฐีอย่างผมเทียบเขาไม่ได้

เงินทองผมมีเหลือเพื่อ

ต้องเก็บซุกซ่อนซ่อนไว้

ใส่ตุ่มเอาไว้หลายร้อยตุ่ม

กลัวว่าจะถูกปล้นนี้

ใส่ตุ่มฝังดินไว้สิบสลึง

ขนาดมหาเศรษฐี

มีตึกให้เช่าอย่างเขามี

เดี๋ยวเทวดามาช่วยสักทีเป็นไร

เหมือนอย่างในเรื่องลิเก

จะทำบุญบริจาคอย่างจริงจัง

ผมไม่หาความสุขก็แต่ลำพัง

ดีกว่าสร้างอาคารสร้างโรงหนัง

ดีกว่าไปเครดิตฝากแบงก์ฝรั่ง

จะไปสร้างโรงพยาบาลขึ้นอีกหลายหลัง

ไม่ต้องคอยชูหน้ากันจนคับคั่ง

มีแต่ขูดเลือดจมน้ำอนาถจัง

ยังจะคิดรวยต่อवादแผนผัง

จะโลกกันถึงไหนใครรู้มั่ง

เป็นเศรษฐีขึ้นเด่นมีชื่อดัง

อยากจรรู้ลองเอาเอาเถิดฟัง

ผมมันเศรษฐีใหญ่มีเงินฝัง

มีเสียจนเหลือจะใช้

บางทีก็ใส่ตุ่มฝัง

ใจคอให้กลุ่มเต็มที

ทำให้ต้องคอยระวัง

มีตุ่มละหนึ่งสตางค์

สวรรค์คนจน

คำร้อง - ทำนอง ป. ชื่นประโยชน์

น้อยใจตัวเราที่เกิดมาเหมือนว่ามีกรรม
 น้อยคนถึงหากจะค้าขายยังไม่ซ้าเท่าจัน
 หรือว่าตัวเรานั้นจะ โศกเศร้าเช่นนี้ทุกวัน
 โลกไม่แปรผันชีทางแก่จันบ้างเลย
 ต้องทนงามายทุกขไม่เหือดหายเช่นเคย
 เพราะกรรมเราเอช่างไม่หมดร้ายสักทีเห็นจะทวีสูงนีนานไปไม่เว้น
 หรือยังมีกรรมครั้งก่อนทำไว้มากมายมี
 จันจึงไม่มีความดีเหลือพอที่ใครจะมองแลเห็น
 เพราะกรรมบันดาลชบชานเศร้าใจให้มีอันเป็น
 โลกช่างไม่เห็นเหลือวแลแก่จันบ้างเลย
 ต่อสู้เวรกรรมน้ำตาตกไหลยังเคย
 หึงที่รักเลยกลับไม่แลเหลียวมองดูซ้ำใจทนสู้มีรู้ว่านานกับกลับปี
 สวรรค์คนจนมีสุขล้วนคือยามหลับนอน
 แสนเปลี่ยด้วยเหน็ดเหนื่อยอ่อนล้ามนอนหลับตากี่ฝัน
 หวังไปลมลมคิดทางร่ำรวยทุกเมื่อเชือวัน
 สร้างเป็นวิมานฝันว่านั่งนับเงินทอง
 นี่เป็นเวรกรรมน้ำตาหลากไหลรินนอง
 ซ้ำใครเมินมองยังถูกเหยียดหยามจันก้มหน้าทนระทมตรมใจอยู่เดียว

สวรรค์ชานา

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรจัน

รุ่งแสงสุริยา	เสียงไก่ขันมาก้องกังวาน
กาเหว่าควรวุธเสียงหวาน	แว่วกังวานป่าดงพงไพร
ชีวิตบ้านท้องนา	เข้าตื่นขึ้นมาไล่ควายไป
ในป่าแบกคันไถ	จุดเหล็กไฟสูบยาใบตอง
ไถนาไปพลากร่องเพลง	ไม่หวั่นเกรงแดดจะร้อนส่อง
ตกเพลวัดโบสถ์ตีกลอง	หยุดไถนาพลัน
ค่ำแล้วกลับบ้านมา	หาข้าวหาปลาแบ่งกินกัน
นี่แหละคือสวรรค์	ที่พวกฉันอยู่กันจำเจ (โห่) (ดนตรี) (ฮอนตัน)

สอนลูกให้เป็นโจร

คำร้อง - ทำนอง สุเทพ โชคสกุล

เมื่อฉันยังเด็กชอบลักเล็กขโมยน้อย
 หากทำเช่นนี้บ่อยๆ ค่อยๆ เปลี่ยนเป็นนิสัย
 ขโมยเขามาอวดมารดาฉันครั้งใด
 แม่ฉันท่านชอบใจชมเชยลูกชายฉลาดเฉลียว
 ฉันแสนปลื้มใจแม่ให้ท้ายฉันด้วย
 กิจงานพรครั้งนี้ห่วยๆ ง่ายกว่าปอกกล้วยขบเคี้ยว
 เติบโตขึ้นมาเพิ่มศักดาไม่น้อยเชียว
 ฉันหากินบินเดี่ยวกลับกลอกหลอกล่อลวงเรื่อยไป
 คบอันธพาลเชี่ยวชาญวิชาปล้นจี๋
 เพื่อนฝูงมากมีลูกน้องลูกพี่มากมาย
 ปล้นเขามาหน้าซำยังฆ่าเจ้าทรัพย์ตาย
 ตำรวจเขากวดจับได้ศาลจึงสั่งให้ประหารชีวิต
 แม่โศกเข้ามาร้องคำลูกเอ๋ยไอ้ใจชั่ว
 แม่เคยสอนให้แบกจั่วรักชั่วห้ามเส้าเจ้าไม่คิด
 ต้องรับโทษทัณฑ์ถูกประจานประหารชีวิต
 เพราะเจ้าทำผิดจิตใจเลวทรามต่ำช้าสิ้นดี
 เหลียวมองมารดาแม่เจ้าลูกลาแม่ก่อน
 แม่เคยกล่อมนอนสั่งสอนลูกด้วยปรานี
 ถึงที่ตายเพราะแม่ให้ท้ายเมื่อก่อนนี้
 ลูกรักต้องสิ้นชีวิตด้วยความปรานีและความเมตตา
 พี่น้องหญิงชายจำเรื่องไว้สักหน่อย
 อย่าชมเด็กเล็กพล่อยๆ อย่าปล่อยให้ลูกชั่วช้า
 ต้องมาเสียใจจะโทษใครคงเหมือนตัวข้า
 รักลูกผิดทำดั่งกับมารดาสอนลูกให้เป็นโจร

สาบานหน้าพระ

คำร้อง - ทำนอง ไม่ทราบชื่อประพันธ์

เสียงมนต์พระสวดพิมพ์	เป็นเวลาพลบค่ำพระสงฆ์ใน โบสถ์สวดมนต์
ฟังเยือกเย็นใจอยู่ขอบกล	พระสวดมนต์เราคิดถึงคนผิดคำสาบาน
เราสาบานกันไว้หน้าโบสถ์	พระจงช่วยโปรดรับคำและเป็นพยาน
แม้จะมีโทษภัยหม่อมารั้งความ	ตามผลบุญรักเราไม่ร้างห่างไกล
หลงคำที่พร้าหลอกหลวง	เฝ้าแต่หวังแสนหวังรักเธอจึงด่วนจากไป
ฉันท่วมซ่ำทำผิดข้อใดนึกแปลกใจ	ทำไมหนีไปไร้ใจร้ายจริง
ความรักเรานั้นมาสะบัดหัวใจไหวหวั่น	สัมพันธ์เคยแนบแนบอิง
เหมือนดังมีอะไรสู่สิ่ง	ใยจึงทอดทิ้งรักเราอับเฉาอร่า
เสียงมนต์พระสวดหยุดไป	ไอ้อีกยิ่งหมองไหม้สุดแสนเปลี่ยวใจหนักหนา
ทนกล้ำกลืนตลอดเวลาพระเมตตา	โปรดน้ำรักมาอย่าให้ระกำ
คำสาบานต่อพระหน้าโบสถ์	พระจงได้โปรดลงโทษคนผิดด้วยคำ
ขออย่าให้ตายเพียงเข็ดหลาบจำ	ลวงเรากล้าหลงคำที่สาบานมา

สายลมโชย

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรขัน

ยามสายลมโชยผ่าน	เย็นซึ่งใจชานชวนสำราญชื่นจิตใจ
เราเคล้าคลอเคียงไกลชวกรักชวกรใคร่	คลอเคล้าไปชวกรุทัยฝากคำ
*ความรักเราคงมั่นสะท้านใจสัน	นานนับวันมั่นจิตจำ
เราร้องเพลงพรอดพราเพลงหวานชื่นฉ่ำ	พังก้ำชวกรน้อมนำสุขใจ
(โห่) (ดนตรี ไวโอลิน Solo) *	

สาวบ้านไร่

คำร้อง - ทำนอง เหม เวชกร - คำรณ สัมบุณณานนท์

โอ้เจ้าสาวเอ๋ย เจ้าสาวชาวไร่	ไปไหนกันหนอตัดผมแต่คอดูล่อสำอางตา
ทุ่งกว้างว่างใจจะเหือดวไปไหนวิเวกครวญหา	วันนี้บุญตาพบเจ้าแม่นาลงมาสู่ดิน
ทุ่งกว้างร้างแรมจะพากันเยี่ยมชื่นแซมไป	สิ้น โฉมครุฑพินมาเยี่ยมถิ่นสุธา
วันนี้ฤกษ์ดีเป็นศรีหนักหนาได้พบขวัญตา	พบขวัญวิญญาพบเจ้าแม่นาของชาวทุ่งเอ๋ย
โอ้แม่สาวน้อยชะม้อยแล้วเลยพบแล้วทำเฉย	เหมือนว่าจะเขี้ยวให้ข้าชำระกำทรวง
พวกเราทั้งหลาย เหมือนไม้ไผ่กลวงตันแห่งใบร่วง	กิ่งศร่าหง่างว่งแต่พอบพบเจ้าดวงตาที่ง่วงก็คลาย

ไอ้เจ้าสาวศรีอย่าได้แทงหน้าย เลือกฉันเอาไว้เป็นเพื่อนร่วมตายเคียงกายสักคน
ตัวฉันคนยากหวังฝากตัวคนแล้งจิตใจจน แม้นว่าหน้ามลมเมตตาสักคนก็พอจะได้รอดตาย

สาวสาวร้าง

คำร้อง - ทำนอง จำลองลักษณะ - คำณ สัมบุณณานนท์

สาวสวยสุดจะสวย รูปร่างสำรวยเอวกลมสมหน้าบุญตาที่เราได้มาพบ
หากว่าเธอไม่หลบ แล้วคงจะพบหวานตา
หรือจะเป็นคู่ข้าหรือไรจึงได้เข้ามาใกล้ หวานอะไรหนักหนา
โปรดด้วยจงช่วยเมตตา ขอข้าพบอีกสักคราแล้วจึงค่อยหนีหน้าไป
ดวงจันทร์แม่จะพรากจากฟ้า แต่เพียงชั่วทิวแล้วคงจะกลับมาใหม่
ไอ้หวานตามาจากข้าไปไกล โธ่อีกสักเมื่อไหร่ เราจึงจะได้พบกัน
ดวงจันทร์นั้นมีแจ่มมีมืด หากดวงใจเธอจืดรักคงจะมีเหมือนจันทร์
หากจะคิดมีจิตต่อกัน ก็อย่าให้ตัวฉันนี้รำพันหลงคอย

สิ้นกลิ่นสไบ

คำร้อง - ทำนอง เฉลิมชัย ศรีราชา - บังและ วงศ์อาบุญ

เมื่อสุริยาลับลานกลางด่ำ ข้าเคียงรักออกคำซัดเซยขึ้นล้ำกลิ่นปราง
โอบกอดคนสวย เจ้าเอนระทวยเคียงข้าง ไอ้เสน่ห์ของนางเหลือยับยั้งฤทธิ์
แว่วจันทรจาแม้นางบ้านนาเจ้าเอ๋ย ว่าอย่าด่วนใจเลยน้องยังไม่เคยเปลี่ยนใจ
บวชสักพรรษาก่อนจึงวิวาห์ยังได้ ข้าต้องบวชเพราะใครแม้นไม่ใช่ขวัญตา
(ทำนองลิเก)
เจ้าลืมน้ำคำพร่ำไว้ เจ้ามาเปลี่ยนใจจับปล้น มีชู้คูใหม่เย้ยกัน สุดกลิ่นหลังน้องน้ำตา
ข้าหลงเชื่อค่าน้องนางข้าจึงได้วางใจเฉย ไม่นึกมาก่อนเสียเลยเข้าทำหยามเย้ยหนักหนา
บัดนี้ข้าศึกจากพระข้าได้สละผ้าเหลือง ข้ายังไม่อยากหาเรื่องให้เจ้าขุนเคืองอุรา
แต่ผ้าสไบเจ้าเอ๋ยก่อนแก้วตาเคยให้ไว้ ว่าจริงหรือไม่ทูนหัวไอ้ใจเจ้าชั่วหนักหนา
เมื่อเจ้าเปลี่ยนใจเป็นอื่นข้าจึงมาคืนสไบ ถึงแม้ข้าเก็บเอาไว้สไบมันก็ไร้ค่า
แต่คูมันเก่าศรีหามอง เพราะข้าเอารองน้ำตา
(ทำนองสากล)
ข้าจะไปตามหนทางสร้างกรรมปางเก่า ชาติก่อนบุญกรรมเราไม่เคยโน้มน้าวเจ้ามา
กราบอธิษฐาน โปรดจงพบกันปางหน้า กลิ่นสไบขอลาเจ้าลืมน้ำแล้วเอ๋ย

สิ้นลายเสือ

คำร้อง - ทำนอง พยงค์ มุกดา

เสือเอ๋ย เสือเอ๋ยนามก้องกำจาย	เสือจะต้องสิ้นลายไปแล้วหรือเสือเอ๋ย
ทั้งดาบและปืนเสือยืนสู้ไม่รู้ถอยเลย	แล้วกลับมาเฉยเมยใครเลยจะเชื่อว่าเสือทั้งลาย
รื้อยกคน เสือยังเคยพอนปืนสู้	ฤทธิ์และเดชเคยรู้ มันสู้เสมอตาย
แล้วนี่เพียงหญิง ยืนนั่งสะท้านทั้งกาย	เสือปล่อยให้ลบลาย ความเป็นชายชาติเสือสูญแน่
เข้าเป็นเสือเพราะเมื่อใจคน	รื้อแล้วหรือยกलयากฆ่าอยากปล้นหัวใจมาแล้ว
ไม่เคยมีใครที่หัวใจจริงแท้	นอกไปจากแม่ แม่ของข้าเบื้องหน้าบัดนี้
เสือเอ๋ย เสือเคยสร้างกรรมทำชั่ว	ทิ้งให้แม่ทูนหัวเกลือกกลัวแต่ทุกข์ทวี
ครั้นแม่มาขวางเสือจะวางอาวุธ โดยดี	โหล่กันเสียที่คำหว่านนี้ลูกนี่คือเครื่องตอบแทน

สุราประท้วงรัก

คำร้อง - ทำนอง โกวิท ภัยศิริ - จิตต์ชัย หมิ่นชาติ

ตื่นเช้าขึ้นมาสุราต้องดื่ม ให้ลืมลูกเมีย
 ทั้งเหล่าและเบียร์ทุกซ์โศกหายไปจากฉัน
 ขอกินให้เมาฝังจิตฝังใจ ไม่เคยรักใครเหมือนสุรานั่น
 ชื่อสัตย์ต่อฉันวันยังค่ำ

แต่เช้าจดยื่นไม่เคยเว้นว่าง ห่างขวดสุรา
 เสียเวลาที่ผ่านมาเลยไปเจ็บซ้ำ
 แท้จริงฉันกินให้ลืมลูกเมีย หายเมื่อยหายเพื่อยแล้วยังใจปล้ำ
 ไม่เคยระกำเพราะเรื่องสุรา

ผิดกับเมียฉันเป็นวันเมื่อไหร่ เข้าบ่อนเล่นไพ่สบายหนักหนา
 ลืมหมดลูกเต๋า ลืมข้าวลืมปลาคิดบ้างไหมว่าฉันหาเงินทอง
 หาก मैंเจ้ายังไม่ฟังฉันห้ามปล่อยตามใจตน
 ฉันยอมเสียคนเพราะเจ็บใจจนหม่นหมอง
 ขอพลีชีพตนให้กับน้ำเมา โลกเป็นของเราเขาไม่เกี่ยวข้อง
 พี่ดื่มให้น้องเล่นไพ่สำราญ

สูงสุดสอย

คำร้อง - ทำนอง คำรณ สัมบุณณานนท์

สูงสุดสอย	บุญจันน้อยจันเฝ้าแต่คอยดอกฟ้า
โชคไม่หนุนบุญไม่นำพา	แสนเศร้าอรุณเหมือนพาใจให้ขมขื่น
ดอกฟ้าที่จันเฝ้าคอย	เมื่อไหร่จะลอยมาให้ชื่นชม
หวังไว้ถ้าหากไม่สม	ตรอมตรมระทมอยู่ไม่วาย
วาสนาของเรานั้นน้อย	สุดจะสอยดอกฟ้ามาได้
บุญไม่ถึงจึงต้องเข้าใจ	แสนอาลัยชอกช้าคร่ำครวญ
จะเปรียบคู่อีกคล้าย	เจ้ากระต่ายหมายจันทร์นวล
น้อยใจฟ้าให้โทษหวาน	ไม่คู่ควรกับนวลจันทร์เอย

เสียงครวญจากเด็กลิเก

คำร้อง - ทำนอง ดิเรก เกศรีระคุปต์* (จิ๋วลิเก) - คำรณ สัมบุณณานนท์

ชีวิตจำเจเป็นเด็กลิเกมานาน	เล่นลิเกจนหน้าด้านเฝ้าแต่ทำงานมันเข้าใจ
เป็นคนดิ่งฉกซ้าๆ ซากๆ จำทนทำไป	ต้องคอยระวังระไวท่าหากขาดไปกลัวเขาจะตี
ไปเล่นงานผมพบแต่วันที่เหนื่อยยาก	ผมต้องเดินหาบจากแสนลำบากเหลือดี
เครื่องสัมภาระเกะกะทับถมทิว	มีทั้งหัวเลื้อหัวฝีกทั้งไม้ตีและดาบฟัน
ผมยอมทนทำทุกเช้าค่ำไม่เบื่อเลย	ตัวผมทำมาจนเคยไม่ว่างเลยมาทำทุกวัน
หวังเป็นพระเอกรุ่นเล็กให้คอยดูกัน	ยามว่างหิบบีบไม่คานเป็นชาละวันหาบน้ำขึ้นมา
ถึงยามค่ำคืนผมต้องยืนอยู่หน้าประตู	ต้องคอยเก็บบัตรท่านผู้ดูเฝ้าประตูมันแสนระอา
เคยพบคนเบ่งเป็นนักเลงก็เคยมีมา	ข่มขู่ตะลอกนานาบางวิกขว้างปาลิเกเมืองไทย
บางคนที่ดีเขาก็มีจิตใจเมตตา	ช่วงอดหนุนกรุณาจ่ายเงินตราด้วยเห็นใจ
เดินกินรำกินศิลป์นึ่งเหี่ยวเร่ร้อนไป	หอบหัวเด็กเล็กแรมไกลรวมทั้งหญิงชายรวมสืบทกว่าคน
หากแมนเล่นดีคนมากมีพอดูกันได้	เงินก็แบ่งกันไปเพื่อกินและใช้พอฝืนทน
ฝนตกลงมาน้ำตาลิเกร่วงหล่น	จงโปรดเห็นใจทุกคนลิเกเหลือทนจึงบอกมา

(ลิเกราชนิเกลิง) สวัสดิ์พี่น้องกระผมจะร้องโฆษณา โปรดเมตตารับฟังอย่าเกลียดชังหน้าหน้า
รถไฟเรือแม่ลิเกตำรวจที่ท่านเคยสวดน่านมา ว่าสูบฝืนกินกัญชาเมาสุรามากมี ลิเกดีที่โต้งดั่งไม่เคย
ปลุกฝังความชั่ว ไม่พันพัวเรื่องผู้หญิงเพราะเห็นเป็นสิ่งบัดสี ลิเกดำรงอยู่ได้ก็ต้องอาศัยน้องพี่
โปรดเมตตาอนาคตของคนตรีของมีเชื้อไทย ขวอนพี่น้องชาวไทย จงโปรดเห็นใจนาคนตรี

เสียงนางครวญ

คำร้อง - ท่านอง นิยม มารยาท

แหวแต่เสียงครวญนางนวลสะอื่น
 นึกเห็นภาพเมื่อครั้งก่อนเคย
 คิดเกิดดวงใจอย่าไปนะเจ้า
 พี่จึงได้ระบายความใน
 มาอยู่กับพี่อย่าถือ
 ขอแต่คนรักดวงใจ
 ร้องให้ทำไมดวงใจของพี่
 จงเชื่อเถิดในคำรำพรรณ

ใจพี่สุดข่มฝืนสู้เก็บความลับไม่เอ่ย
 พี่สุดเฉลยเก็บคำนั้นมาบรรยาย
 พี่สุดปวดร้าวแสนเศร้าความรักอาลัย
 โอ้หน้านวลใยเหตุไหนลืมคำเสียได้
 อดมือกินมือพี่จะมานะทำไป
 ร่วมทุกข์ร่วมสุขอยู่ใกล้พี่พอใจแค่นั้น
 นิ่งเสียเถิดคนดีพี่นี่อภัยจอมขวัญ
 พี่ขอสาบานมั่นรักจนวันตาย

เถื่อนแก่น

คำร้อง - ท่านอง ป. ชื่นประโยชน์

โบราณท่านว่าเจ็ดเวลาว่างเว้นดนตรี
 อีกสามวันจากกันนารีเจ้ามีหัวใจเป็นอื่น
 มันได้กับตัวต้องหมองมัวสุดตรมขมขื่น
 แค้นสุดแค้นแน่นทรวงสะอื่นกล้ากลืนสะกดกลืนใจ
 แค้นนักดวงใจเปลี่ยนแปรไปลูบลบคมข้า
 ข้าทิ้งลายเล็กเป็นโจราเพราะข้าสัญญาไว้ให้
 ลืมแล้วสัจจาที่สาบานจะไม่สองใจ
 แผลหน้อยเดียวก็มีรักใหม่หัวใจข้าเจ็บเหลือทน
 นี่เป็นครั้งแรกเจ้าทำกับข้าอย่างนี้
 ชีวิตเจ้าต้องเป็นผีดาบนี้คงได้เชือดคน
 เพราะข้าสาบานให้ไว้ดวงใจจำทน
 สิ้นเวรกันทีหนอคนสาบจนร่างกายจมนดิน
 *โบราณท่านว่าอย่าก่อกรรมผูกแค้นคนใด
 ข้าถือคำสัจจาจริงใจทิ้งรอยเสื่อไปจนสิ้น
 ชีวิตเกิดมาบาปข้าทำมากมายหลายถิ่น
 ขอหลีกเลี่ยงกรรมทางโลกให้สิ้นเข้าสู่แดนดินพุทธองค์
 (ดนตรี) (ซ้ำ) *

เสื่อปลัดถื่น

คำร้อง - ทำนอง เถลิ้มชัย ศรีฤาชา

เทพให้ทั่วในวิมานแหนห้อง จงใช้ญาณทิพย์มองข้าครองความข้าแก่นคลัง
 เมียรักครองอยู่มีซูกลับใจพรากรไปมีตั้ง ข้ามิผิตยงคิซิงซังคบชู้หาทางสร้างบาปหยาบซ้ำ
 ป้ายร้ายข้าจนคนมองเห็นชั่ว จึงหนีความหมองมัวไซ่กลัวมันแล้วหนีหน้า
 มันหาความใส่ร้ายสิ้นดินี่จึงขอค่า ข้าคอยหลบหลีกลืออาญาเรื่องรู้ว่าเมียข้ามันอัปรีย์
 พี่เอี้ยถ่มลมเอี้ยกระหน่ำน้ำเอี้ยจงหลังไหลขวางมัน อิกภูผาสูงชันจก้นกวางทางมันไว้ที่
 ข้าจะตามล้างแม่ นางกา ก็ เอาเลือดมันหลังโลมธรมี เอารังมันพลีแรงกายอย่าฝิ่ง
 ข้ามน้ำทะเลขวางกั้น เพียรหาตามตัวมันทั่วแดนด้วยแก่นมันสร้าง
 เป็นเสื่อปลัดถื่นมันไร่แผ่นดินสิ้นไปทุกอย่าง ต้องตามติดมันทุกทาง เพื่อล้างทั้งคู่อเล็ดมัน

เสื่อสังข์

คำร้อง - ทำนอง สัมพันธ์ อุณาภูล

(พูด)

กำนัน : เสื่อยอด เสื่อยอด หยุดยิ่งพูดจากันก่อน

เสื่อ : อ้าว นั่นใครนะ

กำนัน : ข้าเองกำนันเจ็ด จำเสียงไม่ได้หรือ หยุดยิ่งก่อน

เสื่อ : อ้าว กำนันหรือ

กำนัน : เออข้าเอง

เสื่อ : อ้าว เฮ้ย พวกเราทุกคนหยุดยิ่ง อ้าวว่ายังไงอากำนัน

กำนัน : เสื่อยอด เวลานี้เจ้าหน้าที่ได้ล้อมพวกเอ็งไว้หมดแล้ว ไม่มีใครจะฝ่าวงล้อมไปได้
 หรือ เอ็งยอมวางอาวุธแล้วก็ยอมมอบตัวเสียดีกว่า เรื่องของเอ็งยังมีทางบ้าง
 หรือไม่โทษหนักก็คงจะเป็นเบา เอ็งไม่คิดสงสารแม่และครอบครัวเอ็งบ้างหรือ ยอม
 วางอาวุธเสียดีกว่ายอดเอี้ย เชื่อข้าเถอะ

เสื่อ : อ้าว พวกเราเอาอย่างไรกันหา

สมุน : เอาไงก็เอากัน แล้วแต่พี่เหอะ

เพื่อนร่วมชีวิตของข้าทุกคน

มือนี้อับจนสุดปลีกหลีกพ้นจากมือกฎหมาย

อยู่ในวงล้อมแม้ทุกคนจักพร้อมยอมตาย

แต่ข้าสุดเสียดายชีวิตมากมายอดวายเพราะข้า

ข้าทำผิดไปเพราะคราวเคราะห์กรรม

ความแค้นครอบงำเพื่อนทำชอกข้าแก่ข้าหนักหนา

ปลุกปล้ำลูกเมียข้ากระทำแทบเสียดีกว่า

ข้าต้องเสียน้ำตาเจ็บช้ำอร่าจึงผลาญชีพมัน

ข้าต้องเป็นเสื่อหลบหนีซ่อนซุกเรื่อยไป

มาหลบอยู่ถ้ำแสนไกลเขายังติดตามเพื่อเอาโทษทัณฑ์

เสียดั่งสิ่งถ้าจะขอจดจำบุญคุณไวมัน
 พวกเราทั้งหลายขอสู้คดี
 เลิกทำความชั่วขอมอบตัวเพื่อรับอาญา

เคยสุขอยู่ทุกคืนวันกฏหมายตามทันจึงต้องขอลา
 ถึงแม้โทษมีจะไม่หลบหนีสุดแต่วาสนา
 หาบุญมีชกพาให้เขามาตาช่วยเราพ้นตาย

เสียด่านักบพ

คำร้อง - ท่านอง พยงค์ มุกดา

โลกะโลกหวย(ฮือ)โลกเอ๋ยใครสร้าง พระพรหมองค์ใดจับวางเข้าไว้บนทางที่เลวแสนเลว
 สิ่งไรหมายมันกลับพลันต้องคว้าน้ำเหลว เหมือนเข้าปิดทองเปลวเบื้องหลังพระปฏิมา
 ข้าทั้งเขี้ยวเล็บ(ฮือ)จับแล้วลืมนั้น หวังหาอาชีพอยู่กินเพื่อล้างมลทินที่เป็นเสียมมา
 โส่ตรวจแห่นหอมข้ายอมทนรับอาญา เพราะถูกรักและเมียข้ายอมให้ถูกพาไปสู่เคราะห์กรรม
 แต่พอพ้นโทษออกมา โส่เอ๋ยเมียข้าเจ้ากลับมาเปลี่ยนคำ
 เสนียดะรางทุกคำเจ้าช่างเหยียบย่ำ แนะนาข้าสู่เวรกรรมหน้อยเจ้ากลับทำหลงลืมมัวเมา
 ถ้าเหมือนก่อน(ฮือ ฮือ)แล้วไม่แคล้วเลือดหลัง เกราะหัดที่ข้าได้ฟังคำพระสอนสั่งดับเวรหนอเรา
 เถอะความร้ายกาจใส่บาตรพระสงฆ์องค์เจ้า โส่โหสิเวรและกรรมเก่าจะ โคนหัวเราเข้าถึงพระธรรม

แสนแค้น

คำร้อง - ท่านอง พิศราพันธ์

แค้นใจ แค้นใจ แค้นใครไหนเท่า กับความคั่งแค้นใจเรา คุณไฟเผาเข้ารุมสมุทรวง
 เพราะพวกมารร้ายป้ายความชั่วทรมานทั้งปวง เมียรักสุดแหงยังถูกมันช่วงชิงไป
 ไร่นาสาโททั้งโคและบ้าน พ่อตาแม่ยายใจพาล ช่วยกันผลาญเสียจนวอดวาย
 แล้วยิ่งกว่านั้นพวกมารหาความมาให้ ดูหรือช่างโหดร้าย ป้ายกว่าเสือปล้น
 ต้องถูกจองจำคุกคา โส่เอ๋ยชะตาลิขิตให้ข้าเป็นคน หลีกกรรมไม่พ้นกูโดนปล้นไปหลายต่อ
 พ่อตาคุณะแม่ยาย เสียทีเสียคน ต้องทนใช้หนี้ ได้ชื่อว่ามิราศี สิ้นศักดิ์ศรีเสียเชิงของชาย
 สมบัติดั้งเดิม ลูกเมียเสียจนสิ้นไป กูขอตั้งสัตย์ไว้ เทพไท โปรดจงรับฟัง
 แผ่นดินไม่กลบหน้า สวรรค์นั้นยังเมตตา กูจะมาหาหมิงบ้าง
 หนีเวรที่คั่งค้าง ที่มันประดังฝังจิต จะกลับมาคิดบัญชี
 สวรรค์จึงเมตตา ฟ้าจึงได้โปรดอย่าซังว่าข้าชั่วโฉด โหดดั่งหิน สิ้นความปราณี
 แม้นหากว่ามันไม่ตาย หัวใจข้านี้คงร้อนดังอัคคี ไม่มีร้อนในเปรียบปาน

แสนเสียดาย

คำร้อง - ทำนอง ไม่ปรากฏชื่อผู้ประพันธ์ (ทองคำ สัมบุญญานนท์ ขับร้อง)
 เมื่อฝนโปรยลมโชยพัดสะบัดโบก ถึงเปียกโชกก็ยังเย็นเส้นเกศา
 เมื่อหมดกาลอวสานพันพัวพันลา อยู่เวลาที่เดือนเป็นเพื่อนเรา
 (โห่)
 แต่น้ำตาตกทั้งปีทวิยัง แม่ผู้หญิงช่วยงานทำน้าเหงื่อไหล
 ไร้อะไรไม่นึกเลยว่ารักจะตาย แสนเสียดายเราต้องชำระกำหนดวง
 (โห่)

หนามในอก

คำร้อง - ทำนอง สกนธ์ มิตรานนท์
 หนามในอกที่ รอยเก่าที่น้องฝากไว้ให้ช้า เมื่อวันเราปลื้ม หรือมาลิ้ม ได้น้องลิ้มเพื่อน
 เคยอุ้มใจรักหนอใยแรมเดือน เจ้าทิ้งเพื่อนเก่าเคยรักฝากคำ
 เหมือนรอยเชือดไว้ ยังติดในหัวใจที่นี้ช้า เชื้ออะไรใจหญิง แล้วแม่ก็ทิ้งรอยหวานล้ำ
 ใจเจ้าเดือนหนามยังเดือนดำช้า ลิ้มน้ำคำเมื่อพี่เกล้าเฝ้าพะนอน
 เพียงแต่ลิ้มแต่ลม ที่เขามขมเขาวางเอาไว้ต่อ รักเก่าที่เราเกล้าคลอ พะน้ำพะนอน
 แต่พอให้รักต้องช้า
 เพียงอกที่ ใจเจ้าซึ้งจะชื่นใจนัก เมื่อคืนเรากอด น้องลิ้มคำพรอดสาบานให้
 พอข้ามวันรักเจ้าปลื้มลิ้มไว้ ใจหนอใจให้พี่ช้าครวญ

หนุ่มสุพรรณผืนเพื่อ

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรจัน
 อีสาวเดิมบางโยช่างใจดำ ข้าฝิ่งใจจำตลอดเวลา
 เสียดแรงหลงรักเจ้านี้หนักหนา คู่ช่างไม่เห็นใจเข้าไปหลงเมืองฟ้าจำแลง
 ให้อุ่นมอเวบารูปร้างมันดี เจ้าเห็นมันมีรถขี่แพงๆ
 ข้ามีแต่ควายไถนาช่วยแรงเจ้าเห็นแก่ไบแดงๆ เลขลิ้มถ้วยแกงน้ำพริกบ้านนา
 *หรือเดี๋ยวนี้เจ้าเป็นสาวเมืองกรุง กลิ่นไอหอมฟุ้งลิ้มผักบั้งจิ้มปลาข้าว
 ฝ้าสูงพื้นเมืองเจ้าเปลืองสลัดมันมา เอาสุ่มตีไก่อมาปรุงแทนผ้าเห็นแล้วมันนำกลุ้มใจ
 ข้าหมดกำลังใจตั้งทำกิน มองเห็นผืนดินข้าทอดอาลัย
 สาวบางอื่นตื่นคืนด้ายมีถมไป ข้าเห็นจะไม่รักใคร่จรรยาหัวใจหนุ่มเลือดสุพรรณ
 (ช้า) *

หนุ่มเหนือแฉ่วนาง

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

ที่เกิดภาคเหนือขึ้นรถล่องเรือถึงใต้ พบเจ้าสายใจที่เป็นดอกไม้ภาคกลาง
 พี่ตกหลุมรักเหมือนชนกแพงร้าง รักแม่นางสุดอดอนตั้งไฟร้อนรุ่มทรวง
 ชะเอมเอ็งเอ๋ยพินี่ไม่เคยพูดเล่น รักแม่เนื้อเย็นไม่ต้องช้อนเร็นคำลวง
 อยู่คำภาคกลางหรือแม่นางจังหวัง ขออุ้มเวียงหลวงให้เจ้าเห็นใจจริง
 (ภาษาเหนือ) ดิตะตงเตงพี่จะซอเพลงพม่า นื่องเห็นบดอกข่าตัวพี่จะว่าดอกขิง
 เอาตัวเข้าอึ้งหนอเอาจิงช่อนข้าง อักแม่ใบหน้ากว้างนื่องจะเอาหรือบ่เอา
 ตัวปี่ตั้งเมาตัวแม่เล่าแก้มเกลี้ยง ออกใจบ่เสียดกับแม่ศรีทองแดง
 จะซักจะเบงจักหน้อยหนึ่งเตอะ พี่จะติดนมเบอร์ถือนื่องเป็นตีหนึ่ง

หมอลำร็อค

คำร้อง - ทำนอง ศักดิ์ เกิดศิริ

โอโยโอ้ละเนื่อนวลเอ๋ย ฟังเดื่อนื่องทองใบเนื้ออ่อน
 ฟังกลอนรื่องแอนต์รื่องเคื่อนาง ช้อยบ่แฉ่วเฮียนยาวหัวหรั่งอเมริกา
 ตะวันแดงแสงแดดสาดส่อง ฟังช้อยแฉ่วเดื่อนื่องเนื้อทองกานดา
 ช้อยสิมกเจ้าหลายช้อยบ่คลายมกนาง ช้อยมีมีไผ่ข้างช้อยอยู่อย่างเอกา
 หมอลำร็อค ร็อค ร็อค เขาบอกรักเจ้า แม่สิเฮ็ดหยังเล่าช้อยรอเจ้าเมตตา
 โอ้แม่สิมมะคันกินบ่มันแสนเปรี๊ยะ ฟังช้อยแฉ่วว้อบเด็ยวแม่บอกลีขียววิญญา
 ช้อยแฉ่วเพลงร็อคช้อยสิบอกว่ามก แม่สิให้ตะวักชื่อว่าวักเรียกหา
 แม่ทำปากหุบหิมิบแม่กระซิบเหมือนว่า ให้ช้อยนี้มาเวลาสองยามบ่ยอมแล้ว
 (ดนตรี) ย้อนต้น

หลังสู้ฟ้าหน้าสู้ดิน

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

หลังหยาดเหงื่อรดลงพสุธา เอาหลังสู้ฟ้าเอาหน้าสู้แผ่นดิน
 เสียมจอบคันไถเครื่องใช้ทำมาหากิน ทำจนเสียมบิ่นใช้จอบหักสิ้นยังไม่ได้ดี
 ทุ่มเทกำลังเพื่อหวังกอบกู้ พอลถึงหน้าน้ำนาล่มจมท่วมถวิล
 น้ำหลากจากเหนือมากเหลือกว่าทุกๆ ปี มองน่านน้ำคาไหลปริ่ต้นกล้าจะหนีน้ำแทบไม่ทัน
 ชาวนาแขวน โชคชะตาไว้กับฟ้าดิน น้ำน้อยข้าวไม่พอกินน้ำมากก็คืนแทบสิ้นชีวัน
 เชาวนาเขายังขอกู้คืนต้น หยาดเหงื่อเป็นมันเขาริดเอาไร่ละสิบถึง

*หลังหยาดเหงื่อเพื่อให้เขาร่ำรวย   เรายืนแทบม้วยมองไปใจเศร้าเสียดัง
 หลังถูกแดดสุมหน้าร้อนผู้คืนประดัง   ชวานาน้ำตาไหลหลังได้แต่คอยหวังพึ่งฟ้าและดิน
 (ดนตรี) (ซ้ำ) *

หวยใต้ดิน

คำร้อง - ทำนอง   สุรพล พรภักดี

    อาคารดวงใจเข้าสู่ศูนย์กลางไปทุกอย่าง
 เพราะใช้ชีวิตคิดทางสร้างความร่ำรวยด้วยหวยใต้ดิน
 อาจารย์ไหนดีเข้าไปหาถามจนสิ้น
 ตัวถึงตัวกันตัวกินข้าแพงจนสิ้นวัวควายไร่นา
 เคยทำการงานจิตใจก็พลันผันเปลี่ยน
 ทั้งวันขำนั่งขีดเขียนปากเพียรคำนวณหวยตัวที่จะมา
 บนบานพระภูมิเทพไทผีไพรเจ้าป่า
 อินทร์พรหมสยามเทวาโปรดจงช่วยข้าให้รวยสักที
 อาจารย์ท่านไปว่าช่างไปไซ้ในเรือสำเภา
 ตามกำลังวันพอเข้าบวกลบคุณหาร ได้ 904
 เพราะความอยากรวยรวบรวมทรัพย์สินที่มี
 แหงหวยตัว 904 หวังครองตำแหน่งเศรษฐีเมืองไทย
 ชะตาคนเราเมื่อคราวมันจะถึงมาด
 หวยกินอย่างน่าอนาถโชควาสนาชักพาเป็นไป
 มัวเมาสามตัวชั่วเพียงไม่นานเท่าไร
 สินทรัพย์เงินทองบรรลีย์ต้องกลายสภาพกลับเป็นขอทาน
 (ดนตรี)

    ลงเขยกันที่ไม่มีวันจะสิ้นไฟ
 สามตัวข้าขอห่างไกลยากจนเพียงใดไม่ขอพบพาน
 นอนตามศาลาต้องอาศัยวัดแทนบ้าน
 ขอร้องพี่น้องทั่วกันอย่าได้เมามัวสามตัวอีกเลย

หาเช้ากินค่ำ

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

หาเช้ากินค่ำด้วยการร่อนของริมคลองขากล้า บางครั้งแซ่บน้ำสั้นหนาวก็เคย
 บางวันได้ของไม่มีค่าเลยออกเอ่ยหมองคล้ำ อดทั้งเช้าค่ำต้องเอาน้ำลูบท้อง
 หาเช้ากินค่ำไปวันหนึ่งพอประทะประทั่ง แต่แล้วก็ยังห้วงเหลียวแลมอง
 เสื้อผ้าหาขายแพงยิ่งกว่าทองกล้วยทองจะหิว นุ่งผ้าขี้ริ้วขาดวินและเปราะดำ
 *ลูกเมียขึ้นเส้าคอยเงินซื้อกับข้าว คอยแล้วคอยเล่าคอยเช้าจนค่ำ
 ลูกตาค้าๆ ยังเด็กอยู่ทั้งนั้น รวมกันตั้งสิบสองคน
 **หาข้าวกินค่ำไปวันหนึ่งพอได้เลี้ยงครอบครัว เหนื่อยยากแทบตัวจะต้องวายชนม์
 คนดีโลกทั้งก็ต้องจำทนไปจนกว่า บุญจะหนุนช่วยนำให้เราสบาย
 (ซ้ำ) *,**

เหมือนขำมิใช่คน

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

ชีวิตขำนี้มีบาปถูกสาปจากฟ้า โโชคและชะตาดื้อขำเหมือนเล่น
 อดสำห้ทำดีไม่เคยได้ดีได้เด่น ยังคงจนและยากเข็ญเหลือทนเกือบเป็นเสื่อเป็นโจรไป
 ยิ่งคิดยิ่งขำในอกข้าตกราวเคราะห์ โโชคร้ายเหมาะจะกล้ากรายเข้าใกล้
 ตกเป็นจำเลยไม่เคยทำผิดสิ่งใด โคนปรับปรับอย่างจำใจศาลจึงส่งไปเข้าในคุกคา
 ครั้นพอสิ้นโทษทัณฑ์ ออกจากกลุ่โทษพลันเหตุการณ์ผลัดคืนเรื่อยมา
 เพื่อนมมนุษย์ด้วยกันนั้นไม่เมตตา รังเกียจคอยกั๊กขามเหมือนดั่งหนึ่งว่าขำมิใช่คน
 ขำขึ้นอยู่ในขมาราวสก็อาจไม่ขำ ต้องย้อนเข้ามารับโทษเหมือนต้น
 ไม่มีใครๆ อกยให้ขำสักคน มืออยู่องค์หนึ่งเลิศล้ำไม่ยำเหยียบคนก็คือหลวงตา
 ผู้ครองผ้าเหลืองเปลื้องกิเลสเอย ผู้เป็นศิษย์พระตถาคตเอย

อพยพ

คำร้อง - ทำนอง อรุณ สัมบุญณานนท์/ คำารณ สัมบุญณานนท์

แผ่นดินไทยในยามสงครามนี้ ทุกถิ่นที่ท่วมทุกข์เข้ายุคเข็ญ
 ต่างเดือดร้อนนอนเศร้าทุกเช้าเย็น มิได้เว้นครวญคร่ำรำพันกัน
 อพยพย้ายแยกแตกเป็นหมู่ หลบไปอยู่ทุกทางต่างเหิน
 เพื่อหนีภัยอากาศจางจรจรั้ เหมือนทั้งนั้นครอบครัวทั่วกันไป
 บ้านฝืดเคืองเมืองฝืดแค้นแดนที่รัก อาณาจักรไทยเราราวเคราะห์ใหญ่

จำต้องพลัดถิ่นฐานบ้านเมืองไกล
ไอ้พี่น้องชาวไทยจงใจมัน
ถึงคราวทุกข์ทุกทั่วทุกตัวคน

โลกหันไปหัวท้าวหล้าในสากล
นึกถึงวันชั่วเจ็ดทีดีเจ็ดหน
พอเคราะห์พ้นความสุขก็เยือกเย็น

อย่าเสียใจ

คำร้อง - ทำนอง บุญส่ง เปรื่องสุวรรณ - คำณ สัมบุญณานนท์

อย่าเสียใจไปเพราะผู้หญิงคนเดียว	ให้หัวใจห่อเหี่ยวเปล่าเปลี่ยวไปทำไม
แผ่นดินของไทยนั้นก็ใหญ่ออกเหลือหลาย	อีกทั้งหญิงดีก็มีมากมายเลือกหาเอาได้ไม่ยากไม่เย็น
ความดีมีโชยอยู่ที่ความเป็นสาว	ถึงหากมีราศีความความเป็นสาวก็ช่วยซ่อนเร้น
จะเปรียบเหมือนเมื่อจันทร์วันเพ็ญ	ถึงงามยามเด่นก็ยังมิราศีหมอง
ความงามยามที่ได้แลเห็น	เหมือนอาสิดำมืดให้เด่นให้ชายเขาเห็นเหลือบมอง
ให้ไม่พินิจและครีตรอง	เมื่อเหลือบแลมองใจปองอยากจะชมจะระทมเมื่อภายหลัง
หากว่าใครมุ่งหมายซื้อตรง	เฝ้ารักเฝ้าหลงเฝ้าพะวงพะวัพะวัง
เพียงไม่ทันไรหล่อนก็หักหลัง	สลัดรักแล้วกลับซังหลอนยังหวังหาใหม่แอบข้าง
อย่าเสียใจเศร้าใจไปทำไม	เขาหักรักเราได้เราก็หาใหม่เอาไว้บ้าง
เลือกที่ดีๆที่เขาีสตางค์	ร่างเล็กเอวบางนั้นก็มียู่มากมาย

อสุรินเมือง

คำร้อง - ทำนอง ณรงค์ ชมสมบุญ - คำณ สัมบุญณานนท์

ผมจะขอกล่าวสมัยนายเผ่าเป็นผู้กว้างขวาง	มีอิทธิพลทุกอย่างพันศักดิ์ก็ยังเป็นอัศวิน
ผู้แทนสมัยนั้นถูกฆ่าฟันตายคาวดิน	เพราะขัดหนทาง โกงกินของพวกกังฉินในพรรคกินเมือง
นายพร มะลิทอง พี่น้องต้องนั่งร้องไห้	เพราะถูกคนร้ายพาไปทางเหนือและใต้ไม่รู้เรื่อง
นายเตียงก็ตายผู้ร้ายมันซังจะเหย้ม	ตั้งพรรคโกงกินในเมืองซ้างหาเรื่องเดือนร้อนทั่วไป
ครั้นเลือกผู้แทนมันแสนอนาถสิ้นดี	ไอ้พวกเปรตและพวกผีมันเล่นไม่ดีมันใช้ไฟไฟ
มันไม่เมตตาโกงสิทธิ์ประชาชนชาวไทย	โธ่เอ๊ยช่างไม่ละอายนึกเอาแต่ได้ไม่กลัวกรรมเก่า
ภาษีอากรราษฎรต้องเสียแพงๆ	แต่พวกเขานับใบแดงๆ แล้วก็แบ่งกันเข้ากระเป๋
นั่งกินนอนกินกันเถิดหนาพวกเรา	รีดนาทาเร้นมันเข้าได้มาพวกเราที่แสนเปรมปรีดี
สองพันห้าปลายปีก็มีคนดีเข้ามาขัด	คือจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ มาช่วยเป่าปัดพวกเปรตและผี
กู่สิทธิ์ประชาให้คืนกลับมาด้วยดี	ขับไล่ไอ้ตัวอับปรีย้ออกจากธานีขอให้พวกนี้จงซิบหาย
ผมขออาราธนาทวดาและสิ่งศักดิ์สิทธิ์	จงคุ้มครองหมู่มวลมิตรผู้สุจริตให้สุขสบาย
ของจงปกป้องคุ้มครองประชาชนชาวไทย	ให้ได้รับความสุขสบายสิ้นทุกข์สิ้นภัยจากพวก โกงกิน

อีสานครวญ

คำร้อง - ทำนอง ไพฑูริย์ บุตรจันทร์

ผมลาวข้าวเหนียวบักเสี้ยวเมืองไทย
เกิดมาแล้วแสนจะเข้าใจใครๆ ก็หยามน้ำหน้า
เกิดมาทั้งทีก็มีแต่คนด่าว่า
เรียกไอ้ลาวข้าวเหนียวขี้ขี้ กินปลาร้าไม่ยอมล้างมือ

ตั้งคมในฝันแผ่นดินเมืองทอง
ไม่ว่าเขาหรือเราพี่น้องทำไมจะต้องแยกหรือ
เหนือใต้ภาคกลาง อีสานก็ไทยเราคือ
สายเลือดหลังส่วนเพื่อชื่อเราต้องถือว่าเป็นชาวไทย

ผมเกิดในดินถิ่นที่กันดาร
ท่านจะหาว่าผมเกียจคร้านมันจะถูกต้องยังไง
ธรรมชาติลงโทษขอท่านได้โปรดเข้าใจ
ท่านสำเร็จมหาวิทยาลัยผมจับคันไถมาจากท้องถิ่น

โรงเรียนผมเรียนจากศาลาวัด
พิโรธเย็นนักเรียนแออัดเขียนคัดบนพื้นศาลา
ก.ไก่ ง.งู ป.ปู จ.จาน ป.ปลา
คุณครูเบื่อแสนระอานักเรียนพันห้าต่อครูสองคน
ขอจงเห็นใจพวกชาวอีสาน
อย่าได้ล้อเรียกเป็นบักหนานราคาญสุดแสนเหลือทน
จะลาวข้าวเหนียวหรือบักเสี้ยวเมืองบน
ลาวไทยนั้นหรือก็คนชั่วดีมีจนแล้วแต่กรรมพา

(ทำนองพื้นเมืองเหนือ)

ไอ้หนอ ไอ้หนอ	ไอ้หนอ ไทยเอ๋ย
จะดูถูกกันไยไทยด้วยกัน	มาสร้างสรรค์ไมตรีกันดีกว่า
ซิแม้ว่ายามใดภัยจะมี	เราจะร่วมต่อตีหมู่ปัจจา
พิทักษ์ปกป้องแหลมทองไทย	ร่วมใจร่วมชาติศาสนา
อย่าให้คนไทยคิดใจกัน	เพื่อชาติไทยนั้นวัฒนา
เสียงจากอีสานครวญมา	รำร้องเรียกหาน้ำใจเอ๋ย

อุตสาห์มาคอย

คำร้อง - ทำนอง คีรณ สัมบุญณานนท์ (ร้องคู่ศรีสองศรี ตรีเนตร)

ข. เธอจำเธอไปไหนมาพี่อุตสาห์มาคอย	คูชื่อย่าทำใจน้อยพี่มาคอยนานหนักหนา
ญ. เอ๊ะเธอเป็นใครเล่าหนา	จะมาพูดจาก้าวก่ายลวนลาม
ฉันนี้มีใจคนชั้นต่ำ	จะมาฟังคำที่เธอกล่าวขาน
หลีกทางไปเดี๋ยวนี้ฉันมีธุระทางบ้าน	อย่าเข้าชี้ราคาญไม่ต้องการพูดจากับใคร
ข. โอ้ยอดพธูเอ็นดูพี่เกิดสลายใจ	รักหรือจะบอกให้อย่าเ็ดไปเดี๋ยวใครไต่ยื่น
เธอต้องการอะไร	ตัวพี่ชายจะหาให้ทั้งสิ้น
ขอเพียงแม่โถมยุพิน	อย่าได้สิ้นความเมตตา
ญ. อู้อะไรกันหนา	จะมาพูดจากรักคนง่าย ๆ
รู้จักกันตั้งแต่เมื่อไหร่	จะมาฝากใจรักใคร่เอ็นดู
ไม่รักหรือจะบอกให้รู้	ชาติผู้ชายเจ้าชู้ใก่อุหน่าเหมือนปูทะเล

ไอ้ทวยแผลงการณ

คำร้อง - ทำนอง ไพบุลย์ บุตรจัน

เดี๋ยวนี้เมืองไทยเพลงร้องมีออกใหม่ๆ	ไม่ว่าจะไปทางไหนไต่ยื่นแต่เสียงไอ้ทวย
ตื่นเช้าขึ้นมาไต่ยื่นน้ำตาไอ้ทวย	ทุกซอกทุกมุมต่างคุยเรื่องไอ้ทวยไปรักเจ้ารวง
สงสารไอ้ทวยไม่รู้ไอ้ไหนอึเหน	ถูกเช็ดเป็นตัวลิเกให้มึบทรักซ้ำทรวง
ถูกสนตะพายถูกคนป้ายร้ายเค็ดดวง	ให้ไปหลงรักเจ้ารวงเกิดจากปวงมนุษย์ทั้งสิ้น
เมื่อเข้าไอ้ทวยมาฟ้องขอร้องช่วยมันที	ช่วยแผลงการณดีคืออย่าให้มีมลทิน
เพราะมันเป็นควายไถนาทำมาหากิน	ไม่เคยเล่นลิ้นเรื่องรักเรื่องใครไม่รู้สักหน้อย
หนังสือพิมพ์ลงเป็นเรื่องเป็นข่าวออกเกร่อ	แม่เผือกที่เป็นเพื่อนเกลอก็กี่มากำสรวลสำออย
ต่อว่าไอ้ทวยว่าลืมนบ้านนาป่าดอย	ไอ้ทวยน้ำตารวงปรอยเรื่องมันพลอยจะยุ่งกันใหญ่

(ดนตรี ทรัมเป็ต Solo) ย้อนต้น

มหาวิทยาลัยรังสิต
Rangsit University

ภาคผนวก ข

รูปภาพที่เกี่ยวข้องกับ คำรณ สัมบุญณานนท์

เสียงชีวิต

คำรณ สัมบุณณานนท์

ได้แต่จากการร้องเพลงจนเป็นดารากาพย์ยนตร์

- * เขามีไม้เป่าขลุ่ยในชีวิต แต่กล้าพอที่จะจำ และตกกว่า ๒๐ ครั้ง ครั้งสำคัญคือตอนวิ่งแล้วตกลงมาสลบ โคนพนาทาบอนตหัว!
- * โคนหัวจริงๆ ในภาพยนตร์ "ชายสามโบสถ์" โคนหัวก็เข้ทำเสร็จแล้ว บรรพจริงๆ ให้ "โมเมองเค็ม" เป็นเวลา ๑ วัน ฉันท้าววันละมือ
- * เพลงที่เขาชอบคือ "เพลงหาเช้ากินค่ำ" ร้องที่โรหุตตุง - ยามแสร้งให้ ชุมกโป่ง

ตามร่างสุดท้ายที่สารานุกรมฉบับก่อนฉบับนี้

ข้าพเจ้าชื่อ..... เมื่อข้าพเจ้าเดินใจ เค็มหมัด คงแต่ห้องวางตั้งกับเทานนท์

ข้าพเจ้าเกิดในครอบครัวที่..... ในภรรยาหน้าประภทขบรชคน วาง คารณคองใจคันท เรียงวางตั้งกับ

..... โลกที่อันเรืองยศ! ฐานะเพื่อนเกา อยู่ได้ ๑ ปี ส้อมโค่นและคงได้เร้าเรียนในห้อง

..... ลมหนาว การเสียดคแต่ระมม ขวางเขียนกเหตุวอก คารณในสมยนคอ "ของ

..... ความแตกตาง คำ สัมบุณณานนท์" นั่นเอง!

..... และความดำริช และครุทชยประจาคคอ "ครบุรี" อยู

..... คารณ แห่งโลกภาพยนตร์ คารณ ประดิทธิประสาทวิราช ให้คารณ พอเรียน

..... สัมบุณณานนท์ เกิดในคืนแค้นของพวกขอแเร ดำริชจากเพราะวาง คารณก็ไปคักหาวิชาคอ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น พยเจนนววย โดยเรียนวิชาวางเหล็กและเรม

..... หรือ พอยนุ อยู่บ้าน ถูกอบ ผิดร้องเพลงขยารังจิง ครุของคารณคคอ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น "ขนออดริ" คารวคาบขยร้องเพลงในภาพ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น ยนคคาบขยสมยอนน เวส่นใจเพลงของ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น ยนออดริ จนาคชยจนเตียงเพลงให้อามาบค

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น พง เรมเขาประภทคองเพลงทงานวัดหัวดำโพ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น ได้ที ๒ (ที่ ๑ คอ นทรา โอศิริ) นอกจาก

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น

ข้าพเจ้าชื่อ..... เมื่อข้าพเจ้าเดินใจ เค็มหมัด คงแต่ห้องวางตั้งกับเทานนท์

ข้าพเจ้าเกิดในครอบครัวที่..... ในภรรยาหน้าประภทขบรชคน วาง คารณคองใจคันท เรียงวางตั้งกับ

..... โลกที่อันเรืองยศ! ฐานะเพื่อนเกา อยู่ได้ ๑ ปี ส้อมโค่นและคงได้เร้าเรียนในห้อง

..... ลมหนาว การเสียดคแต่ระมม ขวางเขียนกเหตุวอก คารณในสมยนคอ "ของ

..... ความแตกตาง คำ สัมบุณณานนท์" นั่นเอง!

..... และความดำริช และครุทชยประจาคคอ "ครบุรี" อยู

..... คารณ แห่งโลกภาพยนตร์ คารณ ประดิทธิประสาทวิราช ให้คารณ พอเรียน

..... สัมบุณณานนท์ เกิดในคืนแค้นของพวกขอแเร ดำริชจากเพราะวาง คารณก็ไปคักหาวิชาคอ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น พยเจนนววย โดยเรียนวิชาวางเหล็กและเรม

..... หรือ พอยนุ อยู่บ้าน ถูกอบ ผิดร้องเพลงขยารังจิง ครุของคารณคคอ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น "ขนออดริ" คารวคาบขยร้องเพลงในภาพ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น ยนคคาบขยสมยอนน เวส่นใจเพลงของ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น ยนออดริ จนาคชยจนเตียงเพลงให้อามาบค

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น พง เรมเขาประภทคองเพลงทงานวัดหัวดำโพ

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น ได้ที ๒ (ที่ ๑ คอ นทรา โอศิริ) นอกจาก

..... คารณคนกรงวาล ทอง ๑ วัน เมื่อยองเป็น

สกุ๊ปชีวิตคำรณ ในปีที่ได้ดังสุดซิดทั้งในการร้องเพลงและแสดงภาพยนตร์ ลงพิมพ์ในผดุงศิลป์ พ.ศ. ๒๔๙๖

รูป ข.1 สกุ๊ปชีวิตคำรณ ลงพิมพ์ในนิตยสารผดุงศิลป์ พ.ศ. 2496
ที่มา จากหนังสือ คีตกวีลูกทุ่ง : ไพบุลย์ บุตรขัน (ฉบับปรับปรุง) โดย วัฒน์ วรรณยางกูร

รอยไถ

๑๖ มม. / ขาวดำ / พากย์ / ความยาว ..... นาที

๒ มีนาคม ๒๕๔๓ ศาลาเฉลิมบุรี

บริษัทสร้าง กรุงเทพมหานคร

ผู้อำนวยการสร้าง คุณ สิริวิบุตร

ผู้ประพันธ์ ไม้ เมืองเดิม

ผู้กำกับ สดศรี บุรพรมณ์

ผู้เขียนบท

ผู้ถ่ายภาพ

ผู้ลำดับภาพ

ผู้กำกับศิลป์

ผู้จัดเครื่องแต่งกาย

ผู้ประพันธ์เพลง

ผู้พากย์

ผู้แสดง

คำรน สัมบุณณานนท์ เป็น ลือ

พรพรรณ วรรณมาศ เป็น บัวผัน

สมชาย ดิษฐ์กำเนิด เป็น เป็ลียน

เจริญศรี วรรณมาศ เป็น บัวเดือน

เค้าเรื่อง “เป็นเรื่องราวชีวิตของชาวบ้านที่
คลุกเคล้าอยู่กับควาย โคสุมและค้ำด้วยแคลงตาม
ธรรมชาติ ห่างไกลจากการแสวงหาเงินในกรุง แต่ชีวิต
นั้นต้องผจญกับความแค้นอย่างแสนสาหัส ด้วยเรื่องรัก
และเหลี่ยมรัก เพราะลูกน้อยและเมียรัก จนต้องจับ
ดาบขึ้นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อเรียกเลือดมาล้างรอยน้ำตาของ
เขา ... ในด้านรัก เราจะได้เห็นความรักของเจ้าสือที่ซื่อ
ต่อเมียรักและทนุถนอมลูกน้อยเพียงดวงใจ ความรักใน
ฐานชู้ และความรักของสาวเพ็งรุ่นกับชายอารมณ์เรง
อย่างสุขสุด ต่างกันถึงสามรส ในด้านแค้น ก็เกินที่จะ
เปรียบกับเรื่องใด นอกจากจะรู้แก่ใจของผู้ที่ถูกพรากเมีย
รักและทิ้งลูกแดงที่ยังอ่อนนมไว้ให้เลี้ยง ซ้ำถูกพวกนักเลง
เหยียบเกียรติของเขารีก”

ที่มา นิตยสารภาพยนตร์สาร กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

ที่มาภาพ (ทั้งสองภาพ) นิตยสารภาพยนตร์สาร กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๔๓

รูป ข.2 ภาพยนตร์เรื่องรอยไถ นิตยสารภาพยนตร์สาร พ.ศ.2493

ที่มาเมืองไทย ภัทรถาวรศักดิ์

รูป ข.3 ภาพยนตร์เรื่องขุนโจรใจเพชร นิตยสารภาพยนตร์สาร พ.ศ.2494
 ที่มาเมืองไทย ภัทรถาวรศักดิ์

รูป ข.4 ภาพยนตร์เรื่องวิหังน้ำตา
ที่มาเมืองไทย ภัทรทวงศ์

รูป ข.6 แผ่นเสียง ช่วง พ.ศ.2483-2484 (ทองคำ สัมภูณฉานนท์)
 ที่มา เมืองไทย ภัทรถาวรส์ (เมื่อฝนโปรย แสนเสียดาย ตราเทพคูริยางค์ D.S.518) และ
 www.Sakidjai.com (น้ำตก ตรากระต่าย T.7091)

รูป ข.7 ตัวอย่างแผ่นเสียง ช่วง พ.ศ.2492-2497
 ที่มา เมืองไทย ภัทรถาวรส์ (ชมหนูไม้ ไร่คู่ กรรมากรรกราง) และ
 อนุกุล หดย้อย (ชายสามโบสถ์ หาเข้ากินคำ ชายใจพระ)

รูป ข.8 ตัวอย่างแผ่นเสียง ช่วง 2498-2506

ที่มา อนุกุล หยด้อย และ สุกิจ โรจนพันธ์

รูป ข.9 ตัวอย่างแผ่นเสียง ช่วง 2498-2506
 ที่มา อนุภูมิต หยค้อยย และ เมืองไทย ภัทรถาวงศ์

หนังสือเพลง พ.ศ.2494

หนังสือเพลง พ.ศ.2500

หนังสือเพลง พ.ศ.2501

หนังสือเพลง พ.ศ.2502

หนังสือเพลง พ.ศ.2505

หนังสือเพลง พ.ศ.2518

รูป ข.10 ภาพหนังสือเพลง พ.ศ.2494-2518 ที่ปรากฏบทเพลงของ คำรณ สัมบุณณานนท์
ที่มาอนุกุล หยด้อย และ เมืองไทย ภัทรถาวรค์

มหาวิทยาลัยราชภัฏ
Rangsit University

รูป ข.11 ภาพถ่าย ค่ำรณ สัมบุณณานนท์ ในชุดการแสดงร้องเพลง

รูป ข.12 ภาพถ่าย ค่ำรณ สัมบุณณานนท์ ในชุดคาวบอยตะวันตก

รูป ข.13 ภาพถ่าย ค่ำรณ สัมบุณณานนท์ ในการแสดงภาพยนตร์

รูป ข.14 ภาพถ่ายของ ค่ำรณ สัมบุณณานนท์ ขณะร้องเพลง
ที่มา เมืองไทย ภัทรถาวงศ์ (รูปที่ ข.10-13)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	เรืออากาศโท จินตวิษ บัวทอง
วัน เดือน ปีเกิด	6 กันยายน 2526
สถานที่เกิด	จังหวัดสงขลา ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช ปริญญารัฐประศาสนศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจ, 2553 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, 2560
ที่อยู่ปัจจุบัน	553/422 แพลตทหารอากาศชั้นสัญญาบัตร 3 (ทุ่งสีกัน) ถ.เตชะตุงคะ แขวงสีกัน เขตดอนเมือง กทม.10210
สถานที่ทำงาน	สำนักงาน รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารอากาศ
ตำแหน่งปัจจุบัน	นายทหารแผนการสรรหา แผนกแผนการสรรหา กองการสรรหากำลังพล สำนักนโยบายและบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารอากาศ ช่วยปฏิบัติ ราชการ สำนักงาน รองผู้อำนวยการสำนักนโยบายและบริหารกำลังพล กรมกำลังพลทหารอากาศ